

י' ו' ס' פ' ו' ז'

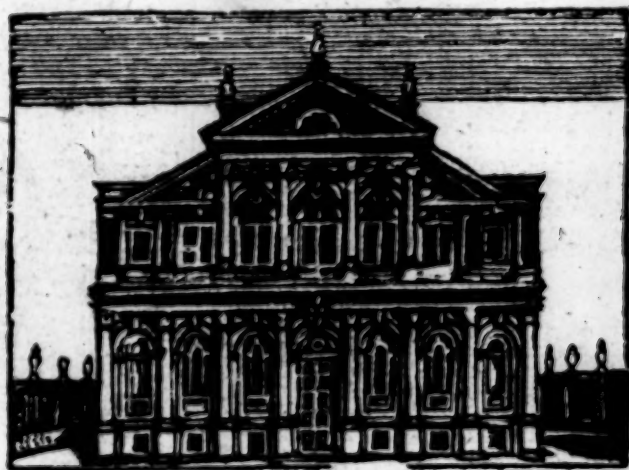
4 Ad

JOSIPPON,

S I V E

JOSEPHI BEN-GORIONIS HISTORIÆ JUDAICÆ LIBRI SEX.

*Ex Hebræo Latine vertit, Præfatione & Notis
illustravit JOHANNES GAGNIER, A. M.*

O X O N I I,
E THEATRO SHELDONIANO

Anno Domini MDCCVI.

2

Imprimatur,

GUIL. DELAUNE,

Vice-Cañ. Oxon.

14. Nov. 1705.

l m

REVERENDISSIMO
In Christo Patri, ac Domino
D. THOMÆ
ARCHIEPISCOPO CANTUARIENSI,
TOTIUS ANGLIÆ PRIMATI,
ET METROPOLITANO.
*Necnon SERENISSIMÆ, MAGNÆ BRITANNIÆ,
FRANCIÆ, ET HIBERNIÆ,
REGINÆ
A SANCTIORIBUS CONSILIIS.*

REVERENDISSIME PRÆSUL,

EX quo primum ad hanc vere fortunatam Insulam, Regnumque sub auspiciis piissimæ & sapientissimæ Reginæ florentissimum, è Gallia nostra, purioris Religionis causa Profugus appuli; nihil antiquius mihi fuit, quam ut dudum incepta Linguarum Orientalium studia, quibus ad S. Scripturæ intelligentiam certum iter munitur, pro virili mea strenue prosequerer.

Nec mihi defuit occasio peropportuna: Cum enim (quæ fuit singularis erga me Dei O. M. Pro-
* a 2 viden-

D E D I C A T I O.

videntia,) in Familiam Reverendissimi Wigornienſis Episcopi benigne exceptus, atque ibi otium literarium ſupra vota naſtus fuiſſem; ſtatim mihi propoſitum fuit de conſilio ejuſdem Patroni mei optimi & longe doctiſſimi, omnia Judæorum, quotquot extant, Monumenta, quæ ad illius Gentis, ante & poſt everſa Hieroſolyma, Hiſtoriam pertinent, Latinitate donata, ex ipſorum Archivis in lucem producere; ut in promptu habeant Eruditi Chriſtiani, unde cum Judæis de illorum rebus Hiſtoricis, Chronologicisque certius poſſint conferre.

Quod quidem meum Conſilium AMPLITUDINI TUÆ adeo non diſplicuit, ut non dedignatus fueris hortari me, & animos addere, ut opus affectum quanto citius perficerem. Cujus promovendi cauſa non ſolum ad tuam Sammartinianam, ſed & ad ipſam Lambethanam, quæ eſt in propriis ædibus, Bibliothecam inſtructiſſimam aditum mihi ultro patefecisti.

Quæ cum ita ſint, REVERENDISSIME PRÆSUL, huiusce voluminis primi nunc demum conſecti Patrocinium quin à tanto Fautore petere deberem non potui omnino dubitare.

Offero igitur AMPLITUDINI TUÆ ſtudiorum meorum in hoc Regno Primitias, munus quidem leviſſime & exiguum, ſi Dignitatis tuæ ratio habeatur; at vero ſi utilitas ejus ſpectetur, neutiquam, uti conſido, contemnendum. Is enim ſuſcepti Laboris mei finis & ſcopus potiſſimus fuit, ut Judæi de Hiſtoricorum ſuorum Erroribus & Mendaciis, quibus hætenus miſere deluſi ſunt, convincerentur. Tanta nimirum eſt apud ipſos de ſuorum Scriptorum Authoritate opinio præcon-
cepta,

D E D I C A T I O.

cepta, ut in eorum comparatione Eccliesiæ Christi sacra Monumenta, i. e. Apostolorum divina Scripta, pro nihilo, ne quid pejus dicam, reputentur.

Hujus generis Historiarum, potius dixerim Fabularum, quæ totæ sunt, paucis exceptis, ad Gentis istius pertinaciam obfirmandam indurandamque inventæ & excogitatæ, si crassi Errores & Imposituræ detegantur, vix dubitandi locus est, quin illos, si non protinus ad Christianam Fidem convertendi spes sit, saltem stupendæ credulitatis suæ in adhibenda fide his Doctoribus aliquando tandem serio pudeat.

Horum Primus, & ut illi volunt, Antiquissimus, imo, si Authori ipsi ejusque popularibus sit fides, omnium Historicorum facile Princeps JOSIPPON, sive JOSEPH BEN-GORION, sistitur ad pedes tuos causam suam acturus; de quo fusius in Præfatione ad Lectorem dissero.

Deinde in altero volumine alios omnes eorum Historicos Libros, ante annum ab Excidio Secundi Templi millesimum conscriptos, Deo favente, editurus sum; viz. utrumque SEDER OLAM, RABBA, & ZUT A, i. e. duplicem Judæorum Chronologiam, Majorem nempe, & Minorem. Item R. SERIRÆ Gaonis Responsionem Historicam de Mishna, & Talmud, & de utriusque Authoribus, Doctorumque successionem. Necnon & R. ABRAHAM BEN-DIOR Librum celeberrimum CABALÆ, sive Historiæ Traditionis ab Adamo ad sua usque tempora.

Appendicis loco subjiciam omnia loca Talmudis utriusque, Hierosolymitani nempe & Babylonici, ubi mentio est de JESU HANNOTSRI, ut appellant.

DEDICATIO.

Denique concludam cum Historia magni illius R. AKIBÆ, quem Mosi ipsi æquiparant, imo anteferunt; & famosi ejus Pseudo-Messiae BENCOZIBÆ; qui ambo perierunt in Excidio BETHERIS. Illa autem civitas ab Hadriano Cæsare deleta fuit anno secundum Judæorum Computum 52. post Desolationem Templi; sed secundum veriorum Chronologiam anno Æræ Christianæ 135.

Seorsum prodibit R. SAADIAE Gaonis Liber dictus SEPHER EMUNOTH, i. e. de Capitibus Fidei, in quo universa Judæorum Theologia, qualis apud illos ante annos fere octingentos obtinuit, continetur.

Quæ omnia, Deo volente, si hoc primum Volumen Eruditis non displicuerit, publici juris faciam.

Interea, REVERENDISSIME PRÆSUL, Deum O. M. supplex veneror, & toto cordis affectu precor, rogoque, ut te Ecclesiæ Christi, cui non minus Virtutum quam Dignitatis splendore præfulges, ad multos annos incolumem servet. Ita vovet ex animo,

REVERENDISSIME PRÆSUL,

AMPLITUDINIS TUÆ

Cultor humillimus & addictissimus servus

JOHANNES GAGNIER.

(i)

AD LECTOREM PRÆFATIO.

In qua totius Operis Ratio redditur.

EN tibi, erudite Lector, JOSEPHI illius BEN-
GORIONIS apud *Judæos* celeberrimi Historia-
rum suæ Gentis Sex Libros integros, Latine redditos
(quod hæcenus à nemine præstitum est,) exhibemus.

Verum quidem est *Sebastianum Munsterum*, de literis Hebrai-
cis optime meritum, librum quemdam Hebraice Scriptum cum
Latina Versione anno *Æræ Christianæ 1541. Basileæ* edidisse
cum ambizioso hoc titulo; *Josephus Hebraicus diu desideratissi-
mus, & nunc ex Constantinopolitano Exemplari juxta Hebraicum
opera Sebastiani Munsteri versus, & Annotationibus atque collatio-
nibus illustratus.* Sed mirum quantum vir bonus cæteroquin, &
in his literis apprimè eruditus, Lectoribus suis, ne dicam sibi
ipsi, imposuerit. Iis enim Textum plusquam dimidia parte
mutilatum, & innumeris locis interpolatum, & corruptum,
pro genuino *Josephi* Hebræi foetu venditavit. Tum deinde, eo
Textu in Sermonem Latinum converso, se fidelem *Josephi* In-
terpretem fidenter asserit! Sic enim ille; * *Et ne quisquam, in-*
quit, *hic garriat me fidelem Hebraismi Interpretem non extitisse,*
hunc ego ad Exemplar Constantinopoli à *Judæis* impressum mitto,
quod passim hodie apud *Judæos* nostrates invenitur, quodque ego se-
cutus sum, & ibi inveniet me alia non reddidisse quam quæ in co-
dice illo inveniuntur. At vero quod minus fidelis fuerit in sua
Editione *Munsterus*, ipsum *Munsterum* habemus fatentem reum
in fine suæ Præfationis: ubi cur è suo Hebraico Exemplari
non pauca detruncaverit, ita rationem reddit; *Ceterum quod
quarundam Græcarum vocum sit mentio, & citantur quædam gen-
tes, quæ longe post Josephi tempora in mundo surrexerunt, ut sunt
Franci, Gothi, Lombardi, Bulgari, &c. hæc plane arguunt Josepho
quædam accessisse per posteros Judæos expositionis & præfationis gra-
tia. Nos propterea consulto omisimus ea quæ ab initio huic autori
sunt adjecta, eo quod pleraque sint fabulosa. Hæc fabulosa sint
nec ne, Lectori debuerat Munsterus judicandum relinquere. Et*

MUNSTERI
EDITIO.

Annot. ad
caput XIX. Li-
bri Tertii pag.
61.

quidem sexcenta alia hujus generis figmenta in sui operis decursu ipse retinuit, de quorum falsitate nequidem Lectorem suum admonet in suis Annotationibus. Hac in re quid à *Christianis* meruerit, iis relinquo judicandum : A *Judeis* autem gratiam an reportarit vehementer dubito, dum verisimiliorem, rejectis fabulosis, eorum Historiam reddere conatus est ; quippe qui fabulosis, & figmentis ea adscribat quæ apud illos in summa veneratione habentur, & tantum Sacris Scripturis inferiora. Hoc certe patet ex illo Elogio R. *Abrahami Conath*, quod ipse *Munsterus* in suam Præfationem transtulit : *Hunc Librum pretiosum edidit vir divinus, robustus præliator, consecratus ad bellum, Sacerdos Dei altissimi, vocatus Joseph filius Gorionis, præter multos alios nobiles Libros quos fecit. Nam in Libris edendis excelluit omnes alios post Regem Salomonem felicitis memoriæ. Qua in re quam parum prudenter fecerit Munsterus, nemo est qui non videat.*

Quod autem huic auctori fabulosa accesserint, quis ex *Judeis* sibi persuaderi patiatur, postquam nostræ Editionis Authores magnificum istud Encomium de hoc opere pronunciarunt ? *Hujus Libri*, inquiunt, *verba OMNIA sunt justitia & veritas, neque perversitas ulla invenitur in eo. Cujus quidem rei signum est, quod propius accedat ad Prophetiam quam cæteri omnes Libri, qui post Scripturas Sacras editi sunt. Siquidem ante Misnam, & Talmud scriptus fuit. Adde quod super virum illum fuit manus Jehovæ dum hunc Librum componeret ; & parum abest quin ejus verba sint verba viri Dei.*

De cætero putavit *Munsterus* se integrum *Josephi* Hebræi Exemplar penes se habere, cujus Libros quinque priores jam publici juris faciebat, sic enim Tituli sui Frontispicium concludit : *Hæc, Lector, si tibi arridere viderimus, dabimus & bellum Judaicum, seu excidium Hierosolymitanum à Josepho Hebraice conscriptum.* Sed fidem suam nusquam liberavit *Munsterus*, saltem hanc posteriorem operis partem mihi hætenus videre non contigit, nec ab ullo Authore citatam invenio. Neque quidquam de ea reperitur in Catalogo Scriptorum *Munsteri*, qui extat ad finem ejus vitæ à *Melchiorre Adamo* conscriptæ. Nescio an non post tantum operæ quo *Christianis* placeret insumptum, tandem veritus sit, ne ultra pergendo in *Judeorum* iram incurreret, atque eorum aliquem ad detegendas fraudes ipsius lacefferet. Sapiuit sane, si hanc ob causam à tenerrima parte Historiæ *Judaicæ*, quam ipsi à Christiano homine tangi ægre passuri sunt, manum suam prudens cohibuit.

Ut,

Ut ut sit de ipsius *Munsteri* circa suam Editionem opinione, certum est illam nihil aliud esse quam merum compendium, atque ipsum à *Munstero* mutilatum, ut patebit, si cum nostra hac Editione comparetur. Primo enim ab initio duo prima integra capita cum magna tertii parte resecta sunt: in quibus continentur, Primum successio Patriarcharum ab *Adamo* usque ad *Noachi* filios; Deinde terrarum in gentes distributio, præsertim à *Japheto* oriundas; Demum *Romæ* urbis origines. Postea sequuntur quædam *Munstero* nobiscum communia. Ille autem omittit finem capitis tertii, ubi Author ait *Cyrum* cepisse omnem terram *Macedonum*, & regnum suum extendisse usque ad *Hispaniam*: Item Librum Secundum integrum, Cap. VI. & seqq. ubi describitur portentosa Historia Nativitatis *Alexandri* M. & tot ejus victoriarum passim per totum orbem: Denique alia plurima loca in decursu operis, aut mutilata aut truncata prout Abbreviatori placuit. Nihil est quod dicam de totis triginta quatuor capitibus postremis hujus operis, in quibus maxima pars ejus Libri, quam ipse Author nobili titulo *BELLA JEHOVÆ* inscripsit, continetur. Horum nihil prorsus extat in *Munsteriana* Editione, uti jam diximus.

Opus denique, quod Author Hebræus in Sex Libros, & nonaginta septem Capita distinxerat, Abbreviator, sive ipse *Munsterus*, hac distinctione omnino posthabita, in quinque Libros, pro priore videlicet parte, dispescuit: quorum primus incipit à medio Capitis tertii, hujus nostræ Editionis pag. 8. ultimus vero desinit circa finem Capitis 63. pag. 276.

Quid quod *Munstero* ipsi videtur suboluisse suum Exemplar nihil aliud esse quam Compendium? Ita enim in sui Libri Epistola dedicatoria ait: *Hunc Authorem, ut apud Hebræos eum miro COMPENDIO scriptum inveni, &c.*

Quod attinet illud Exemplar *Constantinopolitanum*, Hebraice à *Judeis* illius urbis impressum, ad quod *Munsterus* provocat, quodque fideliter secutum se palam profitetur; quo anno editum fuerit celavit nos idem *Munsterus*. Qua ratiohe id fecerit ignoro. Sed verum Editionis istius tempus à *Bartoloccio* discimus, qui Bibliothecæ suæ Rabbiniæ pag. 732. ubi de *Josepho Ben-Gorione* agit. sic loquitur: *Sebastianus Munsterus ex Constantinopolitano Exemplari anno Mundi 250. min. supput. Anno Christi 1490. [Libros quinque] Latinos fecit & Annotationibus illustravit. Excus. Basil. apud Henric. Petrum anno 1541. in fol.* Illam au-

tem Editionem A. C. 1490. ut suspicor, R. *Abraham Conath* Medicus *Constantinopolitanus* curavit; quod satis innuit *Munsterus*, cum istius Rabbini de *Joseph* Hebræo Elogium, à nobis supra ex parte allatum, suæ præfationi inseruit. Hæc eadem Editio R. *Abrahami Conath*, cum altera ejusdem, laudatur à R. *Azaria de Rubeis* in suo *Meor Enaiim* parte dicta *Imre Bina* Cap. 19. cujus verba videsis ad calcem hujus Præfationis inter cæterorum Testimonia de *Joseph* Hebræo.

Illud itaque est ipsum Exemplar quod passim apud *Judeos Germanos* tempore *Munsteri*, ut ipse ait, inveniebatur. Et revera est *Joseph* Hebræi omnium antiquissima Editio, quæ ab *Abrahamo Conath*, vel ab alio quovis *Judeo*, in Compendium redacta, per *Germaniam* à *Judeis* circumferebatur, ut fucum facerent Christianis, resectis nempe nonnullis quæ nimium fabulosa videbantur. Quæ fraus tam bene eis successit, ut ipse *Munsterus* illud opus pro pretiosissimo Thesauro tanquam genuino magni illius *Flavii Josephi* Historici gravissimi foetu ambabus ulnis acceperit, & deinde totis viribus idem Christiano orbi persuadere conatus sit, rejectis tamen iis quæ adhuc nimium fabulosa censuit. Ejus rationes infra ad examen revocabimus, postquam, quid à nobis in hac nostra Editione præstitum sit, paulo fusius ostenderimus.

EDITIONES
A JUDÆIS
FACTÆ.

Anno igitur 270. min. supput. Christi 1510. id est viginti annis post priorem Editionem, iidem *Judei Constantinopolitani* opus integrum *Joseph* Hebræi, Sex Libris, & 97. Capitibus contentum, typis evulgarunt sub titulo JOSIPPON; Editore quodam R. *Tham Aben Jechaia*, qui ad calcem subjecit Animadversionem, in qua Lectorem instruit de nomine, genere, & nobilitate Authoris, utilitateque istius operis: imo etiam mentionem facit priorum Editionum his verbis; *Quæ quidem omnia*, inquit, *Liber iste, quem nunc edimus, methodo laudabili, & longe perfectiori quam cætera priores Editiones, idque ordine elegantissimo in se continet.* Idem R. *Tham* profitetur etiam se Authorem divisionis hujus operis in Libros, seque singulis Libris Argumentum rerum in eo contentarum apposuisse, sicque viam seu Methodum illas inveniendi faciliorem quam antea reddidisse. Quod quidem iste Editor fecit partim juxta ipsius Authoris designationem, qui Capite tertio pag. 27. & 28. totum opus suum in Sex Libros distribuit, & singulorum librorum Argumenta proponit. Mirum igitur videtur *Munsterum* aliam prorsus divisionem

sionem secutum fuisse, nisi forsan illam recentiore Editionem non viderit, quod ejus gratia credo quidem non illibenter.

Alia Editio longe accuratior, & elegantioribus typis impressa prodiit *Venetis* Hebraice anno min. supput. 304. Christi 1544. Atque ea est quam nos in hac nostra Translatione potissimum secuti sumus: Nam *Cracoviana* Editio anni min. supput. 355. Christi 1595. à *Veneta* nihil differt. Illam autem *Venetam* cum *Constantinopolitana* accurate contulimus, & ubicunque in rebus alicujus momenti ab invicem discrepant, vel in Notulis ostendimus, vel ad calcem totius operis rejecimus.

Raymundus Martini Codice MS^{to}. usus est simili tam *Constantinopolitanae* anni 1510, quam *Venetae* & *Cracovianae* Editionibus impressis, ut colligitur ex variis Testimoniis, quæ ex *Josephon Abbreviatore Josephi*, ut appellat, in medium producit, Pugionis Fidei Parte secunda Cap. 3. fol. 220. Edit. *Paris.* & Cap. 4. fol. 260. quæ etiam reperiuntur in nostra hac Editione Cap. 3. p. 10. & Cap. 91. pag. 414. totidem sententiis, nisi quod in dictionibus aliqua occurrit differentia, sive additione, sive permutatione, sive etiam omissione. Tales ex variis MS^{is}. citationes videre est in *Aben-Ezra*, *R. Salomonis Jarchi*, *R. Davidis Kimchi*, aliorumque Commentariis, & Historicis Libris *Juchasin*, *Tsemach David*, &c. quorum verba inferius in Testimoniis afferemus.

Extat quoque in Bibliotheca Vaticana, referente *Bartoloccio*, nostri Authoris Codex MS. pergam. sub numero 408. Ubi, inquit ille, pag. 72. b. & 81. circa principium citatur prædictus *Flavius Josephus Historicus*, & passim regiones *Italiae*, & *Galliae* modernis nominibus nominantur, uti *Lombardia*, *Apulia*, *Francia*, &c. ut videre est in ipsius Libri exordio. Quæ omnia exacte conveniunt cum impressis Editionibus: Nullibi vero *Josephus* citatur sub prænomine *FLAVII*, quod *Bartoloccius* videtur de suo inseruisse.

Baronius Annal. Tomo primo ad annum 34. p. 215. asserit Testimonium *Josephi de Jesu Christo* [Antiquit. XVIII. 4.] in pervetusto *Judæorum* Codice, in quo *Josephi Historia* è *Græco* in *Hebraicum* translata, antiquitus scripta sunt, cum *Romæ* requireretur, abrasum inventum esse; adeo ut nulla ad excusandum scelus posset offerri defensio, cum membrana ipsa id exclamare videretur. Hunc pervetustum Codicem eundem esse, cujus ante *Bartoloccius*

meminit, admodum verisimile est. Quod autem *Josephi* Historia illa è Græco in Hebraicum translata sit, id à *Baronio* perperam dictum probabimus.

Extitisse quoque olim in *Anglia* nostri Authoris Complura Exemplaria cognoscimus ex hoc loco *Silvestri Gyraldi Cambrensis*, Libro de *Institutione Principis*, apud Cl. Galeum, nondum edito, (ut refert vir doctiss. *Guilielmus Cave*, *Scriptorum Ecclesiast. Historiæ Literariæ* parte altera p. 18.) *Robertus* (*Canutus* dictus, qui claruit circa annum 1170. de quo vide *Baleum* Cent. 3. c. 4. p. 213.) Prior *S. Fridiswida* apud *Oxoniam*, *Hebraice doctus*, in duobus Exemplaribus *Josephi Hebraice scriptis* invenit Testimonium de Christo, in aliis nuper erasum. Quod & *Judeis Oxoniæ degentibus ostensum fuit*.

COMPEN-
DIA-

Sequitur ut jam dicamus de Authoris nostri Compendiis aliis, præter *Munsterianum* de quo hactenus satis. Non pauca extant hujus generis Compendia tam impressa quam MS^a. variis linguis, præsertim Hebraice & Arabice.

IMPRESSA.

Ante omnia celeberrimum est illud quod sub Titulo nescio quo JOSIPPI Hebraice simul & Latine opera ejusdem *Sebastiani Munsteri*, Vornatizæ prodiit anno 1529. in 8o. apud *Petrum Schæfer* cum hoc frontispicio קצר חובר הוברות היספ i. e. *Compendium Historiarum Josephi*; complectens Acta LXX. Interpretum, Gesta *Machabæorum*, Facta *Herodum*, Excidium *Hierosolymitanum*, & decem Captivitates. Hoc idem Compendium rursus edidit *Sebastianus Lepusculus* cum aliquot *Collectaneis* suis *Basileæ* anno 1559. Citat illud frequenter *Munsterus* in Annotationibus suis sub nomine JOSIPPI. Sed quis fuerit iste *Josippus*, aut quo tempore vixerit, neque ipse *Munsterus*, neque *Lepusculus* docent. *Gilbert. Genebrardus* (*Chronographiæ suæ* p. 376. Edit. *Paris*. anno 1600.) ad annum Christi 93. facit ipsum *Flavio Josepho* συγγραφεύς. *Flavius Josephus*, inquit, & *Josippus* filius *Gorionis Historici*. Eum sequutus est *Anton. Possevinus* in Apparatu sacro, verbo, *Josephus*. Quæ opinio absurda ab eruditis dudum explosa est; nam neque ullus fide dignus Author *Josephum* illum filium *Gorionis* Præfectum *Hierosolymorum*, quem illi *Josippum* cum *Munstero* appellare amant, Historiographum fuisse dixit ante *Genebrardum*. *Drusus*, & *Scaliger* in medio relinquunt. Cl. *Usserius Armachanus* in Libro adhuc inedito *Biblioth. Theolog.* dicit istud Compendium esse Incerti, ut videtur, Authoris. *Jo. Morinus* Exercit. Bibl. lib. II. Exercit. I. cap.

cap. 3. p. 223. col. 2. ait, *Brevissimum esse Compendium à Judeo quodam elaboratum.*

Mirum sane viros summos, & præcipue *Morinum* qui illud se legisse affirmat, non animadvertisse istius Compendii Authorem eundem esse cum eo qui scripsit Libellum, etiam sub Compendii forma, cui Titulus est *אלה רכרי מלכי ישראל בבית שני* hoc est (Interprete *Morino*, qui hunc quoque diligenter legit) *Hæc sunt res gestæ Regum Israel in Domo secunda.* Qui libellus, ut pene omnes eruditi norunt, conscriptus fuit à celeberrimo R. *Abrahamo Levita Ben David*, seu, ut alii rectius malunt, *Ben Dior*, estque tertia pars Libri ejus *Cabala*, sive Historiæ Traditionis. Jam autem si quis cum eo Libello *Josippum Munsteri* legendo conferat, statim deprehendet hos duos codices plane esse unum & idem opus. Ambo enim narrationem simul incipiunt ab istis verbis *כפי מה שמצאנו בספר יוכף הכהן בן נוריען* i. e. *Secundum quod invenimus in Libro Josephi Sacerdotis filii Gorionis, & in aliis Libris rectis, &c.* Deinde simul pergunt eadem iisdem verbis narrando, ne minima quidem vacula inter se discrepantes, usque ad illa verba inclusive *שם נפוצו אשר מן הגוים אשר הכיאו* i. e. *Et quos reduxi ex gentibus ad quas dispersi erant.*

Habes itaque, Lector, vel solo oculorum tuorum testimonio detectum famosi istius Compendii, quod sub fictitio nomine *JOSIPPI* circumferebatur, verum Authorem hætenus incognitum, scilicet R. *Abrahamum Levitam Ben Dior* magni apud suos nominis virum, qui scribebat anno Christi 1161. Sed in re tam aperta Eruditos fefellit tum Titulorum seu Inscriptionum utriusque Codicis diversitas, tum maxime conclusio totius Libri *Cabala*, quæ ad finem libelli de rebus gestis Regum *Israel* reperitur, sed deest in Exemplari *JOSIPPI*. Hæc est autem illa Conclusio *אמר אברהם הלוי בן רבי יוד ו' כבר זכרתי למעלה בתחלת ספר סדר הקבלה הזה* i. e. *Dixit Abraham Levita filius Davidis f. m. Jam supra mentionem feci initio Libri Ordinis Cabala istius, &c.*

Extat in Bibliotheca *Bodleiana* Codex Hebr. MS. papyr. inter *COMPEN-*
Huntingtonianos num. 345. cum hoc titulo *Josippon Ben-Gorion*, in *DIA MS.*
quo nihil aliud describitur quam Excidium *Hierosolymitanum*.
Incipit autem ab anno primo *Vespasiani*, & vigesimo *Agrippæ*
Regis. In fine ait Abbreviator *Titum* dedisse *Josepho* Insulam
quamdam

quandam in medio *Tiberis* sitam in ipsa urbe *Roma*, in qua *Josephus* domos pro sua familia, & Synagogam construxit. Scriptus fuit codex anno à desolatione Domus 1393. qui est ann. C. 1461.

Nec silentio præteriri debet insigne aliud Compendium Arabicè scriptum; eo magis consideratione dignum, quod impressum est ad calcem Bibliorum *Polyglottorum* Editt. *Parisi.* & *Lond.* cum hac Inscriptione, *Liber Machabæorum Secundus, ex Translatione Hebræorum.* De quo vide Præfationem quæ huic Libro ab Editoribus *Parisi.* præfixa est. Certum quoque est istud Compendium ex nostro *Ben-Gorione* desumptum, quod cuivis conferenti facile erit judicare. Sed hoc ipsi Editores non animadverterunt, ne quidem suspicati sunt.

Duos alios Codices MS. *Arab.* vidi in *Bodleiana* Bibliotheca, quorum unus in 4°. qui fuit Cl. D. *Marshalli*, num. 139. orditur narrationem ab ipso *Adamo* usque ad Excidium Templi secundi. Scriptus fuit, ut ultimo folio notatur, anno 1223. Alter in fol. qui fuit Cl. Rob. *Huntington*, num. 238. Incipit ab Historia *Tsephonis* filii *Eliphaz* filii *Esan*, & desinit quoque in Excidio Templi. In utroque Author appellatur *Joseph* filius *Carion*. Sed de hujusmodi Compendiis parum interest ulterius inquirere, quum certum sit omnia illa ex Hebræico fonte instar rivulorum deducta fuisse. Quare si quæ alia ejusdem generis in aliarum Bibliothecarum forulis delitescant, ea studiosorum curiositati indaganda relinquimus.

Cap. LV. p. 243.

LIBRI A
BEN-GORIONE
COMPOSITI.

Jam ergo ut ad ipsum opus integrum veniamus, quod nunc ex Hebræo versum publici juris facimus; sciendum est in genere *Ben-Gorionem* nostrum asserere, se multos Libros scripsisse, ac præcipue Libros Sapientiæ, qui quidem, inquit, reperiuntur apud Romanos & Græcos; quos omnes, saltem de quibus loquitur, quantum quidem ex variis hujus operis locis colligere licuit, propriis ejus verbis ordine recensere.

Cap. XLII. p. 188.

Primo ait se Scripsisse TEMPORE JULII CÆSARIS Librum universam Romanam Historiam continentem. En ejus verba: *Reliqua autem verba Historiarum omnium Consulium, qui dominati sunt Romæ ab eo tempore quo Romani supremam potestatem constituerunt in manu Consulibus; etiam Historia cujuslibet Curie Senatorum, qui vixerunt tempore cujuslibet Curie; nonne hæc scripta sunt in Libro meo? Ego nempe sum Joseph Ben-Gorion Sacerdos, qui & appellatus sum Josephus; quem quidem Librum scripsi TEMPORE JULII CÆSARIS.*

Librum istum alibi dicit se composuisse in gratiam Romanorum: *Reliqua autem gesta ejus [Cyri] nonne scripta sunt in Libro Medorum & Persarum; ac etiam in Libro Meo, (Ego sum Joseph Sacerdos filius Gorionis Sacerdotis,) quem scripsi לרומים Romanis? Qui quidem Liber appellatur יספוס JOSEPHUS. Ego autem sum ille Joseph Ben-Gorion, quem captivum abduxerunt Titus & Vespasianus ab Hierosolymis.* Cap. III. p. 27

Appellat quoque illum, Librum suum magnum, quem scripsit in gratiam Senatus Romani: *Ista autem descripsi . . . . etiam בספרי הנדול in LIBRO MEO MAGNO, quem scripsi לזקני רומה Senatoribus Roma.* Cap. XXXVI. p. 171.

Quisnam sit iste Liber, & qua lingua scriptus ab Authore fuerit explicat R. Tham in sua Praefatione hoc modo: *Ecce autem iste idem Author לרומים in gratiam Romanorum composuit Librum דברי הימים i. e. Commentariorum longe isto [Hebraico] majorem, continentem Historias Regum illorum, & rerum, quae apud ipsos contigerunt, Scriptura & Lingua eorum; Qui Liber apud eos appellatur גוספוס מאיר GOSIPPUS MAIOR cognominatus יספוס הנדול JOSIPPON MAGNUS.*

Huic magno Libro per modum appendicis, ut videtur, subjunxerat Prophetias de futuro casu & ruina Romae, sed quod dolendum, hæc pars Libri nobilissima, injuria temporum perditæ est, vel alicubi in scriniis Judæorum latet. Sic autem de hac loquitur: *Præterea scripsi in eo omnes Eventus, qui debent contingere illi (Romæ) ex decreto divino post Mortem meam, donec tandem Desoletur, & Penitus devastetur, quemadmodum accepi ex ore Sapientum Israel qui proxime ad Prophetas accesserunt, atque etiam ex ore Sapientum Gentilium, qui sunt veraces in sapientia sua.* Ibid.

2. Librum quemdam Sapientiæ à se Scriptum commemorat: *Reliqua autem verba quæ huc spectant, nonne scripta sunt in Libro Josippon Sacerdotis filii Gorionis, cui Titulus est ספר חכמה יוסף 237. LIBER SAPIENTIÆ JOSEPH. Quo in Libro Josippon nullam mentionem fecit Bellorum, sed tantummodo memoriæ tradidit Sapientiam.* Cap. LV. p.

3. Scripsit etiam, sunt ipsius verba, Librum Correctionum & Accusationum, in quo Josephus Scriptor redarguit & corrigit Scriptores Gentilium, qui male loquuti sunt contra Israelem; & profert in eo adversus illos Responsiones multas, quibus prævalet & superat eos; in quo etiam bene loquitur de populo suo, & cognatione sua quantum potuit, & fas ei fuit loqui coram omnibus eruditis & scientibus legem, & Judicium. b 4. De-

Cap. III. p. 27.

p. 182.

p. 198.

Ibid. p. 28.

De hoc Sebastiani Cæsare, sub quo Gregorius Antistes vixit, vide quæ habet R. Abraham Ben Dior parte II. Cabale suæ, quæ est de Regibus Romæ.

4. Denique Scripsit hunc ipsum Librum quem jam habemus præ manibus, in gratiam *Israelitarum*, quod & disertis verbis testatur: *Hunc vero Librum Ego Joseph Ben-Gorion Sacerdos לְיִשְׂרָאֵל ISRAELI scripsi, & ea quæ in illa scripta sunt Ego ipse conscripsi.* Alibi dicit se *Populo Jehovæ* scripsisse, alibi, *universis Senioribus Israel.* Deinde postquam Opus suum in Libros Sex distribuit, & singulorum argumenta diligenter contexuit, qua lingua illos exaraverit sic declarat: *Porro Sex Libros istos Ego Scripsi בְּלִשָּׁן יְהוּדִית Lingua Judaica.* Quinetiam Titulum toti Operi imposuit videlicet יוֹסִיפֹן גּוֹסִיפּוּס *JOSIPPON* Lingua Judaica, Lingua autem Græca Ἰωσήφ Γοσίππυς *Iosiphus Gosippus*; Denique Lingua Romana גּוֹסִיפּוּס *GOSIPPUS*; Quia, inquit, ita effertur nomen meum apud illos. *

De hoc quoque Libro R. Tham affirmat, quod apud Græcos reperitur è lingua sancta translatus, à quibus appellatur Ἰωσήφ; translulitque eis Strabo scriptor. Invenitur etiam ex Hebræo in Romanum sermonem versus apud Romanos, à quibus appellatur Gosippus, quem vertit גְּרִיגֹרִי *Gregorius* Antistes magnus inter Antistites Romanos, qui & plurimum Judæos amavit in diebus שְׁנֵי שָׁטָן קִיסר *Sebastiani Cæsaris.*

Hæc si vera essent, præsertim quoad Græcam Translationem à Strabone factam, sequeretur hunc Librum ab Authore nostro conscriptum non longe post Excidium *Hierosolymitanum*: Fuit enim Strabo *Gorionidæ* συγγρονες, à quo & citatur sæpissime. Floruit autem Tiberii Cæsaris temporibus, cui etiam Geographiæ suæ libros conscripsit, ut ex lib. 4. & 13. ejusdem *Strabonis* colligere est. Sed de his admodum subleste fidei est istius Rabbini Autoritas, neque enim quidquam de duplici illa Versione hætenus fando auditum est sive apud Græcos sive apud Latinos. Quidquid sit, nos luce meridiana clarius infra ostendemus *Gorionidæ* operi suo non nisi multis annorum centenis post Excidium *Hierosol.* supremam manum imposuisse.

Post tot clara & luculenta testimonia, quibus *Joseph Ben-Gorion*, sive *Josippon* noster se universæ tum *Romanæ* tum *Judaicæ* Historiæ Authorem esse affirmat, constans fuit omnium *Judæorum*, & ex *Christianis* non paucorum, opinio, illum eundem esse cum *Flavio Josepho Mattathia* seu *Matthia* filio, qui Libris Antiquitatum viginti, & de Bello *Judaico* Libris septem, totam

Hebrai-

* Lamentationes quoque & Prosodias carmine Rithmico & eleganti composuit, quarum nonnullas huic *Hebræo* suo Operi interspexit. Nos earum Specimen aliquod *Hebræo* è regione Versionis nostræ dabimus p. 452.

Hebraicæ gentis Historiam ab orbe condito ad sua usque tempora, Excidiumque *Hierosolymorum*, complexus est. Quod autem ille vocetur *Mattathia*, noster vero *Gorionis* filius, id nullo negotio conciliant *Judaorum* Magistri, unum eundemque hominem facientes *Binominem*, ut videre est in celeberrimo Libro *Juchasin* sive Familiarum *R. Abraham Zacuth*: Illius (*Vitellii Cæsaris*) *tempore*, inquit, *florere capit flos surculi Sacerdotum* יוכף בן מַחֲמִיָה הכהן אבן נורין *Joseph filius Mattathia* *Sacerdos Aben Gorion*, i. e. filius *Gorionis*; ac si unum esset Familiae nomen ortæ à magno illo *Mattathia* *Hasmonæorum* gentis principe, & alterum Patris; quomodo *R. David* appellatur filius *Joseph*, & filius *Kimchi*; & *Abraham* sapiens dicitur filius *Meir*, & *Aben Ezra*, i. e. filius *Ezra*.

Juchasin fol. 142. Edit. Cracov.

Utrumque opus tamen ipsius *Ben-Gorionis* exemplo *Judæi* distinguunt. Cum enim *Flavium Josephum* citant, modo appellant eum יוֹסֵפֶן לְרֹמִיִּים *Josippon Romanis* (scriptum) modo יוֹסֵפֶן בֶּן נֹרִיָּן הַגָּדוֹל *Josippon Ben-Gorion Magnum*, aliquando יוֹסֵפֶן הָאָרוֹךְ *Josippon Longum*. Cum vero ex Hebraico codice testimonia proferunt appellant יוֹסֵפֶן לְיִשְׂרָאֵל *Josippon Israeli* (scriptum) siue יוֹסֵפֶן הַקָּטָן *Josippon Hebraum*, nonnunquam בֶּן נֹרִיָּן קָצֵר *Ben-Gorion Brevem* sive *Curtum*; sæpissime, ubi non est ambigendi locus, simpliciter *Josippon*, aut *Ben-Gorion*, vel etiam, ubi aliqua distinctione opus est, subjungunt אֲשֶׁר אֲצִילִי *Qui est apud nos*. Quarum appellationum tot exempla in utramque partem apud Rabbinos occurrunt, ut prope infinitum esset huc omnia illa congerere.

JOSIPPON LONGUS.

JOSIPPON BREVIS.

Quia vero circa illam distinctionem Authoris nostri in *Longum* & *Brevem*, *Jos. Scaliger*, & post eum *Nic. Serarius*, alique fere omnes Eruditi mihi videntur hallucinari; volunt enim librum integrum *Ben-Gorionis*, qualem hæc nostra Editio exhibet, esse *Josippon Longum*, Epitomam vero, seu *Josippum* à *Munstero* & *Lepusculo* editam, esse *Josippon Brevem*; necesse est ipsam aliquot exemplis illustrare.

Josephi Epitoma, ait *Scaliger*, *publicata est Basileæ à Sebastiano Lepusculo, ad cujus differentiam Liber totus Pseudogorionidæ vocatur ab Abraham Zacuth*, סֵפֶר בֶּן נֹרִיָּן הָאָרוֹךְ *Liber Gorionidæ Longus*, id est, totus, integer.

Jos. Scaliger
Elench. Trihar.
Nic. Serar. cap.
VI. p. 44.

Serarius magno alias Antagonistæ *Scaligero* hic fasces submit-
tens, *Bisariam*, inquit, *invenitur Gorionides Josephus*: 1. Epitome; 2. integer, minimeque curtus; 3 dicitur *Sepher Ben-Gorion*
b 2 haaruch,

baaruch, longus; & postea fol. 14. Ben-Gorion Haggadol, magnus, in Libro Juchasin. Ad Epitoma enim differentiam, &c. ut Scaliger. Quem locum affert U. Vsserius in eandem sententiam.

Sed pace tantorum virorum dixerim Abraham Zacuth in locis citatis per Librum Gorionide Longum. intelligere ipsum Librum Flavii Josephi, ad differentiam Libri Gorionide Hebraei. Quod & ipsa exempla à Serario adducta plane confirmant. Verba prioris loci in Juchasin hæc sunt: *In diebus Claudii Caesaris contigit Historia Helena Regina, quæ Profelyta facta est ipsa, & duo filii ejus Reges, quemadmodum inveni נורין הארוך בספר בן נורין* in Libro Ben-Gorionis Longi, cujus hic est sermo &c. Atqui tota Historia Helena Reginae fere ad verbum reperitur in Josepho Lat. Antiquit. XX. 2. prout illam Hebraice reddidit Abraham Zacuth. At vero frustra illam quæras in Josepho Hebræo.

Juchasin fol.
141.

Juchasin fol. 14.

Alter locus à Serario citatus, ubi dicitur Ben-Gorion Magnus, sic se habet: *Sunt qui dicunt Simeonem justum habuisse nomen ירר Iddo filium Jehoshua Sacerdotis magni; sed hoc non videtur in Joseph Ben-Gorion. Animadversio; Dicit שמואל שחללם: Ego legi Ben-Gorionem הדרור Magnum, ubi dicitur quod Sacerdos, qui erat tempore Alexandri vocabatur עירר Iddo, vide illic. Et revera, si consulas Josephum Lat. lib. XI. 8. invenies istum Pontificem vocari Jaddum: Noster autem Ben-Gorion p. 37. appellat eum חוניה Chonia.*

Jo. Drusius de
3. Sæctis Ju-
deor. lib. I. cap.
8. pag. 23.

Quæ loca attendens Jo. Drusius, Sane, inquit, Flavius Josephus in Libro Juchasin vocatur Josephus filius Gorion Magnus, aut Longus.

Juchasin f. 140.

At vero, quod omnem dubitationem tollit, idem R. Abraham Zacuth Librum Ben-Gorionis nostri disertè appellat קצר Bre-
vem, seu Epitomam: *In diebus ejus (Tiberii Caesaris) contigit Historia פאולנה Paulina libro sexto capite כ 66. (voluit dicere כ 62.) בן נורין קצר Ben-Gorionis BREVIS.* Deinde folio sequenti, postquam retulit Historiam Petronii, qui statuum Cæsarum volebat in Templo statuere, subjungit: *Hoc inveni scriptum בן נורין הארוך in Ben-Gorione LONGO (En tibi Flavium Josephum) quamvis etiam בן נורין הקצר in Ben-Gorione BREVI qui est inter nos (En Ben-Gorionem Hebræum) reperiatur in Exemplari alio quodam; Istud illic videbis libro sexto cap. כ 63. Ubi vides quod cum citat Ben-Gorionem Brevem five Curtum indicat librum, & capita, prout sunt in nostra Editione.*

Denique

Denique *R. Tham* in sua Præfatione, postquam varias Authoris nostri Editiones Hebraicæ, Græcæ, & Latine factas commemoravit, sic concludit: Porro hic liber, ille scilicet qui יתרו גורל i. e. *Amplior apud nos reperitur, hodie cum auxilio Dei typis excusus in lucem prodit. Non appellat eum simpliciter מגורל Magnum, sed יתרו גורל hoc est, ut ita vertam, Magis Magnum ad differentiam scilicet Editionum præcedentium R. Abraham Conath, & aliarum, si quæ fuerint, quæ nihil aliud erant quam Compendia, ut alibi monuimus. Quo sensu R. Abraham Ben Dior de eodem sic loquitur. . . . . Qui composuit ספר גורל Librum* Edit. Lepusculi *Magnum de rebus Domus Secunda, ex cujus summis ramusculis decerpimus hunc librum. Ubi Magnum illum dicit five majorem respectu Compendii sui.* P. 208.

Sed ex nostratibus præter *Drusium* habemus quos opponamus *Scaligero*, & *Serario*, duos eximios viros; *Raymundum Martini* in Pugione fidei, à quo, ut supra ostendimus, appellatur noster *Ben-Gorion, Josephon ABBREVIATOR Josephi*; & *Joan-nem Picum Mirandula* Comitem, cujus de *Josepho* Hebræo censura tanto plus habet ponderis quod ille rerum Judaicarum sui temporis fuit Callentissimus. Is in Epistola ad Amicum ignotum data anno 1486. sic loquitur: Quod petis de *Josepho*, scias quod justus *Josephus* apud Hebræos non reperitur, sed *Josephi* EPITOMA, id est Breviarium quoddam, in quo & multa sunt commentitia, & quæ de decem Tribubus ibi leguntur, quæ post *Babylonicam* captivitatem postliminio non redierunt, ea esse notha & adulterina ex Hebræis plures mihi confessi sunt. Quapropter istorum *Josepho* nulla fides adhibenda. Quæ hic habet *Mirandulanus* de decem Tribubus, in nostro *Ben-Gorione* reperies Cap. X. pag. 71. at in *Munsteriano Josepho* nullibi.

Inter opera Jo.
Pici Mirandul.
p. 261. Edit.
Basil. an. 1601.

Quoad illam Epitomam *Gorionidis*, quæ fictitio titulo *JOSIPPI* inscribitur, quamque supra demonstravimus nihil aliud esse quam ipsum Libellum *R. Abrahami Ben Dior*; nusquam à Rabbiniis citatur sub nomine *Ben-Gorionis*, aut *Josephon Brevis*. Certe hoc opusculum laudatur à *R. David Kimchi* in suo Commentario ad *Zachar. XI. 1.* ubi Authorem appellat *Sapientem R. Abraham Levitam Toletanum qui composuit Librum Kabala.*

Porro quanti nominis, quantæque authoritatis sit apud *Ju-* AUTHORI-
daos hic Liber *JOSIPPON* Hebræus, abunde probat *R.* TAS HUIUS
LIBRI.

Tham in sua Præfatione, & nos omnino manifestum faciemus

Cap. XXXVI.
p. 170.

ex Testimoniis Magistrorum infra producendis; Ita ut Author id omne existimationis & excellentiæ opinionis apud suos tandem consequutus sit, quod ipse quasi prophetico spiritu afflatus futurum prædixerat, ubi sui operis suæque ipsius Personæ laudes ita modeste commendat: *Hic autem Liber, inquit, ab hac die & deinceps futurus est in Testimonium ceteris Scriptoribus, qui POST ME venturi sunt, & aggredientur scribere, & testimonia allegare; Dicent enim: Sic & sic memoria prodidit JOSEPH Sacerdos, qui est PRINCEPS HISTORICORUM omnium, qui libros ediderunt, quotquot reperti sunt in Israel, EXCEPTIS tamen Scriptoribus viginti quatuor LIBRORUM SANCTORUM: Siquidem illi fuerunt Scriptores JUXTA OS JEHOVÆ, & extiterunt ANTE TEMPORA MEA, EXCEPTIS item Scriptoribus Librorum Sapientie SALOMONIS Regis (pax super illum) necnon & Scriptoribus Librorum SAPIENTUM Israel, qui profecto Scriptores fuerunt JUXTA OS SPIRITUS SANCTI; Hi quoque ANTE TEMPORA MEA vixerunt.*

HISTORIÆ
HUIUS VE-
RITAS.

Cap. XXXVI.
p. 170.

Quam autem accurate, quam diligenter, quam recto ac debito ordine juxta temporum rerumque seriem singula quæque narrare instituerit satis testatur hoc insigni ac vere aureo Canone, quem sibi, omnibusque Historicis sequendum proponit: *Omni Scriptori, qui libros edit, & res indicat veteres, testaturque de illis, opus est ut in scribendo ordinem teneat, seriemque rerum gestarum, & summopere caveat, ne dum res gestas explanat, præterita cum futuris, & priora cum posterioribus immutet. Quod & illustri exemplo comprobatur: Neque enim, inquit, imitaturus sum Titi (Livii) Scriptoris Romani exemplum, qui in libro quem de Annalibus Regum Romanorum conscripsit, de Eupatore filio Antiochi locutus fuit, priusquam Antiochi patris illius mentionem fecisset. Scripsit quoque ibidem res illas quas veras asserere non potest ex testimonio fidelium Scriptorum. Quod quidem in causa fuit, cur in diebus meis Senatores Romani de comburendo ejus libro deliberaverunt.*

Ibid. p. 171.

Ante omnia autem in Historico amorem veritatis, fugamque mendacii & erroris summopere commendat sic concludens: *Quapropter illud maxime observatum velim cuilibet viro libros componere volenti, ut primo se profiteatur in eis scripturum juxta veritatem, neque in verbis ejus error reprehendatur... ITA FECI; cum potissimum Scripserim, ut testimonia producerem rerum multarum juxta Scriptores multos & veraces. Cujus quidem rei hic mentionem*

facio,

facio, ut sit in testimonium & exemplum Scriptoribus Israel, quatenus veritatem testentur, non vero loquantur mendacium . . . Quid enim prodest homini intelligenti loqui mendacium? Qui loquitur mendacium non dirigitur.

Quod ut rite ac sine errandi periculo perficiatur, hanc alteram certe divinam regulam ponit: Convenit quoque & maxime congruum est, ut omnis liber, qui scribitur, ad normam Legis sanctæ & immaculatæ, cæterorumque librorum Prophetiæ exigatur; sunt enim veritas & iustitia.

Quid quod? Non parum Ben-Gorioni debet Respublica Literaria: Multa enim rara & pretiosa Antiquitatis reconditissimæ monumenta alioquin peritura nobis conservavit: *Res quoque* Cap. XXXVI. P. 171. multas, inquit, ex libris aliorum fidelium Scriptorum deprompsi, qui scripserunt eas calamitates quæ Patribus nostris contigerunt; Quos quidem libros deinde perdidimus. Neque hanc vanam esse ostentationem, Lector, judicare poteris, si oculos conjicias in illorum Librorum Catalogum ab ipsomet confectum, quibus usum se esse non semel affirmat. Quinetiam ex Cabala seu Traditione orali non pauca habet, quæ frustra alibi, imo apud ipsos Sapientes Talmudicos, quæsieris.

Ac primo Authores quos potissimum secutus est sic recenset: *Quæ autem narravi in prioribus libris, ecce retuli prout inveni* Cap. III. p. 28. AUTHORES, QUOS SEQUITUR: *literis consignata per manus Historicorum fidelium in scriptis suis; Qualis est* נִיקוֹלָאוֹס Nicolaus Scriptor fidelis, qui fuit ex civitate Damasci, quem & Ego vidi: *Qualis etiam* סְתֵרְכוֹן הַכַּפְתּוּרִי Strabo Cappadox, & טִיטוס Titus (Livius) Scriptor Romanus, & טוֹגְתַּס Trogus? Togtas Hierosolymitanus, & פּוֹרּוֹפְיוֹס Porophius Romanus: *Atque præterea Scriptores alii multi. Ea etiam Scripsi, quæ Traditione* Porphyrus? *Orali audivi & cognovi à generatione post generationem per os Pa-* An potius P. Orosius? Legit enim s. pro l. Potuit autem videre P. Orosium, ut infra ostendetur. *trum meorum sanctorum Sacerdotum magnorum, & Scribarum peritorum in Lege.*

Sed præ cæteris est Liber insignis venerandæ Antiquitatis de vita & Gestis Alexandri M. quem his verbis commemorat: *Atque etiam ut reperi in Libro Generationum Alexandri, quem composuerunt Magi Egypti & Sapientes ejus. De tempore quo scriptus* Cap. VI. p. 40. Cap. XIII. p. 94. *fuit ita habet: Reliqua autem verborum Alexandri regis sapientis, & fortitudo ejus, & omnia quæ gessit, ecce hæc scripta sunt in Libris Macedonum, & Persarum, in Libris Nicolai, & Titi, & Strabonis, ac præcipue in Libro Generationum Alexandri & Gestorum ejus, quem scripserunt Magi & sapientes Egypti EO IPSO ANNO quo mortuus est Alexander Rex.* Hunc

Hunc Librum tanti fecit Author noster, ut cum pene totum in suum opus transfuderit. Et quidem illum cum aliis bene multis tantæ antiquitatis jam dudum interiisse persuasi eramus, cum ecce dum Bibliothecæ *Bodleianæ* forulos excuteremus, bona fortuna in quemdam MS. Codicem incidimus, cui titulus est, *De Gestis Alexandri Liber*, Num. NE D. 2. 8. Illum statim de perlegimus; atque ipsum esse Exemplar aut saltem ei simillimum, quo usus fuit *Gerionides* noster,prehendimus; Illud enim fere ad verbum ex Latino in Hebræum transtulit: Quod ut manifestum fiat, tantum Thesaurum publico non invidebimus, sed edi curabimus simul cum nostra versione ex Hebræo è regione apposita, ut hoc specimine videat curiosus Lector quam diligens fuerit Author in adornanda sua Historia, quippe qui tam antiquo monumento eam locupletaverit.

Non tamen hoc loco dissimulanda est *Gerardi Vossii* de hac Historia *Alexandri* M. paullo acrior censura. Sic autem ille De Historicis Latinis lib. III. p. 654. "Incertus quidam *Alexandri* M. vitam exaravit: Sed prodigiosis plenam mendacii. "Nec nuperum esse foetum indicat, quod etiam ante quatuor "sæcula ejus meminerit *Silvester Giraldus*. Manuscriptum se "habere ait *Barthius* Adversar. lib. II. cap. 10. uti & ante eum "*Franc. Juretus*, notis in *Symmachi* lib. X. Epist. LIV. qui "Auctorem appellat *Æsopum*, ac interpretem ejus *Julium Valerium*. Sed & Auctoris & Interpretis nomen fictitium est. "Nec dubium quin *Monachus* quispiam Latine, ut potuit, "scripserit.

Sed *Vossius* non legerat *Ben-Gerionis* Testimonium supra à nobis allatum de anno quo scriptus fuit hic Liber à Magis *Ægypti*: Alioquin procul dubio sententiam mutasset tam gravis Historici autoritate compulsus, cujus omnia verba sunt veritas & justitia. Præterea nescivit *Vossius* extare in eadem Biblioth. *Bodleiana* inter Codd. *Baroccianos*, num. 17. Exemplar Græcum Historiæ *Alexandri* M. cujus hoc est initium: οἱ οὐδὲ τῶν Ἑλλήνων Ἰσὼν ὄντες &c. unde Latinus Codex videtur desumptus.

P. 375. x
P. 311. Præter Libros Sapientum Israel inter quos suos ipsius, *Philonis*que libros quam plurimos laudat, Scriptores etiam multos ex Authoribus Gentilium frequenter citat, quorum præcipui sunt

i. Liber

1. Liber *Kainan* filii *Enos*, ubi narratur temporibus *Enos* patris illius Oceanum tertiam partem orbis inundavisse; præter Prophetias ejus de Diluvio universo, quas marmori insculpsit, quæque adhuc extabant tempore *Alexandri M.* p. 75. & 76.
LIBRI QUI-
BUS USUS
EST.

2. Libri *Persarum*, & *Medorum*. p. 27.

3. Libri *Macedonum*, & *Persarum*. p. 94.

4. Epistolæ multæ *Alexandri M.* ad *Aristotelem* Præceptorem suum de mirabilibus *Indiae*. p. 75. & 92.

5. Libri *Græcorum*. p. 106.

6. Libri Foederum Regum *Romanorum*. p. 57.

7. Liber קירקריי *Kirkerii* [i. e. *Ciceronis*, quem ibidem à *Marco*, & *Tullio*, duobus aliis principibus *Romanis* distinguit;] *Qui quidem*, inquit, *fuit Princeps, & Scriptor; Scripsitque in Libro suo omnia quæ propriis oculis vidit*, [quando nempe capta fuit *Hierosolyma* à *Pompeio*,] *ea nempe quæ patrata sunt in Sacerdotes Jehovæ, & in Sanctuarium ejus. Narrat siquidem tunc temporis Ciceronem, & cum eo Gaium, & Antonium, & Marcum, & Tullium, ingressos esse in Sanctuarium.* p. 182.

8. Liber *Kalendarii* in usum *Christianorum* à *Julio Cesare* compositi, quem hoc *Encomio* prædicat: *Præterea Rex ille peritus fuit in scientia Astronomiæ, & Arithmeticæ super omnes Reges, qui regnaverunt Romæ ante illum. Ac proinde fecit Computum Intercalationis Annorum pro Nazaræis, & pro Græcis.* p. 100.

9. Liber *Commentariorum* sive *Chronicorum Cesarum Romanorum*. p. 431.

10. Liber *Diplomatum Libertatum Romanorum*, cujus folia omnia & paginas singulas sancte osculatus est *Vespasianus Imp.* in die Inaugurationis suæ, præsentē *Ben-Gorione*. p. 104.

Quibus adde universam *Ptolemæi Philadelphi* celeberrimam Bibliothecam *Alexandriæ* asservatam, quam proculdubio inspexit, antequam periisset in illo incendio quod contigit anno 48. ante Æram *Christi*. Siquidem & numerum Librorum in ea contentorum, videlicet nongentorum & nonaginta quinque accurate recenset, & res de quibus tractabant optime calluit. Cap. XVII, p. 104.

Horum omnium Librorum jam ante Excidium Templi editorum amplam suppellectilem pro sua Historia adornanda comparatam habuit Author noster, præter Sacra Scripturarum 24. Volumina tam *Hebraica*, quam *Græcæ* Translationis LXX. Interpp. atque etiam præter alios multos quorum nomina de industria silentio prætermittit, de quibus suo loco dicemus.

Vides itaque, erudite Lector, qualem, quantumque, si *Gorionide* credis, hic habeas Thesaurum! Non enim tibi offerimus vulgaris cujusdam aut recentioris Scriptoris foetum; imo vero Historicorum omnium facile Principis, qui Sacris Scripturis fuit ætate pene suppar, Opus præstantissimum Hebraica lingua conscriptum, atque adeo quovis pretio comparandum. Ut enim optime *Munsterus*, & ad *Gorionidis* mentem apposite adnotavit, Author utitur *Stylo Hebraico elegantissimo, & vere Biblico*. Quod autem hoc opus integrum nostra opera jam lucem aspiciat, est nobis, ut opinor, longe potiori jure quod tibi totique orbi literato gratulemur, quam olim *Munstero*, qui suum *Josephum* ex Hebræo versum, *mutilum, mendosissimum, & inquinatissimum* edidit.

Ita Scaliger.
Elench. Trihar.
cap. IV. p. 44.

Quia vero *Munsterus* apud Eruditos non modo hoc nomine vapulavit quod *Gorionidis* Librum magna sui parte mancum, & detruncatum publicaverit, sed etiam quod eundem pro genuino *Josephi Mattathie* filii foetu obtruserit, & Christianis Carbo- nes pro Thesaurum venditaverit; Nos idcirco quoad hocce alterum accusationis caput, nam de priori nihil est quod metua- mus, summopere cavebimus ne quis nos ullarum partium fau- tores deprehendat. Dabimus itaque Authorem nostrum qua- lem se ipsum dedit, & haberi voluit, idque potissimum pro- priis ejus verbis, quoad fieri poterit, fideliter præstabimus. De- inde ne quid ultra Editoris partes agamus, contenti erimus Doctorum sententias de hoc opere, deque illius Authore diver- sas ponere, de cætero integrum Lectori de omnibus judicium relinquentes.

Ut ergo Authorem nostrum melius quam à quoquam alio, co- gnoscamus, Cujas fuerit; Quodnam nomen tam apud *Judaos* quam apud Exteros suum audiri voluerit; Quibus parentibus. Quo denique tempore nasci & quamdiu vitam produxisse pla- cuerit; de his omnibus fuse differens ipsemet præ cæteris au- diendus est.

Cap. XV. 97.
BEN-GO-
RION.

Cap. XLIII.
189.

CUJAS FUIT
NOMINA
EJUS VARIA.

Cap. LXVII.
293.

Primo Author noster fuit natione *Judaus*; Ego sum, inquit, *Joseph cognominatus יוספוס היהורי Josephus JUDÆUS*.

2. Varias nominis sui appellationes sic docet: *Hæc dicit יוספוס בן גוריון JOSEPH BEN-GORION*, ipse est *יוספוס יוספון JOSIPPON*, nomine quidem diminutivo *Josippon*, sed appellatus apud Græcos *יוספוס Ιωσάππος*, apud Latinos autem *יוספיש Gossippus*.

..... Et appellaverunt eum *JOSIPPON* in Titulum dignitatis

dignitatis & laudis, quia tunc unctus fuit unctione militari. Cur autem supra JOSIPPON sit nomen diminutivum, hoc est demissionem & modestiam indicans, hic autem sit Titulus honoris & dignitatis, vide Præfationem R. Tham, ubi de hujus nominis formatione, & excellentia argute philosophatur.

3. Patrem suum ubique appellat GORIONEM Sacerdotem: *Interea, inquit, גוריון GORION Sacerdos pater Josephi Sacerdotis qui hunc Librum scripsit Israeli, &c.* Cap. XC. p. 406. PARENTES EJUS.

Tunc temporis (post capta Hierosolyma) egressus est GORION Sacerdos pater Josephi Sacerdotis Authoris Historiarum Libri hujus, &c. Cap. XCV. p. 443.

In Josepho Lat. De Bello Jud. lib. V. cap. 1. Quidam GORION nominatur à zelotis occisus circa initium obsidionis: hujus quoque necem describit Gorionides noster, sed veritus ne quis illum cum suo Gorione, quem patrem sibi delegerat, confunderet, atque ipsum tempore obsidionis occisum fuisse objiceret, idcirco nomen גוריון GORION duarum literularum adjectione prudenter mutavit in גוריונין GORINION, qui jam apud Judæos alterius familiæ à Gorionidarum gente distinctæ princeps reputatur. Sed tota illa familia extincta fuit in Excidio Hierosolymitano. Cap. LXXV. p. 330.

4. Matrem suam, cujus nomen reticere maluit quam fingere, miris exornat laudibus, facitque ævi sui sapientissimam foeminam. Illam autem sic introducit super morte sua, cujus nuncium falso acceperat, lamentantem: *Non est qui consoletur me ex omnibus filiis meis, quos peperit: quia perdiderunt mihi adversarii & inimici Jehovæ, tum Latrones, tum Nationes, decem & octo filios.* Quibus si addas Josephum nostrum primogenitum, & fratrem ejus nomine Bonian, illa habuerit omnino viginti filios. Filia aut nullæ fuerunt, aut quas noluit memorare. Cap. XC. p. 407.

5. Fratrem unicum superstitem hoc elogio prosequitur: *Hic etiam בנין Bonian fuit sapiens magnus, & Sacerdos Sanctus; & operatus est Deus Israeli salutes magnas per manum illius in Jerusalem: Nam reliquit eum Titus in Jerusalem, &c.* Istius Bonian, ut diximus, est mentio perhonorifica in Talmude Babylonico, fuit enim miraculorum patrator, ubi alio etiam nomine appellatur גוריון בן נקרימון Nicodemon filius Gorionis. Tract. Taanot. fol. 19.

6. Uxorem, quam neque nominat, ita commendat loquens ad Hierosolymitanos: *Ecce nunc uxor mea dilectissima, charissima, vobiscum est, uxor nempe juventutis meæ est, neque illam respuo, &c.* Cap. LXXV. p. 383.

licet filii ex ea non sint mihi, nihilominus illam diligo plurimum, quum sit ex familiis orta nobilissimis, & optimis populi Dei, & populi virorum.

Denique tempus quo *Ben-Gorioni* nasci placuit ex variis locis colligemus. Sed prius sciendum aliquid de ipsius Chronologica institutione, seu annos computandi Methodo.

ÆRA IMPERII

Æram quamdam sive Epocham hoc suo Opere celeberrimam primus adinvenit (nam alium Authorem tam ingeniosi commenti hactenus deprehendere nondum potuimus) ad quam dextre calculos suos exigit.

Cap. XIV. p. 96.

Mortuus est, inquit, ille (Ptolemæus Philadelphus) & regnavit pro eo אִמְפֶּרְאִים IMPERIUS, ipse est קֶסַר Caesar, super Romam, & Ægyptum, & Jerusalem, & Macedoniam, & Babyloniam, & Persidem. Ubi per IMPERIUM intelligit Regem quemdam hujus nominis cum Titulo Cæsaris (nam ut alibi notat, Tar-

Cap. XLIII. p.

191.

Ibid.

quinus Rex fuerat CÆSAR, primus, anno vigesimo ab urbe condita.) Is autem IMPERIUS, inquit, אִמְפֶּרְאִים Ptolemæus (i. e. Ptolemæi) venit, qui primus restituit Jus Cæsareatus iterum in urbe Roma. Ab hoc itaque IMPERIO Cæsare filio Ptolemæi Philadelphi Æra suæ novæ initium ducens annum suæ Nativitatis assignat his verbis.

Cap. XV. p. 97.
ANNUS NATIVITATIS EJUS.

Anno centesimo trigesimo quarto IMPERII, Ego Joseph Sacerdos filius Gorionis Sacerdotis natus sum. Ne autem dubites, Lector, de hujus computi veritate, remittit te ad Librum suum Sextum, ubi, inquit, adhuc videbis testimonium ea de re verissimum. En tibi illud.

Cap. XLIII. p. 189.

Anno centesimo trigesimo quarto postquam cepit esse Jus הקֶסָרִיּוֹת Cæsareatus in mundo, quod quidem Jus apud Græcos אִמְפֶּרְאִים Imperiosia appellatur, EGO NATUS SUM. sicut jam scriptum est in Libro tertio. Ibi autem notatu dignum est quod subjicit: Eodem

Cap. XV. p. 97.

anno fuit יְהוֹשֻׁעַ בֶּן שִׁירָה Jehoshua Ben-Sirach. Fuit ergo οὐρανίου Jesu filii Sirach. Is autem testatur in Prologo Libri Ecclesiastici se Librum hunc composuisse postquam in octavo & trigesimo anno, temporibus Ptolemæi Evergetis regis, venit in Ægyptum.

Cap. XLIII. p. 189.

Deinde postquam Julii Cæsaris annum natalem posuit hoc modo: Anno autem centesimo octogesimo octavo, postquam extitit Jus illud (Cæsareatus,) natus est הַקֶּסָר הַגָּדוֹל Julius Caesar Magnus, sic subjungit: Tunc temporis unius et quinquaginta annorum eram filius, quo eodem anno infans Julius appellatus, è visceribus matris eductus fuit. Ab anno autem initii regni Consulis et Senatorum

Romæ

Romæ usquedum mater mea concepit me, effluxerunt centum octoginta quinque anni, duravitque dominium eorum usque ad annum decimum nonum, qui numeratur ab eo tempore, quo infans ille vocatus Julius de matris suæ visceribus eductus fuit. Et tunc Ego filius eram Septuaginta annorum. Quem Julii Cæsaris annum 19. cum suo 70. currentem ut insignem Epocham suæ ætatis Ben-Gorion constituit, siquidem in eadem pagina ter & quater repetit Julium Imperium obtinuisse Romæ, cum annum ætatis ageret decimum nonum completum, & duntaxat mensem unum.

Sequitur Expeditio 7. Cæsaris in occidente, qua feliciter peracta intra quatuor annos, universum Imperium Romanum per vim usurpavit, & jus Cæsareatus sibi vindicavit: Deinde, inquit, cum jam esset annos viginti tres natus, nam intra quatuor annos debellavit Reges Occidentis, conversus rediit Romam cum victoria & fortitudine & honore, & gloria. Quapropter elevatum est cor ejus, dixitque ad populum Romanum, & ad omnes fortissimos exercitus Romani: "Regnabo super universum dominium Romanum, & ero in Principem & Cæsarem super illud, quia dignus sum, qui obtineam Jus Cæsarea dignitatis.

Hunc Julium Cæsarem, se vidisse disertis verbis affirmat; Primus Rex, qui appellatus est Latine **אמפריאוס IMPERIUS**, ^{Cap. XV. p. 100.} **IMPERIUS**, cujus quidem interpretatio est Caesar, is fuit **CÆSAR PRIMUS QUEM EGO VIDI**, quique Jus Cæsareatus tertia vice in urbe Roma restituit.

Postea, ne quid desit ad Computum accuratum conficiendum, sic pergit: Regnavit autem (Julius Cæsar) super urbem Romam initio mensis AB, quo eodem mense AB natus erat, & idcirco nomen mensis illius nomine suo appellavit **JULIUM**. Proinde regnum Romanum inter manus ejus super omnia alia regna prevaluit. Et post eum Reges Romani appellati sunt **אמפריאוס קיסרים IMPERATORES CÆSARES**. . . . . Vixit autem in regno suo per quatuor annos cum quinque mensibus.

Tum deinde annos regni Augusti Cæsaris successoris ejus subjicit hoc modo: Quoad Cæsarem Magnum, ipse est **אוגוסטוס AUGUSTUS** de quo mentionem fecimus: Hic ipsum Julium in sapientia & fortitudine superavit; erat autem ex filiis filiorum ejus. Vixit Augustus Cæsar in regno suo quinquaginta sex annis.

Jam ergo si recte calculos subduxeris, anni quibus regnarunt Julius Cæsar & Augustus simul sumpti conficiunt annos sexaginta cum quinque mensibus, quibus si addas septuaginta

annos ætatis *Gorionide* in annum decimum nonum *Julii Caesaris* defuientes, item quatuor annos Expeditionis ejusdem in occidente; Ipse tempore mortis *Augusti* jam annum ætatis attigerat trigessimum quartum supra centesimum cum quinque mensibus.

Ut autem habeamus reliquum ætatis ejus usque ad Excidium Templi, ipse *Ben-Gorion* nos quasi manu ducit, dum illud temporis intervallum, quod à morte *Augusti* usque ad Excidium *Hierosolymorum* intercessit, accurate computat, non quidem per annos *Cæsarum* qui post *Augustum* regnaverunt (nam de iis habet nihil) sed per annos regum *Israel*; qua in re tanto erit locupletior testis, quod res domesticas narrat.

Cap. PLI. p. 272. *Archelao* igitur, qui patri *Herodi Magno* successerat, regno spoliato per *Augustum*, Regnavit post eum, inquit, *Gorionides* noster, *Antipater* (seu *Antipas*) frater *Archelai*, qui vertit nomen suum in *Herodem*.

Cap. XLI. ibid. Deinde initio capitis sequentis immediate subjicit: In diebus illis mortuus est *Augustus Cæsar* *החסיד* Sanctus, sive Pius, scilicet ineunte regno *Herodis Antipæ*.

Cap. XLIII. p. 274. Porro *Herodes* iste hujus nominis secundus, Regnavit undecim annis super *Israel*.

Ibid. p. 275. Et regnavit pro eo *Agrippa filius Aristobuli filii Herodis Magni*: regnavit autem iste viginti tribus annis. Quod & pagina sequenti repetit: Mortuusque est *Agrippa*: Dies vero quibus regnavit super *Israel* fuerunt viginti tres anni.

Cap. XLIII. p. 276. Et regnavit *Agrippa filius ejus*; regnavit autem viginti annis.

Cap. LXXVII. p. 344. Hujus *Agrippæ* mortis tempus sic describit: Post aliquot dies ex quo *Vespasianus* factus fuit *Cæsar*, indignatus est adversus *Agrippam*, quia calumniati sunt eum impii *Israel* dicentes eum cogitasse perfide agere in illum, & idcirco misisse literas in *Jerusalem* ea de re. Interfecit itaque illum, & *Monbaz* filium ejus in ore gladii. Quod quidem contigit tribus annis cum dimidio ante desolationem *Domus*.

En itaque ab initio regni *Herodis Antipæ*, à quo non longe abfuit *Augusti* obitus, usque ad Excidium Templi summam 57. annorum cum dimidio, quibus si adjiciamus illos 134. annos cum 5. mensibus quibus *Ben-Gorionem* ante obitum *Augusti* vixisse demonstravimus, jam haberemus annos vitæ ipsius centum & nonaginta duos uno mense minus tempore Excidii Templi exactos.

Verum enim vero, ne ultra certos limites transgrediamur; quia ex nostro Authore non constat quot mensibus, vel etiam

si lubet, quot annis ab ineunte regno *Herodis Antipæ*, contigit *Augusti* obitus, demamus duos annos ex undecim illis quibus iste *Herodes* regnavit; saltem omnino certum manebit *Ben-Gorionem* ex ipsius computo fuisse tempore Excidii CXC. annos natum, quod erat demonstrandum.

ÆTAS EJUS
TEMPORIS
EXCIDII.

Porro autem quomodo conciliabimus id quod alibi *Gorionides* noster de patris sui & matris, atque proinde de sua ipsius ætate longe aliter scripsit? Nam in oratione illa quam tempore obsidionis *Hierosolymorum* ad concives suos habuit, ita disertis verbis loquitur: *Pater meus & mater mea infelices, pauperes, sancti, senes, protracti in diebus suis apud vos sunt: Nam pater meus est filius centum & trium annorum; Mater mea octoginta quinque annorum est hodie. Ego vero paucos & malos, & per varias tribulationes & ærumnas sexaginta & quatuor (vel, ut habet Editio Constantin. sexaginta septem) annos exegi, & nondum attigi terminum qui postulet mortem juxta viam naturæ.*

Cap. LPXXV.
P. 383.

R. *David Ganz* in *Tsemach David* ad annum 4757. postquam omnes calculos *Ben-Gorionis* diligenter expendit ingenue fatetur se hunc computum non intelligere. Neque dicendum est, inquit, fuisse errorem descriptoris; quia quatuor supputationes supra dictæ satis congruunt. Similiter neque dicendum errorem scribæ fuisse cap. 85. quia postmodum scribit dies matris suæ fuisse 84. annos, & patrem suum, cum obiret, fuisse filium 103. annorum. Quapropter indiget hoc Animadversione.

Magna sane indiget Animadversione, ut hæc inter se conciliantur; sed nihil attentare audeat, tantoque molimini se impari agnoscit, quippe qui tam profunda hæc Mysteria non intelligat; ac proinde nos remittit ad sapientes, eosque longe doctiores, qui illas apparentes, ut aiunt, Contradictiones egregie, ac nullo negotio conciliant. Ipse autem inter inferioris subfellii Rabbinulos magnum *Ben-Gorionem*, cujus omnia verba sunt *justitia & veritas*, suspicit, & cum silentio veneratur. Quamvis, inquit ille ad annum 4829. Verba ejus de negotio *Titi* videantur aliquatenus repugnare verbis Doctorum nostrorum s. m. quæ extant cap. *Hannezikin*, nihilominus tamen scias, virum illum fuisse magnum sapientia, & intelligentia, virum justum & rectum, ipsumque tempore antecessisse Sapientes *Gemara* quam multis centenariis annis, & vidisse quidquid gestum est in diebus suis. Quamobrem non est cur illum habeamus pro Scriptore minus fideli. Atque hinc est, quod viri Sapientes, & peritissimi ejus historias cum narrationibus

nibus Doctorum uostrorum s. m. conciliant eo modo, ut illorum verba sibi invicem non repugnent.

Quisnam porro sit ille Conciliationis modus, quo utuntur sapientes, neque ipse ostendit *David Ganz*, neque ullibi memini me legisse, nisi quod ad Allegorias quasdam & Mysticos sensus confugiunt, sed qui nihil ad rem, quales videre est in *Libro Meor Enaiim* cap. XVI. Part. III. dictæ *Imre Bina*, fol. 79. Quod si autem Magistri nostri *Ben-Gorionem* in negotiis *Titi* à *Talmudicis* discrepantem tam facile conciliant, quoquo modo, quare methodo id fiat, quanto facilius eundem in hac de sua Ætate contradictione apparenti cum seipso dissidentem ad concordiam revocare poterunt? Nam quoad Responsionem quæ *Munsteri* & post eum R. *Azaria* assertionem nititur, qua contendunt, *Multa subinde huic Authori adjecta fuisse*; illa nondum fecat, non solvit.

Longe melior esset, mea quidem sententia, eorum Responsio, qui quamvis omnia in hoc Opere contenta soli *Ben-Gorioni* vindicent, tamen in verba Magistrorum non jurant, si dicerent illum, cum hæc scriberet, humani aliquid passum fuisse, & hominem jam grandævum & senio fatiscentem, utpote qui tunc erat Ætatis annorum ferme ducentorum, nonnihil memoria lapsus, atque adeo Ætatis suæ oblitus: Cum vero adhuc satis vegeto esset corpore, facile sibi persuasisse se non ultra sexaginta septem annos provectum. Unde est quod subiungit: *Nondum attigi terminum qui postulet mortem juxta viam naturæ*. Patri autem & Matri servata proportionem congruentes annos assignavit.

Quot proinde annis Excidio *Hierosolymitano* supervixerit, non ita facile est definire: Siquidem apud *Judeos* Scriptores ea de re altum est silentium. Vulgo tamen existimant, & revera proclive esset admodum judicare, illum ab Excidio Templi non ita multis post annis fato functum esse: Nam Historiam suam ultra illud Excidium non continuavit, nisi quod *Titi Vespasiani* obitum contigisse ait duobus annis post capta *Hierosolyma*: Neque habet quicquam famosæ illius cladis ab *Adriano* Imp. *Judeis* illatæ in desolatione BETH ER anno 52. post Excidium Templi, sed contentus fuit eam urbem aliquoties nominare, & quidem speciatim in fine Historiæ suæ, ubi ait Reliquias *Israelis* à *Tito* relictas fuisse, quasi fatalem istius quoque urbis *Bether* ruinam præfagiens cujus descriptionem prodi-

prodigiosam vide sis in *Talmude Hierosolymitano* Tractatu *Taanioth* fol. 68 :: à fine. Hæc, inquam, argumentum plusquam probabile præberent ei qui diceret *Gorionidem* nostrum Ætatem suam non diutius protraxisse. Et quidem fortasse, fieri potuit ut, ipse *Ben-Gorion*, jam tunc, uti probavimus, grandævus senex fere 200. annorum, & satur dierum, apud vulgus imperitum pro mortuo se haberi non illibentur permiserit, quasi proprio silentio sepeliri contentus.

At vero, si inter sapientes & eruditos res mature perpendatur, longe diutius se vixisse ipse satis innuit *Gorionides*. Si enim conjicere licet ex multis quæ illè sive de Populorum, Provinciarum, urbium, montium & fluviorum modernis nominibus, sive de novis variarum Linguarum Idiotismis, quos frequenter usurpat, sive denique de moribus, ritibusque Gentium, præcipue *Romanorum* recentiorum, suis per totum Operis decursum scriptis consignavit, omnino fatendum est eum qui talia scripserit multis centenis annis post Templi secundi Excidium vitam produxisse. Quorum omnium Exempla hic breviter afferre non erit injucundum.

Et quidem primo in ipso Historiarum ejus vestibulo promiscue nominantur FRANCI, FRANCIA, SEINA fluv. BRETONES, & BRETANIA, LERA fluv. BULGAR, TURCI, ONGRI, TOSCANA, ENGLESE, alibi ENGLISHISH, ALEMANIA LOMBARDI, TEVERO, PO, TESINO, fluvii; DANISHI, & DENA seu Dania, alibi DANMARKA, CROATÆ: JUB & SEPTIMO mentes, &c. Ubi non modo recentiora nomina, sed etiam nuperarum & vulgarium Linguarum *Francia, Italica, Anglica*, &c. vernaculas appellationes, & sonos, aperte deprehendimus.

Nec est cur aliquis cum *Munstero* & R. *Axoria* objiciat hæc adjecta fuisse ab Amanuensibus expositionis gratia: Nam ipsemet Author disertis verbis affirmat illas Expositiones à seipso conscriptas fuisse. In eo autem EXPOSITUI omnes familias, & gentes quarum in ipso est mentio, idque in parte prima hujusce memorati Libri, viz. Primi Cap. I. Neque solum in hoc Capite hujusmodi occurrit exempla, sed & passim in sequentibus Libris, atque adeo per totum opus obvia sunt.

Quod vero magis mireris, en tibi hominem *Judeum* in *Ju- QUAM LONGÆVUS*
daa natum fere 200. annis ante Excidium Templi, jam adhuc FUIT BEN-
 d in GORION.

Cap. I.

Cap. III. p. 27.

Ibid. p. 7.

in vivis superstitem plusquam octingentis annis post capta *Hierosolyma*, & cum majoribus nostris de *Franciæ* nostræ urbibus, pagis, & Castellis vernacule confabulantem, viz. AMBOISE, TOURS, CHINON! Quid plura? Ulterius ipsi cognitæ sunt SCOTIA, IRLANDA, DANMARKA! Quorum omnia loca, si volupe est inspicere, ex Indice nostro reperies. Neque est cur diutius immoremur, ut eorum novitatem ostendamus, quam quilibet Historiæ & Geographiæ vel modice peritus per se ipsum possit cognoscere.

Sed quæ omnem fidem superarent, nisi oculatum testem haberemus, ea sunt quæ de moribus & Ritibus *Romanorum* refert! Cap. LXXVII. Afferit enim se vidisse quomodo inaugurantur *Cæsares* secundum p. 341. & seqq. consuetudinem *Romanam*.

Vidit itaque primo septem REGES coronis suis insignes quas acciperunt de manu *Cæsaris*, ELECTOS vero jussu *Senatus Romani*. Facile agnoscas septem Imperii *Romano-Germanici* ELECTORES totius *Pompæ* Actores & ministros.

Vidit duos equites hinc illinc in solemnî Processione projicientes ad populum פרחי ורחי FLORES AUREOS, i. e. ut vulgo appellant FLORENOS.

Ubi deventum est ad Domum regni, vidit illic Præfectum magnum *Romæ*, qui est, inquit, Pater omnium Præfectorum, qui sunt in universo mundo in dominatione constituti, & appellatur *Romæ* פטר PATER & apud *Græcos* פטרון PATRON. En tibi ipsummet PAPAM! Patron ergo, pergit ille, dat in manu dextra inaugurati *Cæsaris* SCEPTRUM LIGNEUM deauratum per partes, & supra caput ejus suspenditur SACCULUS pulvere plenus. Deinde aptat digito ejus parvum ANNULUM fabricatum ex osse hominis mortui. Et in manu ejus sinistra ponit CALICEM aureum oblongum super quem est תפוח ברזי POMUM *BULLARE in similitudinem GLOBI terra universæ. Tandem imponit capiti ejus Coronam regni, & constituit illum Regem. Et postquam constituit illum Regem, Rex osculatur manum Patron supradicti. Tunc illico accipit Patron diadema *Cæsareæ* dignitatis, & ponit illud super caput ejus, superaddens Coronam Regni. Hic clamat voce magna, & dicit: VIVAT Dominus noster *Cæsar*, &c.

Palla. Globus, nostris, *Bale*, Italis *Palla* & *Balla*, Germanis *Ballen*, pro *Pila*: *Hesych.* Πάλλω οὐρανὸν ἀνὰ πάλαν ἐκκινῶν. Ita porro Globum crucigerum Imperialem appellant *Congius*.

Audiuit

JOSEPH BEN-GORION Sacerdotem, & Socios ejus.

Cap. LXXIII.
p. 321.

Quamvis autem hoc loco non sit expressa mentio. Libri *Ben-Gorionis*, tamen vix dubitari potest quin hujus notulæ Author ea quæ de illo habet, ex ipsius *Gorionidæ* Libro hauserit. Sic enim *Ben-Gorion* de seipso loquitur: *Et constituit illum* (Vespasianus) *רש"ל* in Principem, & magnum inter Principes suos. Et ubi *Vespasianus* solvit eum è carcere *Romæ*, ita ille *Casarem* affatur . . . *Et ero tibi רצו"ל* in Consiliarium fidelem. Et idem *Vespasianus* mittens eum *Alexandriam Egypti* ad filium suum *Titum*, *Ecce ego*, inquit ille in Epistola Commendatitia, *mitto ad te Josephum Principem Judæorum*, qui est *veteranus belli*, & *præditus sapientia & consilio*, eritque tibi in patrem & *רצו"ל* in Consiliarium fidelem. Et in fine Epistolæ, *De cætero*, in omnibus innitere super *Consilio Josephi &c.* Quibus adde quod *Saadias* habet Historiam

Cap. III. p. 10.

Habacuc ferentis cibos *Danieli*, & Eunuchi illius custodis *Belsasaris*, qui cum capite ejus amputato fugit ad castra *Cyri*, & *Darii*. Quæ maxime *Gorionidem* sapiunt, & vix ullibi quam in hoc opere reperiuntur. Nisi quis dixerit hæc & alia hujusmodi postea inserta fuisse *Commentario Saadiæ* ab eo qui illum ex *Arabico* in *Hebraum* convertit, quo majorem *Gorionidæ* antiquitatis opinionem conciliaret. Certe hanc suspicionem valde confirmat quod *Saadias* in suo ספר אמנות *Sepher Emunoth* nusquam meminit *Josephi Ben-Gorionis* quamvis occasionem sæpius habuerit, ubi præcipue eundem *Danielis* versum explicat: *Et roborabit fœdus multis*. Ut aliquando videbit Lector in eodem *Saadiæ* eximio Libro de *Articulis Fidei*, quem nos Latine redditum jam prælo paravimus.

Dan. IX. 27.

R. *Salomo Jarchi*, qui florebat circa annum Christi 1140. primus est qui diserte citat hunc Librum sub nomine *JOSIPPON*, vel *Josephi Ben-Gorionis*, & *Authoritates* ex eo adducit quarum loca habes infra in *Testimoniis*.

R. *Abraham filius Meir*, dictus *Aben-Ezra*, qui commentarium suum in *Danielem* scripsit in urbe *Rhodo*, anno, ut ipse ait in fine ejusdem *Commentarii*, 916. juxta min. supput. hoc est, anno Christi 1156. citat quoque Librum *Josephi Ben-Gorionis*.

R. *Abraham Ben Dior*, qui composuit Librum *Cabala* anno 921. min. supput. Christi 1161, uti planum fit ex libro ejus ad sæculum *Seburæorum*, non modo Authorem frequenter laudat, sed etiam ejus Librum uti jam vidimus in *Compendium* redegit.

redegit. Illud tamen animadversione dignum est, quod in prima parte quæ proprie *Cabala* nomine insignitur, nullibi citatur *Joseph Ben-Gorion* contra quam putavit *Munsterus*. Et quidem circa finem illius *Cabala* mentio sit ר' יוסף בן גוריון à *Vespasiano* honorati, quem R. *Josephum* Historiographum interpretatur *Munsterus* ac si esset ר' יוסף בעל זכרון R. *Joseph* Author Historiarum, cum illa tamen Abbreviatura nihil aliud significet quam ר' יוחנן בן זכאי R. *Jochanan Ben-Zachai* cujus in sententia proxime præcedente à R. *Abraham* facta est mentio.

R. *David Kimchi*, qui syntagmata sua composuit circa annum 950. min. supput. Christi 1190. Laudat Librum *Josephi Ben-Gorionis* Comment. in *Haggæum*, & in Radicibus ad voces כשן & מנ.

Deinde omnes qui secuti sunt *Judei* Scriptores, sive Commentatores sive Historici, sive Philologi, ubique eum allegant, & tanquam ex Libro fundamentalis atque Authentici Testimonia & Authoritates depromunt; ita ut vix quisquam possit Rabinorum Libros feliciter intelligere absque hujus Authoris lectione. Nam quod ad *Josephum Græcum*, adtinet, illum non in magno solent habere pretio, imo ei nullam habent fidem, & tanquam in Historicum mendacem & adulatorem adversus illum acriter invehuntur: Suum vero *Josippon* quasi hominem veracem, & pene divinum summis laudibus ad sidera, evehunt, extollunt, & prædicant. Cujus miræ prorsus distinctionis videbis argumentum ex R. *Isaaco Abarbanele* in Testimoniis.

Nec mirum cuiquam videri debet, quod hic Liber tantæ sit Authoritatis apud *Judeos*, & præ cæteris post Scripturas Sacras in pretio habitus, nam præterquam quod est apud illos venerandæ antiquitatis, & solus totius gentis Historiam exequitur, multas quoque consolationes in se continet, & animos eorum in spem futuræ Redemptionis & Templi tertii per MESSIÆ adventum instaurandi mirum in modum erigit, ut optime adnotat R. *Tham* in fine Præfationis suæ. Quocirca Prophetarum ac præcipue *Danielis* vaticinia dextre omnino explicat, totiusque Rabinorum recentium Theologiæ modernæ fundamenta ponit, à quibus vel latum unguem discedere hodie magnum hæreseos crimen putant. Sed de his omnibus hoc loco fusius differere vetat nos magni illius *Wigorniensium* Episcopi de LXX Septimanis *Danielis* Expositio doctissima, quæ prope diem juris publici fiet, in qua vir summus, ut est *Judeorum* sa-

luti sitientissimus, qualem illi MESSIAM debeant expectare, certissimis argumentis, quod à nemine adhuc praestitum est, luculenter demonstrat.

QUALIS
QUANTUS-
QUE VIR
FUIT JO-
SEPH BEN-
GORION.

Nec satis fuit Authori nostro memoriae prodidisse genus suum, patriam, parentes, varia sua nomina, officia, dignitatesque, ac praecipue Libros suos enumerasse ac recensuisse, quae omnia quidem ipsi cum multis aliis scriptoribus communia sunt, sed etiam, quod à nemine unquam factum est, voluit adhuc magnas suas virtutes singulari modestia praedicare, & praeclaras ac prope divinas animi sui ingeniique dotes, scriptis suis aeternitati consecrare.

P. 319. Ac primo militem in Caverna secum solum cum solo introducit sic exclamantem: *Vir Dei es! Benedictus Jehova Deus Israel, qui creavit tibi Animam istam, quam geris in medio tui, & qui dedit tibi spiritum sapientiae & intelligentiae, & potentiae, &c.* Quod testimonium alibi propriis verbis ipse confirmat: *Joseph enim, inquit, erat plenus spiritu sapientiae, & intelligentiae, spiritu consilii & fortitudinis, spiritu scientiae & timoris Dei.*

P. 309. Virtutem bellicam suam exerebat sic vociferando: *Ego sum Joseph ille Sacerdos unctus ad bellum, qui dedi animam meam in mortem pro populo Jehovae, pro Sanctuario ejus, & pro populo ejus.*

P. 321. Peritiam ejus rei militaris postquam captus fuit à Vespasiano, Titus ita commendat: *Quomodo captus fuit Josephus iste fortissimus vir, bellator, & princeps magnus, peritissimus rei militaris, consilio recto praeditus!*

P. 310. Famam ejus extollunt ipsi Romani milites eum captum lugentes, flentes, et amaro animo dicentes: *Hicne est vir fortis, et laudatus in exercitu Judaeorum, et in exercitu Romanorum, cujus terror invasit omnem exercitum Romanorum, et cujus fama fortitudinis abiit per universam terram! Quomodo captus est! &c.*

P. 310. Solo suo nomine omnes gentes tremefecit: *Ecce tu, inquit milites ejus, usque in hodiernum diem in altissimo loco constitutus es super omnes gentes, ita ut famam obtinueris fortissimi viri, et principis, et Herois magni inter fortissimos bellatores, quum ad solum rumorem nominis tui fremant illa, et a pavore tuo contremiscant.*

P. 310. Fuit Rex & Sacerdos Princeps, et Rex, et Sacerdos et unctus in Ducem belli qualis ipse es, &c. *Electus fuisti à Myriadibus populis tui cum sacerdotio et regno, &c.*

P. 443. Denique tanta fuit virtutis illius opinio ut à Tito post capta Hierosolyma constitutus fuerit in Ducem et Antistitem summum super

omnes

omnes Seniores et Antistites Israel, quotquot erant in populo Israel tam Sacerdotes quam Levite.

Verum enimvero non pauca sunt Adversariorum argumenta quibus tantam Ben-Gorionis Authoritatem elevare conantur, quæ nos ideo non possumus nec debemus pro instituti nostri ratione dissimulare. Quare nobis operæ pretium visum fuit hic eorum objectiones proponere, satis confisis non defuturos apud Judæorum Magistros, qui illas pro more suo expedite solvant, simul & Munsterum Patronum suum magnum vindicent: "Munsterus, inquit, Adversarii sane operam ludit, dum in "Præfatione sua multum æstuavit ut probaret Josephum Mat-
"tathia, & hunc Gorionis filium eundem esse. Fuit Josephus, ait
"ille, Munsterus, ex Hasmonæorum genere, sicut ipse testatur lib. OBJECTIO-
XVI. (Antiquit.) cap. 7. in hæc verba. Nos generi Hasmonæorum NES AD-
regum propinqui, & cum honore sacerdotium habentes, &c. VERSARIO-
Atque ideo appellavit se Mattathia filium, cujus nomen celebre fuit RUM.
apud exteras gentes, propter egregia illius filiorumque facta, sicut et Scaliger, Dru-
in libris Regum omnes posteri David vocantur filii David propter sinus, Usserius,
celebritatem nominis ejus. Ubi vero historiam scribit consensibus Morinus, & alii.
suis Hebraica et Patria lingua, vocat se filium propinquioris patris,
nempe Gorionis. Haud dissimile exemplum habetur in principio
Exodi de filiabus Rahuelis, et Jethro. Quod autem lib. II. cap. 25.
Belli Judaici filius Mattathia, et filius Gorionis seu duæ exprimuntur
Personæ, videtur translatio Latina in eo loco corrupta. Nam illa
sic habet: Declaratus est Josephus Gorionis filius, & pontifex A-
nanus omnia quæ in civitate gerenda essent imperaturi, maxi-
meque ut civitatis muros erigerent. Et deinde subditur: Utrius-
que Galilææ Josephus Matthia filius rector est designatus.

"Quam elumbe sit, respondent Adversarii, totum hoc Mun-
"steri ratiocinium nemo non videt; quum ut suo præjudicio
"faveat coactus sit Latinam Josephi translationem falsi arguere,
"quod nec eruditi nec ingenui hominis est. Si enim ei tunc
"licuisset inspicere Græci codicis Editionem, quæ triennio post
"Basileæ primum excusa est, undenam temeritatis excusatio-
"nem quæsiisset? Nam totidem verbis Græca Latinis respon-
"dent: Ἰωσήφ δὲ ἱερέως ἦν γυναικὸς, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς ἀνὰ τὴν
"κατὰ τὸν νόμον ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, καὶ μετὰ τὴν τῆς πόλεως
"ἀνέγερσιν. Et infra καὶ τῆς γαλιλαίας ἱερέως ἱωσήφ ματθίου.
"Ut autem assertionis suæ probationem afferat, petit princi-
"pium, sui que Josephi Hebræi verba citat, quæ ipso interprete
"sic

“ sic sonant : *Elegerunt tres principes fortes et bellicosos, Josephum Sacerdotem filium Gorionis, & Ananum Sacerdotem, atque Eleazarum filium ejus Sacerdotem, & constituerunt eos super terram, sorte dividentes eis terram Juda, et assignantes eis auxilium secundum vires Judaeorum, qui bello praeessent, obvenit autem sorte una tertia pars, nempe universa terra Galilaea, terra Nephthali, et quidquid ultra eam est Josepho filio Gorionis, qui tum consecratus fuit ad praelium. Et egressa fors altera cecidit super Ananum summum Sacerdotem, obvenitque ei ipsa Jerusalem, et omnia loca quae circum ipsam erant. Et hic firmabat muros urbis, ordinabatque praelium contra Vespasianum, &c.* “ Unde sic concludit Munsterus : *Vides hic unus duntaxat Josephi fieri mentionem ?* “ Imo, inquit, vides “ hic Pseudogorionidem, sic enim appellare amant, perperam “ Josephi Latini verba Hebraice reddentem ? Nempe Impostor “ ille, qui multis saeculis vero Josepho recentior fuit, cum no- “ men cujusdam insignis viri aliquando in Talmude aliisque ve- “ terum Midrashim seu commentariis occurrat, necnon & Nico- “ demi filii Gorionis, in eam familiam se adoptare maluit, ut “ prodiret in lucem gratior contribulibus suis, eisque facilius “ imponeret, quibus Mattathiae nomen omnino incognitum “ erat. Occasionem autem egregiam impune mentiendi arri- “ puit ex ipsius Flavii Josephi Proaemio in Libros de Bello Judai- “ co, ubi ille sic loquitur in Editione Latina . . . . Idcirco statui “ quae retro Barbaris antea misis, PATRIA LINGUA digesta, “ Graeca nunc his qui Romano Imperio reguntur exponere, Ego Josephus “ Matthiae filius, Hebraus genere, Sacerdos ex Hierosolymis. ”

Quod autem Munsterus hinc palmarium ducit argumentum, quod Gorionides utitur stylo Hebraico elegantissimo, et vere Biblico longe discrepante à stylo modernorum Rabbiorum; id quod solum convincere potest Lectorem quemque editionem Hebraicam Josephi esse, et non Interpretis alicujus Judaei. Respondent :

“ 1. Falsum esse stylum ejus esse vere Biblicum : Quot “ enim vocabula in eo reperiuntur quae aut Graeca sunt aut La- “ tina (quae ipse Munsterus observavit) ut sunt Hippodromus, “ Crucida, Amphitheatrum, Legiones & similia ? Quot vero no- “ vorum vulgarium linguarum Idiotismorum nomina pura pu- “ ta Gallica, Italica, Hispanica, Anglica ? &c. Neque elegantior “ est stylus Gorionide quam ille quo Moses Maimonides, & alii “ Rabbini, qui multis saeculis post Josephum claruerunt, usi sunt.

“ 2. Hoc ipsum quod Hebraico stylo, eoque, ut volunt, ele- “ ganti

“ganti scripsit, argumentum adulteræ foeturæ certissimum est.
 “Illa enim PATRIA LINGUA, qua *Josephus* se ait digessisse Historiam suæ gentis, nulla alia fuit quam Dialectus
 “*Syra*, seu *Hierosolymitana*, quæ tunc vulgaris erat & vernacula per universam *Syriam* & *Palestinam*. *Hebraica* autem
 “pura & Biblica, non nisi à doctioribus intelligebatur, utpote
 “quæ vulgaris esse desierat inter *Judeos* ab ipsis temporibus
 “Captivitatis *Babylonica*. At Impostor ille Historiæ etiam domesticæ prorsus ignarus ad hunc lapidem facile impegit, ut
 “Patriam Linguam *Josephi* pro *Hebraicâ* pura intellexerit. Præterea si *Eusebio* credimus, *Josephus* patria Lingua nihil aliud
 “scripsit præter Libros septem *De Bello Judaico*, sic enim loquitur : τῶ δ' ἱστορίαν τῆ κατ' αὐτὴν ἰσθαικῆ πόλεως, ἐν ἐπ' αὐτῶν λόγοις.
 “ἢ ἢ μόνον τῇ ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίᾳ φανῇ παραδόναι αὐτὸς
 “ἑαυτῷ μαρτυρεῖ. Euseb. Histor. Ecclesiast lib. III. cap. 9.

“Composuit itaque, pergunt Adversarii, *Judeus* ille, quisquis tandem fuerit, Lingua *Hebraica*, stylo quam potuit elegantissimo, & ut somniat *Munsterus* vere Biblico, Historiam suæ gentis ad imitationem veri *Josephi*, cujus Simiam ubique se prodit. Neque solum ex *Josepho Latino* (nam *Græca* nusquam vidit, nedum intellexit) sed etiam ex aliis Apocryphis Historiis *Danielis*, *Estheris*, *Esdra*, *Machabæorumque* Libris, ex *Pseudo-Aristea*, imo *Romanticis*, ut vocant, *Alexandri M.* Gestis, putidisque vel infimi ævi de gentium origine Chronicis, rhapsodiisque fabulosissimis undequaque corrasis opus suum absque ullo delectu vel ordine, aut judicio consarcinavit, idque cum tanta fingendi libidine & impudentia, tamque supina & plusquam *Judaica* inscitia (adeo mendaciis & sphalmatibus, portentosisque anachronismis ubique referuntur) ut Author non Historicorum, ut se jactat, sed Impostorum omnium Princeps jure merito sit nominandus.

Sed hæcenus objectionum satis, non enim vacat omnes adferre. Earum ampliorem messem suppeditabit Index noster, ad quem brevitatis causa curiosum Lectorem remittimus; præterquam quod afferemus etiam in Testimoniis, *Drusii*, *Scaligeri*, aliorumque de Authore nostro Judicia, & Censuras. Quæ omnia jam fortasse nimis arduum respondendi negotium facessent. Quod si autem nos quoque in Notulis nostris sphalmata quædam & nœvos paulo liberius animadvertimus, veniam dabunt, uti speramus, ii quorum interest tanti viri Authoritatem fartam

fartam tectamque tueri. Difficultates tantum proponimus alieno ingenio & iudicio potius quam nostro. Eorum est solutiones pro suo candore proferre: Nos aliter illum excusare non possumus nisi dicendo quod noster *Josippon*, præsertim quum illa ætate adeo decrepita, tum minus memoria valeret.

TOTIUS O-
PERIS ANA-
LYSIS.

Superest jam ut paucis totius operis Analylin exequamur; & quid à nobis in hac nostra Editione præstitum sit breviter quantum fieri poterit explicemus.

Cum certum sit ex supra dictis Authorem nostrum ultra *Caroli M.* tempora vitam produxisse, nemini mirum videri debet illum iis Libris usum fuisse qui longe post Excidium *Hierosolymorum* à recentioribus Historicis conscripti sunt.

Cap. I.

Principium operis, quod est de gentium maxime *Europæarum* à *Japheto* oriundarum secundum modernas appellationes distributione, (nam de *Asia* perparum, de *Africa* autem populis habet nihil) ipsi *Ben-Gorioni* tanquam proprium ingenii sui foetum libenter tribuimus.

Cap. II.

Item *Romani* Imperii origines partim quoque ex suo, partim ex *Pande&is Talmudicis* Rabbiorumque placitis, à quodam *Tsepho* filio *Eliphaz* filii *Esau* repetit. Porro autem *Esau* cum sit ipse *Edom* sequitur *Romanos* esse *Idumæos*. Hanc Historiam de *Tsepho*, qui postea *Janus* dictus fuit tanti faciunt *Judæi*, ut illam omnes fere Rabbini tanquam præclarum antiquitatis monumentum ex *Josippon* in Comment. suis referant, quemadmodum infra ex Testim. patebit, ubi & totius fabulæ originem fufius explicatam dabimus, ne hic nimis longa digressione Lectorem moremur.

Cap. III.

Regum *Italiae* à *Latino* successionem, usque ad *Tarquinium* superbum, atque item *Romæ* foundationem narrat ex *T. Livio*, *Iustino Trogi* Abbreviatore, & ex *Paulo Orosio*, quos ipse pro suis Authoribus non obscure agnoscit, uti supra vidimus p. xv. ubi quoque res prorsus mirabiles de suo admiscet, qualis est victoria *Davidis* adversus *Aram* & *Edom* tempore *Romuli Romæ* fundatoris, quanquam alibi dixerit *Romam* conditam fuisse anno sexto *Ezechie* Regis *Juda*. Deinde fugiens *Tsir* filius *Hadarezer* cum patre venit in *Italiam*, ubi *Surrentum* condidit, nempe ut ostendat non modo *ROMANOS* esse *IDUMÆOS*, sed alios quoque populos *Italiae* colonias esse *Idumæorum*.

P. 7.

Ibid. p. 8.

Hic magnus intercedit hiatus Historiæ tum sacræ tum profanæ, saltat enim ad *Babylonis* Excidium per *Cyrum* & *Darium*, &

& deinde ad Ædificationem secundi Templi. Nam in toto hoc opere potissimum sibi proposuit describere eas res quæ contigerunt sub Domo Secunda usque ad ejus Desolationem per *Titum*; unde non male *Don Isaac Abarbenel* ad Gen. L. 9. hunc Librum *Ben-Gerionis* appellat ספר מלחמת בית שני LIBRUM BELLORUM DOMUS SECUNDÆ. Et optime *Scaliger*, Certe absque eo . . . . . esset, *Judei omnem Historiam Machabæorum & Excidii Hierosolymitani ignorarent.*

Scaliger Elench. Trihar. p. 41.

Porro omnia fere quæ hoc Libro primo habet, sunt assumpta ex Apochryphis *Danielis*, *Estheris*, *Ezrae* & *Machabæorum* Libris, necnon ex *Josepho Latino*, quorum loca ad marginem unde desumpta sunt ubique diligenter adnotavimus.

Totus Liber II. *Alexandri M.* Gesta continet, quæ unde hausit supra p. xv. ostensum est.

Duo priora capita Libri III. fere ad verbum translata sunt ex Chronico *Hieronimi Eusebiano*, de quo vide Monitionem huic Libro præfixam.

Quæ sequuntur à Cap. XVI. usque ad finem operis omnia ad historiam spectantia desumpsit partim ex Libris *Machabæorum*, partim ex Libris *Josephi Lat.* Antiquitatum, & de Bello *Judaico*; exceptis tamen bene multis quæ de suo admiscuit sive ornatus, sive majoris elucidationis gratia, vel ex suis Authoribus supra allatis passim infercivit atque etiam ex Traditione orali, & Pandectis *Talmudicis*, quarum Authores appellat *Sapientes Israel.*

p. 170.

Ceremoniarum Coronationis Imperatorum Ritus quia ipse testis oculatus vidit non alio Authore quam seipso narravit, nisi dixerimus nonnihil subsidii habuisse ex antiquo Libro, qui olim appellabatur *Ordo Romanus*, nunc vero *Pontificale Romanum*. Qua de re judicium esto penes Lectorem.

Quoad Orationes, conciones, Prophetias quasdam, illarumque Explicationes, Carmina Rithmica &c. hæc omnia nulli fere debet quam proprio Marti & ingenio.

De cætero Monendus est Lector, *Ben-Gerionem* nostrum, ut erat *Latine* Linguae minime ignarus, omnia quibus historiam suam locupletavit, è *Latino* textu Authorum suorum in *Hebraeam* Linguam vertisse, exceptis paucis quæ ex sacris codicibus, prout erant *Hebraice* & *Chaldaice* descripsit.

Quod è *Latino* verterit ex innumeris pauca hic exempla subjiciemus. Illud sane lepidum est quod *Barbam Canis* כלב attribuit

p. 46.

attribuit *Ammoni* Deo ex vocis CANIS æquivocatione. In textu Latino erat.... *Barbam Canis* (supple *capillis*) ornatam.

p. 147.

Antiochus ultimus פִּיּוּס PIUS ab eo appellatur prout invenit in Latino suo Codice.

p. 206.

Mariamnen ubique scribit מַרִּימַי *Marimi* seu *Mariama*, prorsus ut in Latino perperam descripto. Atqui in eo, inquit *Scaliger*, sui *Hebraismi* oblitus est. Nam מַרְיָאָמַן *Josephi* nihil aliud est quam מַרְיָאָמַן *Hebr.* מַרִּימַי non מַרִּימַי, ut ipse ex *Rufino* hausit.

p. 273.

Mundus, nomen *Romani* cujusdam *Hebr.* scripsit מִנְקָלִים *Munclus*, vel quia sic erat in Codice *Lat.* vel pro una litera, מ, legendo duas מ!

p. 169.

Alexandram Reginam facit Prophetissam ex his verbis *Lat. Josephi* male intellectis, ... & quæ præponeret futuris præsentia.

p. 160.

Aretas, ubique scribit הֶרֶתָם *Haretam*, eo quod alicubi legerat in accusativo casu *Aretam*.

p. 342.

Vocem *Florenos* vertit פֶּרְחֵי זָהָב *Flores auri*.

Pomum Bullare scripsit חֶמְוֵה בִּלְוֵרִי.

Sexcenta alia hujusmodi per se ipsum deprehendet Lector, quare non est cur hic diutius immoremur.

Porro in hac nostra Editione adornanda quo melius & quasi uno intuitu dignoscantur ea quæ Author noster ex aliis desumpsit, ubique illa Characterè, ut vocant, *Italico* imprimenda curavimus, cum locis parallelis ad marginem apposis. Cætera quæ *Romano* Characterè describuntur, ea ut plurimum sunt *Ben-Gorionis* propria, vel quæ ipse sibi quasi propria fecit, multis immutatis sententiis vel circumstantiis, quas pro libitu ad suum propositum accommodavit.

Monendus est etiam Lector, nos ubique fere propria nomina, præcipue exotica & barbara, *Hebraico* Characterè repræsentasse. Qua in re Textus *Hebraei* vicem quodammodo supplevimus. Alioquin hujus Libri moles nimium excrevisset, præterquam quod multæ extant nostri Authoris *Hebraicæ* Editiones quas omnes supra recensuimus initio hujus Præfationis pag. iv.

Methodum nostræ versionis quod adinet: In iis quæ *Munsteri* nobiscum sunt communia, ejus translationem non omnino negleximus, sed eam sequi non potuit ubicunque Textum fideliter exprimere nobis visa est. Eandem quoque styli rationem, qua ille usus est, adhibuimus, utpote quæ recta & simplex, & huic

huic negotio magis accommodata. Neque enim in vertendis ex *Hebræo* Authoribus, dum barbara vitare volumus, placet affectata illa elegantia, quæ & nimia verborum ambage & Phrasium circumitione obscuriorem reddit orationem, & sæpe sapius Linguae Sanctæ Tyronibus negotium faceffit, quibus & hunc quoque laborem nostrum commodo & utilitati fore confidimus. Siquidem, ut quod verum est fateamur, nemo ex *Hebræis* Authoribus post Eloquia Sacra tam diserte, tam eleganter, tam facunde, tam denique æquabili ubique ac nitido orationis stylo, atque adeo ipsiusmet S. Scripturæ Textui simili, (si tamen barbaras atque exoticas voces excipias, quæ nonnunquam hiulcam orationem reddunt) rerum *Judaicarum* Historias memoriæ prodidit, ac noster JOSIPPON seu JOSEPH BEN-GORION, quem propterea semel nominasse & paucis commendasse sufficiat.

His præfatis, erudite Lector, ne te diutius in limine detineamus, plura addere impræsentiarum superfedemus. Tu interim labore nostro fruiere, nobis fave, & vale.

F I N I S.

(xxxviiij)

DE

JOSEPHO BEN-GORIONE

ET EJUS HISTORIA,

JUDÆORUM ET CHRISTIANORUM

TESTIMONIA, ELOGIA,

ET CENSURÆ.

N.B. *Quæ sunt mera Citationes sine ullo Elogio aut Censura, tantum indicabimus, ubi inveniendæ sunt in Bibliis Buxtorf. vel in aliis Libris; & juxta apponemus loca nostræ Editionis unde citantur.*

JOSEPH BEN-GORION de suo Libro & de seipso, Cap. XXXVI. p. 170.

Hic Liber ab hac die & deinceps futurus est in Testimonium cateris Scriptoribus qui post me venturi sunt, & aggredientur scribere & Testimonia producere; dicent enim: Sic & sic memoria prodidit JOSEPH Sacerdos, qui est PRINCEPS HISTORICORUM OMNIUM, &c.

R. Saadias Gaon
scribat
A. M. 4696.
Æ. C. 936.

R. Saadias Gaon Comment. in Dan. IX. 27. in Bibliis Buxtorf. fol. 895. p. 1.

Et roborabit foedus multis, i. e. Rex Romæ [T. Vespasianus] post Domus [Desolationem] percutiet fœdus cum urbibus & oppidis ex Israele septimana una, & multos accipiet secum, ut sint sibi in Consiliarios, & in Principes exercitus, qualis fuit JOSEPH BEN-GORION Sacerdos, & Socii ejus.

De hoc Elogio vide Præfat. nostram p. xxvij.

R.

DE JOSEPHO BEN-GOR. TEST. &c. xxxix

R. Salomo Jarchi Comment. in Danielelem.

Biblior. Buxtorf.

Nostræ Editionis.

R. Sal. Jarchi
scribat circi-
ter
A. M. 4900.
Æ. C. 1140.

Cap. V. 1. fol. 888. p. 1.

VI. 29. fol. 889. p. 2.

VII. 3. fol. 890. p. 1.

VIII. 4. fol. 895. p. 1.

VIII. 11. fol. 891. p. 2.

VIII. 20. fol. 892. p. 1.

VIII. 21. ibid.

IX. 2. fol. 895. p. 1.

XI. 17. fol. 895. p. 2.

XI. 23. fol. 896. p. 1.

XI. 30. fol. 896. p. 1.

Cap. III. p. 10.

Cap. III. p. 25.

Cap. XIV. p. 95.

& XV. p. 100.

Cap. XV. p. 100.

Cap. LXVII. p. 293.

Cap. IX. p. 68.

Cap. XV. p. 100.

Cap. III. p. 29.

Cap. XX. p. 123.

Cap. LXVII. p. 295.

& LXXV. p. 323.

& XCVII. p. 457.

Cap. LXXXV. p. 378.

Idem Comment. in Haggæum

Cap. II. 7. fol. 681. p. 2.

Cap. XVII. p. 105.

& XXVIII. p. 147.

R. Abraham Aben Ezra Comment. in Danielelem.

Biblior. Buxtorf.

Nostræ Editionis.

R. Abr. Aben
Ezra absolvit
Comment. in
Danielem
A. M. 4916.
Æ. C. 1156.

Cap. II. 29. fol. 885. p. 2.

IX. 27. fol. 894. p. 1.

Cap. IX. p. 61.

& LXXVII. p. 343.

R. Abraham Aben Dior in Libro Cabalæ, Parte III. quæ est
de Regibus Domus secundæ, fol. 117. Edit. Basil. an. 1578.

R. Abr. Ben-
Dior scripsit
hunc Librum
A. M. 4921.
Æ. C. 1161.

Et præfecerunt Ananum Sacerdotem M. & Eleazarum filium
ejus & Principem Latronum, & JOSEPHUM filium GO-
RIONIS undum belli, qui composuit Librum Magnum de Rebus
Domus Secundæ, ex cujus summis ramusculis decerpimus hunc Li-
brum.

R. David

xl DE JOSEPHO BEN-GORIONE

R. D. Kimchi
composuit Li-
bros suos circi-
ter
A. M. 4950.
Æ. C. 1190.

R. David Kimchi Comment. in Haggæum.

Biblior. Buxtorf.

Nostræ Editionis.

Cap. II. 7. fol. 681. p. 2.

Ibid.

Et v. 10. Ibid.

Cap. LV. p. 235.

Cap. LV. p. 240. & seqq.

Idem in Libro Radicum.

Diſtione כשך Nostræ Editionis Cap. I. p. 2.

Diſtione פנו Nostræ Editionis Cap. XXXVIII. p. 179.

R. Moses Nach-
man. scribebat
A. M. 4970.
Æ. C. 1210.

R. Moses Bar Nachman Comment. in Legem fol. 29.
col. 4. Edit. Ven. an. 1590.

Gen. L. 9. Et assumpsit secum currus & equites. Noverat enim [Joseph] superbiam Esau. & filiorum ejus. Et revera ita factum est. Nam reperimus במספר רכרי הימים in Libro Verborum dierum JOSEPHI BEN-GORIONIS, &c. ^a

R. Bechai scribe-
bat circiter
A. M. 5051.
Æ. C. 1291.

R. Bechai Comment. in Legem fol. . .
Edit. Ven. an. 1528.

Gen. L. 9. Et assumpsit, &c. ^b

R. Abr. Conath
scripsit
A. M. 5250.
Æ. C. 1490.

R. Abraham Conath Medicus Constantinop. apud
Munsterum in sua Præfatione.

Hunc Librum pretiosum edidit vir divinus, robustus praliator, consecratus ad bellum, Sacerdos Dei Altissimi, vocatus JOSEPH filius GORIONIS, præter multos alios nobiles quos fecit. Nam in Libris edendis excelluit omnes alios post Regem Salomonem felicitis memoria. Narrat autem in Libro isto verbis elegantibus praelia, &c.

Don Isaac A-
barbenel scripsit
Comment. in
Eſaiam
A. M. 5256.
Æ. C. 1496.

Don Isaac Abarbenel Comment. in Eſaiam Cap. XXXIV.
v. 5. fol. 55. col. 1. Edit. 1642.

Hujus rei [quod per Edom Romani intelligantur] fundamen-
tum magnum reperimus in verbis JOSEPHI BEN-GORIO-
NIS,

^a Confer. nostræ Edit. Cap. II. p. 3.

^b Confer. nostræ Edit. Cap. II. p. 3.

vero Tsepho & viri ejus ex Aegypto, veneruntque in Africam ad אגניאס Agnias Regem קארטאגנה Kartagenæ & Africæ, à quo honorifice admodum exceptus fuit Tsepho, ejusque uxor exercitus factus contra כחיתים Chittim, ii sunt viri Italiæ, quique inimici erant viris Africæ, & Kartagenæ. Postea fugit inde Tsepho, & venit in terram Chittim, quæ est Italia, ipse cum omnibus viris suis, ubi cum exceperunt cum gaudio magno, constitueruntque Principem exercitus sui. Pugnavitque cum turmis Africæ & Kartagenæ, quæ fugerunt à facie ejus. Similiter subjugavit filios Thubal qui habitant בפישא Pisæ. Et ecce Chittim videntes felices ejus successus in bello, omniaque fortia facta ejus, constituerunt eum super se Regem vocaveruntque nomen ejus צפורה TSEPHO-GIANUS; Nam Tsepho fuit nomen ejus, & ipsi appellaverunt nomen ejus ג'פאנוס, quod significat שטורנו Saturno, quia virtus ejus erat instar Stellæ שבתאי Sabtai quam colebant in illis diebus existimantes in eo esse illius [Stellæ] virtutem & spiritualitatem. Regnavit autem super Chittim 50. annos in convalle כנפאניה Campaniæ. Et hic fuit primus Rex qui regnavit in Italia. Hic idem, ex mente multorum Historiographorum, est qui edificavit ג'נובה Genova [Genuam] vocavitque eam juxta nomen suum, & sepultus est illic; Hæc est קבורת צפורה Sepultura Jani celebris usque in hodiernum diem. Quinetiam scriptum extat illum פאלירמו Palermo urbem Metropolim Insulæ ש'צ'יליא Siciliæ edificasse: regna-

latis patet eum usum fuisse exemplari à nostro nonnihil diverso, nisi dicamus ab ipsomet *Abarbenele* interpolatam fuisse. Illud certe notatu dignum est quod ait scriptum extare Tsepho Civitatem Palermo fundasse. Fallor, aut mihi videtur alludere ad duas antiquas Inscriptiones quas refert *Thomas Fazellus* De Rebus Siculis Decade priori Lib. VIII. cap. unico de urbe *Panormo*, in hæc verba: Una inscriptio *Chaldaea* marmoreo saxo insculpta *Guilelmo II.* rerum potente, ab *Abrahamo* genere *Damasceno*, viro rei medicæ peritissimo in hanc Sententiam versa est.

" Vivente *Isaaco* filio *Abraha*, & regnante in *Idumæa*, atque in valle *Damascena* *Esa* filio *Isaaci* ingens *Hebraeorum* manus, quibus adjuncti sunt multi *Damasceni*, atque *Phoenices*, profecti in hanc triangularem Insulam, sedes perpetuas locaverunt in hoc amantissimo loco, quem *Panormum* nominaverunt.

Altera Inscriptio, pergit *Fazellus*, in vetustis illis quadratisque saxis, quibus veteris urbis porta, quam *Paiselli* appellant, est excitata similibus *Chaldaeorum* typis incisa supereminet, & cuius in propatulo est. Quam *Petrus Specialis* anno Sal. 1470. cum Prætura *Panormi* fungeretur, ab homine Syro in hunc modum verti fecit.

" Non est alius Deus præter unum Deum. Non est alius potens præter eundem Deum. Neque est alius victor præter eundem quem colimus Deum. Hujus turris Præfectus est SAPHU filius *Eliphar*, filii *Esa*, fratris *Jacob*, filii *Isaac*, filii *Abraham*.

Illorum Characterum specimen dedit *Fazellus*, quos nos propter penuriam talium typorum hic non possumus curioso Lectori exhibere. Cæterum, addit *Fazellus*, Characteres sunt quos nec *Græci*, nec *Chaldaei*, neque *Arabes* nostri temporis legere potuerunt. Attamen *Abarbenele* tempore commode lecti & explicati fuerunt. Ille enim Commentarium hunc scripsit 16. annis postquam homo ille Syrus eos interpretatus fuerat. Habes itaque quo tibicine tota hæc fabula nititur.

TESTIMONIA ET ELOGIA. xliij

bat enim super universam terram Italiae ad quam illa insula pertinebat. Post ipsum regnavit filius ejus, & sic sequentes quoque Reges ex semine ejus prodierunt. Et juxta Kabalam sapientum f. m. unus ex eis fuit dux Magdiel, qui jam fundamenta urbis Romae jecerat priusquam venisset רומולו Romulo qui aedificavit eam, & deinde muros ejus portasque erexit. En tibi Testimonium clarum ex verbis **JOSIPPON** qui fuit Princeps Historicorum etiam apud ipsos, quod in terra Chittim regnarint ex filiis Edom.

Idem Don Isaac Abarbenel Comment. in 1 Reg. XV. 6.
ex versione Johan. Meyer in Seder Olam p. 665.

Ego vidi in Libro Josephi Gorionidis quem Scripsit in usum Romanorum de bellis Judaeorum . . . . Et quantum mihi videtur in perscrutatione verborum hujus viri, ego eum non adeo à verbis Prophetæ, quæ scripsit in Libro Regum, recessisse observo, quam à verbis Esræ, quæ scripsit in Libro Chronicorum. Scopus ejus erat Romanis proponere verba ad eorum animum composita, quibus illi possent acquiescere. Cum ergo rem adeo alienam in ipsorum oculis incredibilem fore animadverteret, Scribere conatus est ad eorum aures demulcendum, quod ipsi venit in animum, & sus deque habuit à verbis scripturarum recedere. Quæ est in meis oculis iniquitas judicialis, necnon amentia & stupor cordis, &c.

Idem Comment. in Dan. Fonte X. Palma 7. ex versione
Guil. Henr. Vorstii.

Ego vero dico numerum hunc quem nomine Josippon memorans falsum esse, non enim sic extat in Libro Ben-Gorionis qui est apud nos. Confessum quoque illis est, cum Josephus istud scribit, nos non recipere illud ab illo, quia plurima scribit cum immutatione veritatis, ac perversione istius, quod Scriptura de illis testatur, ut elevaret faciem Romanorum (honorem eis exhiberet) tanquam servus existens sub manu domini sui duri, qui loquitur ad beneplacitum illius . . . . Neque fecit hoc Josippon nisi ut elevaret vultum populi istius, quia non obtinebat potentiam inter hostes suos, ut disputaret contra istud quod apud illos vulgo receptum erat. Neque mea querimonia est contra Gentiles eorumque sapientes, sed tantummodo contra ipsum: Erat enim consiliarius & Sapiens ingeniosus atque Sacerdos Dei summi. At vero cum videret se Romæ esse cum Regibus & Senatoribus

xliv DE JOSEPHO BEN-GORICNE

terræ, ut esset in ipsorum oculis veluti pacem colens, & blandiens lingua, conscripsit res, prout videbat esse infixas illorum falsis opinionibus. Cum etiam videret in verbis prophetarum inusitatum quid, mutavit atque pervertit illa, neque locum honoris concessit verbis Prophetarum, ubi decebat illum Sanctificare Deum inter illos, & firmiter retinere veritatem. Atque ipse revera fuit in classe: Verbum enim domini sprexit, &c.

Num. XV. 31.

R. Abr. Zacuth
scribebat
A. M. 5262.
Æ. C. 1502.

R. Abraham Zacuth in Libro Juchasin fol. 142. p. 2.
Edit Cracov. an. 1580.

Illius [Vitellii Cæsaris] tempore capit florere flos surculi Sacerdotum JOSEPH filius MATTATHIÆ Sacerdos ABEN-GORION.

Vide etiam fol. 6. p. 2. fol. 11. p. 1. fol. 14. p. 1. fol. 15. p. 1. fol. 17. p. 1. fol. 24. p. 2. fol. 134. p. 2. fol. 139. p. 1. fol. 140. p. 1. fol. 141. p. 1.

R. Gedalia
scripsit hunc
librum
A. M. 5309.
Æ. C. 1549.

R. Gedalia Ben-Jechaia in Libro Shalsheleth Hakkabala
fol. 19. Edit. Amstelod. an. 1697.

Sunt qui dicunt R. יוסף Jose Sacerdotem discipulum Rabban Jochananis filii Zachai, ipsum esse יוסף בן נוריון JOSEPHUM BEN-GORIONEM fratrem נקדימון Nicodemon.

R. Azaria De Rubeis in Libro Meor Enaiim Parte II. dicta
Imre Bina cap. VII. fol. 47. Edit. Mantuæ an. Æ. C. 1574.

Neque mihi respondebis ex JO SIPPON Hebræi Exemplari, cum illud apud me multis in locis sit intus corruptum, quemadmodum ulterius à me audies [cap. XIX.]

Idem ibid. Cap. XIX. fol. 86. p. 2.

Sed circa hoc subjectum, quod adhuc magis cognosces in uno ex istis capitibus, rectum quodque visum fuit in oculis meis hoc exemplo aurem tuam excitare. Sicut enim apud nos omnino verisimile est in quibusdam locis JOSIPPON, qui scriptus fuit in usum Romanorum, adulteratum fuisse; ita quidam ex sapientibus oculos aperuerunt ad JO SIPPON Hebræum, undenam prodierit * Exemplar impressum quod circumfertur? Atque ipsum intus adulteratum esse intellexerunt.

* Editio Con-
stant. An. 1510.

runt. Nempe quia multi succedente tempore ausi sunt in illum manus immittere, sive amplificando explicationes, sive addendo historias apud alios inventas, quod fieri non debebat. Et quidem in specie sapientes prænominati animadverterunt capite primo nomina populorum reperiri, nempe פראנקי Franci, גוטי Goti, לומבארדי Lombardi, & בולגארי Bulgari, quæ necessario corruptionem arguunt; siquidem in diebus JOSIPPON istæ familiae nondum erant in rerum natura. Et tota illa narratio non extat in † Exemplari JOSIPPON impresso באשכנז in Aschenaz, i. e. in Germania. Sic quoque de negotio נקחניכור Nectaneboris, & Prestigiis ejus in ea quicquam reperitur. En illud invenies in Libro Generationum ארכסנדרו Alexandri, quem Magi Egypti composuerunt, quem & ego vidi: ecce quoque in scrinio meo [extat] translatus in Linguam Sanctam. Hanc historiam יסטינו Iustinus attigit in suis Annalibus, ubi agit de Regibus extraneæ terræ libro undecimo. Atque illa narratio de Nectanebore in Libro Magorum supradictorum de verbo ad verbum extat juxta Exemplar quod est in JOSIPPON inter filios populi nostri. Cujus rei veritas est, quemadmodum scripsit קורציו Curtius Libro suo quarto, quod Sacerdos Idoli אמון Ammon multiplicavit reatum ut adularetur regi Alexandro eum filium istius Dei qui nomen habebat à stella צדק Tsedek i. e. Jovis. Itaque à Sacerdotibus istius Excelsi prodit adulatio quæ toti illi fabulæ originem dedit. At vero ab ipso JOSIPPON nullo modo [scripta est] sed quisquis est ille homo verbosus, ut animos legentium alliceret hanc ei farraginem admiscuit. Et reipsa vides in JOSIPPON ad Romanos scripto nihil hujus rei relatum. Nam secundum omnes eos qui veritatem sectantur Alexander fuit filius פיליפ Philippi: Ita quoque Historia Translationis Legis nostræ, quæ reperitur in JOSIPPON Hebræo Libro III. Cap. 17. revera adulterata est & diversa ab aliis Exemplaribus quæ vidi, quin imo diversa ab eo quod ipse illic scripsit Hebræis Cap. XIV. & Romanis Libro XII. Cap. 2. sicut plane dignoscet quisquis verbum cum verbo cum aliqua attentione comparabit. Ita etiam de historia quæ ibidem reperitur Libro VI. quomodo אספסיוניו Aspasianus Cæsar factus fuit in oculis JOSIPPON, illam non reperies nisi in Editione חוגרמה Thogarma i. e. Turcica, ex qua in Editionem ויניציאה Venetam translata est. Nam neque in præmemorata Editione Germanica neque in duabus prioribus Editionibus Abrahami כנא Conath quicquam omnino ejus extat. Jam vero multos sapientes נוצרים Nazaræorum qui in Romanis historiis bene versati sunt, de eo interrogavi, qui hoc totum dixerunt esse

† Editio Min.
An. 1541.

Editio Veneta
An. 1544.

Dux Editiones
Abrahami Conath Medici
Constantinopolitani.

xlvi DE JOSEPHO BEN-GORIONE

esse vanitatem. Alia insuper additamenta in eo inveniuntur, & quidem in specie de re Sacerdotis magni coram quo se incurvaverit Alexander, sicut auxiliante Deo in sequentibus referemus. Quapropter, cum iste liber non sit fundamentalis, generosus animus gestiat omnia scire secundum rei veritatem. Porro circa omnia quæ tibi in hoc capite dixi, observa diligenter, & custodi temetipsum ab omni re mala, quia angelus suus de te præcipiet Deus noster: Sit nomen ejus benedictum. Nam Scripta Sacra Legis & Prophetarum secundum sententiam totius Mundi in perpetuum conservabuntur per Traditionem seipimenti omnibus (oppositi) sicut supra memoravi capite octavo. De hac materia satis.

R. D. Ganz
scripsit
A. M. 5352.
Æ. C. 1592.

R. David Ganz in Libro Tjemach David, ad annum 4757.
fol. 25. init. Editionis Francof. ad Mænura 1692.

IOSIPPON BEN-GORION Sacerdos, qui composuit Librum **IOSIPPON**, natus est 757. quia tertio aut quarto anno ante Desolationem erat filius 76. annorum sicut scriptum est in Libro ejus, Lib. VI. Cap. 85. Initio autem Libri VI. atque Lib. III. Cap. 15. scribit se natum anno 134. **IMPERII** (Cæsaris.) Et quod anno 182. **IMPERII** natus est Julius Cæsar: & quod tunc ipse **IOSIPPON** fuit filius 51. annorum; & quod anno 19. Julii erat filius 70. annorum. Sed non intelligo hunc computum. Jam enim notum est à Cæsare Julio usque ad Cæsarem Vespasianum (cujus diebus desolata fuit Domus per manum filii ejus Titi,) regnavisse decem Cæsares, quorum annorum numerus major est centum annis: ac proinde fuisset **IOSIPPON** tempore Desolationis ferme 200. annos natus. Neque hic dicendum est fuisse errorem descriptoris; quia quatuor supputationes supradicta satis congruunt. Similiter neque dicendum, errorem Scribæ fuisse Cap. 85. quia postmodum scribit dies matris suæ fuisse 85. annos, & patrem suum cum obiret fuisse filium 103. Quapropter indiget hoc animadversione.

JOSEPH BEN-GORION Sacerdos dictus **IOSIPPON** fuit frater נקדימון Nicodemon filii Gorionis cujus mentio est in Tractatu Taanith; atque hic fuit unus ex tribus divitibus Jerusalem qui memorantur in cap. Hannezikin.

Fol. 19:
Tract. Ginit.
56.

Idem ad annum 4829. fol. 27.

JOSEPH BEN-GORION Sacerdos ex illustrissimis & nobiliss-

nobilissimis Sacerdotum qui fuerunt in Jerusalem, & Unctus belli, ipse composuit Librum suum post Desolationem Domus. Licet autem quaedam verba ejus de negotio Titi videantur aliquatenus repugnare verbis Doctorum nostrorum f. m. quæ extant Cap. Hannezikin; nihilominus tamen scias virum illum fuisse magnum Sapientia & intelligentia, virum justum & rectum, ipsumque tempore antecessisse sapientes Gemaræ aliquot quammultis centenis annorum, & vidisse quidquid gestum est in diebus suis. Quamobrem non est cur illum habemus pro Scriptore minus fideli. Atque hinc est quod viri sapientes iique celeberrimi conciliant ejus historias cum narrationibus Doctorum nostrorum f. m. eo modo ut illorum verba sibi invicem non repugnent.

Silvester Giraldus Cambrensis.

V. Præfat. nostram p. vj.

Raymundus Martini in Pugione Fidei.

V. Præfat. nostram p. v.

Jo. Picus Mirandul.

V. Præfat. nostram p. xiiij.

Sebast. Munsterus.

Videfis ejus Præfationem ad suum Josephum Hebræum.

Cæsar Baronius.

V. Præfat. nostram p. v.

Idem Tomo I. Annal. ad ann. 72. p. 698.

Fertur alia ejusdem argumenti [de Excidio Hierosolym.] Tractatio auctore JOSEPHO quodam, qui inscribitur filius GORIONIS, qui eodem vixit tempore dictæ cladis, à quo dictus Hegesippus nonnulla mutuatus aggregat, & inter alia Lamentationem illam de Hierusalem ad instar Hieremiæ Lamentationum lugubrium. Verum cum in multis auctor ille reperiatur errasse, nec illum esse putamus auctorem, qui habetur inscriptus, libentius abstinuimus.

Fr.

xlviij DE JOSEPHO BEN-GORIONE

Fr. Ribera Jesuita.

V. ejus Comm. in Habdiam prophetam cap. I. p. 342. col. 2. & seqq.

Jo. Drusius Libro I. De Tribus Sectis Judæorum
Cap. VIII. p. 23.

Opus est, ita mihi videtur plane supposititium qualem forte an Aristæ de LXX. Interpretibus, & Berosi, quem Annlus Viterbiensis orbi obtulit . . . . Ut ut sit autor est recentior, neque ulla fides ei apud me, nisi ubi verum dicit, ac tunc etiam Josepho Græco præfertur. Vis exemplum? Gorionides narrat Herodem à Johanne reprehensum, quod fratris Philippi uxorem retineret. Josephus Matthiæ filius hæc aliter refert. Nos Gorionidi potius accedimus, quia ejus narratio consentit cum Historia Evangelica. Non ergo penitus Scriptor iste rejiciendus, præsertim cum stylum habeat elegantem, ut vel hoc solo nomine legendus sit adolescentibus & idæ Græcis.

Josephus Scaliger in Elencho Trihæc. Nic. Serrarii Cap. IV.

De JOSEPHO GORIONIDE satis est si ostendero, cujus fuit, quando vixit, cujusmodi scriptor est. Gallum Judæum fuisse ex agro Turonensi non difficile est colligere, ut qui plus de illis, quam de aliis Galliæ tractibus agat. Recentem admodum fuisse arguunt verba locorum recentia, quibus utitur, Tours, Amboise, Chinon. Quæ loca post D. C. annos à natali Christi adhuc Turones, Ambasia, Kainon vocabantur. Quare cum Munsterus videret eum Francorum, & Gothorum mentionem facere, & Francos interfuisse exequiis Herodis, quos Γαλάτας Josephus vocavit, ex eo solo potuit odorari hunc scriptorem recentissimum esse, ac proinde Planum, qui nomen Josephi Historici sibi vindicavit. Doctus sane vir fuit Munsterus, cui multum debent literæ Hebraicæ . . . . tamen in Præfatione, quæ Editioni Gorionidæ Basiliensi præposita est, multum astuat, ut probet Josephum Mattathiæ, & hunc impostorem eundem esse: & tota illa Præfatione nihil aliud quam se traduxit. Vides igitur quam recens sit Scriptor. Inscitiam plusquam Judaicam produnt infinita in illius libris sparsa. Quod David* in Neapolitano agro fuerit, quod multi veteres Patriarchæ, aut Judices Hebræorum in Europa bellum gesserint. Opus suum excerpfit ex Latino Rufini. Antiochum ΠΙΥΜ nominat Latine, non

* Hoc perperam attribuitur Ben-Gorioni.

ἰουδαίων *Grace*. Mariamen, ut Rufinus ex Josepho. Atqui in eo etiam sui Hebraismi oblitus est. Nam Μαριαμνὴ Josephi nihil aliud est quam Μαριάμ non מרים ut ipse ex Rufino hausit. Impudentiam etiam hinc portentosam cum insigni imperitia deprehendes. Fingit enim Atram sive Ἰσραὴλ quam vocat Ἰσραήλ Annos Imperatoris (lege Imperius.) Cujus anno LX. Romani Calabriam & Messaniam ceperunt, ut inquit ille: quæ sunt verba ex Chronico Eusebii, anno III. Olymp. CXXVI. Paulo post, anno CXXXIV. illius Epochæ se natum dicit. Quid plura? Judæum agnoscas sive impudentiam sive inscitiam spectes. Major vero ea fuit & impudentia & stupor: Dicit enim Atram Imperatoria CLXXXII. natum Julium Cæsarem, se vero tunc fuisse annorum LI. anno autem ipsius Cæsaris XIX. se septuagenarium fuisse. Josephus vero Mattathiae scribens anno XIII. Domitiani erat tantum annorum LVII. omnem ἀναγκαστικὰν καὶ ἀναδιόκητιαν superat quod cum legisset apud Rufinum Cap. XXV. Libri II. de excidio Jerosolym. Josephum filium Gurionis (Γουριωνία Fl. Josephus vocat) una cum Anano Pontifice præpositum manum iactis tectis fuisse, & Josephum filium Mattathiae Galilææ præfectum: ipse duas illos Josephos unum Josephum Gurionis filium esse suspicatus est, eundemque Sacerdotem & excidii Jerosolymitani Scriptorem. Hinc splendido mendacio persuasit genti suæ se eum ipsum esse scriptorem belli Judaici, Josephum filium Gurionis Sacerdotem. Certe absque eo impostore eses, Judæi omnem historiam Maccabæorum, & excidii Jerosolymitani ignorarent. Eodem enim modo, quo ipse interpolavit omnem historiam illam Judæi hodierni, & paulo vetustiores Bibliorum enarratores referunt. Ne quis dubitaret se Joseph esse illum, qui à Christianis Josephus vocatur, ita scribit: Sic dixit Joseph filius Gurion sacerdos. Ipse est Josiphun, & quidem nomine diminutivo Josiphun. Ipse est, qui vocatus est Josiphus, Græce, & Ἰωσὴφ Γαλσκιφίφης Latine. Et Crassus ipse qui ἀγέλαος dictus fuit, hæc sine risu non legeret. Hunc nugatorium scriptorem primus Christianis publicavit Sebastianus Munsterus, &c.

Nic. Serarius Minerval. p. 136. col. 2. num. II.

Scaligero Josephus Gorionides insciens est, ineptissimus, imperitissimus, planus, impostor, stupidus, portentose impudens, ἀναδιόκητος, stramineus, & nugatorius Scriptor, futilissimus, mendax, ne nominandus quidem.

L DE JOSEPHO BEN GOR. TEST. &c.

Jul. Bartoloccus Biblioth. Magnæ Rabbinicæ pag. 732.

Joseph Ben-Ghurion scripsit *Historiam Antiquitatum*, & de *Bello Judæorum Libros Quinque*. Hic alius est à Flav. Josepho Hebræo, qui Græcè scripsit, item de *Bello Jud.* & *Antiquitatibus Judæorum*, à quo desumptum & suffuratum est quidquid ad veram historiam in hoc opere deprehenditur contineri.

Itaque hujus Libri autor videtur esse recentior, & inferioris admodum ætatis quam fuerit Josephus Hebræus, sive Flav. sive Ben-Gurionis; nam in Biblioth. Vaticana extat hujus Auctoris codex MS. pergam. sub num. 408. ubi pag. 78. b, & 81. circa principium citatur prædictus Fl. Josephus Historicus, & passim regiones Italia, & Gallia modernis nominibus nominantur, uti Lombardi, Apulia, Francia, &c. ut videre est in ipsius Libri exordio.

Sebast. Munsterus ex Constantinop. Exemplari anno M. 250. min. supp. Christi 1490. Latinos fecit, & Annotationibus illustravit. Excus. Basil. apud Henric. Petrum an. 1541. in fol. & per eundem ibid. an. 1559. in 8. Hebr. & Lat. Sed advertendum quod hujusmodi Translatio Munsteri est compendium Libri ipsius Josephi Ben-Gurionis, & non completitur totam historiam illius, sed tantum Acta 70. Interpr. &c. Wormaciæ 1529. . . . . Excusus Hebr. Constantinop. anno 250. min. supp. Christi 1490. Ven. an. 304. Christi 1544. & Cracov. an. 355. Christi 1595. 4º.

Atque hæc sufficiant: Qui plura desiderat, ipsos Autores supra nominatos consulat, & præterea P. Fagium in Eliæ Thisbi versione ubi de Jesu, Fr. Riberam Comment. in Habdiam Cap. I. p. 342. Jo. Bodinum in *Historiarum Indice*, Theodorum Zwingerum in *Theatro vitæ humanæ Vol. IV. Lib. 3.* Sixtum Senensem, Anton. Possevinum, Usserium Armach. Jo. Buxtorfium, & Plantavitium, in suis *Bibliothecis Rabbinicis*. Jo. Wulferum in *Animadvers. in Theriacam Judaicam* p. 244. Sed præcipue Jo. Morinum in *Exercit. Bibl. I. cap. III. p. 234. & seqq.*

F I N I S.

יוסף בן גור

יוסף
IOSIPPON

IN NOMINE DEI SUMMI ET EXCELSI,

Incipiam Librum בן גוריון BEN-GORIONIS.

HUnc Librum insignem composuit
vir Dei fortis robore, unctus ad bel-
lum, Sacerdos Dei altissimi, appellatus
יוסף בן גוריון הכהן JOSEPH
BEN GORION SACERDOS.

Porro Liber dividitur in sex Sermones,
qui sunt libri sex. Hi autem omnes libri
subdividuntur in capita, quæ quidem
constituunt nonaginta septem capita.

Vir autem ille fuit Reverendus pluri-
mum sapientia & intelligentia, & magnus
profapia, oriundus ex nobilissimis Sacer-
dotibus, qui fuerunt in Jerusalem. Deus
vero impertitus est illi excellentiam di-
gnitatis, & excellentiam roboris, cum
magna autoritate in domo Juda, necnon
apud omnes principes Romanos gratia
pollens, & fama fuit celeberrimus.

Typis excusus [est hic Liber] Venetiæ in urbe scilicet magna
& laudatissima, quæ subjacet dominationi firmissimæ, (extollatur
celfitudo Majestatis) ejus, anno שר' 304. juxta supputationem
minorem. [Æræ Christianæ MDXLIV.]

IOSIPON

In nomine Dei nostri et beati
Iosipon

Vir autem iste fuit Reverendus plurimum
sapientia & intelligentia & magnus
propheta, orator & nobilissimus sacerdos
dotibusque fuerat in Jerusalem. Deus
vero impetravit est illi excellentiam di-
gnitatis & excellentiam roboris, cum
ingens & constaret in domo sua, necnon
apud omnes principes Romanos gratia
potens & fama fuit celeberrima.

Typus est...
[The Christian M.D.C.LV.]

PRÆFATIO

[R. THAM Authoris Editionis Constantinopol.
A.D. MDX. Venetæ quoque A.D. MDXLIV.
quam hic sequimur, præfixa.]

Dicit **דב** *Tham* filius domini mei Sapiens perfecti
R. *Davidis* **אבן יהיא** *Aben Jechaiâ* beatæ memo-
riæ. Cor meum vidit eventus terribiles, & multitudi-
nem calamitatum, vastitatum, & destructionum, quæ
contigerunt populo meo captivitatis Hierosolymitanæ,
qui erat in **ספרא** *Sepharad*¹, quando ejecit eum ama-
rus & præceps ille² Expulsor. Ita ut nunc actus in

exilium in ipsa terra captivitatis suæ cogatur *de gente ad gentem, & de
regno ad regnum* transire, eo quod inundavit indignatio, & furor effusus
est. At neque apud illas gentes, quamvis mutatis sedibus, dolores eorum
quieverunt. Quin è contra mutatio illa peperit eis indignationem, & ex-
candescentiam, & angustiam similem *primiparæ*.

Illic autem insederat **לילי**³ *lilith*,⁴ *Conflictatio confligentis in con-*
cussu, & *Vox pavorem* contra Judæos exules, & jam trepidantes ad de-
vastationem, quæ imminabat. Illic etiam nulla fuit requies Expulsoribus,
donec viderent malum, & pavorem eorum in die interitus & casus ipso-
rum: Sed tota cordis eorum meditatio intra illos nihil aliud erat, quam
terror & conturbatio. Vastitatem & contritionem de die in diem excita-
bant, somnusque ab eis eripiebatur, si improbe non agerent.

Interim vehementer dolebat gens sancta, in tantum, ut præ dolori-
bus suis, jam non amplius recordaretur pauperum suorum, & exulum,
qui fuerunt in diebus antiquis, in diebus, inquam, illis, & acerbæ illius
increpationis, quando nempe cecidit gloria, & majestas ejus per manum
hostis, & jucunditas ornatus, & decòris ejus. Angustia enim præsens pri-
stinam angustiam oblivione prorsus delevit. Nemo itaque illic fuit, qui
poneret in corde suo dicens; quis peperit mihi ista? aut quænam est
ratio aut causa calamitatum nostrarum tam diuturnæ concatenationis?
è cujus ventre tot miseriæ prodierunt? Ita ut jam pene tanti exitii
omnis cognitio deficeret, quod olim filiis captivitatis contigerat, contra
quos defixæ fuerant sagittæ omnipotentis, propterea quod religiones
exteræ in cordibus suis pullulare fecerunt filii temporis illius, & qui
circa illud vivebant.

Quod autem ad nos præsertim attinet, qui per omne tempus ejecti &
vagi ferimur huc & illuc, magno fane fulcimento quo innitamur, quo-

¹ Hispania.

² Ferdinandus

Rex Hispaniæ.

A. D. 1492.

Psal. CV. 13.

Jerem. IV. 31.

Isai XXXIV. 14.

³ Dæmonissa, in-

faustum quod-

dam monstrum

puerperis info-

stum Schindl.

⁴ Isai. IX. 5.

⁵ Job. XV. 21.

P R Æ F A T I O.

iescuntque frequentes, & subitæ angustiae nobis accidunt, indigemus. Quamobrem liber iste huic morbo nostro mirum in modum medebitur, docens nos ea quæ patribus nostris contigerunt; nec non res illas stupendas & mirabiles, quæ patratae sunt apud illos cunctis diebus quandiu in cultu creatoris permanerunt. At postquam ab eo recesserunt, subito defecerunt, atque consumpti sunt; quemadmodum nos ipsi quoque hodie; iniquitates enim nostræ mala hæc etiam ad nos usque derivaverunt.

Ego vero in medio captivitatis constitutus relegens, & apud me inculcans in silentio vicissitudines illas, & varias rerum mutationes, quæ populo meo atque genti meæ contigerunt, non potui temperare quin me spiritus meus impelleret, & anima mea in auxilium meum libri hujus frequentem refractionem advocare vehementer desideraret. Ille enim est præsertim, qui calamitatum domus Juda fontem aperuit; quique omnia quæ illis evenerunt in librum retulit. Ita ut liber ille sit instar cujusdam probationis fidelissimæ (seu lapidis lydii & examinis) & speculi nitidissimi eximie utilitatis pro filiis captivitatis, uti postea cum auxilio Jehovæ fufius narrabimus.

Cum autem prius operæ pretium sit de quocunque libro cognoscere res, quæ in eo stylo ferreo & plumbeo conscriptæ sunt, & præterea hujusce operis compositio sit elegantissimi decoris, idcirco apud me constitui Præfationem ei præmittere, in qua illum intra paucas paginas pro virili mea quasi compendio comprehendam, ac proinde cæteras molestias, quæ circumvenerunt filios populi nostri breviter edisseram.

De Titulo Libri

Nomen (seu Titulus) libri hujus est יוֹסִיפּוֹן JOSIPPON, quod quidem est juxta ipsum nomen Autoris. Nam illius, qui composuit hunc librum, nomen fuit יוֹסֵף הַכֹּהֵן בֶּן גִּדְיָה הַכֹּהֵן *Joseph Sacerdos filius Gorion Sacerdotis*; & appellavit librum de suo ipsius nomine. Sed cum apud magnos & excellentes viros mos ille obtineat, ut sua nomina contra stultorum & ignobilium hominum consuetudinem minui ament, utique assensum præbuit ut suo nomini duæ literæ, 'Jod scilicet, & 'Nun adderentur: in scripturis enim invenimus hæc litoras imminutionem, seu minoritatem quamdam significare, aliquando nempe litera 'Jod, exempli gratia, in voce אֲמִינִן אחִיךָ *Aminon frater tuus*, 'Jod enim additur ad imminuendum sensum ob rationem supra dictam; nam alioquin more consueto scribendum esset אֲמִנִן *Amnon* sine litera 'Jod. Aliquando litera 'Nun, quemadmodum reperitur in voce אִשְׁכּוֹן בֶּת עֵין *Ischon, i. e. nigrum pupillæ oculi*; quo in loco dictio illa intelligi debet derivata à voce אִשׁ *Isch vir*, quæ quando conjuncta cernitur cum 'Nun, tunc designat virum illum parvulum, qui formatur in oculo. Quamvis itaque vir ille magnus fuerit & dignitate & sanctitate insignis, nihilominus tamen libenter assensus fuit, ut nomen suum minus redderetur additis duobus illis imminutionis characteribus, quibus vulgo in scribendo utuntur.

Porro

'Jod quidem in medio, Nun autem in fine.

II. Sam. XIII. 30.

Psal. XVII. 8.

Porro assensus ille, quem præbuit, eo tempore contigit, quo ad bellum super populum Jehovæ unctus fuit. Quod quidem humilitatis & modestiæ illius signum est, eo quod non superbia elatum fuerit cor ejus, ut solet elevari ille, qui magna de se ipso cogitat, & extolli, qui mutat fortunam. Rem autem prorsus admiratione dignam fecit, cum hunc librum de suo nomine nuncupavit, unde multæ proveniant utilitates.

Primo quidem, quod nusquam ulla temporis diuturnitate delenda sit memoria illius, qui hunc librum composuit. Neque vero verbis ejus fides denegabitur; Siquidem quotiescunque res, quas narrat fidei testimonio indigent, statim ipsius auctoris verba occurrunt, sicut tuipse poteris videre; nam testimonium suum profert de iis in diversis libri sui locis, quæ quidem procul dissident ab ipso orationis contextu.

Secundo, ut esset in memoriale post seipsum. Quemadmodum enim apud principes prudentia & intelligentia destitutos consuetudo illa invaluit, ut posteaquam plateas ædificaverunt, hujusmodi ædificiis ad æternam memoriam nomina sua imponant, ita ille fecit juxta morem sapientum, qui postquam libros composuerunt, iis nomen suum imponunt, quatenus hujusmodi ædificia firmo vestigio diutius perdurent. Sunt & aliæ multæ utilitates, quas hic de industria, ne longior sim, prudens omitto.

Hic itaque liber appellatur apud nos IOSIPPON propter rationem supra memoratam.

Reperitur quoque apud Græcos è lingua nostra sancta translatus, & appellatur ab eis יוסיפוס *Iosippos*. Translulitque eis סתרון הסופר *Strabo con Scriptor*. Invenitur etiam ex Hebræo in Romanum Sermonem translatus apud Romanos à quibus appellatur ג'וסיפוס *Gosippus*. Vertitque illis ג'רגורי *Gregori* Antistes magnus inter Antistites Romanos, qui & plurimum Judæos amavit in diebus קיסר שבשטיאן *Sebastian Kesar*. Strabo. Gregorius M. Sebastianus Cæsar.

Ecce autem iste idem Autor in gratiam Romanorum composuit librum רכרי הימים *Dibre Hajiamim*, seu Commentariorum longe isto majorem continentem historias regum illorum, & rerum quæ apud ipsos contigerunt scriptura & lingua eorum, qui liber appellatur apud eos ג'וסיפוס מאיר *Gosippus Maior*, cognominatus יוסיפין הגדול *Josippon Haggadol* i. e. magnus.

Porro hic liber, ille scilicet, qui amplior apud nos reperitur, hodie cum auxilio Dei typis excusus in lucem prodit.

De Nomine Authoris Libri.

Nomen hujus authoris est יוסף בן גוריון *Joseph Ben Gorion Sacerdos*, quemadmodum jam scripsimus. Fuit autem vir iste reverendus plurimum sapientia & intelligentia; Deus enim impertitus est illi excellentiam dignitatis & excellentiam roboris cum magna autoritate in domo Juda, & apud omnes principes Romanos opibus & fama fuit celeberrimus. Vir ille fuit magnus profapia ex nobilissimis Sacerdotibus oriundus.

P R Æ F A T I O.

Fuerunt enim in Jerusalem duæ familiæ. una familia גוריון *Gorion*, altera familia גוריונין *Gorinion*. *Gorion* fuit pater familiæ primæ & oriundus ex nobilissimis sacerdotibus qui fuerunt in Jerusalem. *Gorinion* autem pater familiæ secundæ ortum habuit ex nobilissimis Juda, fuitque sapiens, potens & dives, & vir bellica virtute præditus inter præcipuos qui ab initio se devoverunt ad pugnandum bella populi Jehovæ; Occiditque hostes populi nostri internecione magna & ingenti clade. At vero *Jochanan* princeps Latronum propter dominatum impium in parte sexta hujus libri notissimus, occidit illum, quemadmodum illic describitur. Postea deinde tum Latrones tum etiam Romani familiam ejus è medio sustulerunt, ut ne quidem nomen ejus residuum relictum sit in Israel.

Nicodemus.

Gorion autem, qui fuit pater familiæ prioris duos filios habuit ambos sapientia præstantes. Primus natus quidem major fuit *Joseph Ben Gorion Sacerdos*. Secundus fuit appellatus nomine בוצין *Botsin*, cujus quidem integritas satis nota est ex commentariis magistrorum nostrorum b. m. in tractatu תעניות *Thaanioth*, apud quos appellatur נקדימון *Nicodemon* filius *Gorionis*, ejus quoque historia habetur in parte sexta hujus libri. Porro *Joseph Sacerdos*, ipseque magnus de quo hic præcipue agimus, ille est cujus historia & integritas jam etiam nota est tum ex Commentariis doctorum nostrorum b. m. nempe in מדרש *Midrasch* seu Commentario *Exræ* & in *Midrasch Chronicorum*, tum etiam ex ipsiusmet Lamentationibus, quas composuit, planè colligitur historia ejus.

De Scopo Libri.

Intentio, seu Scopus & finis libri facile dignoscitur, & manifestè satis patet, ut nempe referat in librum ea quæ contigerunt patribus nostris sub Domo Secunda, nec non omnia bella in quibus victorias insignes reportarunt, & quemadmodum magna ubique egregiæ virtutis facinora patrarunt quocunque se verterent. Tum deinde ædificationem Domus, & gloriam ejus, & excellentiam regum Domus secundæ, atque Sapientiam eorum; tum etiam rationem eventuum serie perpetuâ concatenatorum. Quomodo tandem illi proruerunt in proprium exitium & perditionem. Quæ quidem omnia liber iste, quem nunc edimus methodo laudabili & longè perfectiori, quam ceteræ priores editiones, idque ordine elegantissimo, in se continet.

Præterea, prout fieri solet in libris historicis, divisimus eum in sermones seu libros, qui antea non erant. Apposuimus quoque singulis libris argumentum rerum in iis contentarum; sicque viam, seu methodum illas inveniendi faciliorem, quam antea reddimus.

Quamvis autem hic Liber cum ceteris libris in genere conveniat, tamen ratione argumenti plurimum ab eis differt. Differentia autem illa præcipue consistit in veritate aut in falsitate. Porro hujus libri verba omnia sunt justitiæ & veritas; neque perversitas ulla invenitur in eo. Cujus quidem rei signum est quod propius accedat ad Prophetiam, quam ceteri omnes libri, qui post Scripturas sacras editi sunt. Siquidem ante

Misnam

R. T H A M.

Misnam & Talmud Scriptus fuit. Adde quod super virum illum fuit manus Jehovah, dum hunc librum componeret; & parum abest quin ejus verba sint verba viri Dei.

De Utilitatibus ejus.

Ecce utilitates ejus permultæ & insignes sunt quarum quidem duæ sunt species: Aliæ utilitates ei conveniunt cum cæteris libris, qui habent cum illo commune tractandi genus; aliæ vero utilitates ipsi soli propriæ sunt. Utilitates autem tam communes, quam propriæ sunt sex.

Prima, quod ex hoc libro discitur scientia & intelligentia tam pro tempore in quo degimus, quam pro tempore quod expectatur, ex præterito enim discitur providentia futuri. Atque ea esse debet una ex præcipuis intentionibus, quas author quilibet in scribendo historiam sui temporis sibi proponat, ut nempe præsentis temporis homines doctrinam & intelligentiam accipiant unusquisque juxta dignitatis suæ gradum, sive reges dum in bellis suis victoriam reportare aggrediuntur, sive Senatores in administratione sua; quia nihil est apud nos sive novum sive vetus, quod pristinis diebus non fuerit ante nos. Ex hoc itaque libro, pro tempore in quo nunc sumus utilitas acquiritur.

Secunda utilitas est, quod ex eo intelligimus quænam fuerit exitii nostri origo, quomodo deinde contigit, & qua tandem ratione de terra nostra in captivitatem migravimus; qua in re potissimum utilitatis pars magna consistit. hæc enim debet esse intentio & scopus librorum, qui veras rerum historias continent, ut scilicet in eorum contextu doceatur quænam fuit causa & origo excisionis & everfionis populorum, unde nam excisi & quomodo ad hoc regnum, vel ad illam terram deportati sunt, cujusnam quoque antea fuerit hæc terra, & alia bene multa hujusmodi.

Tertia, quod illi homines qui in prosperitate præsentis temporis quasi demersi jucunde versantur, quique in adversis temporibus continuo attendentes legi ab ea non recesserunt, in lectione hujus libri summopere delectantur, illumque sibi proponunt, ac cæteris historicis libris præferunt.

Nunc ad utilitates quæ ipsi sunt propriæ.

Prima, quod fit ille pars quædam libri *דברי הימים* *Dibre Hajiamim*, seu *Chronicorum*. Quemadmodum enim ultimus scripturarum narrat historias regum domus Juda sub Domo prima; sic quoque liber iste omnia, quæ contigerunt regibus Domus secundæ continet. Præterea pars maxima Commentatorum, qui explanare Scripturas sacras aggressi sunt, illud methodo clariore præstiterunt, postquam in hoc libro *Assueri & Danielis*, aliorumque historiam legerunt.

Secunda, quod in isto libro habeatur ingens veritatum legalium & cognitio.

P R Æ F. R. T H A M

cognitionum aliarum acquisitio occasione rerum illarum narrationis, quæ patribus nostris sub Domo Secunda contigerunt. Quæ quidem mirum in modum ad serviendum Deo glorioso & terribili manus nostras roborant. Quantacunque enim fuerit excellentia & majestas Domus secundæ, tamen iniquitates nostræ causa illius excidii fuerunt.

Tertia, quod in isto libro sunt narrationes admodum singulares, quæ in animabus nostris, ut Deo serviamus, robur excitant. Qualis est historia filiorum *Annae*, & alix huic similes. Qualis quoque historia *Affueri* & *Danielis*. Quin & prodigii vim & locum habere videtur providentia illa Dei singularis super Halmonzos in victoriis, quas illi ponentes fiduciam in creatore & super misericordiis ejus innixi in bello reportarunt. Prodigia quoque alia innumera sub Domo secunda patrata sunt, quibus de providentia Jehovæ certiores reddimur. In isto denique libro est luculenta interpretatio Prophetiarum de rebus futuris, quibus de salute populi sancti admonemur.

De Divisione ejus.

Dividitur liber in sex Sermones, qui libri appellantur; in quibus varix occurrunt narrationes sive de *Macedonibus* sive de *Romanis*. At profecto in Sexto libro modo prorsus mirabili de *Desolatione Domus secundæ* disserit, & quidquid ad hujus historix cognitionem integram pertinet prolixius prosequitur. Qui quidem sermo seu liber cæteros sermones excellentia longe superat, ita ut fere solus totius libri perfectionem constituat. quapropter illum ultimo loco posuit; Primum enim in cogitatione est ultimum in opere. Sigillo autem illius signatus fuit hic liber insignis. Laus Deo Israelis. Benedictus Jehova in æternum.

AMEN & AMEN.

INDEX

I N D E X

Librorum & Capitulorum.

Sermo primus, qui & liber primus, continet quinque Capita.

Caput I. In quo narrat ab ipso die generationum filiorum Adam, quomodo continua serie concatenati sunt per Genealogiam usque ad tempora Tsepho filii Eliphaz.

Caput II. In quo narrat historiam Tsepho. Deinde quomodo adhæsit Daniel creatori. Præterea continet Proverbia, seu sententias sapientum multas. Tsepho Gen. xxxiv. 11. 15.

Caput III. In quo narrat partem bellorum Regis לטירוס Latirus, & Regum, qui ipsi successerunt. Tum historiam hujus quod in Libro Danielis refertur de abusu, quem fecit Belsatlar Vasorum Domus Jehovæ. Continet etiam historiam eorum, quæ contigerunt Danieli cum Dario; & quomodo amavit eum; unde quæsierunt Principes ejus obruere illum falsis criminibus: sed nil quicquam profecerunt, quia Jehova erat cum illo. Præterea historiam, qua excitatus est [Israel] ut ascenderet à captivitate: & quomodo reportata sunt vasa sanctitatis in Jerusalem. Memorat etiam partem bellorum Regis Cyri.

Caput IV. In quo narrat historiam Assueri cum Mardocho, & Esther: tum orationes Mardochei, & Estheris. Cyrus.
Assuerus.
Mardocheus.
Esther.

Caput V. In quo narrat partem bellorum אלכסנדרוס Alefcandrus, & populi מוקרון Makedon: Deinde gloriam חוניה Chonia sacerdotis. Alexander.
Macedon.
Onias.

Sermo secundus, qui & Liber secundus, continent octo Capita.

Caput VI. In quo narrat historiam generationis Alexandri à die quo editus est in lucem mundi hujus, usque ad diem quo factus est quindecim annorum.

Cap. VII. VIII. Ubi narrat historiam bellorum ejus ab anno decimo quinto usque ad illud tempus, quo misit Darius Legatos ad פוליס Philippi, ut exigeret tributum. Tum historiam necis Philippi, & regnum ineuntis Alexandri loco ejus. Philippus.

Caput IX. In quo narrat initium bellorum Alexandri, postquam regnare cepit, usque ad adventum ejus in Mediam.

INDEX LIBRORUM

- Caput X. *In quo narrat monstra terribilia, quæ vidit Alexander in deserto magno, Deserto scilicet terræ Medorum.*
- Porus.* Caput XI. *In quo narrat bellum פורוס Porus Regis Indiæ cum Alexandro, deinde monstra terribilia, quæ vidit in illis regionibus. Continet etiam ea, quæ contigerunt illi cum Regina קנרק' Candake.*
- Candace.* Caput XII. *In quo narrat bellum Alexandri cum Regno faminarum, quæ appellantur אמזונס Amazones.*
- Amazones.* Caput XIII. *In quo narrat mortem Alexandri, & quomodo contigit.*
- Sermo tertius, qui & Liber tertius, continet
quatuor Capita.
- Caput XIV. *In quo narrat historiam Regum, qui regnaverunt post Alexandrum.*
- Macedones & Romani.* Caput XV. *In quo narrat partem bellorum Macedonum, & Romanorum.*
- Seleucus.* Caput XVI. *In quo narrat historiam סליקוס Selicus cum populo Jerusalem, & Juda.*
- Ptolemæus.* Caput XVII. *In quo narrat historiam תלמי' Tolmai Regis cum sapientibus Juda.*
- Sermo quartus, qui & Liber quartus, continet decem
& octo Capita.
- Antiochus.* Caput XVIII. *In quo narrat historiam initii bellorum אנטיוכוס Antiochus.*
- Anna & septem filii ejus.* Caput XIX. *In quo narrat quomodo sanctificaverunt Deum septem fratres filii Annæ, & quomodo se gesserunt cum Antiocho.*
- Philippus dux Antiochi.* Caput XX. *In quo narrat historiam Philippi principis exercitus Antiochi cum Judæis, ut transgredi cogeret eos legem suam. Tum bella quæ exorta sunt inter חשמונאים Chasmonaim, & Antiochum.*
- Masmonai.* Caput XXI. *In quo narrat bella Judæ & fortia facta illius.*
- Judas Mach.* Cap. XXII. *In quo narrat historiam bellorum אאופטר Eupator filii Antiochi.*
- Eupator.* Cap. XXIII. *In quo narrat historiam initii regni Romanorum.*
- Cap. XXIV. *In quo narrat quomodo violavit Eupator fœdus, quod pepigerat cum Juda.*
- Cap. XXV. *In quo narrat mortem Judæ.*
- Cap. XXVI. *In quo narrat bella, quæ exorta sunt post mortem Judæ.*
- Hyrcanus.* Cap. XXVII. *In quo narrat magna gesta הורקנוס Hurcanus.*
- Simon.* Cap. XXVIII. *In quo narrat bellum Antiochi cum Simone.*
- Cap. XXIX. *In quo narrat ea, quæ contigerunt Hyrcano cum פרשים Perischim.*
- Pharisei.* Cap. XXX. *In quo narrat quomodo Rex ארסתבולוס Aristobulus succedit Hyrcano.*
- Aristobulus & Alexander.* Cap. XXXI. *In quo historia regni Alexandri fratris Aristobuli post mortem fratris sui Regis.*

ET CAPITUM.

- Cap. XXXII. *In quo narrat id quod evenit קליאופטרה Kleopatra cum Alexandro.* Cleopatra.
 Cap. XXXIII. *In quo narrat partem bellorum Alexandri.*
 Cap. XXXIV. *In quo narrat historiam אלסכנדרה Alefcandra Reginae cum Pharifæis.* Alexandra.
 Cap. XXXV. *In quo narrat mortem Alexandræ. & exitum ejus.*

Sermo quintus, qui & Liber quintus, continet septem Capita.

- Cap. XXXVI. *In quo narrat renovationem fæderis, quod renovaverunt principes Romani cum Judæis ante obitum Alexandræ Reginae.*
 Cap. XXXVII. *In quo narrat historiam אנטיפטר Antipater & amicitiam ejus cum Hyrcano.* Antipater.
 Cap. XXXVIII. *In quo narrat bellum Aristobuli cum fratre suo rege Hyrcano, & quid gesserunt cum פומפיוס Pompeius.* Pompeius.
 Cap. XXXIX. *In quo narrat quomodo Pompeius Jerusalem Romæ tributariam fecit, & in servitutem redegit, & regnare fecit post se Hyrcanum.*
 Cap. XL. *In quo narrat bella Hyrcani & prælia, quæ commissa sunt inter Hyrcanum & Alexandrum nepotem suum.*
 Cap. XLI. *In quo narrat bellum Aristobuli cum גביוס Gabianus.* Gabianus.
 Cap. XLII. *In quo narrat quomodo גריוס Grefus sustulit omnia vasa, quæ reperta sunt in Domo secunda.* Crassus.

Sermo sextus, qui & Liber sextus, cui titulus, *Bella Jehova*, continet quinquaginta quinque Capita.

- Cap. XLIII. *In quo narrat Elevationem גוליאוס Gulius Kesar, & quomodo regnavit Romæ cum potentia.* Julius Cesar.
 Cap. XLIV. *In quo narrat dominationem filiorum Antipatri פסילן Phaselo & הורודוס Herodus, tam peccatum Herodis.* Phaselus.
 Cap. XLV. *In quo narrat renovationem fæderis, quod renovavit Hyrcanus cum Julio Cæsare.* Herodas.
 Cap. XLVI. *In quo narrat historiam mortis Julii Cæsaris; & mortis Antipatri.*
 Cap. XLVII. *In quo narrat historiam regni אוקטביאנוס Octavianus cum factus fuit Cæsar Romæ pro Julio avunculo suo.* Octavianus.
 Cap. XLVIII. *In quo narrat historiam regni אנטונינוס Antoninus cum Rege Hyrcano avunculo suo.* Antonius.
 Cap. XLIX. *In quo narrat historiam regni Herodis, qualis ille fuit, & quid fecit, quoad regnavit in Jerusalem.*
 Cap. L. *In quo narrat quomodo Hyrcanus Rex, postquam moratus fuerat in Babylone, venit ad Jerusalem, & deceptus fuit per literas Herodis; qui tandem occidit illum.*
 Cap. LI. *In quo narrat quomodo machinatus fuit Herodes mortem omnium Hasmoneorum.*

INDEX LIBRORUM

- Cap. LII. *In quo narrat Exsuscitationem bellorum, quæ gesta sunt contra Syriam, & Persidem.*
- Cap. LIII. *In quo narrat terræ motum magnum, qui factus est in terra Juda: tum bellum inter Herodem & Regem Arabiz.*
- Augustus Cæsar. Cap. LIV. *In quo narrat quod contigit Herodi cum אנוסטוס קיסר Augustus Kesar propter amicitiam illius erga inimicum ejus Antonium: & quomodo occidit מרימ Mariame.*
- Mariamne. Cap. LV. *In quo narrat multos eventus, qui contigerunt temporibus Herodis, & quomodo ædificavit domum sanctuarii cum honore & gloria.*
- Cap. LVI. *In quo narrat diversa, quæ contigerunt Herodi cum filiis suis propter mortem matris eorum Mariamne.*
- Cap. LVII. *In quo narrat diversa, quæ contigerunt inter fratres ipsos filios Herodis secum invicem.*
- Cap. LVIII. *In quo narrat quomodo consilium inierunt inter se filii Herodis de interficiendo patre: & quomodo res detecta fuit.*
- Cap. LIX. *In quo narrat conspirationes Antipatri, & impietatem ejus; & quomodo cogitavit de interficiendo patre suo.*
- Roma. Cap. LX. *In quo narrat quomodo Antipater egressus est רומי Romi, quo miserat illum Herodes sui ipsius causa, propter facinus, quod aggressus fuerat patrare; tum historiam evasionis Antipatri.*
- Archelaus. Cap. LXI. *In quo narrat quomodo Herodes regnare fecit ארקליאוס Arkelius filium suum pro se, & quid fecit Archelaus, postquam cepit regnare.*
- Paulina. Cap. LXII. *In quo narrat historiam פאורינא Paulina.*
- Cap. LXIII. *In quo narrat quomodo regnavit Antipater loco Archelai post mortem ejus.*
- Cap. LXIV. *In quo narrat bella, quæ exorta sunt inter Judæos, & Romanos.*
- Cap. LXV. *In quo narrat bella, quæ gesserunt Romani cum domo Juda.*
- Cap. LXVI. *In quo narrat itidem bella Romanorum cum Juda.*
- Vespasianus & Titus. Cap. LXVII. *In quo narrat bella אספאסיוס & טיטוס Aspasianus & Titus.*
- Cap. LXVIII. *In quo narrat bella eorum cum Galilæis & Judæis.*
- Cap. LXIX. *In quo narrat itidem quomodo ingruerunt bella eorum in urbem.*
- Cap. LXX. *In quo narrat quomodo Vespasianus applicuit contra יורפא Jorphan, ut perrumperet muros ejus: & prælia, quæ commissa sunt coram illa.*
- Jotapatam. Cap. LXXI. *In quo narrat quomodo expugnavit, & in ditionem redegit Jotapatam, & historiam Judæorum, qui erant in Caverna cum Josepho sacerdote.*
- Josephus. Cap. LXXII. *In quo narrat mutuam internecionem, quæ contigit Judæis, qui erant in Caverna.*
- Cap. LXXIII. *In quo narrat victoriam Vespasiani, & Titi de חלמירא Talmida & aliis urbibus.*
- Ptolomæis, Gamala & Seleucia. Cap. LXXIV. *In quo narrat bella Vespasiani adversus נמלא Gamala & סלוקיא Selokia.*
- Labranis. Cap. LXXV. *In quo narrat dissensiones פריסום Perisim, & historiam bello*

ET CAPITUM.

- bellorum eorum, tam domi quam foris, cum Vespasiano, & cum populo Juda.*
- Cap. LXXVI. *In quo narrat historiam de impio Simone Latrone, & omnia quæ fecit.* Simon.
- Cap. LXXVII. *In quo narrat historiam eorum, quæ inflicta sunt in quemdam, qui se ipsum Cæsarem fecerat Romæ.*
- Cap. LXXVIII. *In quo narrat id quod accidit JOSEPHO sacerdoti ipsi, Josephus Sacerdos. cum illum misit Vespasianus ad Titum filium suum in Alexandriam.*
- Cap. LXXIX. *In quo narrat quomodo venerunt gentes in hereditatem nostram, occasione disensionis Latronum, & vastaverunt terram.*
- Cap. LXXX. *In quo narrat Lamentationem, qua lamentabatur Joseph Ben Gorion super Juda & Jerusalem.*
- Cap. LXXXI. *In quo narrat bellum ingens exortum extra Jerusalem inter Latrones, & exercitum Romanorum.*
- Cap. LXXXII. *In quo narrat quomodo ingressus est Titus usque in medium urbis Jerusalem occasione ingentis prælii, quod commissum fuit inter Judæos, qui erant intra urbem, & multa alia quæ acciderunt illis.*
- Cap. LXXXIII. *In quo narrat quomodo Titus impius funditus evertit fundamenta muri prioris.*
- Cap. LXXXIV. *In quo narrat increpationem vehementem qua Josephus sacerdos insectatus est populum Judæ: sed rebellaverunt adversus eum, & noluerunt audire increpationem ejus.*
- Cap. LXXXV. *In quo narrat increpationem iteratam ad eos: quomodo tandem audierunt, & emollitum est cor eorum.*
- Cap. LXXXVI. *In quo narrat molestias filiorum populi nostri in istis bellis; & quomodo erant sicut Ovis, quæ portatur ad mactandum.*
- Cap. LXXXVII. *In quo narrat quomodo voluit Titus everti omnia moenia urbis à quatuor angulis ejus; Tum quomodo confliterunt Latrones adversus illum, & in fugam verterunt totum exercitum illius.*
- Cap. LXXXVIII. *In quo narrat quomodo Titus deliberavit, si quo modo posset consistere adversus Latrones.*
- Cap. LXXXIX. *In quo narrat historiam Cædis patrata à Latronibus in populum sanctitatis, præter occisionem priorum, at præcipue inter alios אֲמִיתַי Amithai sacerdotis, & trium filiarum ejus.* Amithai seu Mithai.
- Cap. XC. *In quo narrat id quod gessit Josephus sacerdos cum Latronibus.*
- XCI. *In quo narrat consilia & machinationes, quas excogitavit Titus, ut redigeret Jerusalem in suam potestatem, & ut everteret muros ejus.*
- Cap. XCII. *In quo narrat quomodo Titus increpavit Latrones propter malitiam actionum illorum, & duritiam cervicis eorum, sed noluerunt audire consilium ejus.*
- Cap. XCIII. *In quo narrat historiam מִרְיָם Miriam, quæ occisum filium suum devoravit, ut compesceret famem suam.* Maria.

INDEX LIB. ET CAP.

Cap. XCIV. *In quo narrat incendium Sancti Sanctorum propter iniquitates nostras, & signa, quæ visa sunt in Jerusalem ante desolationem Domus.*

Cap. XCV. *In quo narrat bella Titi adversus Latrones, propter malitiam ipsorum, eo quod se non subiciebant illi.*

Armenia. Cap. XCVI. *In quo narrat quæ acciderunt populo terræ montium Ararat cum Rege Perlidis & Mediæ.*

Eleazarus. Cap. XCVII. *In quo narrat consilium Eleazari sacerdotis, ut unusquisque interficeret uxorem suam & filios: tum Lamentationem qua lamentatus est Eleazarus super domum Dei, tum etiam lamentationem Josephi sacerdotis. Denique adjicit interpretationem Prophetiarum, quæ ostendunt adventum MESSIÆ, qui veniat cito in diebus nostris.*

A M E N.

MONITIO AD LECTOREM.

Hic meminerit Lector Benevolus (quod jam in Præfatione monuimus) Nos, quo facilius distinguantur ea quæ BEN GORION noster de proprio habet, ab iis quæ aliunde mutuatur, idcirco passim in hujus operis decursu, prout occasio contigerit, duplici potissimum Literarum Characterè uti constituisse: Romano scilicet, ut vocant, & Italico. Ubicumque ergo Romanus Character occurrit, eo descripta propria ipsius BEN-GORIONIS Commenta esse scias, quoad invenire potuimus. Quæ vero Italicis Typis sive continuatim sive divisim excuduntur, præter propria Dei, Hominum, Provinciarum, Urbium, Populorum &c. nomina; sunt vel ex S. Scripturis ab eo adducta, vel (quæ maxime intendimus distinguere) ea quæ ex Scripturis Apocryphis, aut quæ ex libris Romanticis, qualia sunt quæ Gesta Alexandri M. inscribuntur; præcipue autem quæ ex Versione Latina Historiarum Fl. Josephi, eaque alicubi exscribendo misere deturpata, ille in suum opus congeffit. Hoc semel atque iterum monere pro rei momento operæ pretium judicavimus.

JOSIP.

LIBER PRIMUS.

C A P U T P R I M U M.

Filii Jepheth, Gomer, & Maghog, & Madai, & Javan, & Thubal, Gen. X. 2. &c.
& Mesech, & Thiras. Filii Gomer, Aschenaz. & Rippath, & Tho-
gharma. Filii Javan Elisah, & Tharsis, Chittim, & Dodanim.

Gen. XI. 3.

7.4

44

v. 6.

▼.7%

V. 8:

V. 9.

Japheti Posteritas:

spium, quod à Geogr. Nub. appellatur *Mars Chosar*. 2 *Daci, Suida, & Cedreno* dicti *Patzinaca*.
 quæ est urbs *Thracia* ad *Tentum*. 4 *Bulgari*. 5 *Bocharum* legit כרחה *Ragusa*, olim *Epidaurnus*. 3 *Bocharo* *Anchialus*.

6 Turca.
7 Buzza, Dacia
urbis Ptolemao Na-
pucha.

8 Forte legen-
dum וכולך Za-
bolch, Tartarorum
familia juxta
Vulgam fl.

9 Hungari.
51

10 Dalmata,
quamquam Bo-
charto videatur
esse Germania
Misina, quæ olim
Dalmatiana.

a Vulga qui Tar-
tariis Edol. Abul-
feda Arabice

Erluk,

b Danubius.

c Jovis seu Graci.

d Macedonia.

e Forte Arzani

Prospicio in Porci-

cis Arzani re-

gio trans Ti-

grum

f Legendum vi-

detur Chorazm,

estque Bocharto

Asia veterum.

g Hetruria, vul-

go in Toscana.

h Anur ad quem

sita est Tisla

i Sena urbs Italia.

l Russi.

m Teshani in Po-

lonia, in Bosni in

Myricio?

n Angli, ab Italia

pronunc. Engle

a Gallis Anglos.

o p Beira Forte Bo-

chartus legem-

dum putat Chira

& inter-

pretatur de Cyro

fl. qui defluit in

mare Georgianum

i. e. ut vult,

Caspium ad cujus

litus habitabant

Russi.

q Germani, vulgo

Alamanni.

r Hebr. דרי

Alamanni: ita Ve-

net Sed Constanti-

tin legit דרי

Infra autem commate proximo utraque Edit. habet דרי fluvius. f Juviam & Sebastum in No-

ria, quæ tam urbium quam fluviorum sunt nomina. e Sen Longobardi. u Padus fl. vulgo Po. x Ticinus fl. vulgo

Tesino. y Edit Constant. בני דקיא Brundisii, Sinus Venerius. a Burgundi vulgo Burgundi, xx Bochartus legendum

putat ברבנדרי Brabandis, quo nomine & reliquis Belgii Provincias intelligit. a Tharsus Cilicia Metropo-

lis. b Romani. c Latium hodie Campagna di Roma d Seu Treveris quo nomine vulgo appellatur Tiberis fl. e Dani.

f Dacia. g & h Forte insula maris Baltici. i Crati, seu Cravati. l Forte Vvalachi. m Liviani n Livoni.

o Forte Cravati pro Polonis. p Forte בורכיים Bazarabai. q Editio Constantina. legit בומים Bomin, id est,

Belomi.

טילמץ & אונגרי, ¹ *Ongri*, ² *Buz*, ³ *Zabuch*, ⁴ *Turki*, ⁵ *Tilmats*. Qui omnes castra posuerunt ad Septentrionem. Nomina au-
tem terrarum sunt juxta eorumdem nomina. Porro castra fixerunt juxta
fluvios ⁶ *Hetbel*, ipse est ⁷ *Etalach*, nisi quod ⁸ *On-*
⁹ *gar*, & ¹⁰ *Bulgar*, & ¹¹ *Partsinach* castra posuerunt juxta flu-
vium magnum, qui appellatur ¹² *Danubi*.

¹³ *Filii Javan*, ii sunt ¹⁴ *Jonim*, qui habitant in terra ¹⁵ *Makedonia*.

¹⁶ *Madai*, ii sunt ¹⁷ *Azralus*, qui habitant ¹⁸ in terra ¹⁹ *Bo-*
²⁰ *rasan*.

²¹ *Thubal*, ii sunt, qui habitant in terra ²² *Toskana* juxta flu-
vium ²³ *Pisfa*.

²⁴ *Mesech*, ii sunt, qui habitant in ²⁵ *Sene*.

²⁶ *Thinas*, ii sunt ²⁷ *Rusfich* ²⁸ *Bosni* & ²⁹ *Anglefi*,
qui habitant ad mare magnum. *Rusfich* autem castra fixerunt juxta flu-
vium ³⁰ *Beira* qui defluit in mare ³¹ *Gorgian*.

³² *Elisab*, ii sunt ³³ *Alemania*, qui habitant inter ³⁴ montes ³⁵ *Yeb*
³⁶ *Jub*, & ³⁷ *Sebtimo*, ex quibus orti sunt ³⁸ *Lombardi*,

qui habitant trans ³⁹ fluvios *Jub*, & *Sebtimo*. Et subjecerunt sibi ter-
ram ⁴⁰ *Italia*, habitantque in ea usque in hodiernum diem juxta

fluvios ⁴¹ *Poo* & ⁴² *Tesino*. Aquæ autem *Poo* defluunt in
mare ⁴³ *Bendekia* ⁴⁴ *Borgonia* qui habitant juxta

fluvium magnum ⁴⁵ *Rodani*; ex quibus orti sunt ⁴⁶ *Bardia*,
qui habitant juxta fluvium ⁴⁷ *Renus*, qui defluit in mare magnum.

⁴⁸ *Tharsus*, ii sunt, qui cum *Macedonibus* venerunt, ut sub una lege vi-
verent: ex quibus orti sunt ⁴⁹ *Tarsus*. Postquam autem *Ismaeli-*
ta ceperunt terram *Tarsus*, fugerunt habitatores ejus in terminos filio-
rum *Javan*, qui bellum gesserunt adversus *Ismaelitas*, qui erant in *Tar-*
sus.

⁵⁰ *Chittim*, ii sunt ⁵¹ *Romiim*, qui castra posuerunt in Conval-
le, seu planitie ⁵² *Canpaua* juxta fluvium ⁵³ *Tiberio*.

⁵⁴ *Dodanim*, ii sunt populus ⁵⁵ *Danifchi*, qui habitant intra urbes
sitas in sinibus seu Peninsulis maris Oceani in terra ⁵⁶ *Dena*,

⁵⁷ *Mecbba*, & ⁵⁸ *Bardena*, in medio maris magni. Qui qui-
dem jurejurando se obstrinxere, ne servirent *Romanis*, & delituerunt

in medio fluctuum maris Oceani, sed minime potuerunt (detrectare ju-
gum) quia pervenit eo usque dominatio *Romana*, ad ultimas nempe in-

fulas maris, & fluctus freti ejus, ⁵⁹ *Kravati* quoque & ⁶⁰ *Salaki*,
⁶¹ *Letfphim*, ⁶² *Livomim* ⁶³ *Carcar* ⁶⁴ *Bezamin* de filiis *Dodanim* exultiman-

tur. Et castra posuerunt juxta sinum maris à termino *Bulgarorum*, us-
que

que

que

que

que

que

que

que

que

que ad mare *Venetum*, & inde se extenderunt usque ad terminum, qui pertinet ad mare magnum, ii appellantur סְלָבִי *Skilabi*. Alii dicunt illos esse de filiis *Chanaan*, sed melius filiis *Dodanim* accensentur.

a *Sclavi*.

Postquam itaque dispersisset *Jebova* filios Adam super faciem universæ terræ, seiplos proinde diviserunt in partes plurimas.

Filii autem *Chittim* in unam turmam convenere. Cumque irrupissent in planitiem *Campaniæ*, habitaverunt ibi juxta fluvium *Tiberim*. At vero filii *Thubal* castra fixerunt in *Toscana*, extenditque se terminus eorum

La Campagna di Roma.

super fluvium *Tiberim*. Et ædificaverunt urbem, cujus nomen appellaverunt סְבִינָה *Sabina* de nomine viri, qui illam exstruxit. Filii quoque *Chittim* urbem ædificaverunt, quam appellaverunt פִּיִּסְמָנָה *Pisimna*.

5:5

b *Sabina* urbs unde ager *Sabinus* & *Sabini*.

Porro Filii *Thubal* superbia elati sunt adversus filios *Chittim* dicentes: "Ne matrimonio jungantur nobiscum. Factum est autem tempore messis, dum filii *Thubal* ad agros suos abierant, ut Juvenes filiorum *Chittim* congregarentur, & pergentes ad urbem *Sabinæ*, filias eorum captivas abducerent, atque eas in urbem קַפְטוֹסִיָּא *Capitofio* ascendere fecerunt.

c *Fescennia*.Raptus Virginum *Sabinarum*.d *Capitolium*.

Quod cum audissent filii *Thubal* profecti sunt adversus eos, ut bellum gererent, sed non potuerunt prævalere, eo quod mons præruptus esset; omnes enim Juvenes filiorum *Chittim* ad montem propugnandum se contulerant.

Factum est autem vertente anno, ut filii *Thubal* adversus eosdem redirent bellum redintegraturi. At vero filii *Chittim* supra murum à se constructum infantes, quos ex filiabus eorum susceperant, extulerunt dicentes ad illos: "An venistis bellum adversus filios vestros & filias vestras illaturi? Nonne ex hinc nos facti sumus os vestrum & caro vestra? Cessaverunt itaque ultra cum eis bello contendere.

Postea filii *Chittim* urbem aliam ædificaverunt ad mare, appellaveruntque nomen ejus פּוֹרְטוֹ *Porto*. Tum adhuc alteram condiderunt cui nomen fecerunt אֲרִיסָא *Arisa*.

e *Portus Romanus* vulgo il *Porto*. f *Arisia*.

C A P U T II.

IN diebus illis צֶפּוֹ *Tsepbo* filius *Eliphaz* filii *Esau* fugit ex *Egypto*. Hunc ceperat *Joseph* cum ascenderet, patrem suum in *Hebron* sepulturus. Tunc filii *Esau* adversus illum infestis armis egressi fuerant. Sed prævaluit contra eos manus *Joseph*, cepitque ipsum *Tsepbo* filium *Eliphaz* cum filiis suis, abduxitque in *Egyptum*. Postea vero mortuo *Joseph*, fugit ex *Egypto* *Tsepbo* cum viris suis, & venerunt in אֲפְרִיקָא *Africa* ad אֲנִיָּא *Agnias* regem קַרְטִיגֵּנָא *Kartegenia*. Quem *Agnias* magno cum honore excepit, constituitque principem exercitus sui.

g A quo (vide Gen. xxxvi. 15.)

Roma dicitur Edom.

Tsepbo fugit in Egyptum, & inde in Africam.

h *Africa*.i *Enos*.k *Carthago* in Africa, *Carthago* nova in Hispaniavulgo appellatur *Cartagena*.l Urbs eadem quæ supra *Fescennia*.m *Accius*.

In illis diebus vir fuit in terra *Chittim* in urbe פִּיִּסְמָנָה *Pisimna*, cui nomen עֹזִי *Osi*. (Qui quidem fuit filius *Chittim* pro Deo erro-

neo) Mortuusque est vir ille, cum non esset ei filius. Sed unica tantum filia nomine **יָאנְיָה** *Jannia* adolescentula pulcherrima, & sapiens, cuius formæ similis nulla alia fuit visa in universa terra.

b Lavinia, infra scribitur Joannia.

*g :
b Turnus.
c Beneventum.*

*Contentio inter
Æneam & Turnum
pro Lavinia.*

Postulavit autem eam sibi in uxorem **† Agnias Rex Africa**. Optabat quoque illam **חורנוס** *Turnus Rex בֵּנְוֵנְטוּ* *Benevento*. Cui dixerunt viri *Chittim*: “Non possumus tibi eam collocare, quia *Agnias Rex Africa* eam sibi in matrimonium dari postulat. Nos autem timemus ipsum; ne siquidem bellum nobis illaturus veniat. Tu vero nequaquam potis es eripere nos de manu illius. Miserunt itaque habitatores *Potissima* epistolam ad *Agniam* Regem *Africa* ea de re ipsum certiores facientes.

a Sardinia insula.

c Pabulus.

f Lucius.

*g Astura, portus
prope Antium.*

Tunc *Agnias* omnes copias suas congregavit, simulque venerunt in insulas maris recto itinere in **סַרְדִּינְיָה** *Sardinia*, quæ **נִיקוֹלוֹס** *Nikolaus* fratri ejus parebat. Egressusque est **פַּבְלוֹס** *Pabulus* filius fratris ejus obviam. illi, dicens: “Postquam salutaveris patrem meum **לִיְקוֹס** *Lucius* statim atque egredietur, pete ab eo, ut me constituat principem exercitus sui. Quod & fecit *Agnias*. Deinde conscenderunt naves & ad portum **אַשְׁתוּרָה** *Asturas* appulerunt; qui portus erat ditionis *Turni*. *Turnus* autem rex *Beneventi* egressus fuit, ut deleter eos. Mox acriter pugnatum est in planitie *Campania*. Ceciditque in prælio *Pabulus* filius fratris ejus. Et regnavit *Agnias* avunculus ipsius. Fecitque ei Rex feretrum aureum, in quo ipsum deposuit. Tum deinde instruxit iterum aciem *Agnias* adversus *Turnum* Regem *Beneventi*, interfecitque illum *Agnias*. Fecitque ei feretrum æneum, in quo & illum posuit. Edificavit autem super ipsum turrim excelsam in bivio. Aliam quoque excelsam turrim edificavit in bivio super *Pabulum* filium fratris sui: & quidem vocavit nomen istius turris **קוֹפַּבְלוֹס** *Kopabulus*, alterius vero **קוֹפְטוֹרְנוֹס** *Kopturnus*. Et ecce illæ turres adhuc sunt in bivio, est que pavementum inter eas constratum nempe **אֶלְבָּנו** *Albano* inter & **רוֹמָה** *Roma*, usque in hodiernum diem.

A Alba longa.

*Tsepho ex Africa
in Italiam venit.*

Ab illo autem die, & deinceps magnæ Regis *Africa* turmæ cæperunt irrumpere in terram *Chittim* ab abigendas prædas & rapinas; semperque veniebat cum illis *Tsepho* filius *Eliphaz*. Postea demum fugit *Tsepho* ex *Africa*, venitque in terram *Chittim*, quem *Chittim* cum honore exceptum stipendio conduxerunt, ut bella ipsorum gereret, unde factus est ditissimus.

a Capitolium.

6.

*Similia sunt de
Hercule & Cæce.*

*Tsepho belluam
interfecit.*

Interea turmæ *Africa* terram *Chittim* invaserunt. Filii vero *Chittim* congregaverunt se ad montem **קוֹפְטִיזְסִיָּה** *Kophtissia*, ut essent tuti a facie *Chittimarum* **גוֹנְדָלִי** *Gondali*.

Quodam autem die forte perditus fuit juvenecus **טִי** *Tsepho*. Quare ille abiit, ut juvenecum requireret. Cumque mugitum juveneci circa montem audisset, perrexit *Tsepho*, viditque, & ecce spelunca ad radices montis, lapisque magnus objectus ad os speluncæ. Mox lapidem revolvit: Et ecce bellua ingens devorans juvenecum; cujus quidem belluæ dimidia pars superior similis erat hirco, pars autem dimidia inferior similis homini. Interfecitque belluam *Tsepho*. Tunc dixerunt habitatores *Chittim*: “Quid faciemus viro, qui belluam hanc, quæ jumenta nostra devorabat, occidit?”

CAPUT II. & III.

5

"occidit? Initoque consilio deliberaverunt omnes in honorem ejus diem unum festum quot annis instituere, qui dies esset solemnus. Et vocaverunt ei nomen de ipsius nomine *Tsepbo*: fuderuntque ei libamina die illo, & obtulerunt ei munera. Appellaverunt quoque nomen diei illius **יָנוּס** *Janus*, quod erat nomen belluæ, quam interfecerat."

^a Janus.

Reversæ sunt autem copię *Gondali*, ut terram *Chittim* invaderent, & prædas rapinæque agerent, semel atque iterum. Tunc *Janus-Tsepbo* coegit exercitum adversus illas. Fugatæque sunt ad conspectum ejus, atque liberata est terra ab ipsarum incurſionibus. Quamobrem majora addidere filii *Chittim*, & *Janum-Tsepbo* super se ipsos Regem constituerunt. Deinde profecti sunt, ut filios *Thubal* in ditionem subjicerent, & insulas maris, quæ in circuitu adjacent, occuparent. Profectus ergo *Janus-Tsepbo* Rex eorum in primo agmine illos subegit. Unde iterum nomen *Tsepbo* appellaverunt *Janum*, quod fuerat nomen belluæ. **שַׁטֻּרְנוֹס** ^b *Saturnus* quoque vocaverunt ipsum de nomine stellæ, quam colebant ^c *Saturnus*. illis diebus. Nomen etiam stellæ **שַׁבְּתַי** ^c *Sabtai*.

^{Tsepbo} Edomitus pos sit Rex primus Romanus.

^c Stella Saturni.

Ille primus regnavit in planitie *Campaniæ* in terra *Chittim*, ædificavitque Palatium ingens, & regnavit super universam terram *Chittim*, & super universam terram *Italiæ*. Dies autem quibus regnavit *Janus-Saturnus* fuerunt quinquaginta anni, & mortuus est, sepultusque fuit in urbe **גַּבְנָא** ^d *Gabna*. Et regnavit pro illo *Janus* alter quinquaginta annis, qui etiam ædificavit in planitie *Campaniæ* palatium ingens, in quo habitaret.

^e Vulgo Campana di Roma.

^d Galii urbs, Galbini populi.

CAPUT III.

Mortuo itaque *Jano*, regnavit pro illo **לָטִינוֹס** *Latinus*. Quam vocem ^f ille in linguam vulgarem exposuit. Vox autem vulgaris est **לָטִינוֹ** ^g *Latino* propriis suis literis juxta ^h ipsius nomen. Ille quoque ædificavit sibi turrinam magnam, in qua habitaret. Construxitque naves plurimas, ut trans-

6:

^g Ita Vulgo *Italice*.

fretaret adversus **אֶזְדְּרֻבָּל** ⁱ *Azdrubal* filium *Agnie*, qui ab eis ceperat ^j *Azdrubal*. *Janiam* in bello contra *Chittim*.

Erat autem Regi *Azdrubali* filia nomine **אֹפִיזְיוֹנָה** ^k *Ophiziona* pulcherrima, ita ut homines illius ævi imaginem ejus super vestes suas acupingerent propter eximiam ejus pulchritudinem. Factum est itaque bellum ingens inter *Azdrubalem* Regem *Carthageniæ*, & *Latinum* Regem *Chittim*. Cepitque ab eis *Latinus* Aquæductum, quem *Agnias* deduxerat, quando **יֹאנִיָּא** ^l *Joaniæ* cepit. Abduxerat enim illam *Agnias* in civitatem *Carthageniæ*.

^g Forte *Iphigenia*.

^h Bellum inter *Latinum*, & *Azdrubalem*.

Porro in diebus *Agnie* **יֹאנִיָּא** ^m *Joania* ægrotavit, adeo ut morbus ⁿ ejus fuerit in laqueum *Agnie*, & principibus ejus. Dixit enim *Agnias* Rex ad sapientes suos: "Quomodo morbum *Joaniæ* curabo? Cui sapientes:

^h *Lavinia*.

C 2

"Acr

Aquæductus pla-
ne mirus.

“Aer terræ nostræ, inquiunt, non est sicut aer terræ *Chittim*, nec aquæ nostræ sicut aquæ eorum; atque ea de causâ ægrotavit Regina, statim atque immutatus est aer super illa, & aqua. Ipsa præterea cum esset in terra suâ aquam non bibebat, nisi quæ allata esset ex Aquæ-ductu, quem majores ejus super fornices pontis extruxerant. Jussit itaque *Agnias* principibus suis, ut afferrent de aquis Aquæ-ductus, qui erat apud *Chittim*, in vasis. Tunc appenderunt aquas illas cum omnibus aquis *Africa* comparantes, inveneruntque aquas illius Aquæ-ductus leviores esse in comparatione cum illis. Proinde præcepit *Agnias* omnibus principibus suis, ut accerferent latomos cædentes lapides, per mille & myriades, ut lapides cæderent absque æstimatione & numero; tum etiam cæmentarios plurimos admodum. Qui pontem ingentem extruxere, & fontem aquæ devivaverunt usque ad civitatem *Carthageniæ*. Porro aquis illis utebatur *Joaniia* Regina ad omnia quæ ipsi opus erant, sive ad bibendum, sive ad pinsendum, sive ad abluendum, & lavandum, sive denique ab subigenda omnia semina, quibus vescebatur.

Quin etiam è terra *Chittim* navibus multis lapides advexerunt ad ædificandum, ex quibus ipsi palatia ædificaverunt. Quæ quidem omnia fecere propter eximium sui amorem erga illam: ita ut incantatus esset populus per præstigia ejus, seque ipsos per illam benedici arbitrabantur, eo usque tandem ut Regina *Joaniia* facta sit in *לילית Lilith*.

*Demoniæ, & La-
mia.*

Factum est autem cum bellum gereret *Latinus* cum *Azdrubale* filio *Agniæ*, ut partem pontis illius destrueret, & ipsos percuter et plaga magna admodum. Tunc habitatores *Gondali* zelo impleti sunt, & cor eorum ita ipsos permovit, ut animas ultro in mortem effunderent. Cecidit autem *Azdrubal* Rex in prælio, & accepit *Latinus* *Ophizionam* filiam ejus in uxorem. Regnavitque *Latinus* cum potentia.

Edizio Constan-
tin. habet Qua-
draginta quinque.
a *Ascanus*.

Porro dies, quibus regnavit *Latinus*, fuerunt quinquaginta quinque anni. Et mortuus est *Latinus*. Regnavitque pro illo *אסכיאנוס Asbianus* triginta octo annis. Et mortuus est *Asbianus*. Ipse quoque ædificavit Palatium magnum. Regnavitque pro illo *Latinus* quinquaginta annis.

Idem de quibus
sup. p. 2.

b *Lucifer*.
c *Venus*.

Iste *Latinus* bellum gessit cum habitatoribus *אלמניא Alemania*, & *נורוניא Borgonia* filiis *Elisah*, & imperavit eis tributum servitutis. Deinde reversus ædificavit Palatium seu Templum *לוציפר Lucifer*, ipsum est Templum stellæ *נוגה Noga*, & clusit Templum *Saturni*, ipsa est stella *Sabtai*. Et transire fecit sacerdotes ejus per ignem super altare *Luciferi*. Et mortuus est *Latinus*. Regnavitque pro illo *אניאס חרויאנוס Anias Trojanus* triginta sex annis, qui & ædificavit Templum *Sabtai*.

d *Aneas Trojanus*
seu *Silvius*.
e *Alba Sylvius*.

f *Atys*.
g *Cappis*.

h *Carpentus*.
i *Tiberinus*.

Et mortuus est *Aneas Trojanus*, Regnavitque pro illo *אוליבא Oliba* triginta novem annis. Et mortuus est *Oliba*. Regnavitque pro illo *אביציוס Abitsius* viginti quatuor annis. Ædificavit quoque Templum *Sabtai*, & mortuus est. Regnavitque pro illo *כאפס Capis*. Ædificavit Templum *Sabtai*. Et mortuus est *Capis*. Regnavitque pro illo *קרפנטו Karpento* tredecim annis. Ædificavit quoque Templum *Sabtai*. Et mortuus est *Karpento*. Regnavitque pro illo *טיבאניוס Tiberianus*.

bianus octoginta annis. Edificavit quoque Templum Sabtai. Et mortuus est Tibianus. Regnavitque pro illo אגריפס Agripas quadraginta annis. Edificavit quoque Templum Sabtai. Et mortuus est Agripas. Regnavitque pro illo רומולוס Romulus decem & novem annis. Edificavit quoque Templum Sabtai. Et mortuus est Romulus. Regnavitque pro illo אבנטינו Abentino triginta septem annis.

Iste bellum gessit cum filiis *Ripbath*, qui habitant ad fluvium *Lira*, & cum filiis *Tures*, qui habitant in *Turokia* super fluvium *Lira*. Ipsi sunt qui fugientes à facie *Agnia Regis Africae* ædificaverunt *Turesch* & *Ambesa* & *Knoch*. Et subiecit illos *Abentinus*. Edificavit quoque Templum Sabtai. Et mortuus est *Abentinus*. Regnavitque pro illo *Prokas* viginti tribus annis. Edificavit quoque Templum Sabtai. Et mortuus est *Prokas*. Regnavitque pro illo *Omulus* quadraginta tribus annis. Edificavit quoque Templum Sabtai. Et mortuus est *Omulus*. Regnavitque pro illo *Romulus* triginta & octo annis.

Iste primus ædificavit *Roma*. Ejus temporibus *David* percussit *Aram* & *Edom*. Fugitque *Hadarezer* filius *Rechob* à facie *David*. Venerunt ergo *Hadarezer* & *Tsir* filius ejus in terram *Chittim*. Et dedit illis *Romulus* Rex locum in sinu maris in monte. Edificaveruntque ibi urbem, quam appellaverunt nomine *Tsurento*. Illicque mansit vir, qui fugerat à facie *David*, *Tsir* nomine, de familia *Hadarezer*. Deinde ædificaverunt aliam urbem, cui nomen dederunt *Albano antiqua*. Et habitaverunt illic usque in hodiernum diem. Tunc temporis urbs *Tsurentum* scissa fuit media per fontem olei, multisque post annis urbs illa demersa fuit, operuitque eam mare; quæ etiamnum apparet inter *Napoli*, & *Tsurentum* novum. Neque tamen adhuc fons ille defecit, sed etiam nunc scaturit, ascenditque oleum optimum, & exinde super aquas maris ebullit, quod quidem continuo colligunt habitatores *Napoli*.

Timuit autem *Abenti Romulus* timore magno à facie *David*. Et ædificavit murum super omnia ædificia Regum, qui ante se regnaverant. Circumdeditque muro ingenti illa Templa, & colles, qui erant intra circuitu muri illius. Murum autem prodixerunt usque ad longitudinem quadraginta quinque milliariorum. Et vocavit nomen urbis *Roma* de nomine *Romuli*. Timuerunt autem timore magno omnibus diebus *David*.

Porro iste *Romulus* magnum & celebre fecit nomen omnium filiorum *Chittim*. Et appellaverunt nomen terræ *Romania*, usque in hodiernum diem. Edificavit quoque Templum ingens in honorem *Iobis*, ipsa est stella *Tsedek*. Cujus in honorem octo dierum solemnitate instituit. Clusit etiam Templum *Luciferi*. Gessit autem *Romulus* bellum magnum. Fuitque fædus inter ipsum, & *David*. Et mortuus est *Romulus*. Regnavitque pro illo *Numaco Nipilis* quadraginta & uno annis. Et mortuus est *Numaco Nipilis*. Regnavitque pro illo *Tulius Ostilius* triginta duobus annis. Et mortuus est *Tulius Ostilius*. Regnavitque pro

a Agrippa.

b Ita Livio, aliis
Aremulus, Remu-
lus & Romulus.c Abentinus,
d Ligeris ut su-
pra.e Turonei, vulgo
Tours.

f Turonia.

g Tours idem
quod supra.

h Vulgo Amboise.

i Vulgo Chinon.

k Procas.

l Amulius.

m Romulus Roma
fundator.

n Roma.

o Tsr.

p Surrentum. v.
Benjaminem Tadel.

q Alba antiqua.

r Neapolis vulgo
Napoli.s Abentinus Ro-
mulus.t Seu Jovis, Jupi-
ter, Planeta.

7.

u Numa Pompe-
lius.

x Tullus Hostilius.

a *Priscus Tarquinus.*

b *Servius Tullius.*

c *Tarquinius Superbus.*

d *Lucretiam.*

illo *פרישקו תרכינ* *Prisko Tarchinus* triginta septem annis. Et mortuus est *פרישקו תרכינ* *Prisko Tarchinus*. Regnavitque pro illo *סרטיס* *Sertus* triginta quatuor annis. Et mortuus est *סרטיס* *Sertus*. Regnavitque pro illo *תרכינ* *Tarchinus* triginta quinque annis.

Ille *Tarchinus* Rex mulierem ^d ex civibus Romanis adamavit. Illa quidem erat nupta viro, sed accepit eam vi. Quare indoluit mulier, & sibi ipsa gladium in ventrem defixit, & mortua est. Tunc surrexerunt fratres & vir ejus, & retenderunt illi insidias in Templo *Jovis*. Venit ergo *Tarchinus* in Templum *Jovis* adoraturus. Cumque ingressus esset illuc ad adorandum; illi subito districtis gladiis in eum insilierunt, percussumque occiderunt.

Ille occiditur in Templo *Jovis*.

Tunc *Romani* die illo juramento facto decreverunt nullum deinceps Regem super se regnaturum *Romae*. Quare inter seniores *Romae* sibi delegerunt *Consulem*, & creaverunt trecentos & viginti Consiliarios, seu *Senatores* cum ipso, constitueruntque illos super se, ut sibi dominarentur, & regnum suum administrarent. *Consul* itaque dominium obtinuit, & trecenti & viginti *Senatores* cum ipso: atque ditioni suae totum occidentem subjecerunt.

ישיש
Jaschisch Canitic
venerandus
Romani creant
Consulem & 320
Senatores. De quo
vide I Mac. viii.

25.
Bellum *Romanorum* cum *Babylonia* terra marique.

Et factum est post ducentos & quinque annos, ut bella magna, & gravia orirentur inter *Babylonem*, & *Romanos* terra marique, eo quod illi *Græcis* opem tulerant gerentibus bellum cum *Babylone*, eo tempore, quo rebellaverant.

Derivaverunt autem fluvium *Tiberim* in alia loca; & fundum alvei fluminis constraverunt. Ita ut à porta usque ad portam egressus ejus ex urbe; & deinceps à porta egressus ejus ex urbe usque ad mare, decem & octo miliariorum spatio totus alveus ejus stratus esset pavimento æreo. Porro à porta *Romae* qua ad mare tenditur usque ad portam exitus aquarum, sunt sex miliaria. Tres enim partes urbis sunt ex uno latere transitus fluvii: & pars quarta urbis est ex altero latere transitus fluvii, sicque fluvius est in medio urbis. Constraverunt itaque *Romani* fundum alvei fluminis, ne [†] naves Barbarorum à Rege *Babylonis* missæ illuc appellerent. Terror enim illius, & tremor invalerant omnes, qui illuc ab oriente, & occidente consuebant, statim ut audierunt, quod *Nebucadnezar* cepisset *Jerusalem* civitatem Sanctam. Miseruntque ad eum munera per legatos suos, quibuscum, eo bello finito, foedus percussit. Quievit itaque bellum usque ad regnum *Darii* Regis, & tunc denuo ad bellum gerendum excitati sunt.

Æreum pavementum in alveo *Tiberis*.

Dehinc est Versio
Lat. *Munfieri*
emendata, &
suppleta ex E-
dit. Hebr. *Con-*
stantinop. Vetus,
& *Cracoviana.*

Darii & *Cyri*
rebellio in *Babylonia*.

Cum autem *Deus* visitare voluisset *Babylonem*, ut induceret contra illam omnia, quæ locutus fuerat per *Esaiam* filium *Amos* Prophetam, & per *Jeremiam* filium *Helcie* Prophetam de illa: suscitavit *Jehova* contra illam duos Reges gentium magnos & inclytos *Darium* Regem *Medorum*, & *Cyrum* Regem *Persarum*. Erat autem *Cyrus* gener *Darii*, nam acceperat filiam ejus sibi in uxorem. Coniuncti itaque ambo illi pariter defecerunt à Rege *Chaldaeorum*, & rebellaverunt contra *Belsazarem* Regem. Tunc commiserunt pugnam ingentem. In quo quidem in principio prælii Victores fuerunt *Chaldaeï*, & ceciderunt Vulnerati multi de copiis *Medorum*, & *Persarum*. At instaurantes rursus duo illi Reges aciem suam, commiserunt iterum ingentem pugnam & asperam inter se, & ceciderunt

ciderunt ab utraque parte multi, & effuderunt sanguinem anhelantium militum absque numero. Cumque fugerent *Chaldei*, persecuti sunt eos *Cyrus*, & *Darius* & exercitus eorum, & percusserunt illos, & contriverunt usque ad quemdam locum itinere unius diei à *Babylone* distantem, & castrametati sunt ibi *Cyrus*, & *Darius* cum omnibus copiis suis.

Quod cum vidisset *Belsazar*, misit omnem militiam fortissimorum suorum cum mille ducibus suis ex principibus *Chaldeen* & cohorte satellitum palatii Regis maxima & robustissima, qui egressi de *Babylone*, cum dies inclinata esset, ambulaverunt tota nocte, & facta Vigilia matutina ceperunt percutere castra *Cyri*, & *Darii*. Ii autem inopina irruptione conterriti sunt, fugitque exercitus *Medorum*. At fortiter subleceit *Cyrus*, & omnis exercitus ejus coram *Chaldeis*, & pugnavit contra eos, & avertit eos, ne persequerentur *Medos*, donec tandem nox direxit praelium. Ceciderunt autem plurimi vulnerati ex *Medis*, & *Persis*, quos principes *Belsazaris* fortiter devicerunt.

Tunc fecit eis Rex *Belsazar* grande convivium, & dedit eis in convivio argentum & aurum. Et lætatus est valde *Belsazar* cum mille principibus suis, & sedit cum illis manducando & bibendo, & produxerunt convivium tota die, & tota nocte illa, & bibit *Belsazar* plurimum vini coram principibus suis. Cumque Rex ex vino hilarior factus esset, iussit afferri omnia vasa argentea & aurea quæ *Nebucadnezar* Rex *Chaldeen* transferat in *Babylonem* cum captivitate, quam deportaverat de *Jerusalem*, prophanavit quæ Rex vasa sanctitatis, & bibit in eis vinum, ipse, & omnes principes ejus, & Concubine, & uxores ejus. Quod videns *Deus* noster indignatus est valde, & zelo accensus est propter vasa sua, propter vasa nempe sanctitatis. Et mittens scribi fecit in pariete domus regis scripturam duram, ut ostenderet ei decretum, quod constituerat contra illum *Jehova Deus* noster, & contra regnum ejus. Venit enim *Angelus*, & scripsit in * porta, è regione candelabri regii. Hæc sunt autem verba quæ scripsit: *משכב שכל וחרב חשכב* *Chaschab, Shakal Vehiphish*. Sunt exemplaria in quibus ita legitur [*Chald.*] *מנה חקר וחרב* *Mene*, *Tekel*, *Upbarfin*, sed literæ erant linguæ Sanctæ, scriptura autem linguæ *Aramicæ*, seu *Chaldaicæ*.

Et vidit rex *Belsazar* digitos scribentes, reliquam autem corporis molem non vidit, unde visio illa terribilis admodum fuit, & idcirco contritus fuit Rex *Belsazar*, & expavit vehementer, & contremuerunt omnia membra ejus, & trepidavit cor ejus, concussa sunt quoque omnia ossa ejus, & immutata est effigies vultus ejus. Principes autem qui erant cum eo, non viderunt visionem illam.

Tunc misit Rex & vocaverunt *Danielem*, qui venit coram Rege, & legit ei scripturam, & interpretatus est ei verba, & explanavit illa expositione recta. Dixit quæ *Daniel* ad Regem: "Stulte egisti supra modum, quod prophanasti vasa Domus Dei Israel, quæ est in *Jerusalem*; & idcirco zelo accensus fuit *Jehova Deus* Israel propter vasa Domus sanctuarii sui, misitque Angelum suum, qui scriberet tibi verba ista. Porro illa verba scripturæ hæc sunt, *Supputavit, ponderavit, & divisit*.

"† Hæc

Belsazaris Convivium Daniel.
v. 1. *Joseph. Antiquit. cap. 13. ex Lat. Versione.*

v. 2.

* Munster. legit *מסכב* colore rubeo.

v. 25. *Supputavit, ponderavit, divisit.*

v. 6.

Daniel Interpretas.
v. 12.

7:2
v. 16.

“*Hæc est autem interpretatio eorum, Supputavit; hoc est, numeravit*
“*Deus Israel numerum dierum inimici sui, & refecavit eos. Pondera-*
“*vit; appendit inimicum suum in Bilancibus, & inventus est minus ha-*
“*bens. Divisit denique; separavit Deus Israel regnum de manu inimici*
“*sui, & tradidit illud Dario, & Cyro regibus Medorum & Persarum,*
“*qui pugnant adversum te, ut sit regnum tuum inter eos.*

Cumque audivisset Rex, & principes ejus interpretationem istam ex ore Danielis viri desideriorum, servi *Jehovæ*, contremuerunt viri illi timore magno; & continuo surgentes abierunt unusquisque in domum suam, relictus que est Rex *Belsazar* solus cum Eunuchis, & domesticis suis. Ipse autem infremuit, & conterritus fuit, ita ut invaserit eum horror membrorum. Ceciditque super illum sopor, & obdormivit instar cujusdam ex mortuis præ pavorē terroris sui. Fuit autem ibi in Palatio domus Regis Eunuchus quidam ex senioribus *Nebucadnezar* præ cæteris illius servis honorabilis, & acceptus apud Regem. Ille autem sic cogitavit apud se, dicens, “Nonne hic est Daniel ille, qui vocatur *Belsazar* instar nominis *Dei Domini mei Nebucadnezar*, qui exponebat ei somnia ejus, neque cecidit in terram ex omnibus verbis ejus, quod non eveniret? Justificavit enim omnia verba sua. Et nunc cum locutus est contra dominum meum *Belsazar* regem verba hæc, amputabo caput ejus, & curram cum eo ad Reges *Medorum & Persarum*.”

Belsazaris Cædes.
v. 30.

Itaque nocte illa, cum Rex *Belsazar* jaceret in lecto suo, surrexit Eunuchus, & percussit Regem, interfecitque illum tollensque caput ejus ab eo, asportavit illud, & fugit cum eo ad castra *Cyri, & Darii* Regum *Medorum, & Persarum*, deditque eis caput *Belsazaris*, & narravit eis omnia, quæ fecerat *Belsazar* cum omnibus vasis domus *Dei*, quæ est in *Jerusalem*; quomodo prophanalset ea in convivio vini; & quomodo misisset *Jehova Angelum* suum, qui scriberet ei scripturam; & quomodo *Daniel* vir desideriorum explanasset ei scripturam; & corripuisset eum propter res, quas fecerat *Belsazar*; ita ut præsumpserit in corde suo prophanare omnia vasa Domus *Jehovæ*; “Et ob id induxit [inquit] *Jehova* super illum malum hoc, quod vident oculi vestri hodie.”

2.

Quæ verba Eunuchi cum audissent *Cyrus, & Darius* incurvaverunt se, & adoraverunt *Jehovam Deum cæli*. Dixit que *Cyrus*, “Benedictus *Jehova Deus* valorum istorum, & *Deus Templi*, quod est in *Jerusalem* & *Juda*, qui talem vindictam sumpsit de viro, qui prophanauit vasa Domus sanctuarii sui. Certe à tunc, & ab antea audivimus, quod tu es Dominus universæ terræ, & *Deus* omnium creaturarum, atque creator totius Mundi. Profecto nunc cognovi, quod magnus est *Jehova* præ omnibus *Diis*, & in manu ejus dominatio ad amovendum Reges, & ad instituendum Reges.”

Cyri Votum.
Ex Apocryph.
I. Esdr. IV. 43.
& seqq.

Tunc fecit votum Rex *Cyrus* ad ædificandum Templum *Jehovæ Dei* nostri, quod est in *Jerusalem*, & ad dimittendum captivitatem de *Babylone* in *Jerusalem*, & ad reportandum vasa sanctitatis in Templum quod est in *Jerusalem*. Postquam autem ista gesta sunt, surrexerunt, & profecti sunt *Cyrus, & Darius* Rex *Medorum* cum ingenti exercitu, & depulati

pulati sunt omnem terram *Chaldeorum*, & castra metati sunt contra *Babylonem*, & expugnaverunt eam, & percusserunt in ore gladii à viro usque ad mulierem, à puero usque ad lactentem, quasi virum unum; & juvenes eorum occiderunt in plateis ejus. Virgines quoque ejus conculcaverunt pedibus equorum, & omnes principes & seniores ejus strangulaverunt laqueis, prægnantesque omnes mulieres ejus dissecuerunt, & omnes parvulos ejus alliserunt ad petram. Et in hunc modum vindicavit *Jehova* sanguinem servorum suorum qui effusus fuerat à Babylone, 9. Psal. CXXXVII.
Vindicavit itaque templum suum & civitatem suam & populum suum.

Postea diviserunt duo isti Reges universum regnum *Chaldeorum* ab extra *Babylonem* usque ad extrema regni *Chaldeorum*. Accepit autem *Darius Babylonem* & filias ejus, & palatium Regis, seditque in solio *Belsazaris* Regis, & regnavit in *Babylone*. *Cyrus* vero occupavit totum Regnum *Chaldeorum* ab extra *Babylonem*. Ita finis impositus est regno *Chaldeorum*, cui successit regnum *Persarum*, & *Medorum*. Divisio Regni.

Darius autem *Medus* suscepit regnum *Chaldeorum* cum jam senuisset, & regnavit in provincia *Babylonis*. Cum itaque sederet *Darius* in solio regni sui in *Babylone*, interrogavit de *Daniele*, misitque ut adducerent illum ad se. Et jussit ut poneretur ei solium. Cumque sedisset coram se, dixit ei; "Es tu ille *Daniel*? Respondit: "Ego sum. Dixit ei: "Da mihi consilium, & faciam illud, quoniam spiritus *Dei* cælorum est in te. Ne subtrahas mihi consilium tuum præsertim cum senuerim, & defecerit virtus mea, meque jam apprehederint vitæ labores exantlati in juventute mea, me enim occupaverunt continua bella. Itaque cupio quietem senectutis meæ, & non possum egredi, & ingredi tanto populi mei pressus labore, neque valeo judicare inter virum & virum ad justificandum & condemnandum, hæc enim jam sunt supra vires meas. Respondens autem *Daniel* Regi *Dario*, dixit: "Constituatur rex tres præfectos, viros virtute & veritate præditos, qui sustineant molestias oneris populi, & judicent inter virum & virum, ut leviolem tibi reddant gravitatem molestiæ oneris populi, quiescatque Rex in domo sua. Si quod autem occurrat negotium majoris momenti, quod sit eis difficilius, perferant illud ad Regem; & tunc futurum est ut Rex & solium ejus à culpa vacent, neque ipse tantopere gravetur propter molestiam populi. Darius regnat Babylon.

Fecit ergo *Darius* rex sic, & constituit super populum duos principes exercituum, & utrique præfecit *Danielem* ad judicandum populum, & Rex deinde quietus in Palatio suo sedit. Misit autem *Darius* literas in omnem terram dominationis suæ in hunc modum. "Quando quidem Deus cælorum tradidit in manum meam cuncta regna terræ; & gravior mihi labor incumbit, quam ut illa sustinere possim, eo quod tædeat animam meam tanti oneris præ senectute, rogavi à *Daniele* consilium, & dedit mihi consilium veritatis, quod quidem ejus consilium audiui, & deinceps quiescam, & tranquillus sedebo in medio domus meæ. Sicque levior erit mihi molestia oneris. Nunc itaque date gloriam Deo *Danielis*, & credite in eo, mane surgentes jugiter quærite Ex Consilio Danielis.

“rite illum, quia Deus magnus ille est super omnes Deos. Notum sit
 “ergo omnibus hominibus regni mei, me juxta consilium *Danielis* ita
 “fecisse, & constituisse super universam terram dominationis meae duos
 “principes exercituum, quibus obediat omnis populus ad judicandum
 “& sustinendum totum onus & laborem, meque levandum à molestia
 “populi. *Danielem* autem præfeci super duos illos & principes, ut ipsi
 “obediant ei in omnibus, quæ docuerit illos ad judicandum populum;
 “ita ut nemo audeat contradicere verbis ejus, & exequantur omnia, quæ
 “præceperit in quacumque re vel negotio. Nam ego constitui eum se-
 “cundum post me, & principes militiæ subjeci ei. Quicumque autem
 “violaverit edictum regis non vivet. Obedierunt itaque principes Pro-
 vinciarum, & omnis populus præcepto Regis: & placuit eis quod Rex
 se exemisset ab illo onere, & quietus sederet in palatio suo. Porro *Daniel*
vir desideriorum fuit secundus à Rege, & egrediebatur & ingredie-
 batur coram rege, principes autem & duces & satrapæ & principes Pro-
 vinciarum exhibebant honorem *Danieli*, eo quod spiritus *Jehovæ* esset
 in illo.

Præfectorum
 Conspiratio in
Danielem, Dan. vi.
 4. & *Josiph*. An-
 tiquit. l. x. c. 15.

v. 7.

Factum est autem post ista, ut invidia agitentur contra Danielem,
duo principes exercitus, & reliqui principes & magistratus, & duces,
& magnates regni; inito quæ consilio omnes pariter conderent statutum,
& percuterent fœdus contra Danielem, quatenus ei nocerent; invenirent-
que occasionem, qua struerent periculum Danieli coram Rege, & prin-
cipibus. Itaque consilium inierunt omnes, & percusserunt fœdus, dicen-
tes; “Omnis vir, sive parvus sive magnus, princeps aut præpositus; aut
“ex magistris militum qui deprecatus fuerit faciem ullius Dei rogando,
“querendo & suppliciter petendo rem aliquam, ab hac die usque ad
“trigesimam diem, ab alio quam à solo rege, is cibis sit leonum, & non
“vindictetur per regem, neque redimatur quacumque substantia pretiosa
“oblata pro pretio redemptionis ejus; sed inviolabilis persistat lex obli-
“gationis exarata. Porro in his omnibus ignorabat Daniel sceleratam
cogitationem illorum, quod scilicet contra se astute machinarentur arca-
num illud. Nam dixerant: “Nisi deprehendamus illum in lege Dei sui,
non poterimus ei offendiculum ponere. At non intellexerunt, quod quem-
admodum Daniel fidelis fuit Deo suo, ita Deus ejus fidelis fuit erga
ipsum.

v. 8.

v. 8.

Conscripserunt ergo viri illi verba hæc quæ statuerant in libro, &
 unusquisque sua manu subscripsit edicto, & obsignaverunt singuli sigillo
 suo, ut munirent legem libri hujus, quem manibus suis obtulerunt Regi.
 Et extendens Rex manum suam accepit eum, & legit in simplicitate sua,
 neque tamen advertit astutiam illorum, quam machinati fuerant contra
 Danielem, ut ei offendiculum ponerent. Confirmavitque eis Rex consti-
 tutionem libri per omnia quæ in eo scripta erant, & sigillo suo munivit,
 tradiditque Scribis regis ut illam exquererentur, quo tempore præciperet
 illis.

Factum est autem post aliquot dies, ut deambulantes viri illi explora-
rent per circuitum domus Danielis, scire cupientes quidnam ille ageret,
 ut

ut sic invenirent occasionem exequendi cogitationem suam contra *Danielem*. Cumque obirent huc & illuc in circuitu domus *Danielis*; & interrogaverunt eam dicentes: "Ubi est *Daniel*, & quid facit? Illa autem respondens ait: "Ecce ille in cœnaculo suo recitat hymnos & laudes Deo suo, orans è regione fenestree respicientis versus Domum Dei, quæ est in Jerusalem. Adhibentes autem viri illi dictis fidem, ascenderunt festinanter ad eum in cœnaculum ubi orabat; & invenerunt eum curvatum super genua sua ad terram, palmis extensis in cœlum. Solebat enim *Daniel* tribus vicibus per diem orare ad Jehovam & confiteri Deo suo. Qui enim orat ad Jehovam, ipse loquitur & legit in libro Legis, ecce etiam *Jehova* loquitur cum illo. Sic autem fecit *Daniel*, & talis erat consuetudo ejus cunctis diebus. Cum vero ingressi sunt viri illi domum *Danielis* dum oraret & confiteretur, non territus fuit à facie eorum, neque trepidavit cor illius ad vocem strepitus eorum, donec absolvit precationem suam. Mox irruerunt confestim in illum, & comprehensum deduxerunt ad regem.

V. 10.

Videns autem Rex *Danielem* comprehensum in manu principum trepidavit, & obstupuit valde, cognovitque quod propter ipsum fecissent, & statuissent legem illam. Et dixit Rex ad principes: "Quare hoc fecistis contra *Danielem*? Responderunt viri illi ad regem, dicentes; "Non ne in præsentia tua scripsimus & signavimus, ac etiam lege Medorum, & Persarum cautum est, ut quicumque princeps sive magnus, sive parvus, rogare audeat aut requirere ab ullo Deo cunctis diebus mensis hujus præter quam à solo rege, is detur in escam leonibus? At ecce *Daniel* inventus est in medio domus suæ flexuens genua, & adorans, & orans Deum suum; per quod violavit præceptum Regis, & leges Medorum & Persarum quas non licet immutare. Nunc itaque ne amplius subsannet nos violando legem nostram, trade eum in manus nostras, ut projiciamus eum in lacum leonum, ne amplius deinceps subsannet nos violando leges Medorum & Persarum.

Daniel comprehenditur.

V. 12.

9.

Respondit rex ad principes, dicens: "Falso excogitastis dolum istum contra *Danielem*. Ne cum eo contendatis; absistite ab illo, nam *Judeus* est, & vir valde terribilis & fortis, ne forte dissipet vos & disperdat. At principes illi corroboraverunt manus suas adversus *Danielem*, ut absorberent illum, & projicerent eum in lacum leonum; ita ut Rex desperaret de salute *Danielis*; quoniam ex iis omnibus non erat unus qui regi ad salutem *Danielis* opitularetur, sed omnes instabant totis viribus, ut præcipitarent eum & excinderent illum. Rex autem volebat acquiescere illis, contendebantque principes cum rege, & rex cum principibus propter *Danielem* usque ad occasum solis. Cum ergo vidissent illi manum Regis cum eo, dixerunt regi uno ore pariter: "Scito nunc, & vide, si non tradideris eum in manus nostras, tunc etiam cognoscemus te velle violare leges Medorum & Persarum. Cum ergo vidisset Rex illos omnes consilium inisse, ut conspirarent contra se ipsum propter *Danielem*, subtraxit manum suam ab illo, & tradidit illum in manus eorum, dixitque ad eos; "Indicate quæso mihi, si liberaverit eum Deus ejus de ore leonum,

V. 16.

“ num, quonam deducetis opprobrium vestrum & ignominiam vestram?
 “ Nonne vos omnes ipsi trademini leonibus in cibum? Tunc omnes
 dixerunt: “ Fiat sic. Rixatus est itaque Rex cum principibus usque ad
 tempus occasus solis. *Et ait Rex ad Danielelem*; “ Ecce conspiraverunt
 “ principes isti ut te projiciant in lacum leonum: Sed Deus, Deus cœ-
 “ lorum, qui posuit in te spiritum sanctitatis, ipse infrænabit os eorum co-
 “ ram te. Ego vero innocens sum coram Deo tuo, quia conatus sum
 “ liberare te, sed non potui.

v. 16.

9:
 Daniel projicitur
 ad leones.

Ex Historia Beli
 & Draconis v. 31.

Porro viri illi protrahentes *Danielem*, † *projecerunt eum in lacum leo-*
num, in quo erant decem leones inclusi, quorum statutus Cibus, & esca
erant decem oves, & decem corpora humana. Eo autem die ad famem
adegerant eos, esca subtracta. neque cibi quicquam dederant eis, quo ci-
tius devorarent Danielelem. Cumque *Daniel* descendisset in lacum leo-
 num, continuo verterunt facies ad eum, linxeruntque eum, & moverunt
 caudas suas coram illo, & gavisi sunt in occursum illius, quemadmodum
 gaudent canes circa dominum suum ab agro revertentem.

Dan. VI. 17.

Principes autem *volverunt lapidem grandem, quo & clauserunt foveam,*
& Rex signavit annulo suo, & annulo principum os foveæ, & abierunt quis-
que in domum suam. Daniel vero laudabat nomen Dei sui cum voce
exultationis, & confessionis, atque laudis tota illa nocte usque mane.
 Interea autem leones accubuerunt per circuitum ejus, & auscultabant vo-
 ci exultationis ejus. *Sed Rex abiit in domum suam lugens, & amaro cum*
esset animo, non manducavit panem, nequo bibit aquam; sed neque in-
strumenta musica ut consueverant audita sunt coram eo, neque deposuit
à se vestimenta sua. Tanto mœrore erat confectus propter Danielelem. Re-
cessit quoque somnus ab oculis ejus, propter conspirationem Principum
adversus Danielelem; & immurmurans secum Rex in gemitu suo, volu-
tanisque se ab uno latere in aliud, dicebat: “ Utinam esset dies, ut vi-
derem quid factum sit Danieli, & quid egerit Jehova cum eo.

v. 18.

Habacuc Prophe-
 ta ad Danielelem
 mittitur.
 Ex Historia Beli
 & Draconis v. 32.

Factum est autem in die illo, quo tempore demissus fuit Daniel in la-
cum leonum, ut Habacuc Propheta existens in terra Juda rediret à
messe sua paulo ante vesperam; & dum adhuc sol occumbebat. Cum-
que paravisset refectionem messoribus, portabat cibum in manu sua, ut
apponeret coram illis ad comedendum. Et ecce locutus est Jehova ad illum
dicens: “ Vade & perfer viaticum istud Danieli servo meo in terram
Chaldæorum, ad foveam leonum in quam conjectus est. Ille autem
dixit: “ Ah Deus meus, quis ducet me illuc in tempore isto? Longior
est enim via, quam ut possim exequi illam. Et ecce Angelus tulit eum
cincinno capitis ejus habentem viaticum in manu sua, & posuit illud intra
foveam juxta Danielelem; & manducavit & bibit cum illo. † Tum eduxit
eum Angelus, & restituit illum in locum unde tulerat illum, antequam
mēssores finierant comedere. Daniel autem exultans, celebrabat, confi-
tebatur, & laudabat Jehovam, quia speraverat in salute ejus, orans ad
Deum suum & legens in lege Dei sui, colloquens cum Deo suo; minime-
que diffidens de benignitate ejus.

Daniel liberatur.
 Dan. VI. 19.

Dumque hæc ita geruntur, lux tandem matutina fulsit. Continuo sur-
git

git Rex, & properat ad foveam, audiensque vocem exultationis Danielis, & jucunditatem, & jubilum laudis ejus, non potuit alloqui illum, quia fletus abrumpebat vocem ejus. Tum deinde confortans cor suum, clamavit: "*Daniel, Daniel, liberavitne te Deus à leonibus*, neque
 "discerptus es? *Respondit Daniel Regi*; Utique extraxit me Deus de
 "ore leonum, & obturavit ora eorum coram me, & gavisi sunt ad occur-
 "sum meum, sicut gaudere solent domestici mei; sic enim præcepit eis
 "Deus meus, in quo speravi. Quin etiam viaticum missum est ad me
 "heri, per manum *Habacuc* Prophetæ, virtute spiritus Dei mei. *Ve-*
 "*rum tamen Domine mi Rex, non ego peccavi contra te, nec ulla ini-*
 "*quitas inventa est in me coram te, neque ullam perfidiam aut prævari-*
 "*cationem deprehendisti in me. Misit autem Rex, & vocavit principes,*
 "*qui adversarii erant Danielis*, qui venerunt omnes ad regem stantem
 juxta lacum. Tunc dixit ad illos: "Cognoscite, quæso, sigillum an-
 "nulorum vestrorum, quod signatum fuit super foveam. Et dixerunt:
 "Sicut signavimus sic inventum est. *Jussit deinde Rex* revolvī lapidem
 ab ore lacus, & extraxerunt Danielelem de medio foveæ integrum & sa-
 num, neque ullus livor apparuit in eo. Et mirati sunt omnes mirabilia
 Dei Danielis supra omnes Deos. Vocavitque Rex servos suos, qui ap-
 prehenderunt omnes pariter quasi unum, & projecerunt eos in medium
 lacum leonum. Et priusquam pervenirent ad pavimentum lacus alacriter
 exilierunt leones in occursum eorum, nihil enim prædæ discerpsérant
 ab heri & nudius tertius, & deglutiverunt eos sicut placentas, & contri-
 verunt & comminuerunt ossa eorum; mugieruntque super eos leones
 † intra foveam; ut etiam vox sonitus eorum in longinquum diffunderetur;
 & trepidavit ad vocem eorum omnis populus, dicebant enim;
 "Exierunt leones de fovea. Et reversus est Rex in domum suam una cum
 Daniele. Et auxit *Jehova* Danieli gloriam & magnificentiam & benevol-
 entiam in oculis regis atque totius populi.

In tempore illo præcepit Darius rex, ut divulgarent vocem istam per
 universum regnum suum: "Non est in omnibus diis sicut Deus Danielis,
 terribilis, & qui mirabilia atque grandia facit. Quicumque ex vobis de
 "populo hereditatis ejus, cum illo sit Deus ejus, & ascendat, ædificetque
 "Domum Dei quæ est in Juda; & ego erogabo de thesauris meis argen-
 "tum, & aurum ad instaurationem operis, donec perficiatur. Misit præ-
 terea per cursores literas ad omnes & singulas civitates per universum
 regnum suum, ut permitterent *Judeos* libere ascendere, & ædificare Do-
 mum *Jehovæ* quæ est in *Jerusalem*. Et hic fuit annus primus *Cyri*,
 quando scilicet regnare cœpit super regnum *Chaldæorum*. Tunc misit
 Rex epistolas ad omnes principes trans flumen & ad duces, ut essent simul
 parati ad ferendum auxilium *Judeis*, suppeditarentque quidquid esset
 necessarium pro ædificio in lignis lapidibus, tritico, oleo, vino, & aliis
 rebus ad consummationem ædificii requisitis, offerrent quoque juven-
 cos, arietes, & agnos pro variis sacrificiis, & ne quis noceret in omni opere
 eorum.

Surrexerunt ergo *Judei* omnes qui voluntario erant corde, & ascen-
 derunt

v. 10, 25.

v. 24.

v. 23.

v. 24.

911

Darii decretum
 de Templo con-
 dendo. Hæc sunt
 ex Ezr. I. 1. &
 I Esdr. II. 1. con-
 fusa.

Ibid.

Judei revertun-
 tur Ezr. II. 2.

v. 64.

Jaciuntur funda-
menta Templi.
Hæc etiam
Confusa ex
Ezr. III. 9. &
Nehem. II. 19. &
I. Esdr. II. 16.
& seqq.
Opus impeditur.
Ezr. IV. 6.

10.

v. 12.

v. 14.

Cessat. Ibid.

Historia Bel.

v. 1.

v. 4.

v. 5.

10:

derunt ad domum Dei quatuor myriades; & cum eis pro duce eorum Ezra scriba, & Eliakim sacerdos magnus, & Jesua, atque Mordechai, & reliqua capita patrum de Juda, & Benjamin, euntelque ibant trans fluvium, & venientes in Jerusalem ceperunt fundare domum Dei. Cumque fundamenta jecissent, & jam firmaretur opus, surrexerunt viri Belial de reliquis gentiliis qui hostes erant Juda & Benjamin, Sanballat Horonites, Tobias Ammonites, atque Gheschem Arabs, cum aliis multis adversariis Juda & Benjamin, & scripserunt hostili animo contra habitatores Juda & Jerusalem servos Dei calorum. Et misit Sanballat scriptum Persica lingua; + "Notum sit vobis, si reedificata fuerit civitas Jerusalem, erit vobis in laqueum, in prevaricationem magnam & in "conspirationem ingentem contra vos metipfos. Quoniam à diebus anti- "quis habitatores ejus fuerunt contumaces, duri, & rebelles contra reges " & gubernatores, atque contra omnes terras; & ob id obsedit eam Ne- " bucadnezar Rex Chaldeorum, & vastavit eam atque migrare fecit po- " pulum captivum ejus in omnes terras: quo facto quietem habuerunt " reges & tranquillius fuit unusquisque in loco suo. Hæc est ratio cur " venerimus, ut scilicet ostenderemus regi totum istud, & ut agnosceres " fidem nostram. Si quidem comedimus panem in mensa regia, & absit " nobis ut videamus regni interitum. Cumque istæ literæ venissent ad regem, cessatum est ab opere usque ad annum secundum Darii Regis.

Cum autem Darius Rex sederet super solium regni, interrogavit de Daniele viro desideriorum, & servo Jehovæ, ut experiretur sapientiam ejus, atque cognosceret consilium ejus. Cum ergo duxissent Danielem coram illo, & ipse perscrutatus esset, atque tentasset eum, intellexit septuplo majora esse in eo quam audierat. Quapropter gaudens amavit eum plurimum, & constituit illum sibi consiliarium, & ut secundus esset sicut ante fuerat.

Factum est autem quodam die, ut Darius celebraret festum בֵּיל Bel Dei Babylonis, pararetque munus, quod offerret Belo. Hic autem fuit ritus quem observavit in offerendo munere. Paravit juvencom unum, & decem arietes, centum pullos columbarum, centum agnos, septuaginta panes subcinericios pro mensa ejus, atque decem cados vini pro instruenda mensa ejus; talis erat consuetudo eo die observata.

Cum ergo dies advenisset, paraverunt mensam in conspectu Beli. Tunc ait Rex ad Danielem: "Unam & tu crederes in gloriam Beli " Dei magni nostri, qui manducaturus est ea quæ sunt parata in mensa " ista. Respondens autem Daniel, dixit ad Regem: "Ne quæso inci- " tet te, neque seducat cor tuum, O Rex, istud quod putas fieri in Belo, " quoniam vanitas & inanitas ille est, nec est spiritus in eo, quia est opus " manuum artificis. Siccine putas quod ille comedat & bibat? Unique " sacerdotes ejus ipsi comedunt ea, quæ parantur in mensa ejus, & etiam " holocausta ejus. Nunc igitur audi me, & trade sacerdotes ejus in " manum meam, & ego indicabo tibi astutiam eorum atque + facinus eo- " rum, quo imponunt tibi & populo tuo, ut adoretis vanitatem & inani- " tatem. Ad quem ait Rex: "Fiat juxta verbum tuum. Præcipiente autem

Daniele

Daniele clausurunt januas Templi *Beli* & portas ejus, præter eam portam qua ingrediebatur Rex. Tunc dixit *Daniel*: "*Afferte mihi cineres. Sparserunt itaque Cineres in superficie pavimenti templi Beli. Sacerdotes vero ignorabant quid Daniel faciebat. Cum itaque absolvisset opus egressi sunt Rex, & Daniel per eam portam qua ingredi solebat Rex ipse, & pueri ejus: præcepitque claudi portam, quam rex annulo suo signavit atque annulo Danielis. Absentes autem in domum regis pernoctaverunt in ea.*

*Et facto mane misit Rex & advocavit Danielem, ut videret & cognosceret quid factum esset Belo, perrexeruntque ad portas Templi, & invenerunt sigilla quæ signaverant. Et ait Rex Danieli: "Est ne lesura in sigillis istis? Qui respondit, "Non. Tunc jussit auferri sigilla. Aperientesque portam, viderunt mensam, & ecce devoratum erat quidquid impositum fuerat ei, à pane usque ad carnem; sed & vinum epotum erat. Quod videns rex, cecidit in terram coram Belo, & ait: "Magnum est nomen tuum, O Bel, & quis est similis tibi in omnibus Diis gentium in fortitudine? Cui respondens *Daniel* ait: "Ne quæso sic loquaris. "Inspice cineres quos sparsimus in pavimento domus per circuitum mensæ, & vide vestigia gressuum istorum, quorum sint, illi enim devoraverunt mensam *Beli*. Intuens autem Rex, Vidit vestigia virorum, mulierum, puerorum, & parvulorum. Et mittens apprehendit septem sacerdotes ministros *Beli*, & juravit eis rex dicens: "Nisi indicaveritis mihi veritatem, scitote quia morte moriemini. Nuntiantes ergo ei veritatem, ostenderunt introitus secretos per quos nocte ingrediebantur ad *Belum*, & comedebant ea, quæ imponebantur mensæ ejus. Cumque deprehendisset rex dolum eorum, præcepit, ut diruerent Templum *Beli*, ne quicquam superesset.*

*Fuit quoque in diebus illis Deus quidam erroneus apud Chaldaeos, & hic erat Draco magnus, habitans in spelunca quadam. Et cum præparassent ei placentiam, veniebant sub noctem & projiciebant illam ante Draconem. Ille autem egrediens in occursum placentæ distendebat os suum pro more suo, & injiciebant illam in os ejus & ipse devorabat. Hoc itaque modo intra breve tempus crevit, & procerior factus fuit, & jam gaudebat egredi de spelunca. Tunc dixerunt principes ad Regem: "An etiam poterit *Daniel* illudere huic Deo, qui est Deus vivus; sicut fecit *Belo*, sacerdotibus ejus, altari ejus, & mensæ, & cessare fecit cultum servitii illius? Et quare non est tam audax in Deum istum? Certe si ipsum aggredieretur, tunc *Draco* ulcisceretur *Belum*, & Templum ejus, atque sacerdotes ejus. Ait ergo Rex ad Danielem: "Audi quæso *Daniel*, & ausculta mihi, & loquar tecum. An etiam excogitare poteris aliquid adversus *Draconem Deum* istum ut ad nihilum redigas illum, quemadmodum fecisti *Belo*, in quo non erat spiritus vitæ? Hic autem *Deus vivus* fortis & robustus est, & quis poterit stare contra eum, & ei malum inferre? Respondit *Daniel* ad Regem, & ait: "Non erret quæso Rex etiam in isto, quando quidem sit bestia subiecta manibus hominum, & non sit in ea spiritus Dei. Nunc itaque Domine mi Rex,*

v. 13.

v. 15.

v. 16.

v. 17.

v. 19.

v. 20.

101.
Historia Draconis
v. 22.

v. 23.

v. 25.

"si

“ si permiseris mihi, ego percutiam quoque Draconem hunc, & interficiam eum absque gladio, & lancea, atque praelio, cum reptile sit serpens super terram. *Jehova* quidem Deus noster posuit timorem hominis super omnem animam animantis reptantis, & serpentis in superficie universæ terræ, ut metuat eum & paveat à facie ejus: quia in imagine Dei creatus est homo; quatenus timor sui esset super omnia. Nunc itaque, si bonum est in oculis tuis, permitte ut percutiam eum atque perdam, sicut unum ex scupilibus quæ abolevi. Tantummodo potestatem ne concesseris in me principibus tuis, ut mihi malum inferant. Cui Rex ait: “ Vade, & fac sic, si quicquam potes & non timeas. Lætati sunt autem plurimum cuncti principes, cum dixisset Rex ad *Danielem*, ut invaderet *Draconem*; dixerunt enim: “ Nunc interibit *Daniel*, quia non poterit consistere adversus *Draconem*.

Mox abiit *Daniel* à conspectu Regis, & fabricavit instrumentum ferreum instar pectinum, quibus lina repurgantur, & conjunxit ea interius, tergum conjungens tergo, aculei autem eorum extra prominebant, per circuitum limati & acuti, quibus undique *adhibuit* varias ciborum species, lac scilicet, *adipem* & omne genus rerum pinguium, lituram quoque sulphuris & *picis* apposuit ei, donec abscinderentur aculei ferrei & dentes illi serrati, habuitque formam instar *placentæ*, cumque *Daniel* illam projecisset in os *Draconis*, protinus *Draco* festinavit, ut absorberet illam, & suscepit avide. At ubi venit in os, & descendit in interiora ventris ejus, dissolutus est adeps & pinguedo à ferreis aculeis, & ingressa sunt acumina dentium ferratorum in viscera *Draconis*, atque perforaverunt ea: & illico cepit draco dolorem ingentem sentire, mox corruit, & mortuus est postridie mane.

Post triduum vero venientes *Chaldaei*, & *Babylonii* quæsierunt *Draconem*, ut illi placentiam offerrent, ut solebant quotidie; at ille non comparuit; mortuus enim erat, sed fœtor exhalabat de spelunca. Cumque aggressi fuissent intrare in speluncam, ecce Deus illorum mortuus erat, inflatus, & fœtorem emittens. Quapropter dolentes viri illi *furore perciti sunt* admodum contra *Danielem*, & dixerunt: “ Quare sic fecit *Daniel* *Judeus* duobus Diis nostris quos ad nihilum redegit? *Belum enim percussit, & etiam Draconem*. Idcirco si tradiderit eum Rex in manus nostras, morietur: sin minus, notum sit regi quod ipse non urvet. Et audiens Rex, quod conspirasset contra se populus terræ, misit & percussit magnates & principes eorum, cum iis qui insurrexerant contra *Danielem*, in ore gladii.

Daniel petit à rege discedendi facultatem.

Cum autem *Daniel* senio confectus esset venit ad regem & adoravit illum dicens: “ Obsecro Domine mi Rex, ecce jam senui, & non est in me virtus ulla ad consistendum, ad egrediendum & ingrediendum, juxta consuetudinem regni: & debiliorem reddiderunt me Tyranni populi tui per inimicitiam suam quando *projecerunt* me in foveam *Leonum* hac secunda vice etiam cum *Dracone*, sed eripuit me *Jehova* in quo speravi. Cogitaverunt deinde, tollere animam meam, & interficere me propter zelum, quo zelati sunt erga sculptilia sua, at Deus meus

“meus servavit me à perditione eorum. *Projecerunt* quoque tres † so-
 “cios meos *Chananiam*, *Misaelem*, & *Azariam* in fornacem ignis, ut
 “eos comburerent; sed in omnibus istis fuit manus Dei nostri fortior ad
 “auxiliandum nobis. Nunc itaque, Domine mi Rex, cadat quæso pre-
 “tio mea in conspectu tuo, ut permittas me abire in domum meam, ubi
 “quiescam & colam Deum patrum meorum; quia senui, & non est vir-
 “tus in me quam amplius exeram. Respondens vero Rex *Danieli* ait :
 “Et quis audiet te in re ista, ut dimittam te virum Dei, Dei cælorum ?
 “Si tu deserueris me, quomodo gubernabitur regnum meum, postquam
 “discesseris à me? Et quidem scio te senem esse, & destitutum viribus,
 “ut non queas stare, egredi, & ingredi, more principum regni. At sal-
 “tem, si dederis virum, qualis tu es, de filiis populi tui, virum sapien-
 “tem, & prudentem, atque plenum spiritu Dei sicut te, qui sit mecum
 “loco tui apud me, ut solebas; tunc dimittam te in pace, ut fruaris
 “optata quiete in domo tua. Verum scit anima mea non esse quemquam
 “tibi comparandum inter omnes filios populi tui.

Egressus proinde *Daniel* à conspectu Regis sub vesperam surrexit,
 & precatus est Deum cælorum, ut commoveret cor regis ad dandum sibi
 abundi facultatem, quo Deum suum colere posset. Cumque ita per-
 noctasset, mane surrexit, & abiit ad cætum captivitatis, invenitque illic
Zerubbabel filium *Scheathiel* filii *Jechoniae* Regis *Juda*, & sublimavit
 eum in medio captivitatis, apprehendensque manu sua duxit eum ad Re-
 gem. Quo constituto coram eo, ait *Daniel*; “Ecce tibi virum loco
 “meo, mihi similem & parem, qui est de filiis *Juda*, ex proceribus, &
 “semine Regio, ex filiis *Scheathiel* filii *Jechoniae* Regis *Juda*. Et hic
 “est vir fortis, plenus spiritu sapientiae & scientiae Dei juxta omnia quæ
 “in eo sunt, neque est mihi inferior neque minor. Hic erit tibi fidelis,
 “& consiliarius, quemadmodum ego fui. Quapropter dimitte me, ut
 “quiescam in loco meo. Credens vero Rex omnibus illis quæ narra-
 rat ei *Daniel*, dimisit eum ut abiret. Tunc *Daniel* adoravit Regem.
 Deinde Rex amplexatus *Danielem*, osculatus est eum. Tum jussit sibi
 afferri munus, & dedit illud ei juxta magnificentiam regis. Quo facto,
 dimisit eum, † & abiit. Porro *Zerubbabel* fuit apud regem loco *Danielis*.
 Distribuit autem *Daniel* omnia quæ sibi dederat Rex pauperibus captivi-
 tatis, & postea discessit in locum suum, in *ששן Susan* metropolim pro-
 vinciae *עילם Elam*, ubi coluit *Jehovam* Deum suum usque ad diem mor-
 tis suæ, in medio fratrum suorum cætus captivitatis quæ erat illic.

Zerubbabel vero vir fortis, prosper, prudens, sapiens, & plenus spiri-
 tu sapientiae, imposuerat enim *Daniel* manus suas super illum, invenit
 gratiam in oculis regis; qui amavit eum plurimum propter amorem *Da-
 nielis*, & constituit eum super omnes principes, & fecit eum præpositum
 super duos principes, qui custodiebant caput regis.

Contigit autem die quadam, ut congregati omnes principes starent mo-
 re suo ante regem, diceretque ad eos Rex: “Vidistisne in universa ter-
 “ra talem virum, qualis est *Zerubbabel*, virum intelligentem & sapientem,
 “juxta spiritum *Danielis*? Responderunt: “Rectum est verbum Regis.

E

Factum

11.
Dan. III. 21.Et impetrat ea
conditione ut sibi
successorem eli-
gat.Daniel eligit sibi
Zerubbabel in suc-
cessorem.

11:

Zerubbabel consti-
tuitur super
principes Regis.Enigmata pro-
ponunt inter se
Zerubbabel, & duo
alii satellites
Regis.

Ex I. Esdr. III. 3.
& Joseph. Anti-
quit. I. XI. c. 4.

*Factum est deinde tempore meridiei; cum Rex post refectionem more solito dormiret in lecto suo, ut starent duo principes custodes corporis ejus juxta consuetudinem suam in custodia sua; haberentque Zerubabelem caput suum, & circum starent regem cum tædio expectantes, quando excitaretur Rex à gravi somno quo opprimebatur, nam erat ebrius à vino, molestumque erat tribus adolescentibus sic astare. Dixerunt ergo ad invicem: "Age dum proponamus inter nos *Ænigmata*, verba sapientum, unusquisque juxta altutiam. Scribamusque verba *Ænigmatum* nostrorum in volumine libri, & reponamus scripturam sub pulvinari regis, donec evigilet à somno suo, & ipse videat volumen, atque intelligat interpretationem verborum ejus. Et ille cujus verba sapientiora videbuntur præ verbis sociorum ejus, & *Ænigmata* ejus jucundiora fuerint *Ænigmatibus* fratrum suorum, is secundus sit à rege, & sedeat super solium, vebatur in curru, egrediatur & ingrediatur coram Rege juxta magnificentiam secundi à Rege; omnia vasa mensæ ejus sint vasa aurea, & frænum aureum ponatur maxillis equi ejus; atque corona secundi à Rege imponatur capiti ejus. + Præterea munus dignum secundo à Rege accipiat ab ipso Rege, & petitionem ejus in quacumque re concedat ei Rex, sitque socius ipsi regi. Ad quod omnes dixerunt: "Fiat sic. Percussoque fœdere confirmarunt illud juxta legem *Medorum*, & *Persarum* quam nefas immutare. Afferentes erga atramentarium scribæ, & volumen, miserunt sortem inter tres ipsos, & cecidit fors super primum; qui sic scripsit in volumine; "Nihil tam forte in terra ut est Rex. Secundus vero scripsit, "Nihil tam forte in terra ut Vinum. Et tertius, qui fuit Zerubbabel, scripsit, "Nihil tam forte in terra ut Mulier. Cumque singuli absolvissent scribere *Ænigmata* sua posuerunt volumen illud sub pulvinari regis, & rex quidem vigilabat, sed oculi ejus erant clausi, auscultabatque eis quid mulitarent.*

Mox ergo ut posuerunt volumen subter pulvillos cervicalis regis, illico stetit Rex ceu qui evigilat à somno suo, & postquam admovit ambas manus oculis suis quæsiit sub pulvinari suo, & invenit volumen libri quod scripserant tres adolescentes. Quod cum aperuisset & legisset, clausit illud, donec venerunt cuncti principes, duces, satrapæ & præfetti provinciarum. Et tunc vocans tres adolescentes istos dixit: "Afferite mihi unusquisque librum suum; & exponite interpretationem *Ænigmatum* vestrorum, qui autem melius & rectius inter vos tres exposuerit, implebo in gratiam illius ea omniaquæ scripta sunt in volumine; honoro scilicet & exaltando illum. Accedens ergo primus legit scriptum suum, & dixit: "Audiat nunc Rex, & principes verba quæ ego loquar: "Nihil est tam forte in terra, ut Rex. Tum accedens secundus ait: "Nihil est tam forte in terra ut Vinum. Tertius denique, qui fuit Zerubbabel inquit: "Nihil est tam forte in terra, ut Mulier. Respondit autem Rex & principes: "Audivimus verba *Ænigmatum* vestrorum, sed expōnatis interpretationem verborum vestrorum & audiemus.

Tunc respondens primus ait: "Obsecro Domine mi Rex; & conteltor vos, O viri fortissimi; an nescitis virtutem regis & fortitudinem regni ejus

I. Esdr. IV. 1.
Fortitudo Regis.

“ ejus super terram, super mare & insulas, atque super cunctas gentes &
 “ linguas, sive ad interficiendum, sive ad conservandum in vita? Sive
 “ jubeat suis, ut educant exercitum, mox egrediuntur omnes foras, ne-
 “ que retrospiciunt, sed recta præcurrunt ad mortem; sive ipse dixerit
 “ ad subvertendum muros, subvertunt. Sive agros coluerint, & semina-
 “ verint atque messuerint proventus terræ, separant portionem Regi,
 “ priusquam ipsi comedant de proventu quicquam: Nam timent regem,
 “ & omnes contremiscunt præ timore ejus, quod ipse sit dominus & po-
 “ tens super omnes, nec est quisquam inter omnes, qui irrita faciat verba
 “ ejus, & imperata ejus. Idcirco vera sunt verba mea, quod nihil est
 “ tam forte in terra ut est Rex. Et mirati sunt omnes astantes sermonem
 hunc.

Tum secundus respondit & ait: “ Obsecro domine mi Rex, & princi-
 “ pes sapientes; utique vos omnes nostis fortitudinem regis & robur do- Fortitudo Vini.
 “ minationis qua imperat & dominatur terræ, & quidem terror atque
 “ pavor ejus est super omnes filios hominum, quemadmodum audistis
 “ auribus vestris. Sed *Vinum* adhuc fortius est Rege. Verum quidem v. 18.
 “ regis fortitudinem magnam esse, at cum ipse biberit vinum, illud ei do-
 “ minatur, & torquet cor ejus ad alias res, ita ut jucundetur, canter,
 “ saltet immo ut stultescat; nam sic pervertitur cor ejus à vino, ut ab-
 “ jiciat, & amoveat propinquos, advocet autem longinquos, occidat
 “ amicos, & honoret alienos, non revereatur faciem patris aut matris,
 “ aut etiam fratris, qui tamen sunt consanguinei ejus. An nescitis quan-
 “ ta sit vis vini? Si quis biberit illud, etiam si non didicit literas, medi-
 “ tatur cantiones; & etiam si natura taciturnus sit, hilariter vociferatur,
 “ sed & secretum & arcanum revelat, atque opus in abscondito factum
 “ educit ad extra. Vinum lætificat viros mæstos, & lugentes, & contri-
 “ statos; quin & homines morti addicti, si biberint ex eo hilarescunt &
 “ exultant. Qui dolent, cantillant: qui compedibus afflicti retinentur
 “ damnati ad mortem, si bibant vinum, rident. Ebrius vibrat gladium
 “ in socium suum, & erga trepidos insolescit; at cum vinum digestum
 “ fuerit in eis, statim obliviscuntur omnium eorum quæ fecerunt, nec
 “ amplius intelligunt aut reminiscuntur, quia abiit vinum ab eis; & tunc
 “ dicunt: “ Non fecimus quicquam. Quæ cum ita sint, quis non credat vi-
 “ num esse fortius rege; præsertim eo tempore quo dominatur ei? Præ-
 “ terea vacillare facit ceu tortuosos reddit pedes hominum, ne possint in-
 “ cedere, oculi ejus recte videre nequeunt, sed & os ejus meditatur effu-
 “ tire quæ non didicit. An ignoratis igitur vinum fortius esse rege,
 “ cum talia agat? Mirati sunt autem plurimum omnes qui hæc audie-
 runt. 12.

Vocans proinde rex Zerubbabelem, qui erat tertius, dixit ad eum:
 “ Expone etiam tu nobis Ænigma tuum, sicut socii tui exposuerunt: Fortitudo Mu-
lieris.
 Qui respondit: “ Explicabo. Adverte, inquit, & audi, O Rex, verba mea, 1 Esdr. IV. 14.
 “ vos quoque principes Satrapæ, & duces, atque omnes, qui hic astantis
 “ de populo. Profecto fortis & magnus est rex super omnes: & tamen v. 15.
 “ vinum debilem reddit Regem virtute sua, eo tempore quo dominatur

v. 16.

v. 15.

“ ei. Non itaque neganda est fortitudo Regis, neque etiam fortitudo vi-
 “ ni. At ego contendo mulierem esse fortiozem & vino, & Rege, atque
 “ iis omnibus qui plantant vineas unde producit. Quomodo enim mulier
 “ non est fortior Rege, quæ peperit regem, lactavit eum, fovit eum in
 “ gremio suo, educavit eum, nutrit eum, induit eum, lavit eum à
 “ lordibus ejus, castigavit eum, & dominata est ei sicut mater filio uteri
 “ sui; ceciditque super eum metus ejus, & trepidavit ad vocem increpa-
 “ tionis ejus? Si quidem jam verberavit eum, & jam increpavit eum:
 “ quando vero intentabat ei virgam, fugiebat à conspectu ejus, & eva-
 “ dens foras sese proripiebat. Timet autem illam, etiam postquam cre-
 “ vit puer, & factus est adolescens, neque obliviscitur metus illius, ne-
 “ que mutat honorem debitum, sed reveretur jugiter faciem ejus, sicut
 “ filius genitrici suæ facere debet.

v. 16.

v. 17.

v. 18.

“ Postea vero quam cor jecerit oculos in mulierem elegantem forma,
 “ deperit pulchritudinem aspectus ejus, & ludit cum ea, adhæretque ipsi
 “ anima ejus, & cor ejus adeo inclinatur ad illam, ut non commutaret
 “ amorem ejus pro omnibus opibus; sed nec pro matre genitrice sua, aut
 “ pro patre genitore suo: deserit enim patrem suum & matrem & deficit
 “ ab illis propter amorem pulchritudinis mulieris & formam illius. Sunt
 “ & alii multi qui seducuntur amore mulieris, & multi stulti fiunt, &
 “ insaniunt propter illam, errantque post eam. Multi occiduntur propter
 “ eam & descendunt cum mæore ad infernum. Multi sapientes capiun-
 “ tur reti ejus & prudentes illaqueantur sagena ejus. Mulier suscitât
 “ gladium discordiæ inter fratres litigantes, amicos disjungit, & facit ut
 “ quis prævaricaretur in fratrem suum. An nescitis quando transit mulier
 “ pulchra forma coram viro. † Ipse versus illam confert omnia membra
 “ concupiscentiæ? Non ne oculi ejus contemplantur eam, & intuentur
 “ aspectum pulchritudinis ejus, & cor ejus propendet ad eam? Quanto
 “ magis, si verbum blandæ loquelæ exprimat per os suum; certe ille de-
 “ serit omnia quæ habet in manu sua, & ore hianti intuetur illam, usque
 “ adeo mulier traxit ad se cor ejus. Quis non credat mihi ea de re?
 “ Nec fateatur vera esse quæ de fortitudine mulierum dixi? Narrate quæ-
 “ so & indicate mihi, propter quem laboretis & fatigemini? Quare rapi-
 “ tis & congregatis divitias, & opes contraditis multas? Nonne propter
 “ mulieres? Ut illis ematis jocalia desiderabilia, aurea & argentea, orna-
 “ menta varia, & monilia pretiosa, inclusoria aurea, pixides aureas, myr-
 “ rham, aloem, & varias species aromatum, unguenta odoramentorum,
 “ & thymiana suave. Nonne mulieri paratis hæc omnia? Et quando
 “ quis latrocinium exercet, venitque ad locum insidiis aptum in viis, in
 “ solitudine, sive in montibus, sive in sylvis, sive in mari, & bellum in-
 “ fert, occidit, dispoliat, conculcat, rapit, desrumpit, & effundit sangui-
 “ nem, ut acquirat multam substantiam; cui quæso offertur spoliū il-
 “ lud, præda illa, & rapina? Nonne mulieri hæc omnia obveniunt?

v. 19.

Aponia filia Be-
 zaci mirifici.
 Josephi Lat. Aponia
 filia Rabezaci
 Samas.

“ Certe ego vidi Regem sedentem super solium suum, habentem coro-
 “ nam decoris in capite suo, & אפניה בת אנשיא Aponia filiam
 “ Abliis Macedonis concubinam ejus sedentem juxta illum: quæ mittens
 “ manum

"manum suam abstulit diadema Regis à capite ejus & imposuit capiti
 "suo, Rex autem videbat ex aduerso illius. Et quando illa subitascen-
 "tur, Rex non valebat placare eam, & necesse erat ipsi compescere iram
 "propriam, ut auerteret indignationem ejus. Quis igitur non credat
 "verbis meis, nec fateatur mulierem fortiozem esse omnibus quæ sunt
 "fortissima super terram, & etiam ipso Rege quantus quantus sit? Non-
 "ne mulier infirmavit robur Samsonis? Davidem quoque incitavit mu-
 "lier, & cor Salomonis emollivit mulier, & seduxit eum & prævaluit.
 "Nonne multi capti sunt ob eam, & innumeri interfecti sunt propter
 "eam, atque multo plures vulnerati causa illius? Est etiam hoc à vobis
 "discendum, quod scilicet vir unus potest dominari universæ terræ, cu-
 "jus habitatores licet præ nimia multitudine numerari nequeant, tamen
 "omnes contremiscunt trepidant & reverentur eum propter timorem
 "ejus, ipse enim unus dominatur omnibus. Sed adhuc superior est
 "omnibus mulier. † Ille quidem tenet locum principis & regis & domi-
 "natoris in eam, & appetitus uxoris ejus est innatus ad eum. Attamen
 "non potest sibi subicere eam, ita ut dominetur super illam. Denique
 "Adamum patrem omnium habitatorum terræ seduxit uxor ejus, ut
 "transgrederetur præceptum Jehovæ Dei sui, & conclusit eum in reatu
 "mortis cum posteris ejus. Nunc itaque videte quomodo magna est for-
 "titudine mulieris, & quis non credat huic sermoni? Certe à principio
 "mundi usque ad finem ejus nemo potuit confutare rationem hanc, &
 "scio me verum dicere.

"Quæ cum ita sint, ecce nunc ostendam regi, & omnibus principi-
 "bus sapientia instructis, qui hic audiunt, *vanum esse regem* dominantem
 "in terra, *vanum esse vinum* quod regi dominatur, *vanam denique esse*
 "*mulierem* cujus perversitas dominatur in hæc tria, quemadmodum do-
 "cui. Veritas est quæ dominatur in cœlis, terra, mari, & abyssis. *Præ-*
 "*valet enim veritas* apud Deum & homines. Nec in habitaculo verita-
 "tis mendacium habet locum; veritas enim pellit mendacium ex habita-
 "culo suo. Per veritatem creati sunt cœli & terra, & omnia quæ in
 "eis sunt; & *veritas Jehovæ Dei nostri manet in sæculum & in æter-*
 "*num.*

Responderunt autem cuncti qui stabant in conspectu Regis cum Sa-
 trapibus, & ducibus, & præfectis provinciarum, & dixerunt regi uno-
 ore: "Cum sapiente Zerubbabele veritas est. Tunc ait Rex ad Zerubba-
 belem: "Accede ad me. Et accessit. Extendensque Rex manum suam
 propius accedere fecit eum ad se, & amplexatus, & osculatus est eum co-
 ram principibus & omnibus qui adstabant de populo. Et ait Rex. "Be-
 "nedictus Jehova Deus Zerubbabelis, qui posuit in eo spiritum veritatis,
 "quia Deus veritas est, & constituit solium suum super veritatem. Reli-
 "qua autem omnia sunt vanitas. Ad quæ responderunt omnes principes,
 "magnates, & satrapæ, & *omnis populus dicentes*: "Profecto veritas ma-
 "ior est, & præcellit omnibus quæ existunt, nec est in omnibus creatu-
 "ris virtus ulla quæ possit consistere ex aduerso ejus; ipsa enim domina-
 "tur in cœlo & in terra, & in omnibus quæ existunt super ea. Veritas

v. 30.

v. 32.

12: 1

v. 37.

Veritate nihil
fortius.

v. 38.

Infra v. 47.

v. 41.

"est ipse Deus *Zerubbabelis* qui posuit spiritum veritatis in ore ejus, ut celebret & laudet veritatem coram Deo & hominibus.

32 :
Darius implet
pactum de quo
inter scitli con-
venerant.

v. 42.

v. 43.

Votum Darii &
Cyri Socii ejus
de reedificando
Templo.

v. 47.

Tunc præcepit Rex + impleri statutum gloriæ quatenus inventum est scriptum in volumine libri, & impleta sunt omnia in gratiam *Zerubbabelis*, quia invenit gratiam & benevolentiam in oculis Dei, & in oculis Regis, & principum, supra duos socios suos. *Dixit itaque Rex ad Zerubbabellem: Pete omnia quæ suggeret anima tua, & faciam tibi. Respondit Zerubbabel ad Regem: "Meminerit dominus meus Rex ejus quod vovisti Deo* "calorum tu, & *Cyrus Rex* socius tuus ad reedificandam Domum ejus, " & reportandum omnia vasa Sanctuarii ejus in locum suum, & dimit- "tendum populum Dei calorum in pace, ut colat eum in domo sanctua- "rii ejus super quod invocatum est nomen ejus; ut illic orent Deum ca- "lorum pro Rege, & pro regno ejus, quia votum factum Deo calorum "non est alterandum. *Jussit ergo Rex Scribas regios illico scribere omnia* quæ postulaverat *Zerubbabel* à Rege, ut scilicet instaurentur desolationes *Jerusalem*. Militique *Rex Darius* ad *Cyrum Regem Persiæ*, ut assensum præberet in hac re ad perficiendum votum suum de restauranda Domo *Jehovæ* in *Jerusalem*.

Edictum Cyri vi-
de supra p. 10.
& infra p. 25.

Litteræ Darii &
Cyri ad Satrapas.

v. 48.

Ecc. VI. 6.

Nehem. II. 8.

Joseph. Antiquit.
XI. Cap. 1.

13.

Tunc *Cyrus* promulgare fecit per universum regnum suum, dicens: "Quis ex vobis ex omni populo Dei Calorum, in animo habet ut ascen- "dat ad jacienda fundamenta, & ad ædificandam Domum *Jehovæ*? Ascen- "dat, & ego erogabo de thesauris meis quidquid opus fuerit operariis "donec absolverint ædificium. Et scripserunt scribæ literas regias, co- ram Rege *Dario* Rege *Medorum*, & *Cyro* Rege *Persarum*, ad omnes principes & Duces qui imperabant trans *Huvium*, *Idumæis* quoque & *Tyris*, *Sidonis*, & *Samaritanis*, & *Alapho* custodi saltus *Libani*: "No- "tum sit vobis, quod Deus calorum excitavit cor nostrum ad dimittendam "captivitatem populi sui, quam deportavit *Nebucadnezar* Rex *Babyloniæ* & ad restituenda vasa domus magnæ & sanctæ super quam invoca- "tum est nomen Dei Calorum, & ad reedificandum sanctuarium ejus, ad "erigendum altare ejus, ut offerantur super ipsum holocausta + jugis sa- "crificii quotidie, ad ædificandum quoque Templum sancti sanctorum: "Denique ad restaurandum palatium juxta dispositionem suam, & ad re- "ficiendas ruinas *Jerusalem*. Nunc itaque mox ut pervenerint ad vos à "nobis literæ. Satagite ut feratis eis auxilium, & præbeatis manus vestras, "ut suppleatis illis omnem defectum eorum in argento & auro, ære & "ferro, lignis & lapidibus, fabris & latomis; suppeditetisque, donec ab- "solverint ædificium, omnia quæ pro instaurando opere necessaria fuerint, " & quidquid ore suo postulaverint tam in tritico quam in hordeo, oleo, " & vino, & aliis rebus necessariis pro instaurando opere, & pro submi- "nistrando altari ut detis juvenecos, & arietes, hircos, agnos, turtures, " pullos columbarum, similam, oleum, sal, & alia requisita pro altari & "cultu Dei donec perficiatur. *Idumæis* quoque præceperunt duo Reges, ut humerum suum submitterent cultui Domus *Jehovæ*, ob id potissimum quod antea auxilium tulissent *Obadæis* ad subvertendam illam; pende- rent etiam tributum Oraculo quolibet anno quinque talenta auri ad re- stauran-

Idumæi jubentur
opem ferre, & ad
tributum cogun-
tur.

staurandum cultum domus donec perficeretur; & ad reedificandam domum ipsam, & urbem sanctitatis. Iussit etiam Rex Tyrii, & Sidoniis & Idumaeis, ceterisque servis regis qui erant in Libano sub potestate Asaphi custodis saltuum, ut caderent ligna in Libano, & veherent à mari Libani usque ad mare Japbo, ut exequerentur opus Domus Dei. Jusserunt etiam duo Reges ne quis illis noceret, aut impedimento esset, donec absolvissent omne opus. Annotaverunt autem scribae omnia verba illa quae mandaverant duo Reges, munierunt ea sigillis, tradideruntque Zerubbabeli filio Schealtiel, & Nebemiae filio Chachie.

Asaph custos saltus Libani.

Factum est proinde in tempore illo, ut aegrotaret Darius Rex Medorum ad mortem; cumque appropinquaret dies ejus ut moreretur, misit & vocavit Cyrum Regem Persarum generum suum maritum filiae suae, ut veniret ad se. Qui cum venisset, instituit eum Regem loco sui, factumque est unum Regnum Medorum, & Persarum. Darius autem Medus collectus est ad populos suos. Et constituerunt Regem Principes Persarum, & Medorum juxta edictum Regis Darii, Cyrus generum Darii super regnum Medorum, & Persarum: & deinceps illa duo regna Medorum scilicet & Persarum in unum coaluerunt. Sedit itaque Cyrus super solium regni Babylonis, quod & Chaldaeorum fuit.

Mors Darii

Anno vero primo regni ejus excitavit Jehova Deus Israel spiritum Cyri Regis Persarum, & permovit illum ut auxilio esset populo Dei. Recordatus est itaque Rex voti sui quod voverat ad dimittendam captivitatem, & reportanda vasa Sanctitatis de Babylone in Jerusalem. Sic enim Rex Darius injunxerat ei priusquam moreretur, & jurejurando adstrinxerat eum ut ita faceret. Milit autem tunc & vocavit omnes seniores captivitatis, qui venerunt coram Rege Cyro, & postquam Rex clamavisset ad eos de pace, dixit eis: "Quis ex vobis de omni populo Dei caelorum cujus voluntarium cor reddidit ad ascendendum in Jerusalem, in locum ubi steterunt pedes Dei magni, ad reedificandam domum ejus & templum ejus, quod destruxit Nebucadnezar Rex Babylonis, & eo impietatis devenit, ut vobis malum inferret praeter omnibus Regibus, qui fuerunt ante illum? Veniat nunc ad me, & ascendat & aedificet, sitque Deus ejus cum eo secundum quod ille spontaneum reddidit cor ejus. Et ego Cyrus servus Dei vestri, & unctus ejus, qui sum constitutus Rex ex ore ejus, dabo de substantia mea & de thesauris meis omnia necessaria, ut instauretur Domus Dei magni, Dei vestri, Dei caelorum qui me regnare fecit super regnum Chaldaeorum."

13: Cyrus Rex Persarum, & Medorum.

1 Esdr. II. 1. Vide supra p. 10. & 24. Cyrus voti sui recordatur.

v. 3.

v. 3.

Tunc ascenderunt omnes seniores captivitatis, & Ezra scriba, & Nehemias filius Chachie, & Mordechai, & Jesua & Zerubbabel filius Schealtiel, in principes eorum, cum ceteris ducibus & principibus captivitatis, & venerunt Jerusalem, atque aedificaverunt urbem sanctitatis, instauraruntque Templum Jehovae ea mensura, quae praescripta eis fuerat à rege. Erexerunt etiam altare juxta dispositionem suam, & struxerunt ligna super altare, imposueruntque carnem oblationum super ligna; sed ignem sanctitatis non invenerunt. Oraverunt ergo Ezra scriba, Nehemias quoque filius Chachie, & Mordechai, & Jesua, & Zerubbabel filius Schealtiel,

Ezra, & Nehemias cum Zerubbabel ascendunt ad Jerusalem, Ezr. II. 1. & Nehem. VII. 6. Urbem & Templum reparant. De Templo Ezr. III. 2.

Ignis sacer non invenitur II Machab. I. 20.

13:

Oratio eorum.

tiel, & reliqui principes captivitatis, & clamaverunt ad *Jehovam* & dixerunt: "*Domine universi mundi*, tu excitasti spiritum Regis *Persarum*, tu dedisti in corde ejus ut reedificaret domum tuam & dimitteret pauperes populi tui, atque sacerdotes tuos, qui sacrificarent sacrificia tua, & offerrent pacifica tua licut fecerunt patres nostri sancti coram te; & ecce nos servi tui venimus ad locum istum, & restituimus altare tuum juxta dispositionem ejus, & immolavimus victimas & composuimus ligna pro holocaustis; sed nullam habemus potestatem, neque auctoritatem, neque licentiam à te offerendi coram te ignem alienum, nec habemus ignem sanctum; quando quidem absconderit illum *Jeremias* Propheta, & reliqui principes sacerdotum tuorum qui iverunt in captivitatem tempore *Nebucadnezar*. Et nunc Deus cælorum, quid nobis agendum? Tu da nobis consilium & auxilium, quia dominatio in manu tua, & penes te est ut erigas, & robores, adjuvesque servos tuos.

Ignis sacer invenitur in puteo.

II. Machab. I. 20.

v. 21.

v. 22.

Factum est autem cum orassent hujusmodi verbis, ut adesset illic senex quidam è sacerdotibus, qui adhuc recordabatur loci illius ubi *Jeremias* Propheta absconderat ignem sacrum. Et egressus est senex ille extra castra; secutique sunt illum omnes seniores. Et ecce vidit ille sub muro puteum quemdam quem tegebat lapis grandis: & hic erat litura calcis obductus. Tunc detrita litura revolverunt lapidem ab ore putei, & viderunt in eo aquam tanquam Oleum crassum, & instar mellis. Reverstique indicaverunt id *Ezra*, & veniens *Ezra* ad puteum, ut videret miraculum, dixit ad sacerdotes: "Descendite vos in puteum, & pugillis excipite aquam; & nemo alienigena accedat illuc, sed soli sacerdotes qui sunt de Semine *Aaron*, quia in eo est ignis sanctus. Descenderunt ergo Sacerdotes in puteum, & tulerunt pugillis suis aquam, venientesque ad Templum sparserunt aquam super altare, super holocaustum, & super ligna. Cumque id fecissent, subito exarsit ignis cum flamma terribilis & magnificus, & erupit flamma & ignis Sanctus, devorans, gyrans, & vehementissimus supra modum, ita ut fugere cogerentur Sacerdotes de Domo, non enim poterant subistere à facie ignis, quia ignis gyabat, & vehementer invalescebat. Purgavitque altare, & accendit holocaustum, & ligna & reliqua omnia quæ erant super altare. Et circumvolitans totam Domum purgavit vasa & Templum. Posteaquam enim mundata fuit Domo & Templum, mox devoravit holocaustum, & ligna, & omnia quæ erant super altare. Tum collegit se ab universa Domo, & remansit super altare more consueto.

II Machab. II. 4.

Jeremias abscondit in spelunca Arcam foederis & cortinas ejus.

Ab hac die & deinceps posuerunt ligna super hunc ignem, & struxerunt ligna super altare, ut jugiter arderet ignis super ipsum, neque extingueretur. Perseveravitque ignis in eo jugiter usque ad Captivitatem secundam. Arca autem non aderat, tulerat enim illam *Jeremias* Propheta (pax super illum) cum omnibus cortinis, quas fecerat *Moses* servus *Jehovæ* in deserto, & abscondit eas in monte *Nebo*. Nam invenit ibi speluncam, posuitque illas in medio ejus. Sacerdotes autem qui erant in diebus illis, temporibus scilicet *Jeremiæ*, secuti sunt ut viderent quid faceret de

de Arca & Cortinis, & cognoscerent. Cum autem respexisset Jeremias Propheta post se, vidissetque illos, indignatus juravit dicens; Vivit Jehova, quod nemo ex istis cognoscat locum, donec venerit Elias servus Jehovæ in diebus ultimis. Qui ipse reportabit Arcam in locum suum in Sanctum Sanctorum subter alas Cherubim.

Factum est itaque à die illa & deinceps, ut offerrent Patres nostri oblationes suas, holocausta sua, victimas suas, sacrificia sua pacifica, & iuge Sacrificium, unumquodque in die suo. Quia adjuvabant eos Reges Medorum, & Persarum in argento, auro, tritico, vino, oleo, jumentis, arietibus, & agnis per singulos annos. Dilexerunt enim Reges Medorum, & Persarum Templum Dei nostri, atque Sanctuarium ejus.

Porro Cyrus regnavit super omnia regna terræ; & Deus confortavit manum ejus dexteram, subjecitque coram illo gentes, & aperuit in conspectu ejus portas ferreas, & confregit coram eo januas areas, & dedit ei thesauros reconditos, quemadmodum locutus fuerat per servum suum Isaiam Prophetam, propter Jacob servum suum & Israel quem elegit.

Gessit autem Cyrus bella in Oriente, & occupavit omnia vada Indiæ, & ad Meridiem propagatum est regnum ejus, cepitque omnem terram Æthiopie, & omnes habitatores usque ad fines Austri; & in Occidente usque ad terram ספראד Sepharad. In Aquilone etiam magna belli facinora gessit cum fortitudine, roboravit enim illum Jehova Deus noster. Nam cepit omnem terram מקרון Makedon, & omnem terram כפפור Caphtor, & יארדע Yarda, & omnem terram אלחן Alchan, & ארסאר Asar, & montes Tenebrarum. Illucque ivit & regnavit dum nemo adhuc potuerat ad illos transire.

Reliqua autem gesta ejus nonne hæc scripta sunt in libro Regum Medorum, & Persarum; ac etiam in libris meis, mei nempe Josephi Sacerdotis filii Gorionis Sacerdotis, quos scripsi Romanis? Qui quidem liber appellatur יוספוס Josephus. Ego autem sum ille Joseph Ben Gorion, quem captivum abduxerunt טיטוס Titus, & אספסיאנוס Aspasianus ab Hierosolymis. Gesta quoque Cyri scripta sunt adhuc in libris Regum Romanorum.

Hunc vero librum ego Joseph Ben Gorion Sacerdos Israeli scripsi, & ea quæ in ea scripta sunt ego ipse conscripsi.

In eo autem exposui omnes familias, & gentes, & terras quarum in ipso fit mentio, idque in prima parte hujusce memorati libri, seu operis.

Idem quoque præstiti in libro secundo. Quo quidem in libro capere conscribere res gestas Alexandri filii Philippi Macedonis & Olympiadis. In eo proinde narravi quæ pertinent ad ejus nativitatem, & sapientiam ejus, resque ab eo fortiter gestas, historias etiam eorum omnium quæ ipsi cum Regibus terræ contigerunt. Omnia quoque quæ ipsi contigere cum populo Dei nostri in diebus nostris usque dum obitus ipsius Alexandri filii Philippi accidit.

In libro Historiarum mearum tertio (qui sic incipit: Postquam mortuus est Alexander . . . Et Regnavit Antipater princeps exercitus ejus pro illo in terra פתרוס Patrus, & divisum est regnum ejus.) Descripti

F

omnes

14.

Hispania.

Macedonia.

Cappadocia, Strabonis Patria.

De his montibus v. infra c. LXIV. in Oratione R.

Agrippa.

Auctor citat libros suos quos ipse scripsit Romanis.

Indicat quisquam ipse fuerit.

Vespasianus.

Affirmat se hunc librum scripsisse Israeli.

Argumenta sex librorum totius hujus operis.

Lib. I.

Lib. II.

Lib. III.

omnes eventus, qui contigerunt Patribus nostris, populo sanctitatis, per manum Regum *Romanorum*, & Regum *Græcorum*, & Regum aliarum gentium, ac etiam per manum Regum *Israel* ab ipso nempe tempore *Antipatri* supra memorati, & cæterorum Regum, qui post mortem *Alexandri* regnare; quando divisum fuit regnum ejus, usque ad tempus regni filiorum *Hasmonæorum* Sacerdotum.

Lib. IV.

In libro quarto descripsi omnes eventus, qui contigerunt Patribus nostris ab initio *Hasmonæorum*, per manum Regum *Romanorum*, & per manum Regum *Græcorum*, & Regum aliarum gentium, usque ad finem regni *Alexandriae* nurus *Hyrçani* uxoris *Alexandri* filii *Hyrçani*, quando mortua est, & apposita ad populum suum.

Lib. V.

In libro quinto descripsi res pertinentes ad eventus qui contigere Patribus nostris à tempore finis regni *Alexandriae* supra memoratae uxoris *Alexandri* filii *Hyrçani*, quando nempe mortua est & apposita ad populum suum. Et deinde regnaverunt duo filii ejus super *Israel*, *Hyrçanus* scilicet, & *Aristobulus* filii *Alexandri*.

Lib. VI.
Qui est rerum
quas ipse vidi
aut gessit.

Denique tempus meum venit, quo pugnâvimus *Bella Jeshuæ* Ego & amici mei; donec appropinquavit tempus captivitatis illius pessimæ, quæ penitus delevit nos in diebus *Agrippæ* Regis. Porro scripsi ea quæ vidi in tempore meo, & quorum testis fui oculis meis. Pugnavi autem *Bella Jeshuæ* quoad & quantum potui. Atque hæc descripsi in libro sexto.

Hic autem Liber sextus appellatur nomine suo יוסיפון *Josippon* lingua *Judaica*. Vocatur etiam titulo *Bella Jeshuæ*. In lingua *Græca* appellatur יוסיפוס *Iosippos*; denique in lingua *Romana* גוספפוס *Gosippus*, quia ita effertur nomen meum apud ipsos: Et quidem ita ipse appellatur secundum nomen eorum. (Quamvis sit quoque ipsum nomen Libri seu Operis integri) eo quod, quemadmodum vidi, ibidem narrationem exequor, & testis fui oculis meis.

Authores ex quibus ea didicit quæ in 5. libris primistraduntur.

Nicolaus
Damascenus.
Strabo Cappadox.
Titus Livius.
Trogus Pompeius.
Porphyrius.

14.

Quæ autem narravi in prioribus libris, ecce retuli prout inveni scriptum per manum Historicorum fidelium in Scriptis suis, qualis est ניקולאוס *Nikolaus* Scriptor fidelis, qui fuit ex civitate *Damasci*, quem & ego vidi. Qualis etiam כתובת הכפותר *Strabon Haccapbtori*, & טיטוס *Titus* Scriptor *Romanus*, & תוגתס *Togtas Jerosolymitanus*, & פורופיוס *Porophius Romanus*, ac præterea Scriptores alii multi. Ea etiam scripsi, quæ Traditione orali audiavi & cognovi à generatione post generationem per os Patrum meorum sanctorum Sacerdotum magnorum, & Scribarum peritorum in Lege. Porro sex istos libros ego scripsi lingua *Judaica*. Sunt ergo numero sex libri *Josephi* Sacerdotis filii *Gorionis*, iidemque sex libri sub nomine & titulo יוסיפון *Josippon* comprehenduntur.

Jam vero pergami præterea narrare gesta ingentia fortitudinis Regis *Cyri*, quem Deus noster regnare fecit super omnia regna terræ, & quem unxit, ut esset dux super ipsa. Donec absolvam narrationem ornatus Templi secundi, & defectionis à Templo, cujus Autor fuit *Sanballat Horonites* diebus *Alexandri* filii *Philippi*, qui *Darium* secundum vicit & universum regnum ejus destruxit.

Pugnavit ergo *Cyrus* Rex contra Regem שִׁימָה *Schitim* & profectus est in שִׁימָה *Schitima*, eo quod ille manus levaverat & rebellaverat contra ipsum. Egredi autem *Scythæ* in occursum ejus instruxerunt ingentem aciem adversus eum, at prostrati sunt *Scythæ*, & corruerunt, tergumque verterunt in fugam. Cecidit quoque in pugna illa Rex eorum; sed & omnes copias exercitus ejus interfectas stravit *Cyrus* ad terram, & persecutus est residuos donec se receperunt intra civitates & munitiones suas cum תַּלְמִירָה *Talmira* Regina uxore regis *Scytharum* & cum filio ejus. Videns autem *Cyrus*, quod *Scythæ* se recepissent intra urbes suas, ita ut nemo egrederetur neque intraret, excogitato dolo *Cyrus* surrexit, & deseruit castra quasi fugeret, & revera fugit. Erumpentesque *Scythæ* ex urbibus suis, cum filio Regis sui, persecuti sunt *Cyrum*, putabant enim illum revera fugere. Tum statim atque cognovit *Cyrus* egressos *Scythas* in planitiem, vertens Rex faciem suam adortus est *Scythas*, & percussit ex eis trecentos viros, inter quos & Reginae filius cecidit; fugeruntque *Scythæ* cum *Talmira* Regina ad montem. Deinde Rex *Cyrus* cepit urbes eorum munitissimas, & evertit illas. Positis deinde praesidiis in urbibus quas ceperat, *Cyrus* de terra egressus est.

Scythæ
Scythia.

Talmira regina
(*Herodoti Tomiris*)
fugit cum suo filio.

Cyrus, ejus filio
occiso, victor re-
vertitur.

Cumque vidisset Regina † *Talmira* mortuum esse filium suum, doluit vehementer, & in crudelitatem versa posuit animam suam in mortem: abiensque collocavit insidias, & occupavit vada montium quæ ducunt in *Scythiam*. Cumque egrederetur *Cyrus* Rex de terra *Scythiæ* tranquille & confidenter, nullas enim suspicatus est insidias, transmisit universum exercitum suum, relictis secum paucis viris, & pernoctans inter duos montes dormivit in loco illo. *Talmira* vero Regina, subito irruens nocte illa in exercitum *Cyri* percussit in eo ducenta millia fortissimorum *Persarum*. Et etiam regem ipsum *Cyrum* occidit in illo prælio. Quo facto, Regina in crudelitatem versa irruit in cadaver *Cyri* instar feræ pessimæ, & sicut ursæ quæ catulis suis orbata fuit, & abscidit caput ejus propriis manibus, & posuit in medium putei pleni sanguinis vulneratorum. Dixitque *Talmira*. "Bibe ad satietatem *Cyre* Rex, & inebria animam tuam sanguine, quem tantopere desiderasti: Nam triginta annis effudisti sanguinem sine ulla mensura. Talem itaque Rex *Cyrus* invenit terminum vitæ suæ in bello quod gessit in terra *Scythiæ*. Neque invenit *Cyrus* Rex hujusmodi vitæ terminum solus, si quidem & *Saul* unctus *Jehovæ* dies suos clausit in prælio. Ipse etiam *Josias* justus invenit terminum vitæ suæ in prælio.

† :
Talmira redeunt
Cyro struit insi-
dias.

Adoritur noctu
& occidit ipsum
Cyrum.

Vindicta filii oc-
cisi.

Postquam autem *Cyrus* Rex appositus est ad populum suum, regnavit כַּמְבִּישָׁה *Cambysa* filius ejus pro eo; qui profectus est, & cepit regna *Scythiæ*, & *Talmiram* reginam occidit gladio, exterminavitque semen regium. Perrexit deinde *Cambyses* contra regna *Medorum*, & *Persarum*, & cepit ea. Expugnavit etiam *Cambyses* *Damascum*, & principes ejus occidit gladio, quia rebellaverant in eum. Postea profectus in *Armeniam* bellum gessit cum incolis ejus & rege ejus, eosque subjecit regno suo, & accepit filios eorum in obsoles. Regnavitque super *Aegyptum*, & cepit eam, & subjecit omnes incolas ejus, † & fecit eos sibi servos, & tri-

Cambysa succedit
Cyro patri, & *Tal-*
miram occidit.

victoriae ejus.

†.

butum solventes; dominatusque est in eam potenter, & invasit timor ejus omnes populos, & terror ejus cecidit super universum regnum ejus supra modum. Patres autem nostri servierunt Regi *Cyro*, & cunctis regibus *Perfarum* post eum servitio suavi; quippe qui nihil mali intulerunt eis, neque oppresserunt eos, sed magis juverunt eos argento, & auro, tritico, hordeo, oleo, vino, arietibus quoque & hircis, suppeditantes unam quamque rem quolibet anno in tempore suo.

CAPUT IV.

Affuerus Esther.
I. 1.

Haman Amaleciti.
Esther. III. 1.

v. 6.

Mardocheus.

v. 4.

I. Samuel. XV. 7.

Mardocheus con-
spirationem Eu-
nuchorum dete-
git Esther. II. 21.

15.
Esther ex Apocrypho
Estheris XII 1.

v. 22.

v. 23.
Suspenduntur
Eunuchi. *J. 7. 6.*
Antiquit. I. XI.
c. 6.

VErumtamen in diebus *Affueri* memoria *Israel* & *Juda* pene extincta fuit de universo regno *Perfarum*, propter inimicitiam viri *Amaleciti* cujus nomen *Haman*. Is erat filius *Hammedatæ* *Agagitæ*, quem educaverat rex magnus *Affuerus*, & præfecerat super omnes principes suos, is enim faciebat voluntatem suam per universum regnum ejus. Cogitavit autem *Haman* delere memoriam populi *Israel* & *Juda* ex omni dominatione *Perfarum* ob id potissimum, quod *Mardocheus* *Judeus* unus ex principibus procerum de tribu *Benjamin* noluerat assurgere coram eo. Illi autem Principes fortissimi *Benjamin* ex iis erant, qui venerant olim cum rege *Saule* in campum *Amalech*, & percusserant eum plaga magna & ingenti admodum ab *Havila* usque dum venias in *Sur* itinere dierum multorum, & straverunt de populo *Amalech* amplius quam quingenta millia cadaverum. Tot enim ceciderunt ex *Amalecitis* in prælio, quod commisit *Saul* Rex cum populo *Amalech*. Prostravit enim *Saul* robustos *Amalech*, & effudit sanguinem animarum tam viro- rum, quam mulierum, & parvulorum per omnem terram *Amalech*, quorum non fuit numerus. Idcirco propter hæc omnia patrata in bellis, quæ gessit *Saul* rex cum populo *Amalech*, ob id inquam servabat *Haman* inimicitiam adversus populum *Israel* & *Juda*, & infenso animo præcipue erat contra tribum *Benjamin*.

In diebus illis, cum sederet *Mardocheus* ad portam regis, deprehendit duos *Eunuchos* regis *Affueri*, custodes portæ, susurrantes ad invicem, & consilium ineuntes pariter quomodo levarent manum contra regem, ut quando dormiret in lecto suo amputarent caput ejus, & deferrent illud ad regem *Græcorum*, quia propenso erant animo in regem *Græcorum*. Jam enim tunc excitata erant ingentia bella inter regnum *Græcorum*, & regnum *Perfarum*. Illi autem *Eunuchi* erant de propinquis *Haman*, & ex amicis fidelibus, et de consilariis ejus intimis; nomen unius *Bigthan*, et nomen alterius *Theres*.

Porro *Mardocheus* audivit confabulationem *Eunuchorum*, & intellexit machinationes & consilia illorum: indicavitque rem ipsi *Esther* reginæ, filix patrui ejus. Et *Esther* dixit regi in nomine *Mardochei*. Cumque inquisitio facta esset, deprehensum est ita esse, & illi ambo suspensi sunt.

sunt super arbore: Haman autem fecit quidquid potuit, ut eos à morte liberaret, sed frustra, et annotata est scripto fidelitas Mardochei, et factum ejus erga regem in libro Annalium regis Assueri. Iratus est autem vehementer Haman, eo quod suspensi fuissent proximi, et amici intimi, & quarebat delere omnes Judeos. Cognovitque Mardocheus cogitationem Haman, & recordatus est somnii, quod viderat anno secundo regis Assueri. Viderat namque in somnio, & ecce commotio magna & tonitru gravissimum. Factaque est conturbatio seu terror ingens in universa terra, & pavor & trepidatio, & tremor & fremitus inter omnes habitatores ejus. Vociferabantur quoque duo Dracones immanes unus contra alterum, provocantes ad prælium, ad quorum vocem concurrebant omnes gentes terræ. Et ecce inter eas gens una parva, & surrexerunt omnes gentes contra gentem parvam hanc ad perdendum nomen ejus, & delendam memoriam ejus ab universa terra: Fuit autem dies ille tenebrosus, & caliginosus per universum mundum, anxietabaturque plurimum illa gens parva & ceperunt clamare ad Jehovah.

XII. 6.

Somnia Mardochei.

Ex Apocrypho Esdr. XI. 5.

X. 8, 9.

X. 9.

Porro Dracones pugnabant contra se mutuo cum magna crudelitate et furore, nec erat qui eos ab invicem dirimeret. Deinde vidit Mardocheus in somnio suo, et ecce fons parvus transiens inter duos illos Dracones diremit inter eos prælium. Fons autem ille parvus sensim crevit, & factus est in fluvium inundantem, veluti cum mare magnum et latum litoribus inundat, & crevit fluctuans, & inundans universam terram. Vidit præterea, & ecce oriebatur sol super terram, & illuminabat universum mundum: Postea exaltata est & magnificata gens illa parva, & humiliati sunt sublimes, ac tandem facta est pax & veritas in universo mundo. Ab illa itaque die & deinceps conservavit Mardocheus somnium quod vidit in corde suo. Tunc autem quando vidit somnium illud Mardocheus narravit Esther, quæ tunc erat parvula puella in sinu ejus. Cumque Haman ei tam infestus esset, ait ad Esther reginam filiam patrui sui: "Impletur somnium quod narraui tibi in diebus pueritiæ tuæ. Nunc ergo surge, ut obtineas miserationes à domino misericordiarum, & egredere ante conspectum Regis Assueri, & roga ab eo salutem pro populo tuo & pro cognatione tua.

X. 6.

XI. 10.

15.

XI. 15.

Oravit etiam Mardocheus Judeus ad Jehovah Deum Israel & ait: "Manifestum & notum est coram filio majestatis tuæ Domine totius mundi. Nonne enim cognitum est coram te, quod non ex elatione oculorum meorum, neque ex sublimitate cordis mei feci istud, quod non adoravi Amalecitam istum Haman pessimum, qui affligit populum sanctitatis tuæ, & gloriæ tuæ; sed propter tui timorem commisi me cum illo, & non curvavi? Nam timui à facie tua, O Jehova, Deus meus, & nolui dare gloriam tuam alienis, neque honorem meum carni & sanguini, neque consentire potui ut adorarem nisi te solum. Alioquin, quis sum ego, qui recusarem adorare Haman, quem extulit crimen ipsius, quemque Assuerus magnificavit? Nonne paratus sum pro salute Israel lingere calceamenta ejus quæ gerit pedibus suis, & pulverem terræ quem calcatur? Nunc ergo Deus noster libera, quæso, nos de manu ejus, & cadat ipse in

Oratio Mardochei ex Apocrypho Esdr. XIII. 8.

V. 12.

V. 14.

V. 13.

“foveam quam abscondit, & in puteum quem fodit; & capiatur in reti
 “quod tetendit pedibus sanctorum tuorum; ut cognoscant omnes popu-
 “li quod non sis oblitus juramenti quod jurasti patribus nostris, neque
 “irritum facias illud. Et sciant præterea quia non tradideris nos in
 “captivitatem propter manum tuam breviorē, perinde quasi non po-
 “tueris nos salvare; sed † propter iniquitates patrum nostrorum venditi
 “sumus, & propter peccata nostra migravimus de terra nostra, quia pec-
 “cavimus tibi.

“Nunc itaque, Deus noster, qui copiosus es ad salvandum, qui vivifi-
 “cas mortuos, sectare sectam nostram, & vindica vindictam nostram;
 “& salva nos de manu *Haman*, quia ab illo imminet nobis tribulatio
 “maxima. Nos autem oculos nostros in te uno defigimus, & confugi-
 “mus ad te ut protegas nos, & stes in medio nostri pugnaturus bella no-
 “stra, & judices contra eos qui insurgunt adversum nos. Recordare no-
 “stri, O *Jehova* Deus noster, quia nos sumus pars tua inter filios *Adam*,
 “& jam olim à te ipso adscripti in hæreditatem tuam, Altissime: & quando
 “separabas filios *Adam* jam tunc sepositi fuimus in sortem tuam, cum pro-
 “jecisti sortem super filios *Adam*; & ascendimus in sortem *Jehovæ*. Nunc
 “itaque, Deus noster, quare dicturi sunt hostes nostri? Non est Deus
 “*Israëli*. Jamque aperiunt os suum ad devorandum partem tuam, popu-
 “lum scilicet sanctitatis, & ad laudandum Idola sua & vanitates suas? O
 “Deus noster, libera, quæso, nos de manu ejus, & confundantur ab expec-
 “tatione sua, & apponant manum super os suum, videntes salutem tuam,
 “O *Jehova* nobiscum, miserere populi tui & hæreditatis tuæ: ne obstruas
 “ora laudantium te vespere & mane & meridie jugiter. Converte tristi-
 “tiam nostram in gaudium.

Lucius Israelita-
 rum.

v. 18.

Omnes etiam *Israelitæ*, qui reperti sunt in *Susan* metropoli clamave-
 runt ad *Jehovam*, cum *Mardocheo*, qui fuit servator & redemptor *Israe-*
lis, quatenus manus Dei sui bona fuit super illum, ut auxiliaretur ei in
 angustia, quam machinatus fuit *Haman* filius *Ammedatæ Amalecites* con-
 tra illos. Præterea in omnibus civitatibus regis *Assueri* & cunctis urbi-
 bus provinciarum præcepit *Mardocheus* per literas, ut unusquisque fa-
 ceret juxta exemplum suum.

Ex eodem libro
 Apocrypho XIV.

1. *Esther* ad mise-
 ricordiam Dei
 confugit pro se
 & pro populo.

v. 2.

Induitur sacco
 & cinere.

16.

Oratio *Estheris*.

v. 3.

Sed & regina *Esther* deprecata est misericordias Dei, ipsa enim ti-
 muit, ne malum hoc quod in populum suum exoriebatur, in se ipsam re-
 funderetur. Itaque exiit vestimenta Regia & ornamenta gloriæ suæ, &
 induta est sacco & cinere, & discriminavit capillos capitis sui, & implevit
 caput suum cinere & pulvere, & humiliavit se, & afflixit in jejuniis ani-
 mam suam per tres dies nocte & die; Et corruens in faciem suam flevit &
 oravit dicens: “O *Jehova* Deus *Israel*, † qui dominium habuisti à diebus
 “antiquis, & es creator Mundi, adjuva quæso famulam tuam, quæ præter
 “te non habet adiutorem alium. Redime me & populum meum de manu
 “hostis qui affligit illos. Ego enim sola hic habito in domo regis absque
 “patre aut matre, tu vero es pater orphanorum & pupillarum. Ecce ego
 “tanquam pupilla pauperula imploro te de interiori domo. Ego inquam
 “imploro misericordias tuas de una fenestra ad aliam fenestram, dum in-
 “tueor

" tueor coelum, & magnifico nomen tuum super omnia opera tua, solita-
 " ria & unica, relicta in domo Regis *Affueri*, ab ea die qua rapta sum huc,
 " usque ad hanc diem. Nunc itaque, Deus, ecce anima mea in manibus meis,
 " accipe illam de manu mea, si bonum visum fuerit in oculis maiestatis
 " tuae; sin tibi non placuerit accipere illam, dignare saltem servare nos,
 " ut confiteamur nomini tuo; quia non celebrabitur in sepulchro miseri-
 " cordia tua. Libera, quaeso, oves pascuae tuae de leonibus istis, qui sur-
 " rexerunt contra eas, ut discerpant. *Nam pater meus & mater mea*
 " *narraverunt mihi*, sed & *Mardocheus* servus tuus, nutritus meus. Et
 " in lege tua scriptum est, *quod eduxeris patres nostros ex Aegypto*, &
 " interfeceris cuncta primogenita eorum & populum tuum sanctum exire
 " feceris de medio eorum cum manu forti & brachio extento; & traduxe-
 " ris eos per mare rubrum, veluti qui plantiæm vectus equo trajicit, &
 " ambulare feceris eos per desertum, dederisque eis panem de caelo &
 " aquam de petra saxi durissimi. Neque taliter fecisti omni nationi, quia
 " judicia tua ignorant, carnem etiam ad saturitatem exhibueris eis, deinde
 " percussis ante conspectum eorum Reges magnos & fortes, *tradideris-*
 " *que eis in hereditatem* terram tuam bonam sanctam, & mundam. *Et*
 " *cum patres nostri peccaverint contra nomen tuum magnum, & amplius*
 " non sint, *tunc dedisti illos*, & nunc etiam *nos ipsos in captivitatem*. Et
 " ecce adhuc hodie sumus in captivitate, portamus enim iniquitates no-
 " stras. Nunc itaque, *Jehova* (exaltetur nomen tuum) jam olim mise-
 " ricordiae tuae praevaluerunt iniquitatibus nostris, & suscepisti nos pro
 " tua benignitate, & veniam impertitus est nobis quotiescumque cla-
 " mavimus ad te in tempore angustiae. Sic enim locutus es per *Mosen*
 " servum tuum fidelem in domo tua: *Quando eris in angustia. & in-*
 " *venient te res omnes istae &c.* Quia *Deus misericors est Jehova Deus*
 " *tuus &c.* Per *Mosen* iussisti nobis, ut fiduciam haberemus in benignita-
 " te tua magna, quod non irritum faceres foedus tuum nobiscum, & re-
 " cordareris nobis foederis, quod pepigisti à diebus antiquis, ut esses no-
 " bis in Deum. Sic enim scriptum est per *Mosen* servum tuum: *Et*
 " *etiam tum quando erunt in terra inimicorum suorum &c.* Et recorda-
 " bor erga eos foederis pristini, quod pepigi, quando eduxi eos de terra
 " *Aegypti &c.* Nunc itaque, O *Jehova*, Deus noster, non quidem sus-
 " ficit hostibus angustiatoribus istis quod dura servitute premunt nos. Sed
 " ecce dicunt quoque quod tu non tradideris nos in manum eorum, *quin*
 " *magis gratias agunt scriptilibus suis*, & adorant ea dicentes: Vos tra-
 " didistis *Judeos* in manus nostras. Propterea ego ancilla benignitatis
 " tuae magnae execror & detestor eos odio magno, sicut sapiens, qui co-
 " gnoscit naturam mundi, abhorret admoveere ante faciem suam pannum
 " *vestis inquinatum, quo usa fuit mulier menstruata*: ita etiam ego odio
 " habeo vestes gloriae meae, & diadema regni, quod est in capite meo, dum
 " populus meus captivus est inter illos, & ego quoque captiva sum, &
 " in exilium acta cum eis. Neque ab eo die quo accersivit me huc *Rex*
 " *letata sum* nisi in benignitate tua magna, & in bonitate tua jucunda,
 " quae nunquam deficit.

"Nunc

v. 1.

v. 6.

16:
Deut. IV. 30.
v. 31.

Levit. XXVI. 44.
v. 45.

v. 8.

v. 10.

Infra v. 16.

v. 18.

“Nunc ergo, *Deus* meus, pater Orphanorum, sta ad dexteram Orphanæ fiduciam habentis in te, & da mihi miserationes in oculis viri istius Regis *Assueri*; quoniam timeo eum sicut hædus caprarum pavet à facie leonis. Tu autem deprime eum, & humilia eum cum omnibus consiliariis ejus, ut sit mansuetus & modestus erga postulationem meam propter gratiam, & pulchritudinem, quam tu *Deus* meus daturus es mihi eo tempore, quo ingrediar ad illum ad deprecandum faciem ejus pro populo meo. *Inclina cor ejus, ut odio habeat inimicos tuos*, & diligat servos tuos, qui sunt filii *Israel*, populus tuus sanctus & hæreditas munda; quia cor regis in manu *Jehovæ*, & cor regum in manu tua.

“O *Deus* magnifice terribilis & excelsus, libera me *quæso* hodie à timore & à metu quo timeo & metuo; & sic ingrediar in conspectum ejus in benignitate nominis tui, & egrediar à facie ejus in pace.

Factum est proinde, die tertio, ut indueretur Esther regina vestimentis decoris sui, & ornamentis gloriæ suæ; & assumens secum duas puellas suas, posuit dexteram suam super puellam unam, innixaque est ei more regio; alia autem puella sequebatur eam, & sublevabat utramque vestem ejus, ne diffunderet in terram una cum auro quod erat in vestimentis ejus; sic enim erat consuetudo Reginarum, ne diffunderent in terram vestes earum. Imposuit autem capiti suo omnes species gemmarum pro ornamento diadematis regii, & exilaravit faciem suam, & abscondit marorem animæ suæ: sicque ingressa in atrium interius coram Rege astitit ante conspectum illius.

Porro *Rex Assuerus* sedebat in solio suo indutus pallio regio, pallio scilicet aureo. Obryzum autem, quo circumdatus erat scintillabat, & micabat, instar fulguris, et carbunculus et smaragdus undique fulgebant, et omnes species gemmarum gloriæ, quibus ornatum erat vestimentum ejus, coruscabant. Cumque ille levasset oculos suos, vidit Estherem stantem ante faciem suam, & subito accensa est in eo ira ejus admodum, eo quod violasset regina legem suam et statutum suum, quo dixerat: “Quicumque veniet ad regem non vocatus morte morietur. Illa autem venerat non vocata. Esther vero levans oculos suos vidit faciem Regis, et ecce oculi ejus ardentes sicut lampades ignis præ magnitudine iræ quæ excitata et accensa erat in corde illius. Ut ergo cognovit Esther indignationem Regis et furorem ejus, territa est mulier vehementer, & deficiens corde reposuit caput suum super puellam, cui innitebatur dextera sua.

At videns *Deus* noster molestiam nostram misertus est oppressionis populi sui, et calamitatis hæreditatis suæ, et auxilium præstitit ei in angustia orphanæ pauperculæ deprecantis misericordiam suam, in qua confidebat, deditque ei gratiam coram Rege, et auxit & pulchritudinem supra pulchritudinem ejus, et decorem supra decorem ipsius. Tunc *Rex* cum stupore consurgens e solio suo cucurrit ad Estherem, et amplexatus et osculatus est eam, & sustentavit brachio suo. Dixitque ei *Rex*: “Quid est tibi, cur sic paveas? Esther regina, conforta temetipsam, bono esto animo, neque timeas propter amorem meum; nam lex ista quam statuimus nihil do-

Esther induit se
vestibus regis
Esth. V. 1. Et ex
cap. Apocrypho
XV. 4, 6.

v. 7.

v. 8.
Ingreditur ad re-
gem.

v. 9.

v. 10.

Aspectu Regis
terrata deli-
quium patitur.

v. 11.

16:2
Rex e solio con-
surgens erigit
eam.

v. 12.

v. 13.

mini

mini habet in te, eo quod tu sis Regina & consors mea. Accipiensque Sceptrum aureum posuit super caput ejus, dixitque ei: "Quare non loqueris mihi Regina Esther? Cui Esther: "Quia te vidi, inquit, Domine mi Rex, & stupefacta est anima mea propter majestatem glorie tue, & propter magnitudinem decoris tui. Cumque sic fuisset locuta, reclinavit caput suum super puellam; nam anima ejus fatigata erat à jejuniis, & prae angustia & dolore. Quare territus Rex vehementer flevit super faciem Estheris reginx. Ministri vero regis deprecabantur Reginam, ut ipsa loqueretur cum rege, faceretque animam ejus hilariorum: Videbant enim angustiam domini sui. Tunc Regina Esther allocuta est regem, & dixit: "Si placeat Regi, cras illi convivium parabo; & ibi patefaciam illi ea quae sunt causa adventus mei ad regem cum non vocata fuerim. Et dixit ei Rex: "Ita faciam, Et crastino die rex fuit letus cum ea in convivio, cujus particeps fuit Haman, tunc magnus in domo regis existens. Et illo etiam die Regina Esther allocuta est regem, dicens: "Domine mi Rex, cras etiam mihi sis aequè benignus ac hodie, & letare in convivio quod tibi parabo, & tunc patefaciam quid sis, quod angit animam meam. Crastino autem die veniente fecit Rex quod regina Esther petierat & letus fuit, & benignus corde, & dixit ad eam: "Dic queso Esther, quare cor tuum doluit? Si petieris dimidium regni mei, notam fac mihi, & faciam. Tunc Esther Regina protulit vocem suam cum fletu & clamore magno & amaro, dicens: "Et quid mihi est adhuc domine Rex in toto regno tuo, & in gloria domini tui? Quoniam niam vendidisti me & populum meum in manum viri hostis & inimici ad nos perdendos. Dixit autem Rex astuans ira: "Quis est iste? Et ubi est ille in cujus cor ascendit hoc à me petere? Et ex qua gente es tu? Et dixit ei: "Domine mi Rex, Judea ego sum in lege Mardochei Judei, qui sedet in porta regni tui; & ille hostis qui angit nos, hic Haman malignus, quem tu magnum fecisti super omnes principes. Et tu nosti quod fecit Mardocheus propter te quando detexit secretum Eunuchorum tuorum, qui quaesierunt mittere manum in te, & liberavit te à morte. Et misit Rex post Mardocheum, ut nosceret quid hoc esset, & quamobrem. Qui cum venisset ad regem, Rex dixit ad Mardocheum: "Sic locuta est Esther Regina ad me, & tu non indicasti mihi, neque ab illa quidquam audiivi nisi hodie. Dic mihi nunc, quid mihi fecit ille hostis? Tunc Mardocheus dixit Regi: "Salve, Domine mi Rex, sic machinatus est, sic fecit, & sic scripsit in nomine tuo libellos in omnes regis provincias, ad destruendum, ad occidendum, & ad perdendum omnes Judeos. Et nunc vide quomodo potes malum ejus convertere & machinationem ejus irritam facere. Rex autem ira accensus est contra illum, & surgens à convivio vini, iratus jussit suspendi super ligno Haman & filios ejus, donec mortui essent.

Quae postquam ita gesta sunt, fecit Jehova salutem magnam per manus Estheris reginx & Mardochei Judei Benjamitae, qui sedebat ad portam regis. Suspenduntque Haman, & filios ejus in uno ligno, & mortui sunt. Mardocheus autem factus est magnus in domo Regis & cresce-

v. 19.

v. 16.

v. 17.

v. 19.

Ille invitat regem ad convivium Esth. v. 4.

v. 5.

Invitat ad secundum convivium v. 8.

v. 6. & infra

VII. 2.

v. 3.

17.

Alloquitur regem & causam adventus sui declarat.

v. 4.

v. 5.

v. 6.

Haman accusatur.

Accersitur à rege Mardocheus.

v. 7.

Suspenditur Haman cum filiis suis.

v. 10.

Ben-Gorion hic Omisit ea quae sequuntur in Canonico libro Esther. c. VIII. & IX.

*Judas ulciscun-
tur se de inimi-
cis suis IX. 5.*

17:

bat & major fiebat. Dedit præterea Rex licentiam *Judeis* perdendi omnes hostes eorum, & cunctos qui quærebant malum *Israel percusserunt in ore gladii*. Exaltatusque est *Mardocheus* ab illa die & deinceps in domo regni *Assueri*, & crevit *Israel*, & elevatus est; servieruntque patres nostri omnibus Regibus *Persarum* in quiete † & tranquillitate usque dum regnavit *Darius secundus*.

C A P U T V.

*Darius II. victos
Macedones in ser-
vituem redigit.*

Alexander M.

*Bellum movet
contra Darium.*

*Tendit versus
Hierosolyma, Jo-
seph. Antiquit.
l. XI. c. 8.*

*Somnium ejus
Ibid.*

*Increpatur ab
Angelo.*

17:

ET factum est cum regnaret *Darius*, commisit prælium ingens cum gente *Macedonum*, & percussit eos cæde maxima, & dominatus est cum duritie super gentem *Macedonum* postquam confligit cum eis, & humiliavit illos: donec regnavit *Alexander* ex *Macedonia* filius *Philippi*, qui magnam & celebrem reddidit gentem *Macedonum*, & percussit omnem terram orientalem usque ad finem totius terræ habitatæ. Nam cum gens *Macedonum* provocata esset contra regnum *Persarum*, egressus *Alexander* de *Macedonia* cum ingenti exercitu venit contra *Darium*: & pugnans contra eum, percussit omnes gentes quæ fœdus inierant cum *Dario*, percussit quoque terram *Aegypti*, & terram *Edom*. Veniensque ad portum maris, percussit *Aconem*, & *Ascalonem*, atque *Gazam*. Et cum dixisset faciem suam, ut ascenderet versus *Jerusalem*, & percuteret illam eo quod fœdus haberet cum *Dario*, profectus de *Gaza* cum universo exercitu pervenit ad quemdam locum in itinere, ubi ipse castrametatus est cum exercitu suo.

Contigit autem ea nocte dum jaceret super lecto suo in medio tentorii, vidit virum stantem juxta caput suum indutum lineis, & habentem gladium districtum in manu sua: aspectus autem gladii illius similis erat fulguri coruscanti in die pluviz. Cumque levasset gladium super caput regis, expavit Rex vehementer, & ait: "Quare dominus meus percutit servum suum? Cui ille respondit; "Quoniam milit me Deus ad subjugandum tibi gentes robustas. Et ego sum *Angelus*, qui ambulo ante faciem tuam, ut auxilium feram tibi. At nunc scias quia morte morieris, eo quod conaris ascendere in *Jerusalem* & malum inferre sacerdotibus *Jehovæ* & populo ejus. Dixitque rex: "Obsecro, Domine mi, remitte servo tuo hanc iniquitatem. Si displicet hoc in oculis tuis revertar ad mea. Respondit vir ille: "Ne timeas, ego accepi personam tuam. Vade, & perge iter tuum in *Jerusalem*. Cum autem veneris prope *Jerusalem*, videbis virum indutum lineis, sicut ego indutus sum, juxta formam meam † & similitudinem meam. Statim atque igitur videbis illum, festinanter cadas super faciem tuam in terram & adores eum, & quæcumque dixerit tibi facies, & non transgredieris imperatum oris ejus, alias ipso facto morte morieris.

Surgens vero Rex perrexit viam suam versus *Jerusalem* furore perci-

tus. Cumque appropinquasset coram urbe cum exercitu suo ad distantiam jactus sagittarum, *timuit vehementer* נִיִּין Chonia sacerdos, & omnis Onias (Josephus Jaddas) Pont. M. territus adventu Alexandri. populus, audito Alexandri adventu, Antea autem clamaverunt ad Deum, & predicaverunt jejunium: expleto vero jejunio egressi sunt *Judei* in occursum ejus cum honore, rogaturi eum ne percuteret civitatem, & Chonia cum eis. Mox egressus ipse sacerdos extra portam cum omni populo & sacerdotibus aliis, Stetit Chonia sacerdos magnus ante illos, vestitus lineis; cumque Rex Alexander vidisset Choniam sacerdotem, festinavit, & descendit de curru, procidensque in faciem suam adoravit sacerdotem. Et indignati sunt Reges propter hoc, dixeruntque illi: "Quare adorasti virum illum qui potentiam nullam habet ad bellandum? Respondit Rex servis suis regibus: "Ne frematis propter hoc: nam Angelus qui ambulat ante faciem meam per omnes gentes ad auxiliandum mihi, habet similitudinem & formam eandem cum viro isto quem adoravi. Postea ingressus est sacerdos cum Alexandro rege in Jerusalem; & introduxit eum sacerdos in sanctuarium Dei nostri, ostenditque ei sacerdos Templum *Jehovæ*, & atria sanctuarii, et thesauros ejus, et porticus ejus: ostendit etiam locum sanctorum, locum altaris, atque locum holocausti. Et ait Rex, "Benedictus *Jehova* Deus *Israel*, Deus Templi hujus, et beati vos servi ejus qui ministratis ante conspectum ejus in loco isto. Nunc itaque faciam et ego mihi memoriam in loco isto, et dabo aurum multum artificibus qui fabrefaciant imaginem meam, et statuam eam inter domum et inter sanctum sanctorum, ut sit effigies mea in memoriam mei in domo ista Dei magni. Dixit sacerdos ad Regem: "Aurum quod sponte offerunt labia tua da pro sustentatione sacerdotum *Jehovæ*, et pro alendo populo eorum, qui veniunt ad adorandum in domo ista; et ego faciam tibi hic memoriam multo meliorem, quam id quod rogasti. Cui Rex inquit: "Et quænam erit ista memoria? Respondit sacerdos: "Hæc erit memoria tua in eo quod omnes qui nati fuerint ex sacerdotibus anno isto per *Judeam* universam et *Jerusalem* appellabuntur nomine tuo *Alexandri*; et hoc erit tibi memoriale, cum venerint ut exequantur ministerium *Jehovæ* in domo ista. Nam non licet nobis, neque concessum est à Deo Domus istius, ipse est *Jehova* Deus noster, admittere ullum sculptile, aut aliquam imaginem. Rex autem miratus est verba sacerdotis, et recta visa sunt in oculis ejus, et fecit sic. Dedit itaque Rex aurum pro usibus Domus, & adoravit *Jehovam Deum nostrum*, & exivit.

Egreditur obviam ei cum universo populo gratiam ab eo petens. Alexander adoravit Choniam.

Visio hæc supra describitur 17.

Ingreditur Hierosolyma.

Offert ingentem vim auri ut imago ipsius in Templo collocetur.

17 ::

Chonia Pontifex M. deterret illum à consilio impio.

Munificentia Alexandri, Ibid.

Rogavit proinde Rex sacerdotem ut consuleret *Jehovam Deum* pro se per *Urim & Thummim*, an abiret pugnaturus contra *Darium*, aut desisteret. Respondit sacerdos, dicens: "A die captivitatis Domus hujus in captivitate *Babylonis* abscondita sunt à nobis *Urim* et *Thummim*; sed ego quæram à *Jehova* in precatione mea, et ille mittet Angelum suum in spiritu sanctitatis, et notum faciet mihi, ut doceam te illud quod è re tua futurum est ut facias. Et quæsit sacerdos à *Jehova* pro rege; et *Jehova* posuit in ore ejus verbum quod diceret Regi. Dixit ergo sacerdos ad Regem secundum os *Jehovæ*: "Vade, equita, et prospere age, quia

Chonia ait *Urim & Thummim* abscondita fuisse à captivitate *Babylonica*.

Ipsæ consulit *Jehovam* pro *Alexandro*.

Ostendit Prophe-
tiam Danielis,
Dan. VIII. 5.
Ibid. apud Jo-
seph.
Ibid. Alexander
M. comparatur
hircus caprarum.
Darius vero A-
rietis.

“ tradendo tradetur in manum tuam. Deinde allato coram eo libro *Danielis* Prophetæ, legit in eo, et ostendit quod scriptum erat ibi, de *Ariete* gerente cornua, qui arietabat in omnes ventos, et de *Hirco* caprarum qui cucurrit contra arietem atque conculcavit eum in terra. Dixitque sacerdos ad Regem: “ Tu es *Hircus* caprarum, & *Darius* ipse est *Aries*. Tu conculcabis eum in terram, & accipies regnum ejus de manu illius. Cumque sacerdos sic confortasset cor Regis, egressus est *Alexander* de *Jerusalem* gaudens & hilaris, ut transiret inde, & pergeret adversus *Darium*, & pugnaret contra eum.

18.
Sanballat Horonites
occurrit *Alexan-*
dro, *Joseph. Anti-*
quit. I. XL c. 8.

Pertransivit autem terram filiorum *Ammon*, ubi egressus est in occursum ejus סנבלט החורוני *Sanballat Horonites*, qui procidens in terram, adoravit eum, atque suscepit in domum suam, fecitque ei & cunctis principibus ejus convivium magnum, & dedit ei argentum & aurum plurimum. Deinde rogavit eum, ut permitteret ædificari sanctuarium in monte גריזים *Garizim*, in gratiam *Manallis* sacerdotis, generi sui, qui acceperat filiam ejus, & erat frater *Iddo* sacerdotis magni in *Jerusalem*: si quidem nolebat *Manasse* abjicere uxorem suam, sicut fecerant sacerdotes fratres ejus tempore *Ezra* sacerdotis, qui ablegaverant uxores alienigenas atque ob id repudiaverunt eum sacerdotes sancti & integri ne sacerdotio fungeretur in *Jerusalem*. Ille autem abiens cum uxore sua ad *Sanballat Horonitem* socerum suum, habitavit cum illo. Idcirco hæc fuit causa cur *Sanballat* postulavit à Rege *Alexandro* ædificari templum in monte *Garizim*, ut sacerdotio fungeretur illic gener suus ipse, & *Eliasib* sacerdos cum eo. Ad quem ait Rex: Ædifica sanctuarium quod postulas in monte *Garizim*, sed cave ne forte sis in laqueum sacerdoti magno *Choniae* qui est in *Jerusalem*, & etiam cuilibet sacerdoti qui post eum venturus est ut sacerdotio fungatur pro illo. Postquam itaque Rex abiisset, ut bellum inferret *Dario*, tunc ædificavit *Sanballat Horonites* sanctuarium in monte *Garizim*, & dixit ad *Manassem* generum suum: “ En habes sanctuarium veritatis secundum quod scriptum est in lege vestra: Et dabis benedictionem super monte *Garizim*. Factum est proinde sanctuarium illud in lapidem offendiculi, & in petram scandali atque in laqueum sacerdotibus *Jehovæ*, qui erant in *Jerusalem* & sanctuario *Jerusalem*, eo quod multi *Nebulones* è populo nostro abirent ad montem *Garizim* per singulos annos celebraturi festa sua cum decimis suis spontaneis oblationibus, & victimis pacificis, derelinqentes sanctuarium *Jehovæ* Dei nostri quod erat in *Jerusalem*. Ditatumque est sanctuarium illud supra modum, & stetit per multos dies donec regnavit *Hyrchanus* filius *Simonis* de filiis *Hasmonæi*, qui subvertit sanctuarium illud, & reduxit omnem cultum divinum ad sanctuarium, *Jehovæ*, quod erat in *Jerusalem*. *Hyrchanus* autem ille est, qui circumcidit *Idumæos* & confederavit eos sibi, ligavitque vinculis circumcisionis, quemadmodum narratur in libro, qui agit de robore & fortitudine ejus.

Alexander per-
mittit ædificari
Templum in
monte *Garizim*.

Ibid.

Deut. XI. 29.
Quod fit in pe-
tram scandali
populo *Juda*.

Diu postea *Hyr-*
chanus subvertit
Templum *Gari-*
zim.

28:

Explicit Liber primus Historiæ Josephi Ben-
Gorionis Sacerdotis.

JOSIPPON

י' ד' פ' ו' י'

JOSIPPON

LIBER SECUNDUS.

CAPUT VI.

MONITIO AD LECTOREM.

Quoniam toto hoc *Historiæ suæ* libro secundo Ben-Gorion noster Alexandri *M.* gesta ex professo tradit prout se in libro *Generationum Alexandri* reperisse affirmat, non erit sane injucundum, hic fontes ipsos unde ille tam lepide confictam fabulam hausit, aperire, quemadmodum in *Præfatione* promissimus, Ut itaque fidem nostram liberemus, & quo melius ipsius Ben-Gorionis hac in re minime *Impostoris* (si pauca quædam quæ vel male intellexit, vel transposuit, vel denique ad *Judaicæ gentis gloriam* de proprio finxit, excipiantur) fides, sedulitas, & diligentia innotescant, nos è regione *Textus* excerpta loca parallela *MS. Codicis Bodleiani* qui inscribitur de *Gestis Alexandri*, *Italico* charactere imprimenda curavimus, quæ alioquin fortasse nunquam lucem aspexissent. De hoc autem *MS. Codice* ut & de aliis ejusdem farinae jam in *Præfatione* diximus. *Orthographiam* rudem illorum temporum, *Commata*, *Apices*, *Punctorum* *Literarumque Majuscularum distinctiones*, ubi occurrunt in *Exemplari* nostro, fideliter, quantum fieri potuit, retinimus.

Sic dicit *Joseph Ben-Gorion* Sacerdos cuicumque libros suos *visuro*.
 Quandoquidem *Alexander Rex* fuit Rex terribilis & potentissimus super omnes reges terræ; ut plenius cognoscatur robur ejus & fortitudo ejus: proposui narrare *Historiam* ejus à principio *nativitatis* ejus pauca quædam. Porro testaturus sum de illo quemadmodum inveni ex verbis *Strabonis Cappadocis*, *Nicolai Damasceni*, & *Titi Scriptoris Romanorum*.

Promnium Authoris. In Historiam suam Alexandri M. qua hic sequitur.

Authores quibus usus est in hoc opere de quibus vide supra.

BEN-GORION.

Ex MS. Bodleiano
NE. D. 2. 8.Incipit liber de gestis
Alexandri.

Magnus Aegypti
ait scripsisse Vi-
tara, & Gesta
Alexandri Magni.

ATque etiam ut reperi in LI-
BRO GENERATIONUM
ALEXANDRI, quem composue-
runt Magi Aegypti, & Sapientes
ejus, qui operam dant scientiis fir-
mamenti, & cognitioni naturarum
entium creatorum, contemplationi
Stellarum, revelationi arcanorum in-
tentionum, operi plantarum & ani-
malium, & imaginum, quarum ope
educunt in lucem occulta scientia-
rum reconditarum. Hoc est autem
initium narrationis.

Nectanebor pater
Alexandri Magni.
Cur Ben-Gorion
scripsit, Nectane-
bor cum (*) in fi-
ne, proclive est
judicare ex Lati-
nis vocibus M.S.
Codicis, in initio
hujus Fabulae, de
Nectanebo rege.
Forte an in ejus
codice scriptum
erat, de Nectane-
bo rege. Quid-
quid sit hanc
scriptionem
נקתניבור
Nectanebor ubique
retinet.

* Artaxerxes de-
liberat de bello
contra Aegyptum.

13:

Nectanebor con-
sulit Demones
suos.

Vir erat in terra Aegypti, regnabatque super illam, cui nomen נקתניבור
Nectanebor, ipse fuit pater Alexandri certissime, ut patet ex Historia
Gestorum illius. Verum quidem est nomen ejus celebre evasisse, & cogni-
tum fuisse apud omnes populos, ac si revera fuisset Alexander filius
Philippi. At vero filius Philippi utique non fuit.

Porro vir ille, nempe rex Nectanebor, intelligens erat & sapiens, prin-
cepsque super omnes Magos Aegypti, ac potentissimus inter praestigiato-
res, & elicientes virtutes syderum, & cognitores rerum futurarum. Ita-
que invenit gratiam in oculis populi sui, placebatque illis à minimo us-
que ad maximum.

Nuntiatum est autem ei, quod
Rex Persarum ארתחשטא * Ar-
tachshasta, consilium inisset Pro-
vinciam Aegypti funditus everten-
di, & sibi subjiciendi regnum illius.
Qua re audita Nectanebor misit ali-
quos de fidis principibus, & ex optimis quibusque viris, quos secum ha-
bebat, in illam provinciarum suarum partem quæ sunt contiguae regno
Persarum, + ut explorarent & penitus cognoscerent rumoris veritatem,
scirentque verum vera hæc essent, nec ne.

Interea ipse Nectanebor in domo
sua consuluit per sapientiam suam,
elicientem virtutes syderum, ut pro
more suo veritatem, res occultas &

Fol. 130: **S**apientissimi namque
Aegyptii scientes men-
suram terre atque undis maris di-
vinantes, & celestia cognoscentes.
Id est Stellarum cursum computan-
tes: tradiderunt ea universo mun-
do per altitudinem doctrine & per
magicas virtutes. Dicunt autem de
nectanebo rege eorum quod fuisset
homo ingeniosus & peritus in astro-
logia & mathematica: etiam &
magicis virtutibus plenus.

Quadam die dum nuntiatum
fuisset artaxersen regem persarum
cum valida manu hostium venire
contra eum non movit militiam ne-
que preparavit exercitum armato-
rum aut artificia ferri.

Sed intravit solus in cubiculum
palatii & apprehendit concam eream
misitque in eam aquam pluvialem
& tenens in manu virgam eneam
per

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

per magicas incantationes videbat atque intelligebat ipsa concha aqua plena classes navium quæ contra eum veniebant.

conditas asservabat. Deinde accepit manu ramos palmarum, qui cæsi fuerant in tempore magico ariolatusque fuit cum eis in aqua: usque dum apparuerunt ei similitudines quædam turmarum ascendentium contra se. Cumque paululum illic substitisset, rursus Ariolari incepit, ut cognosceret an prævaleret adversus illas, nec ne.

Erant vero tunc ad custodiam regni principes militiæ positi à nechtanabo in partibus persarum. Venit quidam ad eum dicens. maxime nechtanabe ecce venit contra te artaxerxes rex persarum cum multitudine hostium ex pluribus gentibus. Nunc namque ibi, Parthi, medi, perses, syri, mesopotamii, arabes, bosphori, augui, caldei, bactrii, scythiæ, bircanii, atque agriophagi. Et alia plures gentes de orientalibus partibus innumerabiles.

“ תרכמונים Tarchemonim, כלמים Calmim, כראסאנים Carasanim, לוזים Luzim, תגרמים Targarmim, כושים Cuschim, ערבים Arabim, ערקים Arkim, סינים Sinim, & הודיים Hodiim. Hi omnes simul convenerunt, veniuntque adversum te: & ne unus quidem ex eis sive educens gladium, sive jaciens arcu, sive gestans clypeum, & lanceam, ab ortu solis ex tota terra הודו Hodu relictus est, qui non accingatur contra te. Quæ quidem omnes copiæ adversum te terra marique colliguntur.

Nechtanebus autem Subridens dixit ei. Tu princeps, custodiam quam tibi tradidi vade observa bene & vigilanter, Sed tamen non sicut princeps militiæ responsum dedisti sed sicut timidus homo. Virtus enim non valet in multitudine populi. Sed in fortitudine animi. An nescitis quod unus leo multos cervos in fugam vertit.

“ ges hircorum & agnorum innumeros? Nunc itaque abi, & mane in domo tua, siquidem non es vir fortis.

130. Et hæc dicens iterum introivit in cubiculum palatii solus & fecit naviculas creas & posuit in con-

futuras explorando, deprehenderet. Implevit ergo concham æneam aquis pluvialibus, quas jampridem ad opus divinationis, apud se re-

conditas asservabat. Deinde accepit manu ramos palmarum, qui cæsi fuerant in tempore magico ariolatusque fuit cum eis in aqua: usque dum apparuerunt ei similitudines quædam turmarum ascendentium contra se. Cumque paululum illic substitisset, rursus Ariolari incepit, ut cognosceret an prævaleret adversus illas, nec ne.

Ac dum adhuc ariolaretur, ecce unus ex fidei ejus legatis quos ad explorandum quæ ab Artaxerxe gererentur miserat, venit ad eum dixitque: “ Scito, O Rex Nechtanebor, certum esse quod Artaxerxes Rex parat ascendere contra te, ut expugnet arces & munitiones tuas, subjiciatque regnum tuum turmis inimicorum tuorum insurgentium contra te. Quin & præter Medos & Persas nemo est, qui ejus auxilio adesse non decreverit. תכמונים Tacmonim,

“ תרכמונים Tarchemonim, כלמים Calmim, כראסאנים Carasanim, לוזים Luzim, תגרמים Targarmim, כושים Cuschim, ערבים Arabim, ערקים Arkim, סינים Sinim, & הודיים Hodiim. Hi omnes simul convenerunt, veniuntque adversum te: & ne unus quidem ex eis sive educens gladium, sive jaciens arcu, sive gestans clypeum, & lanceam, ab ortu solis ex tota terra הודו Hodu relictus est, qui non accingatur contra te. Quæ quidem omnes copiæ adversum te terra marique colliguntur.

Quibus auditis Nechtanebor risit, dixitque ad illum: “ Ne tu vir ignavus & iners, eo quod timuisti, & talia verba territus locutus es in auribus meis. Annon audisti, aut ignoras, quod victoria non sit in multitudine exercitus, sed potius in fortitudine & robore cordis? Nonne leo unus disperdit & agit in stragem greges hircorum & agnorum innumeros? Nunc itaque abi, & mane in domo tua, siquidem non es vir fortis.

Tunc Rex Nechtanebor surgens de folio regni sui & concessit in locum scientiæ divinatoriæ, qui apud ipsum

Ariolatur.

Ab exploratoribus certior factus de ingenti Apparatu Artaxerxis.

India.

Ridet, & ipsum Nuncium ignavia insumulat.

131: Ariolatur secundo.

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

ipsum erat. Mox finxit e cera effigies curruum & equitum, easque arte dispositas per divinationem super aquas collocavit: quæ quidem aquæ penes illum erant in hunc usum destinatæ. Deinde acceptis manu ramis palmarum ariolatus est, ut dignosceret an ipse ab adversariis victor evaderet, aut illi victoriam essent reportaturi. Continuo apparuerunt ei effigies imaginum exercituum & turmarum suarum collapsæ & dejectæ ante effigies imaginum turmarum Persarum quæ ascenderant contra se.

Territus Visionibus animum despondet.

Mutato habitu fugit ex Ægypto.

Ac statim inito consilio quomodo posset effugere, abrasit caput & barbam & palpebras oculorum, mutavitque se, & induit se vestibus sordidis. Atque ita Nectanebor Rex fugit ex Ægypto, & secedens noctu, tulit secum quantum potuit ex lapidibus pretiosis, & auro & gemmis. Præterea secum tulit, omnes illas effigies quibuscum Ariolabatur, quotquot habuit apud se effectas secundum Scientiam Syderum, & ex quarum Oraculis abscondita & futura cognoscebat. Et egres-

Inde venit Pelusium.

Antiochia hic sumitur pro Ethiopia.

Fugit se esse Migum Babylonum.

Urbi Macedonia, Ben-Gorion ait metropolis regni Græcorum. Excipitur honorifice.

Ægyptii Serapim consulunt de rege suo.

sus ex Ægypto venit in civitatem בלוסיה Belusia, unde profectus perrexit ad urbem אנטוכיא Antiochiæ, quæ caput civitatum regni Græcorum erat in illis diebus. Atque ibi induit se vestimentis splendidis ex bysso & serico secundum morem optimatum Babylonis, & sacerdotum ejus.

Inde profectus est in Civitatem מקדוניה Makedonia. Quæ quidem civitas Macedonia urbs est laudatissima, estque Metropolis regni super omnes alias civitates, quæ sunt in regno Græcorum, & habitavit ibi. Sapientes autem civitatis cum cognovissent Sapientiam ejus illum summo cum honore exceperunt: nam inter illos erat instar Prophetæ, & singulis ex eis quidquid ad ipsos pertinebat aperte denunciabat. Itaque tanto in pretio apud illos fuit, ut illum supra se ipsos summis laudibus efferrent.

Interim Ægyptii, cum discessisse Dominum suum vidissent, ad unum e simulacris abominationum suarum, cui nomen שרפס Serapis, se contulerunt; & victimas immolaverunt, eique oblationes obtulerunt. Deinde Sapientes eorum interrogaverunt illud dicentes: "Ubi est Rex noster? Respondit eis simulacrum, dicens:

cam plenam aqua pluviali, tenensque in manu virgam palme, & respiciens in ipsam aquam totis viribus suis incantare cepit, & videbat quomodo dii ægyptiorum gubernabant innavi deos barbarorum.

Statimque mutato habitu radens & caput & barbam tulit aurum quantum portare poterat & eaque illi necessaria erant ad astrologiam & mathematicam artem fugit quam secrete de ægypto pelusium, deinde ethiopiam induens se vestimenta linea, hoc est sindones albas quasi propheta ægyptius: venit Macedoniam. Sedensque incognitus palam divinabat omnibus qui pergebant ad eum.

Ægyptii vero ut viderunt quod nectanebus non inveniebatur perrexerunt ad Serapim deum illorum maximum & rogaverunt deum ut responsum daret illis de nectanabo rege eorum. Serapis autem responsum dixit illis. Nectanebus Rex fugit de ægypto propter artaxerxen regem persarum qui veniet & subjugabit vos. Post alii
"Scitote

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

quantulum vero temporis debet reverti ad vos juvenis ejiciendo à se senectutem & ulciscetur nos de inimicis nostris subjugando nos & illos. hæc responsa accipientes egyptii a deo suo statim fecerunt regalem statuam ex lapide nigro in honorem nechtanabi & scripserunt ad pedes ejusdem statuæ illa responsa ad memoriam posterorum. Nectanabus autem incognitus manebat in macedonia.

ad similitudinem Nectaneboris regis sui; & inscripserunt ei responsionem simulacri, ut essent in memoriam sibi & posteris suis post ipsos; & asservaverunt illam in domo in quam Senatores civitatis conveniunt.

Nectanebor autem habitabat in civitate Macedoniae, magno in honore habitus, incognitus tamen aut quis esset, aut è quo populo oriundus; at nihilo minus in pretio inter illos degebat.

Interea philippus rex macedonum abiit in prelium. Nectanabus autem ascendens palatium ut videret reginam mox ut vidit reginam olimpiadem jactatum est cor ejus & exarsit in concupiscentiam ejus tetenditque (manum) suam salutans eam & dicens illi Ave regina macedonum dedignans illi dicere dominam. Ad hæc respondens ei olimpiadis dicens. Ave magister. Accede propius & sede. Sedente autem eo.

adlit tibi auxilio, O regina Macedoniae. Cui illa: "Benedicite Deus, O tu sapiens in arcanis; sede ad dexteram meam. Tum ille retrocedens sedit. Ipsa vero facie ad eum conversa, cum sedisset, dixit ei: "Tunc ille es senex, qui denuncias signa hominibus, & ea quæ illis eveniunt?" "Qui venisti in regnum nostrum à partibus Babylonie non multo ab hinc tempore? Nam ita mihi nunciatum est. Cui ille: "Ego sum, inquit: tametsi sapientia mea super omnia dominium suum non exercent, solius enim Dei sunt interpretationes eventuum hujus mundi.

130:: Interrogavit eum olimpiadis dicens illi vere ne est quod egyptius sis. Respondit illi nechtanabus. O regina verbum pulcherimum seu regale dixisti, quum me egyptium vocasti. Sunt enim egyptii sapientes qui & Sompnia interpretantur signa

"Scitote quod rex Nectanebor
"fugit à facie Artaxerxis Regis Persarum, qui ascendit adversum vos, ut ei malum inferat.
"Ipse autem regnabit super vos annis multis, usque dum veniat filius Nectaneboris, qui regnatus est super omnem terram; & tam vos ipsi, quam inimici vestri, servi eritis illius. Quæ verba simulacri cum audissent Egyptii, finxerunt statuam ex lapide nigro

Responsio simulacri inscripta statuæ Nectaneboris.

Multis postea diebus elapsis Philippus Rex Macedoniae egressus fuit, ut bello contenderet cum hostibus, qui contra se signis infestis venerant. Interea Nectanebor ad palatium reginæ uxoris ipsius invisende gratia se contulit. Utque primum eam vidit, concupivit illam, ac magno ejus amore flagravat. Mox sese coram illa ad terram usque prostravit, deinde osculatus est manum ejus, dixitque illi: "Deus

Philippus ad bellum proficiscitur.

Nectanebor Reginam invisit.

Confabulantur adinvicem.

Tum illa: "Ecce per verba sapientie tuæ testaris te esse ex sapientibus Egypti. Respondit: "Equidem, domina mea regina, summo me honore prosequeris, & pro tua benignitate me plurimum magnificas, cum dicis me esse

Hebr. Ben Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

Negat se esse de
Sapientibus
2771.

“esse ex sapientibus Ægypti. Illi
“enim sunt facundia admodum
“præditi sapientes, & somniorum
“interpretes reconditorum, cognito-
“resque rerum occultarum. Et
“quamvis ex eorum numero non
“sum, ecce adscriptus sum inter illos per Genealogiam Sapientiarum. † Enim-
“vero nonne omnes Sapientes inter se cognatione propinqui sunt? Quin
“& ausim prædicare cognationem meam cum illis, cum non sum eis infe-
“rior in revelatione secretorum, & in cognitione futurorum.

19:
Se tamen illis
non inferiorem
prædicat.

Interea dum colloquebatur cum
ea, oculos ab illa non deflecebat, ne-
que decorem pulchritudinis ejus
cessabat intueri, maiestatemque for-
mæ illius. Tum illa, “Quid est, in-
“quit, cur ita me intueri affectas?
“Quia, ait ille, decor pulchritudinis
“tuæ mihi in mentem revocat ea,
“quæ jam antea novi per Scien-
“tiam Arcanorum; quod nempe
“Deus magnus ex Ægyptiorum numinibus concupiturus est reginam
“quandam magnam, ita ut demittat se ad inserviendum ei. Et quis no-
“vit an non tu illa ipsa sis? Quæ verba cum audisset regina, eo faci-
lius eis fidem adhibuit, quod tunc temporis Græci Deos falsos Ægypti
colebant.

Prædicans futura
reginæ adulatur.

Ostendit gem-
mam mitæ pul-
chritudinis.

Hic Nectanebor gemmam Sardo-
nice ipso pretiosorem e sinu suo
eduxit, quæ in se habebat effigies
variarum margaritarum ex forma
quàm per circinum artificis recepe-
rat. Porro in gemma illa descripti
erant tres circuli perfecti. Super una
illarum figurarum erant duodecim
signa Zodiaci: super secunda septem
Planeta: super tertia denique Cha-
racteres influentiarum constellatio-
num in Nativitates, seu ortus
regnum. Deinde eduxit e sinu
suo quatuor alias gemmas insculptas
habentes figuras, quibus docebatur

Quatuor alias
ostendit.

Easque dono dat
Reginæ.

scientia arcanorum per denunciationem futurorum & cognitionem ab-
ditorum. Et dedit has gemmas in munus reginæ, nomen autem reginæ
נְבִיָּאֵרָא * Nebiaras. Cum vidisset itaque Nebiaras regina donum Necta-
neboris,

* Nebiaras vel cum (d) Nebidas pro Olympiadas vel Olympiadis, ut passim occurrit in MS.
etiam in recto casu. Hanc vocem ut & alias bene multas tam ab ipso Ben-Gorione, quam ab Ama-
nensibus fuisse corruptas nullus dubito.

solvunt volatilia intelligunt secreta
cognoscunt atque manifestant sta-
tum nascentium dicunt. Nam &
ego sensum subtilissimum de his
omnibus duco sicut propheta atque
divinus.

130:: Hec autem cum dixisset
aspexit eam concupiscibili sensu. Vi-
dens ergo olympiadas quod sic aspexis-
set eam, dixit illi magister, quid cogi-
tasti sic me aspiciendo. Respondit
illi nechtanabus dicens. Recordatus
sum O pulcherima de responsis deo-
rum. Et enim responsum accepi à
proximis diis ut sic debeam intueri
reginam.

Hæc autem eo dicente statim
proferens de sinu suo myrsicam ta-
bulam eam & eburneam mix-
tam auro argentoque continentem
in se circulos tres primus circulus
continebat intelligentias duodecim.
Secundus circulus habebat solem &
lunam. Et post hæc aperiens cata-
ram eburneam protulit ex ea
septem splendidissima astra explo-
rantia horas natiuitatum hominum
& quatuor lapides sculptos ad
septem astra pertinentes quæ sunt
ad custodias hominum posita. Quæ
cum vidisset Olympiadas.

4

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

neboris, & gemmas illas pretiosas, de ipso mirabatur unde contigerit habere; quia satis superque per se erant argumento quod è thesauris regis essent. Attamen ultra de re hac non est percontata, sed accepit ab eo donum, & placuit in oculis ejus.

Dixit magister si vis ut credam tibi que ostendis dic mihi annum & diem & horam natiuitatis regis. Cepit computare per mathematicam artem & dicere annum & diem & horam natiuitatis regis cumque hoc fecisset dixit regine iterum. Numquid vis ut aliud aliquid dicam tibi. Cui regina respondit volo ut dicas mihi quid debeat fieri inter me & philippum quia dicunt mihi homines. Si reversus fuerit philippus ex prelio ejiciet me aliamque sibi accipiet in uxorem. Cui nectaneus dixit falsa verba sunt hec non vera sed tamen post aliquos annos ejiciet te paucis diebus. Et iterum volens nolens habebit te philippus in uxorem. ad hec regina dixit obsecro te magister ut dicas mihi omnem veritatem [deest aliquid.] Nectaneus respondit. Ille est amon potentissimus qui largitur omnibus divitias. Regina dixit obsecro te magister ut dicas mihi quam figuram habet deus ille. Nectaneus respondit neque juvenis neque vetulus sed in media etate consistit habens in fronte cornua arietis & barbam canis ornatam. Propter quod esto parata illi hac nocte quia in Sompnis videbis eum & in ipso Sompno concumbet tecum. Regina dixit hoc ego video non quomodo prophetam aut divinum. Sed sicut deum te adorabo.

habeas. Ipse vero auxilio aderit tibi in omnibus quæ optaveris. At illa, "Quis, inquit, Deus ille est, & quanam illius forma? Respondit: "Nomen Dei est **יהוה** Amon fortis, quo nomine præcipue appellatur, "quod fortes reddit, & auxilio juvat omnes, qui nituntur atque confidunt in eo. Tum illa: "Indica mihi, quæso, cujus nam figuræ seu

H 2

Deinde dixit ei: "Ecce Deus ^{Regina tenet sapientiam ejus.} tibi sapientiam largitus est: num ^{19: Respondet Quæsitis apposite.} "indicare poteris diem, horam, & "momentum quo natus fuit Philippus Rex? Quod quidem mihi "si indicaveris, sapientiæ tuæ fidem "habebo, illud enim jam ipsamet "cognovi, & per hoc probare te "volo. At ille nulla interposita mora præcise omnino id quod a se quæsierat indicavit. Tum, "Si- "quid aliud, inquit, à me præte- "rea quæsieris, indicabo rem. Cui illa: "Utique cives invicem nar- "rant, quod Philippus Rex mihi "dare libellum repudiî decreverit "mox ut à bello redierit, eo quod "filios ei non genuerim. Respondit Nectaneus: "Falso dicunt, & "mendacium loquuntur. Equidem "nonnihil continget tibi ab eo post "aliquot annos, accidentale quid, " & revera ab illo dimitteris. Sed "postea deinceps amorem tuum requiet, procumbens coram te. Tum illa obnixè ab eo flagitavit, ut ^{Accidentale quid præcuniat.} sibi illud accidentale usque ad finem ejus notum faceret: rogavitque ut sibi suppetias ferret per sapientiam suam, liberaretque ipsam à Philippo viro suo. Dixit ergo ad eam: "Scito quod ille unus è Diis magnis, de quo jam præfatus sum tibi, reginam concupiturus sit. Ille, inquam, revera concupiscet te, & requiet te, ut secum rem

^{Numinis operam spondet.}

^{Quis sit Deus Amon.}

"formæ

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

Figura ejus.

"formæ futurus sit, cum veniet? Deus ille, inquit, mediocris est statu-
 "ræ, neque senex neque juvenis, in fronte autem gerit cornua tanquam
 "cornua Tauri: barba ejus instar barba כלב * Cbeleb Canis. Porro ex
 "eo nascetur tibi filius. Hic illa præ gaudio: "Si hæc ita se habent,
 "jam non appellandum mihi nomen tuum Propheta, sed vir Dei
 "Sanctus.

Nectanebor ario-
latur in sylva.

Postea Nectanebor egressus à
 conspectu ejus in sylvam abiit, il-
 licque collectis radicibus herbarum
 quibuscum divinare solitus fuit,
 Ariolatus est, ita ut regina per
 noctem, dum jaceret super lecto, ea
 omnia videret de quibus locutus
 fuerat ad illam. Et factum est die
 altera, ut regina accerseret eum vi-
 sionem narratura, venitque ad il-
 lam; Quæ dixit ei: "Omnia quæ
 "dixisti vera sunt; venit enim
 "noctu ad me aliquis in forma An-
 "geli qui dixit se ab eo missum,
 "nunciavitque ipsum mihi auxilio
 "futurum. Tum dixit ad illam:
 "Ecce ipse iterum reversurus est
 "ad te in similitudine Serpentis.
 "Si est apud te locus in palatio tuo,
 "pernoctabo hic in angulo aliquo.
 "Cumque ille veniet ad te, indica-
 "bo tibi quid jam tibi agendum erit.
 Respondit illa: "Ecce palatium co-
 "ram te est: Elige tibi angulum
 "pro tuo lubitu, & siquidem vera
 "esse comperta fuerint verba tua,
 "tunc ipse eris instar patris filio
 "qui nascetur. Mox jussit parari
 "locum in palatio ubi cubaret.

Postulat locum
in palatio per
noctem.

19::

Mutatur in Ser-
pentem.

Tum ea ipsa nocte ille conversus
 fuit in serpentem, ut mos est præ-
 stigatoribus, mutantur enim in
 quamecunque figuram prout libue-
 rit. Perrexitque sub hac forma us-
 que in cubile reginæ, & corvit cum

131. Statimque Nectanebus va-
 le dicens regine, & descendens de
 palatio exiensque continuo à civita-
 te abiit in desertum locum atque e-
 vellens herbas triturans eas & tol-
 lens succum illarum fecit incanta-
 tionem per diabolicas figuras ut vi-
 deret olimpiadis eadem nocte in
 sompniis deum amonem concumben-
 tem secum dicentemque sibi post
 concubitum. Mulier concepisti defen-
 sorem tuum. Mane autem factum cum
 surrexisset olimpiadis à sompno fe-
 cit venire ad se nectanebum & nar-
 ravit illi sompnum quod viderat.
 At ille dixit ei scio hoc quod dicis
 & si locum dederis mihi in palatio
 tuo: per veritatem ostendam illum
 tibi qui talis est veritas. Nam iste
 deus in figura draconis veniet ad te
 postea convertetur in humanam for-
 mam ac si meam videres similitu-
 dinem. Ad hoc respondit olimpia-
 dis dicens ei. Bene dixisti magister
 recipe cubiculum in palatio, & si
 hoc probare potueris (habebo te) qua-
 si patrem piæ. Et hoc dicens jus-
 sit dari ei cubiculum.

Circa autem vigiliam primam
 noctis: cepit nectanebus per magi-
 cas incantationes transfigurans se
 in figuram draconis & sibilando ce-
 pit osculari eam & coire cum illa.
 Cum ergo surrexisset à concubitu
 ejus

* Hic lepide hallucinatus est noster Ben-Gorion dum æquivocam vocem CANIS vertit Hebrai-
 ce כלב Cbeleb, quæ Canem animal significat. Et sic facit Nectanebum Deo suo supposititio Am-
 moni barbam caninam tribuisse pro barba canis capillis ornata, qualem ipse Nectanebus fuisse vo-
 luit Fabulator. Hic autem sensus ex eo maxime probatur quod in altero M. S. Codice Cantabri-
 gienfi ejusdem Romanicæ Fabulæ No. 312. hic locus sic legitur . . . habens in fronte cornua argentea
 ornata & barbam & capillos Canis. Omnino absque ulla æquivocatione.

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

ejus percussit eam in utero & dixit. *hec conceptio erit victorialis & nullo modo ab homine subjugabitur. Taliter decepta est olympiadis concumbens cum homine quasi cum deo. Mane autem facto descendens neetanabus de palatio. Regina remansit in cubiculo pregnans. Cumque cepisset uterus ejus crescere? vocavit ad se neetanabum. & dixit illi magister: volo ut dicas mihi quid facere debeat philippus de me: si redierit. Cui neetanabus respondit. Noli expavescere quia deus amon per me erit in adiutorium tui. Et hæc dicens.*

dem foret sua fors? Et dixit ad illam: "Ne timueris; Deus enim Amon auxilio tibi aderit in hanc rem, stabilietque res tuas cum marito tuo Philippo.

Continuo descendens palatio exiensque foras civitatem in desertum locum & evellens herbas triturans eas & tollens succum earum apprehendensque avem marinam cepit incantare super eam & de succo illarum herbarum ungere illam. hoc enim faciebat per diabolicas incantationes ut deciperet philippum regem per sompnum factumque est. Eadem igitur nocte apparuit in sompno philippo: deus amon concumbens cum olimpiade uxore sua. Et post concubitum quasi videret os vulve illius consuere atque signaret aureo annulo. & ipse annulus habebat lapidem sculptum caput leonis & currus solis atque gladium. Et post hoc: dicebat ei. Mulier accepisti defensorem tuum: de patre suo philippo. Et exurgens autem philippus a sompno: vocavit ad se ariolum & narravit ei sompnum quod viderat. Cui ariolus respondit. Rex philippe pro certo scias quod concepit olimpiadis uxor tua. non

illa. Cumque opus explevisset dixit ad illam: "Ex hoc semine nascetur tibi filius fortis & potens præ iis omnibus qui fuerunt ante eum. Et mane facto exiit inde Nectanebor, & contulit se in domum hospitii sui. Demum multis diebus elapsis regina Nebiaras intellexit subfilire in utero suo filium. Misit ergo, & vocavit Nectaneborem, indicavitque ei dicens: "Ecce puer subfilit in utero meo. Deinde rogavit eum, ut sibi per sapientiam suam ostenderet, quid exinde sibi accideret apud Philippum virum suum, aut quænam tandem

Rem habet cum regina.

Subfilis infans in utero regina.

Moxque egressus Nectanebor in N. Nectanebor Ariolatus illudit Philippo per somnium.

elyam colligit herbas, & radices plantarum, quarum ope solitus erat elicere pro arbitrio suo virtutes syderum, per quas cuivis homini per somnium quidquid ipse vellet representabat. Atque ita præstigiis suis Ariolatus fuit, ut Philippus per somnium videretur sibi videre, quod Deus Amon cubaret cum uxore sua; atque ipse postea obsignaret orificium vulvæ sigillo in quo exarata esset figura Serpentis habentis cultrum supra caput suum, & solem emittentem lucem suam super illum. Ut vidit Philippus instar hujusmodi subito expergiscitur, percussusque spiritu advocat Magos suos & incantatores, narratque eis somnium suum. Qui interpretati sunt dicentes: quod regina pareret filium de spiritu Dei excelli præ cæteris numinibus, qui quidem præditus esset vi ac robore Leunculi & astutia Serpentis, cujus imperium in omnem locum ubi sol ori-

Sompnum Tbi.

1371

Hebr. Ben Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

tur se extenderet. Et revera illud indicabat figura Serpentis, nec non interpretatio scripturæ quæ sigillo inscripta fuit.

got usque ad orientem. unde sol egreditur & per gladium subjugabit sibi civitates & gentes.

Post huiusmodi visionem Philippus urbem illam quem obsidebat expugnavit. In medio autem certamine apparuit ei quasi Draco quidam, qui constitutus inter suas manus pro se pugnans omnes illius civitatis incolas contra se dimicantes terrebat, & etiam morte afficiebat. Cum itaque cepisset urbem Philippus reversus est in terram suam Macedoniam.

Jamque introeunti palatium egressa est in occursum Regina, tulitque gratiam in oculis ejus. Ipse autem amavit illam & osculatus eam dixit: "Ne timeas,

"eo quod conceperis. Deus enim somnium ea omnia vidi quæ tibi contigerunt, neque fas est mihi vel

"cuiuslibet rem illam tibi peccato aut

In illis diebus sedebat Philippus super folio suo in domo convivi, principesque ejus & servi astabant coram illo. Regina vero sedebat ad dextram ejus. Tunc ariolatus Nectanebor, per scientiam divinationis in Draconem convertitur, veniensque ad palatium regis intérieus usque in sinum Reginae perrexit, atque illam deosculatur. Quæ res Regem & principes ejus conterritum. Tunc rex dixit ad eos: "Ego

"vidi Draconem hunc, cum cepi-

"mus urbem illam quam obsideba-

"mus, ille ipse est qui interficie-

"bat coram me hostes meos qui

"pugnabant contra me, aut in tu-

"gam agebat à facie mea. Quod quidem prodigii loco fuit in oculis meis.

Post dies aliquot Philippus sedens in folio suo sopore correptus fuit. Et ecce per somnium cecidit

ab homine. Sed à deo caput namque leonis & currus solis atque gladius talem intellectum habent quod ille qui nasci debet ex ea: pertin-

got usque ad orientem. unde sol egreditur & per gladium subjugabit sibi civitates & gentes.

131: Interea philippus rex pugnavit & vicit. Apparuit namque ei in ipso prelio draco qui antecederet eum & prosternebat ante eum omnes inimicos ejus. Cumque rediret macedoniam: obviam illi in palatio olimpidis uxor ejus & osculatus est eam. Intuens eam rex philippus dixit ei. cui te tradidisti olimpiadis: peccasti. tamen non peccasti quia vim sustinuvisti adeo. Itaque totum quod in te factum est per Somnium vidi. Iterum & à me & ab omnibus irreprehensibilis eris.

adjuvatus fuit tibi. Ego vero per somnium ea omnia vidi quæ tibi contigerunt, neque fas est mihi vel cuiuslibet rem illam tibi peccato aut crimini vertere.

Quadam itaque die epulabatur rex philippus cum principibus & primis macedonie una cum olimpiade uxore sua. Nectanebas autem par artem magicam transfiguratur se in formam draconis & per medium triclinium in quo comedebat philippus transiens ibat sibilans sic terribiliter ut pavorem & conturbationem mitteret qui convivere erant & appropinquans ad olimpiadem posuit caput in gremio ejus & osculabatur eam. Rex autem cum hoc vidisset dixit olimpiadi. tibi dico & vobis omnibus qui mecum epulamini hunc draconem vidi tunc quum preliatus sum cum inimicis meis.

Quod quidem prodigii loco fuit in oculis meis.

Post paucos autem dies sedens philippus rex solus in palatio suo apparuit ei parva atque mitis avis

volans

20.
Draco pugnat
pro Philippo.

Reversus in Ma-
cedoniam benigne
alloquitur regi-
nam.

Nectanebor in
Draconem con-
versus osculatur
reginam coram
rege.

Aliud somnium
Philippi.

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

volans & sedens in gremio ejus generavit ovum de gremio quoque ejus cecidit in terram & sic divisum est. Statimque exruit ex eo parvissimus serpens & congruatus est ovum & voluit introire in eum, & antequam ibi caput mitteret mortuus est. Quod cum vidisset rex philippus turbatus est valde. Et vocavit ad se ariolum: & ostendit ei ovum & serpentem & narravit quemadmodum acciderat. Cui ariolus ait. Rex philippe nascetur tibi filius qui debet regnare post tuum obitum & circuire totum mundum subjugando omnes. Et antequam revertatur in terram nativitatis sue & primis annis morietur.

131. Appropinquabat autem tempus pariendi olimpiadis & cepit à dolore torqueri uterus ejus. fecitque vocari ad se neetanabum & dixit ei. Magister magnis doloribus torquetur uterus meus. Neetanabus cepit computare & dicere illi. Subleva te paululum regina à solio tuo quia hac hora omnia elementa turbata sunt à sole. factumque est & recessit ab ea dolor. Et post paululum dixit ei neetanabur. Sede regina, & sedit & peperit. At ubi puer cecidit in terram statim factus est terre motus & fulgura & tonitrua magna pene per totum mundum. Tunc siquidem dilatata est nox & usque ad plurimam diei partem extendi visa est. Tunc etiam saxa de nubibus cum grandine mixta ceciderunt & veniens terram lapidibus verberaverunt Qua de re turbatus est philippus nimis, & contremefactus. Ingressusque ad

avis in sinum ejus, ibique ovum deposuit. Mox excidit ovum de sinu ejus, & confractum fuit, Statimque ex eo prodit Serpens parvulus qui primo super ventrem suum magno impetu reptavit. Deinde vero cum vellet ad suam testam reverti, priusquam ad eam pertingeret, mortuus est. Miratus ergo rex sapientes suos & magos congregat, & quid hoc rei esset, & quamobrem id contigisset, sciscitatur. Tunc interpretati sapientes dixerunt ei: "Scito, Rex, hoc

Interpretatio.

"spectaculum esse ex parte Numi-
 "num instar prophetiæ, qua de-
 "nunciant filium hunc, qui tibi
 "nascetur, dominaturum quidem
 "super omnia extrema terræ, at-

"que internecioni daturum omnia regna, at priusquam in terram nativi-
 "tatis suæ revertatur illico moriturum.

Cum ergo completi sunt dies reginæ, ut pareret, sedit illa super sellam parturientis. Et subito or-
 bis terrarum obtenebratus fuit, sol-
 que ignitus apparuit, & eo ipso mo-
 mento quo editus est in lucem puer
 masculus; tunc enim Ariolabatur
 Neetanabor per divinationes &
 præstigia, signa terribilia in aere
 Macedoniae ad conturbandum Phi-
 lippum ostentans, ut terrorem ei
 injiceret, atque ita servaret pue-
 rum. Qua eadem hora terra motu
 contremuit, & commota sunt orbis
 fundamenta, fulgura coruscarunt,
 & tonitrua horrendum in modum
 sonuerunt. Prævaluitque frigus ve-
 hemens in civitate Macedoniae qua-
 le nusquam antea experti sunt in-
 colæ ejus. Atque ita puer in lucem
 editus fuit. Nunciatumque est il-
 lud regi; qui statim ingressus ad
 reginam dixit ei: "Ego certe me-
 "cum quid agerem de puero isto
 delibera-

Nascitur puer.

26.
Fiant prodigia
per Neetanaborem.

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

Philippus agnoscit
puerum esse de
filii numinum.

Appellat ejus no-
men Alexandrum.

Alexandri forma.

Nectanebor A-
lexandri M. prae-
ceptor.

Dubitatio Phi-
lippi.

De qua regina
consultit Necta-
nebor.

"deliberaveram, eo quod de lumbis
"meis non sit prognatus. Attamen
"cum videam nunc tot fieri signa
"terribilia in nativitate ejus, a-
"gnosco illum esse de filius numi-
"num, Proinde statuo illum edu-
"care, ponamque super eum ocu-
"los meos. Et vocavit nomen
ejus אלסכנר Alexander.

quem habui ex alia uxore & imponatur illi nomen Alexander.
Præcepit itaque ancillis domui
suae præpositis, ut servarent & nu-
trirent illum, educarentque donec
ablaetaretur. Porro Alexander nul-
latenus erat similis forma vel patri
vel ipsi matri; Capilli enim ejus
erant sicut juba leonis, oculi magni,
quorum alter niger, alter vero glau-
cus sicut aspectus hyacinthi, dentes
item magni. Et vox ejus tanquam
vox seu mugitus bovis. Crevit ita-
que puer, & ablaetatus fuit. De-
inde sedit in domo literarum, factus-
que est eruditus & intelligens in
omni sapientia & disciplina. Desti-
navit autem Philippus ipsum Nec-
taneborem qui Alexandrum sapien-
tiam & disciplinam doceret.

Postquam vero factus est jam
duodecim annorum, insidens equis
moderabatur quadrigam, nec ullus
eques subsistere poterat coram eo
præ robore & fortitudine ejus,
quam fortitudinem Philippus cum
animadvertisset obstupuit, & dixit
ei: "O Alexander, ego te amo, &
"quidem anima tua cum anima
"mea colligata est; attamen cor
"meum non est perfecte compo-
"tum, eo quod structura seu habitu
"differas a me. Quod cum audisset
"regina, iram animo concepit suspi-
"cata cor Philippi non esse rectum
"erga seipsam. Qua propter Necta-
"neborem consultit. Qui respondit:

olimpiadem dixit ei. Mulier cogi-
tavi in corde meo ut nullo modo nu-
triretur iste parvulus pro eo quod
non est ex me conceptus. Sed cum
intelligo hunc à deo conceptum esse
quia in nativitate ejus video muta-
ri elementa. Nutriatur in memo-
riam. ac si proprius meus filius, &
quasi sit qui mortuus fuit mihi
nomen Alexander.

Hec dicente philippo ceperunt fa-
mule nutrire infantulum cum omni
diligentia. figura illius neque patri
neque matri assimulabatur. Sed
suam propriam figuram habebat.
Coma capitis ejus erat sicut coma
leonis. oculi ejus magnificantes &
non simulabatur unus ad alterum.
Sed unus erat niger & alter glau-
cus. Dentes vero erant acui. Im-
petus illius fervidus sicut leonis.
Et qualis debebat in posterum fieri:
figura illius significabatur. In sco-
lis namque ubi sedebat cum con-
discipulis ejus: pugnabat cum eis
atque vincebat eos tam in literis
quam in loquelis & velocitate ante-
cedebat eos.

131 :: Et cum factus esset anno-
rum xij. instruebatur ad pugnam
sicut videbat facere milites. Quin-
etiam videns philippus rex velocita-
tem ejus laudans. placuit ei &
dixit illi. fili alexander. diligo ve-
locitatem tuam. atque ingenium a-
nimi tui. Sed testis existo quod fi-
gura tua non assimulatur mihi. Au-
dens hoc olimpiadis: magis timuit
& vocavit ad se nectaneborem. Et
dixit ei. Magister perscrutare &
intellige quid cogitat de me philippus
facere. Qui dixit tunc alexandro.
fili diligo velocitatem tuam atque
ingenium animi tui. Sed testis ex-
isto quod figura tua non assimulatur
mihi.

Lat. Gesta Alexandri.

Hebr. Ben-Gorion.

mibi. Nectanabus hoc audiens: cepit computare & dicere regine. Cogitatio illius erga te munda est. Solus itaque respiciebat in quandam suum.

Alexander itaque cum audisset hunc sermonem: dixit ei. pater hec stella quam computas beret in celo: Cui nectanabus. Etiam fili Alexander: dixit. Et potes eam mihi ostendere. Nectanabus respondit. Sequere me hora noctis extra civitatem. & ego ostendam eam tibi. Alexander dixit. pater fatum tuum agnoscis. Nectanabus respondit. Etiam & fortiter. Alexander dixit. hec causa: bona est. & opto illam scire. Et quam mortem debeas facere scis pariter. Nectanabus respondit. Scio quippe fili. quia a filio meo debeo mori.

"me docere distulisti? Respondit Nectanebor: "Eo quod necesse sit. ut quisquis illam appetit, in sylvis & in desertis locis speculandum syderum causa degat solitarius; resque plurimas faciat, quæ nisi ab homine solitario fieri nequeunt. Tunc rogavit Alexander: "Nunquid per istam scientiam potes ea cognoscere quæ post te, & post mortem tuam eventura sunt? Cui ille, "Per scientiam meam, inquit, novi quod vita mea brevis admodum futura sit, & quod ille ipse qui è lumine meis egressus est me interfector sit. Dixit ei Alexander: "Equidem scientiam tuam admodum defixisti in corde meo, nihilominus tamen adhuc ignoro qua ratione istud cognoscere queam. Respondit ille: "Nonne jam dixi tibi, id fore, cum egressus fueris mecum in sylvam, illicque rem comperies prout scire desideras.

132. Et hec dicens nectanabus descendit de palatio & secutus est eum alexander hora serotina extra civitatem, cumque venissent ambo super foveam que erat circa murum civitatis dixit ei nectanabus. fili alexander respice stellas & vide stellam herculis quomodo trisatur. Et stella mercurii quomodo letatur. stella namque jovis lucet clara. Taliter respiciendo sursum nectanabus. accessit ad eum

"Ne quid mali suspiceris adversus Philippum virum tuum, cor enim illius integrum est erga te. stellam sperando ab ea desiderium

Quæ verba Nectaneboris audiens Alexander dixit ei: Unde tibi hæc sapientia? Et quomodo potes cognoscere cor Regis? Cui ille: In eo hæc intelligentia consistit, ut quis per scientiam syderum, Astrologiam nempe, ad se eliciat virtutes corporum superiorum. Nectanebor, autem erat unus è præceptoribus Alexandri. Respondit Alexander: "Ego summo opere cupio scientiam illam cognoscere, & pro nihilo omnem illam scientiam habeo quam me docuisti, si cum hac scientia comparetur. Et cur usque adhuc talem scientiam

201.
Alexander petit
rationem scientiæ
Nectaneboris.

Prædictio Nectaneboris de sua morte.

Tunc ambo consilium inierunt ab urbe in sylvam exeundi quadam nocte, quod & fecerunt. Ac statim atque prætergressi sunt fossas illico sydera contemplari ceperunt, cum adhuc essent juxta muros urbis constituti. Hic Nectanebor, "Contemplantur, inquit, fili, & vide stellam שבתאי Schabtai, adverte lumen ejus quasi vergens in atrorem. Tum contemplare, & vide de stellam צדק Tzedek, & stellam

Egressi ab urbe
sydera contemplan-
tur.

Saturnus Planeta.

Jupiter.

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

Venus.

Alexander Nectanebor in fossam dejecit.

20 : :
Nectanebor Alexander appellat filium suum.

Unde iratus Alexander occidit illum.

Sed poenitentia ductus cadaver humeris portat.

Altercatur Alexander cum Matre.

Cadaver Nectaneboris sepelitur in Palatio.

"stellam נוגה Noga, quomodo lucem & fulgorem splendescere faciunt. Tunc Alexander, "Fac me, inquit, illas amplius videre. Accessit ergo propius ad eum Nectanebor, cumque levasset oculos suos versus sydera ut ea ostenderet, ille subito incautum impulit precipitem in mediam fossam, dixitque illi: "Abi in iram Deorum, sic enim agere merito convenit in eum qui secretum regis absconditum revelat. Ac memineris te patris mei secreta ipsi matri revelasse. At Nectanebor levans vocem suam de imo foveae flevit dicens: "Nunc agnosco meam scientiam prodire in lumen & veritatis; cum, tu fili mi Alexander, ille ipse sis quem vidi per visionem, quod me esses interfectorus. Cui Alexander: "Et quo pacto ego filius tuus sim? Quisve hoc dixerit?

Respondit ei: "Tu vere filius meus es. At ne quæsieris quo pacto. Iratus itaque Alexander immisit in eum lapidem, impexitque in caput ejus, & mortuus est. Quo facto Alexander corde percussus ait: "Morte an verus sit sermo ejus, poenituitque eum quod illum occidisset. Mox descendens in fossam extraxit inde cadaver Nectaneboris, sublatumque in humeros portavit usque ad palatium regis. Quod cum vidisset mater ejus Nebiaras dixit ad illum: "Quid est hoc fili mi? Qui respondens dixit: "Est cadaver ipsius Nectaneboris præceptoris mei. At illa, "Quare, inquit, cædem hanc perpetrasti? Nunquid non fuit ille pater tuus, aut saltem illius locum obtinuit? Cur ergo malum ei pro bono rependisti. Cui Alexander: "Id omne evenit tibi propter mollitiem cordis tui & humilitatem animi tui. Demum jussit regina sepeliri corpus Nectaneboris in suo palatio.

propius alexander & fecit impetum in eum. atque projecit eum in foveam: erat circa murum civitatis & dixit ei. Sic decet te mori vetule. sciendo terrenas causas. Quare voluisti scire secreta astrorum. Cui nectanabus respondit. Cognitum mihi fuit hoc quia sic debuit mihi evenire & nunc dixi tibi. Quia a filio meo debeo mori. Alexander dixit. Ergo ego filius tuus sum. Nectanabus respondit. Certe filius meus es. Et hoc dicens: expiravit. Alexander itaque pietate paterna commotus: elevans corpus in humeris ejus: portavit eum in palatium. Cum ergo vidisset eum olimpiades dixit ei. fili alexander quid est hoc. Cui ille respondit. Corpus netanabi est. Et illa dixit. Nectanabus pater tuus fuit. Alexander dixit: Quemadmodum stultitia tua fecit, ita est. & jussit eum regina sepeliri.

CAPUT VII.

PRoinde Rex פלוסיה Pelusia, quæ est una de civitatibus Macedoniae contiguas, cum esset ami-

IN ipsis quidem diebus quidam princeps capadociae adduxit philippo regi caballum indomitum. cor-
poris

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

pore magnum. & pulchrum nimis ligatumque ex omni parte catenis ferreis. Comedebat enim homines & dicebatur ipse caballus bucephalus propter acceptam torvitatem seu ab insignibus quod taurinum caput in armo habebat ustum seu quod de fronte ejus quidam parvus cornutus exibat. Cumque vidisset philippus rex pulchritudinem ipsi caballi. Dixit ministris suis. Recipite hunc caballum & preparate illi cancella ferrea & ibi recludite eum ut & raptores & latrones & qui pro legibus debent mori & comedi à feris comedantur ab isto caballo factumque est. Interea philippus rex accepit responsum a diis quod ille debeat regnare post ejus mortem qui hunc caballum ferocem equitavit. Et propterea expectabat philippus rex fiduciam ipsius caballi.

mulacris abominationum suarum se contulit [illa autem per magos & incantatores cum sapientia erant fabricata] ab eo sciscitaturus quisnam post seipsum in folio suo sederet. Et vidit per somnium; & ecce unum e simulacris venit ad eum & dixit: "Vir ille, qui poterit conscendere illum equum qui apud te est in cavea coercitus, ipse regnaturus est post te. Quod oraculum philippus in corde suo asservavit, neque secretum suum cuiquam è servis suis revelavit.

Alexander itaque cum esset annorum xv. factus est fortis audax & sapiens. Didicerat enim pleniter liberales artes ab aristotile & calistene & anaximea archeni. tiam autem philosophiæ ab ארסטו Aristote, scientiam denique gladiatoriam, & luctæ a כשבאנש Casbane Luctatore. Ita ut nomen ejus inter principes magnum evaserit. Eximius præterea fuit in mundo muliebri reginarum & armatura earum.

Quadam vero die cum transisset per ipsum locum in quo stabat ipse indomitus caballus. videns illum alexander conclusum esse inter cancella ferrea & ante eum jacentem summam manuum ac pedum hominis qui illi de pastu remanserant mi-

cus philippi, & cum eo foedere conjunctus, misit ad illum equum quemdam robustum, & egregiæ formæ, qualis nullus reperire erat in tota Macedonia. Nomen autem ejus appellabatur בוצפל Bucephalus. Porro equus ille ita erat prævalidus & ferox, ut præ robore & feritate ejus, nullus eques posset illo equitare; quemlibet enim propius accedentem protinus interficiebat. Quare jussu regis fabricaverunt ei caveam ferream, in quam illum intromiserunt. Stabatque illic & nutriebatur. Et quicumque morti adjudicatus fuisset, jussu regis equo obiciebatur. Quem ille confestim enecabat & ossa ejus comminuebat, carnemque devorabat. Atque ita equus ille in cavea diu coercitus fuit.

Interea philippus ad unum è si-

Cum autem Alexander factus fuit quindecim annorum, jam tum apprimè eruditus erat in omni scientia. Didicerat enim scientiam Morum à קליסטנס Callisthene, scientiam

Aristo, scientiam denique gladiatoriam, & luctæ a כשבאנש Casbane Luctatore. Ita ut nomen ejus inter principes magnum evaserit. Eximius præterea fuit in mundo muliebri reginarum & armatura earum.

Et ecce quadam die casu evenit, ut juxta ostium caveæ in qua equus coerceretur, de quo supra memoratum est, transiret. Vertitque se ad illum & vidit: & ecce ossa hominum inter pedes ejus & crania confracta. Unde iratus est vehementer.

Bucephalus.

Propter ferociam in cavea conclusus.

Pascitur corporibus hominum.

Philippus Oraculum de suo successore consulit. 21.

Responsio.

Magistri Alexandri, Callisthenes, Aristoteles, Anaximenes.

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

Venus.

Alexander Nectanebor in fossam dejecit.

20 : :
Nectanebor Alexandrum appellat filium suum.

Unde iratus Alexander occidit illum.

Sed poenitentia ductus cadaver humeris portat.

Altercatur Alexander cum Matre.

Cadaver Nectaneboris sepelitur in Palatio.

"stellam נוגה Noga, quomodo lucem & fulgorem splendescere faciant. Tunc Alexander, "Fac me, inquit, illas amplius videre. Accessit ergo propius ad eum Nectanebor, cumque levasset oculos suos versus sydera ut ea ostenderet, ille subito incautum impulit precipitem in mediam fossam, dixitque illi: "Abi in iram Deorum, sic enim agere merito convenit in eum qui secretum regis absconditum revelat. Ac memineris te patris mei secreta ipsi matri revelasse. At Nectanebor levans vocem suam de imo foveæ flevit dicens: "Nunc agnosco meam scientiam prodire in lumen & veritatis; cum, tu fili mi Alexander, ille ipse sis quem vidi per visionem, quod me esses interfectorus. Cui Alexander: "Et quo pacto ego filius tuus sim? Quisve hoc dixerit? Respondit ei: "Tu vere filius meus es. At ne quaesieris quo pacto. Iratus itaque Alexander immisit in eum lapidem, impegitque in caput ejus, & mortuus est. Quo facto Alexander corde percussus ait: "Forte an verus sit sermo ejus, poenituitque eum quod illum occidisset. Mox descendens in fossam extraxit inde cadaver Nectaneboris, sublatumque in humeros portavit usque ad palatium regis. Quod cum vidisset mater ejus Nebiaras dixit ad illum: "Quid est hoc fili mi? Qui respondens dixit: "Est cadaver ipsius Nectaneboris præceptoris mei. At illa, "Quare, inquit, cædem hanc perpetrasti? Nunquid non fuit ille pater tuus, aut saltem illius locum obtinuit? Cur ergo malum ei pro bono rependisti. Cui Alexander: "Id omne evenit tibi propter mollitiem cordis tui & humilitatem animi tui. Demum jussit regina sepeliri corpus Nectaneboris in suo palatio.

propius alexander & fecit impetam in eum. atque projecit eum in foveam: erat circa murum civitatis & dixit ei. Sic decet te mori vetule. sciendo terrenas causas. Quare voluisti scire secreta astrorum. Cui nectanabus respondit. Cognitum mihi fuit hoc quia sic debuit mihi evenire & nunc dixi tibi. Quia a filio meo debeo mori. Alexander dixit. Ergo ego filius tuus sum. Nectanabus respondit. Certe filius meus es. Et hoc dicens: expiravit. Alexander itaque pietate paterna commotus: elevans corpus in humeris ejus: portavit eum in palatium. Cum ergo vidisset eum olimpiades dixit ei. fili alexander quid est hoc. Cui ille respondit. Corpus netanabi est. Et illa dixit. Nectanabus pater tuus fuit. Alexander dixit: Quemadmodum stultitia tua fecit, ita est. & jussit eum regina sepeliri.

CAPUT VII.

Proinde Rex פלוסיה Pelusia, quæ est una è civitatibus Macedoniae contiguas, cum esset ami-

IN ipsis quidem diebus quidam princeps capadocie adduxit philippo regi caballum indomitum. cor-
por e

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

pore magnum. & pulchrum nimis ligatumque ex omni parte catenis ferreis. Comedebat enim homines & dicebatur ipse caballus bucephalus propter acceptam torvitatem seu ab insignibus quod taurinum caput in armo habebat ustum seu quod de fronte ejus quidam parvus cornutus exibat. Cumque vidisset philippus rex pulchritudinem ipsi caballi. Dixit ministris suis. Recipite hunc caballum & preparate illi cancella ferrea & ibi recludite eum ut & raptores & latrones & qui pro legibus debent mori & comedi à feris comedantur ab isto caballo factumque est. Interea philippus rex accepit responsum a diis quod ille debeat regnare post ejus mortem qui hunc caballum ferocem equitavit. Et propterea expectabat philippus rex fiduciam ipsius caballi.

mulacris abominationum suarum se contulit [illa autem per magos & incantatores cum sapientia erant fabricata] ab eo sciscitaturus & quisnam post seipsum in solio suo sederet. Et vidit per somnium; & ecce unum è simulacris venit ad eum & dixit: "Vir ille, qui poteris conscendere illum equum qui apud te est in cavea coercitus, ipse regnaturus est post te. Quod oraculum philippus in corde suo asservavit, neque secretum suum cuiquam è servis suis revelavit.

Alexander itaque cum esset annorum xv. factus est fortis audax, & sapiens. Didicerat enim pleniter liberales artes ab aristotile & calisthene & anaximea archeni.

tiam autem Philosophiæ ab ארסטו Aristoteli, scientiam denique Gladiatorium, & luctæ a כשבאנש Casbane principibus magnum evalerit. Eximius præterea fuit in mundo muliebri reginarum & armatura earum.

Quadam vero die cum transisset per ipsum locum in quo stabat ipse indomitus caballus. videns illum alexander conclusum esse inter cancella ferrea & ante eum jacentem summam manuum ac pedum hominis qui illi de pastu remanserant mi-

cus philippi, & cum eo foedere conjunctus, misit ad illum equum quemdam robustum, & egregiæ formæ, qualis nullus reperire erat in tota Macedonia. Nomen autem ejus appellabatur בוצפל Butsephal. Porro equus ille ita erat prævalidus & ferox, ut præ robore & feritate ejus, nullus eques posset illo equitare; quemlibet enim propius accedentem protinus interficiebat. Quare jussu regis fabricaverunt ei caveam ferream, in quam illum intromiserunt. Stabatque illic & nutriebatur. Et quicumque morti adjudicatus fuisset, jussu regis equo obiciebatur. Quem ille confestim enecabat & ossa ejus comminuebat, carnemque devorabat. Atque ita equus ille in cavea diu coercitus fuit.

Interea philippus ad unum è simulacris per magos & incantatores cum sapientia erant fabricata] ab eo sciscitaturus & quisnam post seipsum in solio suo sederet. Et vidit per somnium; & ecce unum è simulacris venit ad eum & dixit: "Vir ille, qui poteris conscendere illum equum qui apud te est in cavea coercitus, ipse regnaturus est post te. Quod oraculum philippus in corde suo asservavit, neque secretum suum cuiquam è servis suis revelavit.

Cum autem Alexander factus fuit quindecim annorum, jam tum apprimè eruditus erat in omni scientia. Didicerat enim scientiam Morum à קליתסθene Callisthene, scientiam denique Gladiatorium, & luctæ a כשבאנש Casbane Luctatore. Ita ut nomen ejus inter-

præterea fuit in mundo muliebri reginarum & armatura earum.

Et ecce quadam die casu evenit, ut juxta ostium caveæ in qua equus coercebatur, de quo supra memoratum est, transiret. Vertitque se ad illum & vidit: & ecce ossa hominum inter pedes ejus & crania confracta. Unde iratus est vehementer.

Bucephalus.

Propter ferociam in cavea conclusus.

Pascitur corporibus hominum.

Philippus Oraculum de suo successore consulit. [21.]

Responsio.

Magistri Alexandri, Callisthenes, Aristoteles, Anaximenes.

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

menter. Tum extendens manum suam per cancellos caveæ palpavit collum equi demulcens. Equus autem facie ad eum conversa manum ejus lambebat. Mox jussu Alexandri caveam aperuerunt, extenditque ille manum suam super collum ejus. Deinde cum nec huc nec il-
luc se verteret equus, subito con-
scendit illum Alexander neque ca-
pistro neque fræno usus. Quod cum
vidisset Philippus (nam cito ad eum
res perlata fuit,) extulit eum sum-
mis laudibus, gavisusque est super
eo plurimum & dixit: "Laus Deo,
"Deo deorum, quia de te reperta
"sunt vera numinum ab eo misso-
"rum oracula. Deinde narravit ei
quod sibi visum fuerat noctu per
somnia. Cui Alexander: "Si
"dederis mihi exercitum, & qua-
"drigas & equites, ut egrediar, &
"pugnem adversus quemcumque cui
"volueris bellum inferre, tunc tuæ
"visioni fidem habebō. Respondit
"Rex: "Fac, inquit, fili mi id quod
"bonum videbitur in oculis tuis:
"Elige tibi ex fortissimis quibusque
"quotquot libuerit; & insuper ju-
"beo ex thesauris meis tibi dari
"quadraginta aureorum millia in
"viaticum pro expensis itineris.

Pro hisceitur ad
bellum.Hephastio ei à
consiliis.21:
Nicolau rex A-
ridorum occurrit
illi.

Occurrit autem illi in itinere
ניקולאוס Nikolaus Rex, אנדריאס
Andrias, † cum ingenti exercitu. Ut
vidit Nicolaus Alexandrum sic eum
allocutus fuit: "Quis es tu? At ille
cum magnanimitate & contemptu
respondit: "Ego sum Alexander
Philippi regis filius. Cui Nicolaus.

ratus est valde. Et mittens manum
suam per cancellos. Statim exten-
dit collum suum ipse caballus & ce-
pit lambere manum ipsius. atque
complicatis pedibus projecit se in
terram erigensque caput respiciebat
alexandrum. In hoc itaque facto
intelligens alexander voluntatem
caballi aperuit cancellum & ingres-
sus est ad eum & cepit mansuete
tangere dorsum ejus manu dextera.
Tunc ipse caballus cepit mansuesce-
re ei amplius & sicut blanditur ca-
nis domino suo: sic blandiebatur
alexandro. hoc autem cum vidisset
alexander ascendit super eum &
equitando exiit foras. Cum ergo
vidisset eum philippus rex dixit ei.
fili alexander. omnia responsa deo-
rum agnovi in te quod tu debes
regnare post meam mortem. Cui
alexander pater si potest fieri hoc
dirige me sedentem in currum.
Respondit ei philippus dicens. Gra-
tanter hoc facio fili. Tolle tibi ca-
ballos centum & xl. milia soli-
dos aureos & vade cum bono auxi-
lio factumque est. Exiens itaque
alexander una cum ephestio philoso-
pho amico suo deferensque secum
cornata (ornata) & solidos precepit
militibus & curam mittens de ca-
ballis.

Veniente itaque alexandro in pe-
lio ponensum. occurrit ei Nicho-
laus ejusdem provinciae rex cum
exercitu suo ut pugnaret cum eo
composite. Et appropinquans a-
lexander: dixit. Ego sum alexan-
der philippi regis filius. Nicholaus
ait. Quem me speras esse: Alexan-
der

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

der respondit. Tu es Nicolaus rex aridorum. Attamen non eleuetur cor tuum in superbiam pro eo quod habes regalem honorem super te. Solet enim ei evenire in humano fato quia major pervenit ad parvitatem & parvus pervenit ad magnitudinem. Cui Nicolaus ait. benedixisti temetipsum considera. quod natiuitas mea irreprehensibilis est. Sed tu dic tuam natiuitatem. quare in nostris partibus aduenisti. Alexander respondit. Recede à me O homo quod neque habes aliquid adversus me. Cum autem audisset hunc sermonem Nicolaus rex iratus est valde. Et dixit. Quasi homini loquor. Per salutem patris mei si impetu spumam conjicio in faciem ejus morietur. hec cum dixisset expuit contra eum & dixit. Tolle hoc tibi. decet te hoc accipere quod non erubescis catule alexander. Itaque continendo se secundum doctrinam suam & natiuitatem suam respondit illi. Nicholae iuro tibi per divinam natiuitatem meam & per ventrem matris meae in quo fui à deo conceptus quod si mecum ludas: cum curru vincam te & patriam tuam per arma tibi subiugabo. Et constituerunt inter se diem pugnandi & separati sunt ab invicem. Reversusque alexander ad patrem suum & preparato exercitu: venerunt constituto die in quo conjuncti sunt ambo ad pugnam. Et sonnerunt tubas bellicas per partes & omnes unanimiter moti sunt. Ceperuntque pugnare inter se fortiter. Ipsumque Nicholaum. Alexander manu propria occidit: & multos ejus milites. In illa vero die victoriam magnam adeptus est alexander super regnum Nicholai. Et coronaverant

“ Neque tu audisti quisnam ego
 “ sim? Et quo pacto sic audes ele-
 “ vare vocem contra me, ut respon-
 “ deas cum superbia & contemptu?
 “ Tum Alexander. Imo, novi quod ^{Audacia Alexan-}
 “ tu sis Nicolaus rex Andrias. At-^{dri.}
 “ tamen ne efferas cor tuum, eo
 “ quod sis in imperio constitutus,
 “ neque exiltimes te solum impe-
 “ rio potiri. Nam & ego sum se-
 “ cundus à Domino meo parente
 “ Philippo potente, magnifico. An
 “ ignoras quod superbia deprimit
 “ & humiliat eum qui se illi man-
 “ cipat? econtra vero quod humilis
 “ & parvus praevalet contra ma-
 “ gnum qui exaltat seipsum? Dixit
 “ ei Nicolaus: “ Si facias foramen ad
 “ fugiendam à facie mea hoc tibi
 “ bonum fore arbitror, cui Alexan-
 “ der subridens: “ Recede procul ab-
 “ hinc, O tu fili hominis; quis tan-
 “ dem enim es tu? Quis vero ego?
 “ Dixit iterum Nicolaus: “ Si facias
 “ foramen ad celerem fugam à facie
 “ mea, hoc tibi inquam bonum fo-
 “ re arbitror. Cui etiam iterum su-
 “ bridens Alexander, “ Recede pro-
 “ cul abhinc, O tu fili hominis,
 “ quis tandem enim es tu? Quis ve-
 “ ro ego? Quod cum audisset Nico-
 “ laus succensuit ei vehementer, eo
 “ quod non appellasset ipsum Regis
 “ nomine, dixitque ad illum: “ O
 “ stulte & brute, efferas te ipsum
 “ superbia & ignoras quantus ho-
 “ nos regibus debeatur. Quod si
 “ jussero servis meis, ut te conspuant,
 “ nonne in sputis eorum demerga-
 “ ris? Attamen ignosco stultitiae
 “ tuae. Puer enim & brutus adhuc
 “ es. Hic indignabundus spuit in
 “ faciem ejus dicens: “ Sic fiet stulto
 “ qualis es absque ullo pudore &
 “ verecundia, At Alexander mini-

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

me attendens actioni ejus respondit: "In responsis tuis mollis & ignavus es; in facto autem tuo

eum milites & caballum suum & sic ad patrem suum cum victoriis reversus est.

"Itulte egisti Nihilominus tamen ne te omnino talem comprobem, consti-
"tue certum diem quo ambo utrinque præsto simus ut nostræ copiae inter
"se certamen ineant. Tuncque dignoscetur ex nobis quis sit canis, &
"quis Leo. Condixerunt itaque, ut certo die una congregarentur. Et re-
"versi sunt unusquisque in civitatem suam.

Diem ad præ-
lium condicunt.

Acrius pugnant
inter se duo
exercitus.

21 :

Alexander occidit
Nicolai & re-
gno ejus potitur.

Ubi dies constitutus illuxit, convenerunt ad invicem ambo exercitus,
ascenditque clamor eorum, & ad finem usque diei pugnaverunt; donec
tandem fugit exercitus Nicolai à facie exercitus Alexandri. Persecutus-
que est illum Alexander; cumque attigisset occidit eum in ipsa acie. Tum
deinde persecutus est exercitum ejus usque dum intravit in civitatem Ni-
colai, & regnavit super illam. Et postquam ei præfecisset principes & ser-
vos suos, reversus est in terram nativitatis suæ, habens coronam regni in
capite suo.

Cum ergo venisset in Macedoniam
comperit Philippum patrem suum
accepisse uxorem alteram præter re-
ginam matrem suam loco ejus. No-

Philippus aliam
uxorem ducit.

men autem illius קלופטרה Cleo-
patra. Porro convivium magnum fe-
cerat, principesque & servi ejus ac-
cumbabant cum eo. Ubi ingressus

est Alexander videns convivium ita
patrem suum allocutus est: "Ecce

"ego faustum tibi nuncium perfero
"domine mi, cum hac corona victo-
"rie. Tanta fuit fortitudo quam de-

"dit mihi Deus in prima mea ex-
"peditione bellica. At vero quæsi-

"tus sum matri meæ Nebiaras
"regem alium cui illam connubio

"conjungam, liquidem ipsa non est
"in domo convivii hujus. Tunc

respondit סליגאוס Seligaus prin-
ceps exercitus Philippi, qui illic ac-

cumbabat, dixitque: "Philippus
"uxorem accepit, quæ filium ei si-

"milem forma paritura est, &
"ipsum sedere faciat post se super

"solum regni sui. Quæ verba Se-
ligai cum audisset Alexander ira-

tus fuit usque ad mortem, & per-
cussit eum in caput baculo quem

Et invenit philippum patrem
suum in convivio nuptiali ejecerat
enim olimpiadem matrem ejus &
sociavit sibi cujusdam hominis fi-
liam nomine caliopatram. Ingressus
namque alexander ad nuptias dixit
patri suo. pater recipe à me de pri-
ma pugna victorialem coronam ve-
rumtamen quum celebraturus ero
nuptias matris matris meæ socian-
do illi regem alium tu in suis nuptiis
invitatus non eris. Audiens hec au-
tem quidam ex discumbentibus cui
nomen erat listias dixit. Rex phi-
lippe ex calipatra natus est tibi fi-
lius funilis tibi qui debet regnare
post mortem tuam. Audiens autem
hunc sermonem alexander iratus
est valde & facto impetu contra li-
siam: percussit eum in capite cum
baculo quem tenebat in manu &
mortuus est. Videns ergo philippus
rex dolore ductus crexit se & impo-
impetu: quem voluit facere contra
alexandrum ut percuteret eum gla-
dio. Statim cecidit. dixitque illi
Alexander. Philippe qui subjugaſti
europam & partem asie quare non
stas super pedes tuos. In hoc itaque
facto

Quare irascitur
Alexander.

Listias.

Rixatur cum
Listia principe.
& occidit eum.

Lat. Gesta Alexandri.

Hebr. Ben-Gorion.

facto turbate sunt omnes nuptie. habebat in manu, & mortuus est. At Philippus videns Seligam principem exercitus sui mortuum, continuo exarsit ira, surgensque cum cultro quem habebat in manu, voluit percutere Alexandrum. Sed dum surgit subitus tremor apprehendit eum ac spiritus malus ita conturbavit, ut ceciderit ad terram in faciem suam. Alexander vero ira percitus ab eo discessit, abruptumque fuit convivium.

Rixantur Philippus & Alexander.

Et philippus rex egrotavit. Post paucos vero dies ingressus est alexander ad visitandum eum: & dixit illi. . . . Quamvis enim sit lex ut vocem te ex nomine tamen non loquar ut filium decet patri sed quasi amicus ad amicum. fac bene uxori tue cui male fecisti & non sit tibi cure de lilia quoniam bene feci quod percussi eum. Non enim decebat eum ante me talia dicere. Tu autem male fecisti quod impetum fecisti in me ut percuteres me gladio. hoc autem dicente Alexandro: cepit philippus flere & Alexander cum eo. Et intervallo facto: egressus est alexander & abiit loqui ad olympiadem matrem suam. Et veniens ad eam dixit illi. Mater mea noli timere malam voluntatem patris quia gravius absconditum sit peccatum. tamen reprebensio tua stabit bene est & iustum est ut uxor sit subiecta semper domino suo. Et hec dicens: duxit eam ad philippum, Videns autem eam philippus illam & osculatus est eam.

Philippus proinde gravi morbo decubuit; ac tertia die invisit eum Alexander. Dixitque ad eum Alexander: "Philippe, sic enim te
" isto nomine appellandum potius
" existimo, non quidem quomodo filius compellat patrem suum, sed
" utique quia ratione frater fratrem solet compellare, Nunc vero ausulta vocem meam, consilium
" do tibi; jube ut revertatur uxor tua, † illius enim actiones in se
" nihil habent mali, sed pessimæ sunt actiones tuæ, dum accepisti
" uxorem alteram præter illam. Porro ne mihi peccato veritas quod Seligam principem exercitus tui
" interfecerim, ille enim fuit filius mortis propter verba quæ dixit
" mihi, qualia locutus fuit in auribus tuis. Neque debuisti surgere
" contra me Seligai istius mortem ulturus; nam jure merito irruisti
" in eum. Quæ verba Alexandri audiens Philippus flevit ejulatu magno. Flevitque cum illo Alexander.

Philippus in morbum incidit, cum Alexander invisit.

21:

Incepas illum.

Invicem collachrymantur.

Postea egressus adiit matrem suam Nebiaras, dixitque ad illam, " Ne quæso irata fueris propter rationem agendi Philippi, & crimen quod in te patravit. Peccatum enim quo tu ipsa commisti in abscondito fructum habuit in propatulo. Præterea consentaneum est, ut uxores jugum maritalis perferant. Et apprehendens manu matrem suam Nebiaras, introduxit eam coram Philippo. Quæ statim ut vidit eum tulit gratiam in oculis ejus. Tum accersivit eam ad se, & complexus deosculatusque illam sedere iussit super solium ipsius: & statim ejecit uxorem aliam quam sibi præter illam acceperat.

Redocit matrem ad Philippum.

CAPUT VIII.

Hebr. Ben Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

Darius exigit
tributum à
Philippo.Responsio A.
lexandri.Armeniam, &
Corasanam in ser-
vitutem redigit.

11.

Pausanias rex
Britania bellum
mouet contra
Philippum.

ET factum est in diebus illis, ut mitteret Darius rex Persarum legatos ad Philippum, qui ab eo tributum idem exigerent quod Medi quotannis pendebant. At prohibuit Alexander ne quicquam eis daretur. Tum dixit Alexander ad legatos: "Ite, dicite domino vestro Dario: Quando Philippus erat sine liberis, tunc temporis habebat gallinam quæ deponebat ova aurea. Sed postea quam natus est ei filius gallina cessavit parere. Et promptum fuerit cor ejus ad reponendum hujusmodi verba, Abierunt ergo in viam suam.

Posteaquam illi reuerſi sunt ad Darium. Ecce nuncii veniunt ad Philippum, qui certiore faciant Armeniam & כראסנא Corasana, quæ provincie sitæ sunt ad occidentem Macedoniae, quæque imperio Philippi parebant, defecisse adversus eum & pendere tributum, quod solebant, renuisse. Tunc dixit Phil. Alex.: "Junge curum, & ascende ad bellum. Exiit ergo Alexander cum ingenti exercitu, & obleditque urbes illas quæ fœdus inter se inierant adversus patrem suum, humiliavitque illas coram se, ita ut persolverent tributum quemadmodum antea consueverant. Interea dum Alexander proficiscitur adversus illas civitates, incolæ כרטני Britainia conspirant contra Philippum. Egressus enim כראכוני Crabonias rex Britaniæ cum ingenti exercitu voluit occupare civitatem Macedoniae, & re-

Inter hæc autem venerunt reguli missi à dario rege imperatore ad philippum regem querendo ab eo sensum consuetum. Videns autem eos alexander dixit eis. Ite dicite dario imperatori vestro quia quando philippus non habebat filium gallina generavit ei ova aurea. Nunc autem nascendo philippo filium facta est sterilis. Audientes autem hoc ipsi missi darii mirati sunt super prudentia & sermone alexandri.

Et reuerſi sunt ad darium. Igitur nunciatum est philippo regi quod levasset arma contra eum armenia provincia quæ erat subiecta illi. Et preparato exercitu: direxit ille alexandrum ut expugnaret eam. Erat enim tunc in bitbania rex quidam homo nomine pausania filius cerasæ qui trabeat genus ab oriste vir audax & velox subiectusque philippo qui ex multis temporibus concupierat olimpiadem. fecit autem ipse pausania tuncque rebellavit contra philippum regem & aggregavit populum & una cum populo suo hostiliter abiit ingerens super philippum regem. Quo audito philippus exiens obviam ei cum paucis in campo & videns multitudinem populi qui erat cum pausania: terga vertit. Quem secutus pausania & vibrata hasta: percussit eum in dorso tum quamvis percussus esset: non tamen mortuus est sed

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben Gorion.*

sed jacuit in campo semivivus, Propter hoc non modica turbatio facta est in regno philippi sperantes eum mortuum. Propter hoc itaque factum elevatus est pausanias in audaciam & cucurrit audaciter in civitate ione & ingressus est in palatio philippus regis ut abstraheret inde olimpiadem & secum eam raperet. ppiis, quas secum habebat. Sed cum praelium committere. Quod ubi animadvertit

Accidit autem inter hoc ut reverteretur Alexander de armenia minore cum triumpho victorie. Et veniens invenit maximam turbationem in regno patris sui. Et olimpiadis extens in incognito loco palatii cepit vociferari ad eum dicens. fili alexander ubi victoria tua ubi est fatum quod à diis accepisti ut victorialis existeres & vindicares me & patrem tuum. Audiens hoc alexander exiit continuo cum omnibus suis contra pausaniam & videns illum alexander impetum faciens in eum & evaginato gladio percussit eum & mortuus est. Quidam vero ex circumstantibus dixit alexandro. Rex alexander Philippus pater tuus jacet mortuus in campo. Alexander hec audiens statim abiit ad eum. veniensque invenit eum semivivum in campo jacentem & cepit flere amarissime. Intuitus autem rex philippus dixit ei. fili alexander jam letus moriar quia vindicasti me occidendo interfectorem

*gnare super illam; ac præcipue accipere in uxorem reginam Nebi-
ras matrem Alexandri, quam dum amore prosequabatur. Itaque castra metatus est in provincia*

termina. At statim atque audivit Philippus rumorem castrorum ejus exiit in occursum cum reliquis copiis, quas secum habebat. Sed cum vidisset majorem esse illius exerci-

At dum ingreditur

K

Forte *Act. 23.*

Pausanias Philippum persequitur.

Philippus graviter vulneratur

Pausanias. Alexander reverteritur ex Armenia.

Forte *Jonia.*

Pausaniam persequitur & occidit eum.

suspi-

Hebr. *Ben-Gorion.*Lat. *Gesta Alexandri.*221
Mors *Philippi.*

suspiravit gemitu + magno, & mortuus est ibi. Irruitque Alexander super faciem Philippi & flevit. Tum iussit condiri illum aromatibus, ut fieri solet regibus. Et sepelierunt eum illic. Luctumque egit super eo, usque dum transierint dies fletus ejus.

Alexander succedit patri in regnum.

Postquam autem transierunt dies luctus ejus, sedit Alexander in solio regni, & regnavit super omnem terram Græciæ. Tunc mittens vocavit principes & servos suos, qui cum venissent dixit ad illos: "Au-

Convocat regni
proceres ad quos
habet concio-
nem.

dite me, principes Macedoniae &

תְּחִלָּה תְּחִלָּה Thraciam & תְּחִלָּה

Thessaliam & omnes proceres du-

cesque Græcorum. Considerate, &

videte me, animadvertite ea

omnia, quæ à me gesta sunt. No-

lite itaque confidere in fortitudine hominis, sed in Deo solo Benedicto.

Ipse servabit vos de manu omnium qui insurrecturi sunt contra vos.

Et dejiciet inimicos vestros vulneratos ante faciem vestram. Ne ergo

mollius fiat cor vestrum propter mortem Philippi patris mei. Sed solatium vestrum in me ponite. Vos autem quicumque habetis brachia, a-

Hortatur ad bel-
lum.

cuite singuli gladios & hastas. Et quisquis non habet instrumenta bel-

lica, libi comparet. Ego enim inebriabo sagittas meas sanguine inimi-

corum vestrorum, neque cellabo neque quiescam; non enim decora

quies regibus.

Respondent se-
niores se labo-
rum per raso-
quietem velle.

Tunc Responderunt seniores co-

hortium dicentes: "Nos exantla-

vimus labores, ac fatigati fuimus

tempore patris tui; jamque nos

deficiunt vires ad ferendum ar-

ma: instat enim nobis senectus.

Gladius autem & bellum melius

conveniunt adolescentibus & ju-

nioribus.

Respondit eis: "Quin imo maxi-

me nobis necessarii sunt seniores,

& canitie conspicui multo magis

quam pueri & adolescentes, nam

adol. scentes in robore juventutis

sua confidunt, animasque in peri-

culum mortis produnt. E contra

vero consilium seniorum regis &

moderatur illos. Quæ verba A-

illos sibi canci-
liat laudans eo-
rum prudentiam
in agendis.

meum. Et hec dicens philippus ex-
piravit. Alexander itaque plorans
mortem patris: sepelivit eum bono-
rifice & reversus est in palatium.

Luctumque egit

illa namque die facta. Sedit pro
tribunali in solio patris sui & con-
gregata ad eum multitudo populi
dixit. viri macedones tracii & the-
salii seu greci atque alii intuemini
& videte alexandrum & omnis ti-
mor barbarorum recedat à nobis.

In me sit ait hoc: quod & illos mi-
hi subjugabo & sub servitio ma-
nuum vestrarum ponam illos. Quis
autem ex vobis non armetur ex ar-
mis suis.

In me sit ait hoc: quod & illos mi-

hi subjugabo & sub servitio ma-

nuum vestrarum ponam illos. Quis

autem ex vobis non armetur ex ar-

mis suis.

133. Audientes autem hoc senes

milites responderunt omnes una vo-

ce dicentes. Rex alexander multis

annis militavimus cum patre &

non est nobis virtus: ut angustias

prelii sufferre valeamus quia etas

nostra in servitute posita est. unde si

tibi placet: elige alios. Alexander

respondens dixit illis. Magis certe

volumus vos servire in militia nostra

quam juvenes. Quia juvenes in ju-

ventute sua confidendo solent acqui-

tere mortem. Senex autem cum

consilio omnia facit. hec autem di-

cente alexandro omnes una voce col-

laudaverunt sapientiam ejus. Et

adquieverunt seniores milites: mi-

litare in sapientia sua.

lexandri

CAPUT VIII. & IX.

61

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben Gorion.*

Alexandri cum audisset multitudo, recta visa sunt in oculis eorum. Et incurvati prostraverunt se coram illo, responderuntque: "Bonum est verbum quod locutus es. Ecce nos parati sumus facere quomodo modum locutus fuisti. Præfecit ergo super populum seniores, & canitie conspicuos, quorum iussu & imperio tota res administraretur. *Atque ita fecerunt.*

Regnavit itaque Alexander loco patris sui, & fuit potens bello & sapientia præditus. Nomen præceptoris ejus, qui plurimum illum adjuvit fuit אַרִיסְטוֹטֵלִיס *Aristoteles*. Forma autem ejus, cum factus fuit viginti annorum nullo modo similis formæ vel patris vel ipsius matris. Talisque jam fuit eo ipso die quo natus est. Porro species ejus erat sicut species vultus leonis, oculi ejus turbidi, & commixti, oculus dexter niger, & respiciens deorsum, sinister vero albus sicut oculus felis, & respiciens sursum. Dentes ejus acuti sicut dentes canis. Eratque velox & alacer ut leo ab ipsa nativitate.

211.
Aristoteles præceptor ejus.
Descriptio formæ Alexandri.

CAPUT IX.

Alexander initio bellorum suorum lustravit & recensuit milites patris sui, & turmas, seu Phalanges illius. Inventæque fuerunt *Macedonum* duæ myriades cum quinque millibus virorum gestantium hastas, inter quos erant viri bellatores mille & septingenti Sagittarii. Virorum autem gladio utentium duæ myriades cum quingentis. Reliqui demum populi scientis bellum triginta myriades cum sex millibus & sexcentis. Deinde è thesauris suis eduxit quinque millia talentorum auri, deditque illa magistro cubiculi sui pro expensis; & quinque millia talentorum argenti dedit ærarii præfidi ut secum ferret per iter. Præterea distribuit argentum & aurum exercitui suo quantum voluerunt. Fabricavit etiam naves, nempe naves majores centum, naves quoque remigum centum. Dedit autem argentum & aurum navibus pro expensis.

Alexander lustrat copias suas.

Sumptus ad bellum necessarios depromit è thesauris suis.

Naves construit.

Exiensque inde & navigato pelago ingressus est italiam. Consules autem romanorum & audientes adventum alexandri: timuerunt valde & mandaverunt ei: sex millia talenta auri. Item libras sex centas & coronas aureas: novem millia centum deprecantes illum ut concederet illis pacem factumque est. Et inde sulcato pelago: perrexerit ad affricam & subjugavit eam.

Et transfretare iussit eas in insulam סִיְכִילְיָה *Sikelia*, ut inde navigaret in אִיטַלְיָה *Italiam*. Mox ut audierunt magnates Romæ famam ejus miserunt ad illum coronam circumornatam margaritis, & agnoverunt illum Dominum & imperatorem, exceperuntque illum cum gaudio. Et cum inde remeasset venit in terram אִפְרִיקָא *Africa*, & occurrit ei obviam princeps exercitus

Sicilia.

Italia.

Romam venit ubi renunciatur Dominus & imperator.

Africa.

Hebr. *Ben-Gorion*.Lat. *Gesta Alexandri*

exercitus Domini terræ illius, agnovitque illum esse Dominum. Deinde imperato tributo perrexit in *לִיבְיָא* Lybiam, subdiditque eam ditioni suæ, transivitque in *בַּרְבָּרְיָא* Barbariam, & subjugavit illam. *

Lybia.
Barbaria.
Lavavit se in flumine unde gravi morbo decumbit.

Curat eum Philippus medicus.

Et profectus inde eundo & progrediendo pervenit ad fluvium quemdam, cujus aquæ in oceanum influunt, vidensque aquas illius puras & limpidas abluit se. Sed aquæ illæ ei nocivæ fuerunt, & capite laboravit, unde in gravem morbum incidit. Sed Philippus ejus medicus ope potionum & purgationum illum sanitati restituit. Inde perrexit in *Mediam*, qua devicta fluvium Euphratem trajecit, & venit in terram *בְּקַטְרְיָא* Bractriani, & illam ditioni suæ subjecit.

Darius ad Alexandrum litteras mittit.

Tunc Darius, audita ejus fama, misit ad eum litteras dicens: "An ignoras quod ego sim Darius, Rex Regum, & Dominus omnium gentium terræ? Deus enim exlorum regnare me fecit, & stabilivit solium meum. Nunc vero quomodo ita implevit te ambitione cor tuum ut transires mare? Quin imo non contentus regnare super gentem Macedonum non obtenta à me licentia, venisti etiam & sub jugum mittere ausus fuisti loca, quæ pertinent ad terram meam? Neque humilias temetipsum coram me sicut humiliat se servus coram domino suo? Quapropter veni cito, & prosterne te coram me. Ni moram geras & jussis obtemperes, castigabo te castigatione mortis. Si vero ad me venias, ne timueris: Ego tuam, & condonabo peccata tua.

Hæc litteras contulerunt Alexander.

Quas litteras cum legisset Alexander, parvi pendit verba ejus; &

139. Cum nimio sudore laboraret accidit voluntate ejus ut lavaretur in gignum fluvium perfrigidum, factumque est. Statimque obrigit & contractu nervorum morti proximus fuit . . . . Tunc alexander vocavit ad se philippum medicum suum & sciscitabatur eum de infirmitate sua. Erat autem iste medicus juvenis & peritus in arte medicine & permisit alexander quod per unam potationem sanaret eum. &c.

134. Audiens hec Darius . . . direxit ei . . . epistolam continentem ita. Darius rex persarum famulo meo alexandro dicendo mandamus. Scias quod in universo mundo laudatum est nomen darii. Quin immo & dii laudant nomen ejus. Tu itaque quomodo ausus es transire fluvia & mare & montes & venire contra me hoc etenim fuerat tibi magnum nomen si absque mea voluntate tenere potuisti regnum macedonum. Sed confortatus es & congregasti socios tuos & vadis pugnando & dissipando nostras civitates. Melius fuerat tibi penitere de malis tuis que facis antequam acciperes à nobis verecundiam &c.

135. Deinde amoto exercitu cepit ire. Tunc in illo tempore vir quidam

* Hic omittitur à Ben-Gorione descriptio itineris Alexandri in Ægyptum ad statuam Nefthanibi patris sui adorandam; deinde expugnatio Tyri; sed præcipue ingressus ejus in Hierosolyma, quam fuisse & eleganter suo modo prosequitur MS. Codex. Sed quia de his alibi egerat Autor nosse ex Josepho Latino, caute abstinuit iterum eadem narrare, ne scriptum ex aliis transcriptis, videretur.

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben Gorion.*

quidam videlicet potentissimus cui nomen erat amonca princeps militie exercitus darii sedebat cum valida manu hostium super arabia. Qui audieps adventum alexandri movit se inde cum toto exercitu & ex adversa parte stetit ante alexandrum & cepit acriter pugnare cum eo & valde mane inchoatum est praelium & pugnatum est à mane usque ad occasum solis. Et inter hec neque hi neque illi imbelles inventi sunt sed fortiter pugnaverunt inter se per continuos tres dies & multi per partes moriebantur. Et tam fortis extitit ipsa pugna quod eclipsim passus est sol compatiendo de tali homicidio nolendo videre tantum humanum sanguinem effusum quantum ibi videbat effundi. Deinde ceperunt plurimi cadere à parte persarum. Quin & videns hoc amonca princeps militie terga versus est. & cum paucis. vix effugit persidam. Et cum tanta celeritate fugit quod ante darium invenire ipsos missos darii adhuc stantes qui reversi fuerant ab alexandro.

riades tam peditum quam equitum; captique sunt vivi ex eis quatuor mille principes: ex Macedonibus autem centum & octoginta tantum.

Congregavit proinde Darius exercitum priore maiorem posteaquam à fuga se recepit. Tunc Alexander misit exploratores cum principe exercitus sui ut viderent apparatus Darii. Misit quoque Alexander alios principes exercitus sui אַנְטִיפָטְרוֹס Antipatrum & אֶסְקֶנְדֶּרוֹן Askitandron, ut colligerent exercitum à terris regnorum suorum. Qui cum abiissent reversi sunt ad eum cum ingenti exercitu.

137. Et inde transiens bichstbiam venit in olinthum. & deinceps adeo pol venit ad fluvium qui dicitur gemus & oppressit exercitum ejus aliquantulum fames. fecit in illa die diis suis victimas & exercitui suo apparatus magnum & sacrificavit eos. murmurabant enim milites ejus dicentes defecerunt caballi nostri &c.

impletus ira intruxit exercitum suum in terræ Arabiæ campis, ut pugnaret adversus Darium. Darius quoque ingentem & potentissimum exercitum eduxit in agrum, & condixerunt diem ad praelium. Statuto autem die commiserunt inter se praelium magnum. Percusserruntque se invicem, & multi hinc & illinc ceciderunt. Cum subito obscuratus est sol illa die, factumque est horrendum tonitruum, fugeruntque Persæ à voce tonitruum. Darius ipse relicto curru celeriter conscendit equum & fugit. Persequutusque est illum Alexander itinere quadraginta dierum, & attigit uxorem & filios ejus vivosque comprehendit; Darius enim noctu auferat. Percussit ergo Alexander exercitum Darii in ore gladii. Deinde jussit mortuos sepeliri. Fuitque numerus occisorum ex Macedonibus centum & novem millia cum quingentis tam peditum quam equitum & capti sunt vivi centum & octoginta viri. Ex parte vero Persarum cæse sunt duodecim my-

Ingens praelium.

Prodigia.

Alexander Darium persequitur itinere 40 dierum.

Persarum 12. Myriades cæse.

23. Darius alium exercitum comparat.

Antipater. Cysander.

Deinde venit in terram אֲכַסִּיָּא Absia qua subjecta transiit in אֶרֶץ בַּרְתִּיָּא Bartia & subegit illam. Aggressus inde terram אֶרֶץ הַלִּינְתוֹן Olynthon humiliavit eam. Tum transiit in terram Canaan, & humiliavit quoque illam. Et venit in terram מְעוֹתִין Meotin & subjecit eam. Fuit autem fames in terra illa,

Alexander varias regiones peragravit.

Canaan.

Meotis.

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

illa, multique ex Macedonibus fame perierunt, *ita ut plerique equos suos devoraverint*. Atque ita profectus est pergrediendo, subiciebatque & in deditionem accipiebat movens castra de regno in regnum donec pervenit usque in regnum לוקים *Lukium*, subiecitque illud. Inde transit in terram אקרקנטוס *Akrakantus* in *Sicilia* & subiecit eam, intravitque in templum אפול'ינוס *Apollinus*, ut oraret ibi. Et transfretavit in terram *Egypti* & subiecit eam. Milit autem viros classis suæ per mare, ut ad internecionem delegerent omnes cives טריפולי *Tripoli*, eo quod rebellionem movissent adversus ipsum. Et progressus inde pervenit usque ad Civitatem קרטני'אה *Cartagenia* quæ fuit urbs magna admodum, & caput civitatum regni *Africae*. Mensura autem urbis erat viginti & quatuor milliariorum supra trecentos & octo pedes. Inde abiit & trajecit flumine טיגריס *Tigris* semper progrediebatur & subiciebat. Fluvius autem ille, ipse est חרקהל *Chedekel*. Unde rursus transit in terram *Egypti* cum universo exercitu.

Forte Læris.

Acragus.

Templum Apollinis.

Tripolis, vulgo
Tripoli in litore
Barbaria.Carthago vulgo
Carthagena.

Tigris fluv.

Egyptus.

Alexander in Persiam revertitur.

Tunc eduxit iterum exercitum suum, ut contenderet in terram *Persidis*. Quo rumore audito omnes principes *Darii* scripserunt ad ipsum literas, ut ea de re certiores facerent. Quibus perlectis literis ille timuit vehementer.

Alexander autem cum propius accessisset in terram *Persidis*, vidissetque muros civitatum munitissimos & præaltos, oves multas accipi jussit & alligari in circuitu earum herbas agrorum, ramosque terræ virentes, atque hæc omnia confestim in cineres redigi, ita ut fieret ingens globus pulveris. Quo factò ascendit globus pulveris usque ad Cælum. Videntes autem *Persæ* pulverem à longe, arbitrati sunt esse pulverem agminis equitum, & emortuum est cor eorum intra ipsos, timueruntque valde, & certiores fecerunt.

Urbes munitissimas videns.

83:
Globo pulveris
facto eis terrorem
inicit.

Tigris fluv.

Alexander mutato
habitu venit
ad *Darii* civitatem.

Tunc precepit militibus ut incenderent ramos arborum atque vellarent herbas & ligarent eas in pedibus equorum & camelorum & mulorum qui erant in ipso exercitu precepitque militibus suis conspicerent sublimissima loca montium quæ erant super civitatem *darii*: & ita appropinquavit ei. hoc enim ingenium fecit Alexander ut majorem pulverem facerent & videntes eas perses ab excelsis montibus obstupescerent de multitudine hostium.

missis ad *Darium* nunciis ea de re

138. Tunc alexander vocavit unum ex principibus militie sue cui nomen erat emulo. Erat autem iste vir audax & fidelissimus alexandro. Et jussit ei ut unum caballum ascenderet & alium vacuum traheret & sequeretur alexandrum. factumque est. Et cum perrexissent ambo ad fluvium qui dicitur tygris invenerunt ipsum coagulatam

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

gulatum. statimque alexander mutato habitu: induit se vestimentum quod in sompniis viderat & principem militie sue dimisit ibi cum duobus caballis. Et ille cum caballo in quo sedebat: transiens ipsum flumen. cepit ire contra persipolim. in qua erat darius imperator. Emulus autem rogabat eum dicens. Maxime imperator permittit me transire tecum ipsum fluvium & venire ne forte veniat tibi aliqua angustia. Cui alexander dixit expecta me hic. Quia in meum adiutorium veniet ille qui mihi in sompniis apparuit. Iste enim fluvius de quo superius diximus hiemali & vernali tempore tota nocte permanet coagulatus. Mane vero cum incaluerit sol: dissolvitur & efficitur nimis rapidissimus. Et quisquis ibi ingressus fuerit: rapit & absorbet eum. Est enim latitudo ejus fluminis in transitu stadium unum. Nam in alio loco latitudo maxima est.

Cum autem venisset alexander ad portam civitatis videntes eum perses mirabantur in figura ejus estimantes illum esse deum. Tunc interrogaverunt eum dicentes. tu quis es. Et ille respondit. Apocriphanus sum alexandri regis. Darius imperator erat per montana terra vociferando & congregando multitudinem hostium ut pugnam cum alexandro committeret. Qui cum venisset ad portam civitatis & invenisset alexandrum loqui ipsis miratus est valde in figura ejus sperans ipsum esse deum appollinem descendentem de celis. statimque adoravit eum. & dixit illi. Quis es tu. Qui respondit. misit me rex alexander ad te dicens. Ut quid moram facis ut timidas homo exire & preliare in cam-

dustque vestem principum Macedonum, & capiti induxit galeam instar galeæ Macedonum. Mox amne transmissa, cujus latitudo erat unius milliariis, venit ad portam civitatis Darii. Rogavit eum janitor, Quis esses? Cui ille: "Legatus ego sum Alexandri ad regem Darium missus; introduce me quæso ad eum" ut colloquar cum ipso. Cumque introductus fuisset, invenit Darium sedentem in solio suo, veste regia indutum, corona autem ejus erat in capite & scēptrum regni in manu ejus. Miratusque est majestatem vultus illius & prostravit se in faciem suam. Interrogavit eum Darius: Quis esset? Cui Alexander, "Ego sum, inquit, legatus à domino meo rege Alexandro missus; ipse misit me ad te dicens: ut præsto rursus convenias in planitiem, & secum prælio contendas. quod si pugnare cum eo renueris, argumento erit quod ignavia cordis laboras. Hic Darius indignatione permotus: An tu, inquit, ipse sis Alexander, qui mecum tanta cum superbia loquaris? At ille: "Minime vero, sed legatus ego sum ab ipso missus. Respondit Darius: "Comede prius ad mensam meam, & bibe cum principibus meis, deinde reponam tibi verba. Sedit ergo ille, & manducavit & bibit. Quodlibet autem vas aureum, in quo propinabant ei potum, abscondebatur in sinu suo. Rogavit eum Darius: Quid ita facis? At ille: "Ita mos est, inquit, domino meo Alexandro ut tali conditione quemvis legatum ab alio rege missum excipiat. Quodcumque enim vas auri aut argenti in quo ei propinant potum ubi ipse accumbit

Se legatum Alexandri afferit.

Darium provocat ad prælium Alexandri nomine.

Invitat eum Darius ut secum cibum sumat.

Alexander sedens ad mensam accipit vasa aurea per fraudem.

Hebr. *Ben-Gorion.*Lat. *Gesta Alexandri.*

“cumbit inter suos convivas, non
 “ultra revertitur ad mensam sed
 “*jure pertinet ad legatum.* Ego
 “autem arbitratus sum [†] quod e-
 “*tiam talis apud te consuetudo sit,*
 “O domine mi Rex. Respondit
 Darius: “Admodum magnificus
 “est Alexander dominus tuus tam
 “nobili agendi ratione.

Agnoscentur à
 quodam è Darii
 principibus cui
 nomen Pasargi.

Interea vero quidam è Darii prin-
 cipibus qui coram eo astabant cum
 audisset vocem Alexandri [siqui-
 dem jam antea viderat illum tunc
 temporis cum à Dario missus fuerat
 ad Alexandrum legatus] statim
 agnovit eum. Dixitque ad illos qui
 juxta se sedebant: “Nonne ille ipse
 “est Alexander Rex? Et quid est
 “cur non apprehendat eum domi-
 “nus noster Rex? Dixerunt ei illi
 qui juxta assidebant: “Non expe-
 “dit hujusmodi stulta verba com-
 “memorare. Quomodo tu existi-
 “mare possis quod huc Alexander
 “venerit? Porro Alexander illorum
 colloquium probe intellexit, quod
 nempe de se ipso sermo esset inter il-
 los. Tunc illos impositis verbis in
 hunc modum seduxit. Ait enim ad
 eos, qui juxta se accumbabant:
 “Id mihi contingit quod cæteris
 “hominibus solet. Surgam, & re-
 vertar. Dicunt ei: “Surge. Cum er-
 go surrexisset fugit celeriter à facie
 eorum habens secum vasa aurea in
 sinu suo. Deditque illa in munus
 palatii janitori qui illico ostium a-
 peruit & abeundi liberam faculta-
 tem concessit. Mox contendit ad
 portam civitatis, janitoremque ur-
 bis sedentem pro foribus offendit,
 qui oblitus factus dixit ei; Quid-
 nam rei est? Ad quem ille ne ver-
 bum quidem respondit. Cum vero
 animadverteret, quod janitor vellet

Illudic convivis
 simulata necessi-
 tate.

Fugit.

Janitori palatii
 dat vasa aurea
 in munus.

Urbis janitorem
 relictum occi-
 dit.

po cum inimicis tuis. Aut subjuga
 te sub potestate nostra aut constituere
 diem pugnandi. Cui darius respon-
 dit. *forjan tu es alexander qui cum*
tanta. Audacia loqueris. Ut video
non loqueris tu sicut missus. sed si-
cut alexander. Nam pro certo scias
quod nullo modo me turbant dicta
tua. Sed tamen sede & conede ad
cenam meam sicut missus. quia &
alexander invitavit missos meos ad
cenam suam. Et hec dicens: teten-
dit manum suam & apprehendens
eum per dexteram suam introduxit
illum in palatium suum. Alexan-
der autem cepit cogitare & intra se
dicere. bonum signum fecit in me
iste barbarus introducens me per
dexteram in hoc palatium. Et in-
gressus darius una cum alexandro
venit ad triclinium in quo erat cena
preparata. Sedit darius imperator.
Sedit & alexander sederunt &
principes militie darii cum alexan-
dro facie ad faciem. Erat enim ipse
totus ornatus ex auro. perses vero
qui sedebant in convivio despexerunt
staturam alexandri. eo quod esset
parvus ignorantes qualis sapientia
qualis virtus & audacia: erant in
corpusculo. parapsides omnes erant
ex auro. pincerne vero ferebant se-
pius pocula in vasis aurois ornatis ex
pulterioribus gemmis. Mediante ve-
ro convivio cum porrectum fuisset a-
lexandro poculum aureum misit eum
in sinum suum. Allatum est illi &
vas alterum & fecit similiter. De-
inde usque ad tertium. Allator vero
vasorum. cum hoc vidisset retulit
dario imperatori. Quo audito: da-
rius erexit se & dixit alexandro.
Amice quid est hoc quod facis quare
abscondis vasa aurea in sinum tuum.
Cui alexander respondit in convivio
nostri

Lat. Gesta Alexandri.

Hebr. Ben-Gorion.

nostri domini talis consuetudo est. Ut convivere si volunt tollant sibi vascula cum quibus biberunt. Sed quia talis consuetudo apud vos non est qualis apud nostrum dominum reddo ea vobis. Et hoc dicens reddidit ea pincerne. Perses vero qui sedebant in convivio ceperunt loqui mutuo inter se dicentes. Ista consuetudo bona est. homo quidam ex principibus militie dario cui nomen erat anepolis sedens in convivio intuens in faciem alexandri. Viderat enim tunc illum quum direxerat eum darius cum aliis macedoniam philippo. tollere censum. & intelligens vocem & figuram ejus corporis cepit cogitare & intra se dicere. Nonne iste est alexander Philippi filius. Tunc erigens se accessit propius dario imperatori. & dixit illi. Maxime imperator: iste missus quem vides ipse alexander filius philippi. Cumque vidisset eos alexander inter se mutuo loqui intelligens quod de agnitione ejus dicerent. statim exiens de statu suo foras triclinium invenit quemdam ex ipsis teneantem in manu faculam percussisse eum in capite tollens ei faculam ascendit caballum suum & cum magna celeritate cepit ire. Perses ergo hoc videntes omnes ascenderunt equos suos & cum magna velocitate secuti sunt eum. Erat enim obscura nox. Alexander itaque portans in manu faculam iter rectum tenebat. Insequentes autem illum alii obrectabant deviantes alii percutiebant facies suas per ramos arborum alii cadebant per fossas terrarum. Sedente autem dario in throno cogitavit de hoc quod fecit alexander aspexit contra statuam xersen regis que sedebat contra tribunal triclinii & statim cecidit ipsa statua. Mox vero darius dolore ductus cepit flere. amare & dicere. hoc prodigium desolationis est regni mei & destructio domus mee. Alexander itaque venit ad fluvium supradictum invenitque eum coagulatum: & transit. Et antequam de fluvio descenderet: mortuus est caballus ejus. & dissolutus est fluvius & tulit eum. Ille vero junctus est cum emulo principe militie & reversus est ad suos.

Et valde mane inchoatum est, est prælum & excessum est usque ad medium diem. Deinde ceperunt

prohibere se ne extra portam egredereur, percussit eum ex improviso. Occisioque eo, egressus est. Porro famulus ejus cum equo erat foris ad portam civitatis: ipse insidens equo, Equum Alexandri manu tenebat. Ac statim Alexander nulla interposita mora conscenso equo fugit. Qua re cognita Darius rex jussit ut insequerentur illum. At Persæ insecuti minime attigerunt.

Ille vero cecidit venit ad Arstagan fluvium, ac statim atque transiit, continuo fluvius liquidus fit. Cum ergo viderent Persæ fluvium subito factum esse liquidum neque se posse trajicere, jam enim evaserat Alexander, reversi sunt confusi. Ipse autem Alexander pedes incedebat; siquidem equus ejus in flumine per transitum demersus interiit. Cumque contenderet iter amne transmissio principem suum, qui cum duobus equis operiebat eum, invenit. Tunc ambo conscenderunt & reversi sunt. Narravitque copiis suis ea omnia quæ sibi contigerant.

Insequuntur
Persæ sed frustra.

Prodigium.

Ad suos revertitur.

Congregavit ergo rursus exercitum suum Alexander, & prælum commissit adversus Darium & exercitum

Pugnat cum Dario.

Hebr. *Ben-Gorion.*Lat. *Gesta Alexandri.*

233:

*Darius fugit.**Ejus exercitus a-
quis subito li-
quefactis perit
in flumine.**Scribit ad A-
lexandrum.**Pacis condicio-
nes proponit.**Persopolis.**Quas cum riso
recipit Mithra-
des**Darius Porum re-
gem Indæ in
auxilium vocat.**Ecbatana.**Sed occiditur a
suis.*

citum ejus. Cecideruntque + Persæ
vulnerati coram illo. Fugit autem
Darius cum paucis viris: & quidem
ipse trajecit flumen. At vero post-
quam reliquus ejus exercitus flu-
men trajicere similiter cepisset, su-
bito aquæ liquefactæ omnes illos,
dum super glaciem transeunt, de-
mersos involvunt. Venit itaque
Darius in domum regni sui, cor-
ransque in terram fleuit eglatu
magno. Deinde scripsit Alexandro
Epistolam his verbis: "Misere-
re mei & redde mihi uxorem & fi-
lium, & filiam meam, neque ul-
tra delolaveris terram meam. Da-
bo tibi aurum multum, & thesau-
ros regni mei, ac etiam concubi-
nas septuaginta filias regum, quæ
necum sunt in *שן* Susa re-
gia urbe. Quas literas cum legif-
set Alexander coram amicis prin-
cipibus suis decidens cum dixit:
"Si vicisset me, aurum ejus non
ad me perveneret ulla ratione;
"At vero cum vicerim illum, omne
"aurum, quod est in manu ejus,
"jam in manu mea est. Commora-
tus fui autem in terra Persidis per
totam hyemem.

bus & dixit eis. Ite dicite dario
premium vult recolligere matrem suam
& filios. mihi est premium non permittat . . . .

Interca Darius de instaurando
bello adversus Alexandrum cogita-
vit. Quæ propter ad *פורם* Porum
regem Indæ misit, ut sibi conse-
stim auxilio adesset. At vero A-
lexander ad civitatem regiam accessit deinde in terram *מדיא* Mediæ perrexit,
audierat enim quod Darius in terram *בטאנין* Bactanæ contenderet, &
persecutus est illum Alexander.

Tunc Darii principes cum prope
adelle Alexandrum audissent Da-
rium occidunt. Atque eo ipso mo-
mento quo interficiunt eum, A-

peres in bello deficere. Cum autem
vidisset darius suos in bello deficere
& ipse vulneratus est inique fu-
gam &c.

139: Darius itaque vulnera-
tus i prelio fugiens ingressus est ci-
vitatem persopolim & ascendit in
palatium suum prostravitque se su-
per faciem suam & ex alto pectore
dura trahens suspiria & plorando
dicebat sic &c. Staturque scripsit
epistolam ad alexandrum ita. Da-
rius rex dominatori suo Alexandro
gaudium. Recordari monemus tuam
clemenciam quia & sic homo natus
est. Sufficit enim homini in quo sa-
pientia esse videtur sicut iuste est ut
cum habuerit victoriam non elevetur
mens ejus in sublimitatem amplius
sed semper cogites novissima . . . .
Concede nobis matrem nostram so-
rores uxorem & filias. Et adinvicem
promitto tibi thesaurum dare
quos habeo in *מדיא* & *שן* Susa &
maceca &c. Et venientes autem
missi darii ad alexandrum optule-
runt ei hanc epistolam statimque
jussit eam legi coram militibus suis
omnibus . . . . Tunc alexander vo-
cavit ad se missos darii coram omni-
imperatori vestro. Miror si per pre-
mium & sorores uxorem & filios si victus
& c.

Tunc darius cepit preparare ut
aliam pugnam cum alexandro com-
mitteret. Nec non scripsit episto-
lam ad porum regem continentem
ita . . . .

140: & 140: Tunc quidam ex
propinquis suis unus nomine bislo
& alius omaburzanes consiliarios
inter se apprehenderunt cum . . .
ceperunt

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

coperunt ferire eum. Darius vero preparato brachio cecidit fortiter vulneratus & dimiserunt eum in campum semivivum jacentem sperantes eum mortuum.

... alexander ... invenit eum in civitate solum relictum multis plagis confossum & per easdem effluentem ... Et cepit flere amarissime, & dicere ... (Sequitur dialogus alexandrum inter & darium) ....

hec autem dicente dario in manibus alexandri emisit spiritum. Secundum morem itaque imperialem composuit alexander corpus ejus & cum magno obsequio portabat eum antecedentes ei macedones armati, & perses. alexander autem ipsemet ipsum supponens celum suum portabat lectum ejus una cum persis & ibat flendo amarissime.

Homicidas autem illos jussit decollari.

Jussit autem interfectores ejus occidi.

alexander regiam civitatem occupat, & ingressus in eam invenit ipsum Darium in quo erat adhuc spiritus. Flet super eum vita, fleuitque super illum fletu magno. Et in sinu ejus Darius expiravit. Proinde jussit alexander medicis, ut aromatibus eum condirent. Lamentatique sunt eum tam ipse quam principes ejus.

Alexander.

CAPUT X.

Postquam itaque Alexander universam terram sibi subjecit, egressus è terra *Medie* per viam deserti magni cum multis terrarum illius incolis transivit; veneruntque usque ad quamdam vallem profundissimam, & in illa itinere quinque dierum progressi sunt. Reperit autem ibi diversi generis animalia, fructusque plurimos. Ac primo invenerunt ibi homines quosdam lingua *Græca* appellatos פִּיִּתְּהָאִים *Pithæcos*. Illi autem fugerunt. Cumque vivos aliquot comprehendere voluisset, fuga celeriter evaserunt. Quare occiderunt ex eis centum & viginti, illi quoque de viris ejus tres interfecerunt. Comeditque de fructibus loci illius: & ibi nocte illa commoratus est.

Alexander pergens versus Indiam videt multa portentosa.

פִּיִּתְּהָאִים *Pithæci* seu similes.

24.

148. & 148: Deinde amoto exercitu venit in campum qui dicitur *actea* & castra metatus est ibi. Eratque in exercitu ipsius campi excelsa silva ex arboribus fructiferis ex quibus vivebant homines agrestes in eadem silva. Et erant ipsi homines habentes maxima corpora ut gigantes induti vestimento pelliceo. Qui cum vidissent exercitum alexandri castra metatum ibi. Continuo exierunt ex ipsa sil-

Et inde abiit in סְלוּקִין *Salukin*, invenitque ibi homines פְּרָאִים *Peraim*, in sylvis habitantes similes gigantibus, quorum facies instar Leonum. Fortissimi sunt & praecincti lumbos cingulis pelliceis. Sed arma non habent; interfecerunt nihilo minus de viris ejus cum lapidibus & fustibus centum & quinquaginta. Jussit ergo Alexander succendi sylvam; & fugerunt *Peraim* à facie ignis. Ultra progressi animalia

• Proprie *Anagri* seu *Asina Sylvestres*, sed hic pro hominibus monstris & agrestibus usurpatur.

Hebr. *Ben-Gorion*.Lat. *Gesta Alexandri*.

Animalia 4. cubitorum.

animalia magna invenerunt, quorum statura erat quatuor cubitorum, habentia tres oculos, & punctata maculis liventibus.

Pulices.

Invenerunt quoque Pulices magnos sicut שיליתא Silogia, ii sunt puli columbarum.

Homines pilosi.

Inde transit in quemdam locum. Occurritque ei vir unus pilis magnis hirsutus, conatusque illum apprehendere non potuit. Quare faminam spoliari & ad illum deduci jubet, ait enim: "Si forte appetitus ejus ad concupiscentiam pronus est apprehendemus eum. At ille corripuens faminam devoravit. Persecuti sunt ergo illum ut manus in eum injicerent. Ille vero in sylvam evasit. Cumque lingua sua locutus fuisset subito è sylva prorumpunt homines huic similes innumeri. Tunc sylvam igne succendi jussit Alexander, & fugerunt à facie ignis. Apprehensi sunt autem ex eis quingenti. At vero non erant cognitione præditi sicut cæteri homines, sed latrabant instar canum. Quare dimiserunt eos.

figura ejus. Et continuo precepit factumque est ita.

Arbori Diurna.

Progressus inde Arbores quasdam invenit, quæ ab ortu solis usque ad sextam horam è terra prodibant, à sexta autem hora, & deinceps in terram se recipiebant. Abscissus ex eis ramus optimo fragrat odore. Nomen ejus est יסכוקין Isokokin & sapientes Persidis illo utuntur ad suffitum conficiendum coram Idolis suis, ubi ariolantur. Aliquas autem ex eis scindi jussit Alexander, & colligi de ramis earum. At illi viri qui ad cadendam accesserunt, scuticis vapulaverunt, neque qui percutiebant cognoscebantur. Deinde vocem audierunt dicentem.

Prodigium.

va multitudo maxima ex illis cum contis longis in manibus ceperunt pugnare cum alexandri exercitu. &c.

148: Deinde amoto exercitu venit ad quemdam fluvium & castra metatus est ibi. hora vero incumbente ix. venit super eos quidam homo agrestis corpore magno & pilosus. Qui cum vidisset eum alexander statim precepit militibus suis ut illum vivum apprehenderent. Ille vero neque timuit neque fugiit & stetit intrepidus. Tunc precepit alexander venire puellam & jussit eam expoliari nudam & mittere eam ante illum. Ille autem impetum faciens contra puellam apprehendit eam ex parte statimque alexander jussit militibus suis ut tollent eam illi. Ille vero mugit ut fera sed tamen cum magna angustia apprehenderunt eum & adduxerunt ante alexandrum. Qui cum vidisset eum alexander miratus est valde in eum ligari & incendi in ignem.

Deinde amoto exercitu venit in campum in quo erant arbores mire celsitudinis quæ cum sole oriebantur & cum sole occidebant: inde ab hora diei prima exiebant de subditis terram & crescebant usque ad horam sextam. Ab hora autem sexta: usque ad occasum solis descendebant subtus terram. Iste enim arbores ferebant fructus odoriferos. Et statim ut vidit alexander eos precepit cuidam militi suo ut colligeret ex fructibus ipsorum arborum & adduceret ei. Ille vero abiit ut tolleret ex fructibus eorum. statimque mortuus est. Et audierunt vocem de celo

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

celo precipientem eis ut ne unus quidem accederet propius ad ipsas arbores. Quia quisquis propius accesserit ad eas statim morietur. Erant que similiter in ipso campo aves mitissime. Si quis autem volebat eas tangere exiebat ignis ex eis & incendebat. Exinde amoto exercitu venit ad fluvium magnum gangen qui phison sancta scriptura commemorat . . . . Eoque erant ypotamii multi: scorpiones & cocro-dilli.

rum statura erat sex Cubitorum. Offendit quoque animalia magna instar Asini sylvestris ipse est Onager habentia quidem sex oculos, sed non vident nisi tantum ope duorum ex eis. Statura eorum fuit quinque cubitorum. Invenit adhuc illic homines absque capite, quorum oculi & os sunt in pectore, & lingua sua loquuntur. Vescuntur autem piscibus. Vidit quoque ibi Cancros magnos instar parvarum Cymbarum.

Tranlivit inde in desertum alterum, sed non invenit illic aliud quicquam præter mare, cælum, & terram. Et navim ingressus venit in quandam ex insulis illius maris. Invenerunt autem in ea homines lingua Græca loquentes. Et quidem vocem illorum audiebat, sed ipsorum neminem prorsus videbat. Misit ergo de viris suis in insulam. Sed adversus eos infilii Cancer unus prostravitque ex eis quinquaginta viros. Timuit ergo ab eis vehementer. Inde pergens itinere bidui usque ad montes *צון* *Chosbec* seu *Tenebrarum* pervenit, quo sol nullum lumen emittit interdiu. Voluit quoque progredi usque in illum locum ubi morantur filii *Jonadab*, filii *Rechab* & pars illa tribuum quæ simul habitant ultra montes *Tenebrarum*. Vocavit itaque ex copiis suis mille & trecentos viros fortissimos, perrexitque eundo & progrediendo. Tum etiam secum accepit *Asinam* lactantem pullum, alligavitque pullum ad introitum loci: deinde illuc intravit. Ac primo reperit aerem loci nubilosum, & opertum caligine & vaporibus, ita ut nemo posset alterum videre. Terra autem illa tota est in lutum redacta.

Porro in *Aves* magnas inciderunt, quarum facies erant facies humanæ; loquebantur autem lingua Græca. Dixeruntque ad eum: "O *Alexander*, revertere; non enim incedere poteris in terra servorum Dei, neque poteris intrare in Domum Dei, neque in domum servorum ejus. Revertere, inquam, non enim poteris ambulare in insulis in quibus habitant Sancti Dei & semen *Abrahæ* servi ejus. Neque adeo festines ascendere ad summum cæli quo tentas properare. Tum *Avis* altera dixit ei: "Nuncium faustum accipe. Debellabis regnum *Indiæ*, & *Porum* Regem *Indiæ* occides. Contremuit *Alexander* à facie *Avium*; reversusque est retrorsum vestigia relegens itinere viginti dierum, ac tandem sua caltra

Fluvius.

24:

Galli Gallinacei
emittentes
ignem.Animalia habentia
5. pedes & 3.
oculos.Onagri habentes
sex oculos.

Homines Acephali.

Cancris instar
cymbarum.
Desertum
vastum.Homines Græce
loquentes, sed
invisibiles.Cancer unus stragem
edit 50. vi-
rorum.Montes Tenebra-
rum.Locus ubi habi-
tant filii Jonadab,
& Rechab.

Descriptio loci.

Aves magnæ
portentose lo-
quuntur Græce.Deterrent eum à
proposito ulterius
progrediendi.Sedes sanctorum
Dei, & seminis
Abrahæ.24:
Promittunt vic-
toriam de Poris.
Ad suos reversi
titur.

*Monumentum
construit.*

reperit eodem in loco ubi reliquerat. Et ædificavit illic *Monumentum* quoddam munitissimum, occlusitque introitum loci hujus, & inscripsit lapidibus magnis ea omnia quæ viderat.

CAPUT XI.

*Alexander in In-
diam proficisci-
tur.*

*Porus per lite-
ras minatur.*

*Exercitum & Ele-
phantes com-
parat.*

*Alexander sub
mercatoris habi-
tu explorat vires
Pori.*

*Sistitur ante Po-
rum.*

*De Elephantis
inquiret.*

ET profectus inde venit in ter-
ram Indiæ. Cum autem audisset Porus rex famam illius has ad eum scripsit literas dicens: "Fuge de terra mea, ne forte occidam te gladio. At Alexander ita facere noluit. Congregavit itaque Porus exercitum suum; coegit quoque Elephantes & animalia nociva quibus cum pugnaret adversus Græcos. Timuit autem valde Alexander à facie belluarum; non enim bellum gerere cum bestiis aggressus fuerat.

Abiit autem ut ipse terram Indiæ exploraret, mutavitque habitum, seque exhibuit ut mercatorem iter facientem, cumque illum invenissent Indi deduxerunt ad Porum regem, qui interrogavit eum dicens: "Quis es tu? Ego sum, inquit, de transfugis exercitus Alexandri, qui mihi iratus eiecit me à se, quapropter veni ad te, ut tibi militarem. Tum ille de Alexandro rogat dicens: "Quid agit ille; & quomodo in animum induxit, ut adversus regem magnum, qualis ego sum, bellum movere audeat? Deinde vidit belluas, quas rex Indiæ bellum illaturus Alexandro paraverat, interrogavitque Alexander viros illius: "Quænam res est, inquit, à cuius conspectu diffugiant hæc bestię? Dicunt ei: "Non fugiunt nisi ab igne. Quod qui-

142. **E**T exinde amoto exercitu: venit in indiã phasiadem mense julio deficiente & castra metatus est in qua occurrerunt ei Missi pori regis indorum deferentes ei epistolam continentem ita . . . damus tibi consilium & precipimus ut festinanter revertaris in terram tuam. Et (porus) congregata multitudine militum suorum atque elephantis cum quibus indi pugnare soliti erant . . . Videntes autem macedones & perſes qui cum alexandro erant multitudinem exercitus pori expaſcentes & conturbati sunt. Non tantum propter multitudinem hominum quantum propter plenitudinem ferarum . . . Similiter & elephantis ſapienter excogitans qualiter illos ſuperaret. ferebat enim ſecum alexander ſtatuas ereas & juffit mittere in ignem ut caleſcerent & implevit eas carbonibus vivis ut calor eorum non deficeret faciens ferreum currum ut ſuſtineret eas & juffit portare ante elephantas. Videntes autem eas elephantas eſtimabant eas eſſe homines tendentesque per muſtides ſuas ſecundum conſuetudinem ut caperent eos ſtatim pre nimio calore incendebantur & nullo modo pergebant pugnaturi ſuper homines . . . Et per continuos xx. dies pugnatum eſt. Ceperunt que defice-

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

re medi & perſes in ipſo prelio. Quod cum vidiffet alexander eos deficere iratus eſt valde ſedensque ſuper caballum ſuum bucefalum ingreſſus eſt pugnam & preliatus eſt viriliter & macedones & greci cum eo.

144. . . . Videns ergo porus ſuos in bello deficere Stetit ante omnes ſuos. Et elevata voce dixit ad Alexandrum Non decet ad imperatorem ſic in vacuum populum ſuum ſed oportet ire ipſemet ipſam oſtendat ſuam virtutem. Stet populus tuus in una parte, & meus in altera. Ego & tu pugnemus manu ad manum Quod ſi me viceris populus meus ſit veſter. Quod ſi e contra in manibus meis defeceris populus tuus computetur mihi hoc primum dixerat porus indignum ducens corpus alexandri deſpiciendo illum propter parvitatem ſtatur ejus Eo quod eſſet ſtatura parvus habens in altitudinem cubita tria conſiciens in altitudinem corporis ſui qui habebat cubita quinque factumque eſt. Et ſterant utrique hoſtes ex parte pugnatumque eſt ab amobus. Statimque ut vociferarunt milites pori. Audiens porus vocem conſtratum ſuorum. tornavit caput. Statimque Alexander impetum faciens & placatis pedibus exiliens ſuper eam percutiensque caput gladio extinxit eum.

Intellecta Alexander ad regem India miſit dicens: " Ut quid viros copiarum noſtrarum interfectioni damus? Quin potius veni & ambo ad ſingulare certamen descendamus, & victor regno potiatum. Quæ verba placuerunt Poru, lætaturque eſt ea de re plurimum. Quia enim Alexandri ſtatura non erat in oculis ejus alicujus æſtimationis, ideo co illi contemptui fuit. Præſertim cum ipſe eſſet longitudinis quinque cubitarum. Itaque pugnauerunt ambo ſingulari certamine Cum ſubito factus eſt ingens clamor in mediis caſtris Indorum. Avertit autem Porus faciem ſuam ad caſtra, ut quænam eſſet vox clamoris cognosceret. At illico percutit eum Alexander

dem ſi compertum eſſet Alexandro haud dubium quin noſtrum regnum ſubjugaret. Quibus auditis Alexander reliquit eos, reverſuſque eſt conſectim ad ſua caſtra.

Mox præcepit artificibus ſuis ſtatuas æreas ſpecie ſimiles hominibus conſtrari, ipſæ autem erant cavæ. Deinde ſuccenderunt eas igni uſque dum flagrarent ardentes inſtar carbonum. Ita autem erant conſtructæ ut quis facile poſſet per artificium inſtrumentorum ferreorum illas immittere in belluas. Cum itaque cominus acceſſiſſent ambo reges cum copiis ad decertandum, eduxerunt ſtatuas, diſperſeruntque illas per campos. At animalia ſtatim atque ſtatuas & viderunt conſiſtere immobiles, impetu facto irruerunt, ut morderent eas; ambuſtaque ſunt ora & corpora eorum ab igne, & fugerunt ab exercitu. Tum deinde pugnauerunt ambo exercitus. Et Græcorum copię, copias Indorum vicerunt. At vero in medio certamine cecidit Bucephalus equus Alexandri [cujus caput ſimile erat capiti Tauri] idque per aſtutiam Regis India. Indoluitque plurimum Alexander propter equum ſuum. Porro prælium illud inter eos toto triduo duravit.

Jam autem conſilium inierant copię Alexandri ut ipſum in manus regis India traderent. Qua re intel-

Frabricari jubet
ſtatuas æreas ar-
dentes.

24: 2
In quas Elephan-
tes impingentes
aduruntur & fu-
giunt.

Bucephalus cadit
in prælio.

Conſpiratio con-
tra Alexandrum.

Proponit ſingu-
lare certamen.

Pugnant.

Hebr. *Ben Gorion.*Lat. *Gesta Alexandri.*

*Alexander Porum
occidit & porum
ejus regno.*

Alexander in crura, simulque interficit eum. Regnavit ergo Alexander super regnum Porum, eo quod devicisset illum, & terram ejus accepit.

*Oxydraces seu
Carmani.*

Postea deinde venit in terram

אוקפדרקוס Okphardakus. Ii sunt

אכרמיים Akariniim. Et optavit

sapientiam hominum illius terræ

cognoscere: erant enim sapientissimi.

Populi sapientissimi.

Porro nudi in tabernaculis, &

in foraminibus pulveris seu caver-

nis terræ habitabant. Cum autem

audiissent famam ejus, sapientes

cum literis ad eum miserunt dicen-

tes: "Si nobis bellum venias illa-

"turus, hoc tibi nibili proderit,

"nec quicquam enim prædæ à no-

"bis reportabis. Sin vero sapien-

"tiam nostram cognoscere deside-

"rium est, quid tibi vis cum exer-

"citu & potentia? Omnino expe-

"dit, ut venias ad nos cum cantu

"lætitiae & cum suavis verbis,

"displacet enim tecum bello con-

"tendere. Tu quidem bello & con-

"tentionibus delectaris, & revera

"te decet bellum. Nobis vero sum-

"mopere grata est sapientia.

*25.
Inviluit eos.*

Perrexit ergo ad eos Alexander

cum tribus duntaxat viris. Et vidit

illos nudos, tam ipsas scēminas quam

viros & infantes super faciem cam-

pi instar ovium. Tunc interrogavit

quemdam ex eis dicens: "Suntne

"apud vos sepulchra? Cui ille: "Se-

"pulchra sunt ipsa corpora nostra.

"Cum enim animæ nostræ à cor-

"poribus separantur, tum demum

"vivimus. Deinde interrogavit alterum: "Quinam sunt majori numero?

"Mortuine an vivi? Respondit: "Apud vos quidem sunt mortui: Nos

"vero omnes vivi sumus, licet pauperes. Et mortui longe multo plures

"sunt in omni generatione quam divites & vivi. Interrogavit adhuc

alterum. "Quis prudentior, & sapientior? An homo, an bestia agri?

Respondit: "Homo. Interrogavit alium: "Quis nunquam mentitur?

Respondit: "Deus veritatis, liquidem novit veritatem ipsam. Interro-

gavit alium: "Quodnam latus in homine præstantius? An dextrum, an

"sinistrum? Respondit: "Apud nos quidem sinistrum, apud vos autem

"dextrum.

Et inde amoto exercitu venit ad

Oxidracas. Oxidraces autem non

sunt superbi homines neque pu-

gnant. Nudi ambulant & habitant

in tuguriis & in speluncis. non ha-

bentes civitatem neque habitatio-

nes. Et vocantur Egymnopbiste id-

est nudi sapientes. Cum audisses

rex gentis illius adventum alexan-

dri misit ad eum honoratos suos

cum epistola continente ita.

Corruptibiles gymnopbiste A-

lexandro homini scribimus audvi-

mus quod veneras inter nos. Quod

si pugnaturus veneris: nichil lucri

acquiris. Quia quod tollere aut au-

ferre valeas: non invenies. Illud

vero quod per naturam sic habemus

nullo modo audeat aliquis nobis tol-

lere nisi qui cum illi à divina provi-

dentia concesserit. Quod si pugnatu-

rus veneris: pugna. quia nos simplici-

citatem nostram nullo modo dimitti-

temus. Et ingressus est alexander

ad eos intuensque nudos & habitare

in abditis tuguriis & speluncis. fi-

lii vero uxores eorum separati ab

illis ambulantes cum animalibus.

Tunc interrogavit eos dicens. Non

sunt sepulchra vobis. At illi osten-

derunt ei luguria & speluncas in

quo habitabant. Et dixerunt ad

eum. hic concubitus sufficit per sin-

gulos.

Quinam sunt majori numero?

Mortuine an vivi? Respondit: "Apud vos quidem sunt mortui: Nos

vero omnes vivi sumus, licet pauperes. Et mortui longe multo plures

sunt in omni generatione quam divites & vivi. Interrogavit adhuc

alterum. "Quis prudentior, & sapientior? An homo, an bestia agri?

Respondit: "Homo. Interrogavit alium: "Quis nunquam mentitur?

Respondit: "Deus veritatis, liquidem novit veritatem ipsam. Interro-

gavit alium: "Quodnam latus in homine præstantius? An dextrum, an

"sinistrum? Respondit: "Apud nos quidem sinistrum, apud vos autem

"dextrum.

*Proponit varias
questiones.*

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben Gorion.*

“*dextrum.* Porro *sinistrum* in majori honore habetur, eo quod sit vicinus cordi, quod est radix & fons vitæ hominum. Quidquod *scæmina* cum incipit filium lactare, prius a latere *sinistro* incipit. Regesque manu *sinistra* sceptrum gestant.

Mox alexander dixit ad eos. *petite mihi quod vultis & dabo vobis.* Cui dixerunt. *Da nobis immortalitatem quam optamus habere.* Quia omnibus divites sumus. Quibus alexander respondit. *Mortalis cum sum immortalitatem nulla tenus dare possum.* At illi dixerunt. *Et si mortalis es: quare vadis destruendo & faciendo tanta & talia mala.* quibus ille respondit. *Ista enim causa non gubernante nisi à divina providentia.* Ministri ejus facientes voluntatem ejus. Scitis quia mare nullo modo turbatur nisi cum ventus ingressus fuit in eo. Volo enim quiescere & recedere à preliis sed dominus census mei non me permittit hoc facere. Si omnes unius intelligentie fuissimus totus hic mundus sicut agit unus fuerat. Et hec dicens dimisit eos illesos.

“& creati sumus. Et quemadmodum mare & arbores non moventur absque vento, ita nec homo quiescit, neque tranquillus manet, neque prosperatur sine voluntate ac licentia Altissimi. Ego vero summopere cupio frui quiete; sed dominus universi, in cujus manu est anima omnium viventium, me quiescere non permittit. Quibus dictis Alexander & pacem precatus est eis; & discedens ab illis abiit in viam suam.

Plurimas deinde conscripsit epistolas ad Aristotelem magistrum & præceptorem suum maximum, quibus eum certiore fecit de omnibus & singulis quæ sibi contigerant in terra India. Scribebat autem in hæc verba. Quamprimum ingressus sum in terram פראסיאקון Parasiakon, quæ est terræ India civitas, veni ad insulas maris, & ibi homines scæminis similes inveni, vescuntur vivis piscibus, & more cæterorum hominum loquuntur lingua Græca. Hæc autem dixerunt mihi: Ecce in hujus Insulæ medio sepulchrum est antiqui regis nomine Kainan filii Enos, qui extitit ante Diluvium. Ipse dominatus fuit super universum orbem. Fuit autem vir sapiens, & dominium habuit in spiritus, & Dæmones, & in angelos nocivos. Porro per sapientiam suam intellexerat quod Deus Benedictus Diluvium super terram inducturus esset in diebus Noe. Atque hoc eventurum scripsit, & subinde mandatum fuit tabulis lapideis, quæ ad-

Postquam autem multa in hunc modum interrogasset, dixit ad eos:

“Petite à me quid dem vobis. Tunc omnes una voce clamaverunt: “Da nobis vitam æternam. At ille, “Istud, inquit, præstare non possum; & quis det, ut & animæ meæ ipse possim adipisci? Dicunt ei: “Quæ cum ita sint, cur ergo totis viribus contendis bellum inferre, populari, vastare, spolia & prædas agere, & mundum universum ditioni tuæ subicere? Quum præsertim ignores quidnam post mortem tuam hæreditate accepturus sit gloriam tuam? Quibus ille: “Ita, inquit, à Deo decretum est, ut nos simus ministri, & subserviamus iis qui post nos venturi sunt, & ipsi deinde posteri nostri iis qui post eos venturi sunt; ad hoc enim formati

Hortatur ut à se postulent aliquid.

Postulant vitam æternam.

Egregia admonitio.

Responsio Alexandri.

Joh. XII. 10.

25:

Alexander ad Aristotelem de rebus India scribit.

Forte Parrhasi. Q. Curtio Populi India ultra Gangem.

Sepulchrum Regis Kainan filii Enos.

Dominium & sapientia ejus.

Diluvium futurum cognoscit.

M

huc

Inundatio Oceani.

Civitas ab eo extructa.

Sepulchri ejus descriptio.

Alexander descendit naves.

Sed monstra marina multos ejus in mare demergunt.

Civitas sita in medio flumine.

25.

Cannæ urbis fundamenta sustinent.

Hippopotami occidunt 44. viros.

Omnes genus ferarum.

huc illic extant, scriptura autem est *Hebraica*. Scripsit præterea quod suis temporibus Oceanus tertiam partem orbis inundaverat, quod & revera contigit diebus *Enos* filii *Seth* filii *Adam* hominis primi. Ipse in eadem Insula civitatem maximam muro cinctam ædificavit, atque in ea prædium quoddam suburbanum ex lapidibus marmoreis extruxit, in quo lapides pretiosos & margaritas & ingentes auri & argenti thesauros afferavit. Turrim quoque super sepulchrum suum, ut esset sibi in monumentum, ibidem condidit. Porro illuc nemo potest intrare; ædificata est enim secundum septem Planetarum dispositionem & per sapientiam divinationis. Quicumque autem propius accedit muris ejus moritur subito. Quæ postquam mihi narraverunt, abeuntes duodecim ex suis navibus mihi paraverunt. Vidique illic ingentia animalia in mari, cum subito magnus exoritur clamor inter illa & continuo de viris meis rapuerunt multos atque in mare demerserunt. Coactus itaque fui præ nimio dolore & anxietate, quæ inde mihi accidit, eo loci per dies octo remanere.

Postquam autem vici *Darium* & universam terram subjugavi, ad civitatem quandam in *India* veni. Illa autem sita est in medio cujusdam fluminis in quo crescunt canne, triginta & cubitorum longitudinis diametri vero trium cubitorum. Porro fundamenta urbis erant posita super cannas. *Aqua autem fluminis amara sicut absinthium. Cumque de viris meis noctu per medium flumen ad civitatem contendere voluissent, subito egressa de flumine animalia appellata* *Ἰπποπόταμοι* *Apipotami* rapuerunt ex eis quadraginta quatuor, & occiderunt eos. Quare inde versus occidentem profectus in quemdam locum veni: atque ibi reperi fontem aquarum instar mellis dulcium. Itaque eo loci nocte illa moratus fui. At illico viri mei pavore contremuerunt, statim atque venerunt de sylvis innumeræ feræ ad bibendum aquam, inter quas erant scorpiones albi & rufi habentes cornua, Dracones quoque & serpentes similiter habentes cornua.

Deinde ceperunt venire serpentes: & dracones miræ magnitudinis ex diversis coloribus & tota ipsa silva resonabat ex si-

143: *Alia die venerunt ad fluvium cujus ripe erant plene ex calamis tam grossis quam pinus erantque pedibus alto xl. Tunc precepit alexander adducere ex ipsa aqua eratque amara quam eleborum.*

143: . . . *Et ingressi sunt in ipsum fluvium quidam audaces juvenes nudi evaginatis gladiis numero xxxvij. . . . Et subito surgentes belue ipsius fluvii qui dicuntur ipotami devoraverunt eos. Ambulaverunt autem tota nocte & fatigati sunt siti. Insuper erat eis magna angustia quia occurrebant eis leones ursi & rhinoceres tygres & pardi & pugnabant cum eis gigantes ergo ipsum fluvium ex alia parte circa horam xj. venerunt ad stagnum mellisuum ac dulce . . . Deinde jussit incidere ipsam silvam que erat in circuitu stagni. Eratque ipsa ex supra dictis calamis. Et erat spaciosus ipse stagnus stadia octo id est miliare unum. Tunc precepit alexander accendi focos plurimos, Cumque luna luceret subito ceperunt venire Scorpiones ad bibendum in ipso stagno. Deinde ceperunt venire serpentes: & dracones*

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben Gorion.*

bilis eorum. Exierant enim ex ipsis montibus & veniebant ad bibendum de ipsa aqua . . . . . status quoque eorum mortalis erat . . . Interfecti vero sunt milites xx. & xxx. servi à draconibus.

143 :

143 :: Venerunt super eos albi leones . . . Posthec ceperunt venire porci (Apri) mire magnitudinis. Erant mixti inter eos homines agrestes masculi & femine habentes per singulos sex manus & occurrebant super eos una cum porcis . . . . . Et statim (alexander) precepit focos accendi plurimos extra ipsum exercitum. Deinde venit super eos bestia mire magnitudinis ferocior elephante . . . Nominabatur autem bestia secundum indicam linguam odocentranno . . . irruit super eos bestia & occidit ex ipsis xxvj. . . . conculcavit sed tamen occiderunt illam . . . venerunt aves magne ut vultures . . . & ceperunt . . . & comedebant. Volabant ibi vespertilioes sic maiores sicut palumbes dentes eorum sicut dentes hominum &c.

mus autem illic Pulices instar columbarum, & vespertilioes magni sicut turtures, & habebant dentes instar hominum. Porro illic alium victum non habuimus, nisi quod aves quasdam venatu cepimus, cornices nempe & milvos. Et hæc quidem alimenta nobis ad sustentationem suavissima videbantur.

144 :: Circa vero xj. horam tanta virtus euri venti flari cepit ut omnes tentes & papilioes ipsorum castrorum ad terram prosterneret. fultere potuerit; cecidimus itaque in quievit ventus.

148 :: Deinde ambulantes per ipsam silvam venerunt ad arborem solis & lune & dixit ei ipse senex. Sursum respice. & de quali causa interrogare volueris: in corde tuo cogita palamque nunc dicito. Dixit ei alexander & per qualem linguam responsum mihi dant ipse arbores. Cui senex respondit. Arbor solis in-

Leones, Unicornes, Apri, Pardi, Elephantes; ac etiam cum illis homines habentes sex manus, qui multos ex meis occiderunt. Et nisi protinus succensa fuisset sylva substructis regis magnis & frequentibus, nos omnes brevi tempore devoravissent. At mox ut ignem accendimus, continuo discurrunt undique animalia, ac tandem in ignem delapsa comburuntur. Sed illorum factor fuit nobis magno periculo. Irruit enim in nos ingens bellua, quæ cum rugitum edidisset subito mortui sunt ex meis præ pavore rugitus illius quinquaginta sex. At alii celeriter succinctis armis belluam occiderunt, postquam tamen adhuc ex eis sexaginta viros fortissimos interfecit. Deinde trecenti viri belluam de loco ubi mortua fuit ad castra traxerunt. Inveni-

Homines habentes 6. manus.

Quæ omnia animalia in igne comburuntur.

Bellua ingens rugitu 56. viros interfecit.

Pulices. Vespertilioes.

Cornices & Milvus tuus Alexandro in deliciis.

Inde venimus in terram קַפְסִיָּאֵן Kapsiacon. Et circa horam diei nonam ita vehemens perflavit ventus ut nemo pedibus confacies nostras ad terram, usque dum

Ventus vehemens.

Deinde regiam urbem Kapsiacon cepi, quæ quidem est caput regni Indiae. Dixerunt autem mihi terræ illius incolæ, me illic apud ipsos & mirabilia Dei visurum. Et deduxerunt me ad hortum quemdam. Vidique Arbores loquentes instar hominum in quarum culmine exaratae erant Solis, & Lunæ imagines.

Arbores loquentes.

Hebr. *Ben-Gorion.*Lat. *Gesta Alexandri.**Arbor Solis
mascula.**Arbor Luna fe-
mina.**Fructus.
Mala horti Eden.**Voces Arborum.**Proximam mor-
tem Alexandro
denunciant.**Pergit multa
sciscitari.**Responsio.*

nes. In iis autem præcipue duæ fuerunt arbores quarum una Solis, altera Lunæ figuram gerebat. *Arbor Solis* erat mascula, cujus forma & habitus fuit juxta formam & habitum maris. *Arbor autem Luna* erat foemina, cujus forma & habitus fuit juxta formam & habitum foeminæ. Fructus autem earum instar fructuum qui in *Agypto* reperiuntur appellati מורבליטון *Morabaliton* id est *Mala horti Eden*. Hinc *Arbor mascula, Sol*; illinc foemina, *Luna*. Porro *Arbores illæ lingua Indica* istar hominum loquebantur & dicebant: "Mors, mors; terror injectus, Quando autem Sol occidit, egressa est vox ab arbore, quæ lingua *Indica Sol* appellabatur, & quædam verba locuta fuit. At vero *Indi* illa noluerunt mihi interpretari, timebant enim. Quare juravi eis ne quid inde sibi timerent. Dixerunt ergo ad me: "Hæc est interpretatio verborum. "*Arbor illa denunciat tibi te brevi moriturum per familiarium & propinquorum tuorum proditionem. Mox in genua mea coram arboribus procubui atque ita rogavi: "Quando ergo aderit finis meus? Et continuo egressa vox ex Arbore Lunæ dixit mihi Indica lingua: "Profecto stultus es, qui rem illam, quam nullus mortalium scire potest, cognoscere sollicitus sis! Tum facta nocte, quo tempore luna oriebatur, rursus precatus sum, & rogavi dicens: "An reversurus sum in terram meam? "Visurus sum inquam terram meam, & populum meum & matrem & amicos? Et mane facto quo tempore sol oriebatur reversus adhuc iisdem verbis, quæ pridie dixeram rogavi. Et in precatatione matutina adje- ci, ut indicaret mihi, an jam finiti & completi essent dies vitæ meæ? Et statim vox duplex egressa de duarum arborum intermedio hæc verba pronuntiavit lingua Indica: "Completi sunt anni tui, & finiti dies vitæ tuæ, neque reverteris in terram tuam. Post mortem autem tuam propinqui tui cito deficient, filiique cognationis tuæ, quin & memoria tua brevi finietur. Porro ne adjicias ultra interrogare; non enim amplius dabuntur responsa.*

Et profectus è terra Indiæ, † veni in regnum סמירמם Semidamim. Hujus autem regni administratio tunc erat penes faminam quæ terræ illius regnum obtinue-

dica sermone incipit loqui: & greco finit. Arbor vero lune grece incipit loqui & indice finit. Tunc alexander osculatus est ipsas arbores. Et in corde suo cogitare cepit si triumphus possit reverti macedonas ad suos. Tunc subito arbor solis respondit indico sermone dicens. Sicut interrogasti nomen meum alexander dominus orbis eris sed macedoniam nullo modo videbis eo quod fata. Sic definiverunt de te. Deinde dixit arbor lune. Alexander jam plenam finem etatis habes & decipere te habet quem minime speras. Cui alexander ait. Dic mihi sacratissima arbor quis me decipere debet. Tunc arbor respondit si dixero tibi quis te decipere debet illum occides & jam mutares, que de te ipsa fata ordina- verunt. &c.

148: : in fine. Et venit in terram que dicitur bansiaca . . . . Et atque in illis partibus civitas in monte & precis lapidibus sicut calx in qua primatum tenebat quedam mulier indua

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben Gorion.*

indua nomine cleophilis candidis habebat tres filios primus nomine candaulus. Secundus abstimpus tertius caractor. Tunc direxit ei alexander epistolam continentem ita Rex regum alexander filius dei regis ammonis & regine ○. Cleophilis candidis regine mero vestro gaudium. Ecce dirigimus vobis templum & statuam ammonis dei regis ex auro purissimo ut veniamus & eamus similiter ad montem & sacrificemus ei. Cum autem legisset regina hanc epistolam statim direxit ei missos suos . . . . . & epistolam continentem ita. Cleophilis candidis regina . . . alexandro regi gaudium. Scimus quod revelatum est tibi ab ammonis deo tuo ut pugnares egyptum subjugares persidam & mediam & alias gentes plurimas. primum hoc fecisti quod non solum ab amone tibi concessum fuit sed & ab omnibus diis. Nos denique quod claras & lucidas habemus animas plusquam vos: Non nobis opus est cum amone & templo ejus ire ut sacrificemus ei in montibus. Scias quod dirigo amoni deo tuo unam coronam auream ex lapidibus pretiosis videlicet sinaragonis & margaritis & x. catenas insertas de lapidibus pretiosis. Vobis autem dirigimus aureos lapides 6. & aves psittacos ducentas inclusas in x. caveas aureas. nec non & caricis aureas xxv. vestes vero eneas . . . sed & ethiopes inphantulos 6. Elephantes quadringentos binocerotes octoginta. pantheras iij. . . . . pelles pardi. leonis quadringentas. Et valde rogamus ut dirigatis nobis dicendo si subjugasti totum mundum. Inter ipsos denique missos quos alexandro direxerat. Ipsa re-

rat. Nomen autem illius קנדק *Kandake*, eratque foemina pulcherrima. Tunc misit ad illam hanc epistolam: "Ecce Deus Amon habet tibi locum in uno excelso & tuis montibus. Nos autem cultores ejus sumus. Jam ergo animus est ad illum montem pergere ut adorem eum, ille enim auxilio mihi fuit. Porro dudum audivi qua ratione terram Amon subjecistis & insuper Deum meum Amon subjecistis & insuper Deum meum Amon vobiscum accepistis; quem nisi quam primum ad me remittas, adversum vos bello contendam. Illa respondit. "Jam pridem equidem novimus quod Amon auxilio tibi adfuerit, siquidem nativitatis tuae tempus penes ipsum fuit, scimusque praeterea cujusnam tu filius sis. Nunc vero ipsum Deum Amon ad te non possumus mittere, sed sacerdotes illius tibi munus offerre apud se statuerunt. Quapropter tuos legatos mitte qui ad te perferant. Misit autem ipsa ad me in donum centum spathas auri uphaz pondo centum librarum: Margaritas pretiosas ducentas, margaritas quoque ad ornatum monilium perforatas octoginta, tum & alias quae non videbantur perforatae octoginta. E coronis Dei Amon, quas apud se habebat, coronam unam lapidibus pretiosis circumcinctam pondo centum librarum auri. Pueros צבאים *Cbusios* imberbes quingentos Leopardos tredecim; Leones sex; Pantheras, quae sunt ferre versicolores, quatuordecim; Canes devorantes homines nonaginta; Juvenco idoneos bello quadraginta;

Candace regina ad quam scribit Alexander.

Respondet regina & munera ad illum mittit.

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

Ita dicitur ab In-
sula Phila fien ad
oram Thebaiden
in Africa.

Alexander statuit
adire Candacem
reginam.

26:

Candaulus Filius
reginæ Candacis
venit ad Alexan-
dram.

Implorat opem
illius adversus
principem Ama-
zonum.

ta; Elephantis appellatos **ד'ר'ב**
פ'ה'ל'מ' tres; Hinnulos ducentos;
Unicornes seu Rhinoceroses centum;
virgas de ligno Ebenæ rufo & ni-
gro sicut cornu hircorum nitidum
octo mille. Ita ut nusquam tale
munus regi cuiquam antea oblatum
fuerit. Porro testati sunt mihi mul-
ti ex legisperitis reginæ illius, quod
ipsa sub finem dierum suorum fu-
tura sit regina super universam orbem.
Tunc in animum induxi ad il-
lam proficisci. At regina Candace cum jam audisset meam consuetudi-
nem qua solitus fui reges fallere atque dolo † & astutia agere cum illis,
principi legatorum quos ad me cum muneribus memoratis mittebat, præ-
cepit, ut describeret & delinearet in tabula effigiem meam, & ad se per-
ferret. Quod cum ille fecisset, ad ipsam effigiem similitudinis meæ in ta-
bula descriptam detulit, quam illa acceptam in cubiculo suo collocavit.

Interea **ד'ר'ר'ב'ק'נ'ד'ק'ל'ס'** Candacles re-
ginæ Candacis filius abiit ad castra
Alexandri. Mox ceperunt eum cu-
stodes & ad illum duxerunt, qui
erat Secundus à rege Ptolemæo
nempe; qui dixit ei: "Quis es tu?
Respondit: "Ego sum filius Can-
dacis reginæ: & veniebam, ut A-
lexandri regis faciem extollerem,
& honore debito profsequerem,
uxorque mea mecum erat cum
parvo quidem comitatu. Non e-
nim veni ut bello contenderem.
Sed grave mihi contigit infortu-
nium à Fœminis quas **ד'א'מ'א'ז'ו'נ'י'**
Amazones appellant. Occurrit
enim mihi princeps illarum & in-
terfexit multis ex meis cepit
uxorem meam. Nunc vero libe-
ret me dominus meus rex, quia
pavor ejus & terror est super
omnes populos.

Abiit ergo Secundus à rege, &
ipsum regi Alexandro nunciavit ea
que contigerant. Qui dixit ei:
Accipe, quæso, vestes meas & coro-
nam capitis mei, & sede super so-
liam regni mei, atque esto Rex pro

gina duxit ei unum pictorem per-
rissimum ut diligenter consideraret
& depingeret figuram alexandri &
adduceret eam illi. factumque est.
Interea reversi ipsi missi cleophili
candacis ad eam optulerunt ei fi-
guram alexandri depictam in mem-
brano que cum vidisset eam regina
gaudio gravis est magno pro eo quod
desiderabat videre figuram ejus.

Tunc in animum induxi ad il-
lam proficisci. At regina Candace cum jam audisset meam consuetudi-
nem qua solitus fui reges fallere atque dolo † & astutia agere cum illis,
principi legatorum quos ad me cum muneribus memoratis mittebat, præ-
cepit, ut describeret & delinearet in tabula effigiem meam, & ad se per-
ferret. Quod cum ille fecisset, ad ipsam effigiem similitudinis meæ in ta-
bula descriptam detulit, quam illa acceptam in cubiculo suo collocavit.

149: Interea unus ex filiis ejus-
dem regine cui nomen erat candau-
lus exivit cum uxore sua cum pau-
cis suis fidelibus exercendi causa.
Rex autem bebricorum sciendo pul-
critudinem uxoris venit super eum
cum multitudine hostium & occidit
plurimos ex ejus fidelibus & tulit
uxorem illius. Ille vero fugiens cum
paucis suis fidelibus abiit castra a-
lexandri & preberet ei adjutorium.
Custodes vero castrorum apprehen-
derunt eum & adduxerunt eum
tholomeo qui secundus erat ab a-
lexandro. Cui dixit tholomeus. Quis
es tu: Et ille respondit filius sum
cleophilis Tholomeus ait. Quare ve-
nisti. Et ille respondit. Et narravit
illi qualiter passus est à rege bebric-
orum. Et quemadmodum tulit ei
uxorem ejus. Cum autem hoc au-
disset Tholomeus iussit ipsum juve-
nem detineri. Et exiens ipse de
tabernaculo suo abiit ad tabernacu-
lum in quo dormiebat alexander.
Erat enim jam obscura nox. Et in-
gressus est Tholomeus & excitavit
eum & narravit illi cuncta ex or-
dine

Lat. Gesta Alexandri.

Hebr. Ben-Gorion.

dine que à candaulo audierat. Quo audito alexander dixit ei. Reverte in tabernaculum tuum & pone coronam capiti tuo, & sede in solio regali & fac ingredi ipsum juvenem ante te & dic illi. Ego sum alexander. Et precipe cuidam homini tuo ut faciat venire antigonum quasi hominem tuum & veniat illo ad me & adducat me ad te . . . . .

Et dum venio ad te: enarra mihi ante ipsum juvenem quod ille dixit tibi, & post hec interroga me supra persona antigoni ut dicam tibi quem admodum agere debeas. factumque est. Et ivit Tholomeus & fecit cuncta que preceperat ei alexander sub persona antigoni quid exinde facere deberet. Cui alexander respondit astante candaulo: maxime imperator si placet vestre potestati ego vade cum isto juvene & hora noctis supervenio in ipsam civitatem & si non reddet ei uxorem ejus succendam eam igni. Quo audito candaulus statim adoravit alexandrum. Et dixit ei O sapientissime antigone optime decuerat ut tu fuisses imperator alexander.

"liberabo. Dixit Secundus à rege: "qui clamet ei pacem ante bellum & rogemus ut reddat uxorem viri. "quod si pacem responderit uxoremque viri reddiderit; tunc erit pax; "sin vero noluerit pacem, mox adversus illum ascendemus, & obsidebimus eum usque ad ruinam & interneccionem. Hic Alexander: "Ego inquit ibo ad eum. Respondit ille: "Ito.

Et exiens alexander una cum candaulo. & hora noctis supervenerunt in ipsam civitatem. Evigilantes autem homines ipsius civitatis exclamaverunt. omnes milites vero respondentes dixerunt illis. Candaulus est cum plurima hoste. Et venit ut reddatur ei uxor ejus Sin alias: incendemus civitatem vestram homines vero ipsius civitatis homines

me ad instar mei ipsius, ago dolo, & voca me אַנְטִיגוֹן Antigonum tuo scilicet nomine. Fecit itaque

Antigonus Secundus à rege, quem admodum preceperat ei Alexander. Egressus est ergo Secundus à rego vestibus regiis indutus habens coronam in capite suo. Tunc misit ut accerferent ad se Candaclem; qui eum venisset, statim ut vidit eum timuit vehementer dicens intra se: "Si forte me exploratorem arbitratu illico me jubebit occidi, attamen innocens ego. Mox Secundus à rege dolose locutus ad eos qui coram se astant: "Vocate, inquit, "ad me legatum meum fidelem Antigonum. Abierunt ergo, & vocaverunt Alexandrum, ad quem ille simulans ait: "An ignoras tu, "quod ille vir est filius reginæ Candacis? Veniebat ut honoraret faciem nostram. At princeps Amazonum adortus eum ex improviso fecit illi sic & sic. Respondit Alexander: "Si ita juberis, ego adversus illum proficiscar, pugnabo & cum eo, ulciscarque virum hunc & uxorem ejus de manu illius.

At prius legatum ad eum mittamus & rogemus ut reddat uxorem viri.

"quod si pacem responderit uxoremque viri reddiderit; tunc erit pax; "sin vero noluerit pacem, mox adversus illum ascendemus, & obsidebimus eum usque ad ruinam & interneccionem. Hic Alexander: "Ego inquit ibo ad eum. Respondit ille: "Ito.

Profectus est itaque Alexander deliruitque per tres dies. Deinde unum de servis suis misit ad principem Amazonum dicens: "Sic dicit Alexander: Redde uxorem Candacis; venit enim ad me. "Quod si renueris renuncia mihi, & tunc sciam quid faciam tibi. Dedit ergo servo illi uxorem, qui dum eam adducit ad locum, ubi delitescbat

Alexander dolose rus jubet Antigona ut induat se regio habitum.

Et ipse agit personam Antigoni.

26:.

Mittitur Alexander legatus ad principem Amazonum.

Ipse mittit ad eum unum de servis suis.

Hebr. *Ben-Gorion.*Lat. *Gesta Alexandri.*Servus reducit
mulierem ad A-
lexandrum.

litescebat *Alexander*, ait illi per
viam, quod ipsam deduceret ad Se-
cundum à rege: "Qui nos, inquit,
à tergo montis expectat. Noluit
enim rex mittere ipsum principem qui est Secundus à se, sed tantum mo-
do me servum scilicet Secundum ab ipso. Quo audito mulier credidit ver-
bis ejus.

vero ipsius civitatis hoc audientes sta-
tim fregerunt portas palatii & pri-
mum extraxerunt exinde uxorem
candauli & reddiderunt eam illi.

Adducunt eam
ad Antigonom.Alexander excu-
sat principem
Amazonum.26: :
Candaces ample-
xatur Alexan-
dram ratus eum
esse Antigonom.Invitat eum ut
secum veniat ad
matrem suam.Annuit Antigo-
nus.

Cumque adduxisset eam coram *Alexandro*, corruit illa ad pedes ejus &
adoravit facie ad terram prona. Qui dixit ei: "Surge, & ne procidas
"super faciem tuam coram me, talem enim honorem apud nos soli regi
"deferimus. At vero quando intraveris ante conspectum regis, ibique
"aderit vir tuus, tunc ipsi illum honorem tu exhibebis. Ac tandem post
tres dies adduxerunt eam ad *Antigonom*, qui sedebat super solium regni.
Ut statim vidit *Candaces* uxorem suam vehementer gavisus est. *Alexan-
der* autem *Antigono* dixit: "Domine mi rex, Princeps *Amazonum* se vi-
"rum pacis tuæ proficitur, & ecce in servum & famulum se tibi manci-
"pat. Si autem *Candaclem* ad te venire rescivisset, nusquam ipse levasset
"oculos suos ne quidem ut illum respiceret. Hic mulier prosternens se in
faciem suam cecidit coram *Antigono*, & dixit ad illum: "Gratias ago
"domino meo regi, quod eripuerit animam meam de manu inimici.

† Mox *Candaces* complexus *A-
lexandrum* qui videbatur ei Secun-
dus à rege, osculatus fuit eum ir-
ruens super collum ejus atque il-
lum sic allocutus est: "Crede mihi;
" & veni mecum ad matrem meam,
"daboque tibi magna munera. Qui
respondit: "Quomodo ire possim
"non obtenta regis facultate? Po-
"stula me ab ipso. Et si rex eundi
"veniam concesserit, plurimum
"gaudebo. Jamdudum etiam vide-
"re matrem tuam peroptavi. A-
diit ergo *Candaces* Secundum à re-
ge, qui sibi videbatur *Alexander* cadensque in faciem suam usque ad ter-
ram dixit ad eum: "Domine mi rex, si inveni gratiam in oculis tuis, ve-
"niat quæso Secundus tuus mecum, dum redeo ad matrem meam. Et be-
"ne agam cum illo. Qui dixit: "Vide, *Candaces* super hoc levo fa-
"ciem meam, annuo libenter, invenisti enim gratiam in oculis meis. Mit-
"tam ergo illum tecum ad matrem tuam cum literis. Tu vero reducas
"illum ad me sanum, qualem eum ducis ad matrem cum uxore tua. Ait
Candaces: "Meum erit, Domine mi Rex, illum honore debito profe-
"qui & tractare. Denique faciam quemadmodum Rex jubet. Surrexerunt
ergo inde, & abierunt simul *Candaces* & *Alexander*.

Porro *Candaces* arbitrabatur se-

149: . Tunc *candaules* adoravit
alexandrum, & dixit illi. Optime
antigone plurimum time rogo te ut
venias mecum ad matrem meam.
Et reddam tibi dignum meritum
de his que in me fecisti. Insuper
det tibi dona regia. Quo audito a-
lexander gavisus est gaudio magno.
Et quia desiderabat videre eam &
civitatem ejus. Tunc dixi ei. ca-
mus ad imperatorem alexandrum.
Et postula me illi & ego veniam
factumque est. Et accepta licentia
alexander ibat cum *candaulo*. . .

Deinde ambulantes ad civitatem
regine

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

regine cleophilis candacis. Cum autem audisset regina quomodo candaulus filius ejus revertebatur incolumis cum uxore sua. Et missus alexander imperator veniebat cum eo. Gaudio gavisus est magno statimque induit se vestimenta regalia & posuit capiti suo coronam auream ornata ex pretiosis lapidibus & una cum suis magnatis exivit obviam ad gradus palatii. Erat autem predicta regina pulchra nimis. Cumque vidisset eam alexander visum est illi quod matrem suam vidisset. palatium vero ejus erat optimum valde & fulgebat tectum ipsius palatii auro. Et ascendit alexander una cum candaulo in ipso palacio. & ingressus est in triclinium totum ornatum ex auro & stratum & lapidibus onichinis . . . . & pocula erant omnes ex lapidibus pretiosis & smaragdis & ametistis & columpne ipsius triclinii erant ex lapide porphyretico & habebant scultos falcatos currus apparentes omnes quasi currebant nec non elephantes sculptos conculcantes homines cum pedibus. Subtus ipsum palatium currebat fluvius dulcissimus. & erat claritas aque illius quasi aurum. In illa vero die comedit alexander cum regina & filiis ejus.

Mane autem facto Candace vestibis regni induta, venit ad Alexandrum in cubiculum. Illud autem cubiculum lapidibus auro obductis instructum fuit, laquearia quoque & ligna auro obducta; stragulae cubilium auro ducto erant elaboratae pilis arte & magnificentia admirabili intertextis; ipsa autem cubilia tota ex Chrysoprato & adamante. In quibus forma Draconum ex topasiis & lapidibus pretiosis purpureis descriptae cum formis ciaruum cum equis & instrumentis bellicis. Sub ipsis pedibus equorum erant depictae Elephantorum figurae ex lapidibus pretiosis elaborate. Coram illis videbatur fluvius ex auro uphaz, & circumquaque erant arbores cum fructibus etiam ex auro fabrefactae. Porro accubuerunt illic ea die cum filiis Candacis & fratribus ejus.

cum proficisci Secundum à rege Alexandro, noveratque eum sub nomine Antigoni, qui erat loco regis ipsius. Cumque ingressi essent in atrium reginae matris illius, commota fuit universa civitas; dicebant enim: Venit Candaces cum uxore sua salvus & sanus. Et occurrerunt ei mater ejus & fratres, ut complecterentur & oscularentur eum, Atque laudaverunt deum quod ille jam in pace adesset. Tunc dixit eis: "Honorate, "osculamini & amplectimini vtrum hunc: Ipse enim servavit me & uxorem meam de manu inimici liberavit. At illi rogarunt: "Quis est iste vir, & "quod est nomen ejus, si quidem "nostri? Respondit: "Nomen ejus "est Antigonus; ipse est fidelis ille Alexandri Magni legatus & ab illo Secundus. Et quomodo, inquirunt, servavit te. Narravit ergo eis ea omnia quae sibi contigerant, remque quomodo gesta erat indicavit. Tunc osculati sunt & amplexati illum fratres ejus & mater, & atque magno honore profecti sunt. Deinde accubuerunt cum eo ad edendum & bibendum ad vesperam. At Candace ipsum esse Alexandrum probe intellexit. Si-

Veniunt ad Candacem reginam.

27.

Alexander agnoscitur à Candace.

Descriptio elegans cubiculi Alexandri.

N

Postera

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

Candace ostendit
Alexandro palatii
conclavia.

Αἰσθητὴ.
Invisibilis.

Alexandrum suo
nomine compellat.

Negat se esse
Alexandrum.

27:
Regina ostendit
ei ipsius imagi-
nem.

Postera ergo die Candace regina accepit Alexandrum, ostenditque illi alia cubicula majora lapidibus gratissimis extracta. Qui quidem lapides appellantur lingua Græca **ΑΒΡΑΤΟΣ** *Aratos*. Hæc autem eis inest proprietas ut summa jucunditate perfundant eos à quibus gestantur. Cumque sol splendet tunc lux ejus in istos lapides ita immittitur ut inde radios suos per cubicula mirum in modum reflectat.

Et buxinis et cipressinis eratque porticus ipse cubiculi super rotas per artem mechanicam et trahabant eum xx. elephanti. Cum autem introisset regina in eodem cubiculo cum alexandro continuo commotus ille cubiculis et cepit ambulare.

Hic autem allocutus est eum Alexander: Hæc omnia, inquit, Græcos quidem optime decent: vos autem nequaquam. Quid vero cum istis facitis? Cui illa subirata:

"O Alexander, inquit, stulte loqueris: vos autem, qui tandem estis & quid vos deget? Nonne quotquot estis indigetis omni bono? Ille audiens se suo nomine compelli, illico contremuit tremore magno. Tum demum firmato corde dixit ad eam: "O Domina mea regina, Alexander non est mihi nomen. Sed Antigonus ipsius

"Alexandri legatus. Cur autem regis nomine me appellas? Sic enim caput meum in discrimen vocas apud regem. Nunquid non ego sum legatus ab eo missus cum literis, & cum filio tuo, & uxore ejus? Quomodo vero me eo usque perfidum existimas, ut me patiar nomine regis appellari? Cui illa: "O vir astute & dolis instructe! Veni mecum & producam sermonis mei locupletes testes quos nec mendacii possis convincere.

Cumque ingressus fuisset cum ea in cubiculum illius, † Ostendit ei ipsius formæ imaginem in tabula parieti suspensa descriptam, et ait: "Agnoscisne quod hæc sit ipsa imago tua quam apud me habeo? "Sed quid turbaris ad verba mea?

149:: Alia vero die regina apprehendit alexandrum per dextram et sola cum eo introivit in cubiculum quod erat totum vestitum de auro et ornatum ex margaritis. . . . Et stratum ipsius cubiculi erat ex lapidibus pretiosis et lucebat intus ad instar splendorem solis. Deinde ingressa est cum eo in alium cubiculum constructum ex lignis que nullo modo incenduntur ab igne. Et exinde in alium cubiculum constructum ex lignis evenis (ebenis)

Alexander vero in hoc facto cepit obstupere nimis quam mirari. Et dixit regine. Iste cause mirande digne fuerant si apud grecos fuissent. Cui regina respondit bene dicis alexander plus fuerant digne apud grecos quam apud nos. Et statim ut audivit alexander nomen suum turbatus est valde et nimis mutata est facies ejus. Cui regina ait. Pro eo quod vocavi te ex nomine: immutata est facies tua. Alexander respondit O domina antiquus nomen est mihi non alexander.

Et hæc dicens apprehendit eum per dexteram introducens que illum in cubiculum monstravit illi ymaginem ejus depictam in membrano. Et dixit illi alexander cognosceis hanc ymaginem. Cumque vidisset alexander cepit palescere. Et contremiscere.

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

tremiscere. Cui regina dixit. Quare mutata est facies tua. Et expavesceis: Destructor totius mundi Destructor perside. Et indie Suprator porchorum & vactorum. Quomodo sine altercatione & interfectione hominum incidisti in manibus regine cleophilis candacis. Unde scias alexander quod nullo modo debet exaltari cor hominis in elatione pro qualicunque prosperitate que consequatur neque cogitet in corde suo quod non inveniat alium hominem qui eum super habundet aut in sapientia aut in virtute.

Tunc alexander cepit stridere dentibus suis & tornare caput in unam & aliam partem. Cui regina dixit. Ut quid irasceris & turbaris intra temetipsum. Quid nunc facere poterit imperialis gloria & virtus tua. Alexander respondit. Irascor regina quod non habeo gladium. Ad hoc regina respondit & si haberes gladium. Quid nunc facere posses. Alexander respondit pro eo quia traditus sum per meam voluntatem: primum interficerem te & preterea memetipsum. Cui illa dixit. Et hoc sicut sapiens imperator dixistis. Attamen non contristeris. quia sicut tu liberaisti uxorem candauli filii mei de manu regis bebricorum. Ita & ego liberabo te de manibus barbarorum . . . . scias quod si notum fuit illis de adventu tuo interficient te sicut tu interfecisti poram regem indorum. Quia & uxor ca-ractoris filii mei filia pori est.

agno meo. Tu vero satis nosti te gladio percussisse ipsum Porum Regem Indiae. Quod si te esse illum Alexandrum cognosceret proculdubio

"Tunc ille es, qui ipse turbasti & funditus evertisti terram Persidis & Indiae? Qui Medorum & omnium gentium copias profligasti? Nunc vero ubinam est sapientia & fortitudo tua, ut jam in manu feminae concludaris sine gladio, sine hasta, sine certamine? Quin tandem cognosce te non esse sapientia perfectum. Scias porro quod sit talis sapiens qui pro re nata de se magnifice sentit. Sed profecto est alter sapiens, qui licet non sit eodem loco fortunæ quo ille, ipsum tamen revera longe sapientia superat.

Interim Alexander furore percitus intra se dentes ringebat; jamque deliberabat secum, ut & sibi mortem inferret, ac illam simul in mul interficeret. Cui Candace regina: "Quare, inquit, ringis dentes, quidve facere cogitas? Ita ne tanta sit ira tua, ut vel me, vel te ipsum velis interficere? Nonne erras? At hoc nil tibi proderit, si tuam animam de medio tollis postquam tot animas populorum delevisti: "Quid vero jam potes facere? Attamen, ne timueris, neque formides; quando quidem enim cortuum te permovit ut faceres benignitatem, & liberares & filium meum & nurum meam, Ego quoque eruam te ne quid mali tibi eveniat. Ecce כרכון * Barbaron Pori Regis Indiae gener filius meus minor modo venit ad me, jam autem annus est cum dimidio ex quo degit in re-

Turbatur & alexander.

Regina ut minus sapientem arguit.

Alexander sibi mortem conficere deliberat.

Barbaron gener Pori.

N 2

"animam

* Is in MS. ubique appellatur Carastor. Placuit tamen Ben-Gorion nomen ei imponere Barbaron, proculdubio ex hisce MS. verbis . . . liberabo te de manibus barbarorum (sic enim legebit, quanquam scriptum sit Barbarorum) adeo ipse Barbarie & barbaris nominibus designatur, ut nec Gori ipsi in coniungendo suo nomine non perpererit.

*Candace fidem
promittit A-
lexandro.*

“animam tuam tolleret, neque se mori pateretur, quin tu prius moriaris. Ego vero secretum tuum nemini cuiquam revelabo, appellaboque nomine tuo *Antigonum* coram filio & coram ipso.

*Proponit suis de
dimittendo A-
lexandro cum ho-
nore & muneri-
ribus.*

Proinde Candace cum eo egressa de cubiculo venit ad Candaclem filium suum, & fratres ejus, & ad nulum suam uxorem Candacis, inter quos erat Barbaron Indiae regis gener. Et dixit ad illos: “Ec-

27.

“ce vir iste *Antigonus* vult proficisci ad dominum suum. Vos autem bene nostis misericordiam quam retribuit nobis, cum te, O *Candacles*, & uxorem tuam de manu inimici & à morte ipsa liberavit. Nunc vero horum gratia

“fert voluntas + honorem referre Domino Regi ejus *Alexandro*.

“Quid vos mihi agendum censetis erga ipsum? Enim vero an sine illo vultum *Candacis* & uxoris

“ejus usquam vidissem? Quæ ergo dabo ei munera? Respondit

“*Barbaron filius ejus minor*:

*Uxor Barbaron
vult eum occidi.*

“O Domina mea Regina *Candace* jure quidem merito omnia hæc

“prolocuta fuisti; sed profecto vult uxor mea illum interfici, eo

“quod legatus sit *Alexandri*, qui patrem ejus regem *Indiae* occi-

“dit. Illa respondit: At quid proderit vobis, quod moriatur iste? An

*Candaces & alii
contra sentiunt.*

“per mortem illius victoriam habebitis? Tunc *Candaces* fratres-

que ejus & reliqui dixerunt: “Legatus ad regem suum pacifice revertatur, neque rependamus ei aliud nisi retributionem bonam. Verum

“tamen si ipsum *Alexandrum* appellari nobis aliqua ratione esset compertum, statim interficeremus eum, & proinde terra quiesceret. Respondit *Barbaron*:

*Barbaron ipsum
vult occidi A-
lexandrum.*

“Minime vero, sed moriatur, vel ea sola ratione, quod sit legatus in honore habitus apud *Alexandrum*. Cumque sit Secundus ab

*Altercantur inter
se districtis
gladiis.*

“illo saltem dolebit illius causa nosque ita quodammodo ab eo vindictam accipiemus. Contra *Candaces*:

“Quicumque, inquit, animam illius quaeret, is meam quaeret. Et confestim evaginato gladio constitit. Eduxit quoque *Barbaron* gladium suum. At Regina omnes jussit à conspectu suo abire

*Regina iras con-
silio mitigat.*

dicens: “Quiescite filii mei, dum cum consilio meo delibero an recta sit

150. Et hec dicens: apprehendit eum per dexteram, & eduxit eum foras in triclinio. Et dixit filiis suis filii ostendamus bonitatem huic misso alexandri. Et demus ei dona regalia propter bonitatem quam ille ostendit in nobis. Respondit caracter juvenis filius & dixit ei mater mea verum est quod alexander est & ille extraxit uxorem fratris mei de manibus inimicorum nostrorum & salvum ad nos reduxit. fratrem nostrum cum uxore sua. Sed uxor mea compellit me hunc antigonum interficere pro alexandro ut recipiat exinde alexander dolorem in corde pro eo quod interfecit porum patrem ejus. Cui regina dixit. Et quod nomen acquirimus si contra fidem interficimus. Quo audito: candaulus iratus est valde & dixit ei. Me iste salvavit & uxorem meam iste reddidit mihi & salvum me adduxit usque buc salvum quoque eum ego reducam usque ad castra imperatoris sui. Cui caracter. Respondit: Quid est hoc quod dicis frater vis ut in isto loco interficiamus nos uterque. Cui candaulus ait. Ego nolo hoc frater sed si tu vis paratus sum.

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

“sententia Barbaron de occidendo viro hoc; an vero rectior sit Candacis
 “sententia de dimittendo illo in pace. Jam ergo si inconsulto & temere
 “interficiamus eum, quid deinde consilium istud nobis proderit?

Cumque vidisset regina quod volebant se alterutrum interficere filii sui. tristis facta nimis. Et apprehendens per dexteram alexandrum & portans eum in loco secreto & dixit illi. Rex alexander ut quid non ostendis in hoc facto aliquam sapientiam tuam ut non interficiant se filii mei pro te. Cui alexander ait dimitte me ire & loqui cum eis. Et illa statim dimisit eum. Abiit ergo alexander & dixit caractori. Si me interficis hic nihil laudis adquiris. quia habet alexander imperator multos principes meliores mei. Proinde nihil doloris recipiet de meo interitu. Sed si vis ut tradam tibi ipsum interfectorem socii tui jura mihi ut dederis quod postulo & ego juro vobis quod hic in vestro palatio adduco vobis alexandrum. factumque est. audiens hec caractor credidit ei & gavisi sunt & pacificati sunt inter se fratres. Et promiserunt ei per singulos facturos. hoc quod ille poposcerat.

“secum multos alios principes me ipso honoratiores alioquin, si ægre ferat
 “illico contendet adversum vos infestis armis & terram vestram devastabit. Sin è contra dimiseritis me in pace & dederitis munera, Ego profisciscar, & persuadebo adducamque ipsum ad vos, ita ut veniat in hunc locum, vosque videatis illum ante conspectum vestrum, eo quod servaveritis animam meam. Quæ verba cum audissent, crediderunt ei; Et dimiserunt. Tunc dixit Candace: “Consilium viri hujus rectum est, quo pacto inimicos nostros humiliabimus & terra quiescet à pavore ejus. “Quin & ego dirigam illum & consilio juvabo quid facere debeat. Jam-jam enim reversurus est ad nos cum ipso. Deinde postquam opus suum perfecit, constituetur princeps exercitus nostri, salviq; & tranquilli erimus sub ejus auspiciis. Responderunt filii ejus: “Tu es Domina nostra, O Regina, & mater nostra; nobis videtur optimum consilium tuum. Fac quod bonum est in oculis tuis.

150: Iterum vocavit regina secreto alexandrum & dixit ei. Beata

Hic Candace apprehensum Alexandrum secum in cubiculum suum abduxit, & secreto dixit ei:

Subducit ab eorum conspectu Alexandrum.

“Da quaeso consilium, & loquere
 “hic & nunc; Vides enim, quod
 “propter te filii mei volunt se invicem occidere. At ille: “Sine me
 “inquit, ad eos intrare & loquar
 “cum eis. Respondit illa: “Fac
 “prout volueris. Introduxitque eum ad illos dicens: “Audite verba viri istius. Ecce pollicetur se traditurum inimicos vestros in potestatem vestram. Quo pacto & innocentes erimus à sanguine ejus, & liberi à juramento quo se obligavit Candaces erga regem illius. Sicque non peccabimus in oculis dei & hominum. Tum ad eum conversa: “Quid ais tu, inquit? Respondit: “Eudem sum in potestate vestra, si vultis, interficite me. Attamen
 “quancquam me interficiatis, non ideo multum grave erit aut dolendum domino meo. Habet enim

Mox reducit.

2711

Oratio Alexandri ad eos.

Subdola propositio.

Candace probat consilium.

Filii ejus assentiuntur.

Reduxit ergo illum Candace in cubiculum; dixitque ei: “Nunc

N 3

“cognovi

Hebr. *Ben Gorion.*Lat. *Gesta Alexandri.**Tandem Candace
remittit cum
muneribus.**Onyx.*

"cognovi quod sapiens es, & Deus
"adeſt tibi auxilio. *Et dedit ei co-
ronam ex adamante æſtimatam*
duorum talentorum auri pretio, &
loricam lapide אֲנַךְ *Anac*, ipſum
eſt אֲוִיִּין *Onion* lapide בִּילִיִּין *Bi-
lion*, ſquamatam; pallium quoque
purpureum contextum auro. *Di-
miſitque illum*, & diſceſſit ab illa
in pace. *Venit ergo ad ſua caſtra*
cum viris illis qui comitati fue-
rant.

*Alexander ſedit
in ſolio regni.**Mirantur viri
Candacis.**Illos remittit.
a3.**Concluſio epiſto-
le.*

Postera autem die poſuerunt coronam regni in capite ejus, induerunt-
que illum veſtibus regiis & ſedit ſuper ſolum ſuum. Cumque vidiffent
illum viri *Candacis* ſuper ſolum regni ſedentem, obſtupuerunt vehemen-
ter. Et dixit ad eos: accedite ad me & acceſſerunt; Tum ille: "Ego
"ſum inquit *Alexander Macedo* ſummus regnator univerſæ terræ Vos er-
"go noſtis quod liber ſum à juramento quo obſtrinxī me vobis dicens:
"Statuam *Alexandrum* regem ante conſpectum dominorum veſtrorum;
"jam enim & hoc feci. Quoad vos, ite in pace. Ego enim juravi ꝑ do-
"minæ veſtræ me nihil mali vobis illaturum.

Hæc ſunt omnia quæ ego vidi, quæque in animo habui, domine mi, &
præceptor obſervande, ut ad te perſcriberem ea fide qua debui. Intellige
mirabilia hujus mundi, & precare pro me ad *Jehovam* Deum Cœli.

CAPUT XII.

*Alexander pergit
ad Inſulas Ama-
zonum.**Ad quas ſcribit.*

Quibus ita peractis venit *Alexander* ad Inſulas ſcœmi-
narum, quæ appellantur
אֲמַזֹנִים *Amazones*; miſitque ad eas
hanc epiſtolam: "An non audiftis,
"quod ego vici omnia regna? Jam
"vero eſt voluntas mea ut vobis im-
"perem tributum, voſque in ſervi-
"tutem redigam. Etenim voſ ora-
"bitis pro pace mea ad Deum al-
"tiſſimum. Quod quidem ſi re-
"nueritis facere, ibo & deſolabo
"voſ terramque veſtram.
Et hoc credimus quod non iſcognitum ſit vobis. Quapropter precipimus

*Deinde ſcripſit epiſtolam ad ca-
liſtiam reginam amazonum*
continentem ita. Rex regum alexan-
der filius dei regis amonis & re-
gine olimpiadis Calſtride regine a-
mazonum gaudium pugnam quam
cum dario ſecimus & quomodo ſub-
jugavimus nobis regna ejus omnia:
credimus vobis non eſſe incognita.
Et ſicut pugnavimus cum poro re-
ge indorum & cepimus civitatem
ejus & cum aliis gentibus que re-
ſiſtere nobis nullo modo potuerunt.
vobis

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Gorion.*

vobis ut persolvatis nobis censum. Si vultis ut non veniamus super vos. aut aliquod malum faciamus vobis.

Ad hoc rescripsit calistia regina amazonum talimodo. Calistia regina amazonum cum amaconibus potentissimis atque fortioribus omnibus militibus qui sub celo sunt alexandro regi gaudium. Scribimus & significamus vobis. ut antequam veniatis in finibus nostris cogitetis quomodo veniatis ne forte paciamini à nobis turpitudinem & angustiam quam à nullis passus es. Si vis scire habitationem nostram & conversationem. Significamus vobis perhas literas. Scias quod habitatio nostra est ultra fluvium quedam insula tingensque eam in gyrum ipse fluvius neque initium neque finem habet. Sed ex una parte habemus angustum introitum & sumus numero habitantium feminarum ducenta quatuordecim milia que non sunt coinquinata à viris. Viri nostri nullo modo habitant inter nos sed ultra fluvium in alia parte. Et per unumquemque annum celebramus festivitatem jovis diebus xxx. sic transimus comiseri cum viris nostris & sumus cum illis alios triginta dies. Qui vult manere in leticia cum uxore sua tenet eam per annum. Quod si mulier parturiens genuerit masculum: tenet eum secum mater usque ad annos septem. Et post annos septem reddet eum patri suo. Si autem feminam genuerit tenet eum secum mater ejus. Cum pugnare venimus cum aliquo inimico nostro sumus numero decies c. milia equitantes cum sagittis & contis. alie vero custodiunt insulam nostram & obviam inimicis nostris usque ad ipsos montes viri autem nostri veniunt post nos. Cum autem

Responderunt ei per literas dicentes: An non audisti, sin minus expertus nosti; quod nos quoque sumus bellatrices? Porro habitamus in fluvio Amazonico, in cujus fluminis medio est magna Insula. Quam insulam si quis vult circumire, necesse est ut ambulet anno integro. Fluvius autem ambit Insulam; neque ullus patet ad nos aditus, nisi per unam duntaxat semitam. Neque fluvio illi est caput seu fons, unde fluat in locum alterum; ne forte veniat ad circumeundum nos omnino. Fœminæ autem virgines in medio Insulæ habitant omnes. Quæ viro sunt nuptæ incolunt circum oram Insulæ eo loco ubi est semita & trames qui ducit ad Insulam. Nullos mares nobiscum habemus, sed viri ultra Insulam morantur cum gregibus, possessionibus, & armentis, atque illic sunt pastores. Ex illis autem non possunt ad nos venire nisi pauci viri numero ad beneplacitum nostrum. Dehinc postquam fœminæ lactantes infantes ablataverunt usque dum fiant septem annorum, tunc ingrediuntur, ad eas mariti illarum; idque tantummodo posteaquam ad eos iussu reginæ literas miserunt. Tum simul atque conceperunt fœminæ statim mares revertuntur in viam suam.

Quomodo vero in cor tuum ascendit aut posset in cor alicujus ascendere præter te, ita venire ad nos cum armata manu? Quin etiam quasi jam in nos principatum exerceres, te desolatum ram

Respondent Amazoni.

Descriptio Insulæ.

Circuitus.

Fluvius sine ullo exitu.

Fœminarum vivendi ratio.

Mares degunt extra Insulam.

Objurgatio ad Alexandrum.

Hebr. Ben-Gorion.

Lat. Gesta Alexandri.

- 28: "ram nostram minaris. † Scito ergo quod nos per quemlibet annum equos immolamus in honorem Dei זיום ויזיון Zium, & Dei פורניוס Porinus per tres dies singulis annis ut nobis auxilium præstent adversus quoslibet hostes & inimicos. Præterea quando aliquis hostis vel inimicus, vel Rex. Venit nobis bellum illaturus; mox ascendimus super duodecim myriades equorum validissimorum, & instruimus aciem adversus eum dum reliquæ fœminæ custodiunt semitam introitus Insulæ, & tramitem ejus defendunt. Mares autem nostri tunc nos sequuntur pedites quandiu trans fluvium sumus, ut ad nos victum & com meatum perferant. Si vincimus, ut mos est nobis, & usque in hodiernum diem consuevimus adversus omnes quibus animus fuit urgere nos bello; inde nobis oritur nomen & fama lausque maxima apud omnes qui audiunt de nobis. Sin vero vincant nos inimici nostri, quod quidem hætenus nusquam contigit, tunc illis neque nomen neque laus ulla acquiritur; siquidem fœminæ sumus, illi autem viri belatores. Et quis unquam gloriatur de fortitudine sua dicens: Ego vici fœminam? Nunc ergo scito, postquam te certiores fecimus de omni statu rerum nostrarum: Si vis pacem nostram, nos volumus pacem tuam. Sin minus; ecce nos paratas invenies in montibus ad instruendam aciem adversum te, donec ad satietatem sis contentus. Nihilominus tamen libenter consensum damus, ut gloriam tuam illo honore prosequamur, obediētes servire tibi per tributum pro tua voluntate. Tu ergo responsum ad nos mittito de isto consensu nostro, quodnam scilicet statueris consilium. De cætero, vale.
- Quas literas cum legisset Alexander risit plurimum. Jussitque scribi, & mitti ad illas hujusmodi responsum: " Multa sane verba fecistis. Nunc vero si vultis, ut desolationem vobis inferam, consistite in montibus paratæ ad prælium. Sin vero potius à me optatis misericordiam; trajicite flumen & venite ad me, nullumque vobis malum inferam. Mittite
- reverse sumus ab ipso prelio cum victoria adorant nos viri nostri. Et si que ceciderit ex nobis in ipso prelio hereditant nos ille que supervixerunt. Unde oportet nos pugnare vobiscum fortiter & monstrare in vobis virtutem nostram. Quod si viceritis nos nullam habebitis laudem pro eo quod nos femine sumus. Et unde aliquid à nobis tollere vel auferre possitis non invenietis. Cave itaque imperator ne contingat tibi turpitudine. Ecce significamus tibi per has literas consuetudinem quam habemus. Tu autem considera tecum & quod facere debeas scribe sceleriter. Quod si pugnaturus venias. Scias quod ad ipsos montes exiemus obviam vobis.
- Si vincimus, ut mos est nobis, & usque in hodiernum diem consuevimus adversus omnes quibus animus fuit urgere nos bello; inde nobis oritur nomen & fama lausque maxima apud omnes qui audiunt de nobis. Sin vero vincant nos inimici nostri, quod quidem hætenus nusquam contigit, tunc illis neque nomen neque laus ulla acquiritur; siquidem fœminæ sumus, illi autem viri belatores. Et quis unquam gloriatur de fortitudine sua dicens: Ego vici fœminam? Nunc ergo scito, postquam te certiores fecimus de omni statu rerum nostrarum: Si vis pacem nostram, nos volumus pacem tuam. Sin minus; ecce nos paratas invenies in montibus ad instruendam aciem adversum te, donec ad satietatem sis contentus. Nihilominus tamen libenter consensum damus, ut gloriam tuam illo honore prosequamur, obediētes servire tibi per tributum pro tua voluntate. Tu ergo responsum ad nos mittito de isto consensu nostro, quodnam scilicet statueris consilium. De cætero, vale.
- Relecta igitur alexander hac epistola risit & statim scripsit ei epistolam continentem ita, Rex regum &c. . . . Tres partes hujus mundi subjugavimus nobis. id est asiam, europam & affricam & victorias contra illas fecimus. Et si vobiscum pugnamus turpitudine nobis est. Sed tamen dicimus vobis consilium si vultis perire & dimittere terram vestram ut non habitetur

Dii quibus sacrificant equos, Ziu, seu Jupiter, Apollo.

Modus bellam gerendi.

Mares apud illas non pugnant sed pedites sequuntur, & com meatum suppeditant.

Gloria Amazonum, si vincant.

Si vincantur victori indecorum.

Consentiunt servire Alexandro.

Responso Alexandri.

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben-Garion.*

tur exite obviam ad ipsos montes sicut dixistis. Et si non vultis perire state in insulam vestram & ingredimur fluvium & sic loquimur in unum. Juro enim vobis per amonem patrem meum & per innovem deos nostros quod nullum malum paciemiini à nobis. Censum vero quantum vultis nobis dare. date equites autem ex vestris amagonibus quantos vultis dare nobis. & honoreſce eos recipiemus. Et cum voluerint dimitemus eos venire ad vos. Et quidquid exinde debeas facere considerate & scribite nobis. Ille vero cogitantes direxerunt ei amagones caballos albas decem & totidem pullos similiter albos.

"famam ejus audivimus. Perrexerit ergo Alexander, & transivit in Insulam, viditque fœminas, illasque pulcherrimas forma. Vestes autem earum erant sicut vestes Græcarum. Deinde accepit ab eis tributum, dederuntque ei sicut sponte promiserant.

150: Deinde amoto exercitu venit ad quendam fluvium maximum cujus latitudo erat quasi stadia xxx. id est miliaria duo & medium. Deinde amoto exercitu castra metatus est in loco in quo erant limophali multi habentes cervices similes equorum & corpora magna &c.

Deinde amoto exercitu venit ad quendam fluvium in quo erat insula ubi erant homines sine capitibus oculos & os habentes in pectore. Inde amoto exercitu venit ad fluvium qui dicitur Sol . . . venit ad palacium Xersen regis & invenit in ipso palacio &c.

liaria. Turres ejus auro & lapidibus pretiosis ædificatæ, quos appellant אסמרלדא *Asmaralda*. Porro in illa urbe erant sapientes magni templumque ingens, sacerdos autem templi illius erat *Cusæus*, & in eo cultus Soli exhibetur. Ipse Alexander cultum eorum exercuit, & viæimas immolavit Soli. Deinde cum perrexisset tridui iter, invenit tenebras absque ulla luce, ac tandem pervenit ad Civitatem כרש *Coreſh* & קריקסט *Krekſus*

"etiam ex vobis fœminas ad bellum instructas insidentes equis. "Et ego mercedem & stipendium "dabo unicuique ex eis quantum "volent argenti & auri.

Miserunt itaque rursus ad eum hanc epistolam: "Quin potius, si

"audis nos, tu ipse trajice fluvium,

"& veni & vide terram nostram,

"dabimusque tibi centum talenta

"auri. Dabimus etiam quingentas

"adolescentulas pulchras in concubinas, quæ si velint viris tuis

"nubere, totidem alias dabimus

"præter illas. Dabimus præterea

"centum & viginti equos robustos

"& fortes, sicut equus tuus *Bucephalus* quem amisisti, nos enim

"cephalus quem amisisti, nos enim

Rescribunt Amagones.

28: Dona quoque præmittunt.

Alexander trajecit in Insulam.

Et profectus inde venit ad fluvium אנטלגא *Antalgata*. Et postquam trajecit fluvium, nationes & creaturas diversas invenit.

Ac primo invenit illic homines appellatos lingua Græca אשקירי

קפאלר *Iskilo Kephalo* quorum capita erant sicut capita canum. Alios invenit sine capite, sed quorum os & oculi erant in pectore.

Inde in terram aliam appulit, terra autem illa erat sita in medio mari septem miliaribus distans. Cumque intravisset, invenit urbem

אליס *Elios* hoc est *Civitas Solis*, seu *Heliopolis*. Urbs illa habebat in circuitu centum & viginti miliaria.

pretiosis ædificatæ, quos appellant

אסמרלדא *Asmaralda*. Porro in illa urbe erant sapientes magni templumque ingens, sacerdos autem templi illius erat *Cusæus*, & in eo cultus Soli exhibetur.

Ipse Alexander cultum eorum exercuit, & viæimas immolavit Soli. Deinde cum perrexisset tridui iter, invenit tenebras absque ulla luce, ac tandem pervenit ad Civitatem כרש *Coreſh* & קריקסט *Krekſus*

Diversa monstra Xercis præcipuum Cyncephali. Acrophali.

הליופוליס *Heliopolis*.

Emeranda.

Alexander cultum soli exhibet.

Adit civitatem Cyri, & Crasi & obtinet ab eis divitias multas.

Kreksus Regem *Perſarum* accepitque ab eis domus multas & urbes auro & argento & rerum deſiderabilium ſeu pretioſarum copia plenas.

CAPUT XIII.

*Alexander optat
alium Mun-
dum.*

*Intendit ascen-
dere ſurſum in
aerem, & deſcen-
dere in profunda
maris.*

18 ::

*Liber Generatio-
num Alexandri.*

*Aliam Epistolam
ſcribit Ariſtote-
li.*

*Antipatri conſpi-
ratio.*

Vit veneni.

PRoinde cepit *Alexander* op-
tare adhuc mundum; & per-
rexit uſque ad extrema terræ & de-
ſertorum & marium. Ac tandem
venit in cor ejus, ut ascenderet
ſurſum in aerem, & deſcenderet
uſque in profunda maris magni.
Ivit ergo uſque ad extrema terræ, deſertorum & marium.

Quibus ita peractis direxit fa-
ciem ſuam, ut regrederetur in *Ba-
bylonem*. Porro fecit hæc omnia
per operationes terribiles &
ſcientias mirabiles quemadmodum
ſcriptum eſt in libro *Generationum
Alexandri* & geſtorum ejus, quem
compoſuerunt *Magi* & *Sapientes
Ægypti*.

ſcripſit autem adhuc aliam epi-
ſtolam *Alexander* *Ariſtote-
li* præ-
ceptor ſuo, & eum certiore fecit
de his omnibus, ut illi eſſent uſui.

Postea אַנְטִיפָטְרוֹס *Antipa-
trus*, princeps exercitus ejus cogi-
tauit in corde ſuo de illo interficien-
do per potionem veneni mortiferi
in *Babylone*. Compoſuit ergo potio-
nem veneni mortiferi, atque illam
in vas plumbeum infudit. Nam
propter nimiam vim illius nullum
aliud vas, quod poſita potione non
frangeretur præter vas plumbeum
invenerat; experimentum enim e-
jus prius fecerat in vaſe ferreo &
æreo, deinde in vaſe teſtaceo, &
vitro, neque vas ullum fuit quod
propter vim frigoris ejus non di-
tumperetur. Miſit autem illam po-

151. **S**tatimque cogitavit in cor-
de ſuo ut inſtrueret tale
ingenium quo poſſent eum griphes
ſublevare in celum. Et videre quid
eſſet in celo. Poſt hoc autem ascen-
dit in corde ſuo ut perquireret pro-
fundum maris.

151 :: Et exinde alexander in-
greſſus eſt civitatem magnam que
dicitur *babilonia* in qua invenit ex
provincialibus totius mundi apochri-
pharios eum expectantes & ex car-
tagine civitate & totius affrice ſed
& yſpanie & ytalie nec non ex
inſularum ſicilie & ſaxonie &c.

Iterea alexander ſcripſit olim-
piadi matri epiſtolam. & ariſtote-
li præceptor ſuo de preliſque fecit
cum poro rege &c.

152. Eodem denique tempore e-
rat quidam homo in macedonia no-
mine antipater conjurationem cum
multis hominibus ut interficerent
alexandrum ſed minime perficere
potuit . . . . . Antipater vero co-
gitavit ut per venenum occidere a-
lexandrum, & ſtatim abiit ad
quendam medicum peritiſſimum &
emit ab eo potionem venenofam
quam non poterat vas ſuſtinere. Il-
le autem faciens cancellam ferream
collocansque eam ibi dedit caſſan-
dro filio ſuo mandansque eum in ſuo
ſervitio alexander. Cui & dixit ut
daret eam yoli fratri ſuo qui voca-
batur

Lat. *Gesta Alexandri.*Hebr. *Ben Gorion.*

batur iobas qui eam daret bibere. . . . . Erat autem ipse Iobas etate adolescentulus formosus famulusque alexandri accessit autem in illo tempore ut percuteret alexander illum adolescentulum non habentem culpam. Ex qua re dolore ductus ille adolescentulus consensit in mortem alexandri qui autem diligebat eum. Ideoque quanto animo accepit ipsam potionem à fratre suo. Igitur quodam die dum alexander babyloniam sederet in convivio. . . .

. . . Iobas autem infector tanti mali temperavit venenum in poculo & miscuit cum vino deditque ei bibere. Cum bibisset alexander voce magna clamavit & inclinavit se in dexteram partem corporis sui & sicut divisus est quasi cum gladio transforasset ei iecorem suum. Cum autem obisset principes ejus leverunt corpus ejus & induerunt vestimentis regalibus ponentes coronam capiti ejus posueruntque eum in currum portantem à babilonia: usque ad alexandriam ptolomeus autem pergebat ante currum ejus dabatque voces plorando &c. . . . usque ad alexandriam in qua civitate sepelierunt eum.

tionem ad fratrem sum ^{אליס} Elius frater Atti-
lius qui erat princeps Pincernarum ^{parr princeps Pincernarum.}
Alexandri. Et factum est quodam die, ut Alexander iratus contra Elium principem Pincernarum percuteret eum sceptro in caput. Unde ille infenso animo factus adversus Regem, odium in corde suo servavit. Et post aliquot dies Rex Alexander fecit convivium magnum omnibus principibus & consiliariis suis, quod quidem convivium, eo quod salvus regressus esset à regno Indiae, potissimum celebrabat.

Itaque princeps pincernarum memor iræ Alexandri adversum se, quando ipsum in capite percusserrat, propinavit ei de potione veneni ^{Propinat venenum.} mortiferi commista vino. Bibitque Rex vinum fraudis ignarus. At vero post horam circiter dolore magno ac vehementi correptas subito exclamavit clamore magno; ac si quis cor ejus sagitta percuteret, & apposuit cordi manum suam. Et postquam domui suæ consuluit, mortuus est in Babylone. Tunc sapiens ille Secundus ab eo, cui nomen fuit ^{אפטולמאוס} Iptolemaeus ipse est ^{תלמי} Tolmai, jussit eum aromatibus condiri in urbe ^{Tolamans.} Alexandria, quam ille nomine suo ædificaverat. ^{Sepelitur in Alexandria.}

runt triginta & duo anni. Cum autem jam esset annorum decem & octo, bellum gerere ceperat; deinde factus annorum viginti quinque jam viginti duos reges vicerat & sub jugum miserat. Ac tandem postea omnes nationes in servitutem suam redegit. Dies autem Nativitatis Alexandri incidit in mensem qui vocatur ^{פחון} Pichoth lingua Egypti, estque mensis ^{19.} Iar quartus, die quarta sub ortum solis. Et mense illo eodem quarto, die eadem quarta sub occasum solis mortuus est. Ipse quidem ex scriptura Nestaneboris veri ejus parentis, judicium seu Horoscopium nativitatis suæ cum charactere, diei, horæ, ac minuti invenerat. At vero finem suum non deprehendere potuit. Ille autem denunciaverat ei solummodo, quod non moriturus esset morte tranquillæ expirationis seu

naturali sed morte turbationis & præmatura præcipiti, & aliena quod & factum est.

De rebus gestis
Alexandri M.
Consulendi sunt.
Libri Macedo-
num & Persarum.
Nicolaus Dama-
scenus.
Titus Livius.
Strabo, & Magni
Ægyptii.

Reliqua autem verborum *Alexandri* regis sapientis, & fortitudo ejus & omnia quæ gessit, ecce hæc scripta sunt in libris *Macedonum*, & *Persarum*, in libris *Nicolai*, & *Titi*, & *Strabonis*, ac præcipue in libro *Generationum Alexandri*, & *Gestorum* ejus, quem scripserunt *Magi*, & *Sapientes Ægypti* eo ipso anno quo mortuus est *Alexander* Rex. Dies autem regni ejus fuerunt anni duodecim, natus enim annorum viginti factus fuit Rex: liquidem natus erat annorum viginti, quando mortuus est *Philippus* pater ejus. Jam vero renunciaverat illum regem, & oculi ejus ipsum viderant sedentem super solum regni.

י ו ס י פ ו י

JOSIPPON

LIBER TERTIUS.

CAPUT XIV.

MONITIO AD LECTOREM.

In Notulis passim Textui hujus Capitis adjectis & sequentis adjiciendis, ea verba describentur Chronici Hieronymi Eusebiani, unde sua compilavit Ben-Gorion, aut Author quem ille secutus est in sequenti rerum congerie. Negari non potest, quin Hieronymiana mutando, quandoque & plane sua commenta adjiciendo, satis superque ostendit se non jurasse in verba Magistri. At vero ex iis quæ immutata retinuit, præsertim in numeris annorum, constat illud Chronicon fontem fuisse, unde ea omnia hausit quæ fidem merentur. Anni singulis rebus adjecti, sunt anni Eusebiani ab Anno Abrahamico MMXVII., qui primus est Æræ vulgaris Christianæ, sursum numerandi. * Annos Imperii quibus utitur Ben Gorion per totum Caput XV. unde habuit nondum invenimus.

* Signum C. designat Annos ante Æram Christianam. Signum Θ mortem illius cui præponitur indicat.

Postquam mortuus est Alexander Macedo, divisum fuit regnum ejus in multas partes. Et abiit primus ^a Antipater, princeps exercitus ejus, in אילריא Illyriam, in terram Græcorum, quæ est regni פטרוס Patrus, quæ fuerat sub dominatione patris sui; quamque ipse de nomine suo appellaverat Patrus, & factus fuit Rex super illos. Deinde ^b Ptolemæus ille magnus, Secundus ab eo, qui & Antigonus appellatus fuit, ac etiam cognominatus אולגוס Olagus, regnavit in Ægypto, & in Alexandria & civitatibus ad eas pertinentibus. Postea פוליקוס אוליקטור Pulekus Olicator regnavit in terra ארם Aram, & protensum est regnum ejus usque in Babylonem, & in Persas, & Medos. Denique רוקסין Roksin, quæ etiam appellabatur רוסאנן Rosanan, & hæc filia Darii, quæque fuerat uxor Alexandri, & relicta fuerat gravida cum ille abiit in terram Indiæ, regnavit super

Divisio regni Alexandri in quatuor partes. ^a Primam habuit Antipater a quo voluit Patrus in Achæia nomen accepisse. ^b Secundum Ptolemæus quem confundit cum Antigono, Lagi filius Gr. ὁ Λάγος. ^c Tertiam Seleucus Nicator Gr. Νικηταίης, in Syria. ^d Quartam Roxana filia Darii, & ut hic ait uxor Macedo- Alexandri.

^a Perdicas Roxana nunc levir mox maritus infra fol. 30 : 1

¹⁹ :
^b Alexander Alexandri filius ex Roxane.

^c 302. C. ^o Ptolemaeus quem cum Antigono confudit & ait ei successisse Demetrium Poliorcetem.

^d 196. C. Demetrius Samaritanorum urbem devastat. Hieron.

^e 184. C. Ptolemaeus Philadelphus 38. annis. Hieron.

^f Pharon in Alexandria construxit. Hieron.

Telescopium &c. sunt Ben-Gerionis Inventa.

^g 181. C. Ptolemaeus sacros libros Judaeorum in linguam Graecam transferri curat. Hieron.

^h Judaei qui in Aegypto erant liberos esse permittit. Hieron.

ⁱ De Eleazar Sacerdote.

^k 147. C. ^o Ptolemaeus Philadelphus. Hieron.

Hinc Ben-Gerion orditur annos Imperii Caesaris de quo vide infra cap. 11. fol. 30 : 1 & lib. VI. cap. 61.

Macedoniam per consilium ^a Berdaks, Senioris, qui fuit maritus sororis illius. † Porro Roxan filia Darii, ipsa est Roxane, uxor Alexandri, peperit filium, quem Macedones ^b Alexandrum de nomine patris sui defuncti appellaverunt.

Mortuus est autem ^c Ptolemaeus Lagi, qui etiam appellabatur Antigonus; & regnavit pro eo ^d דִּמֶטְרִיוֹס מוֹרִיק רִשׁוֹ ^e Demetrius Poliorcetus, qui cepit urbem Samariam. Mortuusque & Demetrius, & sepultus fuit in civitate ^f דִּמֶטְרִיָּא Demetria quam nomine suo edificaverat in terra Edom. Et regnavit pro eo ^g פִּילִי אֲדֵלְפֹוס ^h Ptolemaeus cognomento Philadelphus filius Ptolemai Lagi triginta & octo annis. Hic edificavit turrin ⁱ פֶּאֶרֹן Pharon in territorio Alexandriae, in qua visuntur mirabilia usque in hodiernum diem. Illic enim est speculum, cujus ope facile dignoscunt omnes naves aut classes quae veniunt è longinquo ad vallem Amon. Hanc turrin Alexander edificare ceperat, & post eum Ptolemaeus pater istius, sed neuter eorum potuerat absolvere. Turrin autem illa constructa fuit secundum scientiam divinationis, & per descensum virtutum stellarum; & intelligentes per eam acquirunt suam intelligentiam & habent cognitionem secundum sapientiae signa terribilia & portentosa.

Ipse primus ^j אִילִירִיָּא ^k Illyria, in quam multae tribus illic habitatae ascenderant, & reposuit illos in Thessaurum suum in Alexandria. Tum deinde illos transferri & reddi curavit ex lingua Hebraea in linguam Graecam. In diebus ejus ^l Judaei, qui erant in Aegypto libertate donati sunt, & deposito regni jugo, quiete recuperata, tandem respirare ceperunt. Tunc vero ille ^m מִיִּשֵׁיטִינִי ⁿ misit in Jerusalem, & inde ^o אֵלֵעָזָרִי ^p Eleazarum sacerdotem sapientem fratrem Simonis sacerdotis sapientis accersivit, qui interpretatus fuit ei libros omnes Judaeorum è lingua Judaica in Graecam. Mortuusque est ille; & regnavit pro eo ^q אִמְפֵּרָאוֹס ^r Imperius, ipse est קֶסַר Caesar, super ^s רוֹמָי Rome, & Aegyptum, & Jerusalem, & Macedoniam, & Babyloniam, & Persidem.

C A P U T XV.

1 Imperii An. LX.
^m 174. C. Romani Calabriam, & Messinam tenuerunt. Hieron.

¹⁹ :
ⁿ 170. C. Argenti nummus

primum in urbe figuratus. Ptolemaeus Philosophus moritur. Hieron. Contra Ben-Gerion nunc Romae degentem somniat Aristotelem Authorem fuisse Romanis cudendi Monetam aream, cum antea solam habebant argenteam.

¹ Anno sexagesimo Imperii, subjugaverunt ^m רוֹמָי ⁿ Romani, ^o אִלִּירִיָּא Calabriam, & ^p מֶסֶנָּה Messinam civitatem ceperunt, haec autem fuit captivitas † quarta Messinae. Eodem anno ^q אִלִּירָנוֹס אִפְטִי ^r Itharus Aptus Insulam ^s סִקִּילִיָּא Sicilia in ^t אֲרִיסְטוֹטֵלִיס conditionem Romanorum redegit. In illis diebus vivebat Romae ^u אֲרִיסְטוֹטֵלִיס Aristoteles hic cudi monetam aream in urbe Roma persuasit: ab initio enim in urbe Roma non accipiebant aut dabant vel ad aestimationem valoris grani hordeacei, nisi cum drachmis argenteis & moneta argentea.

Anno

Aristotelem Authorem fuisse Romanis cudendi Monetam aream, cum antea solam habebant argenteam.

Anno centesimo vigesimo quarto Imperii oppugnaverunt ^a *Romani* סרקוסטא *Saracusta*, & ceperunt illam. Eodem anno venerunt copiae Karkebronim ^b *Karkebronim* adversus Romanos in Siciliam de terra Karkebroniam ^c *Karkebroniam*, quæ est in regno Africa; & pugnaverunt contra illam; sed *Romani* victores evaserunt. Eodem anno Imperius *Cæsar* regnare fecit Emveriet in ^d *Egypto*, qui regnavit super illam viginti & septem annis. Tunc temporis Nicodemon ^e *Nicodemonia*, quæ est civitas magna. Tunc etiam Antigonus minor Rex ^f *Athenas*: quiescere fecit populum *Athenas*: & condidit urbem *Cartagena*, quæ sita est ad fluvium *Orignaton*, jussu Imperii *Cæsaris Romani*.

* Anno centesimo trigesimo quarto Imperii, Ego *Joseph* Sacerdos filius *Gorionis* Sacerdotis natus sum. Ego autem sum ille *Joseph* cognominatus *Yosephus Judæus*, de quo per orbem narratur, quod scripsit librum *BELLORUM JEHOVÆ*, qui liber est Pars sexta hujusce libri. Quæ quidem in parte, id est in libro sexto, videbis adhuc testimonium ea de re verissimum. In diebus illis interfecerunt *Romani* quatuor myriades *Galatios*. Eodem anno fuit *Jehosua Ben-Sirac* princeps & magnus inter *Judæos*.

† Anno centesimo quadragesimo Imperii regnavit ¹ *Ptolemæus* cognomento *Philotos* in *Egypto* decem & septem annis. Eodem anno milit *Imperius Cæsar* *Romanus* *Markelius* & *Iskilia* in potestatem *Romanam* redegerunt, † illos enim populus ejus injuria lacellera.

• Anno centesimo quadragesimo quarto Imperii *Cæsaris*, regnavit *Antiochus Magnus* super *Antiochiam* jussu *Imperii Cæsaris Romani*, fueruntque dies ejus triginta sex anni. Anno autem primo regni sui venit adversus *Syriam*, & occupavit eam. Deinde ascendit in terram *Philaptoria*, pugnavitque contra illam & ejectum ex ea *Philaptori*, ipsum vivum comprehendit. Iste est *Antiochus Magnus* qui deprædatus fuit *Judæos*, atque illos seducere voluit, ut à fide sua apostatizaret, & fidem *Græcorum* amplecti cogeret. At illi obedire noluerunt. Quapropter ira percitus adversus illos gentem promovit exercitum, occiditque *Judæos* multos, & desolavit *Jerusalem civitatem Sanctam*, & accepit divitias Templi, thesaurosque *Jehovæ* desolavit atque vastavit. Hæc est Captivitas *Jerusalem* tertia. Donec tandem adversus eum & legatos ejus constiterunt filii *Hasmonei*.

* An CXXXIV. Hoc anno nasci placuit Authori nostro *Ben Gorion*: ita & c. 43. fol. 61. Sed c. 35. fol. 130: . ætatis suæ oblitus esse videtur. Nam ibi ait se fuisse 64. annos natum, Patrem autem suum 103. Matrem habuisse 85. annos eo tempore quo *Hiersolyma* obsessa sunt à *Tito* & *Epafiano*. Sed non oblitus est se id ætatis habuisse ut vidisset *Julium Cæsarem* fol. 30: . atque etiam *Libertum* M. cum *Epiphane*, de quo quando ipse fuit 64. annos natus, si vera sunt quæ asserit fol. 61. ubi ait se natum fuisse 134. anno Imperii *Cæsaris*, *Cæsarem* autem natum anno 185. ejusdem *Æræ*. Sed de his alibi agetur.

† 165. C. *Matharias* quidam ex Sacerdotibus filius *Hasmonei*, . . . adversus *Antiochi* Duces, arma corripens fuit etiam auxilio filiorum, Leges patrias vindicavit.

An. CXXIV.
a 263. C. *Romani*
Syracusas capiunt.

Hieron.
b *Karkebroniam*.

Karkebroniam.

c *Carthagenenses*
bellum gerunt
cum *Romanis* in

Sicilia.

d 246. C. *Antigonus*
Rex *Athenas*.

Hieron.

e 261. C. *Matharias*
adversus . . . *Antiochi*
urbem amplians

Nicomediam nominavit.

Hieron.

f 256. C. *Antigonus* [Gonatas] *Atheniensibus* reddidit libertatem.

Hieron.

g Lib. VI. c. 46.
fol. 61.

h 228. C. 40. Ferme millia *Galatarum* à *Romanis* caesa.

Hieron.

i 228. C. *Jesus* filius *Sirach* Librum suum composuit sub

Simone Pontifice.

Hieron.

k An. CXL.
29: .

l 220. C. *Ptolemæus* *Philopator*

17. annis. *Hieron.*

m 214. C. *Romani* Consule *Marcello*

Syracusas capiunt.

Hieron.

n 212. C. *Romani* subjungunt *Capriam*, & *Siciliam*.

Hieron.

o An. CXLIV.
p 223. C. *Antiochus* *Magnus* annis 36. *Hieron.*

q 211. C. *Antiochus* Rex *Syria*

videt *Philopatoris*

Judaam sibi sociat.

Hieron.

r *Ben-Gorion* ait in *Judaam* eum di-

ram persecutionem movisse

confundens, *Antiochum* M. cum

Epiphane, de quo hæc habet *Hieron.*

anno 168. C.

s Captivitas tertia.

nei Sacerdotis, ita ut Judaei victores octoginta & octo millia virorum ex eis interfecerint.

An. CL.

a 135. C. Bellum servile ortum in Sicilia. Hieron.
b 99. C. Rursum in Sicilia bellum servile contur- git. Hieron.
c 99. C. Aquilius in Sicilia bellum composuit. Hier.
d 120. C. Hyrcanus Pontifex Ju- deorum Samaritanam, quæ nostro tem- pore Zicari Sa- baste vocatur, ob- sidione captam solo coarctavit. Quam postea He- rodei instaurans Sebaste appellari voluit. Hieron.

30.
e 84. C. Incen- sum Roma Capi- tolum. Hieron.
f Tigranes gener Mithridatis vin- cit. Antiochum Magnum.
g Palestina.
h Hæc sunt Ben- Gorionis.
i 74. C. Lucullus Imperator appel- latus est victor Armenia. . . Hieron.
k An. CLXXXVII.
l 73. C. Pompeius universam the- riam subjugavit. Hieron.
m Arabia.
n 68. C. Judaei Ro- manorum vestiga- les per Pompeium feci. Hieron.
o 67. C. Pompeius Hierosolymam ve- niens capta urbe . . . Aristobulum victum secum adducit. Hieron.
p 48. C. Pompeius prælio victus & fugiens à Spado- nibus Alexandrini regis occiditur. Hieron.

q 66 C. Aristobulum victum secum abducit. Hieron. r Captivitas 4. f An Mundi 4470. Edit. Constantinop. habet 4100. t An. CLXXXIV. u 50. C. Egypti Regina Cleopatra 22. annis. Hieron. ‡ Cleopatram hanc fuisse filiam Antiochi Magni Regis Syria, qui regno 36. annorum funditus obierat anno 187. C. eamque regnasse super Hierusalem & Judæos, & reliqua quæ in hoc commate sequuntur, ejusmodi sunt, ut vix possunt alibi inveniri quam apud nostrum Authorem.

* Antiochus Magnus ex ætate 36 annis regni, quos illi tribuit Historicus noster Hieronymo certe Authore, obierat saltem 100. annis ante tempora hujus Tigranitis. Sed cum legisset alicubi Ben-Gorion hunc Tigranem vicisse Antiochum Syriam, & cum regno Syria expulisse, hæc pro more suo in Antiochum Magnum rejicit.

Anno centesimo quinquagesimo Imperii Caesaris, ^a ortum est bellum magnum in Insula Sicilia consurrexerunt enim servi incolarum Insula il- lius adversus dominos suos, & multos ex eis occiderunt. ^b At illi ad Ro- manos miserunt ut certiores illos facerent de angustia sua. Quod facinus cum audissent Romani indoluerunt plurimum, miseruntque לוקנוס Lukunus, principem exercitus Romani qui redegit illos in servitutem & cessavit bellum. Eodem anno הורקנוס Hyrcanus Sacerdos magnus op- pugnavit urbem Samaritanæ quæ appellatur lingua Græcorum סיביתין Se- bastin, & cepit eam ac funditus evertit. Postea vero reedificata fuit ab הוררי Herode, qui & appellavit eam סבסטיאה Sebastiam. Tunc tem- poris flammis ^c incensus fuit locus קפרטוליום Kaprtolius quod est arx munita in urbe Roma. Tunc etiam טגרניס Tigranes Rex ארמניכוס Armenicus accepit in uxorem filiam מטריטוס Mitritus Mithridatis, & congregato ingenti exercitu instar arenæ, quæ est in litore maris pugnavit cum Antiocho Magno, qui regnabat in Syria victumque illum è regno dejecit, atque omnem illam terram ditioni suæ subjecit usque ad † ter- ram & Philistin, quæ appellatur Arabica lingua פלסטיין Palestine. Ex anno quoque illo ארמנייים Armenii ii sunt Amalecitarum jugum Roma- norum susceperunt, & cæperunt eis pendere tributum.

^k Anno centesimo septuagesimo septimo Imperii Caesaris Romani con- dita fuit civitas פומביא Pombeia à Pompeio rege. Eodem anno Roma- ni in servitutem redegerunt אלמבניאה Almabnia, & terram אכיריאה Achiria, & terram קולוסים Kolocis, & incolas ערב Arabia omnes sub- jecerunt. Tunc temporis Rex פומפייס Pompeius regnavit super Jeru- salem, & in servitutem duram redegit Israel. ^o Eodem anno Romani ceperunt Jerusalem; ascenderant enim adversus Pompeium & oppugna- verunt eum captumque occiderunt, eo quod non erat clementia usus erga Judæos. Porro אריסטובולוס Aristobulus filius Hyrcani primi, qui sub autoritate Pompei regnaverat comprehensus à Romanis in capti- vitatem abductus fuit, eo quod adversus illos rebellaverat, & post mor- tem patris sui Pompeio fiduciam habuerat. Propterea desit regnum Ari- stobuli, & hæc est † Captivitas quarta Jerusalem.

^f Anno quater millesimo quadringentesimo septuagesimo à creatione Mundi juxta supputationem gentium ^t Anno scilicet centesimo octogesi- mo quarto Imperii Caesaris Romani regnavit קליאופטרה Cleopatra ^u filia Antiochi magni regis Syria, super Egyptum viginti duobus an- nis. Ipsa quoque regnavit super Jerusalem, & Judæos, sed clementer se gessit erga eos, neque ultia fuit ultionem patris sui in illos. Anno vigesi- mo

mo

mo secundo regni ejus קס"א *Cassius Rex* iussu *Cæsaris Romani* devastavit urbem אס"א *Asia*. Deinde ascendit contra Jerusalem, & opugnavit Judæos cumque cepisset illos, spoliavit Templum. Et hæc fuit captivitas Jerusalem quinta: Devastavit quoque Insulam רודון *Rhodon* cæteraque insulas maris & urbes plurimas in circuitu. Moriens autem רודון *Rhodon Rex Rhodi* regnum suum tradiderat in potestatem Romanorum.

Anno centesimo octogesimo quinto Imperii, אנטוניוס *Antoninus* unus è magnis Romæ regibus adamavit Cleopatram & Reginam, & ea Cæsarem renunciavit, eo quod illam apud ipsum laudassent. Et egressus Roma venit in terram פסידיס, quam cum accepisset regnavit super illam. Inde voluit proficisci in terram טורטוס *Tortus*, quia tunc ibi morabatur Cleopatra. Cum autem audiisset Cleopatra famam adventus ejus, egressa de civitate טורטוס *Tornus* Magna in occursum ejus cum gaudio excepit illum, atque in urbem introduxit. Postea ambo in Alexandriam civitatem perrexerunt. Ibique Antonius Cleopatram accepit in uxorem. Cumque deinde Romam adduxisset, repudiavit אוקטוביא *Octaviam uxorem suam priorem*, Cæsaris Regis אוקטוביא *Octavii sororem*, cum filiis ejus.

Quod facinus cum audiissent cæteri Reges Romanorum, & præcipue injuriam quam Antonius eorum Cæsar sibi intulerat, accipiendo nempe aliam uxorem præter regis Octavii sororem; omnes unanimi consensu statuerunt ab eo Cæsareatus coronam auferre, quod & fecerunt. Ac proinde Augustum fratrem Octavii, & Octavia regnare fecerunt, ut esset Cæsar super omnes alios Romanorum Reges. Sicque Antonius Rex tantum modo relictus, non fuit amplius Cæsar. Ortum est postea grave bellum Augustum Cæsarem inter & Antonium Regem, ob id potissimum quod hic sororem illius repudiasset. Et prævaluit Cæsar Augustus adversus Antonium Regem, quem & occidit. Cleopatram quoque, & Nius, & קיסריוס *Kisidius* filios ejus interfecit. Deinde præfecit Augustus Cæsar super Egyptum קרטיליוס *Kortelium in Regem*. Atque ita deinceps Egypti regnum post ducentos, & nonaginta quinque annos ad Romanos pertinuit. Tunc temporis Romani קנדיא *Candiam* expugnaverunt. Hæc autem insula maxima est omnium vicinarum insularum, quæ quidem numero septuaginta in confinio ejus per circuitum adjacent. Nullo vero tunc insula ditionis Romanorum majori honori habebatur.

Anno centesimo octogesimo octavo Imperii, הרודוס *Herodes* Antipatri אסכalonית *Ascalonitæ* filius super Judæos, & Jerusalem At rebellavit atque injuria affecit regnum Romanorum. Profectus ergo adversus illum, Augustus Cæsar victum comprehendit vivum, & ligavit deinde & vinculis ferreis oneratum Romam misit. Postea perrexit Augustus in terram קטברוס *Katabrus*, & obtinuit eam.

Anno centesimo nonagesimo Imperii, חובריאוס *Tuberius princeps* cilio Chalcædon. f. A. CLXXXVIII. t. 34. C. Herodes Antipatri Ascalonitæ filius à Romanis principatum Hieron. Quæ sequuntur sunt Ben-Gerion. u. 21. C. Augustus Cantabris res novas molientes opprim. Hieron. x. An. CXC. y. 21. C. Tiberius ab Augusto missus occupavit Armeniam. Hieron.

a 44. C. Cassius Judæa capta spoliavit templum. Hieron.

b Captivitas 5a.

c 41. C. Templum Rhodiorum depopulatus est.

d Cassius Hieron.

e Rhodus donata Romanis à rege Rhodon. Ben-Gerionis.

f 30:

g 31. C. Antonius repudiata sorore Cæsaris Cleopatram duxit uxorem. Hieron.

h Debellat Persas &c. Hæc nova sunt.

i Tarsum venit.

j Cleopatra redeuntis occurrit.

k Illam in uxorem accipit Antonius.

l Repudiata Octavia v. supra. Sed Roma hæc facta novum est.

m 31. C. Augustus & Antonii tertie dissensionis exordium. Hieron.

n Romani Antonium Cæsaris dignitate spoliant.

o Bellum grave inter Augustum, & Antonium.

p 29. C. Cleopatra & Antonius semet interficiunt; & Egyptus sic Romana Provincia, quam primus tenuit.

q Cajus Cornelius Gallus. . . . .

r Usque ad Cleopatram Tolemaem in Egypto regnaverunt annis 195.

s Hieron.

t 62. C. Creticum bellum ortum.

u Unde Metellus Creticus. Hieron.

v 30:

w Candia Insula.

x Ortelius ait nomen Candia legi primum in Con-

y judæorum suscepit

z

aa

ab

ac

ad

ae

af

ag

ah

ai

aj

ak

al

am

an

ao

ap

aq

ar

as

at

au

av

aw

ax

ay

ceps exercitus Augusti ædificavit urbem *חבורמין* *Tuberominin* & *מסארון* *Matsaronin*.

a 49. C. Cæsar Julius Cæsar primus apud Romanos singulare obtinuit Imperium, à quo Cæsares Romanorum principes appellati. Hieron.

b 44. C. Decernit Antonius

Quintilem mensum Julium debere dici; quia in eo fuisset natus

Julius Cæsar. Hier. c Reges Romani post Julium appellati Imperatores Cæsares.

d Julius Cæsar Auctor Calendarii, quo utuntur Nazarai, & Græci.

e 48. C. Romanorum primus C.

Julius Cæsar an 4 menses 7. Hieron.

f Augustus ex filiis filiorum Julii Cæsaris. Hæc sunt

Ben-Gurion.

g 43. C. Octavia- nus Cæsar Augustus an. 56. mens. 6.

à quo Augusti Romanorum appellati. Hieron.

h 29. C. Sextilis mensis Augusti nomen accepit. Hieron.

i 34. C. Herodes Judæam ab Augusto & Senatu accepit. Regnavit

an. 37. Hieron.

30 ::

k 41. C. Herodes apud Hierosolymam multas & magnas construxit ædes. Hier.

l 18. C. Herodes Samariam in honorem Augusti

Augustam, id est, Sebasten appellavit. Hieron.

m Perdiccas, Rexana antea le-

vir, fol. 29: nunc maritus.

a Porro primus Rex, qui appellatus est Latine *אמפריאום* *Imperius*, cujusquidem interpretatio est *קיסר* *Cæsar*, is fuit *Cæsar primus*, quem ego vidi; quique jus *Cæsareatus* tertia vice in urbe *Roma* restituit; super quam deinde ipse cum potentia regnavit. Ille, inquam, Rex fuit *יוליאום* *Julius*, qui tanta cum potentia regnavit *Romæ*, cujusque regnum adeo firmatum fuit, ut factum fuerit in dominum cæterorum regnorum. b Regnavit autem super urbem *Romam* initio mensis *אב* *Ab*, quo eodem mense *Ab* natus erat, & idcirco nomen mensis illius nomine suo appellavit *Julium*. Proinde regnum, *Romanum* inter manus ejus super omnia alia regna prævaluit. Et post eum reges *Romani* appellati sunt *אמפרוסים קיסרים* *Imperiusim Kesarim*, quemadmodum de hoc testamur in testimonio vero quod extat libro sexto, cui titulus est, *BELLA JEHOVÆ*. Hic autem liber partem sextam hujusce nostri libri constituit. C. 43. fol. 61 ::

d Præterea Rex ille sapiens seu peritus fuit in scientia dispositionis syderum, i e. *Astronomie*, & numerorum, seu *Aritmetice* super omnes reges, qui regnaverunt *Romæ* ante illum. Ac proinde fecit *Computum Intercalationis* Annorum pro *Nazaræis*, & pro *Græcis*. e Vixit autem in regno suo per quatuor annos cum quinque mensibus.

f Quoad *Cæsarem Magnum*, ipse est *Augustus* de quo mentionem fecimus, hic ipsum *Julium* in sapientia & fortitudine superavit, erat autem ex filius filiorum ejus. g Vixit *Augustus Cæsar* in regno suo quinquaginta sex annis. h Dies primus regni ejus incidit in primum diem mensis

אלול *Elul*; quare vocavit nomen mensis illius nomine suo *Augustum*.

i Erat autem fidelis amator *Israelis*; regnavit enim *Herodes* jussu *Augusti Magni* triginta & septem annis. k Ipse est qui restauravit Templum,

quod est in *Jerusalem*; olim ab *Antiocho* desolatum: ædificavitque illud

Herodes intra decem annos, & restituit pulchritudini & magnitudini suæ

pristinæ in longitudine latitudine & altitudine. l Edificavit quoque

urbem olim dictam *Samariam*, appellavitque eam *סבסטיא* *Sebasten* cu-

jus interpretatio est *צוריא* *Cæsarea*.

Quando autem scripsimus supra in libro secundo sub finem, † quod

postea quam *Alexander Macedo Darium* vicit, ipse super universam ter-

ram dominatus fuit. Appropinquaverunt deinde dies ejus ut moreretur,

& mortuus est illo mortis genere quod narravimus. Factum est autem

post mortem ejus ut divideretur regnum ejus in quatuor magnos principes de cognatione ejus. Scripsimus quoque, quod ex eorum numero fuit

princeps m *Perdiccas*, unus è senioribus *Macedoniae*, qui dominium ob-

tinuit super omnem populum *Macedoniae* cum *משבוא* *Mesbuan* uxore

sua cui etiam nomen erat *Roksin* seu *Roxane*. Porro *Augustus Cæsar* Ma-

gnus ille nepos fuit *Perdiccae* senioris *Macedoniae*, sub cujus Imperio

Israelita tranquillam duxerunt vitam in omnibus locis ubi dominabatur

consilium ejus.

At vero partes alix quæ tribus cæteris ducibus de regno *Alexandri*

post

post ejus mortem obvenerunt, illæ ipsæ sunt quæ devoraverunt populum *Judaicum*, & *Jerusalem*. Atque penitus consumpsissent, nisi Deus nollet, qui stat in maceria ruinarum nostrarum, & civitatis, auxilio adfuisset nobis; suscitando spiritu suo sacerdotes suos *Hasmonæos* ad ultiscendam ultionem populi sui. Parum abfuit enim, quin omnino perierit memoria populi *Judaici*, & *Jerusalem*, quemadmodum libro quarto scripturi sumus.

Hasmonæi.

CAPUT XVI.

Postquam mortuus est *Perdiccas* senior qui dominatus fuit super *Macedoniam*, quique *Israelem* dilexerat, regnavit סליקוס *Seleucus* filius ejus pro eo, pater *Augusti Caesaris Pii* de quo supra mentionem fecimus. *Seleucus* autem, qui etiam סליקוס *Solikus* appellabatur vir fuit plenus misericordiae, regnavitque super *Macedoniam* & populum ejus, dominatus est quoque super *Jerusalem*, super populum *Juda*; fuitque dominatio ejus tota in quiete & misericordia erga populum *Juda*, & *Jerusalem*, neque oppressit, neque cum duritie in servitutem redegit.

Seleucus filius Perdicæ pater Augusti Caesaris, Nova & Mira.

Regnat pacifice.

Adierunt autem illum *Nebulones* quidam de filiis populi nostri, impii filii *Belial* & dixerunt ei: "Ecce venimus ut certiore te faciamus de divitiis Templi, quod est in *Jerusalem* siquidem non est modus copiae argenti & auri & lapidum pretiosorum qui inibi reperiuntur, innumera enim hæc sunt. Convenit autem maxime ut talia sint in palatio tuo, O domine noster Rex. Et quid opus his habet sanctuarium? Et persuaserunt illum. † Misit ergo Rex unum e principibus cognationis suæ, cui nomen אליאורוס *Eliorus*, ut acciperet argentum & aurum, & lapides pretiosos qui erant in sanctuario *Jehovæ*.

II. Machab. III. 5. 6. 7. De hac Historia Heliodori nihil apud Josephum libro Antiquit. Sed libro de Machabæis inferuit ubi pro Heliodoro habet Appollonium. Seductus à Nebulonibus.

Venit itaque princeps ille confestim in *Jerusalem* & sacerdotem magnum qui tunc temporis erat, ad se accersivit. Veniens ergo sacerdos ad eum dixit: "Quid querit dominus meus à servo suo, & quam ob causam tam cito huc advenisti? Sit pacificus adventus tuus. Respondit ille: "Veni propter argentum & aurum & lapides pretiosos qui sunt in sanctuario vestro; nuntiatum est enim domino nostro Regi, ut tolleretur ea pro seipso dominus noster Rex. Respondit Sacerdos: "Quare querit Rex spoliare aurum quod est in domo Dei magni, in cujus manu est anima omnium viventium? Nonne aliud nihil est illi, nisi quod voto obtulerunt & donaverunt Reges *Medorum* atque *Persarum* in diebus suis, aliique post eos reges in thesaurum Dei nostri ad instaurandas Domus ejus rupturas atque etiam ad largiendum elemosynas & ad pupilulorum & viduarum sustentationem. Tale ergo facinus molitur dominus noster *Seleucus*, interea dum nos ad *Jehovam* Deum nostrum in

31. Mittit Heliodorum ut tollat thesauros Templi. v. 9.

Sacerdos magnus conatur avertere Heliodorum à proposito. v. 10.

"domo sanctuarii fundimus preces, nomen illius singulis diebus invocando pro vita & salute domini nostri Regis atque amicorum ejus?"

v. 13.
Heliodorus collocat custodes per circuitum Templi.

v. 14.
Populus clamat ad Jehovah.

31:

Chanania (seu Omiat) & sacerdos orant in Templo.
v. 15.

Heliodorus ingreditur in Templum.
Fit ingens tonitru & terræ motus.

Occurrit ei vir terribilis insidens equo.
v. 25.

Sternitur.

Flagellis excipitur a duobus angelis.
v. 26.

Asportant eum fere exanimem in tabernaculum ejus.

Principes Macedonum veniam precantur ab Chanania.

v. 3.

At Heliodorus nihil attendens ad verba sacerdotis, posuit custodes circa Templum usque mane postridie. Tunc nocte illa commota fuit universa civitas, factusque est fletus magnus & clamor vehementer amarus. Miseruntque sacerdotes, & convocaverunt populum universum, senes & vetulas, adolescentes & puellas, pueros & virgines, principes & dominas, praeceperuntque eis ut clamarent ad Jehovah, & conspergerent pulvere capita sua, affligentes animas suas, ipsi quoque infantes omni genere afflictionis in jejuniis & oratione: quin & lactentes abstracti sunt à lacte. Clamaverunt ergo ad Jehovah & orantes, supplicesque deprecati sunt ut ille custodiret thesaurum suum, & depositum in domo sua reconditum. Neque gloriam Domus suae traderet in manus inimici. Denique virgines sedentes in domo patrum suorum extendebant palmas suas in cælum per domorum fenestras, & clamabant ad Jehovah.

כִּנְיָנִי Chanania autem sacerdos magnus cum cæteris sacerdotibus, qui erant in Templo, stabat pulvere conspersus indutus sacco & laceris vestibus, manibusque ad cælum extensis orabat ad Jehovah si fortassis placatus misereri dignaretur.

Factum est autem in Crastinum, ut ingressus Heliodorus cum omnibus principibus cohortis suae, graderetur, & ambularet in medio sanctuarii Jehovah, ac tandem veniret ad locum Sancti sanctorum. Tunc Jehovah audire fecit in auribus ejus & in auribus eorum qui cum illo venerant vocem tonitruui. Ac subito ingens terræ motus factus fuit. Continuo omnes satellites ejus, & cuncti qui cum eo venerant à sonitu perculsi, præ pavor tonitruui & terræ motus huc illuc diffugerunt, & quomodo quisque potuit, delituerunt, ita ut Heliodorus relictus sit solus. Qui cum levasset oculos suos vidit in Sancto sanctorum virum habentem aspectum valde horribilem, indutum veste aurea unde micabant lapides pretiosi, & succinctum renes auro, sedentem super equum magnificum & generosum, incedentem & ingredientem, saltantem & tripudiantem in occursum ipsius Heliodori.

Cumque factus fuisset equus propior Heliodoro, impetit eum pedibus suis, & ad terram dejecit, atque insistens conculca. Tum sessor præcipit duobus juvenibus, qui sibi aderant induti lineis habentes scuticarum flagella in manibus suis, & dixit eis: "Cædite, Cædite inimicum. Stantes ergo duo juvenes illi juxta Heliodorum unus ab isto, & alter ab alio latere flagellabant eum validis scuticarum verberibus nulla habita miseratione. Obmutuitque vir præ nimio dolore constitutus inter mortem, & vitam. Atque ita dimittunt. Accedentes autem juniores sacerdotes sublatum in humeros suos asportaverunt eum extra sanctuarium, tradideruntque satellitibus ejus. Et cum ab eis portatus fuisset in tabernaculum suum, cecidit super lectum, jacuitque mutus, non aperiens os suum, vel ad loquendum, vel ad comedendum.

Tunc accedentes seniores Macedoniae & principes qui venerant cum eo, ad Chananiam sacerdotem, supplicesque & stantes coram eo rogaverunt.

cum

eum dicentes: "Obsecramus domine noster ut ores pro servo tuo *Heliodoro* & pro omnibus servis tuis principibus qui venimus cum illo, ut vivamus & non moriamur. Cognovimus enim non esse Deum in omni terra præter Deum vestrum. † Ipse autem fecit universum mundum, & in manu ejus est omnis viventis anima. Dii vero gentium sunt tantum inanitas, & vanitas.

311.

Oravit ergo sacerdos ad *Jehovam*, & obtulit holocausta & victimas pro *Heliodoro*. Interea duo illi juvenes, qui percusserant eum scuticis, per somnium noctu ingressi ad eum, & dixerunt: "Audivit Deus Deorum orationem sacerdotis pro te. Nunc itaque surge, vade ad *Chananiam* sacerdotem, & prosternere coram illo usque ad terram. Illius enim gratia misertus est tui *Jehova*. Et ecce signum videbis: statim atque illucscet dies, tu loqueris. Et mane facto *Heliodorus* tentans lingua sua, loquebatur. Surgens ergo in pedes suos abiit ad *Chananiam* sacerdotem procidentemque coram eo in faciem suam usque ad terram, benedixit *Jehovam* Deum *Israel*, & sacerdotem, offerens argentum & aurum in thesaurum Domus *Jehovæ*, & sacerdoti.

Chanania erat & offert sacrificia pro *Heliodoro*.
v. 33.

Heliodorus ad pedes *Chanania* prostratus benedixit *Jehovam*.

Offert munera.

Et postridie surgens festinavit jungere currum suum, & accepto populo quem secum habebat, conscendit currum, & reversus est in *Macedoniam* ad regem *Seleucum*. Tunc dixit ad eum Rex: "Pax tibi; Cur ita multis diebus moratus es in *Jerusalem*? Respondit: "Si habet dominus noster rex apud se inimicos, qui querunt animam ejus, mittat illos in *Jerusalem*, ut ingrediantur sanctuarium, & Templum quod est in eo, & statim atque intraverint, moriantur illic. Quoniam Deus magnus & potens Deus illius est, ipse autem perdit adversarios *Juda*, & *Jerusalem*. Narravitque regi omnia quæ sibi contigerant, & ea quæ viderat; principes quoque qui cum eo abierant eadem regi narraverunt. Qui rem illam stupendam miratus est. Prorsus autem mirabilis fuit in oculis *Seleuci*.

Revertitur ad *Seleucum*.

Rex miratur.

Et apprehendit Nebuloles illos populi *Israel* qui se ut tale facinus committeret persuaserant, & quotquot in manus ejus inciderunt violenta cæde interfecit. Et non adjecit ultra *Seleucus* mittere in *Jerusalem* ut ei malum inferret, sed econtra mittebat quotannis munera, ut honoraret Templum, quod erat *Jehovæ* in *Jerusalem* quandiu vixit. Gaudebantque omnes reges terræ mittere dona, † ut honorarent Templum, quod erat in *Jerusalem*.

Occidit Nebulones qui seduxerant eum.

312.

CAPUT XVII.

Ptolemaeus Philadelphus libros colligit. Confer. *Joseph. Latin. Antiquit. XII. 2. De hac LXXII. Seniorum Translationis Historia ab Aristotele confecta, vide Humf. Hodi. Librum de Bibliorum Text. Orig. & lib. 1. & 2. Et Hist. Aristotele ab eo Editam.*

a Adi *Hodium* l. 2. c. 2. p. 91.
b Mittit *Aristotelem*, & *Andraeam*.
c Adi eundem l. 2. p. 109.
d Vide *Hodium* l. 1. p. 171.

e Vide *Hodium* l. 1. c. 17. p. 76.

Libri gentium vani, & nullius utilitatis.

Libri Iudaorum sancti & veraces.

Scribit ad Sacerdotem magnum.

32.

* Vide *Hodium* l. 2. p. 128.
Qui mittit ad *Ptolemaum*, *Eleazarum* sacerdotem cum LXX. senioribus.

Proinde *Ptolemaeus Macedo* secundus à Rege *Alexandro Macedone*, qui Rex constitutus fuit super regnum *Aegypti*, & agmina ejus, post mortem *Alexandri*, ^a vir erat sapiens & prudens, & qui libenter legendis libris operam dabat, sive qui de sapientia, sive qui de legibus, sive qui de populis tractarent. Desideravit autem colligere libros legum quoscumque posset invenire, usus autoritate regni sui, ^b ut exploraret in illis scientias hominum hujus Mundi. Hic præcepit duobus principibus suis, ut colligerent libros multos, quotquot possent comparare.

Nomen unius ארסט'אוס *Aristeus*, ^c nomen secundi אנדר'אוס *Andreas*. Qui abeuntes collegerunt libros multos ex libris *Medorum*, & *Persarum*, & cæterorum regnorum, & linguarum. Deinde venerunt ad regem, qui dixit eis: "Quot habetis libros in manibus vestris? Responderunt ei, nongintos & nonaginta quinque, ^d & gavissus est Rex vehementer; & subridens ait: "Age dum, & apponamus adhuc quinque, & erunt in manibus nostris mille libri. Et investigabimus in illis mille scientias, mille consensus seu testimonia à filiis hujus Mundi. Dixerunt ei *Aristeus*, & socius ejus *Andreas*, principesque ejus, & sapientes: "Domine noster Rex, ^e Scito nos frustra hactenus laborasse, & defatigatos esse eundo & circumeundo maximam partem mundi, ut colligeremus illam multitudinem librorum quos attulimus tibi, quia omnes, quicumque tandem ii sunt, non sunt nisi libri vanitatis, ex quibus nulla utilitas colligi potest. Si autem bonum videtur Regi, scribat in *Jerusalem* ad sacerdotem magnum, ut ille mittat ad te sapientes *Judeos*, qui sunt in *Jerusalem*, callentes linguam *Græcam* qui tibi explicent librum legis, quam apud se habent, & reliquos libros Prophetarum, qui reperiuntur apud illos. Quia isti libri sunt libri sanctitatis & veritatis: Omnes autem libri, qui reperiuntur in mundo tractantes de legibus in comparatione horum, non sunt nisi libri inanitatis, & vanitatis.

Fecit itaque Rex in hunc modum: & misit epistolas & munera ad sacerdotem magnum, qui erat in *Jerusalem* illis diebus, & postulavit ab eo rem illam. + Tunc misit ad eum sacerdos septuaginta senes sacerdotes sapientes, inter quos princeps erat * *Eleazarus* sacerdos sapiens, qui probatus postea fuit, & tentatus tentationibus mortis per *Philippum* impium temporibus *Antiochi* regis crudelis, & occisus pro tuenda, & asserenda sanctitate legis *Jehovæ*, sicut scriptum est in libro quarto. Cumque venisset *Eleazarus* sacerdos supra dictus cum septuaginta senioribus sapientibus

tibus interpretibus in *Aegyptum*, excepit eos Rex magno cum honore. Assignavitque eis *Ptolemæus* Rex + septuaginta domos, & separavit unumquemque à socio suo, deditque singulis Scribas *Græcos* peritos linguæ *Græcæ*, tam quoad scribendi rationem, tum quoad cognitionem ejus, juxta proprietatem idiomatis.

Præcepit autem illis dicens: "Scribite in libris juxta omnia quæ docebunt vos sacerdotes, neque deflectatis ullo modo ab interpretatione verborum illorum neque ad dexteram neque ad sinistram. Exposuerunt itaque sacerdotes librum legis, ^a & reliquos libros scripturæ, viginti quatuor scilicet libros, & interpretati sunt eos è lingua sancta in linguam *Græcam*. Deinde attulerunt illos coram Rege, adstante *Eleazaro* in capite eorum. Tunc Rex jussit legi in auribus suis id quod interpretati sunt singuli ex eis, prout unusquisque interpretatus fuerat. Et ecce interpretatio una eademque, mens una & eadem, expositio denique una eademque omnibus. Qua de re lætatus est Rex plurimum, & dixit *Aristeo*, & *Andrææ*: "Sit Deus auxilio vobis; nam à vobis consilium accepi juxta veritatem & rectitudinem, quia nunc cognosco libros *Judeorum*, qui tractant de lege esse libros veritatis longe supra cæteros omnes libros, qui agunt de legibus. Sapientia enim requiescit in corde intelligentium & eruditorum: libri autem legum qui reperiuntur apud cæteras nationes mundi, nonne ii sunt vanitas & inanitas? Nul- la prorsus utilitas in eis, quin & Prophetæ eorum viderunt falsitatem & stultitiam.

Jussit deinde proferri de thesauris suis argentum & aurum, & dedit *Eleazaro* sacerdoti principi sacerdotum qui venerant ad se, ac etiam septuaginta sacerdotibus, qui venerant cum *Eleazaro*, dedit munera in argento, & auro, & vestibus regiis, & remisit eos in *Jerusalem*. Dedit autem singulis centum Drachmas + auri. Sed & dimisit præterea in die illo ^b liberos *Judeos*, qui retinebantur in carceribus suis centum quinquaginta mille viros ex *Juda*. Misit quoque ad sacerdotem magnum, qui tunc erat in *Jerusalem* illis diebus, munus argenti, & auri, & supellectilis regię. Denique misit munus Deo nostro, & pro restauratione domus ejus mensam ex auro mundo, cum vasis aureis ex auro mundo. Illa autem vasa erant vasa regia; pondus autem auri horum omnium erat mille talentorum auri mundi, calatura vero mensæ aureæ, quam misit representabat effigiem totius terræ *Aegypti*, & effigiem fluminis *Schichor*, & effigiem rivi *Aegypti*, & quomodo exundat & irrigat universam terram *Aegypti*: illi etiam mensæ fecit clausuras circum circa, & calaturas, quæ representabant effigiem omnium urbium *Juda* & *Jerusalem*, neque visa fuit in universa terra mensa huic similis. Misit ergo illam *Ptolemæus* Rex in *Jerusalem* in munus ad domum Dei magni potentis, & terribilis super omnes Deos terræ qui ipse est Deus noster Deus Mundi *Jehova*. Deinde post multos dies *Ptolemæus* sapiens ille Rex *Aegypti* collectus est ad populum suum, regnavitque *Ptolemæus* filius ejus pro illo. Sed non firmatum est regnum in manu ejus, quia deturbavit

Septuaginta col-
lulæ.
+ Vide *Hodum*
l. 2. p. 138. 146.

Interpretantur
viginti quatuor
libros scripturæ.
a Vide *Hodum*
l. 2. c. 7. p. 161.

Mirus omnium
interpretum
consensus.

Comparatio scri-
pturæ Sanctæ
cum libris gen-
tium.

Rex *Eleazarum*,
& Seniores di-
mittit cum mu-
neribus.

³²¹
b Vide *Hodum*
l. 1. c. 12. p. 65.

Descriptio do-
norum quæ mi-
sit in *Jerusalem*.

Antiochus M.

turbavit illum *Antiochus Impius* statim atque audivit mortuum esse patrem illius. Ascendit itaque contra illum *Antiochus Rex Macedonie*, & percussit, atque interfecit eum, & obtinuit universam terram ejus de manu illius, & occupavit omnem terram *Aegypti*, regnavitque super illam. Reliqua autem gesta *Ptolemæi*, & sapientia ejus, & fortia facta, & omnia quæ gessit, nonne hæc scripta sunt in libris *Græcorum, Medorum, & Persarum*?

יִסְיָפֹן

JOSIPPON

LIBER QUARTUS.

CAPUT XVIII.

IN diebus illis, initio regni *Antiochi* super terram *Aegypti*, ceperunt oriri bella magna, & horrenda contra populum *Juda*. Nam cum *Antiochus* Impius perculisset regem terræ *Aegypti*, regnaretque super illam, elevatum est cor ejus supra modum, & fabricari jussit & imaginem magnam ad similitudinem suam ex auro, ut esset Deus; & statuit edictum, misitque per universa loca dominationis suæ ad omnes populos ut adorarent imaginem illam, & omnes gentes animo propenderent ad se, & adorarent ipsum. Venerunt autem *Nebulones* filii populi nostri videlicet אֱלִכִימוֹס *Alchimus*, & socii ejus in terram *Aegypti* ad illum, & adoraverunt imaginem, & incitaverunt regem impium contra *Israel*.

*Antiochi impij
superbia.*

31.

*Vult adorari, ut
Deus.*

Tunc apparuit prodigium à Deo in *Jerusalem* civitate sancta, visaque est eo tempore per quadraginta dies inter cælum & terram similitudo equorum, quorum sēsores tenebant in manibus suis arma bellica, aurea, argentea, ferrea, & ærea, & pugnabant contra se invicem per hos quadraginta dies. Et interpretati sunt sapientes *Israel* prodigium dicentes: Hoc signum indicat, quod hostes *Juda* & *Jerusalem* excidentur, & pugnabitur de cælo adversus inimicos nostros, nos vero filebimus; *Antiochus* autem impius cito citius corruet gladio, occident enim eum aliqui de filiis populi nostri, & ulciscetur ultionem *Israel* ex eo. Abierunt vero impii *Israelitæ* ex *Latronibus* populi nostri ad Regem *Antiochum*, & dixerunt ad eum his verbis. Apparuit prodigium in *Jerusalem* taliter & taliter. Et gaudent populi ejus de illo, dicuntque hoc esse faustum nuntium *Antiochum* Regem cito citius moriturum & deprimendum esse de sublimitate sua, lætanturque illi de casu domini nostri regis. Et iratus est Rex vehementer, veniensque subito in *Jerusalem* cepit eam, & percussit populum ejus in ore gladii, & occidit internecione ingenti cives *Jerusalem*, & abduxit in captivitatem populum multum, & dispersit omnem

*Prodigium in
Jerusalem per 40
dies.*

II. Machab. v. 2.

3.

*Impii ex Israel
referunt ad An-
tiochum de prod-
igio quod Judæi
dicerent esse præ-
nuntium mortis
ipsius.*

v. 11.

*Desolatio Jerusa-
lem & captivitas
populi.*

*Antiquit. lib.
XII. cap. 6.*

Q

cætum

Dispersio & fuga
piorum viro-
rum.

cetum piorum virorum & sapientum qui erant in ea. Illi autem fuge-
runt in sylvas, & habitaverunt illic comedentes herbas quasi bestiae, & la-
titabant instar ferarum in sylva.

32 : :
Philippus impius
dux Antiochi.

Impia Antiochi
mandata.

Nec satisfuit Regi impio illi *Antiocho* occidisse, in captivitatem ab-
duxisse, & exagitasse illos, sed dicellurus è terra *Juda* reliquit in ea de
principibus suis, ut affligerent populum *Juda*; constituitque † Rex super
illos *Philippum* impium, & præcepit ei opprimere populum *Israel*, & *Ju-
da*. Vir autem ille erat fortissimus bello, & jussit illi dicens: " Quicum-
que ex illis sponte parebit imperatis meis, & adorabit imaginem simili-
tudinis meæ quam erexi, atque manducabit carnem suillam & transgre-
diatur legem *Mosis* hunc permittes vivere; qui autem renuerit ita fa-
cere, occidatur absque ulla miseratione. Præcepit ei insuper dicens:
" Prohibe populum, ne observent sabbata sua, & celebrent festa sua, &
" circumcidant filios suos, qua in re humiliabis illos pro voluntate mea.

Philippus exequi-
tur.

Relictus est itaque *Philippus* præfectus super omnem terram *Israel*.
Rex autem *Antiochus* voluit reverti itinere suo in *Macedoniam*. Porro
Philippus vir erat bellica virtute præditus, & fortissimus, & circuivit
omnem terram *Juda*, & *Jerusalem*, fecitque juxta verbum Regis. Et
dum *Antiochus* adhuc erat in *Jerusalem* cœpit prohibere populum, ne
servarent præcepta legis, & custodiam mandatorum Dei nostri, & permi-
sit vivere impios populi & latrones, occidit autem multos de cœtu pio-
rum.

Dux mulieres
cum natis ad u-
bera suspendun-
tur.
II. Machab. VI.
10.

In Diebus illis inventæ sunt duæ mulieres, quæ circumciderant fi-
lios suos recens natos, quare accusaverunt illas coram *Philippo* quidam
ex latronibus populi nostri. Et statim jussu *Philippi* suspensæ sunt ma-
tres illæ uberibus suis tenentes natos suos, deinde missæ sunt præcípites
cum natis suis, & mortui sunt omnes.

Eleazarus com-
prehensus.
Ibid. v. 18. &
Joseph. lib. de
Machab.

Sistitur coram
Philippo.

Tunc temporis comprehensus est *Eleazarus* sacerdos sapiens, princeps
sacerdotum, hic autem *Eleazarus* sacerdos ille est, de quo scripsimus li-
bro tertio, ivisse eum in *Aegyptum* temporibus *Ptolemæi*, ut interpre-
taretur illi libros sanctos, ut ibi describitur. Adduxerunt ergo *Eleaza-
rum* sacerdotem ante conspectum *Philippi*: & dixit ad eum *Philippus* his
verbis: " *Eleazare* sacerdos, non ne tu es vir sapiens & prudens? Quam
" obrem ne transgrediaris præceptum Domini nostri Regis, cole imagi-
" nem ejus, & comede de carne sacrificii ejus, & vives, & non morieris.
Qui respondit: " Absit à me, ut violem præceptum Dei, qui est Deus
" mundi præsentis & futuri, faciamque præceptum Regis *Antiochi*, cu-
" jus dies velut umbra præterennt. Hic accepit eum secreto *Philippus*
& dixit ei: † " An ignoras, quod ego amo te, & honore te prosequor
" jam multis ab hinc diebus; ab ipso tempore quo ministrabam *Ptolemæo*
" Regi quando nempe venisti ad illum, ut interpretareris illi libros legis
" vestræ, & Prophetarum vestrorum? Et nunc moveor clementia erga
" te, & parcere cupio caniciei tuæ. Ne ergo compellas me, ut malum tibi
" inferam. Capiatur quæso modicum de carne sacrificiorum vestrorum, ex
" quibus comedere soletis, & detur tibi in conspectu populi, atque comedas
" illam, dicantque ii, qui immolant Imagini Regis. Manducasti: itaque
vives,

33.
Subdola *Philippi*
ad *Eleazarum*
oratio.

v. 22.

v. 22.

“vives, & non morieris. Quæ verba cum audisset *Eleazarus* sacerdos,
 “recogitavit secum sanctitatem sacerdotii sui, & gloriam sapientiæ suæ.
 Consideravit etiam magnitudinem *Judaismi* sui, & decus, & honorem
 cultus illius. Tunc derisit verba *Philippi* dixitque ei: “Audi me hodie,
 “tu *Philippe* præfecte Regis *Antiochi*, hodie ego sum filius nonaginta an-
 “norum, & jam olim adhæsit anima mea timori *Jehovæ* Dei *Israel* cun-
 “ctis diebus in fide. Et quomodo audebo dolo fingere, me illum timere,
 “& violabo fœdus ejus, dum decipio filios hominum & perdo animas
 “eorum? Si enim ita fecero, peccare faciam *Israel*, & juvenes dicturi
 “sunt: Ecce *Eleazarus* sacerdos filius nonaginta annorum dereliquit le-
 “gem Domini sui, & violavit fœdus ejus, adhæsitque anima ejus legi er-
 “roneæ circa imaginem Regis. Nunc ergo quæ pars ultra nobis super-
 “est, & quæ hæreditas in lege *Jehovæ*, sicque & ipsi violabunt legem
 “Dei, qua derelicta animæ eorum abituræ sunt in perditionem, & in con-
 “fusionem magnam. Nunc itaque absit à me, ut polluam sanctitatem
 “meam, & immundam faciam puritatem canitiei meæ dans exemplum
 “doli & fraudis juvenibus istis qui mecum sunt, & occasionem remissio-
 “nis manuum, & relaxationis in fide legis *Jehovæ*. Nam dicturi sunt.
 “Ecce *Eleazarus* sacerdos filius nonaginta annorum prævaricatus sub-
 “ducens se manibus Dei sui, & elegit sibi, ut esset cultor vanitatum gen-
 “tium & erronearum imaginum illarum. Venite ergo, & faciamus etiam
 “nos sicut ipse fecit, & sequamur exemplum ejus. Ecce potestatem ha-
 “betis interficiendi viros & tollendi ab eis vitam hujus mundi occiden-
 “do, & interficiendo illos. Sed non est in manu vestra † potestas in
 “mortuos ut judicetis eos, & liberetis eos de perditione, quanto minus
 “ut vitam eis reddatis. Ego vero si liberavero animam meam, dum in ma-
 “nibus vestris hic adsum faciens voluntatem nostram, quomodo eripiar,
 “& liberabor de manu Dei? Si quidem non est effugium mihi, quo possim
 “evadere de manu ejus, neque vivus neque mortuus. Non ne illi impe-
 “rium est, & dominatio super vivos, ut interficiat illos, & super mor-
 “tuos, ut vivificet illos? Moriturus sum semel morte ista, & relinquam
 “post me exemplum fortitudinis populo meo, & juvenibus; & vos qui-
 “dem interficietis me hic: sed Deus *Israel* vivificabit me illic. Juvenes
 “autem cum videbunt meam mortem hic contigisse per manum vestram,
 “eo quod noluerim violare fœdus *Jehovæ* sponte velint etiam ipsi morti
 “se objicere propter honorem legis Dei nostri, vivificabimurque ego et
 “illi, nos inquam omnes erimus viventes.

Quæ cum audisset *Philippus*, vertit se in crudelem, et cœpit malum
 inferre universo *Israeli* totis viribus suis, jussitque ligari, percuti, pro-
 phanari, fœdari, et pollui omnes pios viros. Jussit præterea constringi
 vinculis, et percuti *Eleazarum* sacerdotem profanari, fœdari, et pollui
 omni genere immunditiæ. Dumque percuteretur omni plagarum genere
 absque ulla miseratione ingemiscens cum suspirio dixit: Deus mi, qui
 deduxisti me usque ad canitiem hanc, tu nosti me potuisse eripere ani-
 mam meam de morte, sed nolui, quia amavi te. Et ecce isti infligunt
 plagas vehementes, ita ut non sit in me virtus ulla, qua possim eas su-

v. 23.

Responsio Elea-
zari.

v. 24.

331

v. 26.

Philippus corquæ-
ri jubet Eleaza-
rum.

v. 28.

v. 30.

Precatio Eleazari
ad Jehovam.

“stinere, *sed propter amorem tuum*, et timorem nominis tui. Nonne illæ
 “videntur leviores, et dignæ contemptu in oculis meis, et reputatæ pro
 “nihilò? Imo perfero illas cum virtute et fortitudine. Tu vero propter
 “miserationes tuas, miserere Ecclesiæ cætus *Israelis*, et eripe illos de ma-
 “nu omnium inimicorum et odientium illos convertere ab ira furoris tui,
 “et quiesce à malo, quod infers populo tuo. Postquam defuit sic alloqui
Jehovam, & deprecari, *clausit extremum vitæ diem, & mortuus est*, &
 avolavit integra anima ejus, & potitus est parte sua in mundo ejus (*Jehova*) & reliquit post se exemplum fortitudinis & virtutis populo suo &
 juvenibus ejus.

v. 31.
Mors ejus.

CAPUT XIX.

33.
Septem fratres
comprehendun-
tur cum matre.
II. Machab. VII.
1. & Joseph. lib.
de Machab.

Primus filius
ante Antiochum.
v. 2.

Tunc quoque comprehensi sunt septem fratres filii matris unius, cu-
 jus nomen erat *Anna*. Comprehensique sunt cum illa, quos
 deduxerunt ad regem *Antiochum* crudelem. Adhuc enim Rex
 non longe à *Jerusalem* erat profectus, quippe metuebat circa id quod fa-
 ceret *Philippus* præfectus ejus ad exequenda judicia sua in populum
Israel, & *Juda*, & *Jerusalem*. Tum etiam propterea quod ipse aborreret
 à carne suilla, & spiritus illius averfaretur carnem hanc. At tamen finis
 ejus is esse debebat, ut moreretur per crudelitatem crudelis ille osor Dei.
 Venit itaque primus ex fratribus, & hic natu maximus in conspectum
 Regis. Tunc Rex locutus est ad eum verbis multis, ut persuaderet ei
 violare fœdus *Jehovæ*, & derelinqueret legem populi sui. Qui respon-
 dens Regi dixit: “*Quid multiplicas verba, ut clames in auribus nostris,*
 “& doceas nos legem Deorum tuorum Erroneorum? Jam docuerunt
 “nos patres nostri legem *Jehovæ*. Ecce nos parati sumus terre jugum *Jehova*,
 “quia libenter suscipiemus mortem pro *Jehova*, & pro lege ejus,
 “sic enim placebimus adjuncti patribus nostris. Et quid ultra verbis
 “opus est? Nihil superest nisi, ut festinemus ascendere ad *Jehovam*
 “Deum nostrum, mox ut interfeceris nos. Quod cum audisset Rex in-
 dignatus est vehementer, & jussit afferri sartaginem ferream, quam cum
 attulissent jussit imponi illam super ignem. Deinde præcepit amputari
 linguam ejus, & manus & pedes, & detrabi cutem capitis ejus, & pro-
 jici in sartaginem igni superpositam ante oculos fratrum ejus, & matris
 ejus, ut viderent, reliquam autem massam corporis jussit poni in lebetem
 magnum æneum super carbones. Cumque jam moriturus esset juvenis jussit
 Rex *Philippo*, ut amoveret ignem superpositum lebeti ne citius morere-
 tur. Mens enim illius erat, hoc facto ut terrorem injiceret matri, & fra-
 tribus ejus, & se deprecarentur. At illi, statim atque viderunt mor-
 tuum esse fratrem suum pro *Jehova*, reboverunt se, & confortaverunt
 invicem, & dixerunt unusquisque ad fratrem suum; “Ecce nunc com-
 “pleta est prophetia, quam locutus est *Jehova* per manum *Mosis* servi
 sui,

v. 3.

v. 4.

v. 5.

"sui, & quam pronuntiavit Moses servus Jehovæ in cantico suo Dicens: v. 6.
 "Quia judicabit Jehova populum suum, & in servis suis consolabitur, cor- Dam. XXXII. 36
 "ruat ergo anima nostra coram oculis Jehovæ. Et quamvis honor pro
 "nobis, † cum simus servi ejus, dignatur tamen consolari in nobis nunc,
 " & pœnitere propter omne malum quod locutus est se illaturum populo
 " suo & misereri super illos.

Mortuo itaque primo adduxerunt secundum, & dixerunt ei principes
 Regis & ministri ejus: "Audi, quæso, præceptum regis: ut quid mori-
 " turus es in cruciatibus magnis sicut mortuus est frater tuus? Qui re-
 " spondit ad eos, & dixit: "Accelerate ignem, accelerate gladium, & agi-
 " te in me pro voluntate vestra, & nihil minuatis quidquam eorum, quæ
 " fecistis fratri meo, quia nihilo inferior sum illi in pietate animæ & ti-
 " more Dei. Tunc præcepit Rex amputari omnia ejus membra, & pro-
 " jici ea in sartagine, quæ erat igni imposita, & exequi in eum juxta id
 " quod fecerant fratri ejus. Respondit ille, & dixit ad regem: Væ væ in-
 " quam tibi, O crudelis, in animas nostras! An putas quod tollere pos-
 " sis animas nostras, & cogere illas exequi perfidias tuas pro tuo lubitu
 " & arbitrio tuo? Ecce illæ avolant ad Deum, qui dedit illas, & pergunt
 " ad locum lucis magnæ, quæ est apud Jehovam, & illic adhuc vivemus
 " vita diuturna, cujus non erit terminus neque finis. Quando suscitabit
 " Deus noster mortuos populi sui, & interfectos servos suos. At vero
 " anima tua abibit in reprobationem æternam.

Defuncto autem secundo ex illis fratribus adduxerunt tertium, ad
 quem conversus Rex intuitus est illum. Convertit etiam se ille ad Regem,
 & tetendit versus illum dexteram suam, dixitque ei: "O hostis, & ini-
 " mice, cur sic terres nos? Cum omnibus istis minime dolemus, neque
 " male afficitur cor nostrum, quia scimus hæc omnia fieri per voluntatem
 " Dei contra nos, ut propitius sit nobis in gratiam populi sui Israel, uti-
 " que de cælo venimus, & illinc contigit nobis totum hoc judicium. Et
 " etiam hæc omnia suscepimus, & acceptamus cum amore. Tu vero nunc
 " vilis & contemptus es in oculis nostris, & tanquam nihilum sunt co-
 " ram nobis omnes cruciatus tui, & judicia tua, quia ab ipso Deo nostro
 " expectamus gloriam, & gratiam; & ille daturus est nobis mercedem
 " operum nostrorum. Tu vero in desolationem redigendus es. Miratus
 " est proinde Rex, & omnes principes ejus, magnitudinem animi, quam
 " † ostendebat adolescens ille, quod quidem stupendum fuit in oculis eorum.

Mortuo itaque tertio à fratribus adductus est quartus ante Regem. Qui
 dixit ad Regem: "Ne loquaris mihi quicquam, O crudelis, si quidem
 " inutile est, neque proficies in cogitationibus tuis, O vir Belial, ne lon-
 " giora facias verba mecum. Fac voluntatem tuam contra corpus meum,
 " ut statim anima mea avolet ad Deum salutis meæ. Nos quidem mori-
 " mur pro lege Jehovæ, sed Deus noster convertetur, & vivificabit nos,
 " & statuet coram se per resurrectionem, at vero nulla tibi speranda est re-
 " surrectio neque vita.

Et hoc quoque mortuo adductus est quintus coram Rege & dixit ad
 Regem: "Ne dixeris in corde tuo, quod Deus tradidit nos in manum

Secundus:
v. 7.

v. 9.

Tertius:
v. 10.

34.
v. 12.
Quartus:
v. 13.

v. 14.

Quintus:

“ tuam, ut augeat tibi magnitudinem, quasi vir esset dignus hoc hono-
 “ re, non enim propter odium tuum erga nos voluit ut hic adstaremus
 “ hodie in iudicio coram te. Sed propter amorem suum erga nos, pro-
 “ vexit nos ad hanc gloriam. Tu vero frustra cogitas in corde tuo, te
 “ sic posse confirmare opinionem veritatis imaginis tuæ. Sed hæc omnia
 “ eveniunt, ut *penitus deleatur nomen tuum, & nomen seminis tui* ab
 “ universo mundo, moxque accendetur furor *Jehovæ*, & zelus ejus con-
 “ tra te, & contra filios domus tuæ. Nunc litem movet contra nos *Jeho-*
 “ *va*, & idcirco suscitabit te, ut faceres nobis ea omnia quæ nunc exe-
 “ queris. At *contra te, & contra semen tuum vindictam exercebit.*

Sextus.
v. 18.

Sic mortuus est quintus ex fratribus; & *adductus est sextus* in con-
 spectum Regis. Et priusquam ille loqueretur dixit ipse ad Regem:
 “ Agnoscimus impietatem nostram, & iniquitatem patrum nostrorum,
 “ *quia peccavimus Deo nostro*; nunc vero Deus noster dignabitur per
 “ mortem nostram propitiuſſe populo nostro, & ecce nos quidem mo-
 “ rimur. Tu vero qui aggressus es hæc iudicia in nos exercere qui sumus
 “ servi Dei nostri, & *pugnare contra illum*, ut opem feras malitiæ. Sed
 “ ipse pugnabit contra te, & eradicabit te de terra viventium. Et mor-
 “ tuus est etiam sextus ex fratribus.

Septimus cum
matre adducitur.

Deinde adductus est septimus coram Rege, & ipse puer natus minimus
 adducta est etiam mater filiorum sanctissima, & piissima *Anna*, quæ vide-
 rat septem filios suos crudeliter condemnatos internecioni iteratæ die uno
 imperterrito corde, & anima imperturbata: hæc omnia parum advertit.
 † Sed ad singulos eorum canebat dicens: “ *Mater filiorum letata, Alleluia,*
 & stetit virili animo super filios suos sacerdotes occisos, & supra membra
 eorum projecta in terra & cecinit canticum istud.

34 :

Canticum *Anna*
matris septem
Machabeorum.
v. 11.

“ Filii mei, Filii mei, *non cognovi quæ ratione venistis in uterum meum;*
 “ *neque enim ego contexui corpora vestra in visceribus meis, neque etiam*
 “ *spiritum, & animam dedi vobis, neque educavi vos, neque grandiores*
 “ *feci. Sed ille Deus, Deus Israel ipse formavit vos, ipse struxit ossa ve-*
 “ *stra, ipse attexuit nervos vestros, ipse induxit super vos carnem ve-*
 “ *stram de super: Ipse operuit carnem vestram pelle de super, & super*
 “ *ipsam carnem crescere fecit capillos vestros, tum insufflavit in ora ve-*
 “ *stra animam vitæ ac tandem eduxit vos in lucem mundi, & in aera ejus.*
 “ Nunc itaque si dedistis animam vestram pro lege sua sancta in mortem,
 “ mors illa brevis est, & dividit vos à vita brevissima: sed ipse reveru
 “ faciet iterum animas vestras in vos, & reducet super vos spiritum & vi-
 “ vetis, & liberavit vos à morte diuturna, & hæreditare faciet vitam diu-
 “ turnam, ac tandem super hæc omnia, filii mei, reddet mercedem ope-
 “ rum vestrorum, & beati eritis propter hoc, beatique erunt parentes
 “ vestri, & ipsa mater vestra, Ita sit *Jehova* vobiscum quemadmodum
 “ fuit cum patribus vestris.

Rex miratur fœ-
minæ constan-
tiam.

v. 14.

Et miratus est Rex robur cordis fœminæ hujus, ipse etiam *Philippus*
 confusus obstupuit admodum, eo quod vicisset illos fœmina. Tum dixit
 Rex: “ Adducite ad me septimum, quando quidem est puer natus mini-
 “ mus, si forte potero persuadere illum verbis, & faciat voluntatem
 “ meam,

“ meam, neque gloriatur contra me mulier ista dicendo: vici *Antiochum*
 “ Regem, dum confortavi & roboravi filios meos hortata mori pro lege
 “ Dei nostri. Adduxerunt itaque septimum ad Regem. Ille autem erat
 puer, & *demulcebat eum*, dixitque illi: “ Fac voluntatem meam, & ego *Antiochus puero*
 “ *juro tibi*, quod constituam te secundum a me, & dominari te faciam in *blanditur.*
 “ universo regno meo, & *eris dives* in argento & auro, & suppellectile
 “ magna supra modum. At puer sprexit sermonem Regis, & dixit ei: 34:
 “ O Rex senex, & stulte, quomodo tu gloriaris & jactaris propter mu-
 “ nus fallax. Tu vero ignoras quid hodiernus dies pariturus sit, &
 “ quodnam futurum sit crastinum tuum? Tunc respondit ei Rex dura, *Terrere conatur*
 & voluit terrere illum dicens: “ Sic & sic fiet tibi, nisi sponte volueris *minis.*
 “ exequi voluntatem meam. Respondit rursus puer: “ *Ut quid gloriaris*
 “ *in malitia qui potens es* beneficio Dei singulis diebus? Propterea et fac
 “ juxta verbum tuum contra me, neque moreris, ut *Jehova* prospere di-
 “ rigat viam meam, et pergam ad ipsum.

Quibus verbis pueri parvuli Rex auditis, obstupuit vehementer, & *Vocat matrem.*
vocavit matrem ejus, ut veniret coram se. Quæ cum venisset ad eum ste- *V. 25.*
 tit habens manus vinctas, dixit ad eam Rex: “ Bona mulier, esto indul-
 “ gentior super parvulo isto, et miserere fructus ventris tui, atque suade
 “ ei verbis tuis, ut faciat voluntatem meam, et iste saltem sit tibi super-
 “ stes. Et tu ipsa vives, et non peribis. Quæ dixit ei: “ Date illum mi-
 “ hi, et paululum discedam a vobis. Tunc videbo si forte possim per-
 “ suadere eum. Dederunt ergo eum matri, quæ cum duxisset eum paulu- *Oratio matris ad*
 lum ab eis, osculata est eum in conspectu eorum, *filium suum.*
ridensque in confusio- *V. 27.*
 nem Regis, et ignominiam ejus *dixit ad filium suum*: “ *Fili mi*, attende
 “ verbis meis, et intellige ea: desere hæc omnia. *Ego portavi te in ven-*
 “ *tre meo novem mensibus*, deinde per duos annos *lactavi te: tum lacte*
 “ *& alimento nutrivit te usque in hunc diem*. Ego docui te timorem
 “ Dei, et legem ejus, dum ulnis meis portabam te et manibus meis duce- *V. 28.*
 “ bam te. Nunc ergo fili mi aperi oculos tuos, & *vide cælum*, terram
 “ mare, et aridam, aquas, ignem, spiritum & *cæteras creaturas*, & *con-*
 “ *sidera illas, ut cognoscas, quia verbo Jehovæ factæ sunt*. Tum deinde
 “ *creavit Deus hominem* quem sustentat quotidie, ut vivat labore suo, &
 “ adhæreat illi et defigat in corde suo timorem ejus. Et ipse daturus est
 “ mercedem operum illius. Fiducia autem hominis vanitas & inanitas,
 “ nihil prodest neque prosperabitur, & omnia quæ in mundo sunt asti-
 “ ma illa tanquam nihilum. Itaque Fili mi, ne fiduciam habeas crudeli
 “ illi in verbis mendacii, neque innitaris super spiritum oris ejus, quia
 “ nihil habet, & quod det tibi, & quid dabit tibi vir qui non est compos
 “ animæ suæ, neque dominatur corpori suo? Sed quia videt se impie e-
 “ gisse contra Deum occidendo fratres tuos jam respiscit, ut inveniat oc-
 “ casionem; si forte possit, obtinere expiationem iniquitatis, quam erga
 “ illos commisit, et arbitratur, si possis persuaderi verbis suis, et non mo-
 “ riaris, se non judicandum iri coram Deo propter iniquitatem suam,
 “ propterea quod misertus fuerit tui, Nunc ergo, fili mi, si liberatus
 “ fueris in hac hora a judicio ejus, quomodo liberaberis a judicio Dei?
 “ Si

“ Si immutes legem ejus per seductionem illius, ecce ille qui est, et qui
 “ ipse dominatur super spiritum tuum, et animam tuam pro sua volun-
 “ tate ad se retrahet, et etiam, si voluerit, absumet te cum omnibus
 “ creaturis in momento. Absit à te ut ita facias sed audi vocem meam,
 “ et morere pro *Jehova*, et vade cum fratribus tuis. O utinam, fili mi, et
 “ ipsa videam nunc magnitudinem loci gloriæ eorum, et nos omnes una
 “ illuminemur luce *Jehovæ*, exultemus, et lætemur simul in eo. Et ego,
 “ fili mi, pergerem ad vos illuc, et gauderem de vobis, si vidissem diem
 “ desponsationis vestræ et esset mihi pars in sanctitate vestra et in justitia
 “ vestra! *Dum adhuc illa loquebatur cum eo, & plura verba faceret.*
 “ Respondit puer, et dixit: “ *Quare retardas me, ne pergam, et non finis*
 “ *me proficisci ad fratres meos sanctos, quia non est in corde meo; ut au-*
 “ *diam Regem, neque revera audiam illum.* Verba autem omnia et fidu-
 “ cia illa quam in me excitare conatur, sunt tanquam nihilum in animo
 “ meo, *profecto obediam, & obtemporabo legi Dei nostri, quæ data est no-*
 “ *bis per manum Moysi magistri nostri [Pax super illum] Israël populo*
 “ *sanctitatis.*

Antiochus rursus
 tentat puerum.

Tunc reduxit eum mulier ad Regem, & dixit ei: “ Ecce ille in manu
 “ tua, non potui persuadere illum. Tunc rursus allocutus est puerum, &
 “ dixit: “ O Puer brute, quare non audis consilium meum, & non facis
 “ voluntatem meam ne moriaris? *Dixit ei puer: O Rex senex & stul-*
 “ *te, crudelis & inimice Jehovæ super quem elevas te, dum dicis te supe-*
 “ *raturum illum verbis tuis & persuasione stultitiæ tuæ? Ego filius septem*
 “ *annorum. Tu vero filius nonaginta annorum, & tamen ego rideo fa-*
 “ *tuitatem tuam, dum cum fastu dedignaris, & respicis universa. Ego*
 “ *credo in lege Jehovæ, cui tu exprobrasti, & quem blasphemasti verbis*
 “ *tuis, & operibus tuis. Sed non festinabo post Deos tuos erroneos, &*
 “ *post vanitatem tuam. Quod ad te spectat, O Rex stulte, vix tibi, quo-*
 “ *ibis à spiritu Dei nostri, & quo à facie ejus fugies, O vir hostis & ini-*
 “ *mice, vir Belial? Ecce ille honorabit illos, & exaltabit & magnifica-*
 “ *bit in æternum, & vivificabit animas nostras in sæcula æternitatis. Tu*
 “ *vero qui superbo animo misisti manum in servos ejus, bonum fuisset*
 “ *tibi si non egressus fuisses de loco inquinato vulvæ matris tuæ, quæ ge-*
 “ *nuit brutum & stultum, qualis es tu, etiam pessime egisti in animam*
 “ *tuam, nobis vero bene fecisti. Et licet hic sustineamus supplicia judi-*
 “ *ciorum tuorum in hoc mundo, ecce nos pergimus ad vitam æternam,*
 “ *& ad locum lucis in quo non sunt tenebræ, & ad locum vitæ, ubi non*
 “ *est mors. Tu vero relinqueris immundum cadaver super omnes crea-*
 “ *turas et abominatio, et longe projectus à Deo nostro, quia vindictam*
 “ *sumet de te, & morieris multis plagis & doloribus duris percussus mor-*
 “ *te iterata, et graviore præ cæteris creaturis, descendes in infernum in-*
 “ *feriorem in locum, in quo non est lux neque vita, sed locus ille est lo-*
 “ *cus tenebrarum et umbræ mortis, non habebis ibi requiem ullam neque*
 “ *tranquillitatem, sed tribulatio et angustia circumdabunt te, ignis et*
 “ *sulphur circumvenient te. Hæc erunt pars tua à Deo, et hæc fors tua à*
 “ *Jehova Deo nostro juxta judicium viri sanguinum et viri Belial.*

v. 29.

v. 30.

v. 34. 3

Increpatio pueri
 ad Antiochum.

35.

v. 35.

Minæ in im-
 pium regem.
 v. 36.

37.

“E Contra *Jehova* Deus noster miseribitur populo suo et consolabitur
 “sanctos suos, huc usque indignatio iræ ejus fuit contra nos, sed dein- Deus consolabi-
tur sanctos suos
 “ceps non adjiciet, ut irascatur contra populum suum, sed consolabitur
 “nos ab omnibus quæ fecit quia fecit in veritate et justitia, nos autem
 “impiè egimus in conspectu ejus, ipse convertetur ut misereatur nostri
 “et subjiciet iniquitates nostras propter nomen suum, et suscipiet judicia
 “quæ sustinemus in expiationem pro universo *Israele*, animas autem no-
 “stras vivificabit in vitam æternam. *Iratus itaque Rex vehementer*, eo v. 39.
 “quod non faceret voluntatem suam *jussit propterea multiplicari plagas*
 “*vehementes & crudeles plusquam fecerat fratribus ejus. Atque sic mor-* v. 49.
 “*tuus est septimus.*

Tunc *Anna* mater eorum sancta, et munda, & pia, et unica propter
 justitiam suam in *Israel* stetit super acervos corporum projectorum in
 terra, & expandens manus suas in cælum dixit: “Exultat cor meum Oratio Anna.
 “in *Jehova*, exaltatum est cornu meum in Deo meo, quia dignatus est se
 “super populum suum consolari per filios meos. Dilatum est os meum
 “super inimicos meos, quod ne unum quidem ex filiis meis potuerunt
 “seducere, ut converteret se ad opus Deorum illorum erroneorum, qui
 “nullam habent utilitatem, & nihil aliud sunt quam vanitas. Non est
 “sanctus sicut *Jehova*; neque præter illum est, qui salvet animas speran-
 “tium in se. Nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes Inimici *Je-*
 “*hova*, & angustiatores *Juda*, & *Jerusalem*, neque egrediatur verbum
 “durum ex ore vestro dicendo, quod vicistis per virtutem vestram & ille
 “oblivioni dedit Deos vestros. Utique Deus scientiarum *Jehova*, & ab
 “ipso præparantur actiones, & postquam judicavit nos propter iniquita-
 “tes nostras, & propter iniquitates patrum nostrorum, rursus miserebi-
 “tur nostri Deus salutem nostrarum. Angustiatores autem *Juda*, & *Je-*
 “*rusalem* excidentur. Deinde ita peroravit: O Deus Deorum, excel-
 “se & terribilis Deus Mundi *Jehova*, O *Jehova*, salva quæso, O *Jehova*
 “prosperum iter dirige ancillæ tuæ *Anna*, & collige animam meam ad
 “te, neque occurrant contra me inimici, neque machinentur contra me
 “incircumcisi, neque polluant me. Et fac me videre locum quem præ-
 “parasti servis tuis filiis meis, qui mortui sunt propter sanctitatem legis
 “tuæ, & da mihi in hereditatem modicam partem cum eis illic, & lau-
 “dent te omnia opera tua & sancti tui benedicant te & ego etiam cum eis.
 Postquam desinit ita orare, & effundere meditationem coram *Jehova*,
 egressa est anima ejus, dum adhuc loqueretur, & exiit spiritus ejus, &
 corruit super acervos corporum filiorum ejus, & jacuit etiam cum eis pro-
 jecta super terram. Mora Anna.
v. 47.

CAPUT XX.

Iterata & crude-
lia Antiochi men-
data.

35:

Fugit Mathathias
in montem Mo-
daith I. Machab.
I. 1. Et Joseph.
Antiq. lib. XII.
cap. VII. & seqq.

v. 7.

Ad Mathathiam
congregantur
reliqui Israelis.

Hortantur se in-
vicem Judas.
Ut ulciscantur
se de Macedonibus.

v. 31.
Philippus prohi-
citur contra
Mathathiam.

v. 32.

35:

Quibus ita peractis, profectus est inde Rex *Antiochus*; dumque pergeret in itinere suo, ut iret in *Macedoniam*, præcepit *Philippo* præfecto suo, & principibus quos relinquebat in terra *Juda*, dicens: "Delendo delebis memoriam *Israel*, & *Juda* ab universa terra: † & quicumque memoriam fecerit nominis *Judæi*, illum occidite; qui autem voluerit esse de populo meo, & memoriam fecerit nominis *Græci*, illum permittite vivere. Fecerunt itaque sic *Philippus*, & principes, qui erant cum eo, & extinxerunt omnes quotquot invenerunt de populo *Juda*, & *Israel*. Sicque ille delevit quemcumque ex eis, quem deprehendit observare legem, exceptis iis, qui fugerunt cum *Mathathia* filio *Jochanan* in montem *מודאית* *Modaith*, & evaserunt illuc cum eo. *Mathathias* enim filius *Jochanan* sacerdotis magni, non potuit ferre opprobrium Incircumcisorum, & statuit fugere à facie eorum. Cumque vidisset contritionem *Israel* & angustiam ejus, zelo accensus fuit pro *Jehova* Deo *Israel*, & flens dixit: "*Heu mihi*, mater mea, quare me genuisti, ut viderem contritionem populi mei? O utinam abortivus cecidissem, neque potuisssem resurgere. Tunc misit *Judas* filium suum ad omnes civitates *Juda* secreto dicens: "Quis est in vobis, qui timet *Jehovam*, & quis est *Jehovæ*? Ad me.

Congregata est itaque turba sanctorum ad eum cum manu forti, & cum illo venerunt ad *Mathathiam* patrem ejus, & dixit ad eos *Mathathias* postquam pacem precatus fuisset: "Ut quid adhuc multiplicamus verba & consilia? Hic nihil aliud agendum est, quam orandum Deum nostrum, ut salvet reliquias nostras. Nunc itaque viriliter agite, & fortiter agrediamur bellum, & moriamur in prælio, sicut viri, & non moriamur, sicut ovis quæ ducitur ad mactandum.

Et confortati sunt omnes verbis *Mathathia*, & dixit unusquisque ad socium suum: "Ubi est Deus tuus, O *Juda*? Jam enim dominium sibi vindicavit in terra tua gens *Macedonum*, & Rex *Antiochus*, unde tibi ingens illa angustia. Idcirco acue gladium tuum popule *Juda*, & vide quo pacto servabis animam tuam à gente *Macedonum*, & excuties jugum ejus de collo tuo. A die enim consilii hujus, & deinceps rumpe mus jugum gentis *Macedonum* à populo *Juda*, quemadmodum videbis ex mirabilibus Dei salvantis illos de manu ejus.

Factum est deinde, cum audisset *Philippus* & principes Regis verba ista, & præterea *Nebulones* nuntiavissent eis dicentes: "Conspiravit *Mathathias*, & filii ejus contra regnum gentis *Macedonum*, & seduxerunt populum *Juda* hortando illos, ut pugnent adversus eos. Et ecce ipsi accingunt se ad illud. Itaque profecti sunt de loco ubi tunc erant, & pervexerunt ad eos, ut ascenderent † in montem cum ingenti exercitu; cum-

cumque sic procederent, invenerunt per viam in quadam spelunca populum ex *Juda* circiter mille viros, & mulieres, & parvulos turba multa, illi autem in spelunca servabant diem Sabbati. Cumque venissent ad os speluncæ, dixerunt ad eos: "*Egredimini huc, & violate sabbatum, faciteque præceptum regis, ut vivatis, & non moriamini. Qui responderunt: "Non egrediemur, neque violabimus sabbatum. Alioquin testes*" contra nos hodie essent cœli & terra. Quemadmodum accepimus à "monte *Sinai*, ita statutum est nobis exequi præcepta legis nostræ. Nunc "itaque si ita fert animus vester, ut interficiatis nos, interficite. *Non enim parebimus præcepto Regis vestri.* Tunc præcipiente *Philippo* ceciderunt ligna de monte, & attulerunt ea ad os speluncæ; deinde subjecerunt eis ignem, subitoque interior spelunca oppleta est fumo, unde omnes mortui sunt fumo.

v. 33.
Multi *Judæi* in spelunca ne violarent Sabbatum igne accento suffocantur.

v. 34.

Et perrexerunt inde *Philippus*, & principes regis ad *Mathathiam* sacerdotem in montem *Modaith*, inveneruntque illum accinctum armis bellicis, erantque eum eo fratres ejus & filii ejus, & quidam alii pauci de cætu *Israel* sancti, quia abierant cæteri fratres eorum ut adducerent uxores suas & parvulos suos in montem *Modaith*. Deinde confortarent se illic, & accingerent se ad bellum.

I. Machab. II.
v. 15.

Et ceperunt primum præfectus *Philippus* & principes regis *Antiochi* pacifice loqui cum *Mathathia* sacerdote dicentes: "Audi quæso, *Mathathia* sacerdos: Tu vir honorabilis in populo tuo, fac præceptum *Antiochi*, & vives, & non morieris. Respondit *Mathathias* magnanimitate cordis sui, & dixit: "Ego præceptum regis mei facio, vos facite præceptum Regis vestri, quemadmodum injunxit vobis. Vana autem habuerunt principes Regis verba ejus, & deriserunt & subfannaverunt illa, neque responderunt ei quicquam, cogitabant enim, & machinabantur, quomodo comprehenderent illum, & occiderent, quemadmodum jam occiderant cæteros sanctos.

Philippus pacifice loquitur *Mathathia*.

v. 16.

v. 19.

Respondens autem unus ex *Judæis* *Nebulonibus* & filiis *Belial*, qui erant cum principibus Regis ait: "Miror ego de vobis plurimum, principes Regis, & milites ejus, quamdiu tacere velitis circa *Mathathiam*, & non exequi Regis præceptum atque sumere ultionem de *Mathathia*, qui "† obfirmavit faciem suam, ne faciat præceptum Regis. Cumque sic loqueretur *Nebulo* extraxit gladium suum, & præscidit caput porci, sumensque illud portavit ad altare, quod extruxerant in Templo Regis *Antiochi*, super quo victimas offerrent, & posuit caput illud porcinum super ipsum altare, incenditque thymiama cum eo in honorem scuptilium *Antiochi*, & imaginum ejus. Tum obtulit illud super altare, & combussit juxta morem holocaustorum, quæ immolabantur super altare sanctuarii *Mathathias* autem observabat hæc de monte.

36.

v. 23.

Impius quidam immolat porcum in Templo *Antiochi*.

Cum ergo vidisset *Mathathias* facinus *Nebulonis* commotus zelo Dei sui, & indignatione accensus & ira, exemit gladium suum, insiliensque super altare, percussit *Nebulonem* illum gladio suo super collum ipsius, exposuitque caput ejus in sublime volucris cœli. Mox cecidit caput coram principe Regis, qui accesserat, ut loqueretur cum *Mathathia*, corpus au-

v. 24.

Mathathias zelo accensus obruncat impium.

v. 15.
Et ipsum prin-
cipem Macedonum
trucidat cæteris
in fugam con-
versis.

Joseph. Ibid.
Laus Mathathia.

v. 41.

v. 41.
Mathathias cir-
cumcidit popu-
lum.

v. 45.

361

v. 47.

v. 49.
Mathathias mo-
riturus hortatur
filios ut zelum
Dei habeant.

v. 50.

Proponit exem-
pla.

v. 54.

x. 64.

tem truncum cecidit juxta altare ante quod stabat sacrificaturus, & com-
bussit caput super eo cum corpore porci. *Ipsū etiam principem* qui illic
adstabat, *Mathathias trucidavit* gladio suo, reliquosque principes qui ade-
rant cum illo in fugam convertit: sed & multos ex turba eorum, qui il-
lic aderant prostravit. *Et* clangens tuba *Mathathias clamavit* ad popu-
lum *Juda, ut venirent ad se*, deditque signum belli & fortitudinis.

Ipsē fuit *Mathathias* sacerdos magnus, qui primo levavit manum con-
tra regnum *Græcorum*; præcepitque *Israel*, ut pugnarent in Sabbato,
promittens se rationem redditurum pro nobis. Ipse est inquam qui stetit
in illis diebus, ut salvaret *Israel* de gente *Macedonum*. Quod quidem
præterea scriptum est in libro sexto, qui liber in veritate appellatur *Jo-*
sippon de nomine *Joseph* sacerdotis filii *Gorionis* sacerdotis.

Egressus est itaque *Mathathias* de munitionibus suis, & filii ejus quin-
que cum eo, & cum eis cætus magnus *חסידים* *Hasidæorum*; & per-
secuti sunt *Nebulones*, & peccatores, qui peccare fecerant *Israel*, per-
cusseruntque illos, ut nullæ superessent reliquæ in terra *Juda*; *Circum-*
cideruntque omnes masculos, quotquot tunc reperti sunt in populo Juda,
& *Israel*: & fecit & *Jehova* salutem magnam *Israel* per manum ejus.

Cum autem appropinquassent dies *Mathathia*, ut moreretur, vocavit
quinque filios suos, & confortavit, & roboravit eos verbis suis cohorta-
tus dixitque eis: "Filii mei, ego novi quod magna bella concitabuntur
inter vos, propterea surreximus & excitati sumus, ut pugnaremus pro
populo nostro, & pro reliquiis nostris, & pro civitatibus Dei nostri.
Nunc itaque filii mei, zelate zelum Dei vestri, atque zelum sanctuarii
ejus, & non formidetis mortem. Nam si mortui fueritis in bello acci-
pietis mercedem vestram, & eritis in terra viventium cum patribus no-
stris. Acquiretis enim partem & hæreditatem in sorte partis eorum.
Quoniam omnes patres nostri zelum habuerunt pro *Jehova*, atque ideo
dedit eis Deus noster gratiam, & gloriam. Nonne *Phineas* pater no-
ster propter zelum suum erga Deum *Israel*, quando occidit *Zamri* cum
Madianitide accepit pactum salis in æternum, et mansit ei sacerdotium
suum, et semini ejus post eum fœdere sempiterno, eo quod zelatus fue-
rit pro Deo suo, et expiaverit pro filiis *Israel*? Quapropter *Jehova*
Deus noster sublimavit eum præ cunctis filiis *Aaronis* patris nostri, et
dedit ei pactum suum pacis. Sic omnes patres nostri qui zelum habue-
runt pro Deo suo dedit eis Deus mercedem suam, et invenerunt gra-
tiam in oculis *Jehovæ*.

Nunc itaque, filii mei, confortamini; & estote robusti, neque ti-
mueritis, neque trepidaveritis à facie gentium peccatricum illarum. Il-
li enim confidunt in virtute sua quæ deficiet, et in fortitudine sua quæ
finem habebit. Vos autem confidite in virtute *Jehovæ* Dei nostri, quæ
nunquam deficiet, et in robore fortitudinis ejus, quod nullum habitu-
rum est finem. Illi etiam confidunt in multitudine copiarum, et exer-
citus sui, vos vero confidite in *Jehova* apud quem est robur, et virtus
ad salvandum sive in multis, sive in paucis. Est enim fallax virtus
equi ad salutem, quia *Jehova* est salus. Congregamini filii mei, et esto-

" te

“ te vir unus et unanimes, atque zelum habete pro Deo *Israel*, quemad-
 “ modum fecerunt patres vestri sancti. *Jehova* autem Deus roboris vestri
 “ immittet pavorem, et terrorem vestrum super inimicos vestros.

Vocans proinde *Simonem* filium suum natu majorem præcepit ei di-
 cens: “ Fili mi, novi quod *Jehova* dedit sapientiam & scientiam † in cor-
 “ de tuo, & nunc fave *consilio* tuo voluntate perfecta, & tibi ipsi, & po-
 “ pulo sanctitatis, & ne subtrahas consilium tuum à temetipso, neque à
 “ populo isto, sed esto veluti *pater* fratribus tuis, & ipsi obedient tibi ad
 “ omne verbum, quoniam consilium & sapientiam & fortitudinem dedit
 “ tibi *Jehova* Deus noster.

v. 65.
Simonem consti-
 tuit in patrem
 & consiliarium
 fratrum suorum.
 36:1.

Rursum dixit: Vocate mihi *Judam* filium meum. Vocaveruntque il-
 lum, & stetit coram eo. Tunc dixit ei: “ *Juda* fili mi nomen tuum vo-
 “ catur **מכבי** *Machabæus* propter fortitudinem tuam: Audi consilium
 “ meum & prudenter ages & prospere, quocumque vertes te. Scio quod
 “ tu sis vir bellator; Deus enim dedit tibi vires & fortitudinem, & cor
 “ tuum quasi cor leonis, quod non dissolvitur neque trepidat. Nunc er-
 “ go honora *Jehovam* propter virtutem quam dedit tibi; omnia enim ab
 “ illo sunt. Egrederere & pugna bella ejus absque ulla desidia, neque pigri-
 “ teris proficisci versus omnes ventos, & plagas mundi ad orientem, &
 “ ad occidentem, ad septentrionem, & ad meridiem in terra sancta, ut
 “ sumas ultionem de gentibus, quæ polluerunt illam, & esto populo san-
 “ ctitatis dux exercitus, & unctus ad bellum. Respondit *Judas* patri suo
 & ait: “ Ecce ego domine pater mi, & faciam juxta omnia quæ præci-
 “ pisti. Tum jussit afferri lenticulam olei, & effundens super caput ejus,
 “ unxit eum in principem & unctum bello. Mox vociferatus est populus
 “ universus clamore magno, & clangentes tuba, dixerunt: “ Vivat dux;
 “ vivat unctus.

Judas dictus *Ma-*
chabæus propter
 fortitudinem.

Infra III. 4.
 Dux belli re-
 nunciatur à pa-
 tre.

Ungitur ad bel-
 lum.

Cumque desisset *Mathathias* sacerdos præcipere filiis suis, expiravit,
 mortuusque est, & appositus fuit ad populum suum. Et surrexit *Judas*
 cognominatus *Machabæus* de nomine fortitudinis suæ, loco illius de inter
 filios ejus, ut esset dux & unctus. Et adjuverunt eum fratres ejus, &
 omnis domus patris ejus, atque universus cætus *Hasideorum*. Et post-
 quam sepelivit patrem suum magno cum honore, induit *Judas* lorica
 squamatam, sicut *Gigas*, & succinxit se armis bellicis super lumbos suos,
 & descendit contra incircumcisos, qui castra posuerant per circuitum
 montis ad quem venerant, ut apprehenderent illum; percussitque ex eis
 octo mille & ducentos ex fortissimis eorum, & exinde judicavit *Israelem*
 gladio suo, & expurgavit ex eis † *Latrones*, & consumpsit eos, conculca-
 vitque & ejecit in terras alienigenas eos qui erant in omnibus finibus
Israel, conturbatique sunt ibi à pavore ejus, & territi sunt omnes opera-
 ri iniquitatis à terrore ejus. Et cum clamaret voce sua, resonabat vox
 ejus instar vocis rugitus leonis, qui rugit tempore quo inhiat prædæ. Et
 letatus est universus *Israel* in opere ejus, & gavisi sunt in facto ejus, &
 territus est mundus à rumore & fama illius. Tunc exterriti sunt reges
 magni & potentes ab eo, & fortes terræ, & reges eos apprehendit fremitus,
 & trepidatio; & exivit nomen ejus in gentes usque in finem uni-

Moritur *Matha-*
thias.
 v. 69.
 I. *Machab.* III. 1.
 v. 2.

Judas percutit
 octo millia vi-
 rorum.

36:1

v. 5.

v. 6.

Terror ejus no-
 minis ingentes
 diffunditur.

v. 7.

versæ terræ. Et pervenerunt historiæ mirabilium ejus bello gestorum, & terribilium fortium factorum ejus usque ad extrema terræ, & posteaquam collectus fuit ad populos suos, laudaverunt eum, & honore persecuti sunt universum semen *Israel* dicentes: "Spiritus *Jehovæ* requiesce-
" re faciet illum, et habitabit in abscondito altissimi, et sub umbra omni-
" potentis commorabitur sub arbore vitæ.

v. 7. & 9.

v. 8.
Occidit impios
populi *Juda*,
v. 10.
Apollonius.

Occurrit *Juda*.
v. 11.

Judas Apollonium
propria manu
interficit.

v. 13.
Seron princeps
exercitus con-
gregat contra
Judam.

v. 14.
37.
v. 16.

v. 17.

v. 18.

A *Juda* occidi-
tur.
v. 14.

v. 25.

v. 27.
Antiochus indi-
gnatus.

Profectus itaque ivit de civitate in civitatem, & occidit omnes impios qui erant in populo *Juda*, quique turbabant populum *Israel*. Audiens vero אפולוניוס *Apollonius* princeps exercitus *Macedonum* omnia verba ista, attonitus dixit: "Quis est ille, qui induxit in cor suum rebella-
" re contra dominum nostrum Regem *Antiochum*. Congregansque popu-
lum multum è fortissimis *Macedonum*, venit cum illis, ut pugnaret con-
tra *Judam*, et contra cætum *Halidæorum*. Egressusque est *Judas* in oc-
cursum illius, et commissum est prælium magnum inter gentem *Macedo-
num*, et cætum *Halidæorum*. Et dum pugnaret vidit *Judas Apollonium*
stantem inter antesignanos *Macedonum*, ac statim cucurrit ad eum ira per-
citus, et penetrans in mediam aciem, percussit *Macedones* à dextris et à sini-
stris, et ante se prosternans fortissimos quosque *Macedonum* haud secus
quam messor dejecit manipulos suos, et spicas messis suæ, perveniensque ad
Apollonium percussit eum gladio suo, et mortuus est. Illico autem verte-
runt *Græci* tergum et fugerunt, persecutusque est eos *Judas*, et populus
ejus, et percusserunt eos plaga magna, acceperuntque omnia spolia eo-
rum. *Judas* autem accepit gladium *Apollonii*, et usus est eo in bello cun-
ctis diebus vitæ suæ.

Audiens proinde סרון *Seron* princeps exercitus *Macedonum* famam *Ju-
dæ* ait: "Faciant mihi ï nomen, & ibo & pugnabo contra *Judam* fortis-
simum. Cumque congregasset omnem populum suum et exercitum, et
venisset usque ad *Bethoron*, nunciatum est id *Judæ*. Et ait *Judas*: "Non
" accingamus nos sed absque mora ingrediamur contra eos, præsertim
" cum abierint fratres nostri de cætu *Alidæorum* à nobis. Si enim ex-
" pectaverimus donec ipsi huc venerint, dicent hostes nostri quod timi-
" diores simus ipsis. Abiit ergo *Judas* contra eos ambulans tota nocte.
Et factum est in luce matutina, ut viderent coram se populum multum
atque robustum multitudine magna, & dixerunt ad *Judam* viri ejus qui
venerant cum illo: "Quomodo poterimus pugnare contra multitudinem in-
" gentem hanc, nos vero pauci numero sumus? Quibus *Judas*: "Cla-
" mate, inquit, ad *Jehovam*, et salvabimini quoniam *Jehovæ* est regnum
" et salus. Et veniens *Judas* à latere exercitus *Seronis* insiluit subito in
eos, iniitque pugnans cum eis, et pervenit usque in medium exercitus
eorum. Inclamavitque ad *Jehovam* salutem. Quo perterritus *Seron*, et
omnis populus ejus, fugit. Persequens autem *Judas* affecutus est eum, et
percussit eum, delevitque omnes robustos exercitus ejus, & stravit ex eis
plurimos, quorum cadavera passim mortua jacuerunt. Ceciditque pavor
Judæ super omnes gentes.

Quæ cum audisset *Antiochus Rex* indignatus est valde, & congregavit
universum populum suum, et multitudinem gentium quæ erant sub domi-
nio

nio suo populum multum et robustum valde, divisitque omnem populum suum, & copias suas, & accepit medietatem exercitus, abiitque in terram Persarum: quia tunc defecerat gens Persarum à jugo Macedonum, statim ut audierant defectionem populi Judæ adversus Antiochum, alteram vero medietatem exercitus dedit לִיִּסְיָא Lyſiæ, qui erat vir magnus ex cognatione Regis & ex semine Regio Macedonum. Et præcepit ei dicens: "Tu noſti omnia quæ fecit Judas filius Matthatiæ mihi & duobus principibus magnis, quos habebam in omni terra mea in "auxilium & eximiam utilitatem in omnibus bellis & exercitibus eorum. "Nunc igitur vade, & percutite omnem terram Judæ, & dele ad inter- "cionem civitates ejus. Habes autem tecum Regem Eupatorem & filium "meum. Ego vero ibo contra terram Persarum ut evertam gentem Per- "sarum, eo quod defecit à me. Profectus itaque Antiochus Rex in Per- fidem, ut pugnaret contra illam, reliquit Lyſiam tanquam nutritium & tutorem filio suo, ut bellum inferret terræ Judæ.

Elegit proinde Lyſias טוֹלְמִיּוֹס Tolmium, & נִיקָנוֹר Nicanorum, & גִּרְגִּיָּוִס Gregorium, qui secum venirent, fortissimos viros, & pro- fectus est Lyſias de Macedonia cum tribus illis fortissimis supra dictis prin- cipibus, usque dum veniret in terminos terræ Judæ. Cumque appropin- quassent terræ illi, misit Lyſias cum tribus illis fortissimis supra dictis, dum ipse progrediretur, & pergeret, usque dum venirent in terminos terræ Judæ, quadraginta millia delectorum peditum virorum bellatorum, & septem millia equitum, quibus præfecit Nicanorem, præcepitque eis, ut primo contenderent pugnare cum Judæ. Interea ipse reversus est in Macedoniam: dixit enim: "Non satis erit pulveris terræ Judæ pedibus equorum exercitus quem misit, & quare ipse illuc contendam?

Illis adhuc adjunctus est omnis exercitus Syriæ, & Palestine. Et in- gressi sunt omnes in terram Judæ. Quod audientes Judas & cuncti seniores Judæ ad luctum converſi sunt, & indicto jejunio induerunt se saccis, & po- suerunt pulverem super capita sua, & clamaverunt ad Jehovah. Factumque est post expletum jejunium, ut Judas recenseret universum populum suum, & constituit super eos millenarios, & quinquagenarios, & decuriones. Et egressus in campum cum exercitu, ut pergeret in occurſum Regis Mace- donum, jussit prædicari in castris: "Vir qui plantavit vineam, qui ædi- ficavit domum novam, qui desponsavit uxorem, aut qui ignavo & timido est corde abeat & revertatur in domum suam. Reversæ sunt itaque de populo multi, quia trepidavit cor eorum, statim ut audivit vocem tantæ multitudinis, quæ venerat cum Macedonibus, & manserunt residui cum Judæ nempe septem millia virorum delectorum ex delectis Israel, qui omnes fortissimi & bellatores unus contra centum & nusquam averterunt faciem suam, neque retroacti sunt à facie cujuscumque exercitus.

Profectus inde Judas venit in occurſum Nicanoris. Adduxerat autem Nicanor secum plurimos mercatores ex Macedonia, & volebat vendere il- lis pueros & puellas ex Judæ. Arbitrabatur enim se magnam multitudi- nem abducturum in captivitatem de terra Judæ. Incedebant autem cum magna superbia adversus Judam. At Judas veniebat in occurſum ejus

v. 31.

Mittit Lyſiam ad-
versus Judam.

v. 32.

v. 34.

37:

v. 37.

v. 33.

v. 38.

Ptolemaus,
Nicanor,
Gorgias.

v. 39.

Mittit Nicanorem
contra Judam.

v. 41.

Judas indicto je-
junio accingit se
ad bellum.

v. 47.

v. 55.

v. 56.

Deut. XX. 5.

Ex II. Machab.
VIII. 16.

37:

II Machab. VIII.

11.

in humilitate, & cum tremore, nisi quod fiduciam posuerat in *Jehova* Deo *Israel*; Dicebat enim: " Ipse Deus erit salus mea, & ipse erit auxilio mihi. Tum regressus *Judas* à medio cætus *Hafideorum* seorsim post exercitum suum, corruit in faciem suam ad terram, & clamavit ad *Jehovam* dicens: " Deus Deorum excelsæ & terribilis qui à diebus antiquis usque nunc dominatus fuisti, & usque adhuc dominaris, tu ipse es qui excitas bella, & compescis, in manu tua virtus & fortitudo ad elevandum, & ad deprimendum. Quapropter per miserationes tuas infinitas, respice ad nos, & humilia gentem istam ante faciem populi tui humilis sperantis in benignitate tua magna; quia tu ipse es, qui subdis populos infra nos, & nationes sub pedibus nostris. Qua oratione *Jude* completa, clamaverunt, & clamaverunt sacerdotes buccinis sanctitatis, & vociferatus est populus vociferatione magna. Mox irruit *Judas* in prælium, & percussit *Nicanorem* cæde magna; fugeruntque copie ejus à facie illius. Et persecutus est illos *Judas* eundo & percutiendo; & effuderunt tam ipse quam socii ejus vespere illo sanguinem novem milium fortissimorum ex *Macedonibus*, & *Syris*, & *Palestinis*. Deinde reversi diripuerunt omnia spolia eorum, & etiam aurum ipsum quod secum attulerant mercatores, ut emerent pueros & puellas ex *Israel*, & spolia hæc distribuerunt pauperibus, feceruntque *Sabbatum* in illo loco, quoniam die sexta commissum fuit prælium istud.

Transiens autem inde *Judas* profectus est contra duos fortissimos & *Macedonibus* qui præfecti erant terræ *Syria* hi erant *Βαγνης* *Bagnes* & *Τιμοθεος*. † Et persecutus est eos *Judas*, sed non attigit illos quia ingressi sunt in *Asteroth*. Cumque appropinquaret *Judas* declinavit * *Philippus* de via & intravit in quamdam domum: venit *Judas* post eum, & subiecit ignem domui, combussitque illum in loco isto, & sic ultus est *Eleazarum* sacerdotem, & sanguinem sanctorum quem effuderat in terra *Juda*. Et inde reversus *Judas* spoliavit vulneratos, et misit spolia in *Jerusalem*, et jussit distribui pauperibus et indigentibus *Jerusalem*. Fugiens autem *Nicanor* evasit. Nam extrahens vestimenta purpurea quibus indutus erat amicitavit se vestibus pauperis, sicque incognitus viris exercitus *Juda*, et ipsi *Jude*, abiit in *Macedoniam*, narravitque *Lysia* omnia quæ libi acciderant.

Tunc temporis reversus est *Antiochus Rex* de terra *Perfidis* cum ignominia & opprobrio. In fugam enim converterant eum viri *Perfidis*. Cumque rediret de terra *Perfidis*, nuntiaverunt ei omnia, quæ fecerat *Judas* principibus & populo ejus, et quomodo percussisset, et interfecerat illos. Repletusque est *Antiochus* ira, et prorupit in opprobria et blasphemias in Deum suum dicens: " Vadant ei ingrediar *Jerusalem*, & faciam ex ea sepulchra mortuorum, implens eam cadaveribus interfectorum. Congregavitque universum populum suum et currus et equites populum multum et robustum valde, qui præ multitudine numerari non poterat.

At *Jehova* zelum habuit pro civitate sua, et elementia usus est in populum

* II Machab. VIII. 32. Sic legitur: Et Philarchen, qui cum Timotheo erat interfecerunt virum sanctum, qui in multis *Judeis* afflictorum. Iste Philarches à Ben. Garzani in Philippum conversus vivi comburio punitur. Quæ fabula neque in Machabæarum libris neque in *Iosepho* reperitur.

Oratio *Juda* ante
prælium.

Clades *Nicanoris*.

v. 24.

v. 25.

v. 27.

v. 30.
Buccinatus.

17:1

Philippum in do-
mo quadam vi-
rum comburit.

Nicanor fugit ad
Lysiam.

v. 25.

Macedonia pro
Antiochia.

II Machab. IX. 1.

v. 2.

Antiochus re in-
feliciter gesta ad-
versus *Tersas*
revertitur.

v. 3.

v. 4.

Ira accensus.
Congregat exer-
citus.

pulum suum, & requisivit sanguinem sanctorum suorum de manu *Antiochi*. Nam percussit eum *Jehova Deus noster* ulcere pessimo, & dolore intestinorum, tametsi ob hæc omnia non deservit furor ejus, neque humiliatus est: sed adhuc manu in sublime extensa dixit: "Vadam, & desolabo *Jerusalem*, & destruam domum ejus. Tum, "Accelerate, inquit, currus & equites, & militares copias, ut vadam in *Jerusalem*, & exequar voluntatem meam; & stabit verbum quod locutum est os meum, nec est qui stare possit contra faciem meam, quis enim stabit contra me? Nonne mare & arida in potestate mea sunt, & habeo virtutem & facultatem immutandi creaturas eorum pro arbitrio meo? Vertam enim mare in terram, & terram in mare prout voluero.

Cumque delisset loqui, & veheretur, pergeretque cum exercitu suo ingenti agmine, & Elephantibus multis instructis bello & exercitu gravissimo. Contigit ut currus ejus transiret ex adverso Elephantis cujusdam. Elephas autem cepit vociferari. Tum exterriti sunt equi, & calcitrarunt, resiliensque everterunt currum, ceciditque *Antiochus ex eo*, & confracta sunt omnia ossa ejus. Siquidem erat homo crassus, corpulentus, pinguis, & gravis; & addidit *Jehova* plagam super plagam ejus; ita ut inciperet foetere caro ejus instar odoris carnis hominis vulnerati projecti super faciem campi tempore æstatis ad calorem solis. Sublevantes autem eum paululum servi ejus in humeros suos [non enim poterat vehi super currum] rursus abjecerunt eum in terram, & fugerunt ab eo: quoniam nemo poterat propius accedere ad eum propter odorem pessimum, qui de carne ejus fætida exhalabat. Tunc dixit quidam vir Dei: "Nonne recto judicio venit plaga ista in virum hunc, quia blasphemavit contra Deum universi, & factus est inimicus Deo calorum? Cumque universus exercitus *Antiochi* fatigaretur odore pessimo, qui exhalabat de carne ejus. Tandem cognovit ipse quod manus *Jehovæ* percussisset eum: tum dejectus & humiliatus dixit: "Justus est *Jehova*, humilians superbos, qui deiecit me, & humiliavit me impium, qualis ego sum hodie, eo quod patravi mala ingentia in populum ejus, & in sanctos ejus. Quapropter induxit *Jehova* super me omnia mala ista. Et faciens votum *Jehovæ* ait: "Si sanaveris me ab ista infirmitate, veniam in *Jerusalem*, & implebo illam argento & auro, atque vestes purpureas sternam per omnes plateas ejus, tradamque omnes thesauros patrum meorum, qui olim regnaverunt in *Macedonia*, in locum Dei magni & sancti hujus; circumcidam carnem præputii mei, & vadam per universa regna terræ prædicans & dicens: "Non est sicut *Jehova* Deus *Israel* in universo mundo. Sed non exaudivit *Jehova* orationem ejus, nec aurem præbuit ei, quia cor crudelis istius non erat perfectum coram *Jehova*. Quocumque autem ab hac terra in aliam terram pergeret crudelis & *Antiochus* ex hoc momento & deinceps, ut quæreret & deprecaretur pro medela morbi sui, lacerabatur caro ejus de ossibus ejus, & per frustra decidebat in terram, donec nihil omnino carnis remaneret super omnia ossa ejus; ac tandem intestina ejus prolapsa sunt in terram.

S

Et

v. 5.
Percutitur à *Jehova* ulcere pessimo.

38.

v. 7.
Cecidit *Antiochus* de curru.

v. 9.
Foetor corporis ejus.

v. 10.

v. 9.
Ad penitentiam convertitur.

Votum ejus.

Non exaudivit *Jehova*.

38:

Mors ejus horrenda.

v. 18.
Eupator succedit
patri Antiocho.
II. Machab. X. 1.
Judas mundat
Templum.
v. 2.

Ignis exiit à pe-
tris altaris.

Dedicatio altaris.
v. 5.

v. 6.
* Vide Preces Ju-
daeorum.

Et mortuus est cum ignominia & confusione in terra aliena, regnavitque Eupator filius ejus pro eo.

Judas vero filius *Mathathie* sacerdos magnus, & omnis cætus *Hasidæorum*, qui erant cum illo, ingressi sunt *Jerusalem*. Et everterunt cuncta altaria, quæ extruxerant populi, & purificaverunt domum à sordibus gentilium ædificaveruntque altare novum, & posuerunt carnes sacrificiorum super ipsum. Cumque intruxissent ligna non invenerunt ignem sanctum, & clamaverunt ad *Jehovam*, & invocaverunt eum. Et continuo exiit ignis de lapidibus, qui erant altari superpositi; tum adjicientes ei ligna adoleverunt sacrificia sua, duravitque ignis ille super altare usque ad captivitatem tertiam. Fecerunt proinde Dedicacionem altaris in mense כסלו *Kisleu die vigesimo quinto ejusdem*, & posuerunt panes Propositionis super mensam *Jehovæ*, accenderuntque lucernas dispositionis, & laudaverunt *Jehovam* recitando הלל * *Hallel Hymnum continuus octo diebus.*

CAPUT XXI.

I. Machab. V. 3.
Judas movet
contra Gorgiam.

Prosternit vigin-
ti millia homi-
num.

Timotheus congre-
gat centum &
viginti millia
armatorum.
v. 10.
Affligit popu-
lum *Juda*.

v. 11.
v. 14.
v. 15.

v. 16.
v. 17.

Judas pergit in
Galaad contra
Timotheum.
v. 20.

v. 21.

FActum est autem post Dedicacionem *Israel*, ut abiret *Judas* in ter-
ram *Edom* in occursum גריוניאוס *Gregorii*, & ex improvise
adortus eum, exercitum ejus in fugam convertit: persecutusque
est eos *Judas* & delecti sui juvenes, & prostravit die illo *Judas* cum suis
juvenibus de *Edom* cadaverum viginti millia fortissimorum, cæteri fuge-
runt præ pavore ejus. Et accepit terram *Edom* imposuitque ei tributum.
Et fugiens *Gregorius* pervenit ad *Timotheum* in terram *Arabie*. Ille enim
constituerat eum regem super omnem terram occidentalem. Et egressus
Timotheus obviam ei cum centum & viginti millibus virorum bellatorum
ex copiis *Macedonum*, & *Arabum*, occidit in terra *Galaad* multos de
populo *Juda*, & afflixit eos. Illi vero miserunt epistolas ad *Judam* cum
heru & obsecrationibus dicentes: "Ascende ad nos, & salva nos, quia
consumunt nos viri *Timothei*, et viri Regis *Arabie*. Tum etiam viri
† *Galilee* miserunt ad ipsum dicentes: "Ascende ad nos, et salva nos,
quia consumunt nos *Tyrri*, et *Sidonii* et *Macedones*, qui scilicet habi-
tant ibi.

Quæ cum audisset *Judas* dixit *Simoni* fratri suo: "Vade in *Galilæam*,
& ego vadam in *Galaad*. Elegitque sibi *Judas* ex omnibus fortissimis
Hasidæorum mille fortissimos, et properavit, abiitque, et trajecit *Jorda-
nem*, ut pergeret in *Galaad*. *Simon* quoque frater ejus accepit secum tria
millia fortissimorum *Juda*, et celeri cursu contendit in *Galilæam*. Initoque
prælio magno cum *Tyriis*, *Sidoniiis*, & *Macedonibus* qui habitabant in-
ter illos, dejecit ex eis ad terram die illo mille fortissimos, et salvavit
fratres suos in *Galilæa*. Accepit deinde spolia inimicorum, & attulerunt
ea in *Jerusalem*.

Judas autem unctus ad bellum trajecto Jordane venit in Galaad contra Timotheum, invenitque illum oppugnantem civitatem, quæ sita erat in monte Galaad. Iniitque prælium cum eo. Et factum est ibi ingens certamen inter eos, constiteruntque fortiter isti adversus illos. Habebat autem Timotheus secum populum multum et robustum, Judas vero paucos viros. Tunc invocavit Judas Jehovam de profundo certaminis, et clamavit dicens: "O Jehova salva quæso. Dixit etiam iterum: "Salva, "Jehova, reliquias Israel, et trade in manus meas gentem hanc robustam "hodie. Dumque adhuc invocabat, et clamabat ad Jehovam, elevans oculos suos vidit quinque juvenes sedentes super equos igneos, quorum indumenta erant aurea, et duo ex eis stabant e regione Jude unus stans hinc, & alius illinc, protegentes eum clypeis suis. Tres autem cæteros vidit; et ecce pugnabant contra exercitum Timothei. Quos cum vidisset Judas nunciavit faustum hoc nuntium cætui Hasidæorum qui secum erant, et dixit: "Nonne de coelo missi sunt ad auxilium Hasidæorum? "Imo veniunt ad auxilium nostrum. Itaque confortavit et roboravit bono nuntio cor juvenum suorum fortissimorum. Mox ipse institit adortus cum suis fortissimis exercitum Timothei, & percussitque Judas de exercitu illius eo die viginti millia & quingentos viros. Timotheum vero inde fugientem per viam Jordanis perlecus est Judas eundo et percutiendo, et cum hinc quoque fugeret ad littus maris pervenit ad Gazam, ubi restitit Timotheus, et instauravit prælium cum Judæ, quoniam collectæ sunt ad eum omnes copię exercitus quæ supererant.

Judas vero appropinquans ad locum pugne irrui in eum more leonis, qui irrui in greges ovium. At Timotheus terga vertens fugit, & dissipatæ sunt ab eo omnes copię ejus; persequentelque Hasmonæi percusserunt, & contriverunt eos usque ad mœnia Gazæ. Cumque ingressus esset Timotheus Gazam clausurunt portam post eum, & pugnavit e muro cum Judæ. Ille enim, & omnes juvenes Hasmonæi propius accesserant ad urbem, & oppugnaverunt eum quinque diebus, neque potuerunt capere. Die autem quinto viri Timothei ascenderunt super turrem magnam & maledicebant & exprobrabant uncto belli, & loquebantur blasphemias contra Deum nostrum, quas non convenit narrare. Tunc zelo accensi viginti juvenes Hasmonæi propter opprobria, quæ proferebant blasphemii illi, acceperunt clypeos in sinistras suas, & gladios in dexteras, & impetu cucurrerunt contra murum; ascenditque unus confestim in murum & post illum alius, applicuerunt enim celeriter scalam muro, & insilientes in murum pugnant cum eis, qui astabant supra illum, & obstacula quæque amoverunt pro sociis suis: Ac tandem ascenderunt omnes, venientesque ad portam, pugnaverunt pro foribus intra & extra urbem. Deinde omnis exercitus Hasmonæorum extra urbem accesserunt ad portam illam, & combusserunt eam igni, ceciditque porta, & ceperunt Gazam: Sed & comprehenderunt blasphemos illos viros, ipsosque confitentes protulisse se blasphemiam contra Deum nostrum & contra unctum belli, combusserunt igni, & percusserunt Gazam in ore gladii, & occiderunt

Ingens prælium.
II. Machab. X. 28.

Oratio Juda in
medio certami-
ne.

v. 29.
Quinque Angeli
pugnant pro eo.
v. 30.

Admonet suos de
cælesti auxilio.

38:
Percutit viginti
millia homi-
num cum quina-
gentis.

v. 31.
Gaza pro Gazara
Timotheus instaurat
prælium.

Fugit iterum.

Et ingreditur
Gazam.
v. 33.

v. 34.
v. 35.

Hasmonæi urbem
vi expugnant.

omnem masculam duobus diebus non cessantes occidere, multus enim erat in ea populus.

39.
Timotheus in puteo delitescit.
Chereas & Apollonius vivi comprehensi capite mulantur.
* Apollonius pro Apollonophanes.
Judei cantant gratiarum actiones.
Tsal. CVII. 1.

† Fugiens autem *Timotheus abscondit se in quodam puteo*, nec inveniri potuit. Invenierunt tamen fratres ejus *כרעאם* Cheream scilicet & * *Apollonium*, & duxerunt eos ad *Judam* vivos. *Præcipienteque Juda abscissa sunt capita eorum*. Deinde tulerunt omnia spolia civitatis, & venerunt in *Jerusalem* cum cantico, & hymno, atque cum gratiarum actionibus, laudantes *Jehovam* juxta canticum *David Regis Israel* [Pax super illum] canticum scilicet: *Confitemini Jehovæ quoniam bonus, quoniam in æternum misericordia ejus*.

C A P U T XX II.

Eupator filius Antiochi mittit Lyfiam contra Judam.

II. Machab. XI. 1.
v. 2.

Lyfias obsidet urbem Bethr seu potius Bethsuram.

Judas præmissio jejunio & oratione & oblatione victimis:

v. 6.

Pergit adversus Græcos obsidentes Bethr.

v. 8

39:
Judas hortatur suos.

Videt Angelum per aerem venientem sibi auxilio.

Cumque audivisset *Eupator* filius *Antiochi* impii [ipse est *Antiochus*, qui magnum malum intulit *Jerusalem*, & *Juda* quique occidit sanctos, mortuusque est in plagis magnis, ut supra docuimus in hoc libro] prævaluisse scilicet *Judam* contra *Macedones*. Et *Hasmonæos* ad internecionem delevisse *Macedones* in terra sancta. Misit *Lyfiam* filium patris sui cum exercitu octoginta millium equitum, & cum octoginta Elephantibus instructis bello cum strepitu & tumultu. Et irruentes in *Judam*, & *Jerusalem* oppugnaverunt primo *Bether*. Extruxerunt itaque contra illam propugnacula per circuitum, & cæperunt quaterè illam urbem Arietibus ferreis & lapidibus jaculatoriis. *Judas* autem & omnis exercitus *Hasmonæorum* habitabant in silvis & montibus, & latitabant propter metum exercitus *Græcorum* ingentis.

Tunc *Judas* ad juvenes suos: "Age, inquit, præoccupemus faciem *Jehovæ* Dei nostri in jejunio, & obsecrationibus, & deinde procedamus contra exercitum *Græcorum* oppugnantium *Bether*. Qui responderunt: "Ecce præsto sumus, & faciemus pro tua voluntate. Venit ergo *Judas* cum delectis juvenibus suis ad sanctuarium, & indicto jejunio obtulerunt holocausta, & immolaverunt victimas pacificas, & invocaverunt *Jehovam*, clamaveruntque ad illum magni & parvi dicentes: "Salva; *Jehova*; populum tuum, & reliquias *Israel*. Expletoque jejunio *Judas* clauxit tuba subito & dedit signum belli. Abieruntque ipse & omnes juvenes ejus qui cum eo erant, ut auxilium ferrent fratribus suis, qui erant in *Bether*. Cumque egressi essent de *Jerusalem*, ut pergerent ad eos pugnaturi contra exercitum *Græcorum*, dixit *Judas* ad milites suos: "Confortamini & fortiter agite pro populo *Jehovæ*, & pro civitatibus Dei nostri, & moriamur pariter cum illis fortiter, ne videamus mala quæ inveniunt populum nostrum. Factum est autem cum loqueretur verba ista levavit oculos suos, & vidit inter cælum & terram virum aurea veste indutum, & sedentem super equum: eratque similitudo equi instar flammæ aspectus: in manu autem viri hasta, vertebatque tergum snum

suum versus aciem *Hasmoneorum*, facie autem sua, & flamma ejus respiciebat castra *Græcorum* & *Macedonum*, habebatque manum extensam ad percutiendum exercitum *Græcorum*. Et ait *Judas* ad juvenes suos: "Ne timueritis, neque trepidaveritis à facie incircumcisorum peccatorum istorum, *Jehova* Deus noster ipse pugnabit contra illos pro nobis. Ecce Angelus ejus nobiscum. Dixitque iterum *Judas*: "Et benedictus *Jehova* Deus *Israel*, qui misit Angelum suum, ut salvet populum suum, & percutiat castra inimicorum eorum. Tum adhuc *Judas* ad fortissimos suos: "Sequimini me inquit, quia nobiscum est salus *Jehovæ*. Secutique sunt illum rapido cursu, & venerunt ad *Beth*, irrueruntque ex improvise in media castra *Macedonum* terrentes exercitum, & prosternentes ex *Macedonibus* die illo vulneratos ex cadaveribus *Macedonum* undecim millia peditum, & mille & trecentos equites. Fugitque *Lysias* & omnis exercitus ejus cum contumelia & confusione.

v. 9.

v. 10.

Irruit *Judas* ex improvise in castra *Macedonum* & undecim millia occidit.

v. 11.

v. 12.

v. 13.

Lysias percutit foedus cum *Juda*.

Agnoscebat autem *Lysias* quod *Jehova* pugnaret pro *Israel*, percussit *Judas* cum *Juda*. Et priusquam reverteretur *Lysias* in terram suam *Macedoniam*, misit epistolam ad *Judam*, ut requireret ab eo foedus & pacem; quibus voto facto promittebat *Juda* dicens se conciliaturum Regem *Macedoniae*, [ipse est *Eupator* filius *Antiochi*] cum *Judeis*. Et licet pater ejus totus fuerit in delendo, & devastando *Judeos*, ipsum è contra fore illis adiutorem & amicum. Misit itaque *Judas* epistolam de pace per manus duorum virorum ex fidelibus suis ad *Lysiam*, statim atque vidit epistolam ejus, & audivit promissa ejus ad se, quippe qui quæreretur pacem & foedus à *Judeis*. Viri autem quos misit ad eum nonne fuerunt *Jochanan* & *Absalom* ex principibus *Juda* & cum eis *Judeos* alios ministros. Hæc sunt autem verba epistolæ quam misit *Judas* de foedere & pace ad *Lysiam* principem exercitus *Eupatoris* qui & secundus ab illo: "Notum sit tibi O *Lysia*, princeps exercitus, quod epistolam tuam legi, & ex verbis tuis intellexi, te pacem & foedus requirere. Et ecce certiore te facio me etiam paratum percutere foedus tecum hodie, et modo stes promissis tuis, sit pax nostra tecum hodie. Cum ergo venissent viri illi ad *Lysiam* habentes epistolam *Judæ* in manibus suis: Legit epistolam *Lysias* et lætatus est de ea plurimum, et honorifice excepit legatos *Judæ* quos miserat, extulitque illos supra principes suos. Tum jussit scribæ suo, ut scriberet epistolam reconciliationis ad *Judam* et ad *Judeos*.

Epistola ejus ad *Judam*.

39: Epistola *Judæ* ad *Lysiam*.

Et hæc sunt verba epistolæ: " *Lysias* princeps exercitus *Eupatoris* filii *Antiochi* Regis *Macedoniae*, et secundus ab illo, uncto belli *Judæ* principi *Judeorum*, et servatori eorum, et populo ejus salutem: "Notum sit vobis quod epistolam vestram accepi de manu *Jochanan* & *Absalom*, quos misistis ad me. Feci omnia quaecumque dixerunt ad me: sed et epistolam cum voluptate legi, et implevi omnia, et singula quæ in ea scripta sunt, et occasione eorum scripsi ad Regem quaecumque misistis ad eum. Respondique verbatim *Jochanan* et *Absalom*. Ipsi ergo renunciabunt vobis oretenus hæc omnia. Præterea legatis, quos ad

Rescribit *Lysias*.

v. 16.

v. 17.

v. 18.

" vos mitto, commisi, ut vobiscum loquerentur verba pacis et veritatis;
 " siquidem ipsi vos certiores reddituri sunt voluntatis nostræ, *Valete.*
 v. 21. " Porro ego votum feci *Jehovæ* Deo vestro, me scilicet non egressurum
 " de terra vestra, neque reversurum in terram meam, donec venerit
 " epistola Regis, qua videlicet confirmet omnia quæ postulavi ab eo pro
 " vobis.

Epistola *Lysia* ad
Eupatorem.

39.11

Hæc sunt verba epistolæ, quam misit *Lysias* princeps exercitus Regis
Eupatoris ad ipsum *Eupatorem* regem suum & dominum suum, & filius
 patris ejus pro *Judeis*: " Notum sit domino meo Regi, quod *Judei* for-
 " tissimi sunt supra modum in omni bello, & manet illos salus in omni
 " prælio. Et quia & ego ipse vidi hoc, dixi mecum: requiram ab eis pacem
 " & fœdus pro Rege. Tu vero videris quid agere debeas. Ego enim sta-
 " tui pro te pacem & fœdus usque hodie. Nunc autem dignare quæso, &
 " elige pacem, ne forte finem habeas in iniquitate patris tui erga illos, &
 " fiant tibi in laqueum.

Responsio *Eupato-*
ris.

v. 22.

Post aliquot autem dies misit Rex *Eupator* responsum ad epistolam *Ly-*
sia filii patris sui. Hæc sunt verba epistolæ: " Rex *Eupator* *Lysia* fi-
 " lio patris mei, fratri meo, salutem. Notum sit tibi quod epistolam,
 " quam misisti ad nos propter *Judeos*, accepimus & legimus cum volupta-
 v. 23. " te magna; itaque certiore te facio. Si quidem pater meus ingressus
 " est viam universæ terræ, & cessavit degere inter homines, me requirere
 " pacem cum omnibus incolis regni mei, voluntatemque meam esse com-
 v. 24. " pescere omnia bella, & firmare omnimodam pacem. Audiens vero quod
 " *Judei* noluerunt obedire imperatis patris mei, ut violarent legem suam,
 " & idcirco prævaluerunt contra nos gladio, & interfecerunt principes
 v. 26. " patris mei honoratissimos & fortissimos. Nunc itaque porrige eis dex-
 " teram tuam & percute fœdus cum illis pro me, & confirma cum eis pa-
 " cem, eosque fac certiores, ita me sentire ex benignitate cordis mei, &
 " non ex dolo & fraude me velle & eligere pacem eorum & fœdus. Con-
 " sentio enim pacem inire cum eis ut observent legem suam pro suo arbi-
 " trio. Tu autem & illi, Valete.

Conditiones seu
 verba fœderis &
 pacis.

v. 31.

40.

Hæc sunt verba fœderis & pacis quæ misit *Eupator* filius *Antiochi* Re-
 gis, *Judæ* principi *Judeorum*, nec non uncto belli: " Rex *Eupator* filius
 " *Antiochi* Regis *Macedonum* principi *Judeorum* uncto belli, & universo
 " populo *Judeorum* fœdus & pacem. Notum sit vobis, quod evulgavi
 " decretum per omnes provincias, & per omnes populos, qui sunt sub
 " dominio meo de *Judeis*; ne quisquam affligat vos, sed permittat libere
 v. 31. " custodiat observationem legis vestræ. Omnia autem quæ egit pater
 40. " meus à principio errando fecit, & parcite illi propter errorem ejus. Nos
 " etiam si quid erravimus erga vos, parcite nobis, & orate *Jehovam* Deum
 " vestrum pro nobis. Ecce misi ad vos *Menelaum* propinquum meum
 " cum epistola mea, qui ipse loquetur vobis verba pacis & fœderis in ve-
 " ritate. Deinde venit *Menelaus* ad *Judam*, & attulit ei epistolam regis
Eupatoris; qua perlecta, ii tres *Judas* scilicet, *Lysias*, & *Menelaus* con-
 firmaverunt fœdus & pacem. Postea abiit *Lysias* in *Macedoniam* ter-
 ram suam. Narravitque iterum *Eupatori* os ad os quæ sibi contigerant,
 &

& nunciavit ei *Angelos* de cœlo pugnare cum omnibus inimicis *Israel*. Quo audito timuit *Eupator* Rex *Macedoniae*, & obstupuit plurimum.

CAPUT XXIII.

IN illis diebus, dum *Jehova* magnum redderet & exaltaret *Judam*, Imperium Romanorum. cœpit regnum quartum post regnum tertium, nempe regnum Romanorum. Regnum quartum *Romanorum*, quod excitatum est super regnum *Græcorum*, & crevit tum *Danielis*. nomen ejus super omnia regna, fuitque designatum per bestiam quartam, de qua prophetavit *Daniel*, & dixit, quod illa comedebat, comminuebat & residuum pedibus suis conculcabat: sic gens ista *Romanorum* ascendit ad summum gradum, & invaluit plurimum in malitia donec devoraverunt, & comminuerunt omnia regna. Porro incolæ regni illius ipsi sunt, qui devicerunt *Antiochum* magnum regem *Græciæ*, & contriverunt eum in bello, atque coegerunt eum, ut daret ipsis tributum. *Imperant* sunt etiam, qui humiliaverunt superbiam *Annibalis* Regis *Africæ*, Deprimunt superbiam *Annibalis*. qui regnabat in urbe *קרטגנה Cartagena*.

Annibal enim venerat cum populo ingenti, & multo instar arenæ quæ est in litore maris in infinitum habens secum omnem militiam *Expedicio Annibalis* describitur. *Barbariæ*, omnes copias *Chus* & *Phus*, & copias *Fretum Gaditanum* hodie *Gibraltar*. aliarum plurimarum gentium, & transfretans mare Istrictum, quod est inter *Africam*, & *Hispaniam*. Venit in *Hispaniam*, & humiliavit superbiam gentis *Gothus*. Et inde profectus perambulavit omnem *Germaniam* quæ est terra occidentalis & subjecit *Britones*, qui habitant ad mare *Oceani*. † Et inde profectus venit in terram *Italiae*, & bellum intulit *Romanis*. Egredientes autem *Romani* in occursum ejus inierunt cum eo prælium magnum, quo die ceciderunt ex *Romanis* innumeri. Pugnaverunt deinde *Romani* cum *Annibale* per decem circiter annos, & instruxerunt aciem contra illum in decem & octo præliis, sed non potuerunt stare ante faciem *Annibalis*, ne una tantum vice, donec tandem in ultimo prælio eduxerunt ex universo regno *Romano* omnem exercitum fortissimorum, quibus præfecerunt duos *Consoles* eximios & strenuissimos Regni *Romani* nomen unius *Emilius* nomen alterius *Varus*, qui profecti sunt, & venerunt, ut pugnarent cum *Annibale*, cumque invenissent eum oppugnantem *Canosi* urbem magnam, instruxerunt illic aciem contra eum juxta fluvium *Ausidum*. Commissumque est ibi prælium magnum, & acre inter illos supra modum, cecideruntque die illo ex fortissimis *Romanorum* nonaginta millia. Percussus est & *Emilius* fortissimus *Romanorum* dux. Et mortuus est in conflictu illo. Fugit autem *Varus*, & evasit, venitque ad *Belusiam* urbem sitam inter montes, & planitiem habentem in circuitu quinquaginta milliaria. Ex parte autem *Annibalis* prostrata sunt in prælio quadraginta millia virorum vulneratorum.

Annibal Romanam obsidet per decem & octo annos.

rum. Persecutusque est *Annibal Romanorum* exercitum usque ad portas *Romæ* intra quas habitabant fortissimi ejus. Ille autem oppugnavit eam per decem & octo annos. Et ædificavit domos ante portas *Romæ*, in quibus habitaverunt copiarum ejus, & obsederunt urbem acriter admodum.

Scipiani oratio in senatu.

Tandem dixerunt *Senatores* urbis ad invicem: "Age aperiamus portas, & serviamus *Annibali*, percutiamusque foedus, & vivamus & non moriamur. Consentientibus autem eis omnibus ut ita agerent, surrexit juvenis quidam à medio civitatis nomine *יְהוֹשֻפֶּט* *Scipio*, qui dixit ad trecentos & viginti *Senatores* urbis: "Itane verum est, & consentaneum consilium vestrum, ut scilicet serviamus *Annibali*? Absit à nobis, ut sic agamus. Qui dixerunt ei: "Quid ergo faciemus, cum non possimus stare ante faciem ejus à decem & octo annis usque hodie? Et dixit eis: "Agite uno consilio, & date mihi quinque legiones fortissimorum, ut ego vadam in terram ejus, in terram *Africæ*, & pugno contra eam, depopulaborque illam, si forte recedat à vobis, & revertatur ad me, ut liberet terram suam de manu mea, & tunc quiescet à vobis. Et fecerunt sic. Dederuntque illi triginta millia virorum fortissimorum ex Romanis. Tum movit pedem, & abiit in *Africam*, terram nempe *Annibalis*, occidit *Asdrubalem* fratrem ejus in prælio, & accipiens caput ejus attulit illud *Romam*, & ascendens in murum vocavit *Annibalem*, & ait: quare concupivisti terram nostram, & non potius venisti, ut liberares terram tuam de manu mea, quia depopulatus sum eam? Et ecce tibi caput fratris tui in testimonium. Mox projecit ante illum caput fratris ejus de muro. Agnovit *Annibal* caput fratris sui, & fremens spiritu, atque confortans se ipsum stetit, & jurans ait: "Non desistam, donec capiam urbem hanc. Obseditque denuo urbem *Romam* multis diebus.

Scipio proficiscitur in Africam cum exercitu. Occiso Asdrubale.

Projicit caput ejus de muro urbis Romæ ante fratrem ejus Annibalem.

Scipio iterum in Africam trajicit, & obsidet Carthaginem.

Annibal soluta obsidione Romæ venit in Epirum.

Ubi inventa classe Romanorum magnam stragem edit. Scipio quatuor præliis vincit Annibalem.

401: Annibal in Ægyptum fugit.

Quare *Scipio* iterum abiit in *Africam*, et devastavit universam terram *Africæ*, pergensque contra *Cartagenam* obsedit eam, Miserunt itaque cives *Cartagene* epistolam ad *Annibalem* dum adhuc *Romam* obsideret, dicentes: "Quare concupiscis terram alienam, et respuis terram tuam, quæ jam eripitur de manu tua, nec est qui salvet illam? Nunc ergo scito, quod nisi illico veneris, et liberaveris nos de manu *Scipionis*, cogemur aperire portam, et tradere in manum ejus urbem et omnes thesauros domus tuæ. Quæ epistola cum pervenisset ad *Annibalem* legissetque eam, dimissa *Roma* venit in *יְהוֹשֻפֶּט* *Aspirus*, ubi stabant naves *Romanæ*, ibique occidit ex *Romanis* innumeros viros, mulieres, et parvulos. Tunc venit *Annibal* cum exercitu suo. Perrexit quoque *Scipio* in occursum ejus, et commissum est inter eos prælium magnum. *Scipio* autem devicit *Annibalem* et in fugam convertit, occiditque multa millia de exercitu ejus die illo; deinde et percussit eum tribus vicibus in prælio. Fugit ergo *Annibal* à facie *Scipionis*, et venit in *Ægyptum* ad *Ptolemaum* Regem.

Porro frater *Scipionis* tunc erat minister, et princeps *Ptolemæi* Regis, rogavitque ab eo pro *Scipione* fratre suo, ut sibi traderet *Annibalem*. Et dixit ei: "Scribe Epistolam, et mitte ad fratrem tuum, ut veniat ad me

" me huc, et tunc ego tradam eum in manum ejus, ea tamen conditio-
 " ne, ut juret mihi, se non illum interfectorum; quin è contra promit-
 " tat se eum in honore habiturum tanquam unum è principibus suis, qui
 " secundum ab ipso locum obtinent. Quod ubi cognovit *Scipio* perrexit
 in *Aegyptum*. Tradiditque *Annibalem* *Ptolemæus* in manum *Scipionis*; Scipioni traditur Annibal.
 postquam jurasset *Scipio* se nullum ei malum illaturum, sed eum in ho-
 " nore habiturum. Juravit itaque ea de re. Deinde reduxit *Annibalem* Qui redit in Africam hausto veneno moritur.
Scipio in terram *Africa* magno cum honore. At *Annibal*, cum venisset
 in terram suam, hausit mortiferum venenum, quo & mortuus est; se-
 pultusque est illic in sepulchro domus regni sui. Postea *Scipio* subegit Scipio totam Africa subicit.
 totam *Africa* terram, & etiam omnem locum ubi sunt venæ & fodinæ
 auri. Tunc ergo magnificata est gens *Romanorum* super omnes gentes
 terræ. Et hoc est quod prævidit *Daniel* vir desideriorum: sic enim de il-
 la scripsit: *Comedit, & comminuit, residuumque pedibus suis conculca-*
vit. Ipsi liquidem sunt *Romani*, qui devoraverunt, & consumpserunt
 populum *Juda*, & desolaverunt *Jerusalem*. Gloria Romano-
rum.
Dan. VII. 7.

Cum itaque audissent *Senatores Romani*, & seniores ejus Robur, quod Romani cum Ju-
da, & populo
Judæorum fœdus
fanciunt.
Jehova concesserat *Judæ*, & populo ejus, consilium habuerunt de ineun-
 da Societate cum *Juda* & populo ejus, & scribenda ad eum epistola fœ-
 deris, quod & fecerunt. Est autem hic tenor verborum *Epistolæ* quam II Machab. XI. 34.
Epistola Romano-
rum ad Judam.
Quintus Mammias
& Titus Manilius
miserunt Romani ad *Judam* Sacerdotem filium *Mathathie* Ducem, &
 Principem *Judæorum*, & Sacerdotem unctum ad bellum: "מִיָּאֵם *Mem-*
 " *nius*, מִיָּאֵם *Titus*, מִיָּאֵם *Scipius*, & מִיָּאֵם *Manilius* prin-
 " cipes *Romani*, *Judæ* Principi, & uncto ad bellum, & cunctis Seniori-
 " bus *Israel*, Salutem. Notum sit vobis, quod audivimus famam fortitu-
 " dinis vestræ, & præliorum vestrorum, & lætati sumus plurimum. Nunc er-
 " go percutite nobiscum fœdus, tum deinde scribite & significate universis
 " *Judæis*, ubicunque illi habitent fœdus perpetuum esse inter nos & in-
 " ter vos. Et nos quoque scribemus eodem modo per universam terram no-
 " stram. Et certe longe magis decorum est vobis, quod sitis socii, & ami-
 " ci nostri, quam *Græcorum*, qui vos afflixerunt. Et nos quidem statui-
 " mus bellum movere contra *Antiochiam*: & idcirco festinanter mittite
 " nobis epistolam, ut nos certiores faciatis quinam sint hostes vestri, qui
 " vero amici vestri. 41.

Hæc sunt verba Fœderis, quod percusserunt Romani cum Juda, qui I. Machab. VIII.
22.
Conditiones fœ-
deris.
 bus confirmaverunt se fore amicos, & adjuutores ad invicem *terra marique*
 in æternum: "Quod si institerit bellum genti *Romanorum*, *adjuvabunt*
 " eos *Judæi* totis viribus suis, neque suppeditabunt hostibus *Romanorum* v. 24.
v. 25.
v. 26.
 " arma bellica neque triticum, neque ullum victum. *Judæi* quoque tene-
 " buntur exequi quodcumque decreverit & requisierit ab eis *וישי* *Con-*
 " sul & trecenti atque viginti consiliarii ejus, & eo modo quo decreve-
 " rit *Judas* cum principibus suis, & consiliariis suis. Et rursum, si bel-
 " lum imminuerit contra gentem *Judæorum*, juvabunt eos eodem modo v. 27.
 " *Romani* totis viribus suis, neque subministrabunt hostibus *Judæorum*
 " neque arma bellica neque triticum, aut ullum victum. Sed non exigent
 " ullum victum à *Judæis*, quando venient, ut ipsis opem ferant in tribu-

“latione. Quotiescumque autem venient *Romani* in auxilium *Judeorum*,
 “ipsi secum afferent victum suum; At vero quando venient *Judei* in
 “auxilium *Romanorum* subministrabunt *Judeis* omnem victum, & cu-
 “rabunt eis suppeditari omnia necessaria. Et exequentur *Romani* hæc
 “omnia eo modo quo decreverit, & postulaverit *Judas* & consilarii
 “ejus, & promittent se nihil ultra adjecturos adinvicem, neque subtractu-
 “ros quidquam ex iis quæ statuerint *Consul*, & trecenti atque viginti
 “consilarii ejus; neque etiam ex iis quæ statuerint *Judas* & principes
Judeorum, & consilarii eorum.

v. 30.

Judas perdit im-
 pins de medio
 populi sui.

II Machab. XII 3.

41:
Joppen & *Jab-*
nen demergunt
 in mari ducentos
Judeos.

v. 3.

v. 6.

Judas ulciscitur
 in eos.

Postea quievit terra per octo circiter menses. Quo tempore cepit *Judas Machabæus* delere, & perdere impios de medio populi sui. Factum est etiam per id tempus, ut *Judei* habitarent una cum *Macedonibus* in cunctis urbibus *Juda*, & in litore maris à *Gaza* usque ad *Aconem*.

Viri autem Japbo & Jabne, qui habitabant t. cum eis voluerunt con-
 scendere naves suas cum uxoribus, & filiis, & filiabus suis, ut abeuntes
 luderent cum eis in mari. Porro *Judei credentes eis ascenderunt cum il-*
lis in naves eorum, cumque protracti fuissent ad locum profundum, in
mari submerserunt ex eis ducentas animas. Quod cum nunciatum esset
Judæ flevit, & indicto jejunio clamavit ad *Jehovam*, dicens: “Salva,
 “quæto, *Jehova*. Deinde perrexit ad *Japbo*, & obsedit eam, tradiditque
 illam Deus in manum ejus. Separans autem *Judeos* de medio ejus, per-
 cussit totam civitatem in ore gladii à viro ad mulierem, à parvulo ad
 lactentem. Et combussit civitatem. Sic quoque fecit *Jabne*. Incendit
 denique naves, quas reperit in *Japbo*, & in *Jabne*. Visusque est fumus
 usque in *Jerusalem*, fumus enim, & incendium, & flamma extendit se
 usque ad ducenta & quadraginta sex stadia. Sicque *Judas* ultus est san-
 guinem infantium, & mulierum, quos demerserant in mari, combussit
 enim in navibus omnes infantes, & mulieres, qui illuc confugerant ex
Macedonibus ut evaderent de manu *Judæ*, sed frustra.

v. 9.

Arabiam debel-
 lat.

v. 10.

v. 43:
 Cives urbis
Casphin.

v. 14:
 Maledicunt *Judæ*
 & blasphemant
 contra *Deum*.

v. 19:
 Oratio *Judæ*.

41:.

Abiens autem inde venit ad desertum *Arabia*, percussitque gentem *A-*
rabia, & stravit omnes robustos eorum, & imposito eis tributo reversus
 est in terram *Juda*. Deinde transiit contra urbem, quam devastavit. Por-
 ro nomen urbis פֶּסְפִּין *Casphin*. Urbs autem illa urbs munitissima ma-
 gna & fortissima supra modum. Quia ex omnibus gentibus, quæ jam
 olim regnaverant super universas terras *Arabia*, & super terras *Damasci*,
 & *Syria*, & super omnes terras *Juda*, nullæ venerant, neque induxerat
 ulla gens in cor suum ut obsideret illos. Dum enim ille iter faceret, &
 pertransiret, habitatores urbis illius habentes fiduciam in munitionibus
 suis, maledixerunt *Judæ*, & verba blasphemie protulerunt contra populum
Jehovæ, & contra Deum nostrum, quæ non convenit hic referre. Quibus
 auditis *Judas* levavit oculos suos, viditque urbem à longe; erat autem
 urbs munitissima. Clamavit itaque *Judas* ad *Jehovam*, & ait: “O Deus
 „omnipotens, qui dedisti *Jericho* in manum *Josue* servi tui per voces
 “clangorum populi tui: da hodie in manus nostras civitatem istam, ut
 “ulciscamur opprobria quibus blasphemaverunt populum tuum, &
 “Deum ejus. Illi enim confidunt in munitionibus suis, nos autem in te

confidimus. Accipiensque Judas in sinistram suam clypeum suum, & extrahens gladium suum transfiliendo cucurrit ad portam civitatis, secuti- que sunt cum celeri cursu cuncti juvenes *Hasmonæi*, & obliniverunt portam cum pice, & admoverunt spinas ex deserto, subjectoque igne incenderunt portam, ceciditque in terram, priusquam animadverterent habitatores urbis, quod hæc fecissent. Tradiditque Deus civitatem illam in manum eorum, & fecerunt in ea tantam stragem quantam non constat factam ab antiquis diebus. Nam itinere duorum stadiorum in longum, & itinere duorum stadiorum in latum processit stagnum sanguinis, qui profluxit de illa urbe, & factus est instar stagni aquarum.

v. 16.
Urbem illam
igne & ferro
vastat.

Profectus inde Judas septingentis & quinquaginta stadiis usque ad urbem *Timothei* pervenit. Et egressus est *Timotheus* in occursum ejus cum centum millibus peditum, & quinquaginta millibus equitum. Tunc oravit Judas *Jehovam*, & clamavit dicens: "Salva, *Jehova*. Et statim perrexit in occursum *Timothei* cum decem millibus delectorum juvenum ex *Juda*. Et prælium commisit cum eo, factaque est ingens pugna inter eos, dejecitque Judas de exercitu *Timothei* vulneratos in terram triginta millia cadavera fortissimorum. Occiditque etiam *סוספטר* *Sosipatrum* principem exercitus ejus, cum enim terga vertissent copiae *Sosipatri*, ut fugerent, & sese proriperent, abductus est ipse cum eis. Persecuti sunt autem juvenes *Israel* *Timotheum*, & ipsum virum comprehenderunt, adduxeruntque ad *Judam*, qui jussit auferri caput ejus ab illo. Tunc flevit *Timotheus*, & corruit in faciem suam, deprecatus est cum fletu magno coram *Juda*, & ait: "Domine mi, *Juda*, ne occidas me; Multi enim *Judei* habitant in terra mea. Et quare non redimes animas multas pro anima una? Quin etiam postquam redemeris animas multas *Judeorum* sanctas pro anima incircumcisi unius polluti, juro tibi, si me non interfeceris, me benefacturum cuncto populo *Judeorum* omnibus diebus vitæ meæ, neque malum illaturum eis in æternum. Respondit ei: "Jura mihi, & cave admodum, ne posthac violaveris juramentum tuum. Juravit ergo ei *Timotheus* ea de re: pepercitque ei *Judas*, neque occidit illum, sed dimisit eum, reversusque est in terram suam: nec adjecit ultra *Timotheus* mala inferre *Judeis* cunctis diebus vitæ suæ, servavitque juramentum quemadmodum juraverat.

v. 20.

v. 21.
Pugnat contra
Timotheum.

v. 23.
Occidit *Sosipa-*
trum.

v. 24.
Timotheus com-
prehenditur.
vitam deprecatur.

41:1
Judas parcat ea
conditione ut
amplius malum
Judeis non infe-
rat.

v. 25.

v. 26.
Judas venit in
Arabiam.

Profligat viginti
quinque millia
virorum.

v. 27.

Ephronem expu-
gnat.

v. 28.

v. 29.

Scythopolitani be-
nigne accipit.

v. 30.

Profectus inde Judas abiit in desertum *Arabie*, & irruit in exercitum Regis *Macedoniae*, qui venerat in *Arabiam*, ut eis opem ferret, percussitque eos, & in fugam convertit, dejecitque in terram ex eis vulneratorum viginti quinque millia fortissimorum. Profectus inde perrexit contra *עפרון* *Ephron* civitatem magnam, obseditque eam, & tradidit eam Deus in manum ejus, & stravit in medio ejus viginti millia virorum. Et progressus inde sexcentis stadiis venit ad urbem *שטתפוליס* *Scythopolim*. *Ti-* muerunt autem valde *Scythopolitani*, et egressi sunt obviam *Judæ* cum fletu, atque obsecrationibus, & dixerunt: "Domine noster unctæ belli, et Princeps *Judeorum*, interroga *Judeos*, qui habitant apud nos, quid fecimus eis, quomodo nempe benefecimus eis in diebus *Antiochi* crudelis, quando fugerunt, et evaserunt ad nos *Judei* multi, et nos vitam illo-

v. 31.
Festum Septima-
narum.

v. 32.
Pergit contra
Gorgiam.

v. 33.
v. 34.
Cadunt Hasmonaei
quingenta.

v. 35.
v. 36.
Oratio Juda.
v. 37.

42.
Gorgiam adoritur
in media acie.

Qui fugit, &
nusquam am-
plius visus fuit.

Deprehenduntur
idola sub vesti-
mentis Hasmo-
næorum qui ceci-
derunt.

v. 40.
v. 41.

v. 42.
Omisit Ben Gorion
quæ sequuntur,
ubi agitur de
oratione pro De-
functis.

rum sustentavimus. Illi autem et *Judæi*, qui habitabant inter illos, con-
testati sunt *Judæ* hoc verum esse. Quapropter *Judas* benedixit eis, absi-
stensque ab eis reversus est in *Jerusalem*, ut celebraret festum septima-
narum.

Et post festum egressus est contra *Gregorium* principem exercitus
Edom. Qui perrexit ad eum cum triginta millibus peditum, & quadrin-
gentis Equitibus, commisitque cum eis prælium. Et ceciderunt de for-
tissimis *Hasmonæorum* quinquaginta viri die illo. At vero percussus
fuit *Δοσίτεος* *Dositheus* princeps militiæ *Gregorii*, dum ardentius insta-
bat, ut persequeretur *Hasmonæos*. Cumque paululum retrocessisset, vidit
stragem juvenum suorum, & oravit *Jehovam* clamavitque dicens: "Sal-
"va, *Jehova*; Confortansque cor juvenum suorum, & exiliens ante il-
los percussit exercitum *Gregorii* & dejecit ex eis in terram occisos mul-
tos. Tum clamavit voce magna & ait: "Ad te, O *Gregori*! "Mox tran-
"siliens in eum extendit dexteram suam, & ut illum percuteret. At *Gre-*
gorius evasit retrorsum, ut evitaret, fugitque à facie *Judæ*; projectisque
armis proripuit se, & effugit. Neque ultra cognitus est neque vivus, ne-
que mortuus. Quidam autem de populo *Edom* nunciaverunt *Judæ*
tunc ipsum percussum fuisse in prælio per unum de fortissimis *Judæ*, fu-
gisse tamen vulneratum in desertum *מרשה* *Mirsa*, quod est desertum
Edom, atque ibi mortuum fuisse.

Judas vero conversus percussit universam terram *Edom*, & subvertit
cunctas civitates eorum, adegitque ad tributum servitutis. Tunc inventa sunt
sculptilia Deorum Gentilium consuta in vestibus juvenum illorum fortium,
qui fuerant, & ceciderant in prælio contra *Gregorium*, & attulerunt ea
Judæ. Cognovitque *Judas* quod propter istam iniquitatem ceciderant,
& flexit genibus, manibusque in cælum extensis ait: "Benedictus *Jeho-*
"va Deus *Israhel*, revelator secretorum, qui revelavit hæc arcana, ut con-
"solaretur animam meam & animam populi mei, ne arbitraremur ipsum
abscondisse faciem salutis suæ à nobis, quod absit. Confortavit itaque
Judas cor populi hortatus, ut servirent *Jehovæ* in sanctitate & puritate,
reversusque est in *Jerusalem*.

C A P U T XXIV.

1. Machab. VI 28.
Eupator violat
foedus.

v. 30.
Et II. Machab.
XIII. 2.

Mittit Lyfiam.
1. Machab. VI 31.
Qui obsidet Be-
sher seu potius
Bathsam.

Factum est proinde cum audivisset *Eupator* filius *Antiochi* omnia
bella quæ gesserat *Judas*, & civitates quas ceperat, violavit fœ-
dus, quod pepigerat cum *Juda*. Venitque cum exercitu magno
instar arenæ quæ est in littore maris, habens secum currus & equites,
atque Elephantos instructos bello centum viginti duos, *Lyfiam*que filium
patris sui & populum validum ex insulis maris. Et ingressi in terram
Juda castra metati sunt ad *Bether*, & obsederunt eam. Tunc clamavit
Judas

Judas & omnes seniores Israel ad Jehovam in jejunio & obsecrationibus
& fletu, & obtulerunt holocausta, & immolaverunt hostias pacificas
clamaruntque omnes uno ore die illo magni & parvi: "Salva nos, Jeho-
"va Deus noster. Deinde ipsa nocte accepit Judas secum omnes Has-
monæos juvenes, & ingressus noctu ex improvise in castra Regis, inter-
fecit ex fortissimis Regis quatuor millia virorum, sed & grandiore occi-
dit Elephantum. Cumque mane illuxisset, Rex instruxit aciem firmis-
simam adversus Judam; factumque est prælium ingens.

Videns autem Judas unum ex Elephantis, eumque majorem præ cæte-
ris, quos Rex haberet, fessoremque illius nitentem lorica aurea, suspica-
tus Judas Regem ipsum insidere ei, exclamavit dicens: "Quis est in
vobis adolescens & fortis? Et statim affiliens Eleazarus frater ejus ante
illum [ipse autem unus erat inter juvenes Hasmonæorum fortissimos] dixit:
"Ecce ego, domine mi, Cui ille: "Ecce coram te Elephas iste
"magnus cum fessore suo. Vide quid agas. Protinus ille cucurrit ex
adverso Elephantis sternens in terram omnes qui ei obviam venerunt ex
fortissimis Regis, percutiens ad dextram & ad sinistram, & ante se. Cor-
rueruntque coram illo vulnerati multi. Immergens itaque sese in medium
profundi certaminis, venit inter pedes Elephantis, & fixo in umbilicum
ejus gladio suo, cecidit Elephas super eum mortuusque est pro Jehova, &
pro populo suo, & relinquens nomen virtutis et fortitudinis apud omnes,
qui audituri sunt de illo; atque luctum magnum apud populum suum.
Ceciderunt autem die illo de nobilissimis ducebus Regis et Principibus
octingenti principes tantum, innumeri autem de reliquo populo cecide-
runt in conflictu certaminis. Et desistens Rex à bello abiit in tabernacu-
lum suum, ut ibi quiesceret.

Tunc nunciatum est ei à dicentibus: "Ecce Philippus rebellionem
movit contra te, et devastat terram tuam. Sed & Demetrius filius Seleuci
venit contra te ab urbe Roma habens secum ingentem exercitum, et co-
natur eripere regnum de manu tua. Quibus auditis Rex timuit pluri-
mum, et fecit pacem cum Juda, iniitque fœdus cum eo, & osculatus est
eum ipse et Lysias filius Patruj ejus, juraveruntque ei dicentes: "Non
"adjiciemus ultra venire in terram Judæorum neque in Jerusalem, ut op-
pugnemus eam cunctis diebus vitæ nostræ. Deinde Rex protulit de the-
sauris suis auri plurimum, deditque in munus pro domo Jehovæ, quæ erat
in Jerusalem. Apprehendit autem מְלֵאִיִּם Menelaum Latronem vi-
vum Judæum, [ipse est qui induxerat Antiochum patrem ejus contra Je-
rusalem, ut inferret ei omnia mala quæ intulit; ipsum etiam regem hunc
Eupatorem incitaverat, et adduxerat: quapropter iratus Rex contra eum
jussit comprehendi.]

Erat autem turris in loco illo habens altitudinem quinquaginta cubito-
rum, & juxta illam ingens congeries cineris & favillarum absque modo
& mensura. Præcepit itaque Rex, ut ducerent Menelaum Latronem su-
per turrim, & ligatis manibus & pedibus ejus dejicerent eum de turri in
pulverem & Cinerem. Quo factò demerserunt eum in profundos Ci-
neres, ubi & mortuus est. Interfecit autem illum Jehova, hæc genere

II Mach. XIII. 10.

v. 13.

Judas jejunio ob-
secrationibus &
sacrificiis cla-
mant ad Jehovam.

v. 15.

Judas noctu in-
terfecit quatuor
millia virorum.

v. 17.

I Machab. VI. 33.

v. 42.

v. 43.

v. 45.

Eleazarus frater
Juda confodit E-
lephantem ejus
ruina obruitur.

v. 46.

Eupator dimittit
Judæos.

I Machab. VI. 55.

& II Mach. XIII. 23.

Philippus contra

Eupatorem rebel-

lat.

I Machab. VII. 1.

Demetrius re-

gnum lavadi.

II Mach. XIII. 23.

v. 24.

Eupator, & Lysias

cum Juda fœdus

instaurant.

I Machab. VI. 61.

II Mach. XIII. 23.

42.

Menelaus Latro.

II Mach. XIII. 4.

v. 5.

Præcepit deji-
ci eum de turri.

v. 6.

v. 8.

v. 31.
Festum Septima-
narum.

v. 32.
Pergit contra
Gorgiam.

v. 33.
v. 34.
Cadunt Hasmonaei
quingenta.

v. 35.
v. 36.
Oratio Juda.
v. 37.

42.
Gorgiam adoritur
in media acie.

Qui fugit, &
nusquam am-
plius visus fuit.

Deprehenduntur
idola sub vesti-
mentis Hasmo-
næorum qui ceci-
derunt.

v. 40.
v. 41.

v. 42.
Omisit Euseb. Gorgiam
quæ sequuntur,
ubi agitur de
oratione pro De-
fundis.

"rum sustentavimus. Illi autem et *Judæi*, qui habitabant inter illos, con-
testati sunt *Judæ* hoc verum esse. Quapropter *Judas* benedixit eis, absi-
stensque ab eis reversus est in *Jerusalem*, ut celebraret festum septima-
narum.

Et post festum egressus est contra *Gregorium principem exercitus*
Edom. Qui perrexit ad eum cum triginta millibus peditum, & quadrim-
gentis Equitibus, commisitque cum eis prælium. Et ceciderunt de for-
tissimis *Hasmonæorum* quinquaginta viri die illo. At vero percussus
fuit *Δοσίτεος* *Dositheus* princeps militiæ *Gregorii*, dum ardentius insta-
bat, ut persequeretur *Hasmonæos*. Cumque paululum retrocessisset, vidit
stragem juvenum suorum, & oravit *Jehovam* clamavitque dicens: "Sal-
"va, *Jehova*; Confortansque cor juvenum suorum, & exiliens ante il-
los percussit exercitum *Gregorii* & dejecit ex eis in terram occisos mul-
tos. Tum clamavit voce magna & ait: "Ad te, O *Gregori*! "Mox tran-
"siliens in eum extendit dexteram suam, & ut illum percuteret. At *Gre-*
gorius evasit retrorsum, ut evitaret, fugitque à facie *Judæ*; projectisque
armis proripuit se, & effugit. Neque ultra cognitus est neque vivus, ne-
que mortuus. Quidam autem de populo *Edom* nunciaverunt *Judæ*
tunc ipsum percussum fuisse in prælio per unum è fortissimis *Judæ*, fu-
gisse tamen vulneratum in desertum *מרשה* *Mirsa*, quod est desertum
Edom, atque ibi mortuum fuisse.

Judas vero conversus percussit universam terram *Edom*, & subvertit
cunctas civitates eorum, adegitque ad tributum servitutis. Tunc inventa sunt
sculptilia *Deorum Gentilium* consuta in vestibus juvenum illorum fortium,
qui fuerant, & ceciderant in prælio contra *Gregorium*, & attulerunt ea
Judæ. Cognovitque *Judas* quod propter istam iniquitatem ceciderant,
& flexit genibus, manibusque in cælum extensis ait: "Benedictus *Jeho-*
"va Deus *Israel*, revelator secretorum, qui revelavit hæc arcana, ut con-
"solaretur animam meam & animam populi mei, ne arbitraremur ipsum
abscondisse faciem salutis suæ à nobis, quod absit. Confortavit itaque
Judas cor populi hortatus, ut servirent *Jehovæ* in sanctitate & puritate,
reversusque est in *Jerusalem*.

C A P U T XXIV.

I. *Machab.* VI. 28.
Eupator violat
foedus.

v. 30.
II. *Machab.*
XIII. 2.

Mittit *Lysiam*.
I. *Machab.* VI. 31.
Qui obsidet *Be-*
ther seu *Potius*
Βαθυσαν.

Factum est proinde cum audivisset *Eupator* filius *Antiochi* omnia
bella quæ gesserat *Judas*, & civitates quas ceperat, violavit fœ-
dus, quod pepigerat cum *Juda*. Venitque cum exercitu magno
inlittor arenæ quæ est in littore maris, habens secum currus & equites,
atque Elephantos instructos bello centum viginti duos, *Lysiam*que filium
patrui sui & populum validum ex insulis maris. Et ingressi in terram
Juda castra metati sunt ad *Bether*, & obsederunt eam. Tunc clamavit
Judas

Judas & omnes seniores Israel ad Jehovam in jejunio & obsecrationibus
& fletu, & obtulerunt holocausta, & immolaverunt hostias pacificas
clamaruntque omnes uno ore die illo magni & parvi: "Salva nos, Jeho-
"va Deus noster. Deinde ipsa nocte accepit Judas secum omnes Has-
monaeos juvenes, & ingressus noctu ex improvise in castra Regis, inter-
fecit ex fortissimis Regis quatuor millia virorum, sed & grandiore occi-
dit Elephantum. Cumque mane illuxisset, Rex instruxit aciem firmis-
simam adversus Judam; factumque est praelium ingens.

II Mach. XIII. 10.

v. 12.

Judas jejunio ob-
secrationibus &
sacrificiis cla-
mant ad Jehovam.

v. 15.

Judas noctu in-
terfecit quatuor
millia virorum.

v. 17.

I Machab. VI. 33.

v. 42.

v. 43.

v. 45.

Videns autem Judas unum ex Elephantis, eumque majorem praeter
ceteros, quos Rex haberet, sessoremque illius nitentem lorica aurea, suspica-
tus Judas Regem ipsum insidere ei, exclamavit dicens: "Quis est in
vobis adolescens & fortis? Et statim affiliens Eleazarus frater ejus ante
illum [ipse autem unus erat inter juvenes Hasmonaeorum fortissimos]
dixit: "Ecce ego, domine mi, Cui ille: "Ecce coram te Elephas iste
"magnus cum sessore suo. Vide quid agas. Protinus ille cucurrit ex
adverso Elephanti sternens in terram omnes qui ei obviam venerunt ex
fortissimis Regis, percutiens ad dextram & ad sinistram, & ante se. Cor-
rueruntque coram illo vulnerati multi. Immergens itaque sese in medium
profundi certaminis, venit inter pedes Elephantis, & fixo in umbilicum
ejus gladio suo, cecidit Elephas super eum mortuusque est pro Jehova, &
pro populo suo, & relinquens nomen virtutis et fortitudinis apud omnes,
qui audituri sunt de illo; atque luctum magnum apud populum suum.
Ceciderunt autem die illo de nobilissimis ducibus Regis et Principibus
octingenti principes tantum, innumeri autem de reliquo populo cecide-
runt in conflictu certaminis. Et desistens Rex a bello abiit in tabernacu-
lum suum, ut ibi quiesceret.

Eleazarus frater
Juda confodit E-
lephantem cujus
ruina obruitur.

v. 46.

Tunc nunciatum est ei a dicentibus: "Ecce Philippus rebellionem
movit contra te, et devastat terram tuam. Sed & Demetrius filius Seleuci
venit contra te ab urbe Roma habens secum ingentem exercitum, et co-
natur eripere regnum de manu tua. Quibus auditis Rex timuit pluri-
mum, et fecit pacem cum Juda, iniitque foedus cum eo, & osculatus est
eum ipse et Lysias filius Patru ejus, juraveruntque ei dicentes: "Non
"adjiciemus ultra venire in terram Judaeorum neque in Jerusalem, ut op-
pugnemus eam cunctis diebus vitae nostrae. Deinde Rex protulit de the-
sauris suis auri plurimum, deditque in munus pro domo Jehovae, quae erat
in Jerusalem. Apprehendit autem מְלֵאִים מְלֵאִים Menelaum Latronem vi-
vum Judaeum, [ipse est qui induxerat Antiochum patrem ejus contra Je-
rusalem, ut inferret ei omnia mala quae intulit; ipsum etiam regem hunc
Eupatorem incitaverat, et adduxerat: quapropter iratus Rex contra eum
jussit comprehendi.]

Eupator dimittit
Judam.
I Machab. VI. 55.
& II Mach. XIII. 23.
Philippus contra
Eupatorem rebel-
lar.I Machab. VII. 1.
Demetrius re-
gnum lavadi.

II Mach. XIII. 23.

v. 24.

Eupator, & Lysias
cum Juda foedus
iurant.

I Machab. VI. 61.

II Mach. XIII. 23.

v. 24.

Menelaus Latro.

II Mach. XIII. 4.

Erat autem turris in loco illo habens altitudinem quinquaginta cubito-
rum, & juxta illam ingens congeries cineris & favillarum absque modo
& mensura. Praecipit itaque Rex, ut ducerent Menelaum Latronem su-
per turrim, & ligatis manibus & pedibus ejus deicerent eum de turri in
pulverem & cinerem. Quo facto demerferunt eum in profundos Ci-
neres, ubi & mortuus est. Interfecit autem illum Jehova, hoc genere

v. 5.
Praecepta deici-
tur de turri.

v. 6.

v. 8.

mortis propter crudelitates & iniquitates ejus; quia plurimum pravaricatus fuerat, & impie egerat, ita ut patravisset abominationes plurimas ante Altare Jehovæ, cujus cinis & pulvis sancta sunt. Et idcirco judicavit impium hunc, ut moreretur suffocatus pulvere & cinere. Justus est autem Jehova, qui & reddidit ei juxta vias ejus, atque juxta fructum facinorum ejus. Quibus ita peractis abiit Rex Eupator itinere suo in Macedoniam. Judas autem dux populi Jehovæ cepit judicare populum suum, & facere justitiam atque judicium.

I Machab. VI. 63.

I Machab. VII. 1.
Demetrius filius
Seleuci pugnat
contra Eupatorem.

V. 2.

V. 4.
Occidit Lyfiam &
regnat Antiochia.

V. 5.
Et II Machab.
XIV. 3.

Alcimus incitat
Demetrium con-
tra Judas.

Et I Mach. VII. 6.

In tempore illo venit Demetrius filius Seleuci in Macedoniam, secum habens exercitum Romanorum, & pugnavit cum Eupatore filio Antiochi, vicitque illum, & internecione delevit exercitum ejus, occiditque Lyfiam fortissimum filium patris ejus. Et regnavit ipse in Antiochia, quæ est in Macedonia. Tunc venit ad eum Alcimus sacerdos vir Belial, qui comederat carnem porcinam, & immutaverat legem suam in diebus Antiochi Cru- delis. Dixitque Alcimus sacerdos ad Demetrium Regem: Dominus meus Rex vivat in æternum: "Quousque non facis judicium servis tuis, qui sunt in terra Juda? Judas enim filius Mathathie prævaluit in gladio suo, & habet secum Judæos, qui appellantur Hāsidaei: illi occidunt & perdunt nos, propterea quod & rebelles extitimus legi eorum in diebus Antiochi Regis, & subjecimus nos ut crederemus legi vestræ. Præterea locutus est Alcimus iste mendacia multa hujusmodi ad Demetrium, ut ad iram provocaret.

V. 26.
Sed principes
II Mach. XIV. 12.
unde hac de-
sumpta sunt.
Demetrius mittit
Nicanorem in
Jerusalem.

42. 11
Nicanor invitat
Judam ad collo-
quium.

V. 27.

V. 28.
Amici conve-
niunt & collo-
quuntur.

V. 34.
Judas hortatu
Nicanoris uxorem
ducit.

V. 36.
Alcimus invidia
motus propter
amicitiam illo-
rum regem irri-
tatur in Judas.

V. 37.

Misit itaque Demetrius Nicanorem principem militiæ suæ & cum ingenti exercitu, & Elephantis instructis bello trecentis, & peditibus absque numero, ut irent in Jerusalem. Misit autem ad Judam verba pacis dicens: "Veni mecum, & videamus nos mutuo in amicitia & pace, & colloquamur una de pace ambo adinvicem: aut ego ipse pergam ad te, si ita velis. Quibus verbis Judas non est territus; sed ivit ad Nicanorem. Nicanor autem egressus est in occursum ejus, amplexansque eum osculatus est, & salutavit eum pacifice, & ait: "Pax. Cumque attulis- sent sedes, collocaverunt eos in conspectu eorum, & sedentes super eis exeperunt loqui de pace.

Porro Judas præceperat juvenibus suis Hasmoneis, & fortissimis suis, ut afferrent arma sua secum. Portabant etiam coram illo sua ipsius arma, dixerat enim: "Ne forte irruant in me subito hostes, tunc cum non habuero mecum arma. Astiterunt ergo ei juvenes ejus quemadmodum præceperat eis, & stabant juxta sedes. Postquam autem ambo una colloquuti fuissent de pace Nicanor & Judas cum amicitia, surrexerunt è sedibus, & reversi sunt ambo in Jerusalem cum pace & amicitia, neque prælium commiserunt. Anavit enim Nicanor Judam summo amore. Et dixit ei: "Nonne decet ut vir, qualis tu es, accipiat uxorem, & gignat filios? Audiens autem Judas consilium ejus accepit sibi uxorem, quæ concepit & peperit ei filium. Porro Alcimus videns amicitiam Nicanoris & Judæ, convenit rursus Regem, & nuntiavit ei rem illam. Tunc scripsit Rex Nicanori dicens: "Nisi miseris ad me Judam filium Mathathie vinculum catenis æreis, scias te moriturum. Nunciatumque est Judæ quod

Rex

Rex *Demetrius* miserat ad *Nicanorem* principem exercitus sui. Quare egressus ex urbe noctu fugit, & clangens tuba dedit signum belli, atque collecti sunt ad eum omnes copiae *Hasmonæorum*, & cuncti juvenes *Hasidæorum*, abiitque cum illis in *Samariam*, & mansit ibi. *Nicanor* vero ingressus in *Sanctuarium Jehovæ* dixit ad sacerdotes, "Educite + ad me virum, qui fugit noctu è manibus meis, ut mittam eum ad Regem vivum catenis æreis. Iratus est enim Rex contra me, mortemque minatus est mihi, nisi ita faciam. Ego vero minime interficiam illum, sed scribam Regi pro illo in bonam partem. Est enim vir intimus mihi, & amicissimus, quod & vos bene nostis. Et juraverunt ei sacerdotes dicentes: "Non venit huc, neque vidimus eum ab heri & nudius tertius. *Nicanor* autem convitia dicens in Templum *Jehovæ*, spuensque contra ipsum ait: "Ego subvertam templum istud, & non relinquam in eo lapidem super lapidem; suffodiamque in terra, & evertam omnia fundamenta ejus. Quibus dictis abiit furens.

At sacerdotes ploraverunt inter vestibulum & altare, dixeruntque: *Jehova* Deus exercituum, qui habitasti in domo ista à diebus antiquis usque nunc. Nonne ecce thronus tuus est in terra? Et ecce scabellum pedum tuorum, in quo perficitur omnis cultus tuus. *Nicanor* autem implevit cor suum, ut convitia proferre ausus fuerit in domum tuam, & sanctuarium gloriæ tuæ, & superbia elatus dixit se eversum Templum, & effosurum terram, & fundamenta ejus diruturum. Nos autem nescimus quid agere debeamus, nisi ut elevemus oculos nostros ad te, donec vindictam sumas ab eo. Nunc itaque, *Jehova*, Deus noster, zelum habearis gloriæ nominis tui magni, & gloriæ Domus Sanctuarii tui, & sume vindictam de eo, ut sciant cunctæ gentes, sicut locutus est stultitiam, ita & moriatur ut stultus. Tunc *Jehova* Deus exercituum fiduciam dedit sacerdotibus per Angelum dicens: "Audivi orationem vestram, & ita faciam juxta verba vestra propter gloriam nominis mei, & propter gloriam Domus Sanctuarii mei.

Porro *Nicanor* quærebat *Judam* in cunctis domibus *Jerusalem*; misitque quingentos milites ad domum רִיקְרִיָּא *Rikrius* seu רִיקְרִיָּא * *Rikrius* ut comprehenderent illum. Fuit autem ille de principibus *Judeorum* *Hasidæorum*, fugeratque *Rikrius* de domo sua, dixit enim: "Ne forte iruant in me incircumcisi polluti, ubi non invenerint *Judam* in domo mea: Abieratque in *Samariam* ad *Judam*, cui nunciaverat omnia quæ fecerat *Nicanor*. + Gavili sunt ergo & letati sunt de eo cæteri viri, & precipue *Hasidæi*, quia probatus fuerat in diebus *Antiochi*, & inventus fuerat integer: Nam susceperat in se plagas & cruciatus plurimos, vocatusque fuit Pater *Judeorum* & Judex in *Jerusalem*. Postea vero senex ille *Rikrius* reversus est in domum suam, Credidit enim *Nicanori* promittenti se nihil ipsi mali illaturum, quandoquidem non deprehenderat *Judam* in domo ejus. At vero *Latrones Israelis* nunciaverunt *Nicanori* dicentes: "Quid tibi cum *Juda*, ut quæras eum à quo vindictam sumas, cum non possis illum comprehendere? Ecce *Rikrius* unus ex *Hasidæis* *Israel* magnatibus, qui & ipse est in patrem *Judeis*, ecce, inquam, est domi.

v. 30.

Nicanor jussu
Demetrii in san-
ctuarium intrat.

v. 31.

43.

v. 32.

Blasphemat con-
tra Templum.

v. 33.

v. 34.

Oratio Sacerdo-
rum.

v. 36.

Jehova respondet
per Angelum.

v. 37.

43.

"domi. Mitte ergo & accipe eum illinc, & fume in eo vindictam ex Ju-
 "deis. Nam etiam *Antiochus* volebat in eo vindictam facere, sed evase-
 "rat de manu ejus.

*Nicanor mittit
 ad domum ejus
 satellites qui
 comprehendant
 illum.*

v. 39.

*v. 41.
 Ille sibi in ven-
 trem gladio de-
 fixo præcipitem
 se mittit.*

v. 43.

v. 44.

v. 45.

v. 46.

Mors ejus.

Quæ verba cum audisset *Nicanor* dixit: "Recte monetis, ut attendam
 consilio vestro; ita faciam. Cum ergo *Nicanor* conaretur ostendere ini-
 micitias, quas gerebat in corde suo contra *Judeos*, misit ut adducerent
 eum ad se. Quod ubi vidit ille, *Nicanorem* scilicet misisse post se, pavo-
 re correptus continuit se in domo sua, neque voluit exire ad nuntios il-
 lius. Qui circumdederunt domum, ut apprehenderent ipsum. Videns
 itaque senex illos sibi mortem machinari, accepit festinanter gladium,
 quem cum defixisset in ventrem suum, præcipitavit se ipsum in medium
 militum *Nicanoris*, & nunciorum illius. At statim ut viderunt viri co-
 hortis quod se præcipitem daret, jamque rueret de tecto in terram, diffu-
 gerunt hinc & illinc, & spatii locum dederunt, ceciditque ille in terram,
 & prætergressus est lapsu suo locum, ubi erant milites. Cumque cecidis-
 set in terram, continuo stetit super lapidem unum ingentem, et ob ni-
 miam vim sanguinis, qui profluxerat ab illo conversus in amentiam hau-
 sit ambabus manibus de proprio sanguine, qui manabat de intestinis suis:
 tum ex eo projecit resperlitque milites. Tandem exclamans invocavit
Jehovam dicens: "O *Jehova* salva. Mortuusque est, & collectus ad po-
 pulum suum.

*Judas Nicanorem
 ad certamen vo-
 cat.*

43.

II Machab. XV. 1.

v. 2.

*Nicanor spernit
 diem Sabbati.*

v. 3.

v. 6.

v. 8.

Occurrit Juda.

*Judas hortatur
 suos.*

Oratio Juda.

v. 12.

Quæ cum audisset *Judas* succensus furore misit ad *Nicanorem* dicens:
 † "Quare moraris egredi ad me? Egredere in agrum, et ostendam tibi
 "Virum, quem quæris intra penetralia. Ecce ille expectat te in conval-
 "le et planicie, descende ad ipsum.

Congregans ergo *Nicanor* omnes Copias suas abiit in occursum *Juda*
die Sabbati. *Judei* autem, qui comitabantur *Nicanorem* dixerunt ad eum:
 "Obsecro domine mi, ne quid temere agas violando diem Sabbati, & da
 "gloriam ei qui instituit Sabbatum. At *Nicanor*: "Et quid est Sabba-
 "tum, aut quis instituit illud? Responderunt ei: "Sabbatum est dies
 "sanctus Deo. Deus autem ille est, cujus habitaculum in coelis est, &
 "cujus dominium extendit se super universum Mundum, ipse instituit
 "Sabbatum. At *Nicanor* convitia jactans in Deum cælorum, locutus
 est arroganter & superbe verba, quæ scribi non convenit.

Audiens autem *Judas* venire ad se *Nicanorem* dixit ad juvenes suos:
 "Usque quo tergiversamur prælium contendere, et vindictam fumere de
 "convitiatore et blasphemo isto? Quis enim est canis mortuus iste, pro-
 "jectus, et cadaverosus, qui exprobavit fortitudini gloriæ *Israel*. Egre-
 "tulit autem *Judas* quod prior veniret ad se *Nicanor*, dixitque ad juve-
 "nes suos: "Quousque pigritamur proficisci ad pugnam et vindictam
 "fumere? Perrexerunt autem ad *Nicanorem* accensus furore et zelo magno.
Nicanor autem egressus est in occursum ejus cum populo gravi et manu
 robusta. Tunc invocavit *Judas* *Jehovam*, et exclamavit dicens: "Jeho-
 "va Deus cælorum, qui misisti Angelum ad castra *Sancherib*, cujus pue-
 "ri stantes extra civitatem blasphemaverant, et convitia protulerant con-
 tra te, & percussisti ex eis centum & octoginta quinque millia occisorum
 tanta

“ tanta internecione, quantam non vidimus usque in hodiernum diem, at-
 “ que illam una plaga paratam. Et quomodo sustines canem istum mor-
 “ tuum incircumcisum, immundum virum hunc *Belial*, qui ausus est stare
 “ in Domo tua, et convitia jactare in Arcam fortitudinis et gloriæ tuæ?

Commissum est itaque die illo praelium magnum & validum inter il-
 los. Vidit autem *Judas* in media acie *Nicanorem*, habentem gladium ex-
 tractum in manu sua. Clamavitque *Judas* ad eum dicens: “ Ad te O
 “ *Nicanor*! Mox cucurrit ad eum & ira percussus. At *Nicanor* deflexit
 humerum suum, ut evitaret *Judam*, sed apprehendit illum *Judas*, & per-
 cussit eum gladio, & dissecuit in duas partes dejiciens ipso ictu in ter-
 ram. Prostrata sunt quoque in illo conflictu de populo *Macedonum* tri-
 ginta millia, reliqui fugerunt. Persecutusque est eos *Judas* & juvenes
 ejus eundo, & tuba clangendo; dumque illi fugerent egressi sunt ex
 cunctis urbibus *Juda* in occursum eorum, percusseruntque illos atque
 contriverunt, ut ne unus quidem ex illis evaderet. Venientes autem ut
 spoliarent vulneratos invenerunt aurum & lapides pretiosos, atque pur-
 puram ingenti copia, & abscondentes caput *Nicanoris* & Brachia ejus,
 quæ extendoræ contra Templum, suspenderunt contra portam, unde &
 appellaverunt nomen portæ illius portam *Nicanoris* usque in hunc diem.
 Latatusque est populus valde, & laudaverunt *Jehovam* per canticum
David Regis *Israel*, in quo confiteatur *Jehova*. Quoniam bonus, quoniam
 in æternum misericordiae ejus. Sed & à die illa & deinceps observave-
 runt diem illum festum, & jucundum per convivium vini, & lætitiæ
 tertia decima scilicet die mensis *Adar* die una ante *Pharim*. Judicavit
 proinde *Judas* universum populum suum in veritate & integritate cun-
 ctis diebus, fecitque judicium, & justitiam in terra.

v. 26.
Praelium ingens.

43:1

Judas *Nicanorem*
fecit medium
uno ictu.

v. 27.
Triginta millia
Macedonum pro-
strata.

v. 30.
v. 33.
Caput & brachia
Nicanoris desin-
gunt contra
portam Templi.

Psalm. CVII. 1.
v. 36.
v. 37.

Festum solenne
instituitur deci-
ma die mensis
Adar pridie festi
Sortium seu Bo-
narum.

CAPUT XXV.

ET factum est post revolutum annum, appropinquaverunt dies *Ju-*
da ut moreretur, & præcepit *Jehova* *Judæ*, ut clauderet diem
 suum, & colligeretur ad populos suos *Hafidæos*, interficeretur
 que pro sanctitate nominis ejus. Venit autem in eum *בַּחִירִים* *Bachirus*
 qui tunc Regnabat super *Macedones* cum triginta millibus fortium *Ma-*
cedonum, irrumpitque ex improvise in *Judam* habitantem in urbe *לִישָׁה*
Lischem, & habentem secum quasi tria millia virorum bellatorum de po-
 pulo *Juda*. Fugitque ab eo omnis populus *Juda*, relictusque est ipse & fra-
 tres ejus cum octingentis ex delectis juvenibus *Juda*, sed non averterunt
 facies suas, neque dederunt terga, ut fugerent propter hæc omnia. Illi
 autem juvenes erant delecti comites *Judæ*, erantque & probati & ex-
 perti in omnibus bellis *Judæ*, quæ gesserat cum gentibus. *Bacchides* ita-
 que venit cum quindecim millibus virorum, & intravit aciem in dextrum
 cornu *Judæ*, direxitque à sinistris ejus reliquas copias, nempe alia quindecim

I. Machab. IX. 7.
Bacchides ex im-
provise adortus
Judam.

v. 5.
Laisa.
v. 6.

44:
v. 22.

v. 13.

v. 14.

Judas morti se
devovet.Irruit in con-
sertam aciem ho-
stium.Duo millia ca-
daverum pro-
sternit.Pervenit usque
ad Bacchidem.Fugit Bacchides à
facie Juda in
Azotum.Judas cecidit quin-
decim millia
hostium.Sed dum longius
persequitur à
tergo circum-
ventus à copiis
Bacchidis, & ab
ipso Bacchide à
fronte

44

Occiditur.

v. 18.

v. 19.

Sepelitur in
monte Madaith.

cim millia. *Tunc vociferati sunt contra Judam à dextris & à sinistris ejus. Cumque vidisset Judas praelium instare à fronte & à tergo dixit: "Moriar hac vice postquam satiavero gladium meum, & inebriavero sagittas meas sanguine incircumcisorum immundorum. Præterea cognoscebat Judas Bacchidem stare à dextris suis; illic enim erant fortissimi ejus & eorum dextrum erat cum illo. Vociferatus est etiam Judas & insiluit in conflictum, adhæseruntque ei pars maxima fortissimorum Hasmonæum, & recta tetendit contra Bacchidem, miscuitque cum illo certamen magnum & grave, & à principio quidem praelii prostravit è fortissimis illius in terram duo millia cadaverum. Et Judas cum in profundo certamine vidisset Bacchidem stantem in media acie intra turbam populi, cucurrit ad eum in virtute fervoris sui. Animadverterunt autem illum circumdatum vestibibus dignitatis suæ dum percuteret fortissimos illius, & dejiceret ad terram ex eis occisos plurimos, prosternebatque omnes qui contra se veniebant à dextris & à sinistris absque numero, multiplicatusque est numerus vulneratorum, quos Judas prosternebat in terram occisos eo die, ita ut jam non esset locus ad consistendum, sed super occisos cogeatur Judas incedere, & super illos ibat, & redibat calcans vestigio; ac tandem pervenit usque ad Bacchidem cum gladio districto pleno sanguine. Cumque vidisset Bacchides faciem Judæ instar faciei leonis in die quo astat coram præda sua, terrorque & trepidatio à facie ejus. Bacchides terga vertit ad fugam, seseque fuga proripuit per viam Azoti. Persequens autem eum Judas percussit in ore gladii omnes, qui erant cum illo, & dejecit ad terram quindecim millia cadaverum in conflictu. Fugit itaque Bacchides, & evasit Azotum. Copiæ autem quæ sequebantur Judam persecutæ sunt illum, & invenerunt Judam defessum, & fatigatum, virosque qui cum illo erant defessos quoque & fatigatos. Jam autem Bacchides egressus fuerat ex urbe † in occursum suorum: Cognoverat enim illos venire post Judam, & redintegrarunt praelium cum Juda hinc & illinc ex omni parte. Judasque stabat in medio. Et ceciderunt adhuc vulnerati multi ex turba Bacchidis. Cecidit quoque Judas filius Mathathie super vulneratos per fortitudinem suam plurimos quos prostraverat & dejecerat ad terram, quosque occiderat. Accipientesque eum Simon & Jonathan fratres ejus sepelierunt cum patribus suis in monte Madaith cum honore magno. Et fleverunt eum omnes Israelitæ multis diebus.*

CAPUT XXVI.

Jonathan succedit
fratri.

I. Machab. IX. 31.

FActum est autem post mortem Judæ, ut multiplicarentur undique hostes contra populum Jehovæ à tergo & à fronte. Et positus est Jonathan principatu fratris sui, functusque est sacerdotio septem annis, veniens itaque Jonathan in Jerusalem suscepit principatum fratris sui de consensu seniorum Israel, & appellave-

pellaverunt nomen ejus יהונתן *Jehonathan*. Deinde profectus est cum viris paucis ad *Jordanem*, persecutusque est illum *Bacchides* cum exercitu ingenti. Venit autem contra eum in die Sabbati, & coegit illum inter angustias *Jordanis*. At videns *Jonathan* quod premeretur ad aquas fluminis, trajecit aquas ipse & viri sui. Trajecit quoque post eum *Bacchides* cum omnibus copiis suis, & circumvenerunt eum cum viris suis, miscueruntque cum illo certamen ex omni parte. Cumque *Jonathan* extendisset dexteram suam ut percuteret *Bacchidem*, ille reliquit locum vacuum transitus ad effugiendum, effugitque *Jonathan*, venitque in *Bersaba* quæ est in deserto, instauravitque ruinas urbis, & habitavit illic ipse & *Simon* frater ejus cum filiis *Hasmonæorum* quos secum habebat.

Venit autem contra illum *Bacchides* cum manu excelsa, & extructo contra urbem propugnaculo obsedit illam diebus multis, & ad angustias redegit. Tunc dixit *Simon* ad *Jonathan* fratrem suum: "Quamdiu volumus pati vitam istam malam, nonne potius eligenda nobis est mors? Egrediamur ergo contra hostes nostros. Quod si moriamur, numquid meliores sumus fratre nostro *Juda*, qui mortuus est in prælio pro sanctitate *Jehovæ* Dei nostri? Egrediens itaque noctu *Jonathan* percussit tabernaculum *Bacchidis*, & occidit fortes & robustos eorum, & quierant cum *Bacchide*. Continuo aperuit *Simon* portam, & habens secum manum fortem ex fortissimis *Hasmonæorum* egressus est, & percussit etiam ipse castra *Bacchidis* plaga magna & incendit arietes, & aggeres & omnes machinas propugnaculi, quod extruxerant contra urbem. Fugit autem *Bacchides*, & evasit in desertum. Persecutique sunt eum *Jonathan*, & fratres ejus, & apprehenderunt eum. Tunc ille deprecatus est eos ne se interficerent, promisitque se redditurum ea quæ captiva abduxerat de terra *Juda*, tum viros & mulieres & parvulos ingenti numero. Juravitque eis ea de re, & tunc dimiserunt eum. Ille autem abiit in viam suam, neque adjecit ultra redire in terram *Juda*, restituitque omnem captivitatem ejus.

In tempore illo confirmatus est principatus in manu *Jonathan*, judicavitque populum suum habitans confidenter, & bella gerens per circuitum contra hostes suos. *Antiochus* autem qui superstes erat ex principibus *Macedoniæ* ut molestaret populum *Juda* superbia elatus est dicens: "Ibo & delebo populum *Juda*, ita ut ne unus quidem supersit *Judeus* in terra. Ingressusque est *Antiochus* in terram *Juda*. Et venerunt in auxilium *Antiochi* principis copiarum absque numero. Misit itaque *Jonathan* *Simonem* fratrem suum & filios suos, ut bellum gererent cum *Antiocho*, quocumque in loco esset. Allocutus est autem eum his verbis: "Audi *Simon*; Nonne tu ipse post me funeturus es sacerdotio in *Israel*? Tuque gubernaturus es principatum meum?"

Egressus ergo *Simon* ad bellum in occursum *Antiochi* habens secum omnes filios suos. Perrexit ipse per angulum unum, & filii ejus per angulum alterum, ut sic *Antiochus* esset medius cum suis copiis inter se ipsos, neque quisquam ex eis posset evadere. Abierunt autem cum filiis ejus de fortissimis *Hasmonæorum* novem millia virorum ab angulo uno;

v. 41.
v. 43.
Bacchides movet castra adversus *Jonathanem*.

v. 46.
v. 47.
Fugit *Jonathan* in *Bersabam* seu potius *Enthosfan*.
v. 62.
v. 63.
v. 64.

Bacchides obsidet *Hasmonas* in *Bersaba*.

44:.
Hasmonas in castra *Bacchidis* irumpunt.
v. 67.

Fugit *Bacchides*, sed comprehenditur.

Precibus & promissis libertatem impetrat.
v. 71.
v. 72.

v. 73.
Antiochus ultimus vult deletum *Judeos*.

De hac expeditione *Antiochi* istius adversus *Jonathanem* ne ulla quidem extat in Libris *Macchabæorum* neque apud *Josephum*.

Simon occurrit *Antiocho*.

Dispositio præ-
lii.

44::

Delet omnes co-
pias *Antiochi*, qui
fugit solus.

Mors *Jonathæ*.
Vide omnino
contraria
I Machab XII. 43.

I Machab XVI. 16.
Simon occiditur à
Ptolemæo genero
suo in convivio.

Iple vero processit ab angulo altero cum reliquo populo, & circumvenit *Antiochum* & principes ejus. Venerunt itaque principes *Antiochi*, & populus ejus, ut contenderent prælio cum *Simone* in angulo *Simonis*, & filii ejus ingressi sunt ab angulo altero cum novem millibus virorum; † Sicque facti sunt *Antiochus* & principes ejus medii inter *Simonem*, & inter filios ejus, adorique sunt eos hi abhinc & isti ab illinc, percussitque *Simon* omnem exercitum *Antiochi* qui venerat contra se, & ne unus quidem evasit ex eis excepto *Antiocho*, qui fugit solus cum duobus equitibus. Reversusque est *Simon* ad *Jonathan* fratrem suum cum hymno & gratiarum actione in honorem Dei. *Jonathan* autem egressus est in occursum ejus cum senioribus *Israel*, & *Hasidaeis* & sacerdotibus Aluissimi, acquisivit itaque *Simon* & filii ejus ab illo die & deinceps favorem & famam in *Israel*, quemadmodum dixerat ei *Jonathan* frater ejus, eo quod gesserat se juxta consilium ejus. Habitavit ergo *Israel* confidenter cunctis diebus *Jonathan* unusquisque sub vite sua & sub ficulnea sua. Et mortuus est *Jonathan*, atque collectus ad populum suum senex, & satiatius favore & bonis. Postquam ergo mortuus est *Jonathan*, sacerdotio functus est *Simon* frater ejus, & obtinuit principatum super *Israel* ipse & filii ejus. *Ptolemæus* autem gener *Simonis* occidit *Simonem* in convivio vini, tollensque uxorem ejus, & duos filios ejus, ligavit eos catenis æreis. Dies vero quibus dominatus est *Simon* in populum *Jehovæ* fuerunt octo anni; Et mortuus est, & appositus ad populum suum. Reliqua autem gesta ejus, & prælia, & bella fratrum ejus, nonne hæc scripta sunt in Libro *Josephi* filii *Gorionis* sacerdotis, & in Libro *Hasmonæorum*, atque in Libris regum *Romanorum*. Cæterum epistolas quas miserunt *Hasmonæi* ad *Romanos*, & ad gentem *Persarum*, illique ad hos, non scripsimus hic. Ecce enim scriptæ sunt in Libris *Romanorum*, & in Libris *Persarum*.

C A P U T XXVII.

Filii *Simonis*.

v. 27.
Joseph. Antiquit.
lib. XIII. c. 13.

Porro *Simoni* filio *Matthathæ* fuerunt duo filii, nomen unius, qui & natu major, *Hyrchanus*, & nomen alterius natu minoris *Jochanan*, ii nempe, qui vincti tenebantur in manu *Ptolemæi* mariti sororis eorum. Occidit autem *Ptolemæus* *Hyrchanum* filium *Simonis*: misitque manum, ut occideret *Jochanan* alterum filium *Simonis*. * At ille fugit à facie ejus, & evasit. Iste est *Jochanan*, qui appellatus fuit quoque *Hyrchanus*, quia postquam occidisset † *Ptolemæus* *Hyrchanum* filium *Simonis* natu majorem inter filios ejus, seniores *Israel* appellaverunt filium *Simonis* alterum natu minorem *Hyrchanum* de nomine fratris ejus majoris propter virtutem, & fortitudinem ejus.

Cum

* Hæcenus *Ben Gorion* promiscue, & nullo fere ordine ex Libris *Machab* vulgata Edit. desumpsit. Jam vera quæ sequuntur usque ad finem totius operis sermo omnia habet ex *Josepho* Latino suis commentis pro more suo inserta. Quæ nos quoque pro nostro instituto ex *MSSis* Codd. & antiquissimæ Editione ejusdem *Josephi* distinguimus.

Cum itaque Hyrcanus [ipse est Jochanan] audisset occisum fratrem suum natu majorem, fugit in Gazam. Et persecutus est eum Ptolemæus in Gazam, pervenitque ad portam Gaze. At cives Gaze clauferunt portam, neque permiserunt Ptolemæo intrare in urbem, ut malum inferret Hyrcano. Fugit ergo de Gaza, & abiit ad urbem appellatam nomine רַגֹנָה Ragona, & mansit ibi; Postea cum suscepisset Hyrcanus principatum Simonis patris sui suffragiis teniorum & sacerdotum, oblati holocaustis, atque victimis, eduxit exercitum adversus Ptolemæum maritum sororis suæ, devicitque illam in certamine. Cumque Ptolemæus inclusisset se in civitate appellata nomine Ragona, accessit Hyrcanus juvenis [qui potitus fuit dominatu, & exercuit illum super Israel in veritate, & integritate,] & obsedit urbem admotis omnibus instrumentis bellicis cum ariete ferreo, & aggere, & machinis dirutricibus, venitque civitas in obli-
dionem magnam.

Hyrcanus fugit
Gazam.

Ragona pro Dia-
gen.
Suscipit princi-
patum loco pa-
tris sui.
Antiquit. XIII.
14.
Vincit Ptole-
mæum.
Obsidet eum in
Dagona.

Tunc Ptolemæus ascendere coegit super murum turris matrem Hyrcani & sororem ejus, & ligari jussit eas, & constringi in oculis ejus, et flagellari scuticis, et torqueri cruciatibus diris et inauditis. Hyrcani autem juvenis, cum vidisset cruciatu matris et sororis suæ, commota sunt viscera erga illas, fletusque planctu magno exclamavit cum lachrymis dicens: "O mater mea, O soror mea, propter hoc desistam oppugnare urbem. Ne dicat autem inimicus in corde suo, se per fortitudinem suam, et terrorem suum coegisse me desistere ab obsidione. Ideo sopire voluit Hyrcanus flammam belli, et extinguere incendium ejus, cessavitque oppugnare civitatem. At mater Hyrcani honoratissima et generosissima extendens manus suas ad Hyrcanum, qui deprecabatur illam, dixit ei: "Fili mi Hyrcane, non huc venisti, ut clementiam et misericordiam exerceres, sed ut fortitudinem ostenderes, et accingeres te ad superandum inimicum tuum, qui perfide egit in uxorem suam, et in me atque in semen patris tui. An ignoras quod ille venatur animam tuam, ut capiat illam & quemadmodum cepit animam fratris tui? Deus autem celorum redemit animam tuam de oppressione ejus. Iste vero adhuc conatur tibi insidias machinari per impietatem suam. Nonne vides opprobrium ejus et contumeliam, et quid faciat contra uxorem suam, et nulum suam in oculis populi et principum? Et quid adhuc sperandum est ex eo? An poterit restituere filios meos, quos interfecit, ad vitam revocando? An poterit reparare injuriam quam intulit mihi per improbitatem suam, dum labem intulit gloriæ meæ, et gloriæ domus meæ, in oculis populi et principum, et coram te ipso? Nunc itaque, fili mi, non hic adstas ut clementia et misericordia utaris, neque propterea venerunt tecum principes Israel; sed ut vindictam lumant et ignem inferant, et audire faciant vociferationem, et clangores horrendos et terribiles, et admoveant Arietem desultorium et erigant aggeres, et crebros lapides conijciant, et fundas contorqueant, et tendant arcus, jaculenturque sagittas ad interficiendum animas, et effodiant in circuitu muros urbis: Denique ut evertant urbem, et comprehendant inimicum ad sumendam de illo vindictam, ut ceteri inimici Jebusæ, et osores
"populi

Ptolemæus ma-
trem & sororem
Hyrcani tormen-
tis cruciat
sopos murum.

Hyrcanus vult ab
obsidione desiste-
re.

Sed impedit ge-
nerosa mater.

41:

“populi sui audiant iudicium ultionis tuæ de illo, timeantque, et non
 “ultra superbiant. Et licet moriar in cruciatu ejus pessimo et amaro, ec-
 “ce ego, fili mi, in hoc ipso gaudeo, ut ulciscaris necem meam in illum,
 “quin et ipsa ultionem sumam ex eo per mortem meam, quia Deus ju-
 “dicabit hic per gladium tuum, judicabitque animam ejus in iudicio.
 “Nunc itaque, fili mi, si est in animo tuo ut honore me afficias, &
 “ostendas amorem tuum, audi vocem meam, neque commoveantur visce-
 “ra tua propter mortem meam, nec enim commutare mortem istam pro
 “morte alia. Tu vero, fili mi, qui filius es ventris mei, & filius voti mei,
 “confortare, & esto robustus; instaura bellum contra civitatem hanc, &
 “subverte illam, atque *ulciscere* patrem tuum sanctum adversus generum
 “ejus hostem & inimicum hunc, & dies ejus deducant ipsum in excisio-
 “nem, & transigat vitam sine voluptate. At vero propter clementiam
 “tuam erga me & erga sororem tuam, ne obliviscaris occisionis patris
 “tui sancti & fratris tui carissimi. Quod si commiseratione commovearis
 “erga matrem tuam & sororem tuam, & obliviscaris tui patris tui & fratris
 “tui, peccavisti in Deum tuum. *Cumque audisset Hyrcanus clamorem*
matris suæ & verba ejus, flevit fletu magno, commovitque exercitum suum
lachrimis suis, & accensus est in eo furor ejus. Tunc jussit militibus ut
 vociferarentur, & buccina canerent, & strepitum fortem excitarent in
 exercitu, admovent arietem quassantem, erigerent aggeres, extruerent
 propugnaculum, fundas contorquerent, tenderent arcus, emitterent la-
 pides, & jacularentur sagittas.

45:1
Hyrcanus matris
oratione permo-
tus urget obli-
dionem.

Admovent Arie-
 tem.

Ptolemæus cogit
matrem & soro-
rem ejus ascen-
dere in turrim
quam aries labe-
factat, ac torque-
ri jubet.

Mater rursus
 hortatur filium
 ne commovean-
 tur viscera ejus.

Pergit oppugna-
 re.

Adhuc absistit.

Admovit itaque arietem ferreum, & concussit murum & turrim, arie-
 tavitque illam, ita ut civitas minaretur ruinam. Cæpitque populus voci-
 ferari ex civitate. Sed & *Ptolemæus* valde excruciabatur præ angustia sua.
 Tunc ascendere jussit *matrem Hyrcani* & sororem ejus super turrim illam
 quæ ariete ferreo quassabatur, & *flagellari eas verberibus pessimis & inau-*
ditis, minatusque est illas præcipitare de muro extra civitatem, nisi Hyrcanus
desisteret à civitate. *Videns itaque adolescens Hyrcanus* plagas ma-
 tris & sororis suæ, cruciatusque illarum, flevit; commota sunt enim
 viscera ejus super illas identidem. Dixit autem ei rursus mater ejus:
 “Fili mi, ne fleveris, neve mollescat cor tuum, nec parcat oculus tuus no-
 “bis. Perge, & urge bellum tuum, conare totis viribus, accinge te &
 “conforta temetipsum; & adnitere ut comprehendas inimicum tuum,
 “neque zgredere cor tuum. Dum enim commoventur viscera tua super
 “matrem tuam, & super sororem tuam, quare non etiam commoventur
 “eadem viscera tua, ubi recordaris occisionis patris tui sancti & fratris
 “tui carissimi? Neque vindictam sumis de inimico? Postquam ergo in
 memoriam ejus revocavit patrem illius & fratrem, succensus est in eo
 furor ejus, & zelo incitatus cæpit oppugnare & premere civitatem manu
 excelsa. *At vero deinde videns matrem & sororem suam in afflictione po-*
sitas, retraxit manum suam ab obsidione & à consilio perdendi urbem
 propter commiserationem qua movebatur erga matrem & sororem; sic-
 que nesciebat juvenis quidnam ageret. Cum enim recordaretur occisio-
 nis patris sui & fratris, irascebatur & fervebat furor ejus, & cum aspi-
 ceret

ceret cruciatum matris suæ & sororis suæ & angustiam earum, cor ejus emolliebatur & ad clementiam convertebatur. Graviusque prælium sultinebat adolescens in corde suo & intra se quam illud quod inferebat [†] urbi; Dicebat enim in corde suo: "Si clementia usus fuero erga inimicum neque institero adversus illum, ecce imputabitur mihi iniquitas occisionis patris mei & fratris mei, propterea quod non sumpsero vindictam ab eo sanguinis eorum, neque exhibuero honorem debitum gloriæ & sanctitati eorum. Si vero institero adversus inimicum, donec comprehendam illum, ecce ille cruciatibus afficiet matrem meam & sororem in oculis meis, adeo cor crudele versat, ut sit absque ulla commiseratione, vult enim eam occidere, quæ iniquitas in me remanebit præter omnia illa mala, quæ jam intulit inimicus per crudelitatem suam matri meæ & sorori. Utique Deus novit integritatem cordis mei, quod non propter commiserationem erga inimicum desistam à bello, sed neque sponte inferam labem gloriæ patris mei & fratris mei, qui occisi sunt quominus ulciscar in illo sanguinem eorum, cum in potestate mea sit, ut ita faciam. At enim dum considero patrem meum & fratrem meum collectos esse ad populum suum, & quam parum utilitatis in eos redundet à vindicta per mortem inimici. Propterea hæc dixit Hyrcanus: "Non ultra sustinebit anima mea videre cruciatum matris meæ & sororis per manum inimici; Deus ipseumat vindictam pro nobis de manu inimici perfidi quocunque alio modo. Ego itaque ecce desisto à bello. Ecce enim annus *Remissionis* venit, qui quidem annus sanctitas est *Jehonis*. *ve*, nolo autem effundere sanguinem in anno sanctitatis.

451: Secum deliberat.

Post aliquot autem Dies venit annus septimus, annus scilicet *Remissionis*, quo celebrant Judæi solemnitatem, quemque observant sicut diem Sabati. Quare abstinuit Hyrcanus à bello & reversus est in *Jerusalem*. Tunc invaluit in *Ptolemæum* crudelitas cordis ejus; dixitque ad socrum suam hujusmodi verba: "Certe hoc tibi minime faver, quod non sis munda ab illo crimine quo voluisti tradere animam meam in manum inimici mei. Nunc itaque deducam canitiem tuam cum dolore in sepulchrum. "Etenim jamjam occisurus sum filiam tuam ante oculos tuos, & postea te ipsam occidam quemadmodum occiduntur bestię immundæ. Tunc *Josephus* Ptolemæus occidi matrem Hyrcani suam ipsius socrum, & sororem ejus quæ erat ipsius uxor occisione brachii carnificis, quod & fecerunt servi ejus, & cohibita est ira illius.

Tandem occasione sumpta ex anno Remissionis.

Solvit obsidionem & revertitur in Jerusalem.

Ptolemæus socrum & uxorem suam occidi jubet.

Egressus est autem *Ptolemæus* de *Ragona* civitate; dixit enim: "Nunc auditurus est Hyrcanus necem matris, & sororis suæ, venietque ut comprehendat me. Fugit itaque in civitatem פִּירָאֵלִיָּה *Philadelphiæ*, quæ erat de regno Regis * *Latyri*, & mansit ibi usque in diem mortis suæ.

46. Joseph. Antiq. XIII. 15. sic habet: Et fugit ad Zeonem qui Coctylas appellabatur, rex urbis Philadelphiæ.

CAPUT XXVIII.

Antiqu. XIII. 15.
Antiochus rursus
bellum infert
Judais.

Obsidet Jerusa-
lem sed frustra.

Extrudit turri-
bus & machinis
murum dejicit.

Judai per rui-
nam muri e-
rumpunt in ex-
ercitum Antio-
chi.

Fugant ipsum à
castris.

Comburent ejus
machinas.
46:

Festum Taber-
naculorum.

Vide liturgiam
Judaorum.

Antiochi benefi-
centia erga Ju-
dais.

Porro Antiochus Macedo retinebat inimicitias contra Simonem, & odium in eum servabat quod occidisset Principes ejus, & copias ejus delevisset in diebus Jonathan fratris sui. Tunc statuit ultionem sumere de Hyrcano filio ejus. Et congregans populum multum instar arenæ, venit in Judæam cum manu excessa anno quarto Regni sui, qui fuit annus primus Hyrcani Regis Juda. Videns autem Hyrcanus exercitum Antiochi validissimum, neque se posse cum illo prælio contendere, ingressus est Jerusalem & clausit illam. Venit vero Antiochus, & obsedit Jerusalem multis diebus, nec quicquam potuit efficere propter altitudinem murorum ejus, & munimenta ejus fortissima, atque etiam propter virtutem fortium ejus qui habitabant intra illam. Extraxit ergo Antiochus ab Aquilone civitatis Jerusalem turres numero centum triginta munitissimas cum trabibus & testis, imposuitque super turres Arietes ferreos; Et concussit murum Jerusalem exteriorum ab Aquilone cum centum & triginta arctibus ferreis politis super turres; ac tandem corruit murus. Videntes autem Judæi murum exteriorum occidisse, vociferati sunt clamore magno ad ruinam et lapsum muri. Mox egressi fortissimi Jerusalem extra civitatem impetum fecerunt Judæi quique fortissimi adversus Antiochum, & pugnauerunt cum illo, percussieruntque omnes forties Macedonum, qui impleverant eorum, ut auderent ingredi in urbem, et progressi ultra ruinam muri venerunt in occursum exercitus Antiochi, qui stabat procul ex adverso, adortique sunt eum, et pugnauerunt cum illo, et straverunt cada-vera multa de exercitu Antiochi, fugaveruntque ipsum Antiochum Regem à castris. Mox dejecerunt et everterunt turres, quas extruxerat in circuitu urbis, et combusserunt omnes machinas bellicas, quas crexerat contra illos. Discessit itaque Antiochus ab urbe quinquaginta stadiis, et castra metatus est illic cum exercitu & qui superstitis erat.

In diebus illis venit festum Tabernaculorum in quo mos erat statutus populo Jehovæ immolare holocausta et offerre oblationes et sacrificare victimas et laudare Jehovam recitando Hymnum cum quatuor speciebus arborum. Misit Hyrcanus nuncios ad Antiochum Regem dicens: "Vidistine prodigia Jehovæ Dei nostri et signa ejus? An etiam credis, quod ille Deus magnus est super omnes Deos, et in manu ejus est interficere et vivificare, humiliare et exaltare? Honora queso illam, et da nobis inducias octo dierum, per quos non contendas nobiscum bello, ut celebremus festum Jehovæ Dei nostri secundum consuetudinem et statutum. Respondit Antiochus, & dixit Nunciis Hyrcani: "Pacificus sit ingressus vester; ego libenter exequar beneplacitum Regis vestri propter honorem Jehovæ Dei vestri. Militque literas ad Hyrcanum per nuncium dicens: "Celebrate festa vestra, et gaudete in lætia vestra, glori-
ficare

“ ficate *Jehovam* Deum vestrum, & concedite mihi quoque partem apud *Jos. Ant. XIII. 16.*
 “ vos.

Destinavit præterea Antiochus munus Jehovæ per legatos suos, quos ^{Mittit dona & oblationes in Jerusalem.} misit cum nunciis *Hyrcani*, juvenum scilicet *cujus cornua auro vestita erant*, & habentem in capite suo coronam auream ingentem : & torquem aureum ornatum lapidibus pretiosis in collo suo. *Misit præterea vasa aurea & argentea multa, plena aromatibus in munus templo Jehovæ. Allatumque est munus coram Rege, & portavit Rex illud una cum legatis Antiochi ad portam sanctuarii, acceperunt autem janitores munus illud de manu legatorum Antiochi, & attulerunt ad sacerdotes, sacerdotes denique agitaverunt illud in Sanctuario, in beneplacitum, & gloriam. Reversi sunt autem legati Antiochi cum lætitia, & pace, & honore, nuntiaveruntque ei quod accepissent Judæi, & Rex Hyrcanus munus illius, & cum honore agitavissent illud coram Jehova in Sanctuario, in beneplacitum, & gloriam; quare lætatus est Rex Antiochus plurimum. Interea Hyrcanus & universus Israel lætati sunt in festo Tabernaculorum cum lætitia magna, & laudaverunt Jehovam Deum Israel juxta consuetudinem, & statutum.*

Ille ergo Antiochus Rex ab hac die & deinceps cœpit bene facere *Israeli*, usus est etiam beneficentia in honorem Domus *Jehovæ* supra modum, idcirco iustitiam fecit. *Prosperatusque est, & confortatus est propter honorem, quem exhibuit Jehovæ Deo Israel summa magnificentia. At non ita fecerat Antiochus impius cognominatus דונישון * Esphbianus,* ^{461: Comparatio duorum Antiochorum.} quando cepit *Jerusalem*, & ingressus est in Templum *Jehovæ*: *econtra enim sædavit & polluit illud, polluit & contaminavit altare per carnem suillam, mactavit enim porcum in Templo Jehovæ, & polluit altare, projecitque ex eo in omnes angulos Templi. Quamobrem rebellaverunt in eum Judæi, neque servierunt ei, sed & percussit eum Deus plagis magnis & infirmitatibus pessimis & verissimis. Mortuusque est in illis cum opprobrio & ignominia, & cōtemptu, quemadmodum docuimus, ubi ejus mentionem fecimus.* ^{* Epiphanius.}

Rex autem iste Antiochus cognominatus דונישון Pius, fuit vir misericordiarum, & honoravit Domum Jehovæ, & Templum ejus juxta beneplacitum Israel. Videns ergo Hyrcanus quod cor Antiochi esset perfectum cum Jehova, & cum populo ejus, induxerat enim cor suum ut coleret Jehovam; misit ad eum nuncios qui cum eo pecuterent fœdus: dicens: ^{Antiochus cognominatus Pius certe non Heb. sed Latine. Josepho Eusebijs.}
 “ Nonne manifestum est de te, *Antioche*, quod credis in fortitudinem *Jehovæ*, ipsum scilicet esse Deum Deorum? *Quare ergo opprimis bello*
 “ *populum ejus & illos qui timent eum, & conaris, ut cessare facias cultum ejus?* *Si verum est, cor tuum perfectum esse cum Jehova, feriamus*
 “ *fœdus ego & tu, simusque ambo quasi fratres, neque populus meus*
 “ *molestet populum tuum, neque etiam populus tuus molestet populum meum. Persequar autem inimicos tuos, & persequeris inimicos meos, &*
 “ *hoc erit inter nos argumentum pacis. Accepit autem Antiochus literas Hyrcani de manu nuntiorum ejus, quibus perlectis gavisus est vehementer. Et rescripsit literas quibus confirmabat pacem & fœdus, misitque*
 “ *illas* ^{Hyrcanus proponit Antiocho pacem & fœdus. Antiochus percussit fœdus cum Hyrcano.}

Jof. Ant. XIII. 16.

*Hyrcanus egredi-
tur obviam An-
tiocho & introdu-
cit in Jerusalem.
46:1*

*Hyrcanus scruta-
tur & aperit
Thesaurus Davi-
dis Regis.*

*Testimonium
Josephi Ben-Go-
rionis.*

*Antiochus suadet
Hyrcano ut se-
cum proficisca-
tur contra Persas.*

*Andaninum
principem exer-
citus Arsacis vin-
cunt.*

*Antiochus erigit
Monumentum
victoriae.*

*47.
Arsaces secreto
scribit ad Hyr-
canum.*

illas ad *Hyrcanum* dicens: "Libenter volo foedus vestrum & pacem vestram, itaque habitate confidenter omnibus diebus regni mei. Percussit ergo foedus *Antiochus* cum *Hyrcano*, & confirmavit illud.

Tunc egressus est *Hyrcanus* in occursum ejus, suscepitque illum & introduxit in *Jerusalem*, fecitque ei & servis ejus convivium magnum, donavitque ei in munus de thesauro suo trecenta talenta auri, & consecravit ea in sanctuarium *Jehovae*, & pro usibus domus ejus. Deinde egressus abiit in terram suam.

Postea *Hyrcanus* Rex sciscitatus est, & quaesivit thesauros aureos, qui erant in *Jerusalem* à diebus *David*, voluitque accipere inde ea quae expenderet pro exercitu, qui pugnaverat in auxilium populi *Jehovae*, & Domus ejus. Aperuitque unum ex thesauris *David* Regis *Israel*, cepitque ex eo tria millia talentorum auri; sed & illic adhuc auri longe multo plus reliquit. Hæc dicit *Joseph Ben-Gorion*: Hujusce rei inveni testimonium ex libris aliis, quos scripserunt scriptores fide digni, inter quos scriptor fidelis *Nicolaus Damascenus* testatur idem quod ego.

Porro Rex *Antiochus* cum jam dicessurus esset de *Jerusalem*, ut iret in terram suam, sic allocutus est *Hyrcanum* Regem: "Frater mi, veni, fer opem mihi, quandoquidem foedus meum tecum est, & foedus tuum mecum est, ecce אַרְסַק *Arsak* Rex *Persarum*, opprimit & affligit me, & populum meum quotidie, & nescio quid agere debeam; quia mihi molestus est plurimum. Veni mecum & pugnemus cum illo, & quidquid agenti & auri ceperimus ex urbibus ejus, sanctum erit *Jehovae* Deo sanctuarii vestri. Dixit ei *Hyrcanus*: "Ecce ego præsto sum, & faciam juxta verbum tuum, verumtamen foedus tuum observa quemadmodum ego. Dedit autem *Hyrcanus* exercitui ejus & principibus ejus auri plurimum, & eduxit exercitum suum. Profectusque est de *Jerusalem*, ut pergeret cum *Antiocho* in auxilium ejus. Profecti itaque ambo Reges *Hyrcanus* & *Antiochus* de *Jerusalem*; venientesque ad לֹקוּ *Luko* fluvium, pugnaverunt cum אַנְדַּנִּינוּ *Andanino* principe exercitus *Arsacis* Regis *Persarum*; irruebant enim in illum dum veniret in occursum *Antiochi*, ut pugnaret cum illo; fugaveruntque *Andaninum* Principem exercitus Regis *Persarum*, & percusserunt de exercitu *Persarum* populum multum. Unde et *Antiochus* ædificavit ibi Monumentum magnum ad ostentationem, ut servaret famam fortitudinis, quam patraverant ambo Reges contra populum *Persarum*, vocavitque nomen ædificii גְּבוּרָה *Gebura*, id est, fortitudinem.

Misit autem *Arsaces* Rex *Persarum* literas secreto ad *Hyrcanum* Regem dicens: "An ignoras quod *Persæ* ædificaverunt Sanctuarium vestrum, et corroboraverunt habitaculum gloriæ vestræ? Nunc itaque quare nobis malum inferitis per fortitudinem vestram? Nos vero nequam peccavimus contra vos. An nescitis *Græcos* istos impuros polluissse, et devastasse terram vestram, et sanctuarium vestrum jampridem, et usque nunc? Et quæ est expectatio vobis in illis, et in foedere illorum? Nunc itaque abstine à nobis, et deinde pugnabimus contra inimicos vestros, et delebimus eos, quia melius est vobis sustinere odium *Persarum*, quam frui amicitia *Græcorum*. Quod autem malum intulistis no-

bis

“bis usque nunc, scimus quod non ita fecistis ex libera voluntate vestra;
 “sed tantummodo quia timuistis ab inimico isto. Quapropter non hinc
 ira commotum est cor nostrum contra vos, ut malum vobis faceremus, &
 “foedus nostrum vobiscum firmum ratumque servavimus. At vero quod
 “inimicum illum spectat, statim atque non eritis cum eo, continuo rece-
 “det ab eo umbra ejus, & delebimus eum penitus, ac deinde nos & vos
 “habitabimus confidenter. Misit autem *Hyrcanus* ad *Arsacem*, & verba

*Hyrcanus secre-
tam amicitiam
init cum Arsace.*

Profecti ergo inde *Hyrcanus* & *Antiochus* perrexerunt iter bidui: die
 autem tertio dixit *Hyrcanus* ad *Antiochum*: “Perge tu solus cum exerci-
 “tu *Græcorum*, & irruere in castra *Persarum*. Ego vero sequar te, & ex
 “improvviso adortus *Arsacem*, & exercitum ejus statim conturbabo. Pla-
 cuit autem verbum in oculis ejus, & perrexit solus cum exercitu suo, ne-
 que expectavit *Hyrcanum* Regem *Juda*, ne illi fortitudo & victoria at-
 tribueretur adversus Regem *Persarum*. Occurrit itaque *Arsaci* Regi *Per-
sarum* & pugnavit cum eo. At vero in illo conflictu cecidit omnis *Græco-
rum* exercitus, & ne unus quidem ex eis remansit. Sed & ipse *Rex Anti-
ochus* extremum clausit diem, mortuusque est eo die in acie. Videns au-
 tem *Hyrcanus* mortuum *Antiochum*, cessavit pergere adversus *Arsacem*,
 sed pepigit foedus, cum eo, fuitque pax inter illos.

*Antiochus pu-
gnat solus cum
Arsace.
Cadit ipse cum
toto exercitu
Antiqu. XIII. 16.*

Quibus ita peractis *Hyrcanus* direxit faciem suam in *Syriam* *Tfoba*,
 veniensque contra מרכה *Midaba*, obsedit eam sex mensibus, & *Deus*
 tradidit eam in manum ejus, & facta est ei serviens sub tributo. Inde
 vero proficiscens contra סמגר * *Samgar* cepit eam. Hinc abiens venit con-
 tra *Sichimam*, & percussit eam, eo quod non aperuisset ei. Percussit quo-
 que montem *Garisim*, & subvertit Templum quod fecerat *Sanballat Ho-
ronites* sacer *Manassis* sacerdotis fratris *Iddo* principis sacerdotum, & ma-
 gni inter illos. Subvertit autem ipsum anno ducentesimo, postquam condi-
 tum fuerat à fundamentis. Percussit præterea *Cuthæos* qui reperti fue-
 runt illic & delevit eos de monte *Samarie* paucissimis exceptis, qui fuga
 evaserunt. Proficiscens deinde venit in terram *Edom*, & percussit
 דביר * *Debira* & מרשה * *Marissa* civitates *Idumæorum* & humiliavit
 superbiam *Edom*, subjiciens eos servituti tributi usque ad tempus captivi-
 tatis. Vinxit enim eos *Rex Hyrcanus* & ligavit eos, compedibusque cir-
 cumcisionis constrinxit eos, circumcidens carnem præputii eorum, & ab
 illa die & deinceps circumcisi fuerunt, & observabant Legem *Juda*, & *Je-
rusalem*, usque ad captivitatem. In hunc modum fecit *Rex Hyrcanus*
 omnibus gentibus quotquot subegit, cepit, & superavit.

*Hyrcanus expedi-
tionem parat in
Syriam Tfoba.
Antiqu. XIII. 17.*

* *Samoga.*

47:
Subvertit Tem-
plum Garisim.

Cuthæos delet.

* *Abora. Asapa.
Marissinum Hu-
miliat super-
biam Edom.
Circumcidit eos
& legem obser-
vare cogit.*

Cum itaque *Jehova* prosperum faceret iter ejus, misit nuncios *Romam*
 ad innovandum foedus cum principibus *Romanis* postquam mortuus fuit
Antiochus in pugna cum *Arsace* Rege *Persarum*. *Antiochus* enim quan-
 diu manus *Romanorum* fuit cum illo, in ditionem suam multas urbes traxe-
 rat ex quo ingressus erat in terram *Juda*, quas quoad vixit, *Israëli* non
 restituit, sed econtra populo *Macedonum* attribuit. Hæc sunt autem ver-
 ba foederis & Epistolæ quam misit *Hyrcanus* Rex *Juda* ad Consulem, qui
 tunc *Romæ* præerat cum trecentis consiliariis suis: “*Hyrcanus* filius *Si-*

*Hyrcanus renovat
foedus cum Ro-
manis.*

Epistola ejus ad
Romanos.

76^a Ant. XIII 17.

“*monis Rex Juda, Consuli, qui præest Romæ & trecentis Senatoribus*
 “*ejus, universoque populo Romano salutem. Notum sit vobis ab eo qui*
 “*quærit pacem vestram, quod Antiochus mecum inierat fœdus, ut mutuo*
 “*nobis auxilium ferremus. Profectus sum itaque contra Arsacem Regem*
 “*Persarum, occurrimus autem primo Andanino principi militiæ cum in-*
 “*genti exercitu, & pugnavimus cum eo atque devicimus. Cum vero per-*
 “*geremus ad pugnandum contra ipsum Arsacem Regem Persarum, jam-*
 “*que progredieremur, abiit Antiochus solus cum Arsace pugnaturus, ne-*
 “*que me expectavit. At superavit eum Arsaces in illo prælio. Incubuit*
 “*autem super me timor ab exercitu + validissimo Arsacis. Quare rever-*
 “*sus sum in terram meam, ut servarem illam. Nunc itaque, si ita fert vo-*
 “*luntas vestra, & fœdus & pacem atque fidem confirmemus inter nos, re-*
 “*nuntiate mihi veritatem; Si enim non renuntiaveritis mihi, ego vel*
 “*ad dextram vel ad sinistram me convertam.* ריסתביוס *Risthios, au-*
 “*tem אפולוניוס Apolbuis, & תידורוס Thidorus, vos de statu terræ meæ*
 “*certiores facient, & quænam sit mea vobiscum agendi ratio. Valete.*

*Dositheus,
 Apollonius,
 Diadorus.*

*Romani hono-
 rifice excipiunt
 nuncios ejus
 cum Epistola.*

*Rescribunt lite-
 ras pacis & fœ-
 deris.*

Quæ literæ Hyrcani cum pervenissent ad Consulem Romanum & ad
consiliarios ejus, honorifice exceperunt, ac in pretio habuerunt nuncios
ejus. Scripseruntque ad illum epistolam fœderis, quam de omnium Sena-
torum Romanorum consensu miserunt cum hac subscriptione: “Hyrcano
filio Simonis Regi Juda salutem. Consul qui præest Romæ פניאום *Fan-
nus filius מריקוס Marikus, Secundus ab illo, מליאום Manlius filius
אום סמפדוניאום Sempdonius fi-
lius מנטוניאום Mentonius, & cæteri principes Romanorum, & consiliarii
eorum. Denique Consul qui est apud nos, & trecenti ac viginti Senato-
res, qui sunt cum eo. Hyrcano filio Simonis Regis Juda salutem. No-
tum sit tibi, quod accepimus Epistolam tuam cum voluptate. Interro-
gavimus autem de salute tua legatos tuos ריסתביוס Risthios & אפולוניוס
& Apollonius ותידורוס & Theodorus viros sapientes, & fide dignos, ac
iplos eo honore prosequuti sumus, ut collocaremus inter nos coram Con-
sule, qui apud nos primum locum obtinet. Illi vero apud illum sapien-
ter concionati sunt: & quidquid postulaverunt à consule, & à nobis cum
ipso, concessum est eis. Nunc itaque percussimus cum eis fœdus & fi-
dem. Atque ideo notum facimus vobis, quod omnes terræ & civitates,
quas Antiochus Rex Macedoniæ à vobis rapuit, ac sibi vindicavit tunc
temporis cum manus nostra cum illo fuit, deinceps vestræ sunt. Illa
quoque quæ Antiochus in fœdere quod vobiscum pepigit in bonum san-
civit, firma rataque per nos maneat. Si vero aliquid contra vos in ma-
lum & detrimentum decrevit irrita sunt verba ejus. Porro urbes à
vobis bello captæ, priusquam pervenerit epistola nostra ad vos, sive Ma-
cedonum sive etiam Romanorum domini fuerint, vestræ sunt. Nos
enim in veritate & integritate pacem & fœdus vestrum volumus, &
acceptamus. Valete. Ecce scripsimus quoque literas ad omnes + gentes
in quas habemus dominium ut cum honore, pace, auxilio & lætitia nun-
 “*cios*

47

* M3. Lat. Josephi sic habet: Fannius Marci filius Consul Senatuum omnium octavo idus Februarii in eam partem iussit convenire præfente Lucio Manlio Lucio Mentim filio & Gneo Sempronio Falerne filio.

“ eos quos ad nos misistis excipiant. Mittimus præterea cum eis legatum
 “ nostrum *Fannium* nomine, qui eos ab omni occurſu malo tutetur. De-
 “ dimusque ei epistolam ut notum faciat, per omnes gentes ad quas transi-
 “ turi sunt, foedus & pacem vestram nobiscum. Denique commisimus ei
 “ quædam quæ verbotenus loquatur ad vos, præsertim verba pacis & foe-
 “ deris quæ demandavit *Consul*, & trecenti ac viginti consilarii ejus.

*In diebus illis Reges Macedonum pugnabant inter se bello civili unus-
 quisque contra fratrem suum. Hyrcanus autem rex cum omni exercitu
 suo castra posuit contra Samariam, obseditque illam, extruens per circui-
 tum ejus propugnacula. Porro fuit tanta fames in Samaria, ut Samari-
 tæ, & Cuthæi ederent cadavera projecta per viam. Interea Rex Hyrcanus
 abiens venit in Jerusalem propter jejuniū propitiationis ut expiaret
 populum Jehovæ, nam fuit Rex, & sacerdos magnus. Et reliquit duos
 filios suos in expugnatione Samaritæ, quorum unus vocabatur Antigonus, &
 alius Aristobulus. Contra hos ergo ascendit frater Antiochi Regis Mace-
 doniæ, veniens in auxilium urbis Samaritæ, ut liberaret illam de manu fi-
 liorum Hyrcani obsidentium illam. Initioque cum eis conflictu factum est
 prælium magnum, fugitque frater Antiochi Regis Macedoniæ à facie ju-
 venum filiorum Hyrcani, & evasit in urbem Scythopolim. Quo ipso die
 erat Hyrcanus in Jerusalem in Domo Sancti sanctorum. Orabatque pro po-
 pulo Israel. Deinde cum mentionem fecisset filiorum suorum in oratio-
 ne sua, erat enim sollicitus ne forte caderent gladio Regis Macedoniæ.
 Continuo audit in Domo Sancti sanctorum vocem clamantem, & dicen-
 tem: “ Ne timueris, neque contristeris aut sollicitus sis pro filiis tuis,
 “ O sacerdos Hyrcane, sed perforce hodie ministerium tuum; quoniam
 “ ingressus es in pace, & egredieris quoque in pace. Salutavit ergo Hyr-
 “ canus Angelum ministerii sanctuarii. Tum egressus est de sanctuario,
 narravitque in auribus populi omnia & verba hæc. Sed populus non cre-
 didit ei. Mittentes autem equites in Samariam ad exercitum, deprehen-
 derunt verba Hyrcani vera esse, ut ipse retulerat, confessi sunt ergo &
 gratias egerunt Jehovæ Deo Israel.*

Porro Cuthæi miserunt ad filium Cleopatæ Reginæ Egypti quocum
 erant גלמנדי & עיקרטס *Gallimandi & Epicrates* Principes Macedonum,
 & deprecati sunt eos, ut venirent in auxilium Cuthæorum, & liberarent
 Samariam de manu Hyrcani, quo audito Hyrcanus egressus de Jerusalem
 in occursum exercitus Egypti, percussit eos cæde maxima, stravitque ex
 eis cadavera multa, quin & Callimander princeps percussus fuit, mor-
 tuusque est ibi. Reliqui autem fuga evaserunt, nec ultra adjecerunt Re-
 ges Macedonum, & Reges Egyptiorum opem ferre Samariæ, ut eripe-
 rent eos de manu Israel.

Conversus itaque Rex venit in Samariam, & obsedit eam anno uno, tra-
 diditque eam Deus in manum ejus, & percussit omnes masculos in ore
 gladii, & subvertit cuncta habitacula Cuthæorum à fundamentis. Tunc
 vero Cuthæi servi erant Cleopatæ Reginæ, & in Samaria erat Princeps
 qui dominabatur loco illius Reginæ. Hyrcanus autem tunc etiam eje-
 cit hunc principem Cleopatæ Reginæ Egypti de dominio suo, & alios

Antiqu. XIII 17.
 Hyrcanus Samaria-
 rum obsidet.

Frater Antiochi
 venit ad auxi-
 lium Samarita-
 norum.

Sed victus fugit
 Scythopolim.
 Hyrcanus in San-
 ctuario orat pro
 filiis.

Angelus ei vi-
 sorum filio-
 rum annunciat.

48.

Callimander.
 Epicrates.

Hyrcanus percussit
 Egyptios qui ve-
 niebant in auxi-
 lium Samaria.

Samariam evertit
 à fundamentis.

Jos. Ant. XIII. 18. principes *Aegypti*, qui erant cum illo occidit, universumque exercitum, qui erat cum eis in *Samaria* ad internecionem delevit.

Lathyri filius Cleopatra.

Bellum movet contra Hyrcanum.

43. Sed victus à duobus Hyrcani fugit in Cyprum.

Pellicitas regni Hyrcani.

In diebus illis defecit & rebellionem movit לטירו Latyro filius Cleopatra Reginae, quæ dominabatur super Aegyptum. Dereliquerunt autem Aegyptii Reginam & adjunxerunt se Latyro filio ejus. Deinde paravit expeditionem Latyrus ut ascenderet in terram Juda, & pugnaret contra Hyrcanum propter urbem Samariae. Quo audito, Hyrcanus emisit Ananiam & Elciam duos ex principibus maximis Juda, & praefecit eos exercitui populi Juda, ut procederent ad pugnandum cum Latyro, & copiis ejus. Egressi autem principes Ananias & Elcias cum exercitu Juda pugnaverunt contra Latyrum, & exercitum ejus, humiliaveruntque, & dejecerunt copias ejus in conflictu, fugitque Latyrus, & abiit in Insulam maris nomine קפרוס Cyprum, mansitque ibi. Porro Hyrcanus Rex pugnans contra omnes hostes suos per circuitum humiliavit eos, & prostravit eos, habitavitque Israel confidenter in diebus Hyrcani Regis unusquisque sub vite sua, & sub ficu sua, multiplicatique sunt & invaluerunt plurimum.

C A P U T XXIX.

Hyrcanus convivio excipit Phariseos.

* Pharisei. Vide his J. Drusii de 3. Sectis Judaeorum lib. II. cap. 2. & seqq. Rogat Phariseos ut arguant se si quid erraverit à recto tramite.

Pharisei adulatores.

Eleazarus Phariseus vir discordiarum.

IN diebus illis cum sederet Rex Hyrcanus in *Jerusalem* civitate sancta, in quiete & fiducia: fecit Rex convivium magnum omnibus principibus suis & servis suis de exercitu Juda, & Benjamin. Sedit autem Rex ad mensam cum sapientibus Israel, uque erant פרושי *Peruschim, qui interpretabantur legem, eratque Hyrcanus unus è discipulis eorum. Factumque est cum Hyrcanus hilarior esset à vino, ut diceret sapientibus Phariseis: "Vos scitis me vestrum esse discipulum, meque posse nonnunquam deflectere à doctrina vestra. Nunc itaque si videritis me deflectere à via bona, arguite me, reducite me in viam rectam. Ita enim convenit facere, & decet vos arguere; me autem suscipere correctionem vestram. Respondentes autem Pharisei dixerunt: "Absit ut loquaris hujusmodi. Testes enim sumus hodie, quod justus es, & per viam rectam incedis. Rex autem fidelis es & rectus, & sacerdos magnus sanctus, & servus Jehovæ, & convenit tibi gloria, & honor. Laetatusque est Hyrcanus ex responsione eorum, & dixit eis: "Ego observabo custodiam praeceptorum Jehovæ, & custodiam praeceptorum vestrorum omnibus diebus.

Sedebat autem ibi quidam ex Phariseis nomine Eleazarus vir discordiarum seminator, & vir malus, & Belial; responditque & dixit: "Vivat Rex Hyrcanus in æternum. Si cupis esse justus ut dixisti, & paratus es suscipere correctionem veram, quemadmodum praedicasti de te, descende de solio sacerdotii, & vindica tibi solium regni. Dixit Rex ad Eleazarum:

rum: "Et quare non indicasti tibi? Cui ille: "Quia, inquit, in
 "captivitatem iit mater tua in diebus Antiochi Epiphanis Regis Mace-
 "donie, ipsa autem polluta fuit, & ob id non convenit tibi, ut intres
 "in Sanctum Sanctorum. Et indignatus est Rex supra modum; Conver-
 sumque est gaudium eorum in luctum, & lætitia in tristitiam, & contentio-
 nem, atque amicitia eorum in inimicitiam.

Ad fuit etiam illic vir quidam dives princeps & magnus ex צדוקי Tsa-
 duke, nomine Jonathan; dixit autem Regi: Nonne prædixi tibi? Ne cre-
 das verbis eorum, quia mendacia versantur in ore eorum. Nunc autem
 ii ipsi sunt, qui præceperunt Eleazaro, ut malediceret tibi ut vilem red-
 derent te in oculis populi & principum. Respondit ergo Rex Phariseis
 & ait: Vos prævaricati estis contra me per maledictionem istam atrocem,
 eo quod audivistis & tacuistis. Idcirco ego perrumpam macerias vestras.
 Deinde dixit Rex Phariseis: "Vos iudicate verbum istud, quo Eleaza-
 "rus maledixit mihi; Responderunt: "Dignus est fustigatione & fla-
 "gellatione, & hoc satis tibi esse debet, non enim Pharisei iudicant ad
 "mortem. At Jonathan respondit: "Nonne dixi tibi, quod ex consensu
 " & voluntate eorum processerit ista maledictio? Ab illa ergo die & dein-
 ceptus Hyrcanus defecit à partibus Phariseorum, & adhæsit Saduceis, fa-
 ctusque est Saduceus. Iussitque Rex promulgari edictum in exercitu &
 per universam terram Israel: "Quicumque instituet filios suos juxta le-
 "gem Phariseorum morte morietur. Occidit autem Hyrcanus die illo
 plurimos ex Phariseis, sed & Eleazarum qui maledixerat majestati suæ,
 combussit igne. Præterea multos ex infima plebe qui erant à partibus
 Phariseorum occidit, per quod sibi & filiis suis conflavit invidiam, ode-
 runtque illum Israelitæ & semen ejus ab illis diebus.

Hæc dicit Josephus Ben-Gorion: Nunc incipiam narrare causas, &
 qua ratione exorta fuerit discordia & dissensio, illis diebus, in populo Je-
 hove. Et quidem Pharisei sic docebant: "Observemus legem quam tra-
 "diderunt patres nostri in manus nostras & quemadmodum exposita fuit
 "per os sapientum qui exposuerunt legem per Kabalam. At contra Sa-
 ducei docebant: "Ne credamus, neque audiamus quaslibet Traditio-
 "nes, neque ullam expositionem, sed tantummodo legem Moſis. [Porro
 כושׁים Boshim illis diebus sequebantur Saduceos. Itaque Saducei consti-
 tuerunt sectam unam in Israel.] Hasidæi autem illi soli, cum populo, qui
 eis adhærebat, constituerunt sectam alteram. Quamobrem propter discor-
 dias istas invaluerunt prælia, & effuderunt multum sanguinis in populo
 Jehovæ. Nam populus tenuior adhærebat Phariseis, eisque opem ferebat
 ditiores autem & potentiores stabant à parte Regis, Sadduceique tum re-
 gem, tum ipsos juvabant.

* Hæc Pericopa uncinulis inclusa deest in Editione Constantinop. legitur autem in recentiori-
 bus Veneta & Cracoviensi. Scaliger Elench. Trihæref. cap. 4. pro כושׁים Boshim vult legendum
 כושׁים Chushim. Quam mutationem merito improbat Cl. Triglandius in sua Diatriba de Secta
 Karæorum pag. 57. ubi vir doctiss. per vocem כושׁים quam vertit. Tudefalli, conjectura admo-
 dum probabilis suspicatur hic à Ben-Gorione Karæos, quartam Judeorum ejusdem cum cæteris anti-
 quitatis, ut ipse probat, Sectam designari. Vide sis ipsum Autorem de re erudite differentem. א

CAPUT XXX.

Jos. Ant. XIII. 18.
Hyrcaus consu-
lit os Jehova de
suo successore.
Hac visio narra-
tur, infra in Jo-
sephi Antiquit.
initio Capit. 19.

Mors ejus.

49.

Aristobulus patri
succedit.
Antiq. XIII. 18.
expugnat Tyrum,
& Sidonem.

Amittit à se
Sacerdotum.

Matrem & fra-
tres in vincula
conjicit.
Excepto Antigo-
no quem præficit
exercitui.

HÆc dicit *Josephus Ben-Gorion* sacerdos. Consuluit in diebus illis Rex *Hyrcaus* os *Jehovæ*; & sciscitatus est de rebus quæ pertinebant ad filios suos: quis scilicet eorum post se sederet super solium suum, & quis regnaturus esset. Habuit autem tres filios, nomen primi *Aristobulus*, nomen secundi *Antigonus*, & nomen tertii *Alexander*. Et quidem *Aristobulus*, & *Antigonus* erant prædilecti in oculis Regis. At vero *Alexander* odio habitus fuit in oculis ejus. Et amandavit eum à se in *Galileam*, ita ut non viderit ille faciem patris sui. Cum itaque Consulisset *Hyrcaus* Deum, & sciscitatus fuisset illum ea de re: Locutus est ei Deus per somnium noctis, & dixit ad illum: "Leva oculos tuos & vide filium tuum, qui regnaturus est post te, qui astat juxta te, ipse se debet super solium tuum. Levavit ergo oculos suos; & ecce *Alexander* filius ejus stabat juxta illum. Et evigilans *Hyrcaus* à somno suo fleuit. Consuluitque Deum rursus, sed non respondit ei ultra ea de re. Post hæc venit dies ejus, & expirans mortuus est, Collectusque est ad populum suum. Dies autem quibus regnavit *Hyrcaus* super *Israel*, & *Juda*, fuerunt unus & triginta anni. Reliqua vero verba ejus, & prælia, & fortia gesta ejus, quæ fecit in bellis, & urbes quas cepit de *Syria*, & fortitudo ejus, quam præ se tulit in *Macedones*, qua humiliavit *Idumæos*, eosque Circuncidit: Nonne hæc scripta sunt † in libro *Josephi Ben-Gorionis*, & in libro Regem *Romanorum*. Priusquam autem moreretur transgressus est os Dei, & regnare fecit *Aristobulum* filium suum pro se.

Iste *Aristobulus* cognominatus fuit Rex magnus. Ipse enim plurimum dilatavit terminos *Israel*. Nam expugnavit *Tyrum*, & *Sidonem*, & effudit sanguinem animarum ex eis absque numero, & Circuncidit carnem præputii eorum, humiliavitque illos sub manu *Juda*: donec venit *Pompeius* princeps exercitus *Romanorum*. Hic *Aristobulus* profanavit sacerdotium in semetipso, abiciens illud à se, imposuitque Capiti suo Coronam regni dicens: "Sufficit mihi corona regni. Cum ergo federet in folio regni sui, Cepit crudelitatem exercere. Ac primo constrinxit matrem suam & fratres suos catenis æreis, æmulatione enim magna agitabatur in eos propter regni affectationem dicens: Ne forte prævaleant contra me. Amavit tamen *Antigonum* fratrem suum natu minorem eumque solum, & induit eum purpura, decoravitque honore magno. Cumque constituisset eum principem exercitus sui milit eum cum copiis suis, & cum universo exercitu fortissimorum suorum, ut bellum gereret contra quamlibet gentem quæ à se defecerat.

Perrexit itaque *Antigonus* contra omnes qui rebellaverant, & levaverant manum contra Regem *Aristobulum*, pugnavitque cum eis, & prostravit ex eis cadavera mortua, & effudit sanguinem animarum absque numero.

mero. Deinde reversus convertit faciem suam, ut veniret in Jerusalem cum fortitudine. Agrotavit autem Rex Aristobulus morbo, quo & mortuus est. Cumque ingravesceret morbus, audiit Antigonus in via fratrem suum Regem agrotare, morbumque in dies graviolem fieri, & doluit plurimum. Festinavit ergo & rediit in Jerusalem, cumque introisset juvenis in urbem, non perrexit ad domum Regis, sed abiit in Templum Jehovæ, ut oraret pro salute fratris sui & pro valetudine ejus: nam dolore premebatur anima ejus propter ægritudinem fratris sui.

Aristobulus agrotat.

Antigonus audiens morbum fratris Templum adit oraturus pro illo. Festum Tabernaculorum.

Hoc autem die erat festum Tabernaculorum, quod quidem festum statutum est Judeis, ut ipsum excipiant cum honore, & celebrent cum quatuor & speciebus arborum recitando Hymnum cum gratiarum actione, & oblationibus. Porro illuc convenerat multitudo magna ex Israel, transiitque Antigonus cum militibus suis per Atrium Templi, inter medium multitudinis populi accinctus armis bellicis, & indutus lorica argento & auro splendida. Mirabaturque illum omnis populus ob eximiam formam aspectus ejus, & pulchritudinem ejus.

49:

Illic forte aderat vir quidam nomine Judas sapiens ex probatoribus Hasidæis; qui cum levasset oculos suos, & vidisset Antigonum prætereuntem in Atrio Templi, dixit ad discipulos suos, aliisque viris de turba Israel: "Quis det ut ego hodie moriar, priusquam videam mortem hujus adolescentis Antigoni? Ecce enim prævideo per sapientiam meam, quod moriturus est hodie Antigonus juxta turrim, quæ appellatur Stratonis. Dixerunt ei discipuli ejus, & etiam multi viri de turba: "Nonne, O Magister noster, profers mendacium ore tuo; eo ipso quod "ecce turris Stratonis, de qua loqueris, longe abest ab Jerusalem itinere "quingentorum Stadiorum, & jam præterit meridies? Et quomodo fiet istud? Respondit & dixit eis: "Filii mei, quis det ut sit mendacium? Et cum hæc dixisset sapiens cecidit in terram, jacuitque immobilis, quasi somno oppressus, & quasi fessus, atque fatigatus, præ nimio mœrore cordis sui.

Turris Stratonis.

Postea vero abierunt quidam filii Belial, & nunciaverunt regi dicentes: "Ecce Antigonus frater tuus venit, ut occidat te, astatque in Atrio Templi accinctus armis prælii, & indutus ornamentis bellicis, paratus cum militibus decrevit nrucere in te subito, & interimere te, universamque domum tuam gladio. Perterritus vero Rex collocavit custodes in portis, in plateis, & in omnibus locis angustioribus, quibus aditus esset ad ades regias. Præcepit autem custodibus dicens: "Quicumque ausus fuerit ingredi ad me, & fuerit accinctus armis bellicis, non interrogabis eum, nec respondebitis ei verbum, sed extractis gladiis vestris illico occidetis eum. Reliquum autem populum qui fuerit sine armis bellicis non occidetis, sed arcebitis eos, ne ingrediantur & ad me morbo vexatum, excepto solo Antigono fratre meo, ut veniat ad me, & interrogem eum, scruterque de rumore quem audiavi an verus sit aut falsus. Sic præcepit Rex custodibus tunc temporis. Custodes autem omnes fortissimi & docti ad prælium, fidelesque Regi præsto fuerunt. Deinde misit Rex, & vocavit fratrem suum Antigonum, jussitque, ut dicerent ad

Calumnia contra Antigonum.

Rex præcipit interficere omnes qui cum armis ad Palatium venerint.

49:

Monet tamen ut Antigonus arma deponat priusquam ingrediatur.

eum. "Exue lorica, & depone arma tua bellica, festinesque absque mora venire ad me.

Jos. Ant. XIII. 18.
Uxor Aristobuli
fraus, & perfidia.

Regina autem uxor Aristobuli, & consilarii ejus impii verterunt Edictum Regis in crudelitatem contra Antigonum, & contra ipsum Regem. Nam vocavit Regina nuncium Regis, & dixit ei: "Cum veneris ad Antigonum fratrem Regis loqueris ad eum secundum verba ista. Audruit Rex frater tuus quod indueris ornamenta bellica, & accinxeris arma praeliis idonea; Homines autem lætantur, & mirantur te propter pulchritudinem ornamentorum quibus indutus es, cupitque frater tuus Rex videre te cum ornamentis illis quæ sunt super te. Et idcirco præcepit ne ingrediaris ad eum, nisi accinctus armis bellicis, & indutus ornamentis praelii. Abiit itaque nuncius, & locutus est ad Antigonum juxta omnia, quæ præceperat ei regina uxor Aristobuli. Credidit autem juvenis verbis nuncii, & abiit confidenter, nam habuit fiduciam in amore fratris sui Regis.

Antigonus pergit
ad fratrem ar-
mis indutus.

Turris Stratonis.

Trocidatur à co-
modibus regis.

49 ::

Ingens dolor
Regis ægroti.

Et factum est cum incederet per vias angustorum locorum, per quæ patebat aditus ad Regem, festinaretque ingredi ad eum, quia præceptum Regis urgebat, prout dixerat nuncius. Ille autem indutus ornamentis praelii, & accinctus armis bellicis. Erat autem in uno ex angustis illis locis turris quædam nomine Stratonis juxta nomen turris illius, quæ longe abest ab Jerusalem itinere quingentorum stadiorum, quæ quidem turris conjuncta fuit palatio Regis. Cum ergo præteriret Antigonus per viam turris illius, insilierunt in eum custodes Regis fortissimi, & percusserunt eum, & effuderunt sanguinem juvenis pulcherrimi & innocentis, qui non peccaverat neque prævaricatus fuerat; innocentem, inquam, & justum occiderunt prope turrim hanc, id quod prædixerat discipulis suis, sapiens Judas Hasidæus. Quod factum ubi nunciatum est Regi Aristobulo, occisum scilicet fratrem suum, commota sunt viscera ejus super fratre suo, & vociferatus est magno & acerbissimo ejulatu. Percussit pectus suum utroque pugno suo, & præcipitavit seipsum in terram, ita ut frangerentur præcordia ejus, & aperirentur venæ sanguinis pectoris sui, atque evomeret sanguinem per os suum.

Sanguis Regis
cum sanguine
fratris commix-
tus.

Cumque deinceps identidem evomeret sanguinem in craterem aureum; quodam die dedit craterem uni è pueris suis cum sanguine, ut deferret ad medicum Regium, videretque quinam esset status ejus. Puer itaque ferens vas cum sanguine, ut portaret medico, transiensque per locum ubi frater Regis occisus fuerat, dum adhuc illic erant rivus sanguinis ejus, qui effusus fuerat per pavimentum marmoreum, totumque pavimentum adhuc tinctum erat sanguine illo; pedes pueri in lubrico nutarunt & vacillarunt, ac titubavit puer super marmore pavimento, moxque corruit & effusus est crater, quem tenebat in manu, effluxitque sanguis Regis super sanguinem fratris sui occisi, & commixtus est sanguis Antigoni cum sanguine Regis. Clamantesque satellites Regis, qui ibi aderant adversus puerum, exposculaverunt cum illo dicentes: O impie, quid fecisti, sic effundens sanguinem Regis super sanguinem fratris ejus occisi? Respondit puer, & ait: "Non libens hoc feci, sed cum nutarent pedes mei, & vacillarent

cillarent super lapidibus marmoris pavimenti, everfus est crater in manu mea, effususque est sanguis, ut videtis.

Audiens vero Aristobulus vocem clamoris rixantium interrogavit dicens: "Quænam est vox hujus clamoris, & quæ vox objurgationis & rixæ, quam ego audio? Tacuerunt satellites ejus, & principes, atque Eunuchi, qui stabant coram illo ad ministrandum, neque responderunt verbum. Cumque tacerent, neque responderent, iratus Rex contra eos & dixit eis cum vehementia: "Indicate mihi, quænam est vox clamoris hujus, & quænam vox rixæ quam audiui? "Quod si non indicaveritis veritatem; scitote quod morte moriemini. Illi ergo respondentes indicaverunt Regi id quod fecerat puer, quod scilicet effudisset sanguinem ipsius super sanguinem fratris sui: Quapropter rixati fuerant satellites observantes custodias domus Regiæ cum illo. Et ingemiscens Rex clamavit dicens: "Benedictus Jehova, qui judicat justitiam, & judicium in veritate, & benedictus, qui ulciscitur sanguinem innocentem, eo quod effusus est sanguis impii, qualis ego sum, super sanguinem fratris mei justi, qui occisus est immerito, locutus est proinde Rex ad suum ipsius corpus: Usque quo improbum corpus detines intra te animam meam, & non permittis eam egredi à te, ut pergat judicium subitura cum anima justî fratris mei? At tamen tu ejicis sanguinem meum foras quotidie, & effundis eum istar sanguinis victimæ, dasque illum lingendum De-monibus, qui impulerunt me, atque incitaverunt ad perpetrandum tale facinus, quod patravi facilius credendo verbis, quæ audieram à filiis Belial, & circumveniendo ita ut interficerem fratrem meum. Cumque hos & alios hujusmodi sermones loqueretur, egressa est anima ejus, mortuusque est, & collectus est ad populum suum.

Dies autem quibus regnavit Aristobulus fuit annus unus integer. Fleverunt autem eum omnis Israel, & Juda plurimum, quia diligebant eum Judæi, eo quod dilataret terminos, liberalis esset, fueritque vir victoriis insignis, nam devicit gentem magnam que appellatur אֲשׁוּרִיָּא * Ituræos, & circumcidit carnem præputii eorum, humiliavitque illos sub manu Juda, appellaverunt autem Græci Aristobulum אַרִיסְטוֹבּוּלוֹס, id est אַרִיסְטוֹ caput, quia apud illos magno in honore fuit, & carissimus Græcis. Reliqua vero verba ejus & fortiter gesta ab illo, nonne hæc scripta sunt in libro Josippon Ben Gorionis sacerdotis, & in libro Regum Romanorum, in libro Strabonis Cappadocis, & in libro תִּימֶגֶזֶס Hie-rosolymitani.

Porro regnavit Alexander frater ejus pro eo, solverant enim eum fortissimi Juda à vinculis quibus constrinxerat eum Rex Aristobulus frater ejus, eo quod invidia incitatus fuerit adversus eum, propter affectationem regni. † Ille est Alexander quem oderat pater ejus Hyrcanus, & noluerat illum Regem constituere sua sponte & libenti animo, sed rebellis fuerat contra os Jehovæ. Regnavit itaque Alexander, quemadmodum locutus fuit Deus per somnium noctis ad Hyrcanum patrem ejus, seditque in solio Regni.

Y 2

CAPUT

‡ MS. habet *Thidlin*, id est, amator Græcorum. Ben Gorion cum non intelligeret quid esset *Thidlin* aliam vocem Græcam sibi magis notam *Kipzan* substituit. Unde patet Exemplar Munsteri quod habet פִּילִיפּוֹס *Philallens* ΦΙΛΛΑΝ *Amator Græcorum*, ab ipso Munstero vel ab aliquo sciolo fuisse correctum.

Rex audiens
quod factum fue-
rat ingemiscit.

Mori Aristobuli.

Laus ejus.

* Ituræos in Ac-
cusativo casu,
plane ut est in
Textu Latino
Josephi.

Josephus dicitur
Timagenos.

Regnat Alexan-
der frater ejus
Antiqu. XIII. 19.

50 :

CAPUT XXXI.

Jos. Ant. XIII. 19.
Alexander obsidet
Ptolemaidis.

IN diebus illis postquam sedisset Rex Alexander in solio Regni sui, eduxit exercitum contra הלמירא Talmida, ipsa est Acco. Defecerant enim Ptolemaidenses à Juda his diebus. Tunc etiam defecerat Gaza à Juda. Abiit itaque Alexander Rex contra Ptolemaidem, ut bellum gereret adversus illam, & obsedit eam. Tunc miserunt cives urbis ad למירא Latiro filium Cleopatraz in Egyptum dicentes: "Ascende, & salva nos de manu Alexandri Regis Juda, qui oppugnat nos, & erimus servi tui. Renuit autem Lathurus venire in auxilium eorum, timebat enim pugnare contra Judeos memor adhuc cædis, qua Hyrcanus Rex Jude percussit eum in prælio, quando auxilium ferre conabatur Chutais, qui erant in Samaria. Idcirco trepidavit cor ejus, ne veniret in auxilium eorum, noluitque venire ad eos. Quapropter miserunt iterum Ptolemaidenses, qui dicerent ei: "Ne mollescat cor tuum, neque cesses venire ad salvandum servos tuos, sed propera, veni, & perge nobiscum. Adjungemus etiam alios Regis in auxilium nostrum, nempe זילוס Zoilus Regem Sidonis, Regesque alios, qui nobis opem laturo sunt. Audiens itaque Lathurus verba hujusmodi, allectus etiam fiducia, quam auxerant & sapientes Ptolemaidis, ipsos scilicet fore servos suos, venit cum classe, & perrexit ad eos. Et fuit totus exercitus ejus triginta millia virorum bellicorum. Alexander vero cessavit ab expugnatione Ptolemaidis. Lathurus autem venit Ptolemaidem. Sed non acceperunt eum. Intraverat enim ille vir sapiens nomine דמירוס Demerius, & locutus est in auribus seniorum Ptolemaidis dicens: "Nonne melius est vobis ferre jugum Alexandri, qui Judeus est, quam constituere super vos virum alienigenam? Cumque in hunc modum loqueretur cum eis defecerunt à Lathuro, & non susceperunt eum, & dixeruntque se suscepturos Alexandrum super se in dominum, & principem, seque illi tributum pendere velle. Quare contritus plurimum Lathurus misit ad Zoilum Regem Sidonis dicens: "Veni ut jungamur & proficiscamur ad bellum contra Alexandrum Regem Juda. At ille noluit committere bellum cum Alexandro Rege Juda, renuitque audire vocem Lathuri. Misit ergo rursus Lathurus legatos ad Alexandrum dicens: "Nesciat Rex Zoilus, quod sit fœdus & pax inter me & inter te, neve sit manus tua auxilio Zoili Regis Sidonis inimici mei. Jamque sit pax, & amicitia inter nos. Misit quoque Lathurus Alexandro Regi Juda munus quatuor millium talentorum auri. Alexander vero suscipiens amicitiam Lathuri perrexit contra Zoilum Regem Sidonis in bellum, & pugnavit cum eo. Prostravitque Alexander cadavera multa de exercitu Zoili, fugitque Zoilus à facie ejus. Tunc Alexander occupavit totam terram Zoili, & reduxit illam sub potestatem Juda, qui deinde

Zoilus.

Lathurus venit in
auxilium Ptole-
maidis.

Alexander solvit
Ptolemaidis ob-
sersionem.

Josepho Aquinatus,
MS. Lat. Demerius.

90:
Incolæ Ptolemai-
dis subiciant se
Alexandro.

Alexander init a-
micitiam cum
Lathuro.

Zoilus efficit à
regno suo.

deinde dominatus est ei. Rediens autem *Alexander* venit in *Jerusalem* cum fortitudine, & victoria.

Post ista factum est, ut mitteret *Alexander* ad *Cleopatram matrem Lathuri* legatos secreto, dicens: "Ecce *Lathurus* filius tuus prævaricatus est contra te, & ipse adversatur quoque mihi. Si bonum videtur in oculis tuis vindictam sumere ab illo; festina, & veni cum exercitu tuo, & ego quoque egrediar cum omnibus copiis meis, & comprehendemus illum quemadmodum desiderat anima tua. Quod cum *Lathurus* audisset, indignatus est, & ira commotus, irruit cum exercitu suo in *Galilæam* ipsa die Sabbati, & cepit civitatem סנכטאן *Sancatan*, quæ est in *Galilæa*. Cumque recensuisset populum ejus abduxit in captivitatem circiter viginti millia animarum. Unde profectus venit ספרי *Sephor*. At cives *Sephoris* prostraverunt multos de exercitu *Lathuri* in illo loco, & non potuit quidquam adversus eos. Conversus itaque perrexit inde in occursum *Alexandri*, ut pugnaret cum eo. Audiens autem *Alexander* adventum *Lathuri* ut secum pugnaret, congregavit fortissimorum *Juda* quinquaginta millia, elegitque ex eis sex millia militum, qui utebantur clypeis æreis qui vocabantur סקנתמקי *Ecatontamaki*, id est, contra centum pugnautes, seu unus contra centum.

Alexander Lathura
infidias molitur.

Lathurus irrumpit in
Galilaam.
MS. Lat. *Alexan*,
Gr. *Αλεξαν* habet.

Sephor.

30 ::
Alexander parat
expeditionem in
Lathurum.

Εκατονταμυακ.

Egressus itaque est *Rex Alexander* in die illa de *Jerusalem* cum magnificentia & manu excelsa, ut impetum faceret in *Lathurum* juxta *Jordanem*. Tunc dixit *Alexander* ad principes copiarum suarum: "Age, irruamus in eos ex improviso, nam habent fluvium à tergo. Si autem fugere voluerint à facie nostra, ecce fluvius claudit viam ante illos, neque poterunt subsistere, & morituri sunt omnes tanquam vir unus. Confidit itaque *Alexander* in fortitudine sua magis, quam in *Jehova* Deo patrum suorum, neque memoriam fecit nominis Dei omnipotentis in prælio. Timuit tamen *Lathurus* & viri ejus plurimum à facie *Alexandri*, & exercitus ejus. Erat autem cum illo vir quidam sapiens, peritus belli, & exercitatus in prælio, nomine פילוסתפאן *Philostephanus*. Cumque venisset *Alexander* cum exercitu suo contra *Lathurum*, & exercitum ejus, divisit copias *Lathuri*, & miscuit certamen cum *Judeis*, à fronte & à tergo, pugnaveruntque cum eis à mane usque ad meridiem. Viceruntque *Judei*, & prostraverunt multitudinem magnam de exercitu *Lathuri*, percusseruntque dimidium exercitus ejus quam habebant à fronte, neque animadvertunt alteram partem quæ erat à tergo. Restiterat enim à tergo eorum *Philostephanus* cum altera medietate exercitus quem partitus fuerat, & collocaverat seorsim, ita ut non procederent ad prælium usque ad meridiem. Meridie autem facto procellit *Philostephanus* cum exercitu suo ad pugnam cum *Judeis*, & irrumpit in *Alexandrum*, & in exercitum ejus, inveniensque illos fatigatos, percussit eos cæde maxima. Prostravitque die illo ex *Judeis* triginta millia virorum bellatorum in terram, omnesque fortissimos, qui autem residui manserunt, fugerunt in montem. Fugiens quoque *Alexander* de prælio evalit in *Jerusalem*. Porro strages illa tanta contigit *Judeis* die illo, propterea quod habuerunt fiduciam in fortitudine sua, in magnificentia, & manu excelsa: non vero confisi sunt in *Jehova* Deo patrum suorum.

Superbia *Alexan-*
dri, & nimia ejus
fiducia in viri-
bus suis.

Philostephanus
prudencia.

Irrumpit à tergo in
defectos *Alexan-*
dri milites.
Triginta millia
Judeorum occidit.

Ratio tantæ cæ-
dis.

Cumque advesperasceret, venit Lathurus in quamdam + villam in qua invenit mulieres, & infantes ex Judæis. Tunc jussit illos occidi, & accipi de carnibus mulierum & infantium, ut coquerent eas in caldario, sicque terrorem injicerent populo Juda, siquidem diceretur de ipsis, quod carnem humanam devorassent, eaque vescerentur.

C A P U T XXXII.

Cleopatra bellum
infert Lathuro fi-
lio suo.

Fugit Lathurus in
Cyprum.

Alexander bel-
lum gerit in
Coela-Syria.
* Gadara.
Amathunta.

Theodorus decem
millia Judæorum
occidit.

At postera die
deleto suo exer-
citu fugit.
Raphia.

* MS. Lat. An-
tiodonam. Gr. An-
tidonam.

Alexander obsidet
Gazam.

511

Aretam.
Gazæ advocant
in auxilium
suum Aretam
Regem Arabie.

EO tempore egressa est Regina Cleopatra de Egypto, ut bellum in-ferret Lathuro filio suo. Quod cum audisset Alexander egressus est obviam ei, & ambo societatem inierunt contra Lathurum. Audiens vero Lathurus proripuit se à facie eorum, conscendensque naves profugit in insulam Cyprum. Postquam reliquisset multitudinem ingen-tem exercitus sui in littore maris quos occiderunt Ananias, & Helcias Judæi principes exercitus Cleopatræ, Regina vero reversa est in E-gyptum.

Rex autem Alexander profectus cum exercitu suo, irruit in terram planitiei Syriæ, & obsedit גררה * Gerara Syriæ obsidione sex mensium, captaque demum Gerara, & oppidis ejus, profectus est inde & venit חמא Hamath, & castra metatus est contra illam, factum est autem cir-ca medium noctis illius qua exercitus commorabatur illic, egressus תודורס Theodorus cum copiis suis de Hamath, irruit ex improvise in castra Judæorum, dejecitque ex illis in terram decem millia fortissimorum occisorum. At cum prima luce surrexissent Judæi pugnaverunt cum Theodoro, atque in fugam conjecerunt, & percusserunt exercitum ejus cæ-de maxima, & fugit Theodorus à facie eorum. Deinde Rex Alexander cepit Hamath, atque oppida ejus. Inde profectus pervexit, & castra metatus est contra רפיס Raphis, quam cepit atque oppida ejus. Profecti-que inde castra posuerunt contra * Antiochiam, obseditque eam Rex, & cepit cum oppidis ejus. Deinde reversus venit Jerosolymam.

Et factum est vertente anno rursus egressus Rex Alexander de Jern-salem, venit in Gazam, castraque posuit contra urbem, & obsedit eam, memor malorum quæ cives Gazæ intulerant Judæis cum Lathyro, per-noctaverunt autem illic omnes + fortissimi Judæorum usque ad lucem ma-tutinam. Et statim atque mane effulsit, vociferati sunt Judæi, & insti-terunt contra cives Gazæ acri prælio, circumdederuntque urbem, & im-pleverunt omnes vias vulneratis habitatorum Gazæ. Cumque extruxis-sent propugnacula in circuitu ejus, redacta est civitas in angustiam magnam.

Tunc miserunt Gazæi legatos ad הרתם + Haretam Regem Arabie di-centes: "Ascende ad nos & libera nos, de manu Alexandri Regis Juda,

" &
+ Haretam, seu Aretam. Sic legit alicubi Ben-Gurion in Accusativo casu; ac proinde scripsit הרתם cum Mem finali: quam scripturam ubique constanter retinet. In Editione Constantiæp. scribitur הרתם, sed mendose, pro הרתם.

" & de manu *Judeorum*, qui pugnant contra nos, & erimus servi tui. Venit ergo *Aretas Rex Arabia*, ipse & omnis populus ejus, ut auxilium ferret *Gazæ*. Et audiens *Alexander* venire contra se *Aretam Regem Arabia* in prælium, relicto uno ex principibus *Judeorum*, cum exercitu multo ad observandam *Gazam*, & obsidendam illam. Abiit ipse cum reliquis copiis in occursum *Aretæ Regis Arabia*, commisit certamen, vicitque *Alexander* in prælio, & fugit *Aretas* à facie ejus, multique ex copiis ejus dejecti sunt in terram vulnerati. Evasit autem ipse in desertum ad *Petram deserti*. Deinde reversus *Rex Alexander* venit *Gazam*, obseditque eam integro anno. Quo tempore surrexit פוסִימָכוס *Phosimachus*, & occidit fratrem suum principem פִּילֹטֶלֶפּוס *Philotelephum* ducem *Gazæ*. Cumque consurrexissent contra eum cives urbis, ut interfecissent eum, & persecuti fuissent usque ad portam (fugiebat enim ante illos) protinus aperuit portam *Gazæ*, vocavitque *Regem Alexandrum*, & *Judeos* dicens: "Festinate & intrate in urbem, atque subjicite illam. Surrexerunt itaque *Judei*, & clangentes tubis venerunt ad portam, & ceperunt urbem. Ingressus autem *Alexander Rex* in urbem *Gazam*, præcepit copiis suis, ut occiderent omnes habitatores urbis absque ulla commiseratione, atque ita fecerunt. Percussit ergo *Alexander* omnes masculos in ore gladii, præter *Lyfimachum*, & omnes domesticos illius tantummodo, quibus vitam incolumen servaverunt juxta edictum Regis. Fugerunt tamen quingenti ex principibus civitatis, veneruntque ad templum אפולִיניאס *Apolinias*. Quod cum nuntiatum esset t̄ *Alexandro Regi*, mittens, eduxit eos de Templo, præcepitque eos interfici in medio civitatis, Templum autem, & omnes sacerdotes ejus intra Templum comburi jussit cum statua *Apollinis* aurea, quam projecerunt jussu Regis in medium ignem, in opprobrium, & contumeliam imaginis, post aliquot autem dies collegerunt aurum ex incendio. Deinde reversus *Rex* venit in *Jerusalem*: & sedit in folio Regni sui, regnavitque cum fiducia.

Quem vincit
Alexander.

Lyfimachus.

MS. Lat. Apol-
dotus.

Alexander expu-
gnat Gazam.

Delet illam ad
internecionem.

Templum Apol-
linis.
• Apollinis.

511.

Status aurea A-
pollinis in ignem
conjicitur.

CAPUT XXXIII.

Factum est proinde cum advenisset festum Tabernaculorum, ut *Festum Tabernaculorum* ascenderet *Rex* ad altare, juxta morem sacerdotum. Tunc ceperunt *Pharisæi*, iique sapientiores ludere cum malis citreis & surculis palmarum, & fruticibus & ramis earum cum lætitia, & hilaritate cordis. Ita enim mos est *Judeis* ludere in festo Tabernaculorum cum fructu arboris amœnissimæ, & ramis palmarum. Hic autem quidam ex *Pharisæis* ausus fuit projicere pomum citreum contra *Regem*. Cumque jam unum jecisset, indignati sunt satellites Regis in *Pharisæos*, dixeruntque: "Quare sic violatis majestatem Regis, ut projiciatis in eum poma citrea, & ramos palmarum? Responderunt *Pharisæi* dicentes. "Hoc non est violare majestatem Regis; ita enim mos est apud nos facere. Cumque

Festum Taberna-
culorum.

Pharisæi Regi il-
ludunt malis ci-
treis.
Jurgium inter
satellites, &
Pharisæos.

74. Ant. XIII. 19.
Pharisei regem
convitiis perunt.

Satellites sex
millia Phariseo-
rum erucidant.

51 :

Alexander con-
tra Arabes pu-
gnat.

Dissensio magna
inter Alexan-
dram, & Phari-
seos.

Judaei rebellant
contra Alexan-
dram.

Antiq. XIII. 20.
Advocat Demet-
rium.

Prælium ingens
inter Alexan-
dram & Demet-
rium.

52.

Cumque ultra pergerent loqui, *ventum est ad opprobria & convitia, ita ut palam exprobrarent Pharisei Regi dicentes*: "O fili mulieris prophana, quare superbis & ingeris te, ut ambias principatum in sacerdotio magno, cum tu sis filius profanae mulieris? Non tibi competit sacerdotium, eo quod mater tua profana fuerit. Unde iratus plurimum Rex accensus est furore. Extenditque manum de altari dicens: "Gladius, gladius in Phariseos. Extrabentes ergo milites Regis gladios suos, deiecerunt in terram sex millia in medio Atrii Templi. Deinde præcepit Rex extrui parietem, de lignis Schittim inter altare, & reliquam partem Domus. Et ab hac die, & deinceps prohibuerunt populum ne ingrederetur in Domum, sed astante populo in Atrio Templi, soli sacerdotes ingrediebantur in Domum juxta consuetudinem.

Quibus ita peractis Rex, Alexander congregavit universum exercitum suum & populum suum: abiitque in *Petram deserti*, quæ est in Arabia. Et percussit gentem Arabum, cepitque urbes munitas Arabie. Inde proficiscens venit contra *מדיבה* Medaban; qua capta percussit Moab, imposuitque ei tributum servitutis. Tunc defecit urbs Hamath à dominio Juda. Itaque perrexerit contra Hamath, subvertitque illam, & interfecto Theodoro, qui erat in Hamath, reversus Rex venit in Jerusalem.

Exortum est proinde bellum atrox, & dissensio magna inter Alexandrum & Phariseos, duravitque bellum sex annis, & occidit Alexander in annis illis quinquaginta millia Judæorum, qui astiterunt Phariseis, præter illos, quos ex ipsis interfecerat in prælio. Ac tandem Alexander convocans universum populum dixit ad eos: "Purificate cor vestrum, & abjicite odium de medio vestri, & nolite amplius odio me habere, sed quodcumque judicium, statueritis de me, faciam. Responderunt de populo, & dixerunt: "Nisi moriendo mortuus fueris, non purificabimus corda nostra, quia vir mortis tu es, & iudicio mortis obnoxius, eo quod occidisti viros meliores te, & prævaricatus es in cætum Phariseorum. Defecerunt itaque Judaei ab Alexandro Rege, & abierunt ad *דמטריאום* Demetrium. Qui venit, & castra metatus est in *שכם* Sichem. Habuit autem Demetrius exercitum, quadraginta millium equitum fortissimorum de Macedonia. Unde exercitus ejus validus & terribilis admodum fuit.

Videns autem Alexander defectionem movisse Judæos contra se, neque se posse illos revocare, jamque quid potissimum ageret ignorans, conduxit sex millia equitum fortissimorum Macedonum, & acceptis viginti millibus virorum ex fortissimis Judæorum, quos secum habebat, profectus est in occursum Demetrii. Demetrius autem misit, qui seducerent Judæos existentes cum Alexandro. Alexander econtra misit etiam, qui seducerent Judæos existentes cum Demetrio. Commissumque est prælium magnum Alexandrum inter & Demetrium † qui venerat, ut opem ferret Judæis prævaricantibus in Alexandrum: ceciderunt autem in prælio plurimi de militibus Alexandri: eoque tandem, donec ceciderunt omnes milites ejus, relictusque est ipse solus. Multi etiam è militibus Demetrii ceciderunt. Si quidem reliterunt usque ad mortem, neque averterunt facies

facies suas ideo mortui sunt omnes. *Effugitque Alexander solus in montem destitutus omnibus. Postea vero collecta sunt ad eum sex millia ex fortissimis Israel. Sed timuit Alexander rursus praelium miscere cum Demetrio. Deinde vero cum multi ex Judæis, qui erant cum Demetrio transiissent ad partes Alexandri, ut opem ferrent ei, voluit tandem pugnare cum Demetrio. At Demetrius proripuit se à facie Alexandri ita ut tim atque vidit, transiisse in auxilium ejus multitudinem magnam ex Judæis.*

Exortum est proinde iterum bellum magnum, & atrox inter Alexandrum & Judæos, qui stabant à partibus Phariseorum, quorum multos prostravit in terram in diversis præliis. Reliqui autem fugerunt in בית שמש Bethshemes, persequens autem illos cepit urbem, & comprehendit octingentos è magnatibus Phariseorum, duxitque illos in Jerusalem.

Cumque sederet in convivio, in præcellenti loco, cum uxoribus suis, & concubinis, jussit suspendi ad ligna omnes illos octingentos Seniores Phariseorum. Quapropter & Judæi appellaverunt nomen ejus Alexandrum דוקר *Doker. Transfossorem transfossionibus gladii. Regnavit enim tyrannice super Judæos.

Quibus ita peractis congregavit universum populum, & obsedit, & cepit רים Rias. Et inde proficiscens contra הסמונה ^b Hasmonam, cepit eam manu excelsa. Exinde perrexit contra נאול ^c Gaulam, & סליכאוס ^d Selichous, easque oppugnans cepit. Cepit etiam גלסא ^e Galasa, & ^f Collem Antiochi, quæ est urbs magna: occiditque Demetrium in loco illo. Reversusque est in Jerusalem à fine anni tertii postquam profectus fuerat ad bellum. Et susceperunt eum Judæi magno cum honore, laudaveruntque illum juxta morem consuetum Græcorum, propter fortitudinem, quam præ se gesserat tempore illo.

Itaque Judæi fuerunt potentes in universam terram Syriz, & dominium habuerunt in omnem terram Edom, & in omnem terram Moab & Ammon, & in omnem terram Palestinæ, & in omnem terram Arabiæ, usque ad Petram deserti. Hæc sunt autem nomina urbium quas non subvertit Rex Alexander, quando expugnavit eos in bello. Inter quas quæ situm habent ad littus maris, hæc sunt. מנרל סיתרון ^g Turris Siron, אפילוניה ^h Apollonia, אשרר ⁱ Ashdod, עזה ^k Gaza, אנטירכוס ^l Antirachos.

* MS. Lat. Jos. & Editio antiquiss. habent Tracida. Unde patet quam inepte in vulgatis Edit. Gryph. Erasmi, & aliorum substituta fuit vox nihili Crucida. Quinetiam in ipsa Munsteri Editione eadem vox literis Hebraicis reddita est קרקידא ^g Krukidam, Barbare omnino. Scilicet: Quia, inquit Scaliger in Elencho Trihæz. Cap. IV. Cruci affixerat (Alexander) non exiguum numerum Judæorum, propterea Crucidam dictum putavit ille Scelus, qui Rufini locum depravavit. At Pseudogorionides laqueum Trucidam proxime Græcam vocem à Trucidando, hoc est, scitium, adscripsit. Cui assertioni summi viri favet lectio illa antiqua Latinorum codicum Tracida. Quam cum non intelligeret Gorionides noster, à Trucidando derivatam putavit: atque idcirco transtulit Hebraice דוקר כמקרות דרב הירוקר ^h Transfossorem transfossionibus gladii. Quæ Periphrasis manifeste scitium, & gladiatorem designat. Non vero Crucifixorem, seu ut volunt Trucidam: alioquin dixisset Transfossorem transfossionibus clavuram. Illos enim, qui in crucem agebantur, non gladio, sed clavis affigebant. Quoad vocem ipsam Tracida, quam Latinus interpres retinuit ex Græco Θρακίδα, prout legitur in Josephi Antiq. XIII. cap. 12. Omnino verisimile est Alexandrum illum propter immanem crudelitatem Thracem (quæ gens ob sevitiam apud antiquos erat infamis) audivisse, quemadmodum etiamnum hodie apud nos tales homines Turci, aut Mauri appellantur.

7. Ant. XIII. 22.
Occupat viginti
duas Civitates.

Regina in carce-
rem conjicit
uxorem & filios
Aristobuli.

531:

Trepidatio ma-
gna in urbe.

Pharisei Regi-
nam alloquun-
tur.

Respondet Regi-
na moribunda.

Se iam non cura-
re huius mundi
negotia.

54.

hirs ejus.

runtque ei dicentes: "Ecce Aristobulus intra quindecim dies occupavit viginti duas civitates. Exinde Regina, & universus populus Juda, ceperunt esse in magno timore & tremore, præsertim cum & reliquarum civitatum habitatores deficerent ad eum, ferrentque ei præsidium.

Tunc jussit Regina comprehendi uxorem Aristobuli, & filios ejus, & cunctam cognationem uxoris ejus, quos comprehensos jussit adhuc conjici in quamdam custodiam, quæ erat è regione palatii, ubi nullum invenirent effugiendi locum. Dum hæc ita geruntur, interim invaluit plurimum manus fortissimorum Saducæorum, & longe fortior evasit quam manus fortium populi Juda. Et conjuncti Aristobulo egressi sunt in agrum, & clangentes tubis dederunt signum belli. Nam collecta est † ad eum ingens multitudo de monte Libani, de monte Galilææ, & de universa terra dominiis Israel.

Tunc trepidatio magna incescit Hyrcanum filium ejus natu majorem & seniores Phariseorum, ipsa etiam Regina expavit plurimum à facie Aristobuli filii sui, & conterrita est supra modum, tum sollicitudine propter filium suum, tum etiam mærore ægritudinis morbi sui, quo & mortua est. Tunc venerunt Principes Phariseorum coram Regina, habentes secum Hyrcanum filium ejus natu majorem, cumque adoravissent eam dixerunt: "O Regina sancta, audi nos dum alloquimur te. Ecce iniquitas imputabitur nobis, si quicquam citra consilium tuum egerimus quamdiu in vita existis, an ignoras quod Aristobulus filius tuus natu minor, terret & injicit nobis pavorem magnum, quia jam paratus est cum manu excelsa venire contra nos, ut deleat nomen nostrum, & occidat fratrem suum filium tuum natu majorem, perfectum, & rectum. Nunc igitur, O Regina sancta & sapientissima, ser consilium & auxilium tuum, & sciamus, quid agere debeamus sub autoritate tua. Quibus respondit Regina: "Cessate à me, Cessate, & recedite: quoniam defessa est anima mea valde. Neque enim amplius sum in termino vitæ. "Et ecce nunc totis viribus contendo, & satago tradere animam meam Regi, qui eam mihi dedit. Quomodo ergo potestis talia mecum loqui, hoc præsertim tempore, quo non debet anima mea vacare negotiis huius mundi? Sed tempus est quo vertere se debet ad negotia mundi animarum intuendo dumtaxat quietem & pacem. Et idcirco agite juxta quod bonum videbitur in oculis vestris, quod spectat ad negotia regni. Ecce apud vos argentum, & aurum plurimum in thesauris meis, & etiam in thesauris multis aliis Regum qui fuerunt ante me. Ecce habetis exercitum fortissimorum, qui sunt in palatio meo. Agite pro arbitrio & voluntate vestra. Ego quidem non possum deinceps communcare vobiscum consilium de rebus regni huius mundi inferioris, vicissitudinibus obnoxii. Ego enim ingredior viam universæ terræ. Et jam adsto hodie in iudicio † lamentationis. Commendo spiritum meum Deo qui dedit illum mihi. Hæc cum locuta fuisset, finemque dicendi fecisset & venisset tempus ejus, clausit diem suum, & mortua est, & collecta ad populum suum. Porro dies quibus regnavit Alexandra Regina fuerunt

runt anni novem cuncti autem dies ejus fuerunt anni * triginta * septem.

Illa autem fœmina fuit mulier fortis admodum; utpote quæ imperium obtinuit in animum suum, & subjecit sibi concupiscentiam suam, neque prævaricata est in Deum, neque recessit à mandatis ejus. Sapientia enim & scientia fuerunt cum illa. Habuit autem secum astutiam in bonum, & per eximiam sapientiam suam, & magnum intellectum eo usque pervenit, ut non raro prævideret futura. Sed & per sapientiam suam, quæ magna erat, exaltavit in diebus suis amicos suos, & humiliavit inimicos, & ocores suos: factaque est salus magna Israël in diebus ejus. Idcirco post mortem ejus magnæ calamitates, & tribulationes vehementes, & prælia orta sunt in domo regia. E contra vero in diebus ejus quieverat. Etenim in diebus suis terram aliarum gentium non concupivit aggredi, sed tantummodo terras gentium quas ceperat, & percusserat Hyrcanus socer ejus, & post eum Alexander vir ejus, quasque restituerant terræ Israël, illas quam diligentissime servavit Regina, & liberavit ab oppressione usque ad diem mortis suæ. Fuit autem Alexandra Regina usque ad diem mortis suæ, & ad tempus visitationis suæ, integra intellectu & cognitione, neque recessit ab observatione justitiæ, & rectitudinis usque ad ultimum vitæ suæ terminum.

Huc usque finem habent gesta *Alexandræ* Reginae sanctissimæ, & est memoria ejus *Israëli* in salutem, & pacem. Reliqua autem verba ejus & bona, quæ fecit per administrationem suam, & rectitudo ejus, & justitia, & sapientia, & studia optima, & negotia magni momenti, quæ executæ est cum Regibus gentium; denique pax regni ejus cum illis, & gloria *Israëli*, & fortitudo ejus in diebus illis; nonne hæc scripta sunt in Libro *Josephi*, quem scripsit Regibus *Romanis*?

* MS. Lat. atatis
septuagesimo tertio.
Quem nume-
rum invertens
Ben-Gorion fecit
triginta septem.
Laus Alexandra
Reginæ.

Ben-Gorion Regi-
nam Alexandram
Prophetissam fa-
cit ex his verbis
Josphi Lat. male
intellectis, & qua
præponeret futura
præsentia.

79. ANI. XIII. 52.

53.

Pharisai occi-
dunt Diogenem
principem Sadu-
ceorum.Saducei querun-
tur apud Regi-
nam.

53:

Regina permit-
tit Saduceis ut ab
urbe discedant.Damasus rebel-
lavit.

inimicus nobis, & dederunt illi consilium pessimum, ut suspenderet octi-
gentos Phariseos, † quos suspendit Rex Alexander vir tuus; & judica-
bimus eos juxta legem. Quibus respondit Regina: "Ecce illi coram
vobis, facite quod bonum est in oculis vestris. Abierunt itaque præci-
pui Pharisei, & occiderunt D'N' Ones principem Saduceorum, & cum
eo Saduceos alios multos.

Tunc venerunt Principes Saduceorum, quibuscum & Aristobulus filius
Regis princeps exercitus eorum, & locuti sunt ad Reginam dicentes:
"Domina nostra Regina in æternum vivat, & dominetur super inimi-
cos populi Jehovæ cunctis diebus. Ne obliviscaris, O Domina nostra
Regina, munda & sancta, omnium molestiarum, quæ transferunt super
capita nostra cum Alexandro viro tuo, & omnium tribulationum quas
vidimus cum illo in bellis magnis & horrendis, quæ confecimus cum
eo, ponentes animas nostras in manibus nostris pro vita ejus, & præ-
liantes prælia ejus, eripuimusquæ eum de manu omnium quærentium
animam ejus. Nunc ergo quare morimur sicut ovis quæ ducitur ad
victimam, absque peccato & iniquitate, & absque ullo scelere manuum
nostrarum, dum tu extollis inimicos Alexandri viri tui super nos, &
deprimis nosmetipsos, qui fuimus amici ejus? Dum itaque humilias
nos, lætantur omnes inimici nostri. Quod ubi audierit Aretas Rex A-
rabie, cæterique hostes tui, gaudebunt, & lætabuntur supra modum,
ipse enim experti sunt fortitudinem illius, & prælia ejus. Certe cum
quis recordatur nominis nostri coram Areta, & coram cæteris hostibus
Jehovæ, contremiscunt & pavent atque trepidant in locis habitationum
suarum: quanto magis ab aspectu facierum nostrarum, aut à præliis
nostris, & fortiter gestis? Absit autem à nobis domina nostra, ut veli-
mus transgredi præcepta tua, aut rebelles existere tibi, quia tu es Regi-
na, nos vero servi tui. Nunc itaque noveris, O Regina Domina no-
stra, quod nequaquam ultra feremus jugum cunctorum Phariseorum,
inimicorum nostrorum super collum nostrum, neque moriemur sicut
ovis quæ ducitur ad victimam per manum eorum. Si ergo bonum est
in oculis tuis, egrediemur de Jerusalem ad urbes Juda, & vivemus in
dejectione, & non videbimus ultra malum populi nostri. Hic le-
vaverunt † vocem suam cum fletu, fleveruntque, & flevit ipsa Regina
cum eis.

Tunc aperiens Aristobulus os suum, locutus est ad matrem suam verba
execrationis, & maledictis plena, ostendens & proferens cogitationem
suam, & omnem spiritum suum tanquam stultus. At Regina agens mo-
re mulierum, & consilii inops. Respondit, dicens ad eum: "Exite de Je-
rusalem & fugite in urbes aliquas Juda, in quibus habitetis, ne simul
in Jerusalem habitetis, cum doctoribus seu magistris Phariseorum, eo
quod illi sunt inimici vestri. Quod illi facientes, egressi sunt de Jeru-
salem principes Saduceorum, & creaverunt ex illis duces exercituum, &
apprehenderunt urbes in quibus habitaverunt Saducei.

Eodem tempore prævaricata est iterum urbs Damasci contra Israel,
&

& *Juda*. *Ptolemæus* enim cognominatus מנילוס *Menilus*, defectionem movit, ne solveret tributum *Reginæ Alexandræ*, ut mos erat singulis annis. Misit itaque *Regina* *Aristobulum* filium suum, cum exercitibus populi, qui erat à partibus *Magistrorum Phariseorum*, non erat cum illis exercitus populi, qui stabat à partibus *Saduceorum*; nam egressi erant de *Jerusalem*, & habitabant in urbibus *Juda* quas apprehenderant. Exiit ergo *Aristobulus* princeps militiæ exercitus *Reginæ Alexandræ*, cum exercitibus populi, qui erat in partibus *Phariseorum*, sine *Saduceis* de *Jerusalem*, & perrexerunt contra *Damascum*, sed cum venissent illuc, reversi sunt postea cum confusione, & ignominia.

MS. Jos. Men-
naur. Lat. Inme-
nent.

Aristobulus pu-
gnat contra *Da-*
mascum sed re-
vertitur cum
ignominia.

Quo etiam tempore egressus est *Tigranes* Rex *Armenia*, cum trecentis millibus virorum, loriceis indutorum cum populo multo & valido. Posuitque faciem suam, ut veniret in terram *Juda*. Quod cum audisset *Regina*, conterrita est, & populus vehementer à facie *Tigranis*, misitque legatos cum muneribus in occursum ejus. Illi autem invenerunt eum oppugnantum *Aconem*, quæ est *Ptolemæis*. At hi legati *Reginæ* miserunt ad *Tigranem*, ut obtinerent ab eo fidem. Timebant enim eum. *Tigranes* ergo extendit manum suam ad legatos, & ad munera, deinde interrogavit de salute *Reginæ*, & laudans, atque benedicens eam, percussit faciem cum legatis ejus. Quo tempore & nuntiatus est *Tigrani* à dicentibus quod לולוס *Lulus* princeps *Romanus*, dum persequeretur מיתרדאט *Mithdarat*, neque potuisset attingere eum, eo quod evaserat in montes *Perfidis*, ipse autem jam reversus, irruisset cum copiis suis in terram *Armenia*. Qua re audita *Tigranes* festinavit abire in *Armeniam*, ut liberaret terram suam, & erueret illam de manu *Luculli*. Nam dicebat: "Melius est nobis ut defendamus terram nostram nobis cognitam, quam ut alienam terram concupiscamus, quam non novimus."

Tigranes.

Obsidet *Ptolemæi-*
da.

Regina mittit
legatos de pace.

53.

Lucullus.

Mithridates.

Tigranes reverti-
tur in *Arme-*
niam.

CAPUT XXXV.

IN diebus illis ægrotavit *Regina Alexandra* eo morbo, quo & mor- tua est. Videns autem *Aristobulus* appropinquare dies matris suæ, ut moreretur; reliquit uxorem & filios suos in *Jerusalem* apud cognationem suam, ut sibi opem ferrent dum abesset ex urbe. Ipse vero accepto secum uno ex amicis suis, egressus est noctu de *Jerusalem*, & venit ad urbes *Juda*, ut peregrinaretur; quando quidem peregrini quoque erant *Saducei* amici patris sui. Prima autem fuga ejus fuit ad גבא *Gabaa*, ubi habitabat גלוסטוס *Galoustus*, amicus ejus fortissimus *Saduceorum*, egressusque cum eo de *Gabaa*, perrexerunt ut congregaret exercitum *Saduceorum*. Postea nuntiatus est *Reginæ*, fugisse *Aristobulum* filium suum, & pergere ad congregandum exercitum *Saduceorum*; narraveruntque

Morbus *Reginæ*.

Aristobulus egre-
ditur noctu de
Jerusalem.

* *Galestius*.

Jos. Ant. XIII. 20
 a Raphia.
 b Rynchora, Lat.
 Sed Jos. Ptolemaeus
 male pro Rhinoco-
 lura. In Jos. se-
 quuntur & Du-
 mas urbes Adra,
 & Marissa; dein
 & Samaria, Car-
 mel M. Itaby-
 rius M.
 c Thabirum.
 Ex voce Montem
 fecit urbem.
 d Marosa.
 e Scythopolis, Jos.
 Scythopolis.
 f Gadara.
 g Gaulanitis.
 h Seleucia.
 i Gabala.
 k Sebon.
 l Midabaal.
 m m Duas illas
 urbes finxit ex
 una voce MS.
 cod. Baoreneema-
 ga.
 n n Item fecit
 duas alias urbes
 ex ista voce On-
 zoraesium.
 o Aulon, Josepho
 Ζαυλὸν, Κινύρια
 Αὐλὸν.
 p Pellante, Jos.
 Πέλλα.
 q Alexander in
 febrem incidit.
 r Ragabam obli-
 det.
 s Ingravescente
 morbo uxor ejus
 alloquitur eum
 ut domui suae
 consulat.
 t Dat consilium
 uxori ut post
 mortem à Pha-
 risaïs gratiam
 consequatur.

tercus, רפיאם ^a Raphiam, הרקרה ^b Hadokora, vel Harokora. Et
 חבון ^c Hebron, מרשה ^d Marefa, שטיפולי ^e Schitipoli, quæ pertinent
 ad Edom. Et נדרת ^f Gadara, גולן ^g Gaulan, סליאוכיא ^h Seliuchia,
 & נבלה ⁱ Gabala. Et חשבון ^k Hesebon, מדיבא ^l Medeba, כחרון
^m Bechoron, מותן ^m Mogan, עין זורה ⁿ Ein-Zora, קוליקוס ^o Colikus,
 אילן ^p Elan, & עילן ^p Alan. Hæ sunt, inquam, civitates, quas non
 subvertit Rex Alexander, quia fœdere junctæ erant cum eo, & circum-
 ciderant carnem præputii sui, habitabantque in urbibus suis. Et etiam
 ex urbibus Regis Syriæ decem civitates munitæ firmaverunt pacem cum
 Israel. Cæteras autem urbes Syriæ subvertit Rex.

^a Sub id tempus incidit Alexander Rex in morbum, qui morbus fuit
 febris quartana; & quamvis illa triennio vexaverit eum, non tamen de-
 stitit à bello. Sed eduxit exercitum contra רגבה ^r Ragabam, quæ erat di-
 tionis גריס ^s Garis Macedonis, & obsedit eam diebus multis. Egressus
 enim fuerat habens in exercitu suo uxorem suam, & concubinas. Cum-
 que appropinquaret dies mortis ejus, Regina Alexandra uxor Regis A-
 lexandri accedens ad eum dixit ei: "Tu nosti quas inimicitias gesseris
 cum Phariseis. Nunc autem duo filii tui parvuli sunt. Ego vero fe-
 mina. Cui ergo relinquis me & in cujus manus me commendas? Fle-
 vitque Alexandra Regina coram Rege. Cui Rex, veni, inquit, & dabo
 tibi consilium à quo nunquam discedes; eritque tibi, & filiis tuis bene
 post me. Cum enim mortuus fuero, abscondes corpus meum, ne ab
 ullo homine hujus populi videatur. Condiessque me aromatibus juxta
 id quod facere solent aromatarii, & unges me unguentis, ne fœtcat
 corpus meum, & recondes illud donec ceperis civitatem hanc. † Et
 postquam expugnaveris illam, tolles corpus meum in Jerusalem, quasi
 corpus viri ægrotantis. Neque revelabis arcanum tuum, nisi Eunuchis
 tuis, quos sciveris esse tibi fideles. Cum autem ingressa fueris in Jeru-
 salem, convocabis Phariseos inimicos meos, quibus revelabis secretum.
 Tradesque eis corpus meum, dicesque præterea ad illos hujusmodi ver-
 ba: En Alexander inimicus vester mortuus est, en vobis corpus ejus.
 Agite cum eo, & decernite judicium, quod bonum fuerit in oculis vestris.
 Si enim in hunc modum locuta fueris ad eos, non dubium quin magis te
 honoraturi sunt, & me quoque sepelient honorifice. Novi enim optimam
 illorum indolem, quod inimicitiam non servaturi sunt; sed quia mise-
 ricordes sunt adjuvabant te, ut regnum obtineas, nam obediet omnis
 populus verbis eorum, si quidem obtinent dominium in populum Je-
 hova; ita ut faciant juxta arbitrium suum. Tu ergo fac omnia quæ
 mandaverint tibi, sequere consilium eorum, & fac quod bonum est in
 oculis eorum. Atque ita regna super civitatem & super populum, donec
 crescant pueri.

Sic ergo fecit Regina. Nam capta urbe illa rediit in Jerusalem, convo-
 catisque Phariseis dixit ad eos omnia quæ præceperat ei Alexander. Pha-

* Jos. Ant. in totis Περσικαῖς ἑστί, in Gerasenorum finibus. In Jos. Lat. est. in monte Gerasenorum. Ex
 qua ultima voce duas illas Ben-Gorien fecit Garis Macedonis. In Munsteri Hebr. est ליגרים quam
 vertit Gerasenorum procul dubio ex Latino Josepho. Et omnia est dictio sequens המקדוני Μακεδονί.

risxi quoque convocantes populum sepelierunt Regem magno cum honore. Deinde locuti sunt in auribus populi, & statim constituerunt Alexandram uxorem Alexandri Regis, Reginam super universas civitates Juda, & Israel, neque cecidit ullum verbum Alexandri in terram. Dies autem quibus regnavit Alexander Rex super universum populum Israel, & Juda fuerunt anni viginti septem, mortuusque est & collectus ad populum suum. Reliqua vero verba ejus, & fortia gesta ejus, & omnia quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in Libro Josephi Ben-Gorionis, qui est apud Romanos, & in Libro Regum Romanorum? Dormivit itaque Rex cum patribus suis, & regnavit Alexandra uxor ejus pro eo.

Mortuo Alexan-
dro regnat uxor
ejus Alexandra.

CAPUT XXXIV.

Cum autem Alexandra federet in solio regni sui, & vocavit primos Pbariseos, & principes eorum, deditque eis potestatem super omnem populum, mittensque adduxit Phariseos ex omnibus locis, ad quæ fugerant propter iram Hyrcani & Alexandri mariti sui. Videns proinde Regina quod duo filii sui inciperent ætatem virilem attingere, tradidit Hyrcano filio suo (ipse est Hyrcanus tertius hujus nominis) sacerdotium magnum; nam ille fuit vir simplex, rectus, & mansuetus; Aristobulum autem filium suum natu minorem (ipse est Aristobulus secundus hujus nominis) constituit principem exercitus, eo quod ille juvenis esset eleganti forma, pulchroque aspectu, & celer pedibus, ob id præfecit eum, ut esset dux Saducæorum simul, & princeps exercitus. Misit quoque & eduxit de domo victorum, omnes Phariseos, quos in vincula conjecerant socer ejus, & vir ejus. Et confirmavit universam legem, quam irritaverant socer ejus, & vir ejus. Præterea misit Regina ad omnes Reges quos subjugaverant Hyrcanus socer ejus, & Alexander vir ejus, ut darent sibi filios suos obsides. Adduxerunt ergo ei filios suos, quos illa accepit, comprehenditque, & retinuit secum ut essent sibi in obsides, propterea ne parentes eorum deficerent à se.

Regina Pharisæis
omnem authori-
tatem attribuit.
Antiqu. XIII. 22

Hyrcano Sacerdo-
tium magnum
tradit.

Aristobulum prin-
cipem exercitus
constituit.

Et ducem Sadu-
cæorum.

prudentia A-
lexandra.

Regnavit autem Regina super Israel, & Juda cum tranquillitate, quiete, & incolumitate, neque fuit in diebus ejus adversarius, neque occur- sus malus. Miserunt præterea omnes Reges, qui erant per circuitum ejus, munera argentea & aurea, idque per singulos annos cunctis diebus ejus, & fuit pax & veritas in diebus ejus super Israel, & Juda. Solummodo præcipui Pharisei deinceps excitaverunt discordias, & prælia cum principibus Saducæorum. Venerunt autem principes Pbarisæorum, quibuscum & Hyrcanus sacerdos magnus filius Reginæ, & dixerunt ei: "Domina nostra Regina in æternum vivat, & prævaleat, & corroboretur contra inimicos populi Jeboræ. Trade in manus nostras principes Saducæorum, qui authores fuerunt Regi Alexandro viro tuo consilio suo, ut esset

Tranquillitas
regni ejus.

Pharisæorum, &
Saducæorum dis-
sentientes.

י' ו' ס' פ' ו' ז'

JOSIPPON

LIBER QUINTUS.

Jos. Ant. XIV. 1.
54:

† C A P U T XXXVI.

Proœmium.

Quid sibi propo-
suit Autor in
conscribenda
sua historia.

Antiquit. XIV. 1.

T. Livii notatur.

In diebus Ben-
Gorionis, ut ipse
ait, Romani Sena-
tores de combu-
rendo T. Livii li-
bro deliberarunt.Se ipsum effert
Ben-Gorion ut
Exemplar boni
historici nihil
aliud quam
ipsam veritatem
spectantis.

Sic ait *Joseph Ben Gorion* Sacerdos, qui rerum historiam texuit, quæ contigerunt *Israeli*, & calamitatum ejus, ut sit memoria earum in documentum, & eruditionem posteris ejus. Intelligentiam enim ex libris ejus consecuturi sunt, & in iis cognoscent misericordias *Jehovæ*. Nunc itaque operæ pretium existimo narrare historiam eorum quæ gesta sunt in *Israele*, post *Alexandra* Regina regnum, & omnium calamitatum, quæ patribus nostris contigerunt, postquam transiit tempus regni, & integritatis ejus. *Omni etenim scriptori, qui libros edit, & res indicat veteres, testaturque de illis, opus est ut in scribendo ordinem teneat, seriemque rerum gestarum, & summopere caveat, ne dum res gestas explanat, præterita cum futuris & priora cum posterioribus immutet.* Neque enim imitaturus sum *Titi Livii* scriptoris *Romani* Exemplum, qui in libro quem de *Annalibus* Regum *Romanorum* conscripsit, de *Eupatore* filio *Antiochi* locutus fuit, priusquam *Antiochi* patris illius mentionem fecisset, sicque immutavit rerum ordinem. Scripsit quoque ibidem res illas quas veras asserere non potest ex testimonio fidelium scriptorum. Quod quidem in causa fuit, cur in diebus meis Senatores *Romani* de comburendo ejus libro deliberaverant. Quapropter *illud maxime observatum velim*, cuilibet viro libros componere volenti, ut primo se profiteatur in eis scripturum juxta veritatem, neque in verbis ejus error deprehendatur.

Hic autem liber, ab hac die, & deinceps futurus est in testimonium cæteris scriptoribus qui post me venturi sunt, & aggredientur scribere, & testimonia allegare. Dicent enim: "Sic & sic memoriæ prodidit *Joseph* Sacerdos, qui est princeps scriptorum omnium, qui libros ediderunt quotquot reperti sunt in *Israel*, exceptis quidem scriptoribus quatuor & viginti librorum Sanctorum. Siquidem illi fuerunt scriptores juxta os *Jehovæ*, & extiterunt ante tempora mea, exceptis item scriptoribus

ribus librorum *Sapientiae Salomonis* Regis, (pax super illum) nec non & scriptoribus librorum *Sapientum Israel*, qui profecto scriptores fuerunt juxta os spiritus Sancti, hi quoque ante tempora mea vixerunt.

Ego vero *Joseph* Sacerdos collegi in libris meis ea quæ ipsemet feci, ^{Sua ipsius præclare gesta conscripfit.} † ut sint in memoriam, & in testimonium *Israel*. Res quoque multas ex libris aliorum fidelium scriptorum deprompsi, qui scripserunt eas calamitates quæ patribus nostris contigerunt, quos quidem libros deinde perdidimus. ^{54:1} Ista autem descripsi tum in libris meis in gratiam *Israelis* exaratis, tum etiam in libro meo majore, quem scripsi pro Senatoribus *Romanis*, ita feci, cum potissimum scripserim, ut testimonia producerem rerum multarum, juxta scriptores multos & veraces. Cujus quidem rei hic mentionem facio, ut sit in testimonium, & exemplum omnibus deinceps scriptoribus *Israel*, quatenus veritatem testentur, non vero loquantur mendacium. Decet autem omnem librorum editorem, *ut scribat verba veritatis*. Sic enim præceptum est ab antiquis scriptoribus, posteriores autem confirmarunt, sicque per traditionem acceperunt. Convenit quoque & maxime congruum est, ut omnis liber qui scribitur, ad normam Legis sanctæ & immaculatæ, cæterorumque librorum prophetiæ exigatur, sunt enim veritas & justitia, & juxta illos conditus est Mundus, atque in illis homo fit homo. Præter hæc autem omnia vanitas, & afflictio spiritus. Quid enim prodest homini intelligenti loqui mendacium? *Qui loquitur mendacium non dirigetur.* ^{Multorum testimonia produxit.}

Porro *Joseph* Sacerdos locutus est hæc verba in isto libro: Anno septuagesimo tertio *אוליפואידס* * *Olipuidas* *הישיש* *Jasbisb*, seu *Consulis*, qui dominabatur *Romæ* per consilium trecentorum, & viginti Senatorum ejus, qui est annus nonus regni *Alexandæ* Reginæ Sanctæ, quæ regnavit super *Israel*, & *Juda*, in sanctitate & integritate. Eo, inquam, anno in diebus *אוליפודס* * *Olipodus* * *Consulis*, in diebus scilicet *פניר'אום* * *Cindius*, & *ארת'ניצ'אום* *Ortensius* principum Romanorum, ante mortem *Alexandæ* Reginæ quasi septem mensibus, principes memorati, jussu *Consulis*, & trecentorum, & viginti Senatorum *Romæ*, fœdus illud innovarunt, quod erat inter principes *Romanos* patres suos, & inter principes populi *Juda*, qui antequam regnaret *Alexander* Rex super *Israel*, dominabantur. Scripserunt autem illi principes *Romani* fœdus supra dictum, atque illud cum principibus *Juda* & *Jerusalem* sanciverunt. Tum deinde principes *Romani*, & principes *Juda* † pariter sculpservnt verba fœderis stylo ferreo in tabulis æneis in *Jerusalem*. Sic quoque principes supradicti fecerunt circa fœdus quod *Romæ* sancitum fuit; ^{Antiquit. XIV. 1} ^{Horatius.} ^{Fœdus renovatur inter Judæos, & Romanos.}

* *Josephus* Græce scripserat τὸ γὰρ ἔτη τῆς ε' καὶ πρὸς ταῖς β' ἑκατομιάδης. Quam Latine reddenda erant Anno tertio centesima septuagesima & septimæ Olympiadis. In vulgatis Lat. sic legitur centesima octogesima tertia Olympiade. In Exemplari autem Lat. quo usus est *Ben-Gurion* omiſſa videntur verba, & septima. Reliqua exhibuit paulum mutata. Ita ut vocem OLYMPIADIS sibi prorsus ignotam sumat pro nomine Consulis Romani, quem primo OLIPUIDAS mox OLIPODUS, dein OLIPOUCUS (forte an Amanuensium vitio) appellat, & numerum appositum annos regni ejus consulis vult designasse. Cum autem Anni CLXXIII. nimio plures viderentur quam ut uni Regi possent tribui, ideo vocem centesima prudens detraxavit. Pergit deinde, & pro QUINTUS ponit CINDIUS, eumque cum Ortensio (ubi nihil mutat) principem alterum Romanorum loco Q. Metelli constituit.

Jos. Ant. XIV. 1. abeuntes enim *Romam* cum principibus Romanis, verba fœderis etiam illic sculpsērunt Itylo hominis in tabula ænea, ut esset in custodiam & memoriale.

Hoc autem ipso anno mortuus est *אוליפואידאס* *Olipuidas*, tuncque Regina erat septuaginta & trium annorum nata, anno scilicet nono regni sui. Illa ergo, & *אוליפואוכוס* *Olipoucus*, per delegatos utrinque principes suos, fœdus de quo supra diximus innovaverunt. Itaque per manum ejus facta est salus *Israeli*, etiam post ipsius mortem, ex quo enim cives *Romani*, fœdus cum *Israele* percusserunt, nihil quicquam mali intulerunt ei, nisi post multos elapso dies, quando nempe *Israelita* defecerunt ab imperio *Romanorum*, quemadmodum deinceps narrabimus.

Bellum Civile.

Inter Hyrcanum,
& Aristobulum
fratres.

Hyrcanus victus
fugit Hierosoly-
ma.

Aristobulus obli-
det Hierosolyma.

39.

Seniores *Israelis*
proponunt con-
ditiones pacis.

Aristobulus ac-
cepit conditio-
nes, & suscipit
regnum.

In diebus illis tribus circiter mensibus post obitum *Alexandræ* Reginae, ambo fratres, *Hyrcanus* scilicet natu major, & *Aristobulus* natu minor filii *Alexandri* Regis, & *Alexandræ* Reginae, inter se commiserunt prælium. Illud autem prælium asperissimum inter eos commissum fuit ad *Jordanem* prope *Jericho*, effususque est sanguis animarum ex *Israele* absque modo & mentura, cecideruntque cadavera innumera in die illo de multitudine *Israelis*. Institerunt autem *Aristobulus*, & milites ejus adversus exercitum *Hyrcani*, ita ut milites *Hyrcani* non potuerint subsistere ante illos, neque sustinere assaultum eorum, sed vertentes tergum fugerunt per viam *Jerusalem*. Et persequutus est eos *Aristobulus* ipse, & milites ejus eundo, & percutiendo usque ad portas *Jerusalem*. *Aristobulus* itaque vicit in conflictu illo, & qui residui manserunt de exercitu *Hyrcani* junxerunt se *Aristobulo*. *Aristobulus* autem, & universus populus *Juda*, obsederunt *Jerusalem*, & oppugnabant illam, conabanturque dejicere muros ejus propter *Hyrcanum*, qui fugerat intra eam. Concludentes enim civitatem manu excelsa, cingebant eam viris bellatoribus *Aristobuli*, veluti cum quis cingulo lumbos circumcingit.

Hyrcanus vero cum in tribulatione esset, ingravesceretque contra eum bellum, eduxit uxorem *Aristobuli* & filios ejus, de carcere quos *Alexandra* Regina mater ejus † in carcerem conjecerat, captamque mulierem, & filios ejus apud se tenebat, ut sic liberaret animam suam à gladio fratris sui mediante uxore, & filiis ejus. Tunc egressi Seniores *Israel*, & Seniores sacerdotum de *Jerusalem*, adierunt *Aristobulum*, & flentes precabantur eum, ut percuteret fœdus cum fratre suo, essetque ipse *Aristobulus* Rex super universum populum *Israel*, & *Juda*: *Hyrcanus* autem frater ejus esset Sacerdos magnus in Templo *Jehovæ*, & subderetur *Hyrcanus* sub manu ejus, essetque Secundus ab illo. Rogaverunt itaque Seniores *Aristobulum*, ut percuteret fœdus sub his conditionibus. Et consentiens *Aristobulus* acceptavit conditionem, & fecerunt sic. *Hyrcanus* igitur egressus extra urbem excepit fratrem suum. Tunc ingressus in urbem *Aristobulus* suscepit regnum de consensu seniorum *Israel*, & *Juda*, & ipsius *Hyrcani* fratris sui. Percussitque fœdus cum *Hyrcano* fratre suo, intrantesque Templum juraverunt sibi invicem. Quod cum vidisset omnis populus, abierunt, singuli itinere suo ad civitates, & terras suas & quievit terra, pacatumque est bellum.

CAPUT

CAPUT XXXVII.

Postea factum est ut adamaret Hyrcanum vir quidam nomine *Jos. Ant. XIV. 2.*
 אַנְטִיפַטֶר Antipater. Vir dives & magnus, potensque in argento *Antipater charus*
 & auro, in pecoribus, & familia multa. Vir autem ille fortis, vir-
Hyrcanus.
 tute bellica præditus, vir consiliorum reconditorum, vir instructus omni
 sapientia, astutia & dolo, quique noverat deprehendere mentes hominum,
 denique vir fallax, & subdolos in omnibus quocumque se verteret. Hic
 Antipater erat dux Gentis Idumæorum, & coegerat illos sub tributo ser-
 vitutis, quemadmodum scripsimus in libro quarto. Antipatrum autem il-
 lum præfecerat super eos Rex Alexander, cum adhuc esset adolescens.
 Porro accepit uxorem Antipater de semine regio Idumæorum, quæ ge-
 nuit & illi quatuor filios, quorum hæc sunt nomina. Primus פְּסִיאָה *55 3*
 Phæcea. Secundus הֶרֹדוֹס Horodus, ipse est Herodes qui regnavit. *Filii Agrippæ,
 de quibus. V. in-
 fra Antiq. XIV. j*
 Tertius פְּנוּדָה Phenoda. Quartus denique יוֹסֵפִי Joseph. Habuit etiam fi-
 liam nomine שְׁלֹמִית Salomith. Et nomen uxoris קִפְרוֹן Kipron, Idu-
 mæa. Unde dixerunt scriptores qui ante me scripserunt, virum illum
 Antipatrum quoque fuisse Idumæum, sed Nicolaus scriptor fidelis dixit
 virum illum fuisse Judæum. Et revera certum est illum ortum ex nobi-
 lioribus Juda ex Judæis illis, qui redierunt de Babylone in Jerusalem, tem-
 pore Nehemiæ filii Helciæ, & Ezræ sacerdotis & scribæ.

Cum itaque vir ille amaret Hyrcanum, consilio inito, voluit Aristobu-
 lus occidere Antipatrum. Sciebat enim, quod amaret plurimum Hyrcanum.
 Quod audiens Antipater, vehementer timuit sibi ad Aristobulo; locutusque
 est ad cor fortiorum Juda, & blandiebatur eis persuasionibus dicens Hu-
 jusmodi verba: "Verbum secretum habeo ad vos, O sancti Jehovæ, quo-
 niam video violentiam & injuriam fieri contra gentem sanctam, qualis
 " vos estis, & augeri iniquitatem, peccatum crescere, impietatem invalesce-
 " re, veritatem autem, & justitiam, & rectitudinem jam desiderari & tol-
 " li à vobis. Neque etiam conquerimur quare minor dominium, & im-
 " perium habeat in majorem, regnatque hodie Aristobulus, & vi occupa-
 " vit regnum; sed non ex ore Dei, neque voluntate seniorum populi
 " ejus. At vero regnat super vos per gladium, & bellum, & per effusio-
 " nem sanguinis multorum de populo Jehovæ. Nunc ergo, O vos Israe-
 " litæ, ponite in cordibus vestris juxta verba mea. Diligite justitiam &
 " veritatem, & odio habete impietatem, & mendacium; cognoscite, quid
 " agere debeatis, ut restituatis regnum Israel, & stabiliatis in judicio &
 " justitia. Cumque in hunc modum verba multiplicasset, & deprehen-
 " disset mentes seniorum Israel, dixerunt ei: " Quid autem faciemus? Si
 " quidem Hyrcanus pepigit fœdus cum illo, & assensum præbuit, ut ille
 " regnum obtineret. Quis autem adoriatur regem? Quis persuadebit Hyr-

*Aristobulus vult
 Antipatrum occi-
 dere.*
*Antipater blandi-
 tur Judæis & ad
 rebellionem in-
 citat.*

Yof. Ant. XIV. a. "cano deflectere ad consilium nostrum, ut violet juramentum suum
"quod juravit cum fratre suo in templo *Jeboue*, se confirmaturum foedus
"inter ipsos.

SS :

Antipater Hyrcanum sollicitat.

† Respondit *Antipater* dicens : "Ego suadebo *Hyrcanum* ut veniat
"ad nos, sitque nobiscum particeps unius consilii. Misit ergo *Antipater*
"nuncios ad *Hyrcanum* ad sollicitandum eum secreto dicens : "Quere ti-
"bi effugium, & evade, audi consilium *Antipatri* amici tui fidelis, quia
"Aristobulus frater tuus cogitat, quomodo te occidat; consilium enim
"dederunt ei consultores ejus dicentes : Quamdiu *Hyrcanus* frater tuus
"vivet nusquam securus manebis, tuque regnumque tuum, quia ille est
"natu major te ipso, & habet jus ad regnum juxta os *Jeboue*, & juxta
"os seniorum *Israel*. Cum ergo interfeceris illum securus manebis tu &
"regnum tuum. Quod consilium dederunt *Aristobulo* fratri tuo, & jam-

Constat Hyrcanus.

"jam confirmaverunt consilium de occidendo te. Audiens autem *Hyrcanus*
"hujusmodi sermonem nequaquam credidit, quoniam erat vir simplex,
"rectus, & mansuetus admodum. At videns *Antipater* quod *Hyrcanus*
"non crederet verbis suis, non destitit hujusmodi sermonibus, diu noctuque
"illum monere. Sed ille minime credidit. Tunc protulit aurum, & ar-

Tandem assensum præbet.

gentum, & conduxit amicos, qui similia loquerentur ad *Hyrcanum*. Qua
"astutia tandem incitavit illum, provocavitque ad capescendam fugam,

Antipater ad Aretam divertit ut in partes suas trahat.

& ait ad eum : "Quiesce tu donec ego abiero, & prospexero tibi de
"loco ubi possis invenire quietem, & refugium. Egressusque, *Antipater* de
"Jerusalem abiit ad *Petram deserti*, ad palatium *Aretæ Regis Arabum*,
"lætatusque est *Aretas*, & egressus est in occursum ejus, nam fuit ab he-
"ri & nudius tertius amicus ejus, percussitque cum eo foedus & juravit ei,

Revertitur Hierosolyma ad Hyrcanum.

quod non traderet *Hyrcanum* in manus quærentium animam ejus. *Antipater*
"vero rediens *Hierosolyma*, nuntiavit *Hyrcano* omnia quæ egerat.

Fugit ad Aretam Hyrcanus, & Antipater.

Egrediensque ille cum eo de *Jerusalem* noctu, abierunt itinere multorum
"dierum usque ad *Petram deserti*, ad palatium *Aretæ Regis Arabum*. E-

SS :

gressus ergo *Aretas* in occursum *Hyrcani* cum curribus, & equitibus
"suscepit eum cum honore magno, manseruntque una in domo ejus, &
"in palatio ejus aliquot diebus.

Antiquit. XIV. 3. Antipater persuadet Aretæ ut pugnet contra Aristobulum.

Quibus ita peractis voluit *Antipater* incitare *Regem Arabiæ*, ut veniret
"cum *Hyrcano* in *Jerusalem*; & pugnaret contra *Aristobulum* ad resti-
"tuendum regnum *Hyrcano*. At *Aretas* renuebat venire & pugnare con-
"tra *Judeos*, quia jam tribus vicibus percusserat eum *Alexander* in bello,
"tuleratque de manu ejus urbes munitas, quæ *Arabum* fuerant. Ad quem
"*Antipater* ait : "Ne molle sit cor tuum, neque formides ascendere nobis-
"cum, quia habemus nobiscum ex fortissimis *Israel* manum excelsam ad
"pugnandum contra *Aristobulum*, Respondens vero *Aretas* dixit : "Si
"restitueritis mihi omnem terram & decem civitates, quæ sunt urbes
"armamentariorum, quas accepit *Alexander* de manu mea, tunc ego
"ascendam vobiscum, & pugnabo contra hostes vestros. Et juravit ei
"*Hyrcanus* se redditurum omnem terram atque decem civitates illas. Obse-
"quens ergo ei *Aretas* congregavit universum exercitum fortissimorum mi-
"litum suorum, & profectus cum eis perrexit ad oppugnandam *Jerusalem*,

Aretas proficiscitur contra Jerusalem.

cum exercitu quinquaginta millium equitum, & cum populo multo & validissimo.

Profecti itaque de Petra Deserti venerunt in terram Juda, & egressus Aristobulus in occursum eorum miscuit certamen magnum cum eis. *Et factum est die hujus praelii, ut deficeret populus multus ad Hyrcanum, & ad Antipatrum opem laturus illis.* Cum ergo vidisset Aristobulus deficere multitudinem magnam de exercitu Juda ad Hyrcanum, relicto exercitu fugit in Jerusalem, solus & destitutus omnibus, omnes enim viri bellatores ejus junxerunt se Hyrcano, & Antipatro. Aretas vero Rex Arabum progressus castra metatus est contra Jerusalem, habens secum universum populum Juda, & Arabiæ. Aristobulus autem habuit dumtaxat cives Jerusalem, & sacerdotes fideles. Factum est itaque ut bellum in dies magis ac magis cresceret, duravitque tumultus belli usque ad decimum quintum diem primi mensis. Quapropter multi pii viri & justi, relinquentes terram Juda abierunt, † ut peregrinarentur in Aegypto, & ibi festum Azimorum celebrarent, procul à bellis, quæ ingruiebant inter-
ra Juda. Tunc circumcinxerunt Jerusalem andique populus Juda, & populus Arabiæ.

Praelium inter Aristobulum, & Aretam, Fugit Aristobulus in Jerusalem.

Aretas obidet Jerusalem.

96. Multi Judæi discedunt in Aegyptum.

Latebat autem in populo Juda, vir quidam pius nomine Chonia, vir justus & Deo amabilis, qui probatus & perfectus inventus stabat in dis-
sidio, & orabat pro populo Jehovæ. Cumque cælum clausum esset, & non redderet pluviam, orabat vir ille cujus nomen Chonia, & postulabat à Jehova pluviam, & Jehova exaudiens illum semper in oratione ejus, non differebat petitionem ejus. Et sic quidem fecit Chonia multis vicibus cum esset cohibitio pluviae in terra Juda. Die autem praelii invenerunt Choniam latentem in castris Juda, & deducerunt eum coram ducibus Judæorum, statueruntque eum in medio populi, dixeruntque ei duces, & populus: "Ora ob istum conflictum, qui accidit nobis, si fortasse faciat
"propter nomen suum, & exaudiat te sicut exaudivit te cum rogares
"eum pro pluvia, & tradat in manus nostras Aristobulum, & sacerdotes
"qui sunt cum eo.

In castris latet.

Interrogatur de eventu belli.

Respondens autem Chonia ait: "Vos populus Jehovæ estis, & illi sunt
"sacerdotes ejus, & ego orabo quidem pro vobis, sed & orabo etiam pro
"sacerdotibus, neque maledicam, neque imprecabor sacerdotibus Jehovæ.
"At illi coegerunt eum dicentes: "Scito, ni feceris voluntatem
"nostram, scito, inquam, te morte moriturum. Cum ergo molestant eum, levavit oculos suos in cælum, & expansis manibus suis orabat dicens: "Jehova Deus cælorum, Rex universi mundi, in cujus manu est
"anima omnium viventium, & figmentum cogitationum cordis hominis
"populi tui, & sacerdotum tuorum dirige cor eorum ad te, & non exau-
"dias istos contra illos in malum, sed in bonum, quoniam isti sunt popu-
"lus tuus, & illi sacerdotes tui. Cumque oraret juxta hæc verba, irru-
"erunt quidam impii Judæi in illum subito, & interfecerunt eum. Sed non
"distulit Jehova ultionem suam. Nam percussit castra Juda peste, & in-
"terfecit eos, mortuique sunt plurimi ex multitudine Juda propter sangui-
"nem Choniae.

Orat ad Deum pro concordia inter utramque partem.

Quod egre ferentes impii trucidant illum.

Ultio divina.

Jos. Ant. XIV. 3.
56:

Fraus impio-
rum.

Ultio divina.

† Post hæc locuti sunt sacerdotes de muro ad populum dicentes: "Vos
" *Israelitæ* populus *Jehovæ*, date manum Deo *Israel*, Deo vestro, &
" Domui sanctuarii ejus, accipite vobis agnos, hircos, & arietes, ut
" *sacrificemus victimas festi*, juxta consuetudinem, quia festum *Azimo-*
" *rum* est hodie, neque committatis, ut cessare faciatis holocausta de alta-
" ri, ne vobis sit in delictum. Responderunt de populo ad sacerdotes, &
" dixerunt eis: "Date nobis *argentum & aurum pro singulis arietibus mil-*
" *le drachmas aureas*, & sic pro uno quoque agno & hirco, & dabimus
" vobis petitionem desiderii vestri ut postulatis. *Cumque* Aristobulus &
" *sacerdotes dedissent aurum*, non reddiderunt eis *hostiam*, sed surri-
" puerunt impii peccatores *hostiam*. Oraverunt ergo sacerdotes, & clama-
" verunt ad *Jehovam* super eo quod rapuissent impii populi victimas *Jeho-*
" *væ*. At *Jehova* non distulit *vindictam*, sed percussit populum fame magna
" ut Ephah tritici, emeretur una *Dragma aurea*.

C A P U T XXXVIII.

Jos. Ant. XIV. 4.
Pompeius bellum
gerit contra Ti-
grane.
* Scaurus.

Aristobulus petit
auxilium à Scau-
ro.

Aretas jussu
Scauri oblidio-
nem solvit.

56: a
Capiron.
Aristobulus ab-
euntes persequi-
tur.

Cephalon frater
Antipatri occidi-
tur.

Aristobulus mittit
munera Pompeio.

Ms. Lat. Tripion.
Græce Τριπύριον.

2 Jos.

IN diebus illis פומפיוס Pompeius Magnus princeps militiæ Romano-
rum, egressus est cum ingenti exercitu contra תיגראן Tigranem Re-
gem Armeniæ. Et mittens אבאורוס * Abaurus, unum è servis suis
præcepit ei, ut incursionem faceret in Syriam. Cumque Scaurus venisset
ad Damascum, misit Aristobulus nuncios in occursum ejus, ut postularent
auxilium ab eo, misitque ei aurum multum in munus. Accepit autem
Scaurus aurum de manu nunciorum Aristobuli, & misit epistolam ad A-
retam Regem Arabiæ in Jerusalem dicens: "Discede ab Jerusalem; nisi
" enim recelleris, scito quod venient Romani contra te. Aretas ergo
lecta epistola Scauri, discessit ab Jerusalem, & abiit. Comitatique sunt
cum Hyrcanus & Antipater, eo quod deficeret auxiliator, & deesset
auxilium. Tunc egressus Aristobulus de Jerusalem cum paucis persecutus
est Aretam, & Hyrcanum atque Antipatrum, cumque attigisset eos, † in
קִיפָרוֹן Kiparon pugnavit cum eis, & superans eos prælio, dejecit in ter-
ram sex millia militum de populo Arabiæ. Sed etiam de populo Juda,
qui erat cum Hyrcano prostravit cadavera multa in terram. Occiditque in
illo prælio קופלוס Kophalusa fratrem Antipatri: Ac deinde reversus
Aristobulus regnavit super Juda.

Postea venit quoque Pompeius Magnus princeps militiæ Romanorum in
Damascum. Et miserunt cunctæ gentes in circuitu Damasci nuncios cum
muneribus. Aristobulus quoque misit ad eum pro munere vitam auream
pondo quingentorum talentorum, & etiam hortum aureum appellatum
טרפיון Tripion lingua Græca, ut mihi videtur Josepho filio Gorionis sa-
cerdotis. Hæc dicit Josephus: Hanc autem vitam & hortum illum ego
vidi in templo גובים Gobis imaginis, seu Idoli quod est Romæ. Et qui-
dem

dem inscriptio hujus vitis insculpta fuit his verbis: "Hæc est vitis, quam
" misit Romam Aristobulus Rex Judæorum.

His itaque gestis venerunt nuncii ad Pompeium simul ab Hyrcano, & Aristobulo. Et Hyrcanus quidem misit Antipatrum, Aristobulus vero misit נוקמים Nocomedem. Venit ergo Nicomedes ad Pompeium, & precatus est eum, ut ferret auxilium, manumque porrigeret Aristobulo: nam dederat ei quadraginta talenta auri. Antipater vero videns quod Nicomedes illum inclinasset ad auxiliandum Aristobulo, siquidem dederat ei aurum, locutus est ad eum secreto dicens: "Ut quid pollicitus es
" auxilium Aristobulo, & accepisti munus de manu ejus? Nonne melius
" erit tibi, si tu ipse dominium habeas in gentem magnam & robustam,
" qualis est gens Judæorum? Et erit tibi nomen, faciesque rem magnam
" qualem non fecerunt patres tui? Etenim si auxilium tuleris Hyrcano
" in regno, habebis eum servum, sed & omnes Judæi erunt servi tui.

Duo fratres mirtunt legatos ad Pompeium.
Nicomedes.

Antipater Pompeio persuadet ut ipse dominium gentis Judæarum occupet.

Quæ verba Antipatri cum audisset Pompeius gavisus est & valde, & dixit Antipatro: "Si ita est desiderium vestrum, quiescite vos donec ego
" verbis persuasero Aristobulum, si forte veniat ipse ad me. Ego enim tim
" meo bellum miscere cum illo, ne forte aciem ordinet, occupetque vada
" Judæorum, quo facto jam poterit prævalere contra hostes suos arcendo
" illos à terra sua. Sed expectate donec ille venerit ad me: Vadamque
" cum eo in Jerusalem, & tunc tradam regnum Hyrcano, ea tamen con
" ditione, ut singulis annis nobis tributum pendatis. Dixit Antipater:
" Ita faciemus; quæcumque enim statuerò, Hyrcanus confirmabit. Juravit
" que ei super hac re. Deinde jussit Pompeius vocari Nicomedem: "Ut
" veniat, inquit, ad me, & dolo seducam. Qui cum venisset ad eum, lo
" cutus est ei dicens: "Festina, & dic domino tuo Aristobulo. Sic ait,
" Pompeius princeps militiæ Romanorum: Festina absque mora venire
" ad me. Ecce Antipater in manu mea est, & ego expecto te Damasci,
" donec venias, & confirmabo Regnum in manu tua: Sic enim constituit
" Consul, & trecenti atque viginti consilarii ejus. Sunt autem hæc verba
" epistolæ, quam misit Pompeius ad Aristobulum dicens: "Pompeius prin
" ceptus militiæ Romanorum Aristobulo Regi, & principibus Regni, qui
" sunt sacerdotes Jehovæ, & populo Juda salutem. Notum sit vobis quod
" accepto amicitiam vestram cum summa benevolentia, & jam meum est
" confirmare desiderium vestrum prout postulatis. Notum sit autem
" tibi, Aristobule, quod vitem & hortum quem misisti mihi, accepi, mi
" sique Romam, & statim atque pervenerunt ad Consulem, lætatus est:
" plurimum ipse atque trecenti, & viginti consilarii ejus, & ponentes
" illud munus tuum in Templo Jovis laudaverunt te, oraveruntque pro
" te in loco illo. Scripsit præterea Consul mihi, ut confirmem regnum
" in manu tua. Quapropter si bonum est in oculis tuis, Festina venire
" ad me in Damascum, & faciam juxta placitum tuum ex æquo & bono.
" Hæc autem epistola scripta est in libro fœderum † Regni Romani.

56:1

Pompeius mittit: Nicomedem ad Aristobulum cum literis.
Tenor Epistolæ.

57.

Factum est proinde cum venisset Aristobulus in Damascum, ad Pompeium magnum principem militiæ exercitus Romanorum, & fortissimum, inter illos Hyrcanus autem, & Antipater, & seniores Juda, qui erant cum

Aristobulus venit Damascum.

Jos. Ant. XIV. 4.
Seniores Juda
expostulant con-
tra Aristobulum
apud Pompeium.
Antiq. XIV. 5.

cum Hyrcano & Antipatro jam erant Damasci. Porro seniores Juda dixerunt ad Pompeium: "Decerne judicium, O princeps magne, & vir misericordiarum, judicium veritatis, & justitiæ inter duos fratres istos. "Noveris domine noster, quod Aristobulus obtinuit dominium per vio-
"lentiam adversus fratrem suum natu majorem, & aggravavit jugum
"nostrum; Postquam occupavit regnum gladio & lancea, & prælio?
"Regnavitque cum tyrannide super populum Juda. Nec hoc illi satis est,
"sed percussit quoque omnes gentes, quæ nobis vicinæ sunt, & quæ ab
"heri, & nudius tertius nobis junctæ fuerunt amicitia, & ipse causa fuit
"cur inimicæ factæ sunt nobis, quoniam effudit sanguinem multum in
"terra earum; ita ut sit ille crudelis, & in populum suum & in alienos.
Produxit deinde Antipater mille testes à senioribus Juda, qui omnes testi-
monium præbuerunt super omnibus verbis istis.

Mille testes pro-
ducti ab Antipa-
tro contra Aristobu-
lum.
Respondet Ari-
stobulus.

Respondens vero Aristobulus ad Pompeium dixit: "Verum quidem
"est, quod frater meus Hyrcanus major me est, sed ignavus & debilis
"est, & ineptus ad regnandum. Ego vero non affectavi Regnum, neque
"ambivi regnare, sed videns diffluere potentiam populi, & omnes ser-
"vos Juda, quos patres nostri subjecerant ex gentibus circumvicinis, jam
"defectionem moliri & obvertere humerum rebellem, nihilumque esse &
"potentem simul & abjectum. Cum ergo hæc ita esse vidissem suscepi
"regnum, gessi bella & reduxi illos sub potestatem Juda, sed & pater
"meus ante diem mortis suæ præcepit mihi, ut regnarem post matrem
"meam, videns nimirum segnitiem fratris mei & defectum mentis ejus.

Aristobulus quo-
que producit
testes.

57.
Pompeius miratus
habitum & or-
natus Judæorum.

Optat in eos do-
minium habere.
Laus gentis.

Invenit etiam Aristobulus testes plurimos, qui testimonium præbuerunt
super verbis istis. Fuerunt autem omnes testes, quos produxit juvenes
induti biacinto, & purpura habentes superposita ornamenta aurea, &
lapides pretiosos. Admiratusque est Pompeius ornatum & juvenum & ele-
gantiam omnis pulchritudinis eorum. Tunc respondens dixit senioribus:
"Populus iste Reges sunt: Beatus Rex qui imperium habet super hunc
"populum Juda, sed & nos beati erimus si valuerimus regnare super po-
"pulum hujusmodi. Jam certe divulgabitur nomen nostrum in univer-
"sam terram, & pavor, & terror noster irruent super omnes gentes, post-
"quam subjugaverimus gentem hanc fortem.

Pompeius venit in
Jerusalem.

Duo fratres in
itinere litigant
inter se de re-
gno.

Gentes clamant
contra Aristobu-
lum.

His ita peractis profectus Pompeius à Damasco venit in Jerusalem, ut
videret quidnam populus dicturus esset de causa regni, ad quem nimi-
rum ex duobus fratribus veritas, & jus rectum pertinerent. Comitati sunt
autem illum Aristobulus & Hyrcanus. Cum autem adhuc essent in itinere
ambo fratres, litigabant ad invicem pro regno; & convitiis laceffebant
invicem coram Pompeio. Jussit ergo ut quiescerent ab ira. Sed & gentes,
cives scilicet urbium quas ceperat Aristobulus, clamaverunt ad Pompeium
adversus Aristobulum, qui subjugaverat illos. Vocavit itaque Pompeius
Aristobulum, jussitque, ut restitueret illas urbes dominis suis, scriberet-
que Chirographum in quo certiores eos redderet, quod nunquam eos
bello peteret. Parens itaque ei Aristobulus reddidit illis urbes, scripsit-
que eis chirographum, firmavitque illud juxta omnia, quæ præceperat ei
Pompeius. Cum autem rursus Hyrcanus disceptaret cum Aristobulo
propter

propter regnum dixit ad eos *Pompeius*: "Quiescite; & ne contendatis, donec venero vobiscum in civitates vestras, & novero cujusnam sit jus ad Regnum. Porro intellexit *Aristobulus Pompeium* propenso animo esse, ut ablatum à se regnum conferret *Hyrcano* fratri suo majori. Quare fuga se corripuit à conspectu ejus, & profectus abiit inconsulto illo, venitque *Aristobulus* in דליונה *Deliona*. Inde abiit & transiit פירוס Pellem & Scythopolim, & ultra progressus pervenit in אלסכנדרונה *Alexandrona*, mansitque ibi.

Aristobulus videns *Pompeium* non sibi favere fuga se proripit
Jof. Ant. XIV. 6.
Delon.
Alexandrium.

At iratus *Pompeius* venit in eum omnem impetum belli, quem destinaverat contra Persas. Et persecutus est eum *Pompeius*, attigitque illum in *Alexandrona*, & obsedit urbem. Tunc dixerunt sapientes *Aristobuli* ad eum: "Cur vis rebellare Romanis, cum videas illos fere totius mundi dominio potiri, præsertim cum videas non esse nobiscum hic de filiis populi nostri, qui adjuncti sunt cum eis? Audiens ergo illos, & consilio eorum morem gerens, egressus est ad *Pompeium*, & rogavit pacem.

Pompeius illum persequitur.
57:.

Obsidet in urbe *Alexandria*.

Ad deditionem coactum recipit.

Et cum adhuc contenderet cum fratre suo de regno, reversus est iterum, & intravit *Alexandronam*, unde postridie egressus *Aristobulus* tuba cecinit, & rebellionem movens abiit in *Jerusalem*. Persecutus est ergo *Pompeius*, habens secum totum apparatus exercitus Romanorum, & universum exercitum eorum. Profectique inde venerunt eundo, & progrediendo usque ad *Jericho*, civitatem fragrantissimi odoris, & castra ibi posuerunt. Nomen autem illius civitatis appellatur עיר הריח civitas odoris, crecebat enim in loco illo arbor אפרסמון * *Apharsamon*, appellata כלסאם *Balsam*, unde fluit oleum optimum, quod vocatur oleum *Apharsamon*, quod ipsum est oleum פנו *Pannag*. Hæc dicit *Joseph Ben-Gorion*: Nunquam Arbor illa alibi quam in *Jericho* visa est, quantumlibet multi Reges terræ, ac precipue omnes Reges *Egypti*, tulerint furculos hujus Arboris, & tentaverint plantare ex eis in terra sua pluribus in locis, sed non suscepit hæc arbor naturam soli; aruit enim. Mansit proinde Arbor illa in *Jericho*, usque ad desolationem Domus secundæ. Postquam enim devastata est Domus sanctuarii secundi, tunc translata est arbor illa de *Jericho* in *Egyptum*, & ad alia loca, qui quidem locus cognitus est, perseveratque illic usque in hodiernum diem. Est tamen adhuc paululum arbusculi hujus etiamnum in *Jericho*. Appellatur etiam urbs *Jericho* עיר הירח civitas *Lunæ*; eo quod præsideat *Luna* solemnitatibus *Jehovæ*, quas solebant prædicare secundum illam in ista civitate. Quando enim nova exoriebatur, nullatenus conspiciebatur in quocumque loco terræ habitata, priusquam conspecta fuerit in *Jericho*. Quapropter testes illi fideles qui veniebant, ut testimonium redderent senioribus *Israel* de apparitione *Lunæ*, veniebant de *Jericho*. Nam ex omnibus testibus, qui veniebant, ut testarentur de apparitione *Lunæ* ex hac parte, nullus inventus est, cujus testimonium fuerit causa ambiguitatis & erroris. Sed non idem fuit de testibus cæterorum locorum, quia persæpe errabant in testimonio suo & hallucinabantur.

Iterum fugit *Aristobulus* & venit *Hierosolyma*.
Antiquit. XIV. 7.
Pompeius persequitur usque *Jericho*.
* Opobalsamum.
Descriptio agri *Hierichantini*.
Arbor *Balsami*.

In *Jericho* luna nova observabatur.

57:.

CAPUT XXXIX.

Jos. Ant. XIV. 7.
Pompeius mira-
tur civitatem
Hierosolymorum.

ET factum est post ista, ut mane consurgens Pompeius abiret de Jericho versus Jerusalem. Et videns altitudinem murorum civitatis, excelsasque turres ejus, lapidesque ejus, & fenestras ejus, & decorem pulchritudinis ejus, splendoremque illius, stupefactusque, & attonitus, considerans majestatem urbis. Tunc dixit Pompeius: "Quis poterit lapidem de funda projicere aut jaculari sagittas arcu contra hanc urbem sanctam. Nonne continuo arescet manus ejus? Aitque præterea: "Beatus Rex, qui regnat in hac urbe, & beatus populus qui habitat intra illam. *Deinde egressus est ad eum Aristobulus, rogavitque ab eo pacem, & excepit eum amice, pœnitundine ductus, quod rebellis ei exitisset.* Pompeius ergo benigne suscepit illum parcens ei, fecitque pacem cum illo. Tunc dixit ei Aristobulus: "Omnia quæ dixeris mihi, faciam, atque cuncta quæ imposueris mihi, dabo; si modo mihi patrocinatus fueris pro regno servando, neque me humiliaveris coram inimicis meis. Ad quem dixit Pompeius: "Vasa aurea quæ sunt in Templo & lapides pretiosos, qui illic sunt, trade mihi, ut mittam ea in terram Romanam ad Templum Jovis, & tunc agam tecum juxta placitum tuum. *Cumque Aristobulus assensum præbisset dicens: "Faciam; Misit Pompeius נבִיאִים Gabioras virum fortem, & cum eo manum excelsam ex fortissimis Romanorum, qui tollerent vasa & lapides pretiosos de Templo Jeeboe, quod erat in Jerusalem, sed renuerunt sacerdotes & populus dare illa, quæ postulaverat Pompeius, fugaveruntque Gabinium ex urbe, & multos de fortissimis Romanorum prostraverunt in prælio commisso intra Jerusalem.*

Aristobulus ei sup-
plex occurrit.

Benigne suscipi-
tur.

Promittit Pom-
peius vasa Templi,
& lapides pre-
tiosos.

* Gabinus.

Sed sacerdotes &
populus nolunt
tradere.

Antiquit. XIV. 8.
Pompeius Aristobu-
lum in vincula
conjecit.

38.

Obsidionem ur-
bis parat.

Hierosolymitani
erumpunt in
mercium Re-
manorum.

Seditio magna
intra urbem.

Unde iratus Pompeius tradidit Aristobulum in carcerem, vinxitque eum catenis æreis, & propius accessit ad urbem, ut oppugnaret eam manu excelsa, viditque, & ecce urbs munitissima ex omni parte, utpote, quæ sita erat in monte edito, præter partem septentrionalem; quia ibi erat planities. Et propterea Pompeius collocavit illic omnia machinamenta sua bellica, & omnem exercitum suum, qui erat validissimus. Omnis enim exercitus Romanus, quem destinaverat contra Persas, & Medos, collectus fuit contra Jerusalem. At cives Jerusalem erumpentes ad bellum contra Pompeium ex improviso, clangentesque tuba, magnum impetum fecerunt in castra ejus, & dejecerunt ex eis occisos multos in terram, & stupefactus Pompeius de fortitudine hominum illorum, & de agilitate juvenum, constituit apud se proficisci ab urbe.

Postea vera ortum est bellum magnum intra urbem Jerusalem inter viros Aristobuli, & viros Hyrcani. Viri enim Hyrcani dixerunt, appetendam esse urbem, & suscipiendum Pompeium intra civitatem. Viri autem Aristobuli contra obsistebant, neque volebant introducere illum in urbem. Ingruit itaque bellum internum ea de re, gravius quam bellum exter-
num.

ternum. Et mortuus est populus multus de *Juda* in praelio isto. Quod *Pompeius* ingre- cum audisset *Pompeius* accessit ad portam, ut oppugnaret eam? *Tunc* Pompeius ingre- ditur in Jerusa- lem. *Judæi, qui stabant à partibus Hyrcani aperuerunt portam, & exceperunt Pompeium cum universo exercitu ejus, intra urbem. Cepit ergo Pompeius Jerusalem & Palatium Regis. Sed Templum Jehovæ non cepit, quia sacerdotes clauferant portas Domus Templi Jehovæ, occupaveruntque aditus Templi, & pugnaverunt contra illos fortiter.*

*Tunc erat mensis quartus. Pugnaverunt autem sacerdotes usque ad decimum septimum diem, quo die erat jejunium cum oblationibus mune- rum. Et obtulerunt sacerdotes victimas, & holocausta coram altari Je- hovæ. Pompeius vero admovit Arietem ferreum, ut concuteret turrim Templi, quatiensque turrim, dejecit eam in terram; & aperta sunt in- teriora Templi. Et statim ascendit primo super turrim קורנליאום Tompæius admo- vens turrim templi dejecit. * *Kornelius. Post quem ascendit פורפיוס Forpius, & פאוסטוס Faustus, & סניאס Sinius, & פוניוס Fonijs, & turba magna cum illo, de mili- tibus Pompeii habentes gladios evaginatos in manibus suis, & egressi sunt in Templum ea ipsa hora, qua sacerdotes immolabant victimas, & offer- rebant holocausta coram Jehovæ, & discursitaverunt intra Templum eun- do, & percutiendo sacerdotes Jehovæ, dum intenti exequerentur cultum Jehovæ. At sacerdotes neque trepidaverunt, neque territi, neque pavesciti sunt à gladiis evaginatis, neque tremefacti à splendentibus in morem fulguris mucronibus, neque animo fracti propter cadavera mortuorum, passim corruentium in medio Templi Jehovæ; sed incedebant super cada- vera, & exequiebantur ministerium Jehovæ, immolantes victimas ejus, & offerentes holocausta, & oblationes. Dicebant autem sacerdotes unus- quisque ad proximum suum: "Confortamini & robusti simus, O sacer- dotes Jehovæ, & occidamur coram altari Jehovæ; quia melius est no- bis mori in ministerio ejus, quam derelinquere ministerium Jehovæ, & abjicere cultum ejus à nobis. Et sic fecerunt. Versabantur itaque sacer- dotes Jehovæ, absque ullo pavore, aut timore in medio conflictu certami- nis, perinde ac si quis ambularet in profunda pace. Et quando sacer- dos unus cadebat offerens victimam suam, mox successit illi alius, acci- piensque de manu ejus oblationem offerebat ipse. Quod si & ipse occi- deretur, aderat collega ejus, & exequiebatur quod ille facere intendebat, donec perficeretur omnis cultus Jehovæ, per manum sacerdotis in die illo jejunii. Occisi sunt ergo sacerdotes omnes accincti Ephod lineo, & indu- ti vestibus sacris, & cadebant cadavera vulneratorum sacerdotum super corpora victimarum, mixtusque est sanguis eorum cum sanguine victi- marum, & mortui sunt omnes cum sanctitate coram altari Jehovæ.**

Hæc insuper addit Joseph Ben-Gorion sacerdos in libro suo, de sacerdo- tibus illis, dicens; in omnibus quæ locutus sum de sacerdotibus Jeho- væ non mentitus sum, sed veritatem narraui. Si quis autem, post quam legerit meum librum hunc, & noluerit credere, adeat & legat li-

Bb 2

bros

* In MS. Lat. Sic legitur, *Cornelius Faustus Sille Silius*, ubi tres priores voces pro totidem virorum nominibus accepit *Ben-Gorion*. Nempe post *Cornelium* (interposito פורפיוס *Forpius*, qui est *Furius*, de quo postea mentio est in eodem Textu Lat.) venit *Faustus*, deinde *Sinius*, qui respondet סניאס *Silla*. *Fonijs* autem qui ultimus cum turba magna ingreditur in templum, proculdubio est *Fabius*, ut ibidem legitur.

Sacerdotes pu- gnant pro Tem- plo.

Tompæius admo- vens turrim templi dejecit.

Milites i ruunt in templum ho- ra sacrificii.

Nihilominus Sacerdotes cul- tum Jehovæ exe- quuntur.

Magna strages.

Mira constantia, & zelus sacerdo- tum.

Antiquit. XIV. 9.

38: Ant. XIV. 2. *bros scriptorum aliorum, qui eadem mecum testati sunt. Multi enim scriptores ita testantur. Porro hoc factum etiam descriptum est in libro Nicolai Damasceni † & in libro Strabonis Cappadocis, & in libro Titi [Livii] scriptoris Romani, qui scripsit gesta Pompeii Romani, & in aliorum scriptorum libris. Dicit adhuc Josephus sacerdos: Res alias multas descripsimus in libro, quem scripsimus in Commentarium Regibus Romanis, quæ hic non descripsimus nisi, quia digna sunt quæ scriptis mandentur populo sanctitatis. Hunc autem librum scripsimus populo Jehova. Idcirco non hic descripsimus, nisi calamitates quæ transierunt super populum Jehova, quando nempe, miscuerunt bella à se ipsis inter se, aut quando gesserunt bella cum Regibus exterarum gentium.*

Principes Romani
Templum in-
grediuntur.

1 Gaius.

2 Antonius.

3 Marcus.

4 Tullius.

5 Cicero.

Pompeius ipse &
milites ejus in-
grediuntur in
Sanctuarium.
Sed parit San-
cto sanctorum.

Postquam itaque sacerdotes in Templo fuerunt consumpti, *ingressi sunt principes Romani* in Sanctuarium, & manserunt ibi. Hæc sunt autem nomina eorum נָיוֹס ¹ Gaius, & אַנְטוֹניוס ² Antius, & סַרְכּוּס ³ Sarcus, & טוּלְיוֹס ⁴ Tullius, & קִרְקֶרְיוֹס ⁵ Karkerius, qui fuit Princeps, & scriptor, scripsitque in libro suo omnia, quæ propriis oculis vidit, ea nempe quæ commissa sunt in sacerdotes Jehova, & in Sanctuarium ejus. *Postea quoque venit Pompeius, & cum eo multi ex Romanis, & ingressi sunt in Sanctuarium Jehova.* Videntque sanctum sanctorum percipit ei, & non misit manum in vasa ejus, quemadmodum fecerat in cæteris aliis sanctuariis, cum enim invenissent illic vasa aurea, & ingentem copiam Drachmarum aurearum, nempe duo millia Talentorum, nec voluit Pompeius contingere rem ullam quam invenit in Templo. Sed præcepit residuis sacerdotibus, ut repurgarent Domum, & offerrent oblationes, & sacrificarent holocausta juxta consuetudinem, quod & illi fecerunt. *Et tradidit Hyrcano universum regnum, & occidit omnes amicos Aristobuli.* Ipsum autem Aristobulum ligavit catenis æreis, ut illum Romam duceret. Cunctas quoque civitates Syriæ, quas Judæi occupaverant in bello restituit Syris. Sed & omnes terras quas devastaverant Reges Hasmonæorum reddidit habitatoribus suis. Eos autem qui subiecti erant sub potestate Jerusalem fecit Pompeius liberos, ne amplius servi essent Jerusalem. *At tandem Jerusalem ipsam, † quæ fuerat domina Cæterarum Provincia- rum fecit servire sub tributo Romanis.* Et gentem Judæorum privavit regno suo, & subjecit tributo servitutis.

Tredit Hyrcano
regnum.

38:

Josephi Ben-Gorion
querela.

Hæc loquutus est Josephus Ben-Gorion sacerdos dicens: “Hoc omne malum evenit nobis propter Hyrcanum, & Aristobulum fratres. Illi enim sunt, qui primo miscuerunt bellum inter se, & causa fuerunt, auctoresque mali hujus in Jerusalem, & redegerunt nos in servitutem sub regnum Romanum. A quo tempore descendimus à magnificentia nostra, & fuimus humiliati sub potestate regni Romani.

Pompeius rever-
tens Romam
captivum ducit
Aristobulum.

Et factum est post ista, ut Pompeius abiens reverteretur in terram suam Romam, & secum tulit Aristobulum cum duobus filiis, & duabus filia-

* Hic quoque Arenæ multiplicat principes Romanos. Verba MS Lat. ita se habent: Centesima septuagesima nona Olympiade, Gaius Antonius, & Marco Tullio Cicerone consulibus, hostes, templum ingressi cunctos peremerunt. Neque his contentus, illos ipsos consules, qui tunc erant Romæ, in Templum Hierosolymitanum introducit, ut tam horrendam carnificinam propriis oculis intueantur. Ciceronem præteritum, de quo audierat proculdubio magnum fuisse scriptorem, fingit hac vidisse & descripsisse

bus ejus. Tertius vero filius ejus nempe Alexander, proripiens se fuga evasit in terram Egypti, & latuit ibi. Reliquit autem Pompeius dominatorem in omni terra Israel Hyrcanum, cum Antipatro apud quos & Scaurum Principem militiæ suæ reliquit, cui omnem quoque terram Egypti, ut dominaretur in illam, attribuit.

Alexander filius Aristobuli fugit in Egyptum.

CAPUT XL.

ET factum est, dum pergeret Pompeius Romam itinere suo, profectus est Hyrcanus cum Scauro, & venit ad Petram Deserti, ut oppugnaret illam, & Antipater cum eis. Interim Alexander filius Aristobuli audiens illos pergere, ut bellum inferrent Arabiæ, ascendit ipse in Jerusalem, & instauratis muris Jerusalem, quos diruerat Pompeius, congregavit ex Judæis manum validam, & dominatus est super illam. Quod ubi audierunt Hyrcanus & Antipater reversi sunt cum copiis suis relicto Scauro, ut bellum gereret in Arabiæ, pugnavit autem Alexander contra Hyrcanum, & Antipatrum, fugavitque illos, & persecutus est. Quo audito Scaurus contendit venire ad præliandum cum Alexandro, venit itaque, & pugnavit cum eo, sed nec ipse stare potuit ante eum.

Antiqu. XIV. 9. Dum Hyrcanus bellum gerit in Arabiæ.

Antiq. XIV. 10. Alexander occupat Jerusalem.

Fugat Hyrcanum, & Scaurum.

Tunc temporis ascendit Gabinus ab urbe Roma in terram Syriæ, & exegit tributum ab illa, erat enim sub potestate regni Romanæ & ex dominio ejus. Audiens autem omnia quæ fecerat Alexander filius Aristobuli, quomodo pugnasset contra Scaurum, & occidisset multos Romanos, & in fugam verisset Hyrcanum, & Antipatrum, instaurassetque muros Jerusalem, quos diruerat Pompeius Magnus; displicuit multum in oculis ejus. Profectus est itaque Gabinus contra eum, cum exercitu ingenti ex militibus Romanis & Syris, cui etiam adjuncta est de militibus Judæ, manus magna & validissima. Atque omnes milites qui erant cum Antipatro & Hyrcano. Sed & אנטוניוס Antoinus, qui & מרקוס Marcus, duo enim habuit nomina propter fortitudinem suam, cum esset vir fortissimus, & bellicosus, additus est illis. Veneruntque Principes isti omnes, ut oppugnarent Alexandrum filium Aristobuli in Jerusalem, & egressus in occursum eorum Alexander cum paucis, habuit enim quasi decem millia pedatum, & quingentos equites, iniit pugnam cum istis principibus; cecideruntque in prælio sex millia ex militibus ejus, ipse autem cum residuis viris suis fugiens venit in Alexandronam, & evalit illuc. Et persecutus est eum Gabinus usque ad urbem Alexandronam, cumque accessisset ad urbem, ut oppugnaret, & obsideret eam, egressus est rursus Alexander de urbe, & fecit impetum in castra Gabinii, & dejecit ex eis occisos multos in terram. Milites autem qui ceciderunt de castris Gabinii die illo novem millia cum trecentis. Tunc cecidit Marcus, qui & Antoninus in prælio illo. Factaque est pugna aspera inter illos. Tunc etiam aggressus

Gabinus accepto tributo à Syria. 59.

Pergit contra Alexandrum filium Aristobuli.

Et cum eo Marcus Antonius.

Alexander Caeso exercitu suo fugit Alexandronam.

Impetum facit in Gabinium, novem millia Romanorum occidit, inter quos M. Antonius.

Jos. Ant. XIV. 10. est, & confortavit se *Gabinus*, ut pugnaret contra *Alexandrum*; pugnavitque cum illo, & ceciderunt de exercitu *Gabinii* adhuc in prælio illo quasi quinque millia virorum. Attamen reportavit victoriam in eo conflictu, liquidem in fugam *Alexandrum* convertit, egitque retrorsum, ita ut regrederetur in urbem. Multos quidem prostravit *Gabinus* de viris *Alexandri* in prælio; at pluros quoque quam illi ceciderunt de exercitu ejus. † Deinde *Gabinus* obsedit urbem, oppugnabatque eam acri prælio. Tunc egressa est ad illum mater *Alexandri* uxor *Aristobuli*, & flens obsecrabat eum, & deprecata est ab eo hanc gratiam, ut faceret pacem cum *Alexandro* filio suo. Quare exaudiens illum *Gabinus* pacem fecit cum eo. Deinde *Gabinus* partitus est regnum terræ *Israel* in diversas partes, constituitque ut *Hircanus* dominaretur *Jerusalem*. In *Gadara* constituit alium. In *Hemath* præfecit dominatorem alium. In *Sephori Galilee* dominatorem alium, atque in *Jericho* dominatorem alium.

591
Jos. Ant. XIV. 11.
Mater *Alexandri*
pacem à *Gabinio*
obtinet.

Regnum *Israelis*
in partes divi-
sum.

CAPUT XLI.

Antiq. XIV. 12.
Aristobulus cum
Antigono filio
Roma fugit in
terram *Juda*.

Pithulani.

Deligit sibi octo
mille viros for-
tissimos.

Magnam ho-
stium iragem
edit.

Sed cæcis septem
millibus ex suis
per media *Roma-
norum* castra cum
nullis reliquis
evadit in mon-
tem.

Donec tandem
cæcis adhuc mil-
le viris, saucius
in potestatem
Romanorum deve-
nit.

Circa idem tempus fuga se proripuit *Aristobulus* cum *Antigono* filio suo, ab urbe *Roma* in terram *Juda*. Cumque pervenisset ad extremitatem terræ *Juda*, statim ac audierunt viri de populo *Juda*, defecerunt ad illum, cum multitudine magna de populo *Juda*. *Phitilius* quoque *Romanus* præfectus *Jerusalem* cum mille viris fortissimis adjunxit se ei, memor pristinae gloriæ ejus. Tunc videns *Aristobulus* populum multum qui secum erat, separavit tenuiorem plebem de populo suo, & elegit ex omni populo octo millia virorum, ex militibus *Israel* fortissimorum Bellatorum, qui facies suas non verterunt retrorsum, nec averterunt se à facie cujuscumque. Egressus ergo contra *Gabinium*, qui contra se veniebat cum ingenti exercitu ex militibus *Romanis*, & *Judeis*, qui adhzrebant *Gabinio* contra *Aristobulum*. Prælium autem commisit *Aristobulus* contra illos cum suis octo millibus fortissimis, & percussit multitudinem *Romanorum*, quia nolebat percutere exercitum *Judeorum*, qui erant cum illo, sed ex militibus *Aristobuli* ceciderunt in conflictu illo septem millia, mansitque residuus *Aristobulus* cum mille, ex fortissimis suis. Penetrans autem *Aristobulus* † cum mille fortissimis suis per castra *Romanorum* procedendo, & cædendo pervenit tandem ad cacumen cujusdam montis, cumque persequerentur eum milites *Romani*, & jam attingerent eum convertit *Aristobulus* faciem suam, & pugnavit cum *Romanis*, & die tertio postquam pugnavit *Aristobulus* cum *Romanis* in monte isto, ceciderunt etiam mille fortissimi *Aristobuli*. Postquam adhuc indefesse percussisset exercitum *Romanorum*, ac tandem relictus est *Aristobulus* solus pugnans, & interficiens multos ex militibus *Romanis* solus. Et sauciaverunt caput ejus milites *Romani* vulneribus multis, ita ut etiam galea forrea capitis ejus incideretur, & ipse caderet in terram. *Capietes*

Capientes autem illam vivum portaverunt ad Gabinium, ut faceret in eo Vivus comprehensus deferretur ad Gabinium. Romam mittitur.
judicium. Ille autem accepit eum, & jussit curari vulnera ejus; deinde
vinxit eum iterum, & misit Romam vinctum catenis æreis. Et deduxe-
runt eum ad Consulem, & ad trecentos atque viginti consiliarios ejus.
Consul autem de consilio eorum jussit eum interfici. Sed cum esset Aristobulus
adolescens admodum juvenis pepercerunt ei illi, qui jussi fuerant
eum interficere ex autoritate Consulis, qui dominabatur Romæ; & non Jubet Consul eum interfici.
interfecerunt eum. Attamen vinctum retinuerunt, & absconderunt eum
in scio Consule, & consiliariis ejus. Consul enim jussit eum suspendi. Il-
li vero suspenderunt virum quemdam pro illo; deinde mox petierunt fa-
cultatem à Consule, & eum sepelierunt. Itaque non mortuus fuit Aristobulus
donec amota fuit potestas Consulis ab urbe Roma, quemadmodum,
adhuc docebimus in libro sexto; ipse est liber Bellorum Jehovæ. Alius suspenditur loco ejus.

Porro dies quibus regnavit *Aristobulus* super gentem *Juda*, fuerunt tres anni, & sex menses. Fuitque vir clarus, & fortissimus, liberalis, & pulchro aspectu, atque eleganti forma.

v. supra 6a:

CAPUT XLII.

POST hæc misit * Consul filios *Aristobuli* à Roma in *Jerusalem* misertus uxoris *Aristobuli Regis* † matris eorum, quoniam scripserat *Gabinus*, & notam fecerat ei sapientiam ejus, Audiens ergo Consul sapientiam mulieris misertus est ejus, & remisit ei filios, & filias ejus. * Senatus. 59: Consul remittit in Jerusalem filios Aristobuli.

Quibus ita peractis profectus est *Gabinus*, & trajecto flumine *Euphrate*, pugnavit contra *Persas*, & *Medos*, & humiliavit eos; quia jam antea subjugaverat illos *Pompeius Magnus*, sed statim atque discesserat ab eis defectionem moverant: qua de causa perrexit contra eos *Gabinus*. Gabinus pugnat contra Persas.

Circa idem tempus defectionem moverunt *Aegyptii*, dixerunt enim: "Non ultra pendemus tributum Regno Romano. Militque *Ptolemæus* ad *Gabinium*, ut veniret sibi in auxilium, & restitueret dominium Romanum super terram *Aegypti*. Misit ergo *Gabinus* ad *Hyrceanum*, & *Antipatrum* ut venirent ad se, & pergerent una ad *Ptolemæum* in auxilium ejus. Egressus itaque *Antipater* de *Jerusalem* cum ingenti exercitu ex militibus *Judeorum*, & ex militibus gentium, quæ serviebant Romanis, habens secum copias *Juda*, & *Benjamin*, perrexit cum exercitu, ut suppetias ferret *Gabinio*, quem invenit *Damasci* reversum à terra *Persidis*, & dixit ad eum *Gabinus*, ut se præcederet in *Aegyptum*, & aperiret viam, tum deinde secuturum se ipsum. Fecit *Antipater* juxta imperatum ejus. Deinde venit *Gabinus* in *Aegyptum*, & restituit *Ptolemæum* in regnum suum, & juvavit eum auxilio. Aegyptii rebellant contra Romanos. Gabinus vocat Antipatrum in auxilium contra Aegyptios. Ptolemæum regem restituit.

Eo tempore cum *Antonius* esset apud *Gabinium* in *Aegypto*, *Alexander* filius Alexander iterum rebellat in Romanis.

49. Ant. XIV. 12. *filius Aristobuli adjecit iterum rebellare. Et collegit manum magnam ex delectis juvenibus Juda, & irruens in montem Garizim percussit custodes Romanorum, quos ibi Gabinius præsidio reliquerat. Quin & omnes Romanos ejecit e terra Juda. Quod audiens Gabinius misit Antipatrum, qui denunciaret pacem his qui rebellionem moverant, hortareturque & sperare juberet pacem, atque reduceret eos in dominium Romanorum. Abiit ergo Antipater, & hortatus est populum, & audierunt admonitionem ejus, reduxitque eos ad Gabinium. At vero Alexander nolens obedire, & sumptis secum triginta millibus militibus, ex delectis juvenibus Juda, perrexit ad montem Thabor, & instruxit aciem adversus Gabinium, cecideruntque de militibus ejus, decem millia. Cum reliquis autem viginti millibus fugit. Et Gabinius reversus abiit in Jerusalem, & denuo confirmavit regnum Hyrcano. Sed & Antipatro dedit potestatem super universum populum Juda, & discedens inde rediit Romam.*

Occupat montem Thabor.
60.

Antipater obtinet potestatem super populum Juda.

Consul Roma mittit Crassum contra Persas, & Medos.

Crassus.
Jos. Ant. XIV. 13.
Crassus venit in Jerusalem.

Eleazarus sacerdos Magnus.

Dat Crasso trabem auream Templi.

Quid sit mina.
60 :

Crassus præter juramentum accipit omne aurum Templi.

Et factum est post revolutionem anni, ut audiret Consul Romanus, & trecenti atque viginti consiliarii ejus, quod Persæ, & Medi defectionem molirentur adversus dominium Romanum, iratusque est tam ipse quam illi. Quapropter de consilio eorum misit גרסוס Gressus cum exercitu ingenti. Crassus itaque navigavit ad Japbo, deinde venit primum in Jerusalem, cumque intravisset Templum Jehovæ, misit manum suam, ut acciperet omnem thesaurum & aurum, quod erat in Templo Jehovæ. Invenit autem ibi duo millia Talentorum in Drachmis aureis.

Porro fuit in diebus illis sacerdos Magnus nomine Eleazarus, vir justus & timens Jehovam plurimum! Et dixit sacerdos ad Crassum: "Quare mittis manum tuam ad spoliandum Templum Jehovæ, & contrectandum vasa aurea ejus, quæ nec Pompeius neque alii principes, qui venerunt in Jerusalem contingere voluerunt. Nunc itaque jura mihi, ut non auras aurum istud aut vasa ista, & ego paratus sum dare tibi trabem auream ponderis trecentarum minarum auri. Huic autem trabi suspensæ erant omnes vestes hyacinthinæ, & purpureæ, quibus operiebant portas Sancti sanctorum. Et ideo abscondita erat trabs illa oculis omnium, neque conspiciebatur oculo cujusquam, præter quam sacerdoti Eleazaro nempe sacerdoti Magno. Tunc juravit ei Crassus, se non contrectaturum quicquam de vasibus Templi, neque accepturum quicquam ex omni auro, quod erat in Templo, sed tantum accepturum trabem ipsam. Dedit ergo ei Eleazarus sacerdos trabem opus manuum artificis, ponderis trecentarum minarum auri.

Hæc dicit Josephus sacerdos: Trecentarum minarum idque juxta testimonium verissimum. † Mina autem habet duas libras & dimidiam, libram vero faciunt sexaginta uncie. Qui ergo ab hac die & deinceps rogabitur, quid sit mina? Innitatur testimonio Josephi Ben-Gorionis.

Porro Crassus accepta trabe, mutavit juramentum suum, & violavit illud. Accepit ergo omne aurum, quod repertum fuit in Domo Jehovæ, nempe duo millia Talentorum in Drachmis aureis, & insuper omnia vasa quorum pondus erant plusquam duo millia talentorum auri puri.

Dicit adhuc Joseph Ben Gorion: Multi quidem inimici, & osiores odio profecuti

prosecuti sunt gentem *Juda*, & desolaverunt eam, & transtulerunt in captivitatem; sed non se gesserunt cum gente *Juda* sicut impius ille. Quod si quidam noluerint adhibere fidem testimonio meo de divitiis, quae repertae sunt in domo Sanctuarii Dei nostri, sciant tamen in veritate res ita se habere, quemadmodum ego testatus sum, & verba mea verissima esse; Neque invenietur in eis mendacium, si quidem multi & magni Reges terrarum miserunt ad Templum *Jehovae*, per singulos annos munera, nempe vasa argentea, & aurea quibus honorarent faciem *Jehovae*, & deprecarentur opem ab illo. Sed & multae gentes dederunt tributa pro Templo Dei nostri singulis annis, vasa argentea & aurea, idque quamdiu populus *Jehovae* usus est prosperitate, neque peccaverunt *Jehovae* Deo nostro.

Erant praeterea in diebus illis multi *Judei* valde divites. Tuncque apud illos pro nihilo reputabatur argentum & aurum. Multi autem scriptores fide digni ea de re testati sunt non secus ac ego, iique ipsi sunt de scriptoribus gentilium. Ita testatur Nicolaus scriptor fidelis ex *Damasco*, ita loquitur Strabo Cappadox in libro suo, alique praeter eos scriptores bene multi idem testati sunt ac ego, de opibus *Judeorum*. In diebus illis misit *Mitridates Rex Armeniae* in civitatem que appellatur *ΒΒ* * *Chio*, quae est in extremitate terrae *Asiae*, & accepit inde aurum, quod illic deposuerat *Cleopatra Regina Aegypti* pro Sanctuario *Jehovae*. + Accepit praeterea tunc inde aurum, quod sanctificaverunt *Judei*, & destinare decreverant in Templum *Jehovae* Dei nostri, cujus auri pondus fuit octingenta talenta, praeter aurum quod sanctificaverant *Judei*, qui habitabant in terra *Asiae*. Nec fuit aurum illud de terra *Juda*, neque de terra *Alexandriae*, sed fuit aurum illud ex habitatoribus *Asiae*.

Postquam autem *Crassus* abstulit aurum repertum in Templo *Jehovae*, abiit ut bellum inferret *Perlis*, & *Medis*, ceciditque in eo bello totus exercitus ejus una die. Praevaluerunt ergo adversus eum *Perse* gladio, & profligaverunt eum, & deleverunt. Deinde praevaluerunt adhuc alia vice *Perse* gladio, & ingressi terram, acceperunt *Syriam* de manu praefectorum *Romanorum*, potitque sunt ea. Donec venit *Darius Cassius* ex urbe *Roma*, qui fuit vir fortissimus Robore, liberavitque *Syriam* a Dominio *Perfarum*, & restituit eam dominio *Romanorum*, fugato exercitu *Perfarum* a *Syria*. Et conversus *Callius* venit in terram *Juda*, & invenit populum *Juda* pugnans contra *Hyrcanum*, & *Antipatrum*, adjuvantque *Hyrcanum*, & *Antipatrum* pacatum reddidit regnum sub manu *Hyrcani*. Et discedens inde *Callius* abiit, & trajecit fluvium *Euphratem*, & levavit gladium contra *Medos*, & *Persas*, gessitque contra illos praelia ingentia, donec tandem illos rursus coegit sub dominium *Romanorum*, subiecitque illos, quemadmodum subjecerat eos *Pompeius*, princeps militum *Romanorum*, cum esset in Oriente.

In diebus illis mortua fuit quaedam mulier *Romae* gravis, quae erat uxor unius ex trecentis, & viginti consiliariis *Romanis*. Cum autem mortua esset, movebat se puer in utero ejus, & collidebatur. Et aperientes uterum ejus extraxerunt infantem vivum, & tradiderunt eum nutrici, vixitque

Quomodo totae tantae divitiae potuerint reperiri in Templo.

Cives ipsi erant ditissimi.

Autores fide digni. Vide supra saepe citatos.

Mitridates aurum Templo destinatum deprecatur.

* *Chio*. 60.

Crassus a *Perse* vincitur, & occiditur.

Cassius *Persas* a *Syria* expellit.

Regnum *Hyrcani* confirmat.

Nativitas *Julii Caesaris*.

79. ANI. XIV. 13. puer & crevit. Dederunt autem ei nomen יוליוס *Julius*, eo quod in mense אב *Ab*, cujus nomen *Julius*, egressus esset de matris suae visceribus, vocaverunt quoque eum קיסר *Kisari* lingua *Græca* *Kaisari*, lingua autem *Romana* קיסר *Kesar*, ob id quod mater ejus *Cæsa* † fuerat, sonat enim *Cæsar* in lingua sancta כרש *Carsh*, id est, *Cæsus*, idemque est quod in lingua *Romana* *Cæsar*. קיסר *Kisari* autem vocis interpretatio apud *Græcos* *Dominans*, *Exciscidens*, ita & קיסר *Kesar* sonat apud *Romanos*, ac etiam *Excisum*, *Scissionem*, & *Scindentem*. Quod attinet ad interpretationem qua appellatus fuit מושל *Dominans* hoc nomine, hoc indicabat ipsum appellandum fore dominatorem super omnes Reges, qui regnaturi erant in terra. Porro juxta decretum *Romanorum*, non appellatur hoc nomine nisi is, qui dominatur super omnes Reges terræ, qui quidem usus nominis *Cæsaris Romæ* jam à diebus antiquis invaluerat, sed illud prorsus exploserant de dominio *Romanorum* propter causam, quam scripsimus in libro tertio. Deinde constituerant dominium seu supremam potestatem in manu שיש *Consulis*, qui præfuit Senatoribus *Romanis*, quod quidem testimonium reperies ibidem. Porro in diebus hujus *Cæsaris*, contigit dies ille, quo amota fuit suprema potestas *Consulis*, & *Senatorum* ab urbe *Romæ*. Deinde venit Præfectura eorum, ut docebimus in libro sexto, qui hunc sequitur.

Olim *Roma* reges appellabantur *Cæsares*.

Quo tempore amota fuit à consule & senatorum summa potestas.

Josephus universam historiam *Romanam* suo libro complexus fuit.

Ab urbe condita usque ad desolationem domus secundæ.

Futura post mortem prædixit. Desolatio *Romæ* futura.

Laus populi *Judeæ*.

61.

Reliqua autem verba *Historiarum* omnium *Consulum*, qui dominati sunt *Romæ* ab eo tempore, quo *Romani* supremam potestatem constituerant in manu *Consulis*, etiam *Historiarum* cujuslibet curiæ senatorum, qui vixerunt tempore cujuslibet *Consulis*, qui dominatus fuit *Romæ*, nonne hæc scripta sunt in libro meo? Ego nempe sum *Joseph Ben Gorion* sacerdos, qui & appellatus sum יוספוס *seu* יוספוס *Josephus*, quem quidem librum scripsi tempore *Julii Cæsaris*, à cujus mentione ego incipio librum sextum, testimonio scilicet *Historiæ* illius.

Quo in libro descripsi omnes calamitates, quæ contigerunt urbi *Romæ*, & populo ejus à Die quo fundata fuit, usque ad desolationem Domus secundæ; quo tempore migravit à nobis honor gloriæ nostræ. Præterea scripsi in eo omnes eventus futuros, qui debent contingere illi [*Romæ*] ex decreto divino post mortem meam, donec tandem desoletur, & penitus devastetur; quemadmodum accepi ex ore Sapientum *Israel*, qui proxime ad Prophetas accesserunt, ac etiam ex ore Sapientum Gentilium, qui sunt veraces in sapientia sua. Attamen populus sapiens, & intelligens non est alius, præter gentem parvam, quæ est populus *Jeboræ*, & ipsum Peculium † Dei cælorum, & Dei terræ, præ cæteris omnibus gentibus, quæ existunt in terra. Quis autem sicut *Jeboræ* Deus noster, Deus unus? Cui soli unitas propria est in dominio suo, nec est alienus cum eo. Quis vero sicut populus ejus *Israel*, gens unica in terra?

Explicit Liber Quintus.

יוסף

JOSIPPON

LIBER SEXTUS.

APPELLATUS

מלחמת יהודה

IDEST,

BELLA JEHOVÆ

CAPUT XLIII

Sic dicit יוסף בן יוריון *Joseph Ben-Gorion* Sacerdos, ipse est *Josippon* nomine quidem diminutivo *Josippon*; et appellatus apud *Græcos* יוספון *Iosippon* apud *Latinos* vero ג'ספ'וס *Gesippus*. Hic est liber ille, quem appellavi titulo, **BELLA JEHOVÆ**, eo quod continet Historiam Calamitatum desolationis Domus Sanctuarii nostri, & terræ nostræ, & gloriæ nostræ.

Anno centesimo trigesimo quarto, postquam cepit esse *Jus Cesareus* in Mundo, quod quidem *Jus* apud *Græcos* appellatur **אמפראטוריא** *Imperiosa*. Ego natus sum, sicut jam scriptum est in libro tertio.

Anno autem centesimo octogesimo quinto, postquam extitit *jus illud*, natus est ג'וליוס קיסר *Julius Kesar* Magnus, cujus Historiam incipimus in hoc libro describere, cujus quoque mentionem facientes, librum quintum conclusimus. Tunc temporis unius & quinquaginta annorum eram natus, quo eodem anno infans *Julius* appellatus, è visceribus matris eductus fuit. Ab anno autem initii regni *Consulis*, & *Senatorum Romanæ*, usque dum mater mea concepit me, centum, & triginta quinque

Præmium Autoris de suo nomine.

Et titulo hujus libri Sexti.

An. CXXXIV. Ista supra c. 15. p. 291. Ab Imperio Cesare, qui Prod. Phila. d'Alpho successit. Vide supra lib. III. 26: & 29: An. CLXXXV. J. Cesar nascitur Italice Glia. Etas Josephi.

Jos. Ant. XIV. 13. anni effluxerunt; duravitque dominium eorum usque ad annum decimum nonum, qui numeratur ab eo tempore, quo infans ille vocatus *Julius*, de matris lute visceribus eductus fuit, & tunc ego natus eram septuaginta annorum. Itaque per ducentos, & quinque annos stetit *Roma* suprema potestas penes *Consulem*, & *Senatores*. Initium autem *Roma* condita incidit in annum sextum *Ezechia* Regis *Juda*.

Potestas Consularis
& Senatus stetit
per 207. annos.
Roma condita an-
no 6. *Ezechia*.

61:
Maia, & *Junia*
fratres *Graci*
dant nomen *Ma-*
jo, & *Julio* men-
sibus.
Conducunt subur-
bium *Casareatus*,
seu *Capitolium*.

Idem appellati
Romulus & *Romi-*
lus unde nomen
Roma.

Julius, & *Augu-*
stus menses.

Annum duodecim
mensium.

Julius annum a-
gens 19. mitti-
tur à Consule in
Occidentem.

61:
Subjugat omnes
Reges Occiden-
tis.

Francus,
Britannus.

61:
Subjugat omnes
Reges Occiden-
tis.

Francus,
Britannus.

Quo tempore fuerunt in convalle *Romana* duo fratres *Graci*, nomen natu majoris *מַיָּא* *Maia*, & nomen natu minoris *יֻנְיָא* *Junia*. Tunc autem apud *Gracos* menses anni octo tantummodo fuerunt. Postquam illi duo fratres ad ætatem virilem pervenerunt, *Maia* scilicet, & *Junia*, in convalle *Roma* suburbium *קסריוס* *Casareatus* condiderunt, quod & usque in hodiernum diem subsistit. Addiderunt duos Menses quod in memoriale nominis sui de suo nomine appellaverunt. Atque ita deinceps eorum jussu annus fuit decem mensium. Appellatum quoque fuit nomen natu majoris ex duobus fratribus *רומילוס* *Romulus* de cujus nomine *Roma* appellata fuit. Nomen autem natu minoris fuit *רומיליוס* *Romilius*, de cujus etiam nomine *Roma* habuit nomen.

Quando autem venit tempus regni *Julii*, & post eum *Augusti*, *Romani*, quia duo illi reges fuerunt sapientissimi, duos alios menses anno in honorem, & memoriam nominis eorum, & gloriam addiderunt; Factusque est annus jussu eorum duodecim mensium. Firmatum est autem regnum *Julii* super populum *Romanum* cum potentia, regnavitque super illos cum honore. Nam infans ille *Julius* cum attigisset decimum nonum ætatis annum dominatus fuit *Roma*, cum potentia habens Jus *Casareatus* juxta morem *Cesarum* priorum. Itaque primo anno regni sui, amovit dominium *Roma* de manu *Consulis*, & *Senatorum*, ita ut deinceps fuerit in manu *Casareatus*, usque in hodiernum diem.

Postquam ergo crevit puer appellatus *Julius*, cumque jam attingeret terminum filii viginti annorum, fuit fortissimus bellator, idque cum adhuc esset filius decem, & novem annorum completorum, & dumtaxat mensis unius. Cum autem *Consul*, qui tunc dominabatur *Roma* de consilio trecentorum, & viginti *Senatorum*, juxta consuetudinem suprema potestatis, quæ tunc administrabatur *Roma* auctoritate *Consulis*, & *Senatorum*, *Pompeium* in orientem cum potestate principis militiæ *Romanorum*, misit etiam de consilio suo, & de consilio Seniorum consiliariorum *Julium* hunc jam tunc decem & novem annorum natum, ut pergeret in Occidentem, & subjugaret totum Occidentem sub potestate *Romanorum*.

Abiit itaque *Julius* & creatus princeps militiæ super exercitum *Romanorum* in Occidentem, quemadmodum abierat *Pompeius* factus Princeps militiæ super exercitum *Romanorum* in Orientem. Et prævaluit *Julius* superavitque omnes Reges Occidentis, subjugavitque illos, & redegit in dominium *Romanorum*. Subjugavit gentem *פֶּרַנְקוּס* *Francus*, & gentem *בְּרִיטַנְנוּס* *Britannus*, ceterosque omnes Reges Occidentis, usque ad mare Oceani, victoria, & fortitudine debellavit. Deinde cum jam esset annos viginti tres natus, nam intra quatuor annos debellavit Reges Occidentis, conversus rediit *Romam* cum victoria, & fortitudine, & honore,

&

& gloria. Quapropter elevatum est cor ejus; dixitque ad populum *Romanum*, & ad omnes fortissimos exercitus *Romani*: "Regnabo super universum dominium *Romanum*, & ero in principem & *Cæsarem* super illud, quia dignus sum, qui obtineam *Jus Cæsareæ* dignitatis." Elevatur cor ejus. Vult regnare solus.

Audiens autem *Consul*, & trecenti atque viginti *Consilarii Romani* à dicentibus: "*Julius* sic, & sic locutus fuit; Miserunt ad eum, dixeruntque ei: "Itane verum est eo usque elevatum esse cor tuum, ut talia locutus sis? Respondit eis dicens: "Ille, qui hæc denunciabit vobis, veritatem nunciavit; sic enim locutus sum, & sic faciam: & non cadet de verbis meis in terram. Tunc ille aderat proximus *Consuli*. Respondit ergo ei *Consul* dicens: "Utinam non pepercissemus infantiae tuæ, & minoritati tuæ! Nonne jam tunc merito damnavissemus te, tanquam filium mortis; siquidem perfide agis, & rebellionem moliris contra jus supremæ potestatis *Romanæ*? Nonne audisti, numquid ignoras, quod non sustineamus regem super nos, neque ideo *Jus Cæsareæ* dignitatis? Qua de re juravimus, & statuimus pactum à diebus *תרחביה* *Trachibonus* Regis, ille quidem *Cæsar* primus nonne præstantissimus fuit, antequam constitueretur super dominium *Romanorum* anno vigesimo à conditu civitatis, sed postquam prævaricatus est in dominio suo, cum violenter rapuisset uxorem viri cujusdam, & illa tanto afficeretur more, ut cultro ventrem suum perfoderet, morereturque, occidens semetipsam. Ex tunc juraverunt patres nostri, & deinceps filii eorum qui post eos venerunt, obligaverunt se ut confirmarent juramentum eorum, ne scilicet constituerent amplius Regem, aut *Cæsarem* super se. Atque ita res permanferunt, donec veniret *Alexander Macedo*, qui obtinuit omnia regna terræ, & dominatus est super *Romam*, gubernavitque illam juxta beneplacitum suum, usque ad diem mortis suæ. Deinde post mortem ejus venerunt Reges alii *Romam*, Rex post Regem alterum, sed absque *Jure Cæsareatus*, donec venit *ימברדן* *Imperius* filius *אפסולימוס* *Aphtolimus*, qui primus restituit *Jus Cæsareæ* dignitatis iterum in urbe *Roma*. Resque ita permanferunt donec venit *תנטיניוס* *Antoninus*, qui adamavit Reginam *Ægypti*; & ipse prævaricatus est contra *Jus*, & statutum *Romanorum*. Sed amoverunt eum *Romani* à *Jure Cæsareæ* dignitatis; juraveruntque iterum sicut patres pristini, & similiter juramento se obligarunt, ut confirmarent pactum, ne amplius esset ullus *Cæsar Romæ*; quod ita factum est usque in hodiernum diem. Et quomodo jam ascendit in cor tuum, ut irritum faceres pactum domini *Romani*, O stulte & insipiens? Quiesce, & desine loqui hujusmodi verba. Quare prævaricaris in temetipsum? Nonne ab eo tempore usque nunc effluxerunt anni multi nempe viginti quinque, per quos nullus Rex regnavit super nos? Etiam si nonnulli, iique pauci *Cæsares* ab *Augusto* primo *Cæsare* regnaverint; ecce regnaverunt de consilio trecentorum & viginti *Senatorum Romanorum*, idque sine violentia. Tu vero audes violare præcepta patrum nostrorum, & pactum eorum irritum facis, eo quod elevatum sit cor tuum, & ais: Ego regnabo, & restituiam *Jus Cæsareæ* dignitatis juxta morem pristinum. Nonne

Altercatio ejus: cum *Consule*.

Tarquinius Rex *Cæsar* primus anno urbis conditæ vigesimo.

61::

Alexander Macedo *Roma* dominatur.

Imperius filius *Ptolemai*. Vide supra lib. III. 19: *Antonius* privatus *Cæsareatus* Sup. 30:

Cæsares ab *Augusto* primo *Cæsare* regnaverunt de consilio *Senatorum*.

Jes. Ant. XIV. 13.

“ filius mortis es, qui rebellionem moliris contra dominium Romæ, &
 “ contra Principatum *Consulum*, & Senatorum ejus? Nonne vides *Pom-*
 “ *peium* collegam tuum, qui magnas res gessit in Oriente, & vicit supe-
 “ ravitque viginti duos Reges, subjugavitque viginti & duo Regna, at-
 “ que etiam subjecit populum *Juda*, qui adeo magnus & validus erat? Et
 “ tamen hæc stultitia non ascendit in animum ejus, neque postulat sibi
 “ regnum, aut *Cæsaream* dignitatem. Quomodo ergo tanta stultitia in-
 “ cellit animum tuum, & elevatum est cor tuum? Et dicis te velle resti-
 “ tuere Jus *Cæsareæ* dignitatis in pristinum statum? Notum sit ergo tibi,
 “ quod non suscipimus te, † neque ullum alium præter te in *Cæsarem*
 “ aut in Regem, neque regnabis super nos, neque tu, neque alius quili-
 “ bet præter te. Porro cave tibi, & serva imprimis animam tuam, ne post
 “ hac iterum talia loquaris. Alioquin judicium mortis decernemus con-
 tra te quocumque die ausus fueris adhuc talia loqui.

62.

Julius domina-
 tum usurpat.

Consuli, ac præci-
 puis *Senatoribus*
 caput amputari
 jubet.

Agnosceatur *Do-*
 minus, & *Cæsar*.

Diruit *Senatus*
 curiam.

Vide sup. p. 30.

61:
Pompeius parat
 bellum contra
Cæsarem.

Ille autem rursus respondens dixit: “ Facite quidquid poteritis. Ego
 “ enim regnabo super vos, vosque servi mei eritis, ego sum Rex vester.
 “ Mox egressus est à conspectu eorum furore percitus. At vero Senato-
 res existimaverunt illum tanquam fatuum, stultum, & amentem. Tunc ait
Consul illum interficiendum esse: sed prohibuerunt illum *Senatores*, eo
 quod ille esset filius propinqui ipsius, eique affinitate conjunctus. At *Ju-*
lius egressus à conspectu consilii, superbiaque elatus dominatum usurpa-
 vit, & *Cæsarem* se ostentavit, posuitque Coronam regni *Cæsareatus* su-
 per caput suum: quem secuti sunt omnes fortissimi bellatores *Romani*;
 excitansque bellum magnum in urbe *Roma* effudit sanguinem animarum
 multarum absque numero, & regnavit cum violentia. Conversusque est
 ad eum omnis populus *Romanus*. Postea ingressus est Domum consilii,
 ubi erant *Consul*, & *Senatores* deliberantes inter se, quid potissimum age-
 rent in præsentis discrimine. Tunc ille præcepit militibus suis, ut inira-
 rent in *Senatum* ex improviso, educerentque foras *Consulem*, & jussit au-
 ferri ab eo caput ejus, jussit deinde amputari capita omnium *Senatorum*,
 quod illi fecerunt præcipuis ex eis, dum cæteri flebant & vociferantes de-
 precabantur coram *Julio*. Ac tandem dixerunt ei: “ Vivat *Dominus* no-
 “ ster *Cæsar* in æternum, dignus est *Cæsar*, appellari, nosque agnoscimus
 “ dominium tuæ *Cæsareæ* dignitatis, & ecce nos servi tui sumus. Tu ve-
 “ ro Rex, & *Cæsar* super nos. Tunc ille benigne excepit eos, eo quod de-
 precarentur se nobilissimi, & honoratissimi *Romanorum*. Deinde jussu
 ejus diruerunt domum consilii [*Senatum*] amovitque die illo jus potesta-
 tis *Consularis*, & *Senatoriæ* ex urbe *Roma*.

Regnavit itaque tunc *Cæsar* (ipse est cui cognomen *Julius*) cum poten-
 tia, & deinceps omnes & singuli Reges, qui post eum regnaverunt, ap-
 pellati sunt *Cæsares* de nomine ejus. Audiens autem *Pompeius*, qui tunc
 erat in *Cappadocia*, quod regnaret *Cæsar Romæ*, & expulisset *Consulem*,
 aliis vero † nunciantibus, quod occidisset eum, id quod revera fuit, aliof-
 que multos occidisse ex trecentis & viginti *Senatoribus*; collegit *Pom-*
peius omnia regna terræ, quæ tradiderant sibi *Consul*, & Seniores sub do-
 minio potestatis suæ, ut proficisceretur ad bellum gerendum cum *Cæsare*
Julio.

Julio. Quæ cum audisset *Cæsar* eduxit *Aristobulum* de carcere, ubi iusserat *Consul* interfici eum à militibus suis, sed illi non interfecerant eum, & absconderant, parcentes illi propter pulchritudinem & fortitudinem ejus. Et dedit illi pro exercitu duas *לגיונים* * *Legiones*, hoc est duodecim milia virorum, & præcepit ei, ut abiret in terram *Syriæ*, & devastaret, interficeretque incolas ejus. Milit præterea ad populum *Jehovæ*, ut societate conjungeretur cum *Aristobulo*, & adorirentur *Pompeium* à tergo, dum *Aristobulus* urgeret illum à fronte, veniens è *Syria*. *Pompeius* vero audiens hoc, vehementer timuit à facie *Aristobuli*, missaque epistola indicavit id sociis suis, qui erant in *Jerusalem*. Porro Cives *Jerusalem* miserunt viros in occursum *Aristobuli* in *Syriam*, ut alloquerentur eum verbis pacificis. Illi vero dum manducabant, & bibebant cum eo venenum mortiferum, propinaverunt & interfecerunt ibi.

Pompeius vero transiens in *כיתים* * *Chittim*, pugnavit contra *Cæsarem*, & ceciderunt plurimi vulnerati de exercitu *Pompeii*, cumque fugisset *Pompeius* à facie *Cæsaris*, persecutus est eum *Cæsar* attigitque, & interfecit eum. Et tunc regnavit *Cæsar* super universum dominium *Romanorum*. Deinde transiit *Cæsar* in regnum *Aegypti*. Cum autem vellet intrare in *Aegyptum*, *Aegyptii* non susceperunt eum, adhuc enim juvabant eos principes *Pompeii*.

Antipater quoque accepta manu excelsa è fortissimis *Juda*, perrexit in occursum *מיתרידאטיס* *Mithridatis*, ut ei auxilium ferret, & ambo conjuncti perrexerunt, ut intrarent in *Aegyptum*, & castra metati sunt contra *פלוסיא* *Pelusia*, & oppugnarunt eam. *Mithridates* quidem oppugnavit murum urbis, *Antipater* vero portam. Cumque; cepisset *Antipater* portam, ingressus est urbem ipse, & fortissimi *Juda*, percusseruntque urbem in ore gladii, & ablatisque spoliis profecti sunt inde, & abierunt ad locum, qui vocatur urbs *עוני* *Oni*. Et invenerunt ibi *Judæos Aegyptios* ex iis *Judæis*, qui habitabant in villis exercitu maximo. Qui egressi sunt in occursum *Mithridatis*, & *Antipatri*, ne sinerent eos transire per *Aegyptum*; *Antipater* autem videns illos esse *Judæos*, & convenisse ingenti exercitu abiit ad illos, & ostendit eis literas quas *Hyrchanus Rex* eis scripserat continentes verba fraterna, & pacifica, in quibus monebantur, ut essent à parte *Cæsaris*, susciperentque *Mithridatem* cum amicitia, quod cum fecissent *Judæi Aegyptii*, suscepissentque *Mithridatem*; profecti sunt inde *Mithridates*, & *Antipater*, & venerunt ad quemdam locum, qui appellatur *דלתא* *Delta*. Et ecce exercitus *Aegyptiorum* venit eis in occursum. Hic autem exercitus erat ingens. Quare contreritus *Mithridates* avertit faciem suam, & fugit. At illi secuti sunt eum, & inierunt prælium cum illo, dexterumque ejus cornu superaverunt. Cumque animadvertisset *Antipater* fugam *Mithridatis*, & fugam principum ejus, cucurrit cum tribus millibus virorum electorum ex *Juda*, & liberavit *Mithridatem* à morte. Tum convertit retrorsum omnem exercitum *Aegyptiorum*, fugientesque à facie sua percussit cæde magna & gravissima, adegitque eos ad ripam fluminis, cecideruntque *Aegyptii* in gladio juxta ripam fluminis,

Cæsar eduxit *Aristobulum* è carcere.
Antiq. XIV. 14.
V. sup. 59 :.

Mittit eum in *Syriam* cum duabus legionibus.

* *Italia*.
Pugna inter *Pompeium*, & *Cæsarem*.
Pompeii fuga, & mors.

Antiqu. XIV. 16.
Antipater, & *Mithridates* expugnant *Pelusium*.

62 :.
Lat. *Onis*.

Aegyptum in ditionem *Cæsaris* redigunt.

* Textus Lat. habet . . . duas ei tradens legiones.

Jos. Ant. XIV. 16. nis. Qui autem gladium evasit mortuus est in flumine. Sicque obtinuit, & subiecit *Antipater* universum regnum *Aegypti*, *Mithridates*que cum illo. *Misit* proinde *Mithridates* ad *Cæsarem*, & significavit ei omnem fortitudinem, & victoriam quam reportaverat *Antipater* in *Aegypto*, quomodo humiliavit superbiam *Aegyptiorum*, & reduxit eos sub dominium *Cæsaris*, quod etiam suscepit in prælio, & quomodo tandem vulneratus fuit ipse plagis multis, & magnis, & rursus sanatus convaleuit.

Veniunt *Damascum* ad *Cæsarem*.

61 ::

Antigonus filius *Aristobuli* queritur apud *Cæsarem* de morte patris sui.

De Bello Jud. I. 8.

Antipater confertur gratiam apud *Cæsarem*.

63.

Quæ cum audisset *Cæsar* plurimum amavit *Antipatrum*, & laudavit eum, missisque nunciis accerlivit eum ad se cum honore, & cum venissent *Antipater*, & *Mithridates* ad *Cæsarem* in *Damascum* latatus est propter eos. Cum ergo ingressus esset *Antipater* † ad eum, & stetisset coram eo dixit ei *Cæsar*: “Audivi omnem molestiam quæ te afflixit: ac
“etiam fortitudinem tuam & victoriam, quam reportasti in *Aegypto*
“propter nos, & quomodo reduxeris *Aegyptios* ad dominium nostrum; &
“idcirco nostrum est ut te honoremus propter virtutem, & fortitudinem
“tuam. Postula à nobis quidquid volueris, & nos faciemus.

Deinde veniens *Antigonus* filius *Aristobuli* natu minor, vociferatus est coram *Cæsare*, & clamavit: “Salva Domine mi *Cæsar*. Tunc indicavit ei de patre suo, quomodo cives *Jerusalem* socii *Pompeii*, potassent eum veneno mortifero per consilium *Hyrçani*, & *Antipatri*, qui fuerunt amici *Pompeii*, & consilarii ejus, adjiciensque *Antigonus* filius *Aristobuli* loqui, ait ad *Cæsarem*: “Tu nosti quomodo *Hyrçanus* patruus meus, &
“*Antipater* extiterunt amici *Pompeii*, tui autem inimici. At *Antipater* respondens coram *Cæsare* ait: “Amicus quidem fui *Pompeii*, quia fecit
“mihi bonum, & præterea ipse habuit omne dominium *Romanum* illo
“tempore in manu sua, & ego tunc gessi bella ejus. Prælium autem istud
“quod jam gessi, & in quo posui animam meam in manibus meis, atque
“redegi omnem superbiam *Aegyptiorum* sub dominium *Cæsaris* propter
“amorem meum erga *Cæsarem*, & propter nomen ejus, pugnavi, non
“autem propter nomen *Pompeii* aut propter amorem meum erga illum.
“Jam enim noveram ante multos dies mortuum esse *Pompeium*. Propter
“quem ergo fauciatus fui vulneribus multis, quæ vident oculi vestri
“hodie? Et exuens vestimenta sua, ostendit vulnera capitis sui, & plagas, quas gerebat in carne sua, Respondensque ait: “Testimonium
“præbent in me vulnera mea, en testes. Non enim habui illa dum adhuc
“viveret *Pompeius*, sed accepi postea in bello, quod gessi propter amorem domini mei *Cæsaris*, & pro nomine ejus fauciatus sum eis. Respondens autem *Cæsar* dixit ei: “*Antipater*, pax tibi, fortissime *Juda*, &
“pax omnibus, qui quærunt pacem tuam & bonum tuum, nam vulnera
“tua testantur fortitudinem tuam, & plagæ tuæ comprobant virtutem
“tuam. Nunc itaque constituo te super † viros bellatores, qui mecum
“sunt, donec gellero bellum cum gente, quæ est trans fluvium *Euphratem*, & humiliavero eas, & tunc reverteris ad viros tuos, & ad civitatem tuam. Posuit ergo *Cæsar* *Antipatrum* super exercitum *Romanorum* in principem ab illa die & deinceps, donec humiliavit omnem superbiam Orientis,

Orientis, & totam terram *Juda*. Postea enim reversus est *Antipater* in terram suam, & ad *Jerusalem* civitatem suam sanctam, *Julius Cæsar* vero *Romam* abiit. De viâs Orientis
Julius Cæsar Ro-
mam revertitur.

Hæc dicit *Joseph Ben-Gorion* Sacerdos : sunt & alii scriptores, qui hoc idem ac ego testantur, de fortitudine, & rebus fortiter gestis ab *Antipatro* eo tempore, idem dicit *Nicolaus Damascenus* in libro suo ; idem etiam dicit *Strabo Cappadox* in libro suo ; idem præterea testantur scriptores alii multi.

CAPUT XLIV.

Redit ergo *Antipater* in tempore illo in *Jerusalem*, ad *Hyrceanum* Regem *Juda*, postquam perfecit expeditionem bellicam, ad quam miserat illum. Tunc ædificavit *Hyrceanus* murum *Jerusalem*, quem diruerat *Pompeius*, & regnavit confidenter. Fuit autem *Hyrceanus* vir simplex, & rectus, sed valde segnis ad egrediendum, & ingrediendum, quoad bellum. Vidensque *Antipater* ignaviam ejus, posuit filios suos præfectos, super universum populum *Juda*, sub autoritate *Hyrceani*, mittens enim *Phaselum* filium majorem, constituit eum Præfectum super *Jerusalem*. Tum assumpsit filium suum secundum nomine *Herodem*, & fecit eum præfectum super terram *Galilææ*, cum adhuc esset puer parvulus, nempe filius solummodo quindecim annorum. Antiqu. Xlv. 18.
Hyrceanus murum
Jerusalem restau-
rat.
Herodes Galilææ
Præfectus.

Factum est autem in tempore illo, ut egrederetur de *Jerusalem* vir quidam juvenis depopulator, nomine *Ezechias* princeps *Latronum*. Hic cum esset populator, & *Latro*, qui incursionibus suis trepidationem incutiebat omnibus hominibus (ipse est qui devastabat omnem terram *Syriæ*) & quotidie occidebat delectos milites Regum *Syriæ* gladio, & evertebat urbes eorum, & munitiones, & devastabat quotidie terram eorum absque ulla misericordia, & quocumque in loco esset exercitus *Syriæ*, *Ezechias* *Latro* improviso adoriebatur, secum habens multos ex juvenibus *Latronum*, terrebatque omnes incolas earum terrore *Latrocinii* sui, ita ut nullo loco consistere possent ad conspectum ejus.

Cumque *Herodes* filius *Antipatri* princeps, & præfectus constitutus esset in *Galilæa*, misit ad eum epistolam *Σηξτῆς* *Sextus* filius patris *Cæsaris* Regis, quem præfecerat *Cæsar* omni terræ *Syriæ* dicens: " *Sextus* filius patris *Cæsaris* *Herodi* filio *Antipatri* salutem. Notum sit tibi, quod " audivimus te constitutum fuisse præfectum *Galilææ*, qua de re non me- " diocri gaudio affecti fuimus. Nunc itaque memineris quomodo *Cæsar* " amicitia profecutus sit patrem tuum, & honoraverit eum. Itaque gere " bellum *Cæsaris*, & invenies gratiam in oculis ejus. Ecce enim *Ezechias* " Princeps *Latronum* terræ vestræ, devastat omnem terram *Syriæ*, cujus " provincie ego sum Præfectus, neque *Syri* possunt consistere ante con-

Dd

" spectum

745 Ant. XIV. 18.
Ezechiam Latro-
nem Syria, occi-
dit cum exteris
Latronibus.

Invidia Judarum
adversus Antipa-
trum.

63 :

Querela adver-
sus Herodem.

Herodes vocatur
in iudicium ab
Hyrcano.

Venit in Jerusa-
lem militibus
stipatus.

63 :

Oratio Sammai
discipuli Hillelis.

"spectum ejus. Tu ergo vade; & infer illi bellum, & ubi occideris eum
"accipies munus magnum à *Cæsare*, & à me. Gerens ergo *Herodes* mo-
"rem *Sexto*, egressus est. Mox irruit *Ezechias* adortus eum confidenter.
At percussit eum *Herodes* occiditque eum, & omnes socios ejus *Latrones*.
Quod audiens *Sextus* misit ei munera argentea, & aurea, & lapides pre-
tiosos, eo quod bellum intulisset viris *Ezechia*, & ipsum interfecisset.
Quapropter maximo honore affecit eum, ditatus itaque est juvenis *Hero-*
des supra modum in argento, & auro. Ditaverant enim illum *Romani*,
eo quod occidisset *Ezechiam*. Audientes autem *Principes* *Judæorum*, quod
fecerat *Herodes* *Ezechia*, egerrime id tulerunt, dixeruntque ad *Hyrcan-*
num: "usquequo sustinetis molestiam *Antipatri* & filiorum ejus? En to-
"tum regnum est in manu eorum, & quidquid volunt id agunt. Siqui-
"dem *Antipater* ex thesauris tuis, & opibus tuis favorem obtinuit apud
"Reges *Romanos*, & ecce etiam *Phazelus* filius ejus hodie præfectus est
"Jerusalem. † Quidquid vult, id agit in Jerusalem, & tu nullam portio-
"nem habes in regno, præter nomen tantum. Nam totum regnum est in
"manu eorum. Sed & *Herodes* filius ejus præfectus est *Galileæ*, & oc-
"cidit *Ezechiam* virum fortissimum, à cujus timore, & pavore terreban-
"tur omnes gentes, & trepidabant omnes hostes nobis vicini. Ipse au-
"tem erat dilectus populo, diligebatque illos, & pavefaciebat, & terrebat
" & terrefaciebat, & devastabat omnes populos. Nunc itaque accerse
"quæso *Herodem* filium *Antipatri*, ut subeat iudicium coram sapientibus
"Synedrii sancti. Tu enim Rex es, & ad te pertinent negotia Regni.
Cumque hujusmodi verba per singulos dies loquerentur ad eum, superve-
nientes quoque matres juvenum, qui erant cum *Ezechia*, vociferabantur
coram *Hyrcano*, quotiescumque ingrederetur in Templum *Jebovæ*, ob-
jicientes quomodo *Herodes* occidisset filios earum. Quibus tandem ac-
quiescens *Hyrcanus* misit, qui accerferent *Herodem*, ut staret in iudicio,
coram senioribus qui fuerunt in diebus illis.

Cumque *Antipater* istud audisset, misit ad filium suum *Herodem* episto-
lam dicens: "Statim atque vocaverit te *Hyrcanus*, ut venias ad illum,
"festina venire sine mora. At caveas ne solus venias, sed veni cum exer-
"citu, & militibus; & cum ingressus fueris in urbem *Jerusalem*, non ve-
"nias cum multo populo, sed cum paucis fortissimis viris. Statim itaque
ut misit *Hyrcanus* accersere *Herodem*, fecit *Herodes* sicut mandaverat
ei pater ejus, ingressusque est *Jerusalem* cum paucis sed fortissimis viris,
& stetit ante seniores *Synedrii*, indutus purpura, & habens caput suum
comptum & ornatum. Cumque staret ante illos indutus purpura, &
compto ornatoque capite, & tam ipse, quam fortissimi, qui cum ipso
erant accincti gladiis, consterriti sunt iudices & seniores *Synedrii*, propter
audaciam, & superbiam ejus. Tum ubi salutavit eos, conticuerunt nul-
lum reponentes verbum, & etiam illi qui accusaverant eum priusquam
veniret, quique illic aderant, obmutuerunt, neque ausi sunt aperire os
suum ad loquendum. Tunc erant illic *NDV Sammai*, † & *Menabem*
discipuli *Hillelis* senioris, quod & ego *Joseph Ben Gorion* novi ex testi-
monio veraci. Respondit ergo *Sammai*, & dixit coram senioribus & *Sy-*
nedrio

nedrio in hunc modum: "Verbum habeo ad vos, O sancti *Jehovæ*, quo- Jos. Ant. XIV. 18.
 "niam vidi hodie rem novam inter vos, qualem nusquam vidi, ex quo
 "ego subministro vobis. *Ecce enim omnis peccator, qui adstat in judi-*
 "cio, debet adstare cum pulla veste, & crinibus resperlis cinere, implo-
 "raturus misericordiam super culpa quam commisit. At vero iste juvenis
 "Herodes adstat coram vobis, in veste purpurea, & compto, ornatoque capi-
 "te. Quin etiam ipse accinctus gladio, & habet circa se satellites, ita ut
 "si condemnetur in judicio, audeat occidere lictores, qui eum punituri sunt.
 "Videte rem illam novam inter vos. At ego non miror de Herode, quod
 "hujusmodi fecerit, ut liberet animam suam à morte si possit; Verum
 "multo magis miror de vobis, quod peccetis *Jehovæ*, accipientes perfo-
 "nam ejus in præsentis negotio; cum permiseritis ita facere. Idcirco ec-
 "ce dies veniunt quibus Herodes iste, cujus accepistis personam in judicio,
 "regnaturus est, & dominium obtinebit super vos, & occidet principem
 "vestrum, neque suscipiet facies vestras in judicio. Et quidem *Hyrcanus*
 "Rex condonavit ei propter hoc; verum ecce ille non parcat ei, sed
 "occidet eum, & usurpabit regnum ejus.

Cum autem audissent seniores *Synedrii*, & judices, qui illic aderant Scupor & admira-
ratio Synedrii.
 verba *Sammai*, dixerunt unusquisque ad proximum suum: "Recte lo-
 "cutus est *Sammai*. Nam statim atque dixisset *Sammai* hujusmodi ver-
 "ba, Sapientes, qui illic aderant, *Hyrcanusque* ipse cum eis respiciebant
 se invicem, sed & *Hyrcanus* Rex audiebat attonitus. Deinde respondit
 etiam *Menabem* collega *Sammai* dicens coram *Hyrcano*, & *Synedrio*, hæc
 verba: "Cur ita vos respicitis ad invicem? Cur trepidatis à facie viri?
 "Vos autem nostis, quia judicium Dei est. Cessate adblandiri & vobis
 "ad invicem, & judicate judicium justitiæ, & Deus aderit vobiscum, quan-
 "doquidem *Sammai* socius meus recte locutus fuit. 64.

Cum ergo vidisset *Hyrcanus* vultus seniorum *Synedrii*, & sapientum,
 qui illic aderant immutatos esse ad malum erga *Herodem*, dixit ad sapien-
 tes *Synedrii*: "Discedamus & abeamus unusquisque hodie in domum *Hyrcanus* dimittit
Synedrium re-
infecta.
 "suam, quoniam inclinata est jam dies, cras revertamur, & veniamus ad
 "locum judicii, ut diligentius scrutemur, & cognoscamus accuratius
 "causam. Porro *Hyrcanus* Rex non dixit verbum istud, nisi ut libera-
 ret *Herodem* à judicio, quoniam viderat quomodo judices conspiraverant
 omnes pariter, ut judicarent *Herodem* judicio mortis. Surgens ergo *Hyrcanus*
 abiit, & similiter omnes judices abierunt unusquisque in domum
 suam. Factum est autem nocte illa, ut *Herodes* egrederetur de *Jerusalem*,
 cum satellitibus suis. Abiitque ad viros turmæ suæ, fugiensque cum eis
 pervenit in *Syriam* *Damasci* ad *Sextum*, qui præfectus erat jussu *Cæsa-*
ris super universam terram *Syriæ*; narravitque ei omnia quæ acciderant
 sibi in *Jerusalem*. Tunc constituit eum *Sextus* præfectum super totam
Syriam. *Herodes* fugit ad
Sextum.

Et factum est post revolutum annum, ut colligeret *Herodes* univer-
 sam militiam *Syriæ*, veniresque contra *Hyrcanum*, ut bellum ei inferret. Venit contra
Hyrcanum cum
ingenti exercitu.
 At egressi sunt in occursum ejus *Antipater* pater ejus, & *Phaselus* frater
 ejus, qui dixerunt ei: "Impie, & hostis pessime, non recordaris bene-

Jos. Ant. XIV. 18.
Sed hortatu pa-
tris & fratris,

desistit à propo-
sito.

“ficientiæ quam exhibuit tibi *Hyrcanus*, nam liberavit te à morte, & non
“duxit te in judicium; Tu vero reddis ei malum pro retributione bona;
“scito autem, cum hoc moliris, te sequi consilium pessimorum hominum.
“En ille te amat instar filii sui, tu vero peccas in illum. Nunc itaque
“desiste ab illo, ne reus sis & pecces Deo. Quod si desistere nolueris;
“ne dicas in corde tuo, quod pugnaturus sis cum forti manu, & victo-
“riam reportaturus sis; omnia enim fortia gesta bellica à Deo sunt; &
“Deus cui voluerit dat fortitudinem. *Quæ cum audisset Herodes abiit,*
“& reversus est in Syriam; postquam ostendisset fortitudinem suam, & de
“illa rumorem concitasset.

64:

CAPUT XLV.

Antiqu. XIV. 19.
Hyrcanus mittit
Romam legatos
ad innovandum
fœdus.

Omnes Reges
tunc amabant
Judæos.

Ibid.

ET factum est post ista, ut mitteret *Hyrcanus* legatos Romam ad
innovandum fœdus cum *Julio Cæsare*, quia tunc elapsum erat
tempus fœderis, & fidei quæ erat inter illos. *Hic autem nunc*
convenit ut referamus amicitiam, quam habuerunt Romani erga patres no-
stros. Omnes enim amabant patres nostros propter virtutem, & fidem eo-
rum, etenim erant simul, & fortissimi, & fidelissimi patres nostri, idcir-
co omnes Reges terræ, in diebus illis amabant percutere fœdus cum eis,
propter virtutem, & fidem eorum. Sed & Reges Persarum & Medorum
miserunt eis munera, & epistolas plurimas pacis, & honoris causa in Je-
rusalem. Verum ego *Joseph Ben-Gorion* Sacerdos non descripsi ex
omnibus epistolis eorum, nisi pauca quædam. At vero epistolas Roma-
norum descripsi singulas in libro quem composui in memoriale Regibus
Romanis, causasque earum annotavi. In hoc autem libro, quem scripsi
universis senioribus *Israel*, non descripsi ex epistolis eorum nisi pauca
quædam.

Litteræ Cæsaris ad
Tyrios, & Sidonios
in gratiam *Hyrcani*.

64:

Hæc sunt autem verba epistolæ, quam misit *Julius Cæsar* ad principes
Romanos, qui habitabant in *Sidone*, & *Tyro*, ut custodirent terram: “*Ja-*
“*lius Cæsar* Principibus Romanis, qui sunt in *Tyro* & *Sidone* salutem.
“Notum sit vobis quod accepi litteras *Hyrcani* Regis *Juda*, & gaudio af-
“fectus sum ob litteras ejus, & amicitias ejus, atque innovavi fœdus cum
“illo. Volui etiam mittere vobis verba fœderis hujus descripta in hac
“epistola, sicut & omnia cætera quæ scripta sunt in epistola, quam
“*Hyrcanus* ad me misit. Idcirco mando vobis, ut scribatis verba fœderis
“hujus Latine, vel Græce in tabula ærea, ponatisque in Templo *Jovis*,
“quod est in *Sidone* in loco edito, ut scilicet videri possit, & legi; sic au-
“tem facite, ne oblivioni tradantur verba fœderis hujus, sicque omni-
“bus nota fiat amicitia *Romanorum*, cum gente *Juda*; Quomodo scilicet
“*Hyrcanus* Rex, & populus ejus gens *Juda*, jam olim fuerunt bra-
“chium *Romanorum*, & suppetias tulerunt eis, ut dominium obtinerent
“in

“ in gentes. Nam cum pugnaremus in *Aegyptios*, *Hyrcanus* misit ad
 “ *Antipatrum* fortissimum *Juda*, ut auxilium ferret *Mithridati* contra
 “ *Aegyptios*. Ille enim est, qui prohibuit *Mithridatem* à morte. Dein-
 “ de percussit superbiam *Aegypti*, & illam nobis in servitutem redegit.
 “ Præterea *Judei* auxilio adfuerunt nobis in præliis nostris, donec domi-
 “ nium obtinuimus in terram *Indiæ*. Quapropter ego *Julius Cæsar* man-
 “ do universis his, qui habitant littus maris à *Gaza* usque ad *Sidonem*, ut
 “ tributa conferant in Templum Dei magni, quod est in *Jerusalem*; hoc
 “ est autem tributum, quod pendent hi qui habitant inter *Gazam*, &
 “ *Sidonem* in honorem templi Dei magni, quod est in *Jerusalem*, viginti
 “ millia cum quingentis & quinquaginta quinque modis tritici per singu-
 “ los annos, exceptis iis, quæ conferent habitatores *Sidonis*, *Sidonii* enim
 “ pro ratione facultatum, & opum suarum dabunt Templo Dei magni,
 “ quod est in *Jerusalem*, tributum seorsim: Quod pertinet ad terram *Ly-*
 “ *diæ*, quæ antea fuerat *Dominii Judeæ*, quamque principes *Romani* in
 “ diebus *Pompeii Magni* tradiderunt Regibus *Syriæ*, ego mando ut aufe-
 “ ratur de manu *Syrorum*, & restitui *Hyrcano* filio *Alexandri Regi Ju-*
 “ *da*. Sed & omnem terram usque ad *Euphratem*, & trans *Euphratem*,
 “ quam ceperunt Reges *Hasmoneorum* jure belli, pertinuitque ad domi-
 “ nium *Juda*, sed quam *Pompeius* restituerat dominis ejus; ego *Julius*
 “ *Cæsar* præcipio reddi omnes illas terras *Hyrcano*, & principibus populi
 “ *Juda*, qui sunt in *Jerusalem*, quia patres eorum acquisierunt illas gla-
 “ dio suo, & ob id ipsorum esse debet in possessionem, & hæreditatem.
 “ Quin etiam omnes alias terras, præter has memoratas, ab eis captas jure
 “ belli, quas cum venerunt principes *Romani* tulerunt de manu eorum, &
 “ restituerunt eas dominis earum; Ego jubeo insuper restitui *Hyrcano*,
 “ & principibus *Juda*. Omnis ergo sive Rex, sive princeps cujuscumque
 “ linguæ, omnis populus, & provincia, quæ est sub dominio regni mei,
 “ omnis, inquam, qui irritum fecerit fœdus meum, & ausus fuerit non
 “ exequi præceptum meum, Rex ille aut princeps quicumque fuerit occi-
 “ datur gladio, & terra ejus relinquatur desolata absque habitatore ho-
 “ mine, & pecore.

In diebus illis omnes legati gentium, qui venerant ante conspectum
Cæsaris, ut congratularentur ei de jure dignitatis *Cæsareæ*, quod adeptus
 fuerat, quando alloquebantur eum, stantes perorabant, non vero sedentes.
 At vero legati quos tunc misit *Hyrcanus* federunt juxta *Julium Cæsarem*
 in ipso loco ubi ille sedebat, coram cunctis legatis gentium, qui tunc ve-
 nerant ad *Cæsarem*. Cæteri enim legati gentium alloquebantur eum stan-
 tes pedibus suis, legatos vero *Hyrcani* confidere jussit secum, & allocuti
 sunt eum, legatione fungentes è sedibus suis. Sedebant ergo cum eo
 juxta illum, spectantes cursum equorum, & currus atque certamina bestia-
 rum certantium coram *Cæsare* cum hominibus fortissimis nudis. Specta-
 bant etiam omnes operationes quibus subtiliter movebantur coram *Cæ-*
sare, ut exhilararent & recrearent animum ejus. Illi interea affidebant
 ei in ejus confessu cum honore magno. Sunt autem ista nomina legato-
 rum quos misit *Hyrcanus* ad *Cæsarem*; Dux eorum לסמיכוס: *Lyfima-*
chus

*Cæsar Hyrcanum
 magno honore
 prosequitur.*

*Gallias, Tours de
 Semploffe.*

Lyfimaechus.

Jes. Ant. XIV. 19. *chus* filius *פאומיוס* * *Paumius*, post eum in gradu inferiori *Alexander* filius *חודרוס* * *Theodori*, *אופסכרוס* * *Opsachus* filius *כריתא* * *Cbe-ree*, & *Jonasban* filius *Cbonia*. Hæc dicit *Joseph* sacerdos: Epistolas cæteras multas scripsimus in libro *Romanorum*, non autem scripsimus hic, *Antiqu. XIV. 19.* quia longius esset illas narrare.

CAPUT XLVI.

Antiq. XIV. 19.
in fine.
C. Julius Cæsaris
cædes.
† *Hebr. מאריכי*
pro *מארכי*

Cassius, & Brutus,

65.
Antiqu. XIV. 20.
Cassius venit in
Asiam, & exigit
tributa à *Judais*.

Herodes ad *Cassium*
perfert exactas
pecunias.

Malchus Conspi-
rat in *Antipa-
trum*.

Mors *Antipatri*.

Laus ejus.

IN tempore illo cum esset *Julius Cæsar* in quiete & tranquillitate, oraretque in Templo *יוביס* *Jovis*, quod est *Roma*; surrexerunt contra eum inimici, qui oderant eum, quique ex amicis *Pompeii* residui manserant, & confoderunt corpus ejus, & ventrem ejus triginta fauciantes pugionum ictibus pariter, & occiderunt eum in medio Templi. Sunt autem ista nomina virorum qui eum occiderunt: *כסיאוס* *Cassius*, & *אוברוחוס* * *Obrutus*, & cum eis viginti octo fortissimi viri, qui omnes periti erant lancea pugnare. Egressusque *Cassius* ex urbe *Roma*, & cum ingenti exercitu, trajecit mare, veniensque in terram *Asie* vastavit eam. Ac inde proficiscens pervenit in terram *Juda*, multavitque eam septuaginta talentis auri. Videns autem *Antipater* quod *Julius Cæsar* esset mortuus, conatus est vindicare eum, illatoque adversus *Cassium* bello, non potuit superare eum, quoniam habuit *Cassius* manum magnam, & validam ex omnibus gentibus. Tunc *Antipater* divisit universam terram *Juda* duobus filiis suis, qui exigerent tributum, quod traderetur *Cassio*. Et *Herodes* quidem extorsit tributum de terra sibi designata à patre suo, & offerens *Cassio* invenit gratiam in oculis ejus, & amavit eum sicut se ipsum. *Cassius* autem accepto auro de terra *Juda* abiit in *Macedoniam*, timens reverti *Romam* propter cædem, quam patraverat in *Julium Cæsarem*.

Tunc principes *Juda* auxilium inierunt, ut occiderent *Antipatrum*. Surgensque *מלכיה* *Malchia* conabatur mittere manum in *Antipatrum*. Quod cum innotuisset *Antipatro* collegit fortissimos suos & milites, ut bellum inferret *Malchiz*. Timens autem *Malchia* à facie *Antipatri* juravit illi *Malchia* super hac re, cujus verbis adhibens fidem, *Antipater* fecit cum eo pacem. Deinde cum vocati fuissent ambo ad convivium coram *Hyrcono*, mercede conduxit *Malchia* principem *Pincernarum Hyrcani*, traditoque ei auro multo dedit ei venenum mortiferum in poculo pro *Antipatro*, quod cum ille propinasset ei bibendum interfecit eum. Mortuus est ergo *Antipater* vir magnus honoratus, & fortissimus inter nobilissimos *Juda*, atque

* MS. Lat. habet, interfecit à *Cassio* vel *bruto*; ubi animadvertendum quam ingenue suam Impossuram prodit *Gortius* noster. Nam conjunctionem, vel, (quæ quidem apud inferioris Latinitatis Scriptores sæpe ponitur pro. &) ille per imperitiam vertit Hebraice, *ו* *O*. i. e. vel. Error deinde pejor sive Amanuensium sive typorum vitio commissus est, dum vocula *ו* *O*, præmissa conjunctionis nota, cum sequente nomine *כריתוס* in unum coaluit hoc modo, *ו* *אכריתוס*, *ו* *אכריתוס*, & *Obrutus*, Constantinop. Editio legit *ו* *אכריתוס* *ו* *אכריתוס*, sed magis corrupte.

atque in hunc modum venit dies ejus, & contigit terminus vitæ ejus. *Fuit autem ille vir in Clypeum populo Juda, & sanctæ civitatis gladio suo cunctis diebus suis, ac tandem postea accepit portionem suam, & sortem à morte.*

Audiens vero Herodes omnia quæ fecerat Malchia patri suo, venit contra eum cum manu excelsa, ut vindicaret patrem suum. At Phaselus frater ejus prohibuit eum dicens: "Ne forte oriatur prælium magnum propter hoc, & effundatur sanguis multus in medio Jerusalem, & moriantur multi innocentes. Itaque inito consilio decreverunt dolo occidere Malchiam, & mittens Herodes ad Cassium significavit ei, omnia quæ fecerat Malchia patri suo. At Cassius rursus mittens ad Herodem ait: "Ulciscere patrem tuum de Malchia, qui peccavit contra vos. Cumque ego venero Tyrum, & venerint ad me Hyrcanus, & Malchia, tu quoque & frater tuus venite illuc ad me, & ubi veneritis illuc ad me, con-

351

Herodes ulciscitur mortem patris.

surgite, & vindicate patrem vestrum de Malchia. Quod & fecit Herodes. Nam cum venisset Cassius Tyrum, abiit ad eum Hyrcanus cum omnibus principibus Juda, inter quos erat Malchia. Phazelus autem & Herodes erant cum Cassio; conatus enim fuerat Malchia persuadere Phazelo, & Herodi, & locutus fuerat ad eos dicens: "Nolite existimare quod partem habuerim in morte, patris vestri. Juro vobis per Deum quod ego sum innocens à sanguine patris vestri, neque interfui consilio interfectionis ejus. Cum ergo jurasset eis, dissimulabant juvenes in oculis ejus, quasi crederent, clam autem consilium inierunt occidendi eum, scientes Malchiam falso jurasse, & revera ipsum occidisse patrem suum.

Cum itaque essent Tyri cum Hyrcano, venerunt ad Cassium fortissimi Romani, fecitque eis Cassius convivium magnum. Sed & Hyrcanum, & viros ejus vocavit ad convivium illud, & lætatus est cum eis, & cum fortissimis suis. Tunc jussit Cassius militibus suis dicens: "In omnibus quæ vobis dixerit Herodes obedite ei, & ne exacerbaveritis os ejus, ne forte moriamini.

Et factum est post convivium, ut dormirent super lecto hora meridiana, & postquam transisset somnus Meridianus, jamque declinaret umbra, egressus est Hyrcanus per urbem ad portam, ut mitiorem auram diei respiraret secum habens Malchiam, Phazelum, & Herodem. Tunc præcepit Malchiæ ut sederet coram se, jussit etiam Phazelo, & Herodi, ut sederent coram se. Mox Herodes innuit fortissimis Romanis, ut irruerent in Malchiam. Continuo insilierunt in Malchiam gladiis districtis, vibrantesque gladios super capita quatuor illorum & sedentium, occiderunt Malchiam solum, Hyrcanum vero ceterosque principes ejus non læserunt. Conterritus tamen Hyrcanus amisit sensum præ timore, donec tandem paulo post ad se reversus, interrogavit Herodem, quidnam hoc esset, & ob quid occisus esset Malchia? Cui Herodes: "Nescio, inquit, sed Cassius jussit illum occidi, ut verisimile est. Tunc respondit Hyrcanus: "Profecto ob id quia fuit vir malus, & Belial Malchia cunctis diebus suis. Non loquebatur autem Hyrcanus verba ista nili ex timore.

652:
Cedes Malchia.

CAPUT XLVII.

Jo. Ant. XIV. 10.
Cassius proficiscitur
contra Octavianum,
& M. Antonium.

Felix.

Phazelus expeditio
contra Felicem.

6511
Cades Cassii, &
exercitus ejus.

Octavianus factus
Cesar.

Quare Augustus
appellatus?

Hyrchanus mittit
legatos cum mun-
eribus ad Au-
gustum.

ET factum est post ista, ut Cassius proficisceretur, & abiret in occursum אִיקְרָבִינִים Octaviani filii fratris Julii Caesaris, & Marci Antonii fortissimi bellatoris, qui oriundus erat è prosapia magnatum Romanorum, illi enim venerant ab urbe Roma ut bellum gererent cum Cassio, & vindicarent Julium Caesarem ex eo propter necem illius. Per id tempus ortum est bellum magnum in terra Juda. Nam פִּילִוס Philus venerat à Damasco cum ingenti exercitu Romanorum, ut dominaretur in terra Juda. Et dixit Phazelus filius Antipatri ad Felicem Romanum: "Revertere, & abi in Damascum ad locum, quem pro requie tua dedit tibi Cassius, quoniam non habes partem aut hereditatem in terra Juda. Cumque Felix non acquiesceret Phazelo, aggressus est eum bello, & pugnavit contra Felicem, dejecitque de exercitu ejus multos occisos in terram, & parum abfuit quin, & Felix cecidisset in eo praelio. Fugit tamen, & evasit in parvam quamdam civitatem. Cepit autem Phazelus civitatem, & comprehendit Felicem vivum. At deinde dimisit illum, ut abiret, quia fleverat coram illo rogans ne se occideret.

Interea Cassius pugnavit contra Octavianum juvenem, & contra Antonium fortissimum Romanorum. Et commissum est inter eos praelium magnum & acerrimum. Cecideruntque die illa plusquam centum millia cadaverum in illo praelio, & cumque fugisset Cassius à facie eorum, persecuti sunt eum Octavianus, & Antonius, percussumque interfecerunt. Regnavit ergo Octavianus, factus Caesar pro Julio Caesare primo. Erat enim filius fratris ejus.

Iste Rex appellatus Octavianus, cognominatus etiam fuit אַוּגוּסְטוּס Augustus, eo quod auxerit dominium super omnes, qui fuerunt ante eum per sapientiam suam, Augustus enim lingua Romana sonat, idem quod Facundus & Sapiens. Unde omnes, & singuli Reges Romani, qui successerunt Augusto appellati sunt Augusti, & Caesares de nomine Julii patris ejus.

Postquam itaque Octavianus Augustus, & Antonius devicerunt Cassium, & Brutum, & victoriam obtinuerunt in terra Macedoniae in planitie פִּילִיפְּפִי Philippi, tunc venerunt Judei de terra Asiae, cum muneribus magnis ad Hyrcanum regem Juda, & nuntiaverunt ei dicentes: "Ecce Caesar Augustus est in terra Asiae. Tunc misit Hyrcanus legatos, & per manus eorum coronam Regiam, & lapides pretiosos Augusto, & Antonio Collegae ejus, ut innovarent foedus cum Augusto, quale fuerat inter eundem Hyrcanum, & Augustum filium patris ejus. Rogaverunt autem Augustum, ut redderet Captivitatem quam Cassius abduxerat de terra Juda, & dimitteret Judaeos, qui habitabant in terra Graeciae, & in terra Asiae, qui quidem venditi fuerant in diebus Cassii, & manumitteret

eos liberos, ut reverterentur in *Jerusalem*, & habitarent ibi in quiete, & tranquillitate. Annuerunt ergo *Augustus* & *Antonius* petitioni *Hyr cani* Regis *Juda*, circa omnia, quæ postulaverat, & lætati sunt de eo plurimum: miseruntque ad eum epistolam. Sunt autem hæc verba epistolæ, Epistola Augusti, & Antonii ad Hyrcanum.
 quam miserunt *Augustus*, & *Antonius Hyrcano* Regi *Juda* dicentes:
 " *Octavianus Augustus Caesar*, & *Marcus Antonius* collega ejus, *Hyr cano*
 " Regi *Juda* salutem, & fidem. Notum sit vobis, nos accepisse literas,
 " veltras per manus לויס'מכוס *Lyfimachi* filii מאוסילוס * *Mausilus*,
 " & *Josephi* filii מניאוס *Minæus*, & *Alexandri* filii † *Theodori* legatorum;
 " quos misisti ad nos אפס'א *Ephesio*, ut percuteremus vobiscum fœdus.
 " En autem percussimus fœdus cum eis, propter vos, juxta beneplacitum
 " veltrum, lætati itaque sumus de pace, & salute veltra. Scitote vero quod
 " hætenus bellum gessimus cum *Cassio*, commissis præliis magnis & acer-
 " rimis, eo quod impie agens, occidit *Julium Cæsarem*. Nos quidem reddi-
 " dimus ei juxta impietatem suam, & superavimus, & victoriam repor-
 " tavimus adversus impietatem ejus in planicie *Phillippi*, & occidimus
 " eum, & *Brutum* socium ejus. Sicque liberata est terra *Asiæ* de manu
 " ejus, veluti cum obstetrix liberat mulierem parturientem à doloribus
 " suis ea die, qua peperit. Aut velut *Medicus* diligens, & peritus, liberat
 " ægrotum conantem vitam recuperare, & surgere de infirmitate sua,
 " propter gravitatem morbi sui. Illi enim duo impii posuerunt univer-
 " sam terram *Asiæ* in conculcationem, veluti lutum platearum, neque pe-
 " percerunt innocentibus, neque Templo, neque civitati, neque serva-
 " verunt juramentum hominibus, quod juraverant, neque confirmaverunt
 " pactum ei cui fœdus percusserant, & ecce malitia eorum recidit in ca-
 " put ipsorum, & in verticem eorum descendit violentia eorum; & re-
 " portaverunt iniquitatem suam. Præsumperunt enim regnare cum im-
 " pietate, & perversitate in terra *Macedoniæ*, maledicta autem terra *Ma-
 " cedoniæ*, quæ suscepit eos, quæ occultavit eos, & occultavit malitiam
 " eorum intra pulverem suum, quemadmodum abscondit meretrix pelli-
 " ma eos, qui secum meretricantur sub pallio suo, sic enim terra *Mace-
 " doniæ* abscondit apud se omnem malitiam *Cassii*, & *Bruti*. Vos ergo
 " *Judei* gaudete, & exultate in pace nostra, & fiduciam habete in fœde-
 " re nostro, quia vos nobis dilecti estis, & præcipui inter omnes homi-
 " nes, qui pacem habent nobiscum.

Porro *Judei*, qui erant in terra *Asiæ*, miserunt epistolam ad *Hyrca-
 num*, & ad principes *Juda*. Sunt autem hæc verba epistolæ; " Notum sit
 " vobis quod occisi sunt impii illi, qui devastabant nos, & universam ter-
 " ram. Tunc ergo lætetur Rex *Hyr canus*, & omnis populus *Juda*, læte-
 " tur civitas sancta † *Jerusalem* laudatissima, lætentur sacerdotes Dei no-
 " stri, quia ipse est Deus magnus, fortis, terribilis, & magnificus, cujus
 " nomen invocatur in Templo *Jerusalem*. Accipite manus, quod mit-
 " timus ad vos in honorem Dei nostri, & orate pro nobis, ut colligat
 " Deus noster dispersiones nostras ad vos. Orate etiam pro vita domini
 " nostri *Augusti Caesaris* Regis *Romæ*, & pro vita *Antonii* collegæ ejus;
 " & scitote quod misit *Augustus Caesar* de consilio *Antonii*, collegæ sui,

• Pausanias.

66.

Ephesus.

Literæ Judæarum
Asia ad Hyrcanum.

661

Jos. Ant. XIV. 19. "in omnes terras domini sui, ad usque ultra mare *Indie*, & ultra terram *ברטאניא* *Britannia*, quæ terra *Sita* est ad mare *Oceani*, iussitque ut in omnibus locis, ubi inveniuntur viri, aut mulieres, de semine *Judeorum*, servi, aut ancillæ, dimittantur liberi absque ullo pretio redemptionis, viso mandato *Cæsaris Augusti*, & *Antonii* collegæ ejus. Et quicumque possidet servum *Hebraicum*, aut ancillam *Hebraicam*, solvant ei pretium servi, aut ancillæ, de thesauris *Cæsaris Augusti*, quotquot invenire poterunt in qualibet terra. Nunc itaque gaudete, latamini, & prospere agite in terra sancta, quia *Cæsar*, & collega ejus sunt viri pacis nostræ.

Augustus & *Romam* revertitur.

Antonius scribit *Tyris* in gratiam *Judeorum*.

Quibus ita peractis reversus est *Augustus Cæsar*, & abiit in urbem *Romam*, seditque in folio suo. *Antonius* vero collega ejus, & secundus ab eo, necdum reversus est, sed mansit *Epbesi*. Militique rursum *Epistolam* ad Principes exercitus *Romani* habitantes in *Tyro* dicens: "Quare non restituitis terram, quam abstulistis de terra *Juda*, in diebus *Cassii viri Belial*? Sciatis ergo, quod in brevi sentietis gladium, nisi restitueritis terram *Judeis*, qui sunt viri pacis nostræ. Festinate ergo, ut pacem faciatis cum eis, qua de re ego *Marcus Antonius* juravi, & non mutabo. Obedierunt itaque principes imperatis *Antonii*, feceruntque omnes, ut jussérat.

Jos. Ant. XIV. 21.

66: *Antonius* venit in *Syriam*. Amat *Cleopatram*.

Herodes, & *Phaselus* accusantur apud *Antonium* a 100. Senioribus *Judeis*. Cap. XXI. Sed frustra.

Deinde profectus est *Antonius*, & abiit in *Syriam*. Venitque ad eum *Cleopatra* † Regina *Aegypti*. Deperiit autem eam, & dormivit cum illa *Antonius*, adamavitque: *Cleopatra* enim allexerat ad se *Antonium* incantationibus suis, ita ut ab hac die, & deinceps ille faceret omnia ad beneplacitum ejus, usque adeo fascinavit eum multiplici incantatione sua. Tunc venerunt centum Seniores à magnatibus *Juda* ad *Antonium*, & accusaverunt *Herodem*, & *Phaselum* fratrem ejus, dixeruntque ei: "En illi duo filii *Antipatri* acceperunt regnum de manu *Hyrcani* per violentiam, & nihil præter nomen remansit *Hyrcano*, illi enim soli educunt, & introducunt & administrant regnum. Interrogavit *Antonius Hyrcanum*, num verum id esset? Respondit *Hyrcanus*, & ait: "Absit hoc ab eis; nam *Herodes*, & *Phaselus* sunt servi fidelissimi *Jehovæ*, & mihi carissimi. Qua *Hyrcani* responsione audita, *Antonius* summopere letatus est; amabat enim adolescentes illos propter *Antipatrum* patrem ipsorum, quia amicissimus fuerat *Antonius Antipatro* patri eorum, & vir pacis ejus. Cumque rursum venisset *Antonius* ad munitionem *Tyri*, quæ erat in littore maris, adjecerunt iterum venire ad eum multi à potentioribus *Judeorum*, ut accularent memoratos adolescentes, contra quos iratus *Antonius* conjecit ex eis quindecim in carcerem, qui vociferati fuerant contra *Herodem*, & *Phaselum*. Quinetiam occidit aliquos ex eis. Accepit enim personam eorum & honore affecit, sublimavitque eos. Deinde remisit eos in *Jerusalem* cum honore magno. Ipse autem *Antonius* reversus est *Romam*, postquam subegerat omnem terram regni *Persidis*.

CAPUT XLVIII.

ET factum est post ista, ut egrederetur Antigonus filius Aristobuli ^{Ant. XIV 22.} de Jerusalem, rebellionemque movens contra Hyrcanum patrum suum, abiit in terram Persidis, habens secum manum ex nobilibus ^{Antigonus rebel-} Iudaei, adiensque ^{lat contra Hyrcanum.} פגורס Pagorus Persarum Regem dixit ei: se daturum mille talenta auri, & octingentas mulieres ingenuas atque nobiles + ex Iuda, ea conditione, ut opem sibi ferret ad accipiendum Regnum de manu Hyrcani, & occidendum Herodem & Phaselum fratrem ejus. Pacorus itaque morem gerens Antigono filio Aristobuli, congregavit ex Persis, & Medis magnum exercitum, venientesque in Syriam, occupaverunt eam, & percusserunt omnes Romanos, quos ibi invenerunt, de viris Antonii Principis exercitus Romani. Misit autem Pacorus principem suum Pincernarum cum ingenti exercitu in Jerusalem, & cum eo Antigonus filium Aristobuli, praecepit autem eis Rex dicens: "Sic agetis cum ingressi fueritis Jerusalem, praedicate pacem civitatis priusquam intretis civitatem, & cum fueritis intra civitatem excitare praelium, & occidite te Hyrcanum, Herodem, & Phaselum fratrem ejus, regnumque ipsum tradite Antigono filio Aristobuli. Abeuntes ergo in Jerusalem ingressi sunt in eam princeps Pincernarum Regis Persarum, & Antigonus filius Aristobuli, praedicantes pacem urbis, & pacem populi. At ubi introverunt, excitaverunt bellum contra Hyrcanum in medio urbis. Tunc Herodes collocavit milites ad custodiendos aditus locorum, Phaselus autem frater ejus cum fortissimis populi, ascendit supra murum ad defendendum ascensum muri. Persae autem & Antigonus caeperunt percutere populum, & deripere civitatem. Mox Herodes descendens de Palatio Regis Hyrcani ipse & delecti juvenes ejus, commissoque praelio in platea civitatis cum eis, in fugam convertit, & percussit eos Caede magna: sed & Phaselus frater ejus descendens de muro percussit omnes, qui sibi resistebant: pugnaueruntque ambo fratres, Herodes, & Phaselus contra Persas, & contra viros Antigoni. Cumque fortiter dimicassent superaverunt illos. ^{Pacorus mittit cum eo ingentem exercitum in Jerusalem.} ^{Princeps exercitus Pacori regis per fraudem excitat praelium contra Hyrcanum.} ^{Herodes, & Phaselus strenue defendunt urbem.} ^{Persae expellunt.}

Ac tandem post septem dies, Pincerna Regis Persarum vocavit Herodem, & Phaselum fratrem ejus, & ait ad eum: "Quamdiu durat bellum istud in civitate sancta? Cessate à pugna, & ite in occursum Pacori + Regis Persarum domini mei, & facite societatem cum eo, ut sit manus ejus vobiscum. Magis enim placet, ut sitis amici ejus, qui estis adeo fortes, quam ut sit socius Antigoni, cujus fortitudo cum vestra adaequari nequit. Cumque Hyrcanus minime fidem adhiberet verbis ejus, Herodes, & Phaselus ipsi crediderunt ei, feceruntque sicut locutus fuerat eis. Et egredientes in occursum Pacori Regis Persarum, invenerunt eum in Syria Damasci, & is quidem suscepit eos cum magno honore, ut ipsi putabant, sed clam inito consilio, ut comprehenderet illos, posuit insidiatores ^{Fraus Pacori Regis, ut opprimeret Herodem, & fratrem ejus.}

Jof. Ant. XIV. 22.

• Saramalla.

67 :

Milites irruunt
in eos noctu, &
vinciunt catenis.Phaselus alliso ca-
pite ad lapidem
moritur.

Evadit Herodes.

Hyrcano in vincu-
lis amputatur
auricula, ne fun-
gatur sacerdotio.
Abducitur Baby-
lonem in captivi-
tatem.Mariamne uxor
Herodis.Herodes cum sua
familia migrat
in Idumaeam.

diatores nocturnos, qui eos ligarent catenis æreis. At Herodes, & Hyrcanus cum surrexissent noctu, viderunt insidiatores circumeuntes domum, armis muniti bellicis, nesciebantque isti, quod propter se illi adstarent.

Tunc venientes **אֲרַמִּילָא** Offellius, & **אַרְמִילָא** Armilla ditissimi Syrorum, indicaverunt Phaselo omnem versutiam Pacori Regis Persarum, quomodo scilicet Antigonus corrupisset cor ejus mille talentis auri, & promississet dare octingentas mulieres, de nobilioribus Juda. Et rursum dixerunt divites isti Syri ad Phaselum: "En adest navis parata ad eundem viam suam, evade in eam, & abi in terram Juda. Fuit enim in illis diebus Pacorus in litore maris. At Phaselus noluit fugere, & deferre Herodem solum, sed accedens ad Pacorum Regem Persarum dixit: "Fiegisti & irritum fecisti fœdus tuum nobiscum. Jam cognoscimus nullam esse fidem in populo Persarum: quod audivimus jam videmus oculis nostris, quia iniisti consilium contra nos. Nos autem venimus ad te cum fœdere securitatis & fidei. Quod si sis vir qui indigeas opibus, neque habeas aurum, nonne Hyrcanus satis potens est, ut tradat tibi duplo plus auri quam Antigonus tibi pollicitus est? Uti sit: At saltem ne extendas manum tuam in viros quibuscum iniisti fœdus. Quæ cum audisset Pacorus juravit, & negavit; jussitque eos fiduciam habere dicens: "Rumorem falsum, & mendacium audistis de me, quoniam non cogitavi istud, neque ascendit in cor meum ista cogitatio, ut facerem malum istud magnum, & comprehenderem viros pacis meæ, & conjicerem eos in vincula. His ergo verbis confortatos securiores fecit. Abierunt itaque & dormierunt confidenter. Et cum obdormivissent irruerunt in eos milites Persarum subito, & apprehensos ligaverunt catenis æreis. Evigilans autem Phaselus à somno suo, ecce vidit manus suas ferro ligatas. Tunc exiliens Phaselus huc & illuc, & subsultans quærebat extrahere gladium suum, sed non potuit, quia manus ejus erant colligatæ. Levatis autem oculis ecce vidit lapidem quemdam magnum, ad quem currens saltavit, ut rueret ad terram, allisitque caput suum ad lapidem præ minio furore, & mortuus est. Antequam tamen moreretur indicavit ei mulier quædam de Herode, quomodo evasisset, de quo Phaselus gaudio repletus ait: "Letabundus ego sum in morte mea, quia cognovi quod post me relinquo vindicem, & ultorem sanguinis mei. Et cum hæc verba dixisset mortuus est, & appositus ad populum suum.

Interea Hyrcanus erat victus catenis æreis. Tunc Antigonus apprehendens patrum suum amputavit ei auriculam, ne amplius fungeretur sacerdotio, propterea quod esset in eo defectus. Deinde migrare fecit eum in Babylonem in medium Judæorum, qui illic erant. Audiens autem Herodes omnia quæ fecerat Pacorus Rex Persarum Phaselo fratri suo, & Hyrcano Regi Juda, venit in Jerusalem, & accipit matrem suam, & socrum suam, & **מִרְיָם** Miriam, sibi desponsatam, filiam nempe Alexandri, atque matrem ejus Alexandram filiam Hyrcani, cujus supra mentionem fecimus. Erat autem puella eleganti forma, & pulcherrimo aspectu. Hæc mulieres imposuit Herodes, equis & mulis, egressique sunt nocte de Jerusalem, cum decem milibus fortissimorum Juda, & direxit faciem suam.

suam versus terram Edom. Cumque esset in itinere descenderunt mulieres, & pueri. Mater autem ejus *vertens currum*, cui insidebat, substitit. Nam dixerunt mulieres: "Moriatur in *Jerusalem* civitate sancta, & non elongemur ab ea. Tunc Herodes extrahens gladium suum voluit seipsum occidere, timuit enim dicens: "Ne forte supervenientes & hostes assequantur mulieres, & abducant eas. Et accurrentes juvenes ejus tenuerunt manum ejus dicentes: "Nonne opprobrium est viro sapienti qualis tu es, seipsum absque gloria occidere? Verum transeant mulieres ante nos, & nos stabimus donec veniat exercitus *Persarum*, qui egressus est de *Jerusalem* ad persequendum nos, & sentient quales sunt quos persequuntur. Cumque desissent loqui transierunt mulieres, & perrexerunt in *Edom*. Herodes autem substitit, & cum eo decem millia virorum. Dumque huc & illuc verteret se, & ecce venit contra eos Princeps Pincernarum Regis *Persidis*, habens secum militem *Persarum* manum magnam & validam. At Herodes pugnans contra eos, cum viris suis, percusserunt, & staverunt eos in terram, vertitque principem Pincernarum in fugam, qui proripuit se versus *Jerusalem* à facie Herodis, sed & multi Judæi de viris Antigoni voluerunt persequi Herodem. Cumque attingissent eum pugnauerunt contra eum: at ceciderunt per manum ejus, percussitque eos *Cade maxima*. Quo in loco ubi percusserat Herodes Judæos condidit postea civitatem, & palatium magnum anno primo regni sui, vocavitque nomen civitatis *הרודא* * Heroda, quæ distabat ab *Jerusalem* stadiis sexaginta.

Desperatio Herodis.

671.

Vult seipsum interficere. Prohibetur à suis.

Herodes vincit, & in fugam convertit principem *Persidis*.

* Herodium.

CAPUT XLIX.

Perrexit autem Herodes itinere suo in terram Edom, & egressus est Josephus frater ejus in occursum illius, habitoque consilio cum eo introduxerunt mulieres in munitum quemdam locum, qui erat in Edom, & dederunt urbi triticum, aquam, ligna, & viros bellatores, ipseque Joseph frater ejus mansit cum eis. Herodes proinde jussit residuo populo, ut iret per universam terram Edom, & compararet sibi victum, datisque eis *Drachmis aureis* secundum exigentiam eorum, ipse cum pauperibus transiit itinere suo ad *Petram Deserti*, venitque ad *מלוק* Malok Regem Arabiæ, nam ab heri & nudiustertius Malchus fuit amicus Hyrcani, & Herodis; sed non est recordatus Malchus Rex Arabiæ beneficiæ, quam sibi Hyrcanus exhibuerat, voluit enim Malchus & Rex Arabiæ tradere Herodem in manum Antigoni. Illa autem nocte, magna vis imbrium cecidit, & implevit cisternas aqua, quare arbitratus est Malchus fore ut Herodes non posset evadere propter ingentem copiam aquæ, quæ ceciderat nocte illa. At Herodes fugit nocte ipsa. Mane autem facto festinavit Malchus illum persequi, sed non invenit cum, doluitque plurimum.

Herodes suam familiam in munito loco collocat.

Pergit ad Malobum Regem Arabiæ.

Malchus cogitat de tradendo Herode in manum Antigoni.

672.

Jos. Ant. XIV. 42.
Fugit Herodes in
Egyptum.

rimum. *Profectus inde Herodes venit in Egyptum ad Cleopatram Reginam Egypti, quæ excepit eum cum honore magno.* Voluitque eum facere principem exercitus sui. At *Herodes* renuit; *festinabat enim ire Romanum.* Et dedit ei Regina divitias magnas & naves, quæ ipsum ferrent in *Chittim*, ipsa est *איטליה Italia*.

Otrentum. Text.
Lat. habet Brutus.
dusum.
Romam venit.

Ingressus ergo *Herodes* in naves, bis reversus est in *Egyptum*, quia hyemiserat, & venti vehementes obfistebant ei. Tertia demum vice cum ventus flaret secundus transnavigavit mare, & appulit ad portum magnum *אֹטְרֵנְטוֹן Otrenton*, quod est in extremitate *Italiæ*, ubi erat *Præfectus* quidam *Augusti Caesaris*, qui tunc *Romæ* dominabatur. Ille autem suscepit eum cum honore magno, & dedit ei equos & viros, qui deduxerunt eum *Romanum*. Veniens autem *Romam* divertit ad domum *Antonii*, amici sui cognominati *Marci* fortissimi *Romanorum*, cui & omnia narravit quæ sibi acciderant; quomodo scilicet *Antigonus* rebellavit adversus *Hyrcanum* patrum suum, & ligavit eum catenis, amputavitque aurem ejus, ne fungeretur amplius sacerdotio, & quomodo occiderat *Phaselum fratrem suum*, & adjunxerat se *Pacoro Regi Persarum*, & injuriam intulerat regno *Romano*, dum adhereret Regi *Persarum*.

Ab Augusto, &
Antonio Rex de-
claratur.
Jos. Ant. XIV. 23.

Quæ cum audissent *Antonius*, & *Augustus*, atque *Consules Romani*, quod *Pacorus Rex Persarum*, & *Antigonus Rex Juda* injuriam intulissent Regno *Romano*, consilium inierunt absque ulla mora super hac re. Deinde vocaverunt *Herodem*, & imposuerunt capiti ejus coronam Regiam, & jussit *Augustus*, ut populus clangeret tubis; clangerunt ergo tubis, & levantes vocem vociferati sunt acclamationibus lætitiæ dicentes: "*Herodes factus est Rex in Judea, & Jerusalem civitate sancta.* Et egredientes *Augustus*, & *Antonius*, & *Herodes* per medium eorum venerunt ad domum *Antonii*, paraverat enim eis convivium grande. Invitavit autem *Augustus Consulem*, & cunctos seniores *Romanos*. Comedentes autem & bibentes cum eo lætati sunt plurimum de *Herode*, quod esset Rex, & innovaverunt cum eo foedus signantes hunc diem pro initio Regni *Herodis*, & exaraverunt foedus in tabula ænea, posueruntque eam in palatio regni, & *Cæsareæ* dignitatis, quod est *Romæ*, ut legerent foedus ipsum cunctis diebus.

Renovat foedus
cum Romanis.

In Capitolio.

Antonius, & Herodes redeunt in Orientem ut bellum gerant cum Antigono, & Pacoro.
Jos. Ant. XIV. 24.
* Ptolemæi.

Quibus ita peractis ingressi sunt *Antonius*, & *Herodes* in naves, ut venientes pugnarent contra *Pacorum Regem Persarum*, & contra *Antigonum Regem Juda*. Habuerunt autem secum classes, & naves multas, & exercitum magnum validum, & ingentem. Egressus vero *Antonius* in *Antiochiam*, pertransivit illuc ut bellum interret *Pacoro Regi Persarum*. *Herodes* autem egressus est in *תַּלְמִידָה Talmida*, ipsa est *Accho*, habens secum exercitum *Romanorum*, nempe manum magnam & validam. Tunc adhaerebant ei *בְּנֵי שָׂדַיִם Vensidius*, & *סִלּוּסִים Silus* *פֶּרְדֵּלְיוֹס Perdelius* fortissimi *Romani*, quos miserat *Augustus*.

Vensidius.

Antigonus obsidet
Mastadam.

Tunc temporis *Antigonus*, & omnis exercitus ejus castra posuerant

‡ In Josepho Lat. Conveniebant cum eo Silo & Vensidius per delium compulsi. Putavit Ben-Gurion praepositionem (per) pertinere ad sequentem vocem (nam in MS. propria nomina non distinguuntur initio majusculis literis) unde Delis fecit nomen Perdelius.

contra מצודה Massadam, quæ sita est in Edom, illic enim erat tota familia Herodis nempe mater ejus, socrus ejus, sponsa ejus, & Josephus frater ejus. Cæperuntque cives urbis laborare siti. Antigonus enim destruxerat omnes aquæ ductus, qui veniebant in urbem, & ita cives jam defatigati erant bello, ut vellent aperire civitatem. Josephus quoque frater Herodis, qui erat inter illos, jam meditabatur perfugere ad Regem Arabiæ, quamquam nollet fugere ad illum. Sed audierat Regem Arabiæ penitus de hoc, quod non suscepisset Herodem, dum fugeret à conspectu Antigoni. At Deus obstitit ei, ut fugere nequiret, neve in deditionem veniret Antigono, quoniam misit Deus tantam pluviam nocte illa, + ut omnes Cisternæ impletæ fuerint. Cogitaverat autem Rex Arabiæ propterea Herodem fugam intermittere.

Supra cap. XXIII.
sub finem.
Cives siti laborant.
Josephus frater Herodis fugam meditat.

63:

Tunc temporis egressus est Herodes de Aco habens secum milites, quos miserat Antonius cum Principibus Romanis in auxilium ejus, & pervenerunt ad Massadam contra Castra Antigoni, certiores autem fecerant Josephum fratrem suum de suo adventu, priusquam venirent. Egressus ergo Josephus frater ejus de civitate conjunctus est illis, pugnantesque contra Antigonum percusserunt exercitum ejus. Fugitque Antigonus in Jerusalem. Tunc Herodes eduxit omnem familiam suam de Massada, congregatoque toto exercitu suo, defecerant enim ad eum Judæi multi, unde maximus fuit exercitus, veniens contra Jerusalem, castra metatus est ad eam ipse, & principes Romani cum eo, quos miserat Antonius in auxilium ejus. At noluerunt principes Romani pugnare contra Antigonum, & neglexerunt mandatum Antonii, eo quod Antigonus dedisset eis munera, nihil tamen defuit Herodi in auxilio, nam habuit exercitum magnum ex Judæis in subsidium.

Herodes Massadam obsidione liberat]

Fugit Antigonus.
Hierosolymam.

Cum ergo Herodes castra metatus esset contra Jerusalem oppugnaretque Antigonum, oblidens Jerusalem, jussit præconis voce per universum exercitum suum, ut per circuitum vallarent civitatem, & continuo vallata est civitas. Duces tamen Romani, qui venerant cum eo בנטריאן Bentidion nempe, & סילון Silon Pardelius, muneribus corrupti ab Antigono diligentissime caverunt, ne revelaretur Herodi quod accepissent munera. Tunc Herodes accedens ad murum & clamans voce magna ait: "Audite, & advertite, & venite, ut pacem ineatis mecum. Melius enim erit vobis pacem habere mecum, quam repugnare. At cives urbis tacuerunt, & non responderunt ei verbum. Erant autem extra Jerusalem ingentes spelunca: & statim ut audierant Latrones Jerusalem de adventu Herodis delituerant illic, ut ponerent ei insidias, quod cum innotuisset Herodi, ponens illic castra mandavit artificibus, ut facerent instrumenta ferrea, & arcas magnas ligneas, quas catenis & ferreis ligarent, implensque arcas juvenibus fortissimis, cum armis bellicis, cum pane & aliis com meatibus, reposuit hæc omnia intra arcas cum eis, deditque in manum eorum falces longas, quibus extraherent Latrones è speluncis. Deinde demitti jussit arcas de vertice montis, addiditque eas ori speluncarum. Quod videntes Latrones timuerunt valde egredi de speluncis. Tunc unus ex adolescentibus accinctus gladio, & apprehenso catena ferrea & qua pendebat.

Venit.

Herodes obsidet
Hierosolymam.
Antiq. XIV. 25.

Industria Herodis
contra Latrones.
63:

Latrones è speluncis extrahuntur.

77. Ant. XIV 25. *debat arca, transiliensque per catenam se ipsum impalit in medium speluncæ, & occidit multos ex latronibus; apprehendensque falce corpora eorum præcipitavit in vallem speluncæ. Atque in hunc modum fecerunt cuncti adolescentes, & occiderunt latrones extractos ex speluncis omnibus, una dumtaxat excepta ad cuius os non fuit demissa arca, in qua latitabat vir quidam senex cum uxore & septem filiis suis. Et stans senex ille in ore speluncæ dicebat ad filios suos: "Egredimini. Egresso autem uno, evaginavit senex gladium suum, & interfecit eum: sic etiam secundum interfecit, deinde tertium ac tandem omnes septem filios suos donec absumeret eos, licet Rex Herodes ex commiseratione clamaret, & precaretur senem, ne occideret filios suos. Noluit siquidem senex Regi obtemperare; quin magis exprobrabat, conviciabatur, & maledicebat Regi. Postea quoque interfecit uxorem suam, & præcipitavit eam in vallem post filios suos, At tandem occidit seipsum, ceciditque in vallem super cadavera filiorum suorum, & mortuus est.*

Crudelitas senis
cujusdam latro-
nis in suos, & in
seipsum.

Herodes it obviam
Antonio rever-
tenti à emde Pa-
cori.

Arabes per viam
percutit.

68:1
Antonius mittit
Herodi Coronam
auream.
Eorum amicitia.

Antonius pergens
in Ægyptum.

Sosius.

Scribit ad omnes
principes Syria
in gratiam Herodis.

Cades Josephi fra-
tris Herodis.

Post hæc nunciatum est Herodi quomodo Antonius pugnans contra Pacorum Regem Persarum occiderit eum, & adhuc moraretur juxta fluvium Euphratem. Tunc perrexit Herodes in occursum ejus, & invenit cætum maximum per viam, qui volebat transire in auxilium Antonii; sed non poterat propter Arabes, qui infestabant viam, & occidebant omnes quos inveniebant ad auxilium Antonii properantes. Quæ res cum innotuisset Herodi, confestim abierunt ad eos ipse, & delecti juvenes ejus, inveniensque eos instruxit bellum contra eos, & percussit eos in ore gladii. Tunc misit Antonius copias, currus & equites, & coronam auream magnam pro munere ad Regem Herodem, eo quod suppetias sibi tulisset. & prostravisset Arabes, aperuissetque sibi viam. Et cum Rex pergeret ad eum egressus Antonius in occursum ejus, amplexatus & osculatus est eum, & lætatus est cum eo gaudio magno.

Postquam autem Antonius percussit Pacorum Regem Persarum, direxit faciem suam, ut intraret in Ægyptum, deditque Regi Herodi ΔΙΝΩΔΙΟΣ Sosius principem exercitus sui cum copiis maximis, & manu validissima ex militibus Romanis. Et misit epistolam ad omnes Principes Syriae dicens: "Marcus Antonius dominator Regum, universis Principibus Syriae significat salutem. Notum sit vobis quod Herodes Rex constitutus est super Juda, quemadmodum mandavit Octavianus Augustus Rex Regum, & quemadmodum mandavi ego ipse, & ceteri Senatores Romani. Nunc igitur cavete, ne prohibeatis mitti milites vestros in auxilium ejus, cum ille expeditionem facere voluerit contra Antigonum; nisi enim illico festinaveritis pergere in auxilium ejus, quemadmodum præcipio vobis, gladius & magnum malum imminet vobis. Ego Marcus Antonius juravi, & non mutabo.

*Post ista factum est, ut abiret Herodes cum Sosio præliaturus contra Anugonum habens secum exercitum Romanum, & omnes copias Syriæ. Tunc nunciatum est Herodi, dum adhuc esset in itinere, de Josepho fratre suo, quod scilicet mortuus esset in bello. Nam occiderat eum ΔΙΩΔ ΠΑΠΠΟΣ, & cum eo totum exercitum Romanum, qui erat in Juda, qui-
que*

que ab initio venerat cum *Herode*. Ille autem *Pappus* in fugam convertit principes eorum. At *Joseph* frater *Herodis* fortiter resistens noluit fugere, sed pugnans contra *Pappum* cecidit, & mortuus est in prælio. Cecideruntque die illo de exercitu Romano triginta sex millia virorum, quos occidit *Pappus*, qui abscindens caput *Josephi* fratris *Herodis* misit illud in *Jerusalem* ad *Antigonum* Regem *Jerusalem*: quod emens *Pheroras* frater *Herodis* quinquaginta talentis auri, sepelivit ipsum in sepulchris patrum suorum. Quod ubi nunciatum est Regi *Herodi* (jam autem ipse cognoverat rem ita se habere, viderat enim per somnium omnia, quæ evenerant fratri suo.) Conturbatus quidem Rex luctum egit paululum, at non distulit vindictam. Siquidem relicto *Sosio* cum universo exercitu, assumptisque duodecim millibus Romanis, & viginti millibus Judæis perrexit ad *Libanum*, & superato monte progressus est, ut pugnaret contra exercitum, quem miserat *Pappus* in occursum ejus, & inveniens eos in lateribus *Galhææ*, percussit eos, à meridie usque ad vesperam cæde maxima. Factoque vespere præcepit Rex militibus suis, ut ederent, & biberent. Ipse autem cum familia sua ingressus est domum cujusdam magnatis, quæ illic erat, & cum canaret Rex subito corruit tota domus super regem, & super familiam ejus, sed non est mortuus Rex neque vulneratus, sed nec quisquam à familia ejus: Unde crediderunt omnes Regem adamatum à Deo.

Pappus magnam Romanorum Aram edit.

69.
Herodes per somnium cognoscit mortem fratris sui.

Ulciscitur mortem ejus.

Ibid.

Mira Dei providentia circa Herodem.

Dicit *Joseph* Sacerdos filius *Gorionis* Sacerdotis: Ita testantur etiam alii scriptores ex Authoribus gentilium, nempe Regem *Herodem* adamatum fuisse à Deo. Crastina autem die egressus est *Herodes*, ut bellum gereret cum *Antigono*, & *Pappo* stantibus ex adverso cum ingenti exercitu. Et commissum est prælium magnum inter eos. Fugit autem *Antigonus* in *Jerusalem*. Sed restitit *Pappus*, & pugnavit cum *Herode*: cecideruntque in die illa cadavera multa, quin & *Pappus* fortissimus *Jerusalem* percussus, & vulneratus fuit in isto prælio. Et abscindens *Pheroras* caput ejus, attulit illud in conspectum Regis *Herodis* fratris sui, qui sepeliri jussit illud, eo quod esset caput principis honoratissimi. Porro milites, qui fugerant in bello isto latuerunt in domibus illius loci, & præcipiente Rege dejecerunt domos super illos, & mortui sunt. Atque in hunc modum ultus est et fratres suos.

Prælium magnum.

Pappus occiditur.

69.

Facto autem vespere præcepit Rex militibus suis, ut ederent & biberent. Ipse vero ingressus est in balneum, cum duobus pueris parvulis, ubi latitabant ex militibus *Pappi* tres viri, qui effugerant à prælio habentes gladios evaginato in manibus suis, sed non læserunt Regem. Cognovit ergo iterum populus illum à Deo ordinatum Regem.

Aliud providentia divinitus signum.

Proficiscente vero inde *Herode* versus *Jerusalem*, cum toto exercitu suo, nempe cum triginta millibus virorum ex nobilioribus *Juda*, venit rursus *Sosius* ad eum; miserat enim illum *Antonius* in auxilium *Herodis*, cum ingenti exercitu, & manu valida: habebat autem secum exercitum Romanorum, & duos Reges *Syriæ*. Et castra metati sunt contra *Jerusalem*, anno tertio regni *Herodis*, ex quo renunciatus fuerat Rex *Romæ*. Et

Rursus obsidet Hierosolyma.

Jof. Ant. XIV. 26.

Scalis ad motus
expugnat ur-
bem.

69 :

Zelus Herodis pro
tuendo Sancto
sanctorum.Quo anno capta
Jerusalem.

* MS. O'lympiadis.

Occiditur Anti-
gonus.

oppugnaverunt Jerusalem usque ad initium anni quarti regni ejus. Et commiserunt praelia multa. Nonnunquam enim obsessi exierunt contra eos in praelium, & percusserunt eos caede maxima. At non potuerunt eos in fugam conjicere, & arcere à Jerusalem. Aliquando etiam egressi conbusserunt igni aggeres, & saepe victoriam reportarunt, & fortitudinem suam exhibuerunt extra civitatem. Tandem vero praevalente exercitu Herodis contra Antigonum, fugaverunt eum in urbem intra mœnia: pauci enim relictis fuerunt viri cum Antigono collapsis militibus ejus in praelio. Postea noctu surrexerunt viginti è fortissimis Herodis, & erexerunt scallas ad murum. ascenderuntque post eos milites Sosii; nam custodes muri dormiebant labore fatigati. Cum autem ascendissent percusserunt custodes; tum milites qui erant cum Herode accurrentes fregerunt portam. Quo facto conterriti sunt Cives, & capta est Jerusalem civitas sancta. Deinde cum ingressi essent Herodes, & Sosius in urbem, caeperunt principes Sosii percutere cives caede magna, & atroci, non parcentes juvenibus, virginibus, senibus, & mulieribus. Unde indignatus Herodes contra principes Sosii ait & ad illos: "Si gladius absumpserit omnem populum, ubi regnabo ego? Quod cum audisset Sosius fecit divulgari vocem hujusmodi: "Qui occiderit vel animam unam morte moriatur. Cucurrerunt autem Principes Sosii ad templum, & conabantur illud aperire, & videre Sanctum sanctorum, sed minime potuerunt. Nam Rex Herodes extracto gladio stabat ante portam Templi ipse, & milites ejus, & abegerunt Romanos, ne viderent Sanctum sanctorum. Dixit namque Rex: "Melius est ut moriamur, quam ut videant gentes Mysteria Jehovæ, sicque servavit omnia spolia civitatis. Eodem tempore contulit Sosius in Templum Jehovæ, pro munere coronam magnam auream, plurimum timens ne forte sibi eveniret aliquid à Jehovæ, eo quod oppugnasset civitatem Jehovæ.

Porro hoc malum, quod evenit Jerusalem civitati sanctæ in diebus principum Romanorum Marci Antonii Agrippæ, & כנריא Canidii, & נלום Galli, contigit anno centesimo, & octogesimo quinto לאלפי ירדס * O'lipodius, mente quarto in die jejunii. Quibus ita peractis abiit Sosius ad Antonium in Ægyptum, Antigonus autem vinctus erat catenis æreis, & misit Herodes ad Sosium plurimum argenti, & auri, ut occideret Antigonum. Abiit ergo Sosius ad Antigonum, & iussit illum occidi, juxta consilium Herodis, timebat enim Herodes, ne reverteretur regnum ad ipsum, idcirco occidit eum. Et postquam occisus est Antigonus, tunc regnavit Herodes secure super Judæa.

CAPUT L.

ET factum est cum regnaret Herodes juxta desiderium animæ suæ, Jos. Antiq. XV. 1. honoravit omnes Judæos, qui ab initio fuerunt à partibus suis, sibi que opem tulerunt. Honoravit quoque supra modum ^{לללל} Hillelem seniore principem Phariseorum, & ^{והו} Sammai, discipulum ejus. Illi enim ab initio authores fuerunt consilio suo plebi, ut eligerent Regem Herodem. Dicebant enim Pharisei: "Id à Jehova factum" propter iniquitatem populi, & melius est ut regnet potius quam effundatur multum sanguinis in medio Jerusalem, & ob id etiam Herodes honoravit [†] Phariseos, & omnes amicos suos. At vero erga cunctos inimicos suos nulla miseratione usus est: nam occidit eos in ore gladii; & accipiens aurum, & argentum eorum collegit ingentem vim auri, & argenti in thesauros suos. ^{69 ::} ^{Pharisei amici Herodis.}

Pugnavit præterea contra omnes gentes, quæ erant in circuitu, & victoria potius abstulit aurum, & argentum eorum, & applicuit domui suæ. Posuit etiam custodes in portis, qui perscrutarentur omnem egredientem de Jerusalem, & apud quemcumque inveniebatur argentum aut aurum, auferebant ab eo, & ferebant ad Regem. Sed & mortuos perscrutabantur custodes, ne forte aliqui abscondissent aurum in feretris eorum, dum efferebant eos ad sepulchra, ditabaturque sic Herodes supra omnes Reges qui fuerunt ante eum tempore Domus secundæ. ^{Divitiz Herodis.}

In diebus illis fuit Hyrcanus filius Alexandri Regis Juda, captivus in terra Persidis, quem olim in captivitatem egerat Antigonus filius Aristobuli fratris ejus, ad Pacorum Regem Persarum, eratque dilectus apud illum, duxerantque in Babylonem, inter multitudinem Judæorum, qui illic habitabant, manebatque apud illos. Et susceperunt eum Judæi, qui erant ultra fluvium, veluti Regem, & honoraverunt eum veluti unctum Jehovæ, neque defuit ei quicquam de regno, nili quod non regnavit in Jerusalem, nec ministravit in Templo Jehovæ. ^{Antiq. XV. 1. Hyrcanus filius Alexandri in Babylonia instar regis habitus à Judæis.}

Unde cum audisset Hyrcanus regnare Herodem filium Antipatri amici sui, quem ipse educaverat, & amaverat seu filium suum, desideravit ergo Hyrcanus venire in Jerusalem, quia inceslerat animum ejus, cupido magna videndi Sanctuarium Jehovæ. Herodes vero audiens Hyrcanum apud Babylonem esse in magno honore, timuit valde ne oblata occasione reverteretur ad illum regnum Juda. Quapropter mittens legatos ad regem Persarum ait: "Hyrcanus qui apud te est in terra tua ipse me educavit, & idcirco oculis meis reputatur veluti pater meus, eo quod tam beneficus fuerit mihi. Et is hodie est in captivitate, ad quam ejecit illum Antigonus filius Aristobuli fratris ejus, detentusque fuit apud Regem Pacorum, qui ante te regnavit in Perside. Nunc autem cum factus sim Rex

Jos. Antiq. XV. a.
70.

in *Juda*, memor adhuc sum beneficentia, & bonitatis ejus, quam mihi exhibuit. Atque ideo mitto ad te, pro munere argentum & aurum, ut non prohibeas illum venire ad me. Veniat ergo ad me, cupio enim honorare illum, atque compensare beneficia, quae exhibuit mihi, & patri meo. Quod si noluieris remittere ad me, scias multa tibi imminere praelix à *Judaeis*, & *Romanis*.

Rex *Persarum*
conatur illum
retinere apud se.
Atque etiam *Ju-*
dai *Babylone* de-
gentes.

Quæ cum percepisset Rex *Persarum*, misit ad *Hyrcanum* in *Babylone* dicens: "Si volueris ire in *Jerusalem*, non impediam te, sed dabo tibi consilium, ut non vadas, sed caveas ab *Herode*, qui vir sanguinum est, ne forte perdat canitiem tuam. Sed & *Judaei*, qui morantur in *Babylone* loquebantur hujusmodi verba ad *Hyrcanum* dicentes: "Ne putes in corde tuo *Herodem* ex amore ad te misisse ut abducat te ad se sed ex emulatione propter regnum. Reges enim nunquam solent benefacere iis hominibus, qui sibi benefecerunt cum essent in humili statu, quoniam honor mutat eos, statuatque pervenerunt ad supremum gradum; & magnificentia subvertit cor eorum. Tu nosti præterea, quod non potes fungi sacerdotio in *Jerusalem* propter maculam, quam tibi intulit *Antigonus* filius *Aristobuli* fratris tui, qui abscidit auriculam tuam. Propterea mane apud nos quandoquidem in nulla re penuriam patiaris inter nos, & sis in oculis nostris sicut Rex. Idcirco mane in loco tuo, & ne concites denuo bellum in malum *Jerusalem*.

Hyrcanus venit
Jerusalem.

Magno cum honore excipitur
ab *Herode*.
Antiquit. XV. 7.

70:

Noluit autem *Hyrcanus* acquiescere illis, quin potius abiit in *Jerusalem*. Et egressus *Herodes* in occursum ejus cum omnibus principibus suis amplexatus, & osculatus est eum, introducensque in domum suam honoravit eum valde, videntibus omnibus instruens ante faciem ejus jugia conviviorum, & vocans eum patrem in oculis totius populi, in occulto autem jussit auferri animam ejus. Quod audiens *Alexandra* filia *Hyrcani*, mater מרימ Mariame uxoris *Herodis*, filix *Alexandrae*, quam *Alexandra* genuit *Alexandro* filio & *Aristobuli*, fratri *Hyrcani* fratris ejus, dixit ad *Hyrcanum* patrem suum: "Cave tibi ab *Herode*, quoniam non facit omnia ista, nisi ut te occidat. Audi ergo vocem meam, & pergens fuge ad *Malchum Regem Arabiae*, ne forte interimat gladio canitiem tuam vir ille sanguinum. Sed noluit *Hyrcanus* pater ejus acquiescere ei. Illa autem compellens adegit eum ad tantum mentis angorem, ut vocarent דוסיתבוס *Dositheum* unum, & nobilioribus *Juda*, in quem fiduciam habebant, & revelarent ei secretum, erat enim *Dositheus* ex nobilioribus *Juda*, & inimicus *Herodis*, quod is fratrem illius occidisset; & ideo revelaverunt ei arcanum, dederuntque ei munus. Scripsit ergo *Hyrcanus* literas ad *Malchum Regem Arabiae*, ut clam mitteret ad se viros, & equos, qui starent à regione stagni bituminis, & inde abducerent *Hyrcanum* ad *Malchum Regem Arabiae*, quo sic fugeret à facie *Herodis*. *Dositheus*, cum literas accepisset de manu ejus, ratus invenisse occasionem redeundi in amicitiam cum Rege *Herode*, tradidit eas in manum *Herodis* sigillo *Hyrcani* obsignatas, revelavitque ei totum arcanum, quod secum communicaverat *Hyrcanus* & *Alexandra* filia ejus. Cum autem Rex accipisset

Dositheus seducit
Hyrcanum.

Frater *Dosithei*.

cepisset literas de manu *Dosithei*, laudans & benedicens eum honore prosecutus est, & dedit ei munus magnum auri, & argenti, dixitque ei Rex: *7. f. Ant. XIV. 13.*
 “Vade in viam tuam ad locum, ad quem misit te *Hyrcanus*; & accipe
 “epistolam, quam tibi commisit *Hyrcanus* sigillo suo signatam: & quan-
 “do acceperis literas responsionis, quas tibi daturus est *Malchus* Rex
 “*Arabie*, deferas eas ad me, & viros quoque, & equos, quos missurus
 “est, ut abducant *Hyrcanum*, ostendes mihi, ut capiam illos. Morem er-
 go gerens *Dositheus* Regi secundum omnia, quæ ei commiserat, abiit ad
Malchum Regem *Arabie*, & reversus ad *Herodem* Regem, tradi-
 dit ei literas quas rescribebat *Malchus* & *Hyrcano*, quibus invitabat eum,
 ut veniret ad se, acceptis autem Rex literis misit milites ad *Lacum Bi-*
tuminis, & cepit viros, & equos missos à Rege *Arabum*, ut abducerent
Hyrcanum. *70 :*

Proinde mittens Rex ad septuaginta Seniores ait: “Congregamini ad
 “stationem vestram, & adeste omnes sapientes *Synedrui*; habeo enim ad
 “vos verbum iudicii arcanum, quo expostulem cum uno è magnatibus
 “populi. Tunc congregati sunt omnes sapientes confessus *Synedrui*, in-
 dicaveruntque Regi dicentes: “Ecce nos omnes convenimus pariter ad
 “confessum iudicii. Venitque Rex ad confessum *Synedrui*, & *Hyrcanus*
 cum eo. Cumque omnes adessent, & nemo cognosceret mentem Regis,
 neque ipse *Hyrcanus* suspicaretur sui ipsius causa congregatos ad iudi-
 cium. Dixit autem Rex coram universo *Synedrui*: “Interrogabo te, re-
 “nuntia mihi, *Hyrcane*, num fœdus est inter te, & inter Regem *Ara-*
 “*bie*? Nonne misisti ad eum nuncium, ut mitteret ad te equos ad lo-
 “cum quemdam, qui deducerent te ad ipsum. Dixit *Hyrcanus*: “Non
 “est fœdus inter me, & inter ipsum, neque misi ad eum nuncium, ne-
 “que venit ad me epistola ulla. Hic Rex producit *Dositheum* nuncium,
 & literas atque viros *Malchi*, quos ceperat cum equis, constituit eos in
 conspectu septuaginta seniorum & dixit ad eos: “Judicate quæso, sapien-
 “tes, nonne iudicium mortis debetur viro huic, qui machinatus est malum
 “contra Regem, qui habitabat confidenter cum eo? Responderunt di-
 centes: “Ita est, fac de eo juxta beneplacitum tuum. Tunc præcepit uni
 ex satellitibus suis, ut auferret ab *Hyrcano* caput. Percutiens ergo eum
 satellites abscidit caput ejus. *Herodes convocat Synedruium.*
Hyrcanus convincitur conspirasse contra Herodem.

Atque hoc modo mortuus est *Hyrcanus* vir justus & bonus, vir justitiæ
 & grandævus senex, qui interea dum præfuit Regno, nemini malum in-
 tulit, & tamen transierunt super eum angustie, & calamitates plurimæ
 à pueritia sua, præsertim à die mortis matris suæ, quando suscepit re-
 gnum. Regnavit autem tunc tribus mensibus. Et deinde pugnavit *Ari-*
stobulus frater ejus cum eo, & eripuit regnum vi de manu ejus. Et post
 finem annorum & restitutus iterum in regnum suum regnavit super *Israel*
 quadraginta annis. Postea pugnavit contra eum *Antigonus* filius fratris
 ejus, & captum mutilavit auricula, ne amplius unquam fungeretur sa-
 cerdotio ablegavitque in *Chaldæam*. Deinde exactis tribus annis Rex
Herodes, quem ipse educaverat alimonia sua nutriens, occidit eum, red-
 diditque ei malum pro bono, pro eo nempe quod eripuerat eum à iudi-
 cio *70 :*
Brevis recensio totius vite ejus.

30. Ant. XIV. 18. cio mortis, quando occiderat *Ezechiam*. Neque inventus est Hyrcanus omnibus diebus suis fecisse malum in oculis *Jehovæ*, nisi quod dissimulavit crimen *Herodis*, quando effudit sanguinem innocentem occidendo *Ezechiam*, liberavitque animam ejus à morte, & quidem *Jehova* reddidit ei ultionem, & fecit in eo vindictam juxta verbum *Sammai*, & *Menahem*.

CAPUT LI.

Ananæ con-
stituitur Sacerdos
ab Herode.

Ibid.

Pulchritudo A.
ristobuli.

71.

Gellius.

Consilium Gellii.

ET factum est post ea, ut ægre ferrent mulieres istæ, *Mariamne* uxor *Herodis*, & *Alexandra* mater ejus, & provocatæ sunt ad iram contra *Herodem* senem patrem ipsarum. Porro *Herodes* tradidit pontificatum uni ex sacerdotibus ignobilibus, qui non fuit de semine *Hasmoneorum*, cui nomen *Ananeel*. *Alexandra* autem misit ad *Cleopatram* Reginam *Ægypti* sodalem suam uxorem *Antonii* fortissimi *Romanorum*, ut illa deprecaretur virum suum *Antigonum* quatenus ille nuncios destinaret ad *Herodem*, per quos mandaret auferri sacerdotium ab *Ananeele*, & tradi *Aristobulo* filio suo: *Aristobulus* autem filius ejus puer erat quindecim annorum eleganti forma, & pulchro aspectu. In diebus autem ejus non inventus est similis ei decore, aspectu & forma, eratque frater *Mariamnes* Reginæ uxoris *Herodis* Regis, & filius *Alexandræ*, quem pepererat *Alexandro* filio *Aristobuli*.

Exequens proinde Regina *Cleopatra* petitionem *Alexandræ* Reginæ sodalis suæ, rogavit *Antonium* maritum suum, ut mitteret legatos ad *Herodem*, & mandaret ei, ut auferret sacerdotium ab *Ananeele*, & transferret illud ad *Aristobulum*, illeque fieret sacerdos magnus. Misit ergo *Antonius* unum è principibus suis nomine גוליוס *Gollius* in *Jerusalem* ad rogandum *Herodem* Regem ut faceret voluntatem *Cleopatræ* uxoris suæ, & *Alexandræ* socrus ejus: Veniens ergo *Gellius* in *Jerusalem*, locutus est eum *Herode* secundum verba ista. At *Herodes* recusavit ita facere, ne daret sacerdotium *Aristobulo* prætexens non esse rectum juxta consuetudinem, & jus legis amoveri sacerdotem magnum de dignitate sua, dum adhuc viveret, & alium in locum ejus surrogari. Factum est autem ut *Gellius* interim dum ageret in *Jerusalem* contemplaretur *Aristobulum* puerum, & sororem ejus, videretque insignem utriusque pulchritudinis formam, & decorem, & admiratus venustatem eorum, quippe quibus in nulla terra neque in ulla gente similes viderat, ait ad *Alexandram*: "Quo patre istos genuisti? Profecto non est congressus tecum homo, sed Angelus Dei, & ob id genuisti infantes similes illis. Nunc itaque audi vocem meam, & excipe per *Pictoris* artificium effigiem eorum, & etiam acu elaborari opere *Phrygionico* fac imaginem utriusque, & mitte effigiem eorum per manum meam ad *Antonium*: Erit enim, cum ille viderit imaginem adolescentis, & puellæ filix tuæ, ut faciat quidquid desideraveris.

Fecit

Fecit itaque Alexandra juxta verba Gellii, & misit imagines eorum ad Antonium. Quas cum Antonius vidisset imagines pulchritudinemque eorum, exarsit in eo sensus ejus, & concupiscentia abominabili accensus est. Misitque epistolas ad Herodem dicens: " Marcus Antonius fortissimus Romanorum Herodi Regi salutem: " Recordare beneficentiae, quam exhibui tibi: Quomodo auxiliatus sum tibi, ut promoverem te ad regnandum super universum Juda. Nunc itaque precor te, ut mitas ad me puerum Aristobulum, & ponam oculos meos super illum. " Neve repuas mittere illum ad me. Quod si autem non miseris illum quam citissime ad me, scias tibi imminere bella Romanorum.

Quumque Herodes literas istas legisset deprehendit illum ita postulare, propterea quod abominabili concupiscentia & inflammaretur erga juvenem, ut videret eum, & idcirco mox contulit sacerdotium puero, rescripsitque ad Antonium in hunc modum: " Non potest puer egredi provinciam, quoniam sacerdos magnus est loco Ananeele, quemadmodum jussisti: si autem egrederetur puer de provincia continuo excitarentur bella ingentia inter Judaeos propter dignitatem sacerdotii, effunderetur sanguis plurimus inter nos. Ego autem consului seniores, ut perficerem mandatum tuum, & mitterem ad te puerum. At dixerunt mihi prius se morituros, quam ut permittant egredi puerum de sanctuario, ita enim praescribit praecipuum legis. Quod cum audisset Antonius cessavit postulare puerum.

*Herodes confert
Sacerdotium A-
ristobulo.*

71:

Rex itaque Herodes amoto Ananeele de sacerdotio magno tradidit illud Aristobulo fratri uxoris suae, qui puer fuit sedecim annorum. Ab initio vero mos ex lege fuit circa sacerdotium magnum, ut quis fungeretur sacerdotio magno usque ad diem mortis suae. Sed Antiochus Epiphanes primus polluit sacerdotium; ipse enim deposuit sacerdotem magnum, qui erat in diebus suis, & collocavit in locum ejus Ananiam. Deinde Aristobulus secundus fuit, qui amovit fratrem suum Hyrcanum. Tertius qui extendit manum suam, ut deponeret sacerdotem magnum, & institueret alium loco ejus, fuit iste Herodes Rex, qui abjecto Ananeele a sacerdotio magno tradidit illud fratri uxoris suae Aristobulo. Verum quidem est Herodem Regem non ita fecisse, ut pollueret sacerdotium, sed ut liberaret puerum de abominabili concupiscentia Antonii fortissimi Romanorum, qui voluit abominationem committere in eo. Fecit etiam propter dissensiones, quae natae fuerant in domo ipsius, per uxorem suam & socrum. Hoc itaque fecit, ut compesceret divisiones domus suae. Attamen nihil effecit. Si quidem contentiones in domo ejus non fuerunt sedatae, socrus enim & uxor ejus, adhuc erant odio concitatae in eum, eo quod seniores Hyrcanum patrem earum occidisset.

Quodam autem die egressus est Herodes de loco regiae habitationis, quia vocavit eum unus e revelatoribus secretorum, & exploratoribus, quos habebat: ad monuitque illum ut caveret sibi a socro sua, (quod nempe machinaretur contra eum mala in abscondito) ne excitaret populum adversus eum. Praecipit ergo Herodes, ut observarent Alexandram.

*71:
Conspiratio A-
lexandra, & Cleo-
patra in Herodem.*

Porro factum est post ista, ut mitteret Alexandra ad Cleopatram pro-
ponens

Jos. Antiq. XV. 3.
Alexandradolum:
excogitat ut tuto
fugiat in Æ-
gyptum.

ponens ei, ut sibi permitteret confugere ad illam à facie Herodis Regis, & abiret in Ægyptum. Quapropter parari fecit arcas duas instar fere-
trorum mortuorum, quos efferre solebant de Jerusalem ad sepeliendum eos
in Edom, aut aliis in locis. Et recubuit ipsa in uno ex his loculis, filius
autem ejus in altero. Deinde apparata est pompa funebris, ut educerent
eos de Jerusalem, & efferrent usque ad mare Japho, & ad locum in quem
miserat Cleopatra naves, quæ exciperent Alexandram, filiumque ejus, &
deducerent ad illam.

Fraus ab Herode
detecta.

Abiit autem יוסבס Sabion, unus è consiliariis Alexandræ, narravitque
rem Regi. Dixitque Rex ad eum: "Tollite arcas in quibus inclusa est
"Alexandra cum filio ejus, sicut ipsa dixit vobis ita fore. Cumque sic
"apprehenderitis illam, adducite arcas coram me, ut comprehendam eos
"intra ipsas arcas. Sic ergo fecerunt portitores quemadmodum jussit Sa-
bion, & attulerunt arcas coram Rege. Cumque aperuisset arcas, ecce A-
lexandra, & filius ejus intra ipsas. Dixitque Rex ad Alexandram:
"Quid diceres, si hodie judicium tuum esset, ut revera morereris? Uf-
"quequo non erubescis hujusmodi facere? Objurgavit etiam filium ejus;
deinde rursus ipsam increpavit. Commonuitque illos verbis. Largitus est
autem eis Rex veniam hujus iniquitatis propter amorem suum erga Ma-
riamnem uxorem suam.

Festum Taberna-
culorum.

Aristobulus Sacer-
dos magnus sui
admirationem
concitat apud
populum.

71:1

Factum est proinde post revolutum annum, ut adesset festum Taber-
naculorum. Itaque ascendit Aristobulus sacerdos magnus ad altare obla-
turus incensum indutus vestibus ministerii, quibus uti solet sacerdos ma-
gnus in ministerio suo. Vidensque populus adolescentem stantem in gradu
suo, accinctum Ephod super vestimenta sua, & forma pulchritudineque
remitentem instar Angeli † Dei, letatus est populus gaudio magno, ita ut
solverentur in fletum præ magnitudine gaudii, benedixeruntque Jeho-
vam, & sacerdotem magnum. Qua de re plurimum stupefactus Rex dixit
in corde suo: "Nisi amovero puerum illum à facie mea, brevi fiet, ut
"regnum redeat ad eum. Nam cor populi Israel totum est in illum, ut
"constituat eum Regem.

Herodes invidia
permotus statuit
eum occidere.

Jericho.

Invitat eum ad
convivium.

Factum est ergo post festum, ut egressus Rex ab urbe Jerusalem ipse,
& tota familia ejus veniret in Jericho civitatem magnam, quo in loco
crescit arbustum Apbarsemon, ipsum est Bassamon, unde optimum exit
oleum, & à cujus nomine appellatur urbs illa civitas Jericho, propter fra-
grantiam odoris. Licet etiam ita vocetur de nomine Lune, quemadmo-
dum supra demonstravimus. Cumque illuc venisset Rex inscius omnibus
quodnam esset consilium cordis ejus, fecit convivium magnum cunctis
principibus, qui secum venerant, & accumbens Rex in convivio dixit ad A-
ristobulum sacerdotem magnum: "Sede nobiscum; seditque sacerdos juxta
Regem, & omnes deinde principes ejus, & servi ejus sederunt coram eo
unusquisque juxta gradum honoris, & dignitatis suæ: letatusque est
Rex ipse & omnes Principes ejus, & servi ejus in convivio illo plurimum.
Expleto autem convivio, & transacto meridie egressus est Rex, & sacer-
dos magnus adolescens una cum principibus Regis ad hortos, & fontes
aquarum, ut viderent quomodo juvenes servi Regis nasarent in aquis,
erant

erant enim ibi Piscinæ aquarum magnæ, & profundissimæ, quæ implebantur fontium aquis. Stans ergo Rex juxta Piscinam unam profundam vidit, quomodo servi sui natabant in aquis, atque ludebant, & concertabant invicem per jocum, & unus conabatur alium mergere in aquis, & invitabant adolescentes *Aristobulum* ex consilio Regis, dicebantque ei: "Descende quæso ad nos ad natandum, & ludendum nobiscum in aquis. Dixit *Aristobulus* ad Regem: "Descendam, quæso, & natabo in aquis cum adolescentibus istis, & ludam cum eis. Et ait Rex: "Quamobrem vis jam descendere? Quam decorum est + sacerdoti magno commisceri inter ludentes & insanientes? Cumque obnixius instaret puer, juvenis enim prævalebat in eum super majestatem sacerdotii, dixit Regi: "Descendam. Quid enim refert? Ait Rex ad illum: "Fac quod tibi libet. Descendit ergo puer ad natandum in aquis cum adolescentibus, & cum Rex abiisset, & ingressus esset domum, (sciebat enim consilium suum effectum iri) *luserunt servi Regis in aquis cum Aristobulo*, donec inclinaretur dies, & *merferunt eum tamdiu in aquis*, donec ex consilio Regis interfecerunt eum.

71.

Aristobulus demergitur in aquis.

Audiens vero populus mortuum *Aristobulum*, levaverunt vocem suam, & fleverunt, sed & principes Regis omnes, & servi ejus fleverunt. Mulieres quoque ad *Alexandram*, & *Mariamnen* vociferatæ sunt, & levaverunt vocem suam, atque fleverunt. Tum dixit Regina *Mariamne* ad Regem audiente cuncto populo: "Videte perfidum istum, & virum sanguinum? Ut quid ego sola relinquo ex omni cognatione, & familia mea? Nonne sufficit tibi, quod occideris *Hyrcanum* Regem justum, & usurpaveris regnum gladio tuo, neque peperceris canitie matris meæ, sed etiam puerum hunc fratrem meum occidisti, neque commiseratione uteris erga nos? En quam desolata relinquo ex omni cognatione mea? Tu vero, O perfide, lætaris. Ejulans ergo, & flens Regina in oculis totius populi commovit etiam Regem ipsum *Herodem* ad fletum, nam accendebantur viscera ejus propter angustiam uxoris suæ, & ex recordatione pueritudoinis pueri; obmutuitque sicut lapis, neque respondit quicquam. Cognovit ergo omnis populus istam necem contigisse jussu ipsius *Aristobulo* adolescenti.

Fletus populi.

Ejulatio Reginae propter necem fratris sui.

Tum jussit adornari pompam funebrem cum apparatu magno & honore, & sepeliri in sepulchro Regum. Interea vero *Alexandra* mater adolescentis seipsam interficere quærebat, & profecto non elegit vitam nisi, ut inveniret occasionem qua ulcisceretur de *Herode*, ab illa etiam die, & deinceps *Mariamne* Regina non loquebatur cum *Cypri* matre Regis, neque cum *Salomith* sorore ejus, eo quod odio prosequeretur eas, & malediceret jugiter, & exprobraret. Objiciebat enim opprobria cognationis ejus dicens, familiam matris Regis + esse commixtam, & obscuram, & incognitam. *Cypri* autem mater Regis nunciavit verba uxoris ejus, sed Rex non animadvertit verba ejus, neque corripuit *Mariamnen* uxorem suam ea de re propter nimium amorem quo diligebat eam. Unde & *Mariamne* audacior facta ex amore ejus, licentius exprobrabat, & maledicebat cognationi regis.

Pompa funebris. Alexandra mater Aristobuli in desperationem acta.

72.

Diffimulatio Regis.

CAPUT LII.

Antiquit. XV. 4.

Cleopatra malitia.

Incitat Antonium,
ut occidat Herodem.Antonius occidit
Regem Arabia
Cleopatra causa.

71.

Cleopatra venit
Hierichuntem.Herodes Cleopatram
interficere cogi-
tat.

Ibid.

IN tempore illo suscitata sunt bella apud Syros, & Persas quoniam rebelles extiterunt Regno Romano, eo quod opprimeret eos Marcus Antonius fortissimus Romanorum, qui tunc habitabat in Aegypto, affligeret, traderetque eos veluti donum quoddam Cleopatraz uxori suae. Quidquid enim Cleopatra dicebat Antonio, ille faciebat voluntatem ejus. Sic ipsa incitabat eum contra Reges istos, ut raperet terram eorum, & daret sibi, & acciperet argentum, & aurum eorum, & daret sibi: quod & ille faciebat; ita ut occideret Reges potentes propter eam, daretque ei argentum, & aurum eorum, & omnia quae ad ipsos pertinebant. Incitavit quoque eum, ut occideret Regem Juda, & Regem Arabiae, & traderet sibi terram eorum, & spolia eorum. At Antonius hac in re non audit eam, nam reversus fuit ad mentem suam, sicut amens, qui recuperat mentem, postquam sanatus est ab infirmitate sua. Dixit ergo Antonius ad eam: "Non est bonum, ut tam magni Reges occidantur quia non poterimus hoc exequi jure, quin effundatur multus sanguis cum violentia, & à me, & ab illis. Herodes autem Rex Juda amicus meus est, & renunciat. tus est Rex per consilium Augusti Caesaris, & Consulis Romani, & consiliariorum ejus; atque ideo non convenit, ut sic agam, & irritum faciam foedus. Præterea Rex ille est Judeus Prosapia, ortus ex sanguine illustri & regio. Quod attinet ad Regem Arabiae, si potero prævalere adversus eum, faciam juxta beneplacitum tuum. Itaque nulla miseratione usus Antonius erga Regem Arabiae occidit eum, & dedit Cleopatraz uxori suae spolia ejus, & omnem terram ejus. Occidit etiam Reges alios multos, quorum spolia, & terram ei tradidit.

Egressus est autem Antonius ex Aegypto, & voluit proficisci, ut bellum gereret contra Persas, egressa quoque est cum eo uxor ejus Cleopatra, & comitata est eum usque ad flumen Euphratem, atque inde reversa Regina, ut abiret in Aegyptum, venit in terram Juda ad urbem הירח Odoris, & הירח Luna, in qua crescit arbutum olei optimi. Fecitque ei, & servis ejus Herodes convivium magnum summo honore excipiens eam illic. Et quidem Regina Cleopatra sollicitavit eum, ut cubaret secum, sed noluit Rex Herodes, dixitque ei: "Absit hoc à me, ut peccem contra Deum, & contra Antonium virum tuum amicum meum. Deinde consilium habuit Rex cum Consiliariis suis, ut introductam in conclave occideret, liberaretque plurimos à malitia ejus. Consilarii tamen ejus dissuaservunt dicentes: "Absit à te ut ita facias, nam si jam occideres eam, ecce Antonius, deperit illam summo amore, ideoque propter illam excitarentur inter te, & inter illum praelia magna. Quod cum audisset Rex desistit à proposito occidendi eam, sed traditis ei argento & auro, at-

que lapidibus pretiosis juxta magnificentiam Regis, deduxit eam usque in *Jos. Ant. XV. 4.*
Egyptum, ipse autem reversus est in *Jerusalem*.

Porro Antonius pugnans contra Syriam obtinuit eam, & inde profectus
 oppugnavit *Persidem*, & cepit eam. Duxitque secum Antonius *חרבן* *Antonius redit ex Perside.*
 * *Tarban Regem Armeniæ*, & reliquos Reges *Persarum* vinctos catenis. *Dat Cleopatra Reges in servos, & reginas in ancillas, cum divitiis innumeris.*
 Omnia autem ornamenta eorum, cum argento & auro donavit ei, illosque
 ipsos dedit *Cleopatræ* pro munere in servos; Reginas autem terrarum illarum dedit ei in ancillas. Quapropter omnes gentes oderant *Antonium*,
 quoniam cum *Jehova* tradidisset in manum ejus Reges magnos, & insignes, ipse ignominiose tractavit eos donans eos mulieri illi *Cleopatræ*,
 quam amore deperibat, tanquam servos, & uxores eorum velut ancillas.

Post hæc *Cleopatra* incitavit *Antonium* ut bellum gereret contra *Octavianum Augustum*, qui regnabat *Romæ*, & dominabatur ultra terram *Indiæ* ad ulque *ברטאניה* *Britanniam*, quæ est ad mare Oceani in occidentem. *Instruxitque* Antonius aciem contra eum anno 72. : Cap. 5. Olympiadis.
Instruxitque Antonius aciem contra eum anno 72. : Cap. 5. Olympiadis.
אנליפאדוס *Onlipiadus*. Congregavit enim exercitum ingentem, validum, & potentissimum obtemperans verbis *Cleopatræ* uxoris suæ. Rogavit etiam *Herodem*, ut veniret secum. Itaque *Herodes* collegit copias multas ex *Juda*, & omnibus gentibus, quas subjecerat manu excelsa, & validissima. Rex quoque *Egypti* suppeditavit multas naves in auxilium *Antonii*, ut trajiceret cum eo in *Chittim*, & bellum inferret *Octaviano Augusto*. *Herodes parat auxilium Antonio.*

Factum est autem cum *Herodes* venisset in *Egyptum*, ut diceret illi *Antonius* : " Tu non ibis nobiscum, ne forte, interea dum ego proficiscor in *Italiam*, & pugnvero contra *Augustum*, omnia regna ista defectio- nem moliantur. Sed operæ pretium est, ut magis hoc pacto nobis sub- ministres auxilium, ut scilicet proficiscaris in *Arabiam*, & percutias Regem *Arabie*. Tunc enim prævaricatus fuerat contra *Romam* Rex *Arabie*. Cumque *Herodes* audisset verba ista, lætatus est vehementer in corde suo, & congregatis equitibus venit in terram *Arabie*, devastavitque eam gladio & igne. Sed & *Cleopatra* misit *אַנטיס* *Antius, Principem exercitus sui in auxilium Herodis*, dixitque ei in occulto : " Sit consilium tuum cum Rege *Arabie*, cumque fueris in ipso congressu belli, stabis retro post exercitum *Judeorum*, & percuties eos à tergo dum Rex *Arabie* percutiet à fronte. Deinde *Judæi* venient medii inter hos & illos, cadentque fortissimi *Juda* illic cum *Herode* Rege eorum. Et ego vindicabo mihi terram *Juda*, & regnabo super eam. Proficiscens ergo *Herodes* in terram *Arabie* habuit secum *Artemum Romanum*, principem exercitus *Cleopatræ*, misitque clam ad Regem *Arabie*, & indicavit ei verba *Reginæ Cleopatræ*. Egressus est ergo Rex *Arabie* in occursum eorum cum populo validissimo. Rex vero *Herodes* mansit intra castra *Jerusalem*, misitque primo exercitum *Juda* in occursum *Regi Arabie*, ortumque est prælium magnum inter eos. 73. Prævalentes vero *Judæi* percusserunt *Arabes* cæde maxima, ita ut fortissimi *Arabes*. *Victoria Herodis contra Arabes.*

Jos. Antiq. XV. 5.
Artemus à tergo
invadit Judæos.

Strages Judæorum.

Herodes accurrit
suis auxilio.

Victoriam re-
portat.

Arabes fugerent à facie eorum. Artemus autem percussit posteriora castra Judæorum à tergo, sicut jussierat Cleopatra regina. Cumque respicerent Judæi, progressique fuissent, ecce incubuit eis bellum à fronte, & à tergo, & conversi, ut pugnarent contra Artemum, & Ægyptios, qui erant à tergo, & contra Arabes qui à fronte, venerunt Judæi in medium Arabum, & Ægyptiorum, pugnaveruntque cum Rege Arabum, & cum Artemo habentes hos ab una parte, & istos ab alia. Ipsi autem Judæi constituti in medio. Factaque est ibi strages magna Judæorum: cecideruntque multi in isto prælio. At Herodes festinans egressus est de castris cum exercitu suo, & equis, & curribus, & percussit exercitum Artemi ex una parte, fugitque Artemus à facie ejus. Deinde percussit quoque exercitum Arabiæ cæde magna, & prostravit in terram de multitudine eorum cadavera multa, persecutusque est eos donec illi fugerunt ad urbes suas munitas. Ipse autem reversus est in Jerusalem.

C A P U T LIII.

Jos. Antiq. XV. 6.
Igens terræ
motus.

Perfidia Regis
Arabum.

73:

Concio Herodis ad
populum.

IN diebus illis commota fuit universa terra Juda, factusque est ingens, & horribilis terræ motus, qualis non fuit in ea à diebus Ozia Regis Juda, usque in hunc diem. Mortuique sunt plurimi in terra Juda à ruina urbium, & domorum. Et etiam præ pavore multa quoque pecora mortua sunt in diebus illis per hunc terræ motum. Viri quoque, & mulieres, & parvuli mortui sunt in Jerusalem, circiter decem millia animarum præter eos, qui mortui sunt in civitatibus Juda. Et territus est Rex Herodes, & omnis populus Juda, trepidavitque cor Regis, & cor populi vehementer. Tunc miserunt nuncios ad gentes, quæ erant in circuitu eorum, & fecerunt cum eis pacem in circuitu. Misit quoque Herodes legatos ad regem Arabiæ, ut faceret pacem cum eo. At Rex Arabiæ apprehendens legatos Herodis jugulavit eos extra urbem, quæ appellatur Petra Deserti, & erat metropolis regni sui. Et congregans omnem exercitum suum, copias nempe Arabiæ, & copias aliarum gentium כנכריא Barbaria, populumque multum instar arenæ quæ est in littore maris in infinitum, consilium iniit ut ingrederetur in terram Juda, & devastaret eam. Audierat enim terræ motum perdidisse omnem superbiam Juda. Audiens vero Rex Herodes Regem Arabiæ jugulasse legatos suos indoluit plurimum, & convocans principes suos, & milites, atque universum populum locutus est verba hujusmodi: "Audite sancti Dei, fratres mei, & socii mei, quæ ego loquor in auribus vestris hodie. Scio quod angustia magna venit super nos hoc anno, & ob id timui loqui in auribus vestris, quicquam eorum quæ ego hodie loquor, ne verba mea essent vobis verba calamitatis & molestiæ, qui huc usque amaro fuistis animo, & perhorrescit anima vestra laborem belli, ut servetis populum Jeboue, & terram ejus. Sed non possum ultra me continere, quin loquar ad vos verba."

" verba tristitiæ meæ, & significem vobis dolorem cordis mei. Nunc ergo
 " audite, & inclinate aures vestras, & cor vestrum ad eloquia oris mei.
 " Quisquis autem habet verbum consilii, hic annuntiet ad me verbum
 " suum. Si sermo ejus rectum consilium proferat, exequemur nos omnes,
 " & honorabimus eum. Si quis autem non habet verbum consilii oppor-
 " tuni; respondebimus ad verbum ejus, ut operæ pretium est, donec au-
 " feramus à corde ejus cogitationes ipsius, & convertatur cor ejus ad con-
 " silium rectum, & opportunum. Vos scitis nos hæcenus bella gessisse
 " contra gentes quasi contra victos aut filios victorum, ut osten-
 " deremus virtutem, & fortitudinem nostram, & raperemus spolia,
 " & prædas ageremus. Aliquando vicimus, & aliquando succubimus,
 " nonnunquam surreximus, & erecti sumus more omnium militum hu-
 " jus mundi; & tunc maxime cum esset auxilium Dei nostri nobiscum,
 " gentes quæ pugnabant contra nos humiliatæ sunt, & ceciderunt. Nos
 " autem surreximus, & erecti sumus, & vicimus, & accipimus terram eo-
 " rum, & substantiam eorum. Nunc autem ecce Arabes isti bellum ge-
 " runt nobiscum, & adversantur nobis odio pessimi cordis, & dolus est in
 " cordibus eorum. Deus autem visitavit iniquitatem eorum, & revelavit
 " nobis malitiam cordis eorum, & penetramus & secretum eorum, ita ut
 " plane cognoscamus fraudem qua occiderunt legatos nostros, quos
 " misimus ad eos, & faceremus cum eis pacem, & effuderunt sanguinem
 " animarum innocentum in quorum manibus nullum crimen fuit. Si enim
 " intentio eorum ea fuisset, ut nobiscum pacem inirent, quare occiderunt
 " legatos nostros? Et quænam est natio in Mundo, quæ occidat legatos
 " ad se missos, etiam si veniant ad illam cum verbis indignationis, & iræ,
 " & violationis fœderis? At vero isti legati venerunt ad illos cum verbis
 " pacis, & confirmationis fœderis. Quod si dixeritis mihi: Non præva-
 " ricata est in hoc gens Arabum, sed dumtaxat Rex ejus, quandoquidem
 " Rex in qualibet gente facit pro lubitu suo. Equidem vera dicitis, omnis
 " enim Rex facit in populo suo juxta cor, & animum suum, sed in
 " veritate nuntiatur mihi ab hominibus ex Arabia fide dignissimis
 " amicis nostris, quod Rex Arabia de consilio omnium consiliariorum
 " Regni Arabia jugulavit legatos nostros. Dixerunt enim ei: Nunc quan-
 " do populus Juda requirit pacem à populo tuo, ob id faciunt quia nulla
 " superest eis fortitudo, & ideo cave ne facias cum eis pacem. Utique
 " accingere te debes & aggredi, ut devastes & perdas illos, quandoqui-
 " dem cecidit superbia eorum, & non subsistent coram te. Quod si ve-
 " ro dimittas illos, neque devastes, aliquando fiet, ut prævaleant, & erunt
 " tibi in spinas & aculeos. Quapropter deprime ad terram superbiam eo-
 " rum. Tu primus bello eos læcasse, & ostende eis virtutem & forti-
 " tudinem. Cum enim non timueris, neque trepidaveris, eo usque ut de
 " medio tuleris jus Regum, jugulando legatos eorum, nunc debes incute-
 " re eis terrorem, & pavorem tuum. Econtra vero dixissent ei: Ne fa-
 " cias istud, nisi confusus fueris in multa fortitudine tua, & robore exer-
 " citus tui, ita ut nemo audeat consistere coram te, & coram viris tuis.
 " Rex ergo eorum cum audisset hujusmodi verba; accepit legatos nostros,

Jof. Antiq. XV. 6.

7311

& jugulavit eos ante oculos ipsorum. Si autem Rex solus pro suo arbitrio, & impulsu animi sui id fecisset; minime jugulasset eos in conspectu eorum, ne istud facinus ei erimini vertissent. Nunc autem, si pergamus eis bellum inferre, modo consilio meo morem geratis, sic egrediendum est non ut spolia aut substantias terræ rapiamus, sed egrediamur in eos ad bellum, ut ulciscamur sanguinem innocentem, quem effuderunt in terra sua, occidendo legatos nostros, quos misimus ad eos, ut requireremus ab eis pacem, & foedus. At ego miror plurimum, si timeatis ab eis, & à multitudine eorum, cum jam sciatis quomodo in omnibus præliis vicimus eos, & in omni conflictu qui nobis fuit cum illis, prostravimus eos. Quod si dixeritis cor vestrum à terræ motu, qui hoc anno contigit, infirmatum esse, vosque signum mali, & ruinæ ominari. Respondebo vobis verba ea de re, quandoquidem immerito timetis, & induxistis ignaviam in corda vestra, ex eo quod terræ motus iste tantum abest, ut nobis nocuerit, quin econtra nobis bonum ingens attulit, quia propter eum *Arabes* nobis bellum inferunt, nosque prævalebimus adversus eos, & devastabimus eos, atque delebimus, ita ut nusquam ultra timeamus ab eis. Nisi autem confiderent illi in signo terræ motus hujus, & arbitrarentur hoc esse signum mali contra nos, illi non processissent adversum nos in pugnam. Sed audientes terræ motum cladem nobis intulisse, eo quod accensus est furor *Jehove* contra nos, propter quod excitavit apud nos terræ motum, & inde signum sibi datum existimant, ut securius veniant contra nos. Vos autem nolite sic arbitrari, sed existimate Deum hunc terræ motum excitalle ut illi ita sentirent. Nisi autem talis esset cogitatio eorum, nusquam nos bello laceessere ausi fuissent, neque nos profligavissemus, & decissemus eos, ita ut non resurgant. Quin econtra ex terræ motu bonum signum augurari debemus, & voluntatem Dei esse, ut geramus hoc bellum ob eam causam, quam mox dixi. Considerate, videte, & ponite cor vestrum ut advertatis quinam sunt, qui perierunt terræ motu. Non enim mortui sunt in eo viri bellatores, qui apud nos sunt usque ad unum, sed mortui sunt in eo hi omnes, nempe senes, mulieres, parvuli, & quotquot sunt proclives ad ignaviam cordis. Illi autem arbitrantur mortuos esse viros bellatores nostros, & idcirco dicunt istam angustiam venisse super nos propter terræ motum. † Hæc autem calamitas nostra illis auget audaciam & fortitudinem, jamque confidunt hoc illis magno adjumento fore ut deleant nos, & devastent terram nostram. Sed ecce frustra, & vane confidunt in hoc. Væ autem illi qui spem suam ponit in ruina, & casu inimici sui, ille enim spem habet frustra, idque eo magis quod universus mundus vicissitudini, & mutationi sit obnoxius, & in momento mutetur inter homines eventus aliquis, ex bono in malum, & ex malo in bonum. Qua propter minime consentaneum est homini confidere in fortitudine sua, aut in divitiis suis, neque etiam luctui se tradere in angustia, & in dolore suo. Mutationes enim, & vicissitudines versantur inter filios hominum. Post salutem venit angustia, & post angustiam succedit salus, post erectionem sequitur

lapsus,

74.

" lapsus, & post lapsum resurrectio. Vos scitis quomodo in ultimo bello
 " pugnavimus contra *Arabes*; licet nos fraude circumvenerit *Artemus*
 " adortus nos à tergo cum exercitu suo, sed tandem illi non potuerunt
 " subsistere ante faciem nostram. At vero percussimus eos dum fugerent,
 " & proriperent se à facie nostra, sic etiam fecimus exercitui *Artemi*, qui
 " perfide egit nobiscum de consilio Reginæ suæ. Hiccine ergo est metus,
 " qui incussus est cordibus nostris ex ruina terræ motus, qui dejecit do-
 " mos, & oppressit eos qui in illis erant? Hæc est inquam causa cur exi-
 " stimetis esse signum mali? Si forte dixeritis, vos propter hujusmodi
 " signum nolle pugnare contra quemlibet hominem uno anno, dicite mihi:
 " An est voluntas Dei, ut affligat nos? Aut requirit perdere, & consume-
 " re nos? Numquid non sunt apud illum nisi instrumenta quibus excitet
 " terræ motus? Nonne quando dormiemus in cubilibus nostris poterit
 " auferre animam vitæ à corporibus nostris? Sive quando ambulabimus,
 " aut surgemus, aut sedebimus? Nonne muscæ aut formicæ perdent nos,
 " si ille voluerit? Quin etiam est aliud genus perditionis longe occultius
 " istis omnibus, siquidem aer in quo jussit nos versari, si pro illius vo-
 " luntate immutetur in malum, vel una nocte, nonne nos omnes erimus
 " cadavera mortuorum, viri, & mulieres, parvuli, & senes, juvenes, &
 " pueri, magni, & parvi, lactentes, & ablactati? Et quis tandem poterit
 " stare à facie ejus? Sed ex miseratione sua medetur omnibus calamitati-
 " bus nostris, & indulget omnibus iniquitatibus nostris. Quando autem
 " per voluntatem suam affligit nos, tunc emendat cor nostrum ab ini-
 " quitate. Idcirco enim induxit super nos terræ motum, ut revertamur
 " ad eum in toto corde nostro, & misereatur nostri, quia ipse adjiciet ut
 " parcat. Qui vero ex nobis residui manserunt in vita, ecce illos justos, &
 " innocentes reddidit à prævaricatione, & peccato, quia vapulavimus
 " flagello terræ motus. Convertamur ergo ad eum, & miserebitur nostri,
 " neque affliget nos amplius, nam illud semper cognitum est in hoc mun-
 " do quod post calamitatem, & laborem sequitur quies; post dolorem me-
 " dela; post angustiam salus; post bellum pax; denique post iram fu-
 " roris ejus venit misericordia. Nunc itaque, O gens sancta, confortami-
 " ni, & estote robusti in corde recto, & pugnemus contra inimicos no-
 " stros, & perdamus eos, sicut fecerunt patres nostri primi in generatio-
 " nibus suis; & vindictam sumamus ex eis propter legatos nostros. Quod
 " si non ita feceritis, tunc cognoscam mortuum esse consilium apud nos,
 " & periisse fidem de medio nostri. Et quid præterea restat nobis, nisi, ut
 " simus servi omnium gentium? Isti autem *Arabes*, qui violentas manus
 " intulerunt legatis nostris non modo prævaricati sunt contra legem no-
 " stram, sed etiam contra legem omnium gentium, & contra jus earum.
 " Secundum enim jus *Romanorum*, & legem eorum secundum jus *Græco-*
 " *rum*, & legem eorum, atque etiam secundum jus *Persarum*, & *Medo-*
 " *rum*; ac denique secundum jura cæterarum gentium legati, qui missi
 " proficiscuntur de gente ad gentem, & de populo ad populum sive belli
 " indicendi causa, sive pacis quærendæ gratia, ecce illi vocantur legati
 " Dei, & cum honore excipiuntur, extolluntur, & servantur coram cun-
 " ctis

74. Antiq. XV.6.

“*His Regibus, & gentibus. Quinetiam licet legati alicujus Regis deferant*
 “*ad alium Regem opprobria, blasphemias, maledicta atrocia, & infractio-*
 “*nes foederis, eodem modo, ac si requirerent foedus & pacem, excipiun-*
 “*tur. Ille autem Rex, qui effundit sanguinem legatorum, ecce in illum*
 “*Deus refundit opprobrium. Et ubinam gentium abscondet confusio-*
 “*nem, & ignominiam suam? Nunc ergo confortamini, & viriliter agi-*
 “*te; surgite, & procurramus contra Arabes istos, ut cum illis praelio*
 “*contendamus, & ulciscamur ultionem legatorum nostrorum, quos ipse*
 “*miserat Deus per manus nostras, ad requirendum pacem & foedus, &*
 “*quorum illi effuderunt sanguinem; licet nullam injuriam in eos com-*
 “*miserint. Festinemus itaque, ut faciamus hujusmodi, & egrediamur*
 “*ad bellum, ut exequamur beneplacitum Jehovae. Ipse autem auxilio*
 “*aderit nobis. Alioquin ipse vindictam sumet de nobis, aut peste, aut*
 “*alia quavis causa exterminii, & perditionis. Sunt enim apud illum cau-*
 “*sa seu instrumenta exterminii, quemadmodum sunt apud illum causa*
 “*seu instrumenta pacis & fidei. Si vero vindictam sumpserimus pro san-*
 “*guine legatorum quos misimus; ecce Jehova Deus noster missurus est*
 “*Angelos suos ante faciem nostram, & pugnabit bella nostra, eruntque*
 “*nobis in auxilium ad ulciscendum sanguinem legatorum nostrorum qui*
 “*effusus est, & ad perdendum inimicos nostros a facie sua. Vos autem,*
 “*socii & amici mei, si inveniatis in verbis meis integritatem, agite jux-*
 “*ta consilium meum, si vero econtra rectius, & opportunius confi-*
 “*lium habeatis; cedo, proferte, ut audiamus illud, de cetero pax*
 “*vobis.*”

Cum ergo Judaei haec omnia verba audivissent excitati sunt omnes ad bellum, dixeruntque ad Regem omnes uno ore: “Consilium istud, quod proposuisti est consilium Jehovae, nec praeterea opus est alio consilio.

Herodes proficitur
contra Arabes.

Tunc videns Herodes Rex cor populi, illosque omnes quasi virum unum paratos ad bellum contra Arabes laudavit Jehovam super hoc, & obtulit holocausta, & pacifica Jehovae Deo nostro. Deinde congregato exercitu trajecit Jordanem habens secum equites plurimos, & manum validam, atque potentissimam exercitus Juda, & Benjamin, qui omnes fortissimi nunquam avertabant faciem suam a conspectu cujuscumque gentis, Et ingressus est terram Arabiae. Egredius est autem Rex Arabiae in occursum ejus habens secum exercitum ingentem instar arenae, quae est in littore maris, & instruxerunt aciem Judaei adversus Arabes, cecideruntque in primo congressu ex Arabibus quinque millia virorum. Instaurantesque aciem rursus pugnaverunt cum eis, & ceciderunt adhuc de Arabibus quatuor millia virorum. Et cum fugerent Arabes a facie Judaeorum, persecuti sunt eos Judaei usque ad locum castrorum eorum. Tunc Arabes pugnaverunt inter se ipsos in medio castrorum dicentes: “Deus ipse pugnat pro illis ut aequum est, quia occiderunt legatos Juda, qui venerant ad requirendam pacem & licet nullam injuriam commiserint.

Vincuntur Arabes.

74.11

Rex autem Herodes collocavit castra Judaeorum ante castra Arabum, & non permisit quemquam eorum egredi de castris ad hauriendum aquas. Tunc miserunt munus ad Regem Herodem cum legatis ad requirendum pacem

pacem ab eo. At Rex acceptare noluit munus eorum, neque viderunt legati faciem ejus. Jussit tamen ne quis eis malum inferret; Remisitque illos, ut reverterentur cum pace ad dominum suum, quia Rex Herodes obtulerat animum suum, & obfirmaverat cor suum, ut ultionem sumeret de Arabibus, neque aversus est retrorsum. Tunc ergo dixerunt Arabes ad invicem: "Usque quo manebimus in castris, & sustinebimus jugum sitis? Surgite, & egrediamur contra Judæos ad pugnam, melius est enim nobis, ut moriamur in bello quam hic siti pereamus. Itaque egressi Arabes de castris commiserunt ingentem pugnam cum Judæis. Judæi autem progressi in occursum Arabum occiderunt ex eis septem millia militum, & Arabes terga vertentes fugerunt, persecutusque est eos Rex Herodes cum populo suo, usque ad urbes munitas eorum percutiens eos cæde magna, & valida, quæ estimari non potuit, neque numerari præ multitudinem occisorum. Obtinuit insuper Rex Herodes civitatis illorum munitas præsertim Petram Deserti, & omnes reliquas civitates eorum, factique sunt residui qui evaserunt servi Regis Herodis cunctis diebus vitæ suæ. Reversusque est Rex in Jerusalem, cum omni exercitu Judæorum in pace, & cum gloria, nec ullus defuit ex illis vir, quapropter dantes confessionem, & laudem Jehovæ obtulerunt munera in Domo Jehovæ, quia secum spolia multa attulerant quæ acceperant de populo Arabum, & de populo Barbariæ divitias maximas.

Legatos mittunt
orantes pacem.

Sed remittit eos
Herodes.

Ingens pugna.

Rursus vincun-
tur Arabes.

Herodes victor re-
vertitur Hieroso-
lyma.

CAPUT LIV.

IN diebus illis pugnavit Antonius cum Octaviano Augusto, sed Augustus prævalens contra Antonium vicit eum. Et adepto omni dominio venit navigio in Rhodum, ut inde transfretus in Egyptum. Cumque nunciatum esset Herodi Antonium periisse; auxiliatus est valde, quia amicus ejus erat. Deinde ponens animam suam in manu sua, induxit cor suum, ut præveniret faciem Augusti cum muneribus. Profectus ergo consilium inivit adeundi Augustum in Rhodum insulam Græcorum, postquam muneribus suis prævenisset illum. Disponens ergo domum suam (timebat enim valde) commendavit Cyprum matrem suam, & Salomith uxorem suam Pheroræ fratri suo, præcipiens illi, ut eas duceret Massadam, quæ erat in Edom, uxorem autem suam Mariamnen & Alexandram matrem ejus, commendavit Josepho marito Salomith sororis suæ, & שומי Soemo cuidam Tyrio præcipiens eis, ut ducerent illas in urbem Alexandriam, quæ est in Egypto, aut in Alexandronam, quæ est in Juda. Adjuravitque eos dicens: "Si audieritis mihi contigisse exitium, occidite uxorem meam, ne gaudeat illa me sublato, occidite quoque Alexandram matrem ejus. Quibus ita dispositis conscendit navem, & trajecit Romam ad Augustum Regem; timebat autem ab illo vehementer. Augustus enim meditabatur occidere Herodem propter amicitiam, quæ

Jos. Antiq. XV. 7.
Antonius ab Au-
gusto victus.
75.

Herodes statuit
prævenire Augu-
stum muneribus.

Crudelia Herodis
mandata.

Romam profi-
ciscitur.

Jo. Antiq. xv 7. intercellerat ei cum Antonio, & quia audierat eum fuisse paratum, ut veniret cum eo, nisi prohibuisset eum Antonius ne sequeretur veniret. Cum ergo ingressus esset in conspectum Augusti, non amovit à se quicquam de ornamentis regis præter coronam tantum. Tunc accessit, & adorans eum prostrata facie in terram dixit: "Salva domine mi Cæsar. Ego
Stat ante Augustum. "audivi quod indignatus fueris contra me, & dixi: Confugiam &
Oratio ejus. "evadam ab indignatione tua ad misericordiam tuam. Tu autem sapiens
 "cum sis instar angeli Dei, ausculta verba mea, & vera tibi videbuntur.
 "Si propter amicitiam quam habui cum Antonio trāseris contra me cer-
 "te non abscondam à te, verum esse me fuisse amicum Antonio quoad
 "usque in vivis fuit, & dilexit magnificentiam domini tui, ille enim
 "mihi subsidio fuit ad stabiliendum dominium meum in regno meo jussu
 "tuo, & confirmavit fœdus tuum mecum tanquam servus fidelis erga te.
 753 "Et etiamsi adhuc ille viveret, essem etiamnum amicus ejus, & ipse as-
 "fereret ea omnia quæ refero tibi de amicitia quæ intercessit mihi cum
 "illo, ita se habere. At vero hoc ipsum in quo nunc quis me calumniari
 "posset coram te propter amicitiam ejus. Ego libenter fateor me scilicet
 "consilium iniisse, ut pergerem cum eo contra te ad bellum in Italiam, ne-
 "que cohibui me ipsum, ne hoc facerem; sed non potui trajicere cum illo
 "propter bellum quod gessi cum Arabibus, & propter pellimum confi-
 "lium, quod ei dederat uxor ejus Cleopatra, ne assumeret me secum, ne-
 "ve fiduciam haberet in me. Propter hoc, inquam, non levavi gladium
 "meum contra te, neque tibi bellum intuli, non quidem ignavia cordis,
 "aut belli formidine, neque tanquam vir, qui deserit amicum suum in
 "die belli & angustiar, sic deserui Antonium. Alias enim ingens esset
 "mihi dolor ea de re, & erubescerem, & confusus essem in oculis meis,
 "eo quod non secutus fuissẽ eum. Sed opem tui ei destinans ad eum
 "milites & exercitum, & naves ferentes omnis generis arma bellica
 "frumentum & panem, & victualia plurima comineatumque. Itaque a-
 "micitiā qua summopere illum prosequutus sum, & quomodo non
 "trajecerim cum illo in terram Chittim ad locum certaminis, ut pugna-
 "rem cum eo contra te, tu ipse vides oculis tuis, sed non fui ibi. Non
 "autem plane cognosci potest amicitia fidelis amici nisi in die angustiar.
 "Et ecce nunc denunciavi tibi veritatem, & non celo à te verbum, ne
 "forte reputer in oculis tuis tanquam vir qui deserit amicum suum in die
 "angustiar. Quanquam verum sit me tunc jam judicia tua in memet-
 "ipsum commeruisse, & timorem tuum idcirco fuisse ante oculos meos.
 "Quid autem est cur timeam & formidem judicia tua? Ecce ego hodie
 "sum in manu tua. Nonne si abscondero à te veritatem ea de re, futu-
 "rum est ut deinceps non habeas fiduciam in me, neque credas mihi,
 "dum loquor. Exhibeo me in habitu regio. Nihil prodest homini men-
 "daciū, & iniquitas sed veritas, & justitia, & æquitas. Qui autem
 "mentitur, deprehenditur in iniquitate sua, qui vero loquitur verita-
 "tem, nonne etiamsi impius sit misericordiam consequetur, ita ut ipse
 "qui dominium habet in illum tollet iniquitatem ejus. Quæ cum ita se
 "habeant nihilominus ego non profectus fui, ut suppetias ferrem Anto-

"nio, † sed cum denunciaſſet mihi quod tu primus caperis perverſe age-
 "re contra ipſum, & dilexeris impium, odio autem proſecutus fueris
 "juſtum, at vero tum non cognovi rem ita ſe habere; ſed poſtea cogno-
 "vi. Si vero cognoviſſem, nunquam ad partes ejus defeceſſem proſecto,
 "aut obtemperaviſſet conſilio meo, aut ipſi bellum intuliſſem ego & Re-
 "ges alii, qui tunc aderant mihi in auxilium, & ipſi jampridem tran-
 "ſuiſſent ad te ſub dominium tuum. Tuncque perdidiciſſemus eum, neque
 "tibi intuliſſet moleſtiam belli; atque ita feciſſemus ut debent ſervi fi-
 "deles, qui pugnant prælia dominorum ſuorum adverſus omnes perſi-
 "dos, & omnes qui moliuntur perfide agere contra eos. Denique nos
 "omnes Reges, eo ipſo tempore quo trajeceſſem cum eo, jam tunc jura-
 "mento alitrinxiſſemus noſmetipſos ut totis viribus augeremus domi-
 "nium tuum, & precaremur Deum pro vita tua, & confirmatione Regni
 "tui. Sed non deprehendi in eo ullam perfidiam. Quin econtra ille vo-
 "ciferabatur ſe injuriam perpeſſum à te ſibi allatam dicens; te capſiſſe
 "moliri adverſus eum cogitationes in malum, licet non peccaverit, ne-
 "que crimen ullum admilerit, te vero quaſiſſe animam ejus, & animam
 "cæterorum Regum qui erant à partibus ejus. Tunc ego conſtitui tranſi-
 "re cum eo, quaſi vera fuiſſent verba ejus, ut liberarem oppreſſum de
 "manu oppreſſoris; alioquin ſi tunc deprehendiſſem non recta eſſe ver-
 "ba ejus, irruiſſem in eum eo modo, quo digni ſunt perfidi. Quia vero
 "uxor ejus probe noverat quænam eſſent cogitationes meæ erga illum,
 "conſilium dedit ei, ne permetteret mihi ut tranſfretarem cum eo, dice-
 "batque illi me procul dubio perfidum fore contra ipſum, quamobrem
 "non permisit ut ſecum tranſirem, & relictus ſum ſolus ad pugnandum
 "cum *Arabibus*. Præterea uxor ejus miſit mecum *Artemum* principem
 "exercitus ſui conſpiratione facta ut dolo me circumveniret, & conſilium
 "peſſimum machinata inter ſe, & inter Regem *Arabie*, ut me perderet,
 "& deiceret, ut poſtea ipſa dominium obtineret in terram meam, & in
 "regnum meum. At vero cum vidiffet Deus afflictionem meam, roboravit
 "me, & confortavit, ac tandem proſtigavi principem Regis *Arabie*, at-
 "que ipſum Principem exercitus *Cleopatrae Artemum* ſcilicet principem
 "militiæ ejus. Vide ergo nunc, cum jam quidem prævaluiffi contra *An-
 "tonium*, quem dejeciſti & perdidiffi, ne exiſtimes te pugnaviſſe tantum-
 "modo ope exercitus tui, & cum ſubſidio militum *Romanorum*, † ſed
 "ſcito quod defectus mentis ejus præcipue pro te pugnaverit, ſicut & cre-
 "dulitas ejus, quam exhibuit conſilio uxoris ſuæ, ita ut jam antea ſupe-
 "raverit eum ipſa *Cleopatra* fornicatione ſua atque incantationibus ſuis.
 "Alterum autem malum perfidiæ ejus in eo conſiſtit, quod perfide egit
 "contra dominum ſuum. Hoc autem eſt judicium, quo animadvertitur,
 "ſeu plectitur quicumque perfide agit contra dominum ſuum, nempe
 "ut corruat ante faciem ejus cunctis diebus ſuis. Hæc eſt enim voluntas
 "Dei. Quibus addamus rectitudinem conſilii tui, & excellentiam pru-
 "dentiaæ tuæ, & conſilii tui. Quod ſi morem geſſiſſet conſilio meo de oc-
 "cidenda ea, ille non eo deveniſſet, idque eo magis quod certa fide co-
 "gnovi illam incitaſſe ipſum ut bellum tibi inferret, alioquin nuſquam

Jos. Antiq. XV. 7. " hoc ei in mentum venisset. Quapropter, Domine mi *Cæsar*, si adhuc
 " ille viveret, etiamnum ego diligerem illum, & quærerem bonum ejus,
 " modo tamen non esset prævaricator, & nemo impius aut perversus,
 " aut violentus averteret eum à dominio tuo, essetque absque prævarica-
 " tione, certe ego paratus essem pugnare contra te, & omnibus inimicis
 " ejus inimicarer, essemque amicus amicorum ejus. Econtra vero si per-
 " fide ageret, ecce ego primus irruerem in eum tanquam unus è servis
 " tuis fidelissimis. Quandoquidem autem ille periit quemadmodum audi-
 " vi, & revera fuit perfidus, ut jam manifeste patet mihi ex statu rerum
 " ejus, ita etiam pereant omnes qui inimici fiunt domino suo, & perfide
 " agunt contra te. Sit autem pax coronæ regni tui. Porro nunc ego ec-
 " ce præsto sum, ut subeam judicium tuum alto. Multi sunt nobis amici,
 " & etiam inimici. Inimici autem nostri probe norunt nos paratos esse
 " vindictam sumere de illis, ut par est, neque possunt evadere. Amici
 " vero nostri sciunt, nos paratos esse mori propter amicitiam eorum, ha-
 " bentque magnam fiduciam, innitunturque nobis in die angustiarum omnes
 " amici nostri cum fide, & securitate, & veritate.

*Augustus benigne
 respondet.
 Cap. VIII.*

76.

Cumque *Herodes* in hunc modum locutus fuisset, respondit *Augustus*
Cæsar dicens: " Profecto dignus es omnibus modis, ut regnes. Idcirco
 " occludat os suum quisquis voluerit loqui malum contra te. Nunc co-
 " gnosco te fidelem esse erga amicos tuos, & observas amicitiam inviola-
 " tam, nec erubescis manifestare amicitiam tuam, licet hic adstes subitu-
 " rus judicium mortis. Siquidem tu hodie ante conspectum nostrum, &
 " in manibus nostris hic ades, ita ut possim interficere te, nec tamen
 " erubescis manifestare vim amicitiae, quam habuisti ad *Antonium* inimi-
 " cum nostrum, qui mortuus est judicio mortis, quale competit iis qui
 " perfide agunt in dominum suum, ac deinceps libenter credimus te
 " fore amicum nostrum, & fiduciam habebimus in amicitia tua fideli.
 " Nos quoque benigne agemus tecum duplo majus, quam benefecit tibi
 " *Antonius*, & rependemus tibi mercedem amicitiae tuae longe supra omnia
 " quæ ille dedit tibi. Et quidem superavimus eum in prælio, dum vive-
 " ret. Nunc quoque cum mortuus est, superabimus eum liberalitate. Qua-
 " propter paratus sum adimplere petitionem tuam quidquid postulaveris
 " à me. Si autem fuisti amicus fidelis *Antonio*; ille quidem non egit te-
 " cum, ut par fuit, neque tibi rependit juxta beneficium tuum dum
 " auscultavit *Cleopatrae* consilium, & non audivit consilium tuum, sed
 " potius optavit sequi incantationes ejus, & credidit eis, non autem tibi
 " fidem adhibuit, sed hoc tibi mirum videri non debet, cum & mihi, si-
 " cut tibi, fecerit. Nam propter *Cleopatram* dimisit amicitiam meam, &
 " versus est mihi in hostem, licet nulla fuerit injuria in manibus meis
 " contra eum.

*Augustus imponit
 capiti ejus coro-
 nam regiam.
 Ex cap. IX. se-
 quente.
 Auger regnum
 ejus.*

Accipiens itaque *Augustus* coronam Regiam imposuit, eam propria ma-
 nu capiti *Herodis*. Auxitque ei Regnum, & dominium duplo magis,
 quam antea fuerat. Deinde profectus est cum eo *Herodes*, usque in ter-
 ram *Aegypti*. *Augustus* autem accepit universum Regnum, & dominium,
 quod *Antonius* dederat *Cleopatrae*, tradiditque *Herodi*, & regnavit ibi
Augustus

Augustus una cum Herode. Assignavit præterea Augustus Herodi quadringentos viros ex gente eorum, qui appellantur Gallo honorans eum supra modum. Jos. Antiq. XV. 5. Dat ei 400. Gallos ad custodiam ejus.

Postea reversus est Herodes in Jerusalem, & invenit totam domum suam turbatam. Quoniam Josephus, & Soemus vir Tyrius, quibus Rex commendaverat custodiendam Mariamnen uxorem suam, revelaverant secreta Regis, & arcana ejus, quod nempe jussisset eis Rex occidere uxorem ipsius, [audierat enim accidisse ei excidium] ne quis lætaretur cum illa præter se post mortem suam. Quod cum audisset mulier indicibili fuit dolore repleta. Unde quando Rex ei jugiter prædicabat omnem honorem, & magnificentiam sibi exhibitam, illa non gaudebat, neque congratulabatur ei, neque hilarem faciem ostendebat, neque etiam audire dignabatur verba ejus, quin magis maledicebat ei, & cognationem ejus. Sentiens ergo Herodes odium uxoris suæ, graviter id ferebat eo quod plurimum amaret eam. Reversus domum turbatam invenit. Soemus mulieribus Regis mandata aperit.

76:

Factum est proinde quadam die, ut rixaretur Mariamne Regina cum Salomith sorore Regis, & uxore Josephi. Irata autem Regina contra Salomith conviciabatur, & pessime loquebatur de cognatione ejus. Abiit autem Salomith mendacium excogitans, & accusavit Reginam apud Regem dicens: "Scito, quod cum esses apud Augustum, Josephus Maritus meus dormivit cum Mariamne Regina. Nunc itaque vide quid agere debeas. At Rex non adhibuit ei fidem sciens uxorem suam ab heri, & nudius tertius semper pudicam fuisse. Propter odium tamen quo uxor sua ipsum odisset, cepit ex verbis istis nonnihil suspicionis concipere in corde suo. Vocans itaque Rex uxorem suam interrogavit eam dicens: "Dic mihi, quare tantum odium innovaveris sine causa contra me, & non amas me sicut heri & nudius tertius, cum ego te amem super omnes mulieres; juraverimque tibi quod ab ea die, qua veni ad te, non irrepperit mihi ulla concupiscentia, aut illicitus amor erga aliam mulierem quam ad te? Non enim ullam aliam mulierem amo præter te, neque concupiscentiam pro alia muliere habeo præter te. Respondit Mariamne dicens: "Si amares me sicut loqueris, non esses inimicus mihi sicut audio. Quis unquam tale audivit, aut quis ita vidit, ut quis amet aliquem sodalem suum, & tamen occidit eum. Dixisti enim Josepho, ut occideret me eo ipso die, quo profectus es ad Augustum Cæsarem Romanum. Quæ cum audisset Rex expavit stupore magno, neque conversus est, ut amplecteretur, & oscularetur eam, sicut sæpe sæpius solebat. Sed exclamavit dicens apud se: "Profecto verum est verbum quod audivi, en ejus rei signum! Nunquam enim revelasset ei secretum meum, nisi dormivisset cum ea, egressusque Rex è domo Reginæ, dormivit in domo alia. Antiquit. XV. 9. Salomith conviciatur Reginæ apud Herodem. Colloquitur cum uxore ut cognoscat causam odii. Ex responsione ejus Calumniam fidem adhibet.

Divertit ab uxore.

Salomith vero soror Regis videns Regem credere, & ea quæ de uxore ejus dixerat ei, accepit unum ex Eunuchis Regis ex Pincernis scilicet ejus, & dans ei pro munere argentum, & aurum, & tradens simul venenum mortiferum in manu ejus dixit ei: "Tolle in manu tua venenum istud, & pergens ad regem dic ad eum: Mariamne uxor tua dedit mihi argen- 76: Perfidia Salomith.

Jof. Antiq. XV.9.

“*argentum & aurum, & tradens mihi venenum hoc dixit mihi: Vade & offer Regi potum hunc, ut amet me, est enim potus amoris, si forte convertat, & alliciat ad me regis animum sicut antea, & ego beneficiam tibi. Quod cum fecisset Eunuchus exequens omnia, quæ præceperat ei Salomith. Dixit præterea Eunuchus ad Regem: “Num forte hic sit potus malus? Idcirco nolui propinare illum Regi. Tunc Rex turbatus dixit Eunuchus: “Et ubi est potus? Affert ad me. Attulitque coram eo. Tunc iussit dari cuidam bibendum, qui damnatus erat iudicio mortis. Qui cum bibisset ex eo, illico mortuus est. Præcipit ergo Rex ut caperent Mariamnen, Josephum, & Soemum virum Tyrium. Captus quoque est Eunuchus unus, qui fuerat ex Eunuchis Mariamnes, præcipiente Rege tortus est atque afflictus cruciatibus magnis, ut confiteretur aliquid de ipso potu. Sed nihil confessus est. Erat enim excogitatum mendacium à Salomith. Utique confessus est quod uxor ejus concepisset odium erga eum propter verbum illud, quod dixerant ei Josephus & Sohemus præsentem se revelantes secretum Regis, ut inveniret gratiam in oculis ejus, si contingeret Regi exitium, dum proficisceretur ad Augustum; arbitrabantur enim, quod ille interfectorus esset eum. Iussit ergo Rex Herodes ipso momento occidi Josephum Maritum sororis suæ, & Soemum Tyrium. Mariamnen autem præcepit Rex servari in custodia, donec convocaret seniores Synedrii, qui erant in diebus illis, & statueret illam ante eos juxta iudicium legis. Festinans autem Salomith & consilarii ejus, qui erant consilarii impii dixerunt ad Regem: “Notum sit tibi, si servaveris vitam Mariamnen adhuc die una, nunc faciet populus conspirationem & contra te. Quoniam congregabuntur ministri Reginæ ex omnibus locis: & non permittent illam interfici sine turbatione & bello, neque ascendet in cor cujusquam, ut surgat, & quærat vindictam propter illam. Et ait Rex: “Ecce illa est in carcere, agite juxta placitum vestrum. Traxerunt ergo eam de carcere, & duxerunt noctu extra civitatem, ut interficerent eam. Alexandra autem mater ejus cognitare egressa est, & vociferata clamavit ad Salomith, & dixit ad eam in hunc modum: “Egredere exasperatrix, quæ rebellis extitisti viro tuo, & interfecisti eum per mendacia & fornicationes tuas. Deinde maledixit ei alta voce dicens: “An persuadere me vis, quod diu vives post filiam meam? Deus repetet à te vindictam. Vide si invenire possis occasionem occidendi Regem Herodem fratrem tuum. Sed & multæ mulieres per fenestras, & cancellos maledicebant ei, & exprobrabant, & improperebant, eo quod pergeret ad occidendum Mariamnen per dolum quamvis nullam commiserit prævaricationem. Et statim atque transiit cum Mariamne, & cum iis qui eam interfectori erant iussu Regis, omnes mulieres clamaverunt contra eam exprobrantes, & improperebant ei. At Mariamne Regina inter hæc tacuit, neque respondit quidquam. Erat enim graduens, & pergens ad locum mortis absque pavore & timore, perinde quasi mulier ingressa domum gaudii, neque memoria mortis immutavit vultum ejus, neque intercisus gressus & incellus ejus, sed contempsit mortem Regina, sicut fecerunt omnes filii cognationis ejus, filii Hasmonæi*

Accusat Mariamnen beneficii.

Josephus & Soemum morti adjudicati.

76:1

Mariamne trahitur ad supplicium.

nei magnanimi, & ostendit omnibus honorem cognationis suæ, & magnificentiam patrum suorum, & quo magis progrediebatur, vociferabatur & gaudebat. Cumque adduxissent eam ad locum mortis, tetendit gladio collum suum, quod amputavit servus Regis jussu ejusdem. Et mortua est, & collecta ad populos suos.

Occiditur jussu regis.

Porro *Mariamne* Regina excelluit super omnes mulieres ævi sui pulchritudine, aspectu, sanctitate, fide, pudicitia, & timore *Jehovæ*, quem intra se gerebat, nec unquam verbum turpitudinis inventum est in ea. *Salomith* autem locuta mendacium, impie egit in eam, & stultitiam magnam commisit maledicta illa, dum calumniata est falso, ut interficeretur ipsa, & *Josephus* vir suus. Si vero *Mariamne* egregia fuit forma, & aspectu, ita ut nemo possit narrare excellentiam pulchritudinis ejus, ut scriptum est in libro *Josippon*, quem scripsimus *Romanis*: nihilominus fuit scemina minus modesta seu invereconda, & proterva erga maritum suum, de cætero justa & sancta. Et quidem *Jehova* gratam habuit animam ejus. Jam autem notum est omnibus, quod Deus acceptaverit opera ejus, non enim distulit vindictam post eam, quemadmodum narramus ibidem. Quomodo ergo quis dicere potest, inventam esse in *Mariamne* rem aliquam probrosam qua obnoxium reddidit caput suum judicio mortis, aut fuerit ei in confusionem & ignominiam, si quidem maledicebat quotidie Regem *Herodem*, & vociferabatur in eum quotiescumque videbat eum peccare, & crimen aliquod perpetrare? Sed anima illa quam criminis ream facis, illa inquam anima criminis rea ipsa est, cujus Deus abstulit iniquitatem, neque distulit *Jehova* vindictam, sed percussit domum Regis plaga pestifera, unde plurimi ministri Regis interierunt, sed & Principes ejus, & duces mortui sunt, atque cunctæ urbes *Juda* puniæ sunt peste, quæ fuit in diebus illis anno scilicet mortis *Mariamnes* piæ.

Laus ejus.
77.

Ultio divina super domum Herodis propter necem *Mariamnes*.

Tunc oravit populus ad *Jehovam*, clamaverunt autem dicentes: "O Deus *Israel* ne propter animam unam perdas populum tuum sanctum. "Nonne satis vindictam sumpstisti, quandoquidem mortuæ sunt animæ multæ de populo tuo propter mortem *Mariamnes* Reginae? Sciunt enim omnes *Israelitæ*, quod immerito interfecerunt eam homicidæ ejus. Et nunc *Jehova* Deus noster, audi Orationem servorum tuorum, & amove à nobis plagam pestiferam, alioquin omnes moriemur. Ipse etiam Rex confessus est *Jehovæ*, & clamavit voce magna, & flevit, oravitque *Jehovam* dicens: "O *Jehova* Deus *Israel*, in me est ista iniquitas, & in eis quæ ad me pertinent, cohibe plagam istam à filiis *Israel*. Nunc ergo percute & meipsum, & domum patris mei peste. Et quid fecit populus meus domus *Israel*, ut partem habeant in iniquitate mea, & in prævaricatione mea? Et sanavit *Jehova* populum, atque cohibita est plaga.

771

CAPUT LV.

Antiquit. XV. 9.

Pœnitentia Herodis.

In gravem morbum incidit.

Mors Alexandra.

Filii Herodis, Aristobulus, & Alexander.

Infra 96.

Herodes sororem suam Salomith dicit uxorem Costobaro.

77.

Costobarus rebellionem molitur.

ET factum est post ista, ut pœniteret *Herodem* Regem occidisse *Mariamnen* uxorem suam, versusque est furor Regis in concupiscentiam. Nam desideravit Rex *Mariamnen* uxorem suam, iugiterque nominis illius recordabatur, ac si adhuc in vita esset. Præcepit quoque ministris ejus parare illi quotidie domum convivii, & struere mentam, & collocare ei solium quasi ut sederet ad latus Regis, sicut solebant facere dum viveret. Incidit autem Rex in gravem morbum ob amorem *Mariamnes*, & desiderium ejus. Non enim potuit ferre luctum suum, propterea & renuit consolari, & parum abfuit, quin moreretur præ magnitudine desiderii, & amoris, quo ardebat pro illa tam mortua quam viva. At *Alexandra* mater *Mariamnes* videns Regem ægrotare, deliberavit occidere illum sive gladio, sive veneno. Quod cum nunciatum esset Regi, jussit ipsam occidi. Et quidem merito occisa fuit, eo quod cogitasset mittere manum in Regem.

Porro Herodi Regi erant duo filii, quos genuerat ei *Mariamne Regina* uxor ejus, nomen majoris *Aristobulus*, nomen alterius *Alexander*, miserat autem eos Rex, dum adhuc viveret mater eorum, *Romam* ut discerent doctrinam Regum *Romanorum*, & discerent quoque scripturam, & linguam eorum. Cumque audissent pueri *Romæ* rem illam, matrem scilicet suam esse mortuam, vehementi dolore & ira commoti sunt propter necem matris suæ. Paulo infra autem narrabimus ea quæ ad illos pertinent, ut par est. Sanatus autem Rex ab infirmitate sua, dedit *Salomith* sororem suam uxorem כנסתכרום *Costobaro* filio regis *Idumæorum*, constituitque eum Præfectum super universam terram *Edom*. (Erant enim circumcisi omnes filii *Edom* à diebus *Hyrçani* filii *Simonis*, qui circumciderat eos, & ligaverat eos vinculis circumcisionis.) Cum itaque *Costobarus* regnaret in *Edom*, conatus est liberare Idumæos de potestate *Judæorum*. Et ob id *erexit Idolum quoddam antiquum, quod colebatur olim ab *Idumæis*. Deinde misit in *Agyptum*, ut peteret currus & equites ad rebellandum contra *Herodem*. Quod cum nunciatum esset *Herodi*, nitebatur occidere illum. At cum mater ejus atque soror ejus rogassent eum, ne ita faceret, hac vice pepercit Rex *Costobaro*. Postea contigit dissensio inter *Costobarum*, & *Salomith* uxorem ejus. Et accusans eum uxor ejus apud Regem *Herodem*, flensque rogavit simul, ut loqueretur cum *Costobaro*, ut is scriberet sibi libellum repudii jussu Regis. Dedit ergo ei libellum Repudii jussu Regis, sed non secundum legem *Mosis* (pax super illum.) Non enim potest mulier dimittere virum suum. Vir autem potest repudiare uxorem suam ob hoc tantum, quod odio habeat eam. Quapropter hæc dixit *Joseph Ben-Gorion* Sacerdos in libro suo.

Post

Post hæc factum est ut loqueretur Salomith ad regem de quibusdam viris, quos absconderat Costobarus in quadam villa ad ipsum pertinente. Illi autem erant de semine Regio ex Hasmonæis. Fueruntque absconditi cum eo à die quo cepit Herodes Jerusalem usque ad diem, quo revoluti sunt duodecim anni. Ubi ergo Salomith prodidit eos Regi, iussit eos occidi, & etiam ipsum Costobarum. Nec solum occiderunt viros illos absconditos, & Costobarum, sed & Lyfimachum, & Doliteum, qui erat ex proceribus Juda; neque ullum superstitem dimisit, qui resisteret iniquitatibus ejus. Verumetiam violavit legem. Fecit enim palatia ingentia in Jerusalem ex marmore, & lapide albo, sculpsitque in eis effigiem gentium quas devicit.

Herodes interfici jubet reliquias gentis Hasmonæarum, & ipsum Costobarum.

Antiqu XIV. 10.

Fecit etiam in campo opus quoddam clausum appellatum אִפְרוֹדִיטִי *Ipodromi*, fecit & quadrigas pro equis. Edificavit incircuito Templi clausuram pro feris, intra quam posuit leones, urfos, pardos, lupos, & apros, objectisque eis ovibus & armentis, excitabat inter eos pugnam. Sed & homines concertare fecit cum feris sæpe sæpius, & aliquando quidem superior erat homo, aliquando invalescebat fera; nonnunquam fortius erat armentum, & sese mutuo conficiebant, dabat autem Rex opes multas victoribus. Quæ quidem res extraneis fuit spectaculum gratum, Judæis autem præsertim ex infima plebe molestissimum unde zelo commoti decem ex juvenibus Juda, nempe Sammai & socii ejus, districtis gladiis in ipsum Herodem insilierunt. Sed Rex jam cognoverat, quid illi molituri erant (nam erat ei ante diem unum indicatum) atque ideo illi non potuerunt interficere insiliendo in illum. Satellites enim Regis circumdantes eos interfecerunt. Illius quoque, qui rem ipsam indicaverat, (cum peccasset post triduum in Regem) jubente Rege caro in frusta est lacerata, atque canibus objecta. Fecit proinde Herodes & alia multa, subiciens scilicet ditioni suæ civitates multas, & multas de novo construens, inter quas Samariam quoque restauravit in longitudine, & latitudine juxta priorem mensuram, & vocavit eam סְבַסְטְיָא Sebastia. Edificavit quoque in medio ejus magnificum Templum in honorem Augusti Regis. Extruxit & Cæsaream de lapidibus marmoreis, & ornavit eam supra modum. Edificavit quoque אֶלְמָן *Alman*, & portum pro navibus illic appellentibus, & alias. Extruxitque hanc urbem opere magnifico, & alias plurimas præter istas, quæ præ multitudine numerari nequeunt.

Ædificia varia. Hippodromus.

77 ::

Spectacula, & pugna ferarum, & hominum.

Decem juvenum conspiratio in Herodem.

Accusator dilaceratur.

Samaria.

Cæsarea.

Factum est proinde anno decimo tertio regni ejus, ut fames magna & gravis affligeret terram Juda, & terras omnium gentium, quas Herodes subdiderat dominio suo. In Ægypto autem erat abundantia magna. Protulit ergo Rex argentum, & aurum de thesauris suis, & lapides pretiosos in magna copia, ut juvaret populum, quoniam extenuatus erat valde populus propter famem. Misit quoque Rex ad universum Regnum suum, & destinavit in Ægyptum, qui colligerent triticum immensum, quasi arenam quæ est in littore maris. Advexit autem ipsum per mare Japbo, & per mare Cæsareæ, & facta est abundantia magna, quia Augustus Rex, qui dominabatur Romæ misit epistolam ad פֶּטְרוֹנְיָאוֹס *Petronium* prælidem

Fames magna. Jos. Ant. XV. 11.

Herodes misit in Ægyptum pro comparando tritico.

Jos. Antiq. XV. 11.
78.
Augustus mittit
classes oneratas
frumento.

ipsum *Augusti*, ut mitteret classem, & naves magnas ingenti numero & ferentes frumentum, venderetque in terra *Juda* præter illas naves plenas frumento quas *Augustus* pro muliere militi *Herodi* Regi. Et abiit *Petrionius* cum navibus multis: factaque est vilitas annonæ in terra *Juda*, & vendiderunt pro vili pretio triticum sicut præceperat *Augustus*.

Magna abundan-
tia.

Satiavit itaque *Herodes* in hunc modum universam terram *Juda*. Præcepitque pistoribus, ut darent panes his, qui detenti erant senio & infirmitate, iis autem qui valebant, & reliquo populo præsertim, & junioribus distribuit triticum. Sic fecit Rex cunctis diebus famis, & sustentavit eos cunctis diebus famis. *Sustentavit etiam Rex de substantia sua*, & de thesauris suis *quingenta millia extraneorum*, qui venerant ad eum propter famem, deditque Rex extraneis aliis octoginta millia modiorum tritici. Modius autem continet decem epba. Dilexerunt ergo Regem à die illa & deinceps, & etiam cunctæ gentes, quæ erant per circuitum ejus, tam proxime quam remote magno illum amore profecuti sunt. Exiitque nomen ejus in omnes gentes, & terras; dicebant enim: "En ille Rex,

Conciliat sibi
gratiam & favo-
rem populi.

"qui est clypeus populo suo instar muri, & liberavit eos de malo famis. *Es oblitus sunt populi malorum omnium, quæ ipse patraverat* ab heri & nudius tertius, laudaveruntque, ubi viderunt eum juvantem in die tribulationis quemcumque afflictum, & non sunt recordati ejus proinde in malo sed in bono. Quin & hostes ejus non sunt ausi loqui male contra eum propter pavorem & timorem. Solebat enim frequenter induere vestimenta vulgaria, & immiscebat se in populo cum vestimentis humilibus, ne agnoscerent eum, ut conversaretur, & colloqueretur cum populo, & tentaret eos, & deprehenderet quisnam sibi faveret, aut quis inimicaretur. Et ubi aliquem inveniebat sibi favere, honorabat, & dabat eum; quem autem offendeat inimicum interficiebat cruciatibus pessimis. *Astrinxit etiam populum*, ut sibi præstarent juramentum se fore fideles ipsi. Et cum multi nolent jurare sponte, non evadebant de manu ejus, donec præstitissent juramentum se fore ei fideles. Perdidit autem tunc temporis de populo quotquot noluerunt jurare exceptis senioribus ex Phariseis ut *Hillel*, & *Sammai*, & omnes & socii eorum, quos noluit astringere juramento, quia ipsum amabant. Siquidem cum obsidebant *Jerusalem Herodes*, & *Antonius* illi Pharisei omnes persuaserunt populo, ut susceperent *Herodem*, introducerent in urbem, atque regem constituerent. Dixerunt enim: "Iste regnet, ut sit in laqueum populo huic. Hæc itaque fuit causa, quare Rex eos non induxit ad juramentum. Sed & principes *Hasidæorum*, & sapientum magno honore affecti; & ipsum principem *Menabem* collegam *Sammai*, *Menabem* enim post eum fuit vir justus, & sapiens in diebus illis.

Subditos ad jura-
mentum fide-
tatis adigit.

381

Favet Phariseis.

Hæc dicit *Joseph Ben-Gorion* in libro suo. Hic multa essent à nobis describenda de sapientia populi *Jehovæ*. Non enim ulli sunt sapientes in mundo sicut populus *Jehovæ*. Verum hoc jam præstitimus in libro *Romanorum*. Fuit enim operæ pretium, ut ille liber haberet testimonium ea de re. Hic autem liber, quem scribimus *Israëli* non exigit, ut de his mentionem faciamus, quia excellentia sapientie populi *Jehovæ*, satis nota est.

est *Israeli* ex lege *Mosis* Magistri nostri [pax super illum.] Quæ vero narrantur hic à nobis de isto *Menahem* supra memorato, eo fine scripsimus, ut cognoscant & sciant posterì, qui venturi sunt tam ex *Israele*, quam ex omnibus gentibus, quænam fuerit sapientia tunc temporis in *Israele*, in iis qui fuerunt socii *Menahem*. Reliqua autem verba, quæ huc spectant, nonne scripta sunt in libro *Josippon* sacerdotis filii *Gorionis* sacerdotis, cui titulus est *Liber Sapientie Joseph*. Quo quidem in libro *Josippon* nullam mentionem fecit bellorum, sed tantummodo memorie tradidit sapientiam.

Cum esset *Herodes* puer, & discendi gratia veniret ad Sapientes; *Menahem* sedens in schola seniorum & sapientum, & componendis litibus juxta justitiam intentus, vidit *Menahem* puerum; cumque assurrexisset, incurvavit se coram eo, & dixit ad eum: "Vivat Rex. At puer ille *Herodes* putans se irrideri à *Menahem*, maledixit sapienti, *Menahem* vero sapiens apprehendit eum, percutiensque eum manu sua, in fimbriis ejus more puerorum, qui se invicem percutiunt, ait: "† Regnando regnabis in divitiis, & cum gloria magna, & magnificabitur valde regnum tuum in populo *Jehovæ*. Cumque Sedebis in solo regni tui, recordare percussione istius, qua te percussi; quia tibi signum est iniquitatum, & scelerum, quæ perpetrabis. Tu enim peccabis, & plurima mala facies, tametsi bona quoque facturus sis. Verumtamen audi vocem meam, & prosequere quæ recta sunt, quæ autem mala, dimitte. Sed frustra arguo te his verbis; video enim quid futurum sit, te nempe non derelicturum quæ mala sunt. Flens itaque *Menahem* fletu magno rursus apprehendit eum, & percussit in fimbriis ejus; Flevit quoque puer, & abiit in viam suam.

Cumque Regno potiretur *Herodes*, quemadmodum illi prædixerat. Sapiens, recordatus est verborum istorum, & vocans *Menahem* supra memoratum dixit ei: "Vere completa sunt verba tua, quæ prædixisti, & ob id video esse in te sapientiam Dei. Nunc loquere ad me; & indica mihi quot annis regnaturus sum, quamdiu vivam, & quamdiu Regnabo. Tacuit autem sapiens, & nihil respondit. Videntque Rex, quod non responderet sibi verbum, perterritus admodum fuit, dixitque in corde suo: "Profecto, quia vidit sapiens iste appropinquasse dios meos, & ob id tacet. Et interrogans eum rursus Rex dixit ei: Indica mihi, si adhuc regnaturus sim, vel decem annis. Respondens *Menahem* ait: "Decem, etiam viginti, imo triginta, & ultra. Ait Rex: "Quot ultra? Tacuit sapiens, & non respondit ei ultra verbum de eo quod rogaverat. Letatus est tamen Rex propter verba *Menahem*, & credidit ei, bonarumque eum dedit ei divitias multas. Hæc sunt quæ contigerunt in populo *Jehovæ* tempore illo, anno scilicet octavo regni *Herodis*, postquam percussit omnes Reges, quibuscum bellum habuit, & postquam ædificavit omnes urbes magnas & munitas, quas construxit. Quo tempore Deus *Israel* requiem dedit ei ab omnibus inimicis ejus per circuitum.

Congregans proinde Rex universum populum *Jehovæ*, & principes, & milites, & reliquam plebem infimam locutus est, † in auribus eorum verba

Historia de *Menahem* Sapientia.

78:.
Prophetia ejus
de *Herode* adhuc
puero.

Herodes ab eodem
querit quot an-
nis regnaturus
est.

Antiquit. XV. 14.

78:1

Jos. Ant. XV. 14.
Concio Regis ad
populum de rez-
dificando Tem-
plo.

ba ista: " Audite & auribus percipite verba mea, O popule, quem elegit
" *Jehova*, ut esset sibi in populum peculiarem præ cunctis populis propter
" dilectionem patrum vestrorum, & propter juramentum, quod juravit
" eis, atque custodivit juramentum ipsum & fœdus. Idcirco liberavit
" nos à bellis magnis, & subjecit nobis gentes multas, & Reges magni-
" ficos præter Reges *Romanorum*, qui sunt amici & socii nostri, & do-
" mini omnium Regnorum. Nunc itaque fratres mei, & socii mei, sancti
" *Jehovæ*. Ecce *Jehova* dedit nobis requiem per circuitum, & dilatavit
" nobis regnum, sicut vident oculi vestri hodie. Quare ergo non retri-
" buimus ei juxta retributionem ejus bonam, & opera ejus bona, quæ
" retribuit, & fecit nobis? Ut quid torpemus otio, & non construimus
" Templum ejus, atque Domum ejus instar ædificii primi? Siquidem
" patres nostri, qui redierunt ex captivitate, construxerunt ipsum sed an-
" gustius, & non secundum mensuram primam. Non tamen debemus ob
" id insimulare patres nostros, & id culpæ eorum convertere, cum ipsi
" tunc fuerint servi Regum Medorum, & Persarum, & ædificium erexe-
" rint secundum mensuram à Regibus Persarum præscriptam. Postea ve-
" ro extiterunt servi Regum Persarum, & Regum Medorum, usque ad
" tempus *Hasmonæorum*. Tunc enim cum surrexissent filii *Hasmonæo-*
" *rum*, surrexerunt ipsi & exierunt in libertatem, & receperunt Re-
" gnum de manu *Græcorum*, & perdiderunt eos. Sed non potuerunt ædi-
" ficare Domum in perfectione sua, quemadmodum nos hodie volumus
" eam ædificare, propter bella, quæ habuerunt per circuitum. Nunc au-
" tem dedit nobis *Jehova* requiem ab omnibus hostibus nostris in circuitu
" per terram, nec est *Satan* aliquis aut occursum malus. Ecce jam con-
" struxi civitates magnas sub nomine vestro, ut magnificarem vos. Non
" autem ædificavi illas sub nomine meo, quia ego unus sum, vos autem
" multi, & populus magnus & validus. Adjiciat *Jehova* super vos millies,
" & benedicat vos quemadmodum locutus est vobis. Nunc ergo, O sancti
" *Israel*, nolite segniter agere sed roborate manus meas ad ædificandam
" Domum *Jehovæ* juxta beneplacitum meum, quoniam ædificium illud &
" palatium non est destinatum homini, † sed Regi *Jehovæ* domino to-
" tius mundi. Confortamini, & viriliter agite, fratres mei, atque socii
" mei, & roborate manus meas ut ædificemus Domum *Jehovæ* secundum
" ædificium primum in longitudine, latitudine, & altitudine ejus. Ag-
" grediamur itaque rem ipsam feliciter.

79.

Silentium po-
puli.

Querit rationem
silentii eorum.

Tacuit vero omnis populus, & non respondit ei verbum, timens ne for-
te dirueret domum, priusquam reædificaret illam pro suo beneplacito: &
ne forte, cum non posset illam perficere, tardaret ad reædificandam illam.
Sicque relinqueretur Domus diruta. Et ait Rex populo, & Principibus:
" Quare tacetis, & non respondetis mihi verbum, de eo quod proposui
" vobis? Numquid exigam à vobis aurum, & argentum aut operarios?
" Gratias & laudes ago *Jehovæ*, habeo apud me aurum, & argentum plu-
" rimum, & thesauri mei pleni sunt omnis generis lapidum pretiosorum,
" & eorum omnium, quæ sunt veluti peculium Regum terræ, dedit au-
" tem mihi *Jehova* opes, & divitias ad hanc rem, priusquam posuerim in
" corde

"corde meo consilium hujus ædificii. Quin ex gentibus illis quas subjeci, ^{7. Ant. XV. 14.}
 "habeo servos multos, qui operam dabunt ædificio. Si qui autem de fi-
 "liis populi nostri velint ascendere, ut subministrent operam ædificio
 "sancto isti, ego dabo mercedem eorum pro voluntate eorum. Sicque &
 "illi, & nos pariter ædificabimus eam, Pax.

Tunc senex quidam ex sapientibus senioribus *Juda* respondit Regi di-
 cens: "Domine mi Rex, in æternum vive. Quandoquidem facis volun- ^{Responsio senis}
 "tatem Dei, & ambulas secundum statuta legis exequens præcepta ejus; ^{eiusdem.}
 "Ego autem quod mihi videtur, exponam tibi; & respondebo tibi juxta
 "id quod sentio in corde meo. Populus non ægre fert id quod spectat
 "argentum, & aurum aut servitium & opus; nos enim omnes cum simus
 "vocati de nomine *Jehovæ Israel*, sive hic aliquid habeamus hodie, sive
 "nihil prorsus habeamus, tamen sumus servi *Jehovæ*, sive requiratur
 "argentum & aurum nostrum, sive corpora nostra, & animæ nostræ, nos
 "in manus ejus commendamus spiritus nostros. Sed in hoc cor populi
 "dolet. Si, inquiunt, destruatür domus, & postea quid mali eveniat no-
 "bis, ita ut non possis perficere voluntatem tuam, quid tunc agat *Israel*
 "quando *Domus Jehovæ* jacebit diruta, & *Domus* illa quam cæperis ædi-
 "ficar, non perficietur? Si autem disposueris omnia, quæ sunt neces-
 "saria ædificio domus, quam intendis + ædificare, & congeras in circui- ^{79.}
 "tu juxta beneplacitum tuum. Tunc deinde licebit amovere *Domum*
 "priorem, & sanctificabis lapides ejus, & rudera ejus, & partes ædificii
 "hujus in sanctificationem ædificii *Domus* majoris, quam intendis ædifi-
 "care, pro tuo beneplacito. Sit *Jehova* tecum & nobiscum. Fac & age
 "prosperare. Faciamus & nos, & agamus prosperare.

Quæ cum desiisset loqui senex, respondit universus populus uno ore, ^{Acclamatio co-}
 & acclamatione vocis unius dicens: A *Jehova* egressa sunt verba senis ^{tius populi.}
 "istius sapientis, non possumus quidquam illis adjicere, neque minuere
 "ex eis. Non destruemus, donec prius disposuerimus totum ædificium,
 "& omnia quæ requiruntur ad ædificandum *Domum* necessaria. *Rex* ita-
 "que sic fecit, & disposuit omnes partes ædificii, & omnia necessaria re-
 "quisita pro instauratione operis ex opibus, facultatibus suis & thesauris,
 "nempe ligna, & lapides, itemque quadrigas, quæ apportarent lapides à
 "longe. Item jumenta equos asinos tauros, & reliqua jumenta oneribus fe-
 "rendis apta. Præterea aurum & argentum plurimum, lapides pretiosos, & ^{Præparatio ope-}
 "omne opus auri. Fabros & artifices scientes omnes genus operis necessari-
 "ad structuram *Domus* numero decem millia, servos operantes in sylva ex
 "gentibus, nonaginta millia. Servos operantes in cadendis lapidibus, trigin-
 "ta millia: *Judæos* mercede conductos operantes in *Jerusalem* pro mercede
 "sponte sua quinquaginta millia. Sacerdotes integerrimos dignos qui in-
 "grederentur Sanctum sanctorum, eum scilicet locum, in quem extraneus
 "intrare non poterat mille levitas peritos aptare, & ministrare in domo
 "quingentos. Disposuit ergo omnia pro sua voluntate, & præparavit quæ-
 "cumque erant necessaria ad instaurationem *Domus*. Deinde congrega-
 "vit universum populum, & omnes principes, ut viderent disposi-
 "tionem operarum & ædificii. E lætati sunt omnes, & dixerunt

Jos. Antiq. XV. 14.
Incipit Aedifi-
cium.

79 :
Rex ipse &
omnis populus
incumbunt ope-
ri

Dimensio novi
Templi.

Altitudo.

Materia.

Sanctum sancto-
rum.

Vitis aurea.

79 :

Porticus interior
seu Orientalis.

Regi : " Nunc tempus faciendi *Jeboue*, faciamus, & prospere agamus.

Cum itaque videret Rex cor populi universi consentire instar viri unius ad faciendum opus, & ædificandam Domum *Jeboue*, cepit ipse propriis manibus opus foundationis Domus, & post eum incubuerunt operi omnes principes *Juda*, † proceres, & omnes seniores, sapientes, reliquisque populus. Allaboravit autem Rex tota anima sua die illo in opere Domus veluti mercenarius diurnus. Sic etiam exemplo ejus fecerunt omnes principes, & honoratissimi quique *Juda*, & *Jerusalem* propriis manibus cum Rege. Jecit autem fundamenta ejus de lapidibus magnis admodum, & super ædificavit ædificium Domus.

Domus autem illa quam ædificavit Herodes Rex habuit centum cubitos in longitudine, & centum in latitudine; in altitudine autem centum & viginti, in medio scilicet altitudinis ædificii, idest in medio tecti Domus, erant adhuc viginti cubiti, & super fundamenta ipsa erant viginti cubiti infra terram de subtus. Atque hæc est descriptio altitudinis. *Lapides vero, quibus ædificavit Rex domum, albi erant quali nix. Eratque longitudo lapidum viginti quinque cubitorum, & latitudo duodecim cubitorum, altitudo autem octo cubitorum, & erant lapides marmorei. Unam & eandem mensuram habebant omnes lapides à fundamento domus usque ad summitem ejus, & eminebat Domus supra modum in medio urbis; ita ut Domus à longe præcoul videretur. Cæterum januas fecit opere vario, & postes earum & superliminaria, & limina ipsa, & latera plana valvarum fecit ex argento, & omnibus, & singulis januis fecit velum instar portæ; fecitque quodlibet velum opere textorio, ex auro, hyacinto, purpura, & cocco bis tinctæ, & lapidibus pretiosis interspersis punctis aureis, & hyacintinis pulcherrimis super totum velum. Posuit super unumquodque velum coronam, seu Limbum aureum flores exprimentem.*

Sanctum vero sanctorum fecit in longitudine, & latitudine juxta mensuram Templi primi. Ordinavitque ipsum in facie latitudinis domus in loco competenti, fecit etiam Rex columnas aureas, & bases earum argenteas. Capitella autem earum fecit aurea. Fecit insuper vitem de auro mundo, & posuit in summitate columnarum, ita viti superemineret, cujus pondus erat mille talentorum auri mundi. Erat autem vitis ipsa facta opere fabri sapientis, cujus pampini, folia, & flores, surculi ex auro rutilante: Botri autem ex auro fulvo; Grana, atque acini, † & folliculi erant ex lapidibus pretiosis. Totum denique opus ejus, factum erat opere ingenioso, & opere punctato. Unde illa vitis mirandum spectaculum exhibebat oculis intuentium, & exhilarabat cor omnium spectantium illam. Totum vero aurum illius fuit solidum [inclusum.] Multi quoque scriptores *Romani* testantur se illam vidisse tempore desolationis domus; & ita ipse testatus sum. Ego *Joseph Ben Gorion* sacerdos in libro, quem scripsi pro eis secundum scriptores ipsorum.

Construxit præterea porticum interiorem, & posuit eam in facie latitudinis Domus, & ædificavit ante ipsam duos parietes opere ingenioso, & connexuit eos ferro ad extra tanto artificio, ut nemo cognoverit artificium operis

operis illius, usque in hodiernum diem. *Fecit etiam planiciem per circum-*
tum domus implens omnem inequalitatem, & redigens omnem inequali-
tatem in planiciem. Circumsepsit etiam domum quatuor Porticibus, con-
stituens porticum orientalem in facie domus anterioris, ita ut posterior
pars Porticus respiceret orientem, interior vero Domum; longitudo au-
tem ejus habuit ducentos, & quinquaginta cubitos; latitudo vero cen-
tum cubitos juxta mensuram ipsius Domus; altitudo denique centum &
viginti cubitos.

Antiquit. XV. 14.

Fecit deinde Atrium ante Porticum orientalem, constravitque ipsum
lapidibus marmoreis. Fecit præterea centum, & sexaginta columnas, &
ordines quatuor. Primus ordo habuit quadraginta columnas, secundus or-
do quadraginta columnas, tertius ordo quadraginta columnas, quartus
denique ordo habuit quadraginta columnas. Longitudo columnæ unius
erat quinquaginta cubitorum. Diameter seu vero crassities trium cubito-
rum, fuitque eadem mensura omnibus centum, & sexaginta columnis.
Porro inter columnam, & columnam erat spatium quindecim cubitorum,
& sic deinceps, donec perfectæ sunt omnes columnæ. Longitudo autem
Atrii orientalis occupabat viginti septem cubitos: prolongavit enim ædi-
ficium usque ad Torrentem Cedron.

Atrium.

Fecit & testudines supra torrentem, & supra testudines ædificavit
pontem, stravitque illum lapidibus. Et super ipsos ædificium extruxit,
quibus incumbens ædificium elevatum fuit ad summam altitudinem, ita
ut nemo posset prospicere torrentem, qui erat à regione Domus, fecitque
illud cum tribus tectis. † Hæc dicit Joseph Ben-Gorion sacerdos: Qui-
cumque in diebus illis stabat super tectum tertium in fastigio non poterat
intueri profundum vallis propter nimiam ædificii altitudinem, sed nihil
aliud videbat præter quam tenebras deorsum, neque enim videri potuit
profundum vallis. Construxit præterea Rex Parietem argenteum inter
porticum & Domum, in quo fecit januam auream humilem, allurgebat
autem supra januam gladius ponderis talenti unius auri mundi, eratque
sic scriptum in ipso gladio arte sculptoria. Alienus qui accesserit inter-
ficiatur.

Pons supra tor-
 rentem Cedron.
 Altitude ædificii
 incredibilia.

30.
 Ibid.

Fecit & Porticum australem, & constituit eam ante faciem Domus ad
meridiem ejus, cujus pars posterior austrum, anterior vero Domum re-
spiciebat, habuitque longitudo ejus ducentos, & quinquaginta cubitos,
latitudo autem centum cubitos secundum mensuram istius domus: deni-
que altitudo ejus, centum & viginti cubitos; assignavitque ante illam
atrium. Fecit autem porticum illam eminere supra atrium, clausitque
atrium, & conjunxit ipsum Atrio orientali, faciens in ipso portas & ja-
nuas sicut fecerat Atrio orientali.

Porticus austra-
lis.

Rursum fecit Porticum in plaga occidentali versus occasum solis, po-
sterior pars ejus occidentem, anterior vero Domum ipsam respiciebat,
longitudo ejus habuit ducentos & quinquaginta cubitos, latitudo ejus
centum cubitos secundum mensuram ipsius Domus. Fecit quoque atrium
occidentale, & constituit illud ante faciem Domus & porticus, cujus pars
posterior ad porticum versus occasum solis respiciebat. Fecit in ea qua-

Porticus occi-
dentalis.

tuor

Jos. Antiq. XV. 14. tuor portas, quarum una respiciebat Palatium Regis *Herodis*. Via intermedia dividebatur in tres semitas, quarum Duæ tendebant extra urbem, altera tendebat descendendo per gradus usque ad profundum vallis, & inde per circuitum ascendebat ad urbem, urbs enim cum sanctuario videbatur homini constituto in Palatio quasi circumdans vallem. Demum fecit Rex eodem modo in Atrio septentrionali, idem etiam in Atrio meridionali.

Fecit proinde Porticum septentrionalem, & constituit eam ante Domum ad septentrionem. Posterior pars porticus septentrionem, anterior vero Domum ipsam respiciebat; longitudo ejus habuit ducentes, & quinquaginta cubitos, latitudo vero centum cubitos secundum mensuram Domus; altitudo denique centum & viginti cubitos, Fecit quoque Atrium, & constituit illud ante Atrium versus septentrionem. Longitudo ejus habuit circiter centum & viginti cubitos, latitudo ejus cum longitudine ejus, & cum latitudine atrii orientalis, & cum longitudine ejus, & etiam cum latitudine Atrii meridionalis conveniebat. Sic omnibus Porticibus fuit mensura una, sicut & Atria omnia habuerunt mensuram unam excepto Atrio quarto, cujus mensura non fuit eadem cum tribus cæteris Atriis propter loci angustiam; non enim potuit Rex ob id ipsum illud ultra producere. Posuit proinde Rex in eo quatuor portas, in latere occidentali, & quatuor in Atrio respiciente meridiem, & quatuor in Atrio septentrionali. In Atrio autem orientali versus ortum posuit duodecim portas, posuit quoque in eo portam unam maximam.

Porta per quam
intrabant Sacer-
dotes.

Dicit *Josepb Sacerdos Ben-Gorion*. Per hanc portam non intravimus cum uxoribus, & parvulis nostris, nisi cum sanctitate & puritate, quotiescumque intravimus per eam in diebus illis. Tunc autem ingressi deambulavimus in pavimento Atrii, quod erat ante porticum illam, quæ fuit è regione Domus, & perveniebamus usque ad porticum, sed mulieres non huc usque progrediebantur. * Nos autem *אנשי הטהרה* homines vulgares non pertingebamus, usque ad ipsam domum, quia illic erat terminus constitutus sacerdotibus. Quinetiam ipsi sacerdotes non pertingebant usque ad Sanctum sanctorum, nisi tantum Sacerdos magnus, qui in illud intrabat semel in anno, utique nihilominus vidimus omnia, quæ erant intra domum, dum staretus in medio Porticus in illis diebus, & omne opus auri, quod erat in domo, quando aperta erat porta Domus usque ad Atrium videbatur, & etiam vitis aurea, & omnia opera quæ erant in ea, & omnia ornamenta aurea, quæ prodierant ex spoliis gentium quas dedit *Jehova* in manum Regis *Herodis*, quando salvavit *Israel* ab eis. Quæ omnia suspendit Rex in parietibus Domus foris.

Hæc dicit *Josepb Sacerdos filius Gorionis Sacerdotis*: Hæc omnia, quæ hic narravimus, vidimus oculis nostris, & lætati sumus in eis. At post-

* Digna certe in hunc locum Magni Scaligeri Censura quam hic propriis ejus verbis annotemus. Vide vero (inquit ille in *Elencho trihæret. Nic. Serar.*) prudentiam *Pseudogorionida*, quam non advertit vir oculatissimus *Serarius*: Et nos ad ipsam domum non accedebamus, quia sacerdotum locus est. Quid? Ipse dicit se Sacerdotem, & tamen Sanctuarium ingredi sibi non licuisse, propterea quod solis sacerdotibus licebat. Certe mendacem memorem esse oportet. Ubi etiam notandum, quod *Ben-Gorion* hic se esse de numero *אנשי הטהרה* hoc est, Plebeiorum ingenue confitetur.

quam contigit luctus magnus propter defolationem Domus, † jam non possumus narrare in libro nisi tantum paucissima, pro omnibus autem istis gratias, & laudes agimus *Jehovæ* Deo nostro, ut par est. Consummatum est autem universum opus post finem octavi anni, & in his octo annis quibus ædificata est domus ab initio ædificii usque ad finem ejus, non pluit *Jehova* interdum super *Jerusalem*, sed nocte tantum, ne impediretur ædificium templi. Quemadmodum dicit *Josephus* Sacerdos filius *Gorionis* Sacerdotis, qui testatus est ea de re secundum id quod accepit à sapientibus *Israel*, & à scriptoribus gentilium fidelissimis.

Obtulit proinde Rex *Herodes* holocausta *Jehovæ*, & victimas, & sacrificia pacifica, prout manus Dei ejus optima suppeditavit ipsi, trecentos juvencos obtulit die illa, & oves plurimas. Et dedicavit domum cum lætitia magna. Fecitque convivium grande omnibus principibus, & servis suis, & cunctis senioribus civitatis *Juda*, & sapientibus ejus die tertia postquam consummatum est opus Domus; quæ quidem ipsa dies fuit, qua suscepit Regnum, & deinceps solitus fuit singulis annis instruere convivium cunctis principibus, & lætari cum omnibus senioribus civitatum, & sapientibus earum. Siquidem eo die absolutum est universum opus Domus *Jehovæ*, faciebatque Rex proinde ita singulis annis. Præcepitque omnibus Principibus civitatum *Juda*, ut exhilararent cor populi, juberentque ut ita facerent singulis annis, eo die quo consummata fuit Domus *Jehovæ*. Celebravit itaque Rex in *Jerusalem* lætitiā Domus *Jehovæ* anno uno integro; totusque annus ille fuit annus convivii, & lætitiæ in omnibus civitatibus *Juda*; lætatusque est populus in Domo *Jehovæ* admodum, & laudaverunt *Jehovam* cum gaudio, hymnis, instrumentis musicis, cytharis, tubis taratantaris, vocibus, & acclamationibus, propter ædificium Domus *Jehovæ*, quam vidimus, & ædificatam & devastatam. Sed adhuc reædificabitur * TERTIO cum laude, & celebritate, & gloria, & firmabit eam *Jehova* in æternum. Amen.

Porro illa quæ scripsimus de opere ædificii domus, & fabrica ejus paucæquædam sunt ex longe pluribus; nam fabrica ingens fuit fabrica illius, † neque hic descripsimus vix medietatem historię, imo nec tertiam partem. Ac in libro, quem scripsimus *Romanis* descripsimus universam fabricam. *Josephus* autem Sacerdos filius *Gorionis* Sacerdotis testatur se non in uno libro tantum descripsisse opus ædificii Domus. Ecce enim descriptum est in libro *Bellorum Jehovæ*, & etiam in *Libro Sapientiæ* ejus, quia multos libros scripsit, ac præcipue *Libros Sapientiæ*, qui quidem repetuntur apud *Romanos*, & *Grecos*. Scripsit etiam *Librum Correctionum*, & *Accusationum*, in quo *Josephus* Sacerdos scriba redarguit, & corrigit Scriptores Gentilium, qui male locuti sunt contra *Israel*, & profert in eo adversus illos Responsiones multas, quibus prævalet, & superat eos; in quo etiam bene loquitur de populo suo, & cognatione sua, quantum potuit, & fas ei fuit loqui coram omnibus eruditis, & scientibus legem & judicium.

* Hæc certe non à Flavio *Josepho*: Ille enim ne verbum quidem habet de TERTIO Templi reædificando nec hoc loco, nec, quod sciam, usquam alibi. Quis primus ex posteris *Judeis* de hac re quicquam habet in scriptis suis operæ præcium esset indagare.

Jos. Antiq. XV. 14.
80 :.

Consummatum
opus intra octo
annos.

Dedicatio Tem-
pli.

Læticia Domus
per annum inte-
grum duravit.

Templum tertio
reædificandum,
& durabit in
æternum.

80 :.

Liber Sapientiæ
Josephus.

Liber Emendatio-
num contra Gen-
tiles.

CAPUT LVI.

Alexander, & Aristobulus Roma veniunt Hierosolyma.

Jos. Ant. XVI. 1.

Odium eorum contra patrem.

Antiquit. XVI. 4. 81. Herodes vocat ad se Antipatrum, Dicit.

Antipater astutus.

Seminat discordias.

FActum est autem post ista, ut egredierentur ab urbe *Roma* duo filii *Herodis* quos genuerat ei *Mariamne* uxor ejus, nomen unius *Alexander*, nomen alterius *Aristobulus*. Venerunt autem duo illi supradicti juvenes cum ira, & indignatione propter Cædem matris suæ, habueruntque secum copias & vires, quibus aucta fuit eis fortitudo de cognatione uxorum suarum. Nam *Alexander* natu major duxerat uxorem filiam Regis Cappadocum, & *Aristobulus* accepit uxorem filiam *Salomith* sororis *Herodis* Regis. Cum itaque venissent *Hierosolyma*, non dederunt honorem patri suo *Herodi* Regi, neque salutaverunt eum propter odium quod habuerunt contra eum ob interfectionem Matris suæ. At *Herodes* facile cognovit ex facie eorum malum, quod volebant in corde suo, sed & multi denunciatores, & delatores susurraverunt in aures Regis, ut caveret sibi à filiis suis dicentes: "Domine noster Rex, cave tibi à filiis tuis; illi enim querunt quo pacto vindicabunt matrem suam.

Quod cum audisset Rex contreritus est terrore magno, & confestim vocavit ad se in domum *Antipatrum* & filium suum, quem sibi genuerat *ΔΙΚΑΙΟΝ* Costius uxor sua prior, quam habuit antequam regnaret super *Israel*. Quæ quidem uxor fuit de familia humili, ejeceratque eam *Herodes* una cum filio ejus, ab heri & nudius tertius, neque amplius accedebat ad illam propter amorem *Mariamnes* uxoris suæ. Videns autem se odio haberi à filiis *Mariamnes*, revocavit illam in domum suam, atque *Antipatrum* filium ejus. Deditque filio suo *Antipatro* primogenito potestatem super totam domum suam, instituitque eum Regem post se, quoniam *Antipater* jugiter sequebatur Regem, dicebatque illi quotidie obtestans eum: "Ego inquit de familia infimæ plebis & modica, fratres autem mei sunt de cognatione nobili, sed querunt occasionem, ut te occidant, atque me. Scias ergo quid agas. Illi enim volunt ulcisci matrem suam ex te, atque ex me.

Porro *Antipater* fuit valde astutus in malum & dolosus, & consiliarius, qui frequenter intererat cum consiliariis impiis. Seduxit ergo Regem dicens, *Alexandrum*, & *Aristobulum* infremere, ut occidant eum. Deinde quaesivit *Antipater* *Aristobulum*, deditque ad amicos suos: "Ubi nam est ille, & auferam caput ejus ab ipso propria manu, quia est inimicus patri suo, & patri meo, quin & sibi ipsi est inimicus. Si enim non parcat patri suo, quomodo parcurus est sibi? Præterea *Antipater* nunciavit patrui suæ: "Ecce, gener tuus *Aristobulus* querit tollere animam patris tui & fratris tui, deinde conversus ulciscetur contra te ultionem matris suæ. Dixit *Salomith*: "Ubi est ille? Ostendite illum mihi,

“ mihi, & tollam filios viscerum ejus propria manu, & collocabo filiam
 “ meam alteri viro, modo tamen nihil perverse egerit contra nos; si enim
 “ perverse egerit, ipsa morietur cum eo; non enim illam collocavi, ut
 “ opem ferret Parricidæ. Mox accessit *Salomith* ad Regem, nuntiavitque
 ei verba ista dicens: “ Sic & sic locutus est *Antipater*. Nunc itaque do-
 “ mine mi Rex, miror de te, & obstupeſco, quomodo serves vivum con-
 “ ſiliarium peſſimum neque amoveas, † impium de tuo conſpectu. Tunc
 indignatus Rex valde contra eam dixit ei: “ Quicumque denunciabit
 “ mihi aliquid contra filium meum morte moriatur. Sinite me; Ego no-
 “ vi, quid agere debeam de filio meo.

Indignatusque iterum Rex vehementer contra Salomith sororem suam,
 & contra *Antipatrum*, surrexit, & abiit Romam, adduxitque secum *A-*
lexandrum filium suum natu majorem, & statuens eum coram *Augusto*
 Rege *Romanorum*, ut puniret illum coram eo judicio mortis, si filius
 mortis inveniretur. Tunc interrogavit eum Rex *Augustus*: “ Quid est,
 “ inquit, aut cur tam amaro animo queritur de te pater tuus? *At A-*
lexander cepit loqui cum sapientia coram Augusto Rege, & coram patre
suo ſedentibus pariter, & dixit ad eos: “ Equidem est mihi gravissimus
 “ dolor propter matrem meam, quæ occiſa eſt, licet nullius prævarica-
 “ tionis rea, id ego celare non poſſum, cum nullum ſit cor hominis tam
 “ anguſtum, quin vehementer doleat, & ægre ferat caſum parentum ſuo-
 “ rum. Ipſæ enim feræ, & jumenta commoventur ad miſericordiam er-
 “ ga propinquos ſuos, & progenitores ſuos, & carnem ſuam. Et quomo-
 “ do ergo non doleat cor meum, neque mœrore affligatur, neque tandem
 “ miſeratione commoveatur, dum recordor matris meæ de qua egreſſus
 “ ſum, & in cujus vulva formatus ſum à non eſſe donec perveni ad eſſe.
 “ Proſecto cum delatores abierint per populum meum dicentes, quod
 “ ego violaverim honorem debitum patri meo propter interfectionem ma-
 “ tris meæ. Nequaquam prorsus ego violavi: honor enim debitus matri
 “ meæ idem omnino eſt ac honor debitus patri meo. Quod ſi propter vio-
 “ lationem honoris matri meæ debiti ego fleo, & vehementer doleo.
 “ Quomodo mihi in mentem veniſſet violare honorem patri meo debi-
 “ tum? Nonne, ſi violatio debiti honoris erga matrem filium mortis reum
 “ facit una vice, nonne inquam violatio honoris debiti patri reum mor-
 “ tis peraget vicibus innumeris? Quis autem dixerit filium, ſi eo uſque
 “ dementiæ pervenerit, ut violet honorem debitum patri ſuo, nonne ille
 “ filius habendus ſit omni fide deſtitutus? Abſit à me, & à fratre meo,
 “ ut commiſerimus ullam ſtultitiam in patrem noſtrum, & violaveri-
 “ mus honorem illi debitum. Quod ſi mater noſtra interfecta fuerit,
 “ Deus requireret vindictam ab eis, qui illam inſontem perſecuti ſunt, &
 “ ultionem ſumet ab eis. Ego enim & frater meus, qui ſumus filii ejus
 “ in ipſum Deum devolvimus cauſam ejus, & cauſam noſtram. At vero
 “ *Antipater* frater noſter major natu ipſe † accendit furorem domini no-
 “ ſtri Regis, & patris noſtri contra nos, & ad iracundiam provocavit
 “ eum, ut occideret nos, quemadmodum occidit matrem noſtram. Nos
 “ autem quid tandem agere poſſumus? Cum ſeſe res ita habeant, aut quæ
 “ potestas

*Herodes Romanum
proſciſcitur
cum Alexandro.*

*Quem accuſat
coram Auguſto.*

*Alexander cau-
ſam ſuam agit
coram Auguſto &
patre.*

24. Antiq. XVI. 4. potestas est in manibus nostris? Ecce nos jam sumus in manu patris nostri; agat nobiscum pro suo beneplacito & voluntate. Si vero in animum suum induxit, ut etiam interficiat nos filios suos, equidem ejus filii sumus nos, & habet in nos jus domini. Si autem fert animus, ut nobis vitam servet, *Jehova* impertiatur ei bonum pro anima ejus, & pro anima nostra. At *Antipater* frater noster natus major [salvo honore ei debito] ipse est accusator noster, & quomodo justus, & innocentem habebimur coram illo? Ergo deleamur, & transeat super nos, & calcari jaceamus vestigio pedum ejus. Deinde adjecit plura cum voce fletus, & suspiriis verba intermiscens. Quin & *Augustus*, & cuncti Principes ejus fleverunt ad verba *Alexandri*. Tunc *Augustus deprecatus est Herodem Regem*, Regem scilicet *Juda*, ut clementia uteretur erga filios suos, & commiseratione moveretur erga illos, neve esset crudelis & tyrannus eorum. Deinde promisit ei se inquisiturum & cogniturum veritatem, & certa ratione ostensurum filios ejus innocentes esse, & integros erga eum. Hic apprehendens *Alexandrum* filium ejus, deiecit eum ad pedes patris illius, & obtestatus est *Herodem* ut amplecteretur, & oscularetur eum susciperetque in pace. Tunc *Herodes Rex benigne excipiens filium suum amplexatus & osculatus est eum* juxta beneplacitum *Augusti* Regis. Dedit autem *Augustus Rex Romanus Herodi Regi munus magnificum in argento & auro*, & reversus *Rex Herodes* venit in *Jerusalem*.

Augustus hortatur Herodem ut benigne se gerat cum filiis.

Reconciliat eos.

CAPUT LVII.

Herodes Hierosolyma reversus convocat populum. Concio ejus de successione regni.

Cum ergo venisset *Herodes Jerusalem* convocavit universum populum, & locutus est in auribus eorum dicens: "Scitote fratres mei, & amici & socii mei, quod ego abiens *Romam* perveni ad *Augustum*, adjunctusque sum illi in judicio Regni, ut una cum illo sententiam ferrem, quis scilicet filiorum meorum regnaret post me, & quem ex eis constituerem super vos. Judicavit ergo ille de consilio suo, & ego cum illo de consilio juris & æqui, ut Reges constitueremus tres filios meos, & essent tres illi collegæ & ad invicem in Regno super *Israel* post me. Nam *Antipater* est quidem primogenitus, sed mater ejus non fuit de cognatione nobili. *Alexander* vero & *Aristobulus* sunt de familia clara propter matrem suam, & ob id isti non imperabunt super istum, nec iste imperium habebit super illos, sed unusquisque dominabitur super portionem suam Regni, quia terra regni nostri [gratias *Jehove* & laus ipsi] latissima finibus, & *Jehova* dedit nobis Regnum magnum, in quo possunt vivere cum honore, & gloria Reges multi. Et vos quidem hodie testes estis coram *Jehova*, quod ego tradiderim dominium Regni mei post mortem meam tribus filiis meis. At enim dum adhuc vivo non est opportunum, ut quisquam ex eis requirat, aut

ambiat

“ambiat dominium & regnum. Sed expedit ut sint sub arbitrio meo.
 “Vos autem, O sancti Altissimi, date gloriam filiis meis post mortem
 “meam, ut nunc facitis dum adhuc in vivis sum, tam ignobili quam
 “nobilitati ex eis; tres enim illi egressi sunt de visceribus meis. Ego au-
 “tem paratus sum retribuere cuicumque homini secundum opera ejus.
 “Cavete à lingua mala, & à consiliis malis, & ne multiplicaveritis verba
 “de filiis meis, cavete, O popule meus, à frequenti confellu locorum
 “convivii, quia loca convivii inducunt hominem in consilium malum;
 “verba enim introducunt indignationem in cor hominis, & ex ipsa in-
 “dignatione labitur homo in cogitationes malas, nam sicut ventus tur-
 “binis, & tempestatis incidens in tranquillum mare turbat ipsum, sic ver-
 “ba mala, & quæ non recta sunt inquietum reddunt cor hominis. Vos
 “autem, principes mei, & fortissimi populi *Jehove*, & hæreditatis ejus,
 “date consilia bona & recta filiis meis & loquimini ad eos verba bona in
 “auribus eorum, ne verba vestra inducant eos, ut prævaricentur in pa-
 “trem suum, atque peccent. Et vos quoque filii mei honorate patrem
 “vestrum, quatenus prolongetis dies vestros, & diligat unusquisque fra-
 “trem suum, tam minor natu quam major.

Osulatus est autem rursus, & amplexatus est tres illos coram populo,
 & colligavit eos consociavitque vinculo amicitie, & dedit benedictio-
 nem & pacem populo, deferensque populum, abiit unusquisque in viam
 suam. Non tamen quievit æmulatio in domo *Herodis*, † eo quod filii *Ma-*
riamnes dixissent: “Non decet ut *Antipater* sit collega noster in regno,
 “cum mater ejus sit de cognatione ignobili. Sed *Antipater* fuit valde astu-
 tus in malo; nam præsentibus fratribus simulavit amicitiam, & locutus
 est cum eis pacifice ponens interim post eos insidiatores qui auscultarent
 verba fratrum suorum, nunciarentque patri eorum. Insidiatores ergo ea
 quæ locuti sunt adolescentes, & quæ non sunt locuti indicaverunt *He-*
rodi data eis mercede ab *Antipatro*. *Antipater* enim iste fecit opera non
 bona habens commercium cum impiis, eligens consiliarios impios, &
 amans confellum derisorum, & hypocritarum, & sequens viam peccato-
 rum, quibuscum sedebat jugiter manducans, & bibens; & mercede con-
 duxit eos, ut falsum testimonium dicerent contra fratres suos, nempe quod
 illi conarentur extendere manum, ut occiderent Regem, & fratrem suum.

Venientes ergo isti indicaverunt Regi *Herodi* sicut edocuerat illos *Antipater*. Sed *Antipater* respondit dolore coram patre suo dicens: “Do-
 “mine mi Rex, ne credas sermonibus istis, quia non est malum istud in
 “corde fratrum meorum. Fefellit ergo in hunc modum *Antipater* Re-
 gem, ut ille crederet iis qui denunciabant, eo magis, quod *Antipater* se
 gereret, quasi nihil mali concepisset in corde suo contra fratres suos.
 Si enim ostendisset se ipsum, quasi zelum haberet contra illos, Rex
 existimasset ea omnia non esse sibi denunciata à delatoribus, nisi de
 consilio *Antipatri*. *Antipater* autem aucupabatur quotidie cor Regis la-
 queo fraudum suarum, & insidiabatur ei, ut deprehenderet illum in re-
 tibus astutiae suæ. Quocirca rursus mercede conduxit quosdam contra
 fratres suos, qui accusarent *Pheroram* fratrem Regi, & *Salomith* sororem

Tres filii *Herodis*
constituuntur
successores regni.

82.
Æmulatio inter
eos.
Simulatio *Anti-*
tipatri.

Pessima ejus con-
versatio.

Falsos testes a-
dornat contra
fratres.

Accusantur *Phe-*
roras, & *Salomith*.
ejus.

ejus. Rex enim audiebat plurimum & acquiescebat consilio eorum, neque quicquam agebat sine consilio ipsorum, dabat enim *Pheroras* Regi quotannis centum talenta auri ex provinciis, quæ sitæ erant trans fluvium *Euphratem*. Quapropter diligebat et eum Rex vehementer, dederatque ei uxorem sororem uxoris suæ, & postquam illa mortua fuit, dedit ei filiam suam in uxorem. Sed cum *Pheroras* incaute semel locutus esset de concubina sua, indignatus est Rex contra fratrem suum. Fuerunt etiam qui accusaverunt eum apud Regem dicentes ei, quod contenderet potare Regem veneno mortifero, sed & *Salomith* sororem ejus accusaverunt apud Regem asserentes illam misisse epistolam ad *Silæum* hostem Regis, ut fornicaretur cum ea. At *Pheroras*, & *Salomith* cito in gratiam Regis sunt suscepti statim atque allocuti sunt eum.

Sed omnis furor Regis in *Alexandrum* effusus est. Nam *Antipater* mercede conduxerat impios, qui dixerunt Regi se vidisse *Alexandrum* stantem, & habentem gladium evaginatum in manu sua, & insidiantem fratri suo *Antipatro* ad occidendum eum. Tunc exclamavit *Antipater*, & vociferatus est coram Rege dicens: "Domine Pater mi Rex, tu nosti quod in hanc usque horam sublidio fui fratribus meis, locutusque sum coram te bonum de eis. At nunc ecce audivi quod *Alexander* frater meus surgens contra me voluit occidere me. Supervenientes denique tres Eunuchi Regis, quorum unus erat pincerna Regis, alter inferebat paropsides ante Regem, quando cibum sumebat, & tertius custodiebat lectum Regis, dixerunt Regi: *Alexandrum* promississe eis munera auri plurima, ut irruerent in *Antipatrum*. Dixerunt præterea Regi: "Hæc dixit nobis *Alexander*: Quamdiu fiduciam habetis in senē illo *Herode* occujus capilli capitis ceciderunt præ nimia senectute? Confidite in me, & facite voluntatem meam, atque occidite eum. Et tunc ego extollam gradum dignitatis vestræ constituens vos in dominio; & dabo vobis divitias magnas statim atque regnabo. Quod si ita facere renueritis ecce ego ipse confestim occidam patrem meum & regnabo. Nam habeo matrem excelsam & validam ex fortissimis *Juda*, qui auxiliaturi sunt mihi in hanc rem.

Quæ cum audisset *Herodes*, exarsit intra ipsum furor ejus, cepitque plurimos ex servis suis. Et occidit multos ex eis. Sed & *Alexandrum* filium suum cepit, & constrinxit catenis æreis, & compedibus ferreis, posuitque in carcerem. Comprehendit etiam multos ex servis suis, quos noverat amicitia conjunctos cum *Alexandro* filio suo; & jussit eos percuti, & torqueri crudeliter, donec dicerent veritatem, & revelarent secreta consilia, quæ habuerant cum *Alexandro*. Multi autem eorum, qui consilium habuerant cum *Alexandro*, nihil omnino confessi sunt, sed mortui sunt in plagis, & cruciatibus magnis præter unum tantum, qui non valens sustinere tormenta confessus est veritatem, & ait: "Verum est quod *Alexander*, & *Aristobulus* frater ejus inierunt consilium ad occidendum Regem tempore prandii, cum Rex animum suum posuerit ad cibum capiendum, sederitque confidenter. Dixerunt enim, tunc insiliamus in eum gladiis evaginatīs, & occidamus eum, deinde fugiemus *Romam*, & salvabimur.

81:

Jof. Antiq. XLV. 7.

In gratiam redeunt.

Accusatur Alexander quasi voluisset occidere Antipatrum. Querela Antipatri.

Tres Eunuchi odium filiorum in Herodem conjiciuntur.

Cap. VIII. 81: Herodes Alexandrum in vincula conjicit.

Unus ex amicis Alexandri in tortura fatetur Alexandrum & Aristobulum conspiciisse contra patrem.

“vabimus animas nostras. Si forte inveniamus gratiam in oculis *Augusti*
 “Regis *Romanorum*, ut ab illo impetremus exercitum. Deinde veniemus
 “inferre bellum *Antipatro* fratri nostro ex patre nostro, & occidemus
 “eum, eritque regnum firmum in manibus nostris. Quæ cum audisset *Aristobulus* com-
 Rex credidit, & illico comprehendens *Aristobulum*, ligavit eum catenis *prehenditur*.
 xreis cum *Alexandro* fratre suo. Videntque *Alexander* se abominabilem
 factum in oculis patris sui *scripsit quatuor epistolas* verbis linguæ pessimæ, *Alexander scribit*
 ut accusaret ipse consiliarios *Antipatri* fratris sui, & *Pheroram*, & *Salomith* 4 *Epistolas in*
mith; ait enim: “Verum est quod ego peccavi, sed *Pherora*, & *Salomith* *quibus accusat*
 “incitaverunt me ad facta ista. Nam *Pherora* inimicus est Regis ab ea *Pheroram Salomith*
 “die qua contentionem habuit cum uxore sua filia Regis propter concubi- & alios.
 “nam suam, ut ejiceret eam de domo sua. Ab ea, inquam, die & deinceps
 “hostis fuit Regis. Scripsit & alia multa verba pessima, & dura contra
 eum. Accusavit etiam *Salomith* apud Regem dicens, scire se eam & forni-
 catam fuisse cum adolescente quodam, quem deperibat. Scripsit præterea
 verba dura, & pessima contra principes Regis, & consiliarios ejus, & mi-
 sit ea ad Regem.

In tempore illo venit ארבליוס Rex Cappodociæ pater *Jos. Antiq. XVI. 9.*
גלפירא Glaphira uxoris *Alexandri*, ut eriperet generum suum de *Archelaus Rex*
 manu *Herodis* patris ejus, per prudentiam, & astutiam suam sciens quod *Cappadocia* *focer*
 illum precibus tantummodo liberare possit. Factumque est cum venisset *Alexandro*.
 ante conspectum *Herodis* Regis, ut clamaret ex indignatione, & diceret:
 “Vivite adhuc gener meus *Alexander* homicida ille? Ubi est ille? Ego
 “volo manibus meis auferre ab eo caput ejus. Audivi enim, quod ini-
 “micus sit patris sui, in quo & inimicus est meus. Si autem non peper- *simulat irasci*
 “cit patri suo, quanto minus pepercisset mihi. Ostendite mihi illum & *Alexandro*.
 “ego tollam manibus meis filios viscerum ejus, & filiam meam tradam
 “viro alteri, modo illa etiam non perverse egerit, si enim perverse ege-
 “rit, morietur etiam ipsa cum eo. Non enim collocavi eam, ut auxilium
 “ferret homicidæ. Tunc dixit ad Regem: “Miror ego de te, O Rex, si
 “ille adhuc vivit *Alexander*. Nonne parum decet te, ut differas vin-
 “dictam sumere ex illo de die in diem, sed à *Jehova* factum est, ut ad-
 “duceret me ad te, & fociarer tibi in ultione ista. Nam eo die quo tu oc-
 “cideris filium tuum, ego quoque occidam filiam meam, quoniam in ma-
 “num tuam tradidi eam, ut esset tibi in filiam, illa autem amat hominem
 “impium, & perverse egit contra te, & celat consilia filii tui pessima. Id-
 “circo merito punienda est judicio mortis, ob id potissimum quod non
 “indicavit tibi consilium filii tui impii istius. Festinemus itaque, & oc-
 “cidamus utrumque, quia non sunt digni, ut eorum misereamur. Quod
 “si tu miseratione movearis erga filium tuum, neque possis occidere eum,
 “eo quod commota sint viscera tua super illum, tu occide filiam meam,
 “& ego occidam filium tuum homicidam.

Audiens ergo Rex verba Archelai credidit sermonibus ejus, & dixit ei:
 “Faciamus quemadmodum locutus fuisti. Tunc dixit ad eum: “O Rex
 “*Herodes* quomodo poteris obtemperare, & morem gerere verbis meis,
 “nisi prius perscrutatus fueris & inquisieris veritatem, ne ita faciamus,
 “sed

Jos. Antiq. XVI 9.
83.

Paululum Herodis ira defer-
vescit.

Archelaus inno-
centiam filio-
rum ejus probat.

Placatur Herodes
erga filios, sed fu-
ror ejus exar-
descit in Thero-
ram.

Fatetur Pheroras
se autorem di-
scordiarum.

Reconciliatur
cum fratre per
Archelaum.

“ sed perscrutemur rem, si ita placet & præponderemus eam trutina
“ & judicii, & intellectus nostri, & tunc faciemus id quod eliget potissi-
“ mum intellectus, & probatio. *Quæ cum audisset Rex paululum quievit*
furor ejus, quem conceperat contra filios suos, & acceptata amicitia Ar-
chelai placuit sibi comedere, & bibere cum illo familiariter. Rapuit au-
tem Archelaus animum Regis Herodis, ita ut crederet Rex verbis ejus, ac
si esset frater suus. Et videns Archelaus se invenisse gratiam in oculis
Herodis, locutus est in auribus ejus dicens: “ Audiat verba mea Rex
“ Herodes, & pone cor tuum ad ea, cogita & perpende animo tuo; Qua-
“ re, quæso, conati sunt filii tui mittere manus suas in te? Quid enim de-
“ fuit illis ex parte tua? Nonne cognovi ipse non defuisse eis argentum
“ & aurum, neque dominium, neque magnificentiam, neque honorem?
“ Quin etiam Regnum tradidisti eis. Quæ cum ita sint, quomodo ascendit
“ in animum tuum, ut suspicatus sis eos moliri contra te malum? Non-
“ ne verba illa sunt impiorum & peccatorum, quibus persuadere conan-
“ tur ut perdas filios tuos. Et ecce Pheroras frater tuus dum incitat te,
“ ut inferas malum filiis tuis, eo ipso tempore incitat ille idem filios tuos,
“ ut tibi malum inferant, ut tu & illi simul pereatis. Impii autem, &
“ peccatores rapuerunt animum tuum, & seduxerunt te præsertim cum
“ sis senio confectus, & cupias esse in quiete & tranquillitate; illi femi-
“ nant discordias in domo tua inter te, & inter filios tuos, ne possis de-
“ gere in quiete, & tranquillitate propter consultores pessimos, qui ni-
“ tuntur fallere te dolo, & deducere canitiem tuam cum dolore in infer-
“ num, & exterminare filios tuos. Credidit itaque Rex verbis ejus, & co-
“ hibitus est furor ejus contra Alexandrum, atque Aristobulum filios suos,
“ & exarsit ira ejus vehementer contra Pheroram fratrem suum.

331
Videns autem Pheroras frater Regis accensum contra se furorem Re-
gis, advertens etiam Regem obtemperare consilio Archelai, & rogavit Ar-
chelaum, ut pro se loqueretur ad Regem, auferretque indignationem ejus
à se. Cui Respondens Archelaus ait: “ Ego loquar pro te ad Regem, sed
“ hoc à te prius desidero cum veneris ad Regem, ne celaveris prævarica-
“ tiones tuas, quin magis confitere quidquid egisti, & dic omnes discor-
“ dias, quas disseminavere inter ipsum, & inter filios ejus. Veniens ita-
“ que Pheroras ante conspectum Regis cecidit ante illum in terram ad pe-
“ des ejus, & confessus est omnia quæ fecerat, dixitque ad Regem: “ Hæc
“ omnia feci propter concubinam meam quam separavit à me Rex, &
“ propter eam ira commotus omnia hæc feci. Tunc ait Archelaus ad
“ Regem: “ Remitte quæso offensam fratri tuo, quoniam uterque egressi
“ estis ab utero uno. Est & mihi frater, qui prævaricatus est in me, sed
“ peperci ei. Quid enim potest homo facere contra se, atque contra car-
“ nem suam? Et certe si dolet homini manus aut pes aut aliud ex mem-
“ bris ejus, nonne congruum est ut remedium adhibeat contritionis mem-
“ brorum suorum, & restauret ea? Aut in cujus animum usquam venit
“ ut ressecet os suum aut carnem suam, eo quod dolorem ei afferat. Sic
“ decet hominem, quando prævaricati sunt filii ejus aut frater ejus, ut le-
“ niter agat cum eis donec redukerit eos ad bonam frugem, & in amicit-
“ tiam

“tiam suam, tantum abest ut accendat furorem suum contra eos donec
 “iplos perdidit. Cumque audisset Rex *Herodes* verba *Archelai* peper-
 cit fratri suo, & suscepit in gratiam. Dixit autem Rex *Herodes* ad *Ar-
 chelaum*: “Ecce tu medelam attulisti contritioni cordis nostri, ex quo
 “jam venisti ad nos, quemadmodum venit *Medicus* peritissimus ad aegro-
 “tum, & curat eum à morbo. Sic & tu fecisti; curasti enim aegritudinem
 “indignationis nostrae, & compescuisti furorem cordis mei contra filios
 “meos, & fratrem meum. Et nunc ego vicissim rogo te ut remittas of-
 “fensam filio meo *Alexandro*, & non tollas ab eo filiam tuam *Glaphiram*,
 “quia ego amo illam sicut filiam meam. Et quidem filius meus *Alexander*
 est vir superbus, filia autem tua sapiens mulier, quæ castigare poterit
 “eum verbis, & ille obtemperabit ei, neque peccabit. Dixit *† Archelaus*:
 “Non remittam offensam, sed tollam eam ab ipso, tradamque illam uni ex
 “servis meis vilioribus; non enim relinquam eam apud *Alexandrum*, ne
 “amplius dominium habeat in illam, eo quod perfecto odio oderim eum.
 Ait Rex ad *Archelaum*: “Fac propter me, & dimitte quæso offensam
 “ejus hodie, etiam hac vice, & propitius esto ei. Respondit *Archelaus*:
 “Faciam ergo juxta verbum Regis. Post hæc accesserunt *Alexander*, &
Aristobulus coram Rege, qui amplexatus, & osculatus est eos. Sed & *Ar-
 chelaus* amplexatus, & osculatus est eos, versusque est mœror in gau-
 dium, & luctus in diem hilarem. Hac industria, & astutia, & prudentia
 liberavit *Archelaus Alexandrum* generum suum & fratrem ejus de manu
 patris eorum. Deinde *Herodes* fecit grande convivium, & dedit *Arche-
 lao* septuaginta talenta auri in munus, & lectum aureum ornatum lapidi-
 bus pretiosis, dedit ei etiam *Eunuchos* elegantes, & concubinam pul-
 chram forma, & decoram aspectu nomine פננך *Pannuchim*, præce-
 pitque cunctis principibus suis, ut ei offerrent munera. Qui Regi obe-
 dientes dederunt ei divitias magnas, comitatusque est eum Rex usque ad
Antiochiam. Inde perrexit *Archelaus* in viam suam, Rex autem reversus
 est in domum suam in pace.

*Herodes Archelaus
gratias agit.*

*Intercedit ipse
pro filio suo a-
pud Archelaum.*

33:

*Reconciliantur
patri Alexander,
& Aristobulus.*

*Herodes abeuntem
Archelaum ornat
muneribus.*

CAPUT LVIII.

Post hæc contigit, ut vir quidam de semine לאון *Lacon*, nomine *Jos. Ant. XVI 117*
 אֵרִיבֹלוֹס *Eribolus* veniret in *Jerusalem*, homo avarus, & ama-
 tor auri; qui obtulit Regi munus, cuique Rex duplicia pro mu-
 nere vicissim retulit; nec his contentus honore illum affectus supra omnes
 principes suos. Stans autem ille ante Regem, & ministrans ei invenit
 gratiam in oculis ejus, suscepitque eum Rex inter consiliarios suos. Ad-
 vertit proinde *Eurycles* odium, quod erat inter *Antipatrum* filium Re-
 gis, & *Alexandrum*, atque *Aristobulum*. Adulabatur autem *Eurycles An-
 tipatro*, & amabat eum *Antipater*. Ergo mercede conduxit eum, ut mala

Jos. Ant. XVI. 11.
83:1

Perfidia Eurycles.

Accusat Alexander apud Herodem.

Epistola quaedam intercepta.

Alexander, & Aristobulus in vincula conjiciuntur.
Delator accipit 50. talenta auri.

84.
Herodes abiens Caesaream secum ducit filios viros
Jos. Ant. XVI. 13.

Tyrus audacia.

conflaret fratribus suis. Itaque persuasit *Eurycles Alexandrum* his verbis dicens: "Nonne dignus tu es, qui regnes solus † super cunctas civitates *Juda*, eo quod sis juvenis, & fortis, natus de familia nobili, nec deinceps, ut consortem in regno habeas *Antipatrum*. Ille enim vir est de cognatione humili ex parte matris suæ. Seduxit itaque puerum talibus verbis. Tunc aperuit ei *Alexander* astutiam *Archelai* soceri sui, quia ille liberaverat ipsum de manu patris sui. Deinde locutus est ad eum verba pessima contra patrem suum.

Mox veniens *Eurycles* ad Regem *Herodem* nuntiavit ei dicens: "Domine mi Rex, indecorum esset mihi si celarem, & absconderem omnia mala, quæ video in domo tua. Filii enim tui ineunt contra te consilia pessima. Nam dixit mihi filius tuus *Alexander*: Quamdiu differt Deus ultionem suam in patre meo, qui occidit matrem meam, & omnem cognationem ejus, & devastavit universum regnum. Manifestavit etiam ei quod *Archelaus* focer ejus, consilium dederat ei occidendi patrem suum, eo quod ipse esset vindex sanguinis matris suæ, & progenitorum suorum, quos occiderat pater suus. Adjecitque & alia verba, quæ adolescens non erat locutus, ne verbum quidem. Ait proinde *Eurycles*: "Notum sit tibi, Domine mi Rex, quod filii tui consilium inierunt cum principibus exercituum tuorum, ut cum tu sederis in quiete, illi surgentes occidant te. Inquisitionem ergo faciens Rex invenit epistolam quamdam scriptam nomine *Alexandri* & *Aristobuli* missam ad Principem quemdam in qua sic continebatur: "Postquam occiderimus patrem nostrum fugiemus, & veniemus ad te; suscipiesque nos intra urbem tuam, donec congregaverimus viros pro auxilio nostro. Capiens autem Rex Principem civitatis, ligavit eum crudeliter, adegitque ad confessionem. At cum ille nihil confiteretur, nec quicquam mali ex eo deprehenderetur, erant enim falsa omnia quæ dicebantur de illo. Nihilominus Rex præ nimia indignatione, & furore jussit constringi *Alexandrum* & *Aristobulum* filios suos, deditque *Eurycli* quinquaginta talenta auri, quibus ille acceptis abiit in viam suam.

In diebus illis arripuit *Herodes* iter versus *Tyrum*, quæ est juxta mare, & inde venit † *Caesaream*, & quocumque perrexit duxit secum filios suos vinctos catenis æreis. Omnes autem copiæ ejus, & exercitus ejus miserti sunt eorum, at ipse nullam habuit erga juvenes proprios filios suos commiserationem. Cæterum fuit in medio exercitus bellatorum Regis vir quidam fortissimus robore ad prælium, qui à pueritia sua exercitatus fuerat in præliis, & consenuerat in fortitudine & expeditionibus bellicis, cujus nomen erat *Tiro*, & hic habuit filium qui erat amicissimus *Alexandro* filio Regis, & socius ejus, propterque amicitiam filii sui misertus est super *Alexandro* filio Regis *Herodis* dum videret eum vinctum compedibus ferreis. Clamans ergo voce magna ait: "Perierunt miserationes, deest clementia, & ablata est veritas. Dixitque ad Regem *Herodem*: "Væ, inquam, patri, qui nullam clementiam habet erga eos, qui egressi sunt è lumbis suis, qualis es tu, qui fidem adhibes consiliariis impiis, qui inimici sunt tui, & conantur auferre filios tuos à conspectu tuo,

"ut tu solitarius & destitutus filiis remaneas, & careas vindice, deinde
 "ipsi postea surgant adversum te & occidant te. *Ubi sapientia tua, O*
"Herodes? Ubi cor tuum optimum? Quomodo non advertis tibi impone-
"re consiliarios impios, qui te incitant ad effundendum sanguinem filio-
"rum tuorum?

Cumque cessaret *Tiro* loqui ad Regem, dixerunt ei consiliarii ejus:
 "Notum sit tibi, Domine noster Rex, quod *Tiro* iste de consilio *Alexan-*
dra filii tui dedit munus *Tryphoni* [tonfori] qui solet radere caput tuum,
 & barbam tuam, & tondere pilos tuos novacula. Dixitque ei: "*Acue*
"novaculam tuam, cumque raseris barbam Regis sub maxilla ejus infe-
"riori, stringes novaculam acutam in guttur ejus, & interficies eum, &
"deinde Alexander filius ejus dabit tibi divitias magnas, quando regna-
"bit. Jussit ergo Rex apprehendi Tironem, & filium ejus atque Try-
phonem, qui solebat radere barbam regis, & tondere pilos ejus novacula.
Deinde jussit Rex percuti Tironem, & Tryphonem verberibus crucia-
tus durissimi cum crudelitate, & tormentis pessimis. Videns ergo ado-
lescens filius Tironis verbera, & cruciatus quibus torquebatur pater suus,
commota sunt viscera ejus erga patrem suum. Dixitque ad Regem:
"Si volueris mitius agere cum patre meo, neque torseris eum amplius, &
"peperceris ei, ego revelabo tibi omnia secreta juxta veritatem, & indi-
"cabo singula quæque. Ait Rex: "En parco patri tuo, sed dicito mihi
"veritatem. Respondit puer, & ait: "Verum est quod Alexander filius
"tuus incitavit patrem meum ad occidendum te. At pater meus nun-
"quam voluit mittere manum in te proprio motu cordis sui. Idcirco lo-
"cutus est ad Tryphonem, ut ille exequeretur facinus illud, sicut audisti.
Porro puer ille filius Tironis non locutus est verba ista, nisi ut eriperet
patrem suum: tametsi nihil ei profuerit commentum istud. Convocans
enim Rex omnes principes, & servos suos retulit illis, quid moliti fuerant
Tiro & Tryphon, & facinora eorum, excitavitque eos, ita ut occiderit
populus die illo Tironem, & filium ejus, atque Tryphonem fustibus co-
ram Rege. Alexandrum autem, & Aristobulum fratrem ejus filios Ma-
riamnes uxoris suæ, jussit Rex tolli, & abduci in Samariam, quæ tunc
vocabatur Sebastia, & suspenderunt utrumque in ligno præcipiente Rege
patre eorum, & mortui sunt.

Calumnia confi-
 liariorum Hera-
 di.

Torquentur Tiro,
 & Trypho.

84:

Commentum fi-
 lii Tironis ut li-
 beret patrem.

Tiro, & Trypho
 a populo fustibus
 occiduntur.
 Alexander, & A-
 ristobulus jussu pa-
 tris suspendun-
 tur.

CAPUT LIX.

Tunc lætatus est *Antipater* filius *Herodis* de casu fratrum suorum; *Jos. Ant. XVII. 1.*
 propter quod concitavit odium totius populi in se. Neque ta-
 men destitit *Antipater* necdere adhuc versutias, & consilia pes-
 sima; statim atque vidit *Judeos* capisse magnificare parvulos filios *A-*
lexandri & Aristobuli interfectorum jussu Regis patris eorum. Fuerunt
 autem filii *Alexandri* תיגראן *Tigranes*, & *Alexander* juxta nomen patris
 sui,

Jos. Ant. XVII. 1.
Agrippa.
Beremice, filia Sa-
lome.

† Herodias & Ma-
riamne filie erant
Aristobuli ex ux.
Beremice.

84 :

Concio Herodias ad
principes suos de
filiis suis.

Herodias facit con-
jugia filiorum
suorum.

Invidia Antipa-
tri.

84 :

Querela ejus a-
pud Herodem.

Antiq. XVII. 1.
& De bello Jud.
I. 18.
Herodes habuit
novem uxores.

sui, quos genuerat ei Glaphira filia Regis Cappadociae. Filii vero Aristobuli tres fuerunt, primus Herodes, secundus אגריפא Agrippaz, tertius vero Aristobulus juxta nomen patris ejus, quos genuerat ei בנדרון Bigdone filia Salomith. Tres enim filias habuit Salomith prima vocabatur אורידארה † Oridara, secunda Mariamne, tertia בנדרון Bigdone. Aristobulus quoque habuit duas filias, prima vocabatur אישׁוה Ifove, secunda Mariamne juxta nomen matris ejus. † Cum autem Antipater intueretur pueros, videretque Regem Herodem conversum esse ad commiserationem erga eos, eo quod essent filii filiorum suorum intersectorum jussu suo. Quapropter emulatione commotus fuit in illos. Contigit porro quadam die, ut congregaret Rex Herodes principes, & milites suos, diceretque eis: "Scio quod appropinquerint dies finis mei, & advenerint dies senectutis, & intueor jugiter pueros filios filiorum meorum jussu meo intersectorum, nec valeo intueri illos sine lacrymis & fletu. Ego enim mihi ipsi author fui fletus hujus, ex quo contigit mihi ista ruina, quando de medio sustuli patres eorum filios meos à conspectu meo in furore meo. Auscultavi enim jugiter verbis consiliariorum impiorum, qui incitaverunt & impulerunt me contra eos. Et nunc quidem misereor puerorum ob id quod paryuli sunt, & orphani. Unde volo eis dare tutores, qui sint loco patrum. Dixitque ad Pheroram: Frater mi, da filium tuam in sponsam, & nuptam filio Alexandri primogeniti, & sis ei loco patris. Ad Antipatrum vero ait: "Tu fili mi Antipater, accipe filiam Aristobuli pro filio tuo majore in sponsam & nuptam filiam Aristobuli mi-
"nozem.

Et apprehendens Rex Herodes manus dexterarum eorum, posuit manum unius in manum alterius, & fecit connubia. Latatique sunt omnes, qui stabant coram Rege præter solum Antipatrum, qui valde iratus erat, cum videret, quod accepisset filius Alexandri filiam Pheroræ fratris Regis Herodis, qui habuit auctoritatem magnam, & potentiam. Sed & Archelaus Rex Cappadociae avus erat ejus, pueri nempe. Et ait: "Quid faciam ego, cum hi omnes infurecturi sint contra me? Timuit enim Antipater, ne Pheroras, & Archelaus auxiliarentur filio Alexandri ad usurpandum regnum, & dominium. Flevitque † Antipater coram Rege patre suo dicens: "Quid faciam ego? Equidem dedisti mihi regnum, sed vires dedisti filio Alexandri; quandoquidem illi dedisti uxorem filiam Pheroræ fratris tui, filio, inquam, Alexandri, qui & nepos est Archelai. Et quis poterit stare ante hos duos principes fortissimos? Respondit ei Rex: "Nonne regnaturus es post me? Quare ergo times cum regnum habeas in manu tua, & jam tuum sit? Timebat adhuc Antipater propter cæteros filios Regis.

Habuit namque Rex Herodes * novem uxores, quæ generunt ei filios,

* Herodis novem uxores ab ipso Josepho, Antiquit. XVII. 1. p. 583. G. & De bello Jud. I. 18. p. 763. A. hoc ordine enumerantur. 1. Drusi, 2. Mariamne. 3. Malithæe Samaritanæ. 4. Cleopatra. 5. Pallas ex qua Phasellum genuit. 6. Phadra ex qua Roxanem. 7. Elpis, ex qua Salomon habuit. 8. Anthea ex qua. 9. Adapha ex qua. Tres quidem priores recte habet Ben-Gurion; reliquas vero mirum quantum confundit: Nam Cleopatram uxorem Herodis facit ipsius filiam ex Malithæa. Deinde aliam uxorem ei assignat sub nomine Hierosolymith, quod nihil aliud est quam Epitheton ipsius

& filias exceptis duabus, quæ ob sterilitatem non genuerunt. דוסתים
Dolthius quidem uxor ejus peperit ei Antipatrum. Ex Mariamne uxor
ejus relictus est ei Herodes filius natu minimus. Duo enim filij ejus na-
tu majores interfecti sunt jussu patris eorum. Caterum מלחמס Mal-
thacus uxor ejus filia אבוליא Abulius, peperit ei filiam nomine
אורוליא Orulilia. Illa etiam peperit ei filiam קליאופטרה Kleopa-
tram. Uxor autem ejus הירושלמית Hierosolimita peperit ei Herodem,
& Philippum. אורודיפילוס Orodiphilus quoque uxor ejus peperit ei duas
filias, quarum unius nomen רוכסני Rocane, & alterius שלומית Salo-
mith. Idcirco timebat Antipater cognationem filiorum Regis Herodis,
ex parte matrum eorum. Associavitque sibi consiliarios impios, quibus
dedit munera argentea, & aurea plurima, ut firmaret in manu sua omnia,
quæ erant necessaria ad stabiliendum dominium & regnum, conjuncti-
que simul Antipater, & Pheroras cum consiliariis impiis, & viris Belial
ambo rogaverunt Regem Herodem exponentes coram eo rationes pro-
brofas, & loquentes verba dolosa, & astuta in malum; rapuerunt ani-
mum ejus, ut dissolveret connubia, quæ instituerat ipse Rex inter filios
occiforum. Siquidem Antipater, & Pheroras quotidie convivabantur
cum consiliariis suis per multos dies.

Doris.
Mariamne.

Malthace.

Olympias.
Cleopatra.
Vide Notam.Antipater, & Phe-
roras amici.Persuadent Hero-
di, ut dissolvat
istâ conjugia.

Factum est proinde quadam die, ut Herodes indignaretur contra Phe-
roram fratrem suum, diceretque illi: "Vade in domum tuam, & cave
" ne videas amplius faciem meam: quocumque enim die videris faciem
" meam morieris. Abiens itaque Pheroras i sedit in domo sua, & faciem
Regis non vidit ultra. Antipatrum vero filium suum misit Rex Romam
ad Augustum ut saluaret eum, misitque ad eum munera per manum
ejus. In diebus illis egrotavit Pherora frater Regis eo morbo, quo mor-
tuus est. Et misit ad Regem rogans, ut ad se veniret, & ei gratiam hanc
faceret, ut præciperet coram eo filiis suis, & disponderet domui suæ co-
ram Rege. Misertus autem Rex abiit ad eum, & flevit super eo, jussit-
que Rex scribi quidquid præciperet, & confirmari quidquid scriptum es-
set. Deinde mortuus est Pherora. Fecitque ei Rex exequias magnificas,
& sepelivit eum cum magno honore.

Antiq. XVII. 4.
Herodes indigna-
tus Pherora, ipsum
dimittit.85.
De bello Jud. I. 18.Antipatrum Re-
mam mittit salu-
tandi Augusti
causa.Antiq. XVII. 4. &
De bello Jud. I. 19.

Mors Pherora.

Cum autem Rex recordaretur rumoris, quem antea audierat de eo, quod
nempe voluerat potare eum veneno mortifero, studuit inquirere rei verita-
tem; & od id apprehendit Eunuchos fratris sui, & ancillas ejus; jus-
sitque conjici in vincula crudeliter, & torqueri omni genere tormentorum,
& cruciatuum dirorum & pessimorum. Tunc una ex ancillis constituta in
cruciatibus clamavit dicens: "Deus mundi universi in cujus manu est
" anima omnis viventis & virtus, & fortitudo ad roborandum & magni-
" ficandum, eripe nos à crudelitate ista, quoniam sine causa morimur, &
" absque iniquitate aut culpa. Deus mundi converte hanc iniquitatem in
" caput Doridis uxoris domini nostri Regis matris Antipatri, quæ quoti-

Herodes eunuchos
& ancillas tor-
queri jubet.Antiq. XVII. 5. &
De bello Jud. I.
18.Ancilla aperit
Herodi omne con-
siliium Antipatri
cum Pherora.

ipsum Cleopatra, illa enim dicitur à Josepho Hierosolymitis. Facitque hanc matrem Herodis & Philippi.
Postremo venit Orodiphilus monstrum nominis! Quod certe ortum est ex sequentibus Josephi Lat.
verbis: Necnon ex Pallade Phaselum. Atque huic duas filias attribuit Roxanem, & Salomith; qua-
rum tamen secundum Josephum Herodes unam ex Phatra, & alteram ex Elpide habuit. Sed Ben-Gu-
rion illarum nullam mentionem facit.

7. ANL. XVII. 5.

"die instruobat mensas convivii in domo sua Pheroræ, & Antipatro filio
 "suo. Illi autem bibebant, & comedebant tota die, & tota nocte. Ipsi
 "enim nuper consilium inierunt ambo contra Regem, ut pergeret Antipa-
 "ter Romam, & Pheroras staret apud Regem, & præberet ei potum ve-
 "neno mortifero mixtum, quo sic Rex occideretur, & postea veniens An-
 "tipater Roma regnaret. Nam dixit Antipater Pheroræ: Da quæso con-
 "siliū, & occidamus eum. Nisi enim interfecerimus, non evademus
 "manum ejus, sicut nec filii ejus liberati sunt de manu ipsius. Et quis
 "scit an forte surrecturi sint viri mendacium excogitantes adversum nos,
 " & falsa loquentes de nobis juxta verba pessima, quæ jam dixerunt ei?
 "Unde futurum est ut occidat nos, quemadmodum ipsi nos mendacium
 "excogitavimus † contra filios ejus, unde occidit eos. Cui enim parceret
 "ille, qui non pepercit uxori suæ, quam amabat & filiis illius? Nihil
 "certe aliud facere possumus, quam ut elongemur ab eo, fugiamusque à
 "facie ejus, quemadmodum quis fugit à facie feræ pessimæ. Me enim
 "instituit quidem Regem, sed dolo. Et quando ego regnabo, & ipse vivet?
 "Jam adhuc videtur esse instar juvenis, adeo viribus pollet, & ego jam
 "consenui, & etiam canities inpersa capiti meo, & incipiunt canescere
 "capilli capitis mei. Et quis novit, uter prior moriatur, an ego, an ille?
 "Sed præterea ecce pueri filii fratrum meorum interfectorum incipiunt
 "crescere, & possumus comparare turbam eorum, sicut cum quis resecat
 "caput serpentis; qui quidem reviviscens rursus mordet, sic filius ejus
 "parvulus Herodes, quem genuit ei Mariamne uxor ejus, pro qua etiam-
 "num tanto amore fervet, ut nullatenus possit oblivisci illius amoris,
 "ecce ille carissimus est in oculis ejus, & quid ego faciam? Jam enim
 "scio, quod non daturus est mihi regnum, sed illudit mihi dolo; neque
 "querit commodum meum, sed malum, cum hostis sit omnium filiorum
 "suorum, & uxorū, & fratrum, & totius cognationis suæ. Tu vero
 "Pherora, quod ad te pertinet, licet sis frater ejus, & à juventute tua
 "ministraveris ei, nihilominus odit te, & inimicatur tibi. Nonne enim
 "mecum locutus fuit secreto vicibus multis? Ne quæso sit tibi amicitia
 "cum patruo tuo, neque loquaris cum eo; & ego dabo tibi centum talen-
 "ta auri, & proferes mercedem, qua conduces impios ad occidendum
 "eum, quoniam inimicus est nobis. Quomodo autem sustinere possum
 "ultra jugum captivitatis, & contemptus ejus, dum dicit, quod ego
 "regnabo post eum, & sedebo in folio ejus? Ego autem non videbo ex
 "eo quicquam. Pheroras autem dicebat: Quis revera poterit ferre mali-
 "tiam cogitationum ejus? Nonne hac sola ratione, ut nempe mutemur in
 "feras pessimas, & in jumenta sylvæ? Donec eripiamus animas nostras
 "de manu ejus. Nam quomodo vir ille, qui non pepercit uxori suæ, &
 "filiis suis poterit parcere fratri suo? Certe non est hic evasio, & libe-
 "ratio alia quam dextera nostra, & gladius noster. Quapropter virili-
 "ter age & confortemur, ut occidamus eum, priusquam † occidat nos. -
 "Quæ omnia verba cum recensuisset ancilla Regi, liberavit animam suam,
 atque animas sodalium suarum à morte, & à pænis illis diris. Nam cre-
 didit Rex sermonibus ejus propter centum illa talenta aurea, quæ promi-
 serat

serat se daturum filio suo Antipatro. Non enim quisquam hoc verbum audierat in mundo præter solum Regem, & Antipatrum: ob id, inquam, Herodes fidem adhibuit verbis ancillæ Pheroræ.

Mittens autem Rex apprehendit œconomum Antipatri filii sui fidelissimum in domo ejus, & torqueri iussit eum pœnis crudelibus. Cumque ille cruciatus ferre non posset confessus est & ait: "Verum est profecto, quod ex Ægypto misi אֲרִיֹן Orion, qui fuit intimus amicus Antipatri filii domini nostri Regis, & misit ei vas unum parvum plenum veneno mortifero, quod offerret Regi bibendum. Accepit autem Antipater vas illud, deditque Pheroræ patriuo suo dicens ei: Postquam profectus fuero Romam, ut exequar negotium propter quod illuc me mittit pater meus, tu propinabis venenum istud patri meo, & statim morietur; nosque una simul regnabimus pro tuo, & meo arbitrio. Ego enim non possum ipsemet propinare illi, ne forte dicant de me, quod ego occiderim patrem meum. Accepit ergo Pheroras frater Regis vasculum, & dedit servandum uxori suæ in armario.

Misit itaque Rex ad uxorem Pheroræ dicens: "Tolle in manum tuam vasculum, in quo est venenum mortiferum, quod dedit tibi Pherora fratre meus servandum in armario tuo. Festinate ut afferatis illud ad me. Cumque audisset mulier à viris nunciantibus sibi imperatum Regis, dixit ad eos: "Expectate me hic donec ascendam in Cœnaculum meum, & tollam vasculum quod Rex postulat, & ibo vobiscum. Ascendens autem mulier in cœnaculum domus usque in superius tectum, ut offerret vasculum, timensque venire ad Regem præcipitavit semetipsam de fastigio summo tecti in terram: At non cecidit super caput, sed super latus suum, & neque est mortua, siquidem à Deo id factum fuit, ut retribueretur Antipatro pœna talionis, fieretque ei sicut ipse fecerat fratribus suis. Affe-
rentes autem mulierem in conspectum Regis, extenderunt eam, & posuerunt in lecto coram eo. Ad quam ait Rex: "Dic mihi veritatem, ne forte lacerem carnem tuam, & projiciam eam ante canes. Quod si revelaveris mihi arcanum, & nunciaveris veritatem, ecce parco tibi, & omnibus hominibus domus tuæ.

Respondens ergo mulier ait: "Audi O vir quem Deus elegit, & inclina aurem tuam ad verba mea, & non abscondam à te nunc rem ipsam. Cui enim servarem veritatem, cum Pherora maritus meus mortuus sit? Quamdiu enim in vita extitit, ego non revelavi arcanum ejus; quod si adhuc viveret, prius objicerem collum meum gladio. Nunc autem cum ille mortuus sit, & evaserit manum tuam, & migraverit ad eum locum in quo quilibet servus liber est à domino suo, quare celarem à te arcanum ejus? Facerem istud propter amicitiam Antipatri filii tui impii, qui introduxit me in foveam istam? Dixit ergo mulier ad Regem: Recordare, quæso O Rex, diei illius quando venisti ad Pheroram fratrem tuum ægotantem morbo suo, quo & mortuus est: & sedisti coram eo, quomodo effuderis lachrymas, ut fratres solent flere super se invicem. Ait Rex: "Recordor; etenim vera narras. Tum illa: Cumque tunc facto vespere venisses in domum regni tui, ut dormires

"usque

Antiq. XVII, 3. & De bello Jud. I. 19.

Occonomus Antipatri torquetur. Confessio ejus. • Thrudion.

Misit Herodes ad uxorem Pheroræ, ut afferat Phialam veneni.

Illa de tecto semetipsam præcipitavit.

857

Confessio ejus.

79. Ant. XVII. 9. " usque ad lucem matutinam. Nos interea remansimus, ut ministraremus
 " domino meo *Pherora* fratri Regis. In illa, inquam, nocte vocavit me
 " *Pherora* frater tuus, & dixit mihi: Uxor mea, veni ad me, Respondi
 " ei: Ecce ego Ancilla tua. Tu vero dominus meus es. Et ait: Vidisti-
 " ne lachrymas, quas effudit super me dominus meus frater meus Rex?
 " Dixi: Vidi, & quidem dominus meus Rex fecit, ut solent ad invicem
 " fratres fidelissimi. Qui rursus ait: Captus sum in retibus fraudis An-
 " patri impii, quia cepit me, & aucupatus est me; tanquam ille, qui au-
 " cupatur passeris agri. Nam cogitaveram occidere Regem fratrem meum,
 " 86. & reddere ei malum pro bono † qui me magnificavit, benefecitque mihi
 " plusquam pater meus. Nunc igitur vade, & affer vasculum in quo
 " est venenum mortiferum, quod dedit mihi Antipater impius ad occiden-
 " dum fratrem meum Regem. Attuli ergo vas coram eo obsignatum fi-
 " gillo Antipatri. Tum iussit, ut effunderem illud in terram coram ocu-
 " lis ejus. Effudi itaque illud coram eo in terram ante oculos ejus, nisi
 " quod paululum retinui, & reservavi in armario in ipso vasculo cum fi-
 " gillo Antipatri, ut ostenderem illud tibi domino meo Regi, quo die
 " possem liberare animam meam. Quod si dicat Rex: Et quare non at-
 " tulisti illud? Verum ascendi in tectum, & precipitavi me ipsam, ut in-
 " terficerem animam meam, quia timui & sollicita fui de hodierno die,
 " qui jam transiit super me: Dicebam enim: Forte Rex non est habi-
 " turus fidem verbis meis; sed torqueri me jubebit cruciatibus suis, tan-
 " quam unam è stultis mulieribus. Levans proinde *Mulier* manum suam
 " porrexit vasculum Regi. Et accipiens Rex vasculum de manu ejus, vi-
 " dit rem ita se habere, pepercitque ei; & præcepit medicis, ut curarent
 " eam, & sic dimisit eam in domum ejus.

Antiq. XVII. 6.
Herodes cognita
 veritate accersit
 per literas Anti-
 patrum Roma.
 De bello Jud. I.
 20.
 Emulatio Anti-
 patri in nepotes.

In tempore illo misit Rex *Herodes* literas ad Antipatrum filium suum
 dicens: " Festina vivere ad me, neque moram ullam feceris, quia non
 " valeo amplius gubernare regnum: Jam enim senio confectus sum, &
 " tu non es hic apud me. Fuerunt quoque in diebus illis *Archelaus*, &
 " *Philippus* filii Regis in urbe Roma cum Antipatro filio ejus majori, ut
 " discerent sapientiam & doctrinam regni. Emulatusque eos Antipater
 " scripsit contra illos epistolam ad Regem in hunc modum: " En etiam isti
 " tui inimicantur tibi, nam locuti sunt de te malum coram *Augusto Cæ-*
 " sare, & coram principibus ejus.

CAPUT LX.

Antiq. XVII. 6.
 & De bello Jud.
 I. 20.

86:

Scripsit præterea Rex ad Antipatrum filium suum dicens: " Utique
 " cognovi, fili mi, cognovi, inquam, quod etiam ipsi sunt inimici
 " mei. Tu ergo festina venire ad me, neque moram feceris. Addu-
 " cas fratres tuos illos crudeles tecum, ut ultionem sumam de illis; † & te
 " solum constituam Regem priusquam moriar. Factum est itaque à fine
 septem

septem mensium, postquam Rex miserat literas *Romam*, egressus est Antipater de urbe Roma, & perveniens ad terram nomine *חרנו* Tarento, audiuit ibi mortuum Pheroram patrum suum. Quapropter flevit super eo, & luctum egit plurimum, non quidem propter amicitiam Pheroræ; sed quod solus relictus esset, & non haberet subsidium ad occidendum patrem suum, & jus haberet ad regnum sicut Pheroras. Hinc autem solvens venit navigio usque ad portum *Cæsareæ*. Audiensque ibi Regem abjecisse matrem suam ne esset domina, expavit stupore magno Antipater, flevitque plurimum sciens detectum esse arcanum suum, unde cogitavit per navem fugere, sed servi ejus, & principes, & eunuchi, qui erant cum eo statuerunt omnes unanimi consensu debere illum reverti in domum suam.

Antiqu. XVII. 6.
Antipater Roma
proficiscitur.

Audiens ejectionem
matrem ab Herode
de arcanum
suum detectum
deprehendit.

Dixeruntque ei: "Audi vocem nostram; Ne fugias. Si modo fugeris, dicturi sunt de te inimici tui multa mala in auribus Regis, ipse autem adhibiturus est fidem statim atque audiet te fugisse, & ob id non est tibi bonum ut locum des inimicis tuis. At si veneris ante conspectum patris tui, en ille suscipiet te cum honore, neque audiet inimicos tuos, neque eis fidem habebit, cadentque omnes inimici tui, & accusatores tui apud illum cadent in foveam, quam foderunt. Videns enim quod si perrexeris ad Regem, exaltabit te, & excipiet cum honore sicut heri & nudius tertius, humiliabitque omnes osores tuos, & concident facies eorum. Creditit itaque Antipater consilio eorum, & egressus de navi in terram, dixit se velle pedibus ambulare per terram, ne quis dignosceret eum. Abiit ergo pedibus, & nemo egressus fuit in occursum ejus. Nam quidam timuerunt offensam Regis, si audiret eos honorem exhibuisse Antipatro. Notum enim erat omnibus ipsum inimicum esse Regis. Alii autem venerunt ei in occursum propter odium, quod habuerunt in eum, atque ob id nemo egressus est obviam ei honoris causa.

Harrentem an ulterius
progredia-
tur horraatur
sui ut pergat iter
ad patrem.

Neminem habet
obvium.

† Videns ergo Antipater se captum in foveis iniquitatum suarum haud secus quam cum piscis reti capitur, decrevit uti solita astutia, quam saepe sapius adhibuerat, & videre quomodo posset evadere de manu patris sui. Profectus ergo perrexit, & venit in *Jerusalem*, nec invenit ullum hominem in itinere, qui secum loqueretur, nisi tantum custodes Regis, qui cognoscebant eum, veneruntque cum eo, sicut præceperat eis Rex comitari ipsum statim atque viderent eum in via, ne elaberetur, ubi audiret, quod Rex cognosceret arcanum suum; sicque non veniret in urbem. Cumque accessissent ad urbem *Jerusalem*, non permiserunt ei custodes Regis, ut abiret in domum suam. Dixerant enim: "Ne forte abscondat se. Ascendit ergo ad domum Regis, & ingressus coram Rege, cecidit ante pedes ejus. At Rex abscondebat faciem suam, ne intueretur eum. Surgensque Antipater conabatur amplexari patrem suum, & osculari. At Rex abnuvit amplexum ejus repellens eum à se, neque suscepit eum. Flensque Rex dixit ad eum: "O homicida, quomodo non erubescis propter facinora tua dum vis amplexari me, quem conatus es interficere? Et contrectas me manibus tuis, dum adhuc ipsæ manus tuæ abominabiles sunt, ut pote plenæ sanguine? Tu enim trucidasti fratres tuos innocentes, dum incitasti me, ut interficerem illos, licet nullius

86.
videns se depre-
hensum ad soli-
tas astutias re-
currit.

Prosternit se ante
pedes regis.

Increpatio Regis.

Jos. Ant. XVII. 6. "criminis reos. Lava prius manus tuas plenas sanguine in innocentia, si
 "potes, & amove à te famam illam, quam audiui de te, si ad hanc rem
 "satis habes virium in intellectu. Itaque cras veni tu, & *1771* Zoro le-
 "gatus, quem misit *Cæsar Augustus Roma*; & tunc loqueris verba tua.
 "Quamquam vero, cum sis homicida, non deceret dare tibi locum loquen-
 "di; nihilominus tamen eras dedi tibi locum loquendi auditurus in
 "quiete verba tua, propterea quod non fugisti, sed venisti coram me.

Varus.
Herodes Antipatro
dat veniam lo-
quendi.
 "Egressus est itaque Antipater à conspectu Regis, cum timore & tremore;
 "discessitque in domum suam nesciens qua de causa Rex ita indignatus
 "esset contra se: & ob id trepidabat, & turbabatur cor ejus supra mo-
 "dum. Tunc venerunt ad eum mater ejus, & uxor ejus: & indicaverunt
 "Antipatro rem quæ contigerat à principio usque ad finem. Quibus au-
 "ditis astute cepit secum cogitare in corde suo, quomodo posset liberare ani-
 "mam suam, verbisque à se deprecaretur culpam, quæ sibi impinge-
 "batur.

36::
 "Factum est autem in crastinum, ut Rex mitteret, & congregaret prin-
 "cipes suos atque amicos suos, acceperunt etiam eos qui accusaverant Antipa-
 "trum, mittens quoque vocavit *Varum Romanum*, quem miserat *Cæsar*
 "*Augustus Imperator Romanus*, ut pacifice salutaret *Herodem Regem Ju-*
 "*da*. Cumque venisset *Varus coram Rege*, sedere fecit eum à dextris suis
 "cum honore magno. Dixitque Rex: "Audistine, *Vare*, quomodo sur-

Rex accusat fi-
lium coram Vare.
 "rexerit contra me *Antipater* filius meus, & conatus fuerit me occidere?
 "Hunc autem decreveram constituere Regem pro me, & collocare in so-
 "lio meo. Respondit *Varus Regi*: "Jadiceat Rex judicium suum erga fi-
 "lium juxta miserationem patris. Tunc Rex legit Epistolam, quam mi-
 "serat *Doris mater Antipatri* ad filium suum dicens: "Audisti pa-
 "ter tuus omnia, quomodo consilium inieris ad occidendum eum; &
 "ecce revelatum est ei arcanum tuum, & ob id cave tibi, ne hac venias
 "nisi stipatus cum ingenti exercitu, & viribus magnis. Pete ergo ab *Au-*
 "gusto exercitum, veniatque tecum, quia hic nullam habebis tutelam,
 "& evasionem, nisi venias cum manu excelsa, & paratus ad bellum;
 "sin minus mors & perniciēs te manent. Deinde ait Rex ad *Varum*:
 "Vide, *Vare*, vide quomodo prædictio Prophetæ hic apposita sit ad rem,
Mich. VII. 6. "cum dixit: Inimici hominis domestici ejus.

Mittens proinde Rex adduci jussit *Antipatrum* ante conspectum suum.
 "Qui cum venisset cecidit graviter ante pedes patris sui, veluti cum quis la-
 "bitur gladio percussus. Et ait Rex ad circumstantes: "Tacete vos omnes,
 "ne quis loquatur ex vobis, & audite verba mea. Siluerunt ergo omnes.
 "Jacebat autem *Antipater* super faciem suam ad pedes Regis. Dixit ergo
 "Rex: "Non est vir tam justus in terra, qui ferre posset tibi malum istud,
 "quod filius meus cogitavit patrare contra me, nec est quispiam tam
 "longanimis, qui diutius patiens esse posset super *Antipatro*. Neque
 "tunc manifesta mihi erat superbia ejus, quando incitaverunt me sermo-
 "nes ejus fraudulentis, ita ut interfecerim duos filios meos carissimos,
 "qui infantes mortui sunt absque omni iniquitate, propter linguam e-
 "jus pessimam, & sermones delationis ejus contra eos, immerito qui-

Oratio Herodis
contra Antipa-
trum.

87.

"dem, & propter odium quo illos persecutus est sine causa provocavit
 "me emulatione sua contra eos. Porro infensus fuit eis, ob id quod mater
 "eorum esset de cognatione nobili, & illustri; & idcirco pertineret ad
 "eos Regnum. Et ego egi tanquam stultus, & amens, & stolidus, & de-
 "claravi hunc fatuum filium Regem, qui versus est mihi & fratribus suis
 "in hostem. Populus autem adhuc hodie flet, & agit luctum super eos,
 "iste vero lætatur de morte ipsorum. At Deus suscitavit me ante mortem
 "meam, ut vindictam sumerem ex eo, & possum jam istud exequi. Nec
 "fatis ei fuit, ut impulerit me contra filios meos ad occidendum eos, sed
 "versus est contra memetipsum in hostem, & conatur interficere me, nisi
 "beneficio Dei servatus fuisset. Quomodo ergo non flerem, O Princeps
 "Vare, quomodo non lugerem, quando jugiter video uxores filiorum
 "meorum carissimorum viduas in domo mea, & filios filiorum meorum
 "pupillos absque patre: *Antipatrum* autem impium istum video, qui
 "provocavit me ut interficerem illos nullius criminis reos, adhuc vivere
 "coram me. Verum enimvero fateor me dedisse locum huic impio, ut
 "hæc omnia patraret; siquidem jam tunc audiui consilium ejus, *quon-*
 "*iam etiam sublimavi eum supra omnes filios meos; & quanquam prognatus*
 "*fuerit de familia ignobili, tamen eo ipso quod esset primitiæ substantia*
 "*mea, ipsum Regem constitui post me. Ille autem noluit expectare diem*
 "*illum, quando ego moriturus sum coram Deo, sed anhelavit, & festina-*
 "*vit regnare per effusionem sanguinis mei, reddereque mihi malum pro*
 "*bono. Pro eo quod amavi eum, ille me odio persecutus est, ita ut fa-*
 "*ctus sit odibilis, & abominabilis in oculis Dei, & hominum. Quin &*
 "*tradidi impio huic abominabili regnum & dominium, dum adhuc vivo,*
 "*numeravique ei trecenta & quinquaginta talenta auri cum eum Ro-*
 "*mam mitterem, ut societatem iniret cum Augusto, & ibi disceret ju-*
 "*ra Regni & domini, & acquireret robur & fortitudinem, & insinueret*
 "*se in intimam amicitiam Augusti Imperatoris Romani, sicut & ego fe-*
 "*ceram. Quod si dixeritis, fratres ejus, quos occidi, consurrexisse in me*
 "*sicut iste, & ob id me eos occidisse. Absit ut imputem eis hanc stulti-*
 "*tiam, absit ut condemnem judicio animas eorum sanctissimas coram Deo*
 "*propter hoc, sunt enim innocentes. Ego autem ipse peccavi contra*
 "*Deum & contra illos. At impius iste vir sanguinum, & dolosus fefellit*
 "*me mendacio suo adversus eos, & incitavit me, ut interficerem eos sine*
 "*causa. Hunc Deus ipse interficiet, neque passurus est ipsum potiri do-*
 "*minio, quia indignus est imperio. Nunc autem, Vare Princeps, cave ne*
 "*fidem adhibeas verbis ejus, & quando supplici voce deprecabitur, ne*
 "*inclines aurem tuam, ut audias abominationes cordis ejus, neque mi-*
 "*sereris, aut compatiaris lachrymis ejus. Ipse enim instructus est ad de-*
 "*cipiendum, & ad rapiendum animum meum circumveniens astutiis suis*
 "*pestimis. Sic enim decepit me & rapuit animum meum, & animum*
 "*plurimorum, donec provocavit me cum sociis suis impiis, & eo me*
 "*perduxit, ut exuerim omnem miserationem erga fratres ejus filios meos,*
 "*& occiderim proprios filios meos sine causa. Ille enim quotidie non ces-*
 "*sabat recitare de illis mala verbis mendacibus, & circumvenire me*

37:1. *39. Ant. XVII. 6.* "fraudibus suis. Deinde ipsius jussu veniebant ad me viri astruentes
 "mendacia ejus, & testimonio suo confirmantes verba ejus. Interea dum
 "ille observabat me dolo, & in oculis hominum videbatur circumcingere
 "me tanquam murus. In abscondito autem insidiabatur mihi, & insur-
 "gebat contra me. Et ego concredidi ei animam meam, & corpus meum;
 "quin etiam regnare feci cum pro me. Ille vero excogitavit contra me
 "mala, ut interficeret me. Quis usquam credidisset fore, ut insurgeret
 "contra me ille ipse, quem tantum amavi, quem tanto affeci honore, &
 "magnificentia præ cunctis filiis meis, Gratias ago *Jeboæ*, & laudes am-
 "plissimas ei refero, quod revelavit mihi malitiam cordis ejus, & arca-
 "num perfidiæ ejus. Quapropter, O *Vare* Princeps, Equidem fleo vi-
 "dens me derelictum esse solum, & orbatum. Quo ibo ergo, & quo fu-
 "giam? Cum videam me undique circumventum angustiis innumeris per
 "filium prognatum è familia humili, postquam filios meos, qui erant
 "† de familia magnanimorum virorum, ipsemet occidi: hunc autem
 "stultum virum *Belial* servavi vivum. Quid nunc ergo restat adhuc mi-
 "hi, nisi ut quæram canes sitibundos humani sanguinis, ut inebriem il-
 "los sanguine ejus, & ulciscar ex eo filios meos, qui quidem sanctiores
 "fuerunt me ipso & illo? *Quæ verba cum Rex deprompsisset cum fletu*
magno, absorpta est vox ejus præ ira furoris ejus, & tacuit.

*Antipater excusatur
 apud patrem.*

Tunc Antipater paululum levavit caput suum à terra de inter pedes
 Regis, haud secus quam cum quis gladio percussus erigit caput. Et ape-
 riens os suum stetit, & dixit: "Domine mi Rex, verba contentionum tua-
 "rum, & increpationum, quibus mecum expossulas, jurant me, & sunt
 "mihi pro patre in bonam partem coram te, & cum quæris me impie-
 "tatis reum condemnare, justificas me potius per ea. Et utique quando
 "dixisti me tui custodiam egisse, & vigilasse assidue, ut servarem te, ne-
 "quis ex inimicis tuis auderet tibi violentas manus inferre, & hoc qui-
 "dem in oculis populi. Quod autem in abscondito insidiatus fuerim tibi,
 "Deus scit, me nunquam hujusmodi induxisse in animum, Et quis igno-
 "rat Deum nostrum cito citius repetere ab homine, qui voluerit malum
 "inferre patri suo. Et licet insipientior sim omni homine, neque sit in
 "me intelligentia humana, neque etiam sit in me timor Dei; scio tamen
 "id ita esse. Et quamvis non timerem Deum, nonne saltem mihi timen-
 "dum fuisset, ne idem mihi eveniret, quod contigit fratribus meis, quos,
 "si credendum est verbis tuis, occidi? Et hoc quidem verius propter
 "æmulationem, qua concitati sunt contra me: ita ut voluerint me in-
 "terficere, quoniam constitueras me Regem super illos, me, inquam, pro-
 "gnatum ex familia humili, cum ipsi ortum ducerent ex cognatione no-
 "bili. Unde statim atque viderunt me Regem declaratum, steterunt ad-
 "versum te in malum, sed mortui sunt propter iniquitatem suam. Et
 "quidem scio mihi non competere regnum, nihilominus tamen tradidisti
 "mihi illud, & proinde qua ductus ratione dixisti, me consilium inisse
 "ut te occiderem? Si id propterea ais factum, ut regnum consequerem;
 "nonne jam me Regem renunciaveras? Si honoris causa, nonne jam hono-
 "re me cumulaveras? Quod autem tibi in mentem venit, me paupertate
 "coactum.

"coactum ut te occiderem, siquidem paupertas incitat hominem † ad
 "perpetrandum homicidium, ut obtineat divitias. *Nonne jam antea de-*
 "deras mihi divitias magnas, quando opibus me cumulatam misisti Ro-
 "mam cum honore magno? Jam tunc vidi illic Reges, qui venerant ut sa-
 "lutarent Augustum Cæsarem. Illi quidem Reges filii Regum erant sicut
 "ego; at vero divites non erant sicut ego ipse. *Quin cum Augustus ma-*
 "le affectus esset erga te, ego demulsi eum & placavi, & reddidi ami-
 "cum tuum sicut antea in scio ירמיהו Silæon, qui tibi infensus erat, licet
 "ille Silæus obrulerit ei magnam vim auri, ut sibi traderet exercitum ad
 "inferendum tibi bellum. Augustus autem noluit acquiescere illi, statim
 "atque perveni illuc, quia charissimus fui ipsi. Conversusque est Cæsar
 "mei gratia tibi in amicum, Silæo vero in hostem. Et quis tandem re-
 "velavit tibi arcanum hostium, qui conabantur mittere manum in te,
 "nisi ego ipse? Quomodo autem dicis de me, quod te cogitaverim tritu-
 "cidare, cum ego ipse deprehenderim ירמיהו Koranti eo ipso momen-
 "to, quo quærebat occidere te, & illum occiderim? *Ecce etiam nunc*
 "recordor me noluisse Romam proficisci, quando tu me misisti. *Prævide-*
 "bam enim hinc inde concitandos emulatione contra me eos, qui fodie-
 "diebant foveam pedibus meis. Verum libentissime sustinui calamitatem,
 "quæ mihi contigit per viam propter te, neque impatiens tuli eam.
 "At ecce appello Cæsarem, qui nunc non potest audire verba mea, ille
 "me purgabit, si ita placuerit tibi, per literas suas ab iniquitate ista,
 "quam impingis mihi. Præterea ecce ego, pater mi, profectus sum ut ve-
 "nirem, & festinavi ut intrarem coram te, & ecce asto. Producam insu-
 "per testes fideles, qui tibi declarabunt rectitudinem cordis mei erga te.
 "Non autem producam testes ea de re ex hominibus, (nam hujusmodi
 "homines solent timidi esse ubi advocantur, ut testimonium reddant
 "veritati; plurimi etiam ex eis accipiunt munera ut celent veritatem)
 "verum testes, qui pro me testimonium daturi sunt, & responsuri sunt
 "juxta cor meum, ecce illi minime timidi sunt ad conspectum tuum,
 "neque accepturi sunt munera, ut abscondant veritatem; neque etiam à
 "me munera accipient, ut proferant falsitatem, & mendacium, sicut ho-
 "mines. Etenim *omnis homo mendax.* Illi autem testes sunt † sex nu-
 "mero, testes fidelissimi, & juxta os eorum stabit omne verbum judicii
 "mei in veritate. Tres ex eis respondebunt pro me coram *Yehova* & co-
 "ram te, nempe cœli, terra, & mare. Illi autem testes non propitian-
 "tur viro insurgenti contra sanguinem patris sui, & stanti contra san-
 "guinem progenitoris sui. Ego itaque quando venio sub cœlum, quare,
 "inquam, non tonat super me vox Dei de cœlo? Quare non coruscat
 "fulguribus, & interficit me, si peccavi contra te? Et rursus quando
 "trajicio mare, quid est cur non incumbit mihi tempestas, & demergit
 "me, quemadmodum iratum fuit mare contra *Jonam* dum fugeret à
 "facie Dei. Aut denique quando ambulo super terram, quare non ape-
 "rit terra os suum, & absorbet me, sicut aperta fuit, ut deglutiret *Da-*
 "tham, & *Abiram*? cum surrexerunt contra *Mosen* Magistrum nostrum
 "[pax super illum] qui nihil mali fecerat *Israeli*, quin magis fuit eis in
 "patrem

87:1

Silæo.

Psal. CXVI. vv.
81.

74. Ant. XVII 6. patrem & admonitorem? Nonne *Abalom*, postquam peccavit in pa-
 trem suum, fugitque & praelio, ut eriperet animam suam, Deus præ-
 cepit uni ex arboribus terræ, ut apprehenderet eum crinibus capitis
 ejus, & suspensum tenuit, donec veniret occisor, qui eum trucidavit?
 Et non est permissus apprehendi, & deduci ad patrem suum, si enim
 venisset ad patrem suum liberatus fuisset, & ecce ego veni coram te,
 quare ergo morior? *David* sumpsit ultionem de interfectione filii sui,
 præcepitque interfici occisorem. Et ego quare non expectabo, ut sum-
 tur vindicta ex inimicis meis, qui oderunt me gratis. Verum id unum
 obtestor: Suscipe quæso faciem meam, & non tradas me in manum
 aliorum, qui me interficiant, sed tu ipse occide me manu tua propria.
 Et dum adhuc ligatæ sunt manus meæ coram te produci filios viscerum
 meorum, & lacera cor meum, & dillecta in frusta & ferutare illud, an
 rectum sit, & inquire an molitum fuerit contra te cogitationes malas.
 Nunc itaque, domine pater mi, quamdiu expectas & differis judicium
 meum? Si misericors esse volueris in filium tuum, purifica me ab hac
 culpa, sin misereri nolueris, festina, & facis judicium de me, & vin-
 dictam sume pro tuo arbitrio & voluntate. Quod si dixeris in corde
 tuo, non mittam manum meam in filium meum, quia os meum & caro
 mea est; scito quod quicumque querit animam tuam levando & manum
 suam contra te crudeliter, ille non est os tuum & caro tua.

88:

Cum autem cessasset loqui hujusmodi verba, & alia plura (quæ non
 descripsi hic, descripti autem in libro *Romanorum*) levaverunt omnes vo-
 cem suam, & fleverunt, qui circumstabant coram Rege. Solus vero Rex
 non fleuit. *Nicolaus* etiam Scriptor fidelis, qui illic aderat, cum audisset
 verba ista minime fleuit; nam dilexerat natu majorem ex adolescentibus
 filiis *Mariamnes*, qui interempti erant.

Nicolaus.
 Contra Antipa-
 trum conciona-
 tur.

Respondens autem *Nicolaus* Scriptor, annuente Rege, dixit ad eos, qui
 flebant. "Quam ob rem fletis? Et quid est, inquam, cur fletis seducti
 fraude Antipatri? Certus fletis propter mendacia ejus. Cui miseremini?
 Et quare miseremini? Si miserationes habeatis in cordibus vestris, mi-
 seremini filiorum nobilium & charissimorum, qui sine causa mortui
 sunt, quos Rex interfecit per linguam pessimam istius impij, qui ver-
 sutia usus est contra eos exerens linguam pessimam, & fraudem dete-
 standam. Si ille evaserit judicium mortis, perditurus est universam
 domum patris sui. Et quare evadet iste judicium mortis, qui trucidavit
 fratres suos, nec patri suo pepercit?"

Lamentatio *Ni-*
colai in mortem
Alexandri, &
Aristobuli.

Levavit proinde *Nicolaus* vocem suam erumpens in egregiam modulā-
 tionem lamentationis, & abrasit caput suum, & luctum egit, quemadmo-
 dum solent lugere mortuum. Tum ergo lamentatus est super occisos fi-
 lios *Mariamnes* & dixit: "Expergiscere *Alexander*, expergiscere & ex-
 citare *Aristobule*; Surgite, & videte inimicum vestrum, qui occidit vos
 verbis suis; licet fueritis insontes, quia protulit falsos testes, qui testi-
 monium ferrent contra vos lingua pessima apud patrem vestrum. Pater
 autem vester Rex non cognovit, quod ille mentiretur adversum vos.
 Nunc autem iniquitates ejus comprehenderunt eum, ac tandem venit ut
 ipse

“ ipse experiatur iudicium mortis. Attamen existimat se posse eripi ab
 “ eo verbis detestandis ope mendacii & fraudis. Expergitur cumini, exper-
 “ giscimini, & ordinate ossa vestra coram Rege, ut videamus, quem suo
 “ iudicio iustum declarabit, & quem condemnabit. Vos autem, qui hic
 “ astatis, O congregatio sancta ne misereamini crudelis istius. Quicum-
 “ que enim miseratur super impio; eni ipse crudelis est. † Moriatur ergo
 “ vir sanguinum, & vir *Behai*, qui dedit consilium patri suo, ut procul
 “ à se amandaret filios suos, & occideret eos procul à se; ne videret aut
 “ audiret quicquam de morte eorum, & ad misericordiam commoveretur
 “ super illos. Si autem hic Tyrannus evaserit à morte, omnes filios Re-
 “ gis interficiet, omnes enim æmulatione prosequitur, nec præter se so-
 “ lum ullum alium filium *Herodi* Regi superstitem relinquet, solet enim
 “ occidere propinatione mortiferi veneni, & rapere animos hominum,
 “ & fallere corda. *Pheroras* enim frater Regis fidelis fuit Regi & ami-
 “ citia conjunctissimus cum crudeli isto, & rapuit animum ejus, & per-
 “ vertit eum, ita ut factus sit inimicus Regis. Adjecit præterea *Nicolaus*
 loqui alia multa verba quibus in ipsum *Antipatrum* rejecit omnem cul-
 pam malorum, quæ patraverat, & impingit illi homicidia, & calumnias
 quas fecerat.

Et cum loqui cessasset *Nicolaus* Scriptor, tacuit. Tunc ait Rex ad *Var-*
 rum: “ Tu, O Princeps *Varo*, interroga ipse impium istum, si quicquam
 “ amplius loqui velit, & adjicere nova mendacia: Cumque interrogasset
 eum *Varus*, nihil respondit *Antipater* præter id: “ Ecce Deus mihi testis
 “ est, quod innocens ego sum ab omnibus istis. Ait autem Rex fidelibus
 suis: “ Afferte mihi vasculum in quo est venenum mortiferum; dedi enim
 “ illud vobis fervandum; donec requirerem à vobis. Attulerunt ergo ei
 “ custodes vasculum, quod dederat *Antipater* *Pheroræ* fratri Regi, &
 ostendens illud *Antipatro* dixit ei: “ O Tyranne, & impie, agnoscisne
 “ figillum tuum, & vasculum tuum? Ut vidit *Antipater* vasculum, ob-
 “ mutu it quasi lapis. Tunc ait *Herodes* Rex: “ Adducite coram me ho-
 “ minem, qui commeruit mortem, & faciamus experimentum in eo vene-
 “ ni hujus medicinalis, quod voluit me filius meus potare. Adducto ergo
 coram Rege homine, qui commeruerat mortem, præcepit Rex, ut illi pro-
 pinarent, mortuusque est vir ille ipso momento. Et accipiens Rex vas à
 propinatore dedit illud Principi *Varo*, ut illud ferret ad *Augustum* *Cæsa-*
 rem, † ostenderetque ei malitiam *Antipatri*. Deinde præcepit Rex con-
 stringi *Antipatrum* catenis æreis, & compedibus ferreis, & conjici in
 domum vincitorum.

Interim autem dum *Antipater* esset in carcere, non destitit à versutia
 sua, neque à lingua maligna. Sed scripsit epistolam sub nomine *Ἰππῶ*
Acme uxoris *Cæsaris* maledictis plenam, & opprobriis contra Regem, per
 inde quasi missa fuisset epistola à *Salomith* uxore Regis ad *Acmen* ux-
 orem *Cæsaris* sodalem suam plenam maledictis, & opprobriis, & simulati-
 bus, & accusationibus perfidiæ contra Regem ex parte *Salomith* sororis
 ejus. Inventa enim fuit epistola hæc per urbem. Quam cum attulissent
 ad Regem, parum abfuit quin Rex occideret *Salomith* uxorem suam, nisi
 invenisset

88:.

Herodis apostro-
phe ad Varum.Rex jubet afferri
Phialam veneni.Ad cujus aspe-
ctum obmutescit
Antipater.Experimentum
veneni.88: ?
Ibid.*Antipater* conji-
citur in carce-
rem.

Antiquit XVII. 7.

Antipater fingit
litteras sub nomi-
ne *Acme* uxoris
Cæsaris, ut ait *Ben-
Gorion*, sed *Jose-
phus* dicit eam
fuisse in servitio
Julia Cæsaris con-
jugis.

Jos. Ant. XVII. 6.
Alia epistola.

Rex fraudem
agnoscit.

Antiqu. XVII. 8.
Herodes in mor-
bum incidit.

Antiq. XVII. 9.
& De bello Jud.
I. 21.
Concludit in
Hippodromo No-
biliarum filios
post mortem
suam necandos.
89.

Herodes vult se
cultro interfice-
re.

Josephus Lat. Archi-
laus, & Archelaus.

Antipater cona-
tur corrumpere
Custodem carce-
ris.

invenisset epistolam alteram quam miserat Acme ad Antipatrum, ubi hæc scripta erant: "Quod attinet ad illud, quod dixisti mihi de Salomith pa-
trua tua sorore patris tui, ecce jam scripsi ad patrem tuum epistolam,
" & illum certiore feci quod ipsa scripsit ad me de eo epistolam oppro-
" briis plenam, & maledictis, & omni genere accusationum perfidia. Scio
" autem quod Rex occisurus est eam. Tu ergo mitte mihi aurum, quod
" pollicitus es propter testimonium, quod dedi Regi ad interficiendum
" sororem suam. Inveniens ergo Rex epistolam istam vidit commentum
esse fraudis Antipatri priorem epistolam, ut occideret Rex Salomith ux-
orem suam, sicut antea occiderat filios suos per literas, & versutiam ejus,
& per mendacium fraudis ejus.

Contigit autem in diebus illis Regem laborare morbo suo, quo & mor-
tuus est; cumque ingravesceret morbus vehementer scripsit in testamen-
to dicens: Quod non regnaturus esset Antipater filius ejus post eum. De-
inde vocans Rex Herodes Salomith sororem suam, dedit ei argentum &
aurum, præcepitque quid ageret cum filijs principum, quos recluserat
in מִסְרָרֹם Hippodromo, ut scilicet eos occideret, & ita multi fletent in
morte Regis Herodis. ¶ Fuit autem Rex Herodes septuaginta annorum
cum ægotaret, ingravescebatque in dies morbus ejus. Et conabatur vin-
dictam sumere de Antipatro filio suo ante mortem suam. Expectavit ta-
men legatos, quas miserat ad Augustum Cæsarem, qui illi referrent acta
Acme concubinae, eo quod particeps esset consilii Antipatri, & ob id misit
Rex ad Cæsarem, ut moneret eum ultionem esse sumendam de illa; ac
proinde ipse ultionem sumeret de Antipatro filio suo.

Factum est quodam die, ut ingravesceret morbus ejus, & premeretur
doloribus maximis, ita ut taderet ipsum vitæ suæ, & optaret mori, dice-
retque ministris suis: "Afferte mihi pomum & date in manum meam
" cultrum ut expoliam pellem ejus manu mea, delectat enim me comede-
" re. Quod cum ministri ejus fecissent, surrexit paululum, & roborans,
atque sustentans brachio suo sinistro manum suam dexteram, levavit ma-
num dexteram cum cultro quo mundabat pomum, & conabatur illum
stringere in ventrem suum. Sed accurrens Archelaus filius ejus, tenuit
dexteram ejus, tulique cultrum de manu ejus, & prohibuit eum, ne li-
bi ipsi violentam manum inferret. Levantes autem vocem suam omnes
qui regem circumstabant, & cuncti servi ejus, & Eunuchi, atque toto
familia flevit clamantes ejulatu magno, ita ut vox in longinquum au-
diretur, & rumor spargeretur, Regem Herodem esse mortuum.

Quod cum audisset Antipater lætatus est ad vocem clamoris populi,
dixitque ad præfectum carceris: "Dimitte me, ut abeam ad patrem
" meum, & curem exequias & fleam, ut decet filium facere patri suo.
" (Quæ omnia dixit pretextum querens, si posset evadere & aufugere,) &
videbis quo honore te deinceps afficiam. At præfectus non credidit ver-
bis ejus, neque dimisit eum de carcere, neque solvit compedes quibus te-
nebatur. Ne satis fuit ei non dimittere, sed venit ad Regem; narravit-
que ei verba Antipatri. Et clamans Rex cum ira, & furore dixit: "Gau-
" det adhuc homicida ille de morte mea, & exultat in die interitus mei,
" &

" & in die mortis meæ. Juro ego, vivit *Jehova*, quod hodie morietur. *Jussitque Rex spiculatoribus, ut occiderent eum.* Occiderunt itaque eum *Jussu patris occiditur.* *Jussu* † Regis, & attulerunt caput ejus coram eo. Quod cum vidisset sedatus est furor Regis. Itaque mortuus est *Antipater* impius, & *sepultus est in urbe, quæ appellatur איקרווא * Jokroa,* secundum quod Rex præceperat. *Deleverunt præterea scribæ jussu Regis nomen Antipatri de codice Testamenti Regii Regum Juda.* Fuerat enim scriptum in eo, quod Rex *Antiq. XVII. 10.* *Herodes* antea declarasset eum Regem.

89:

* Hyrcanum.

CAPUT LXI.

Postea constituit Regem *Herodes Rex ארכלאום Archelaum filium suum,* scripseruntque eum in codice testamenti Regii Regum *Ju- da,* & juramento adstrinxit populum ut ille Rex esset super eos post seipsum. Deinde annulum Regium quem habebat in manu sua dedit *Ptolemæo* servo suo fideli, ut traderet eum *Archelao* filio suo post mortem suam. *Vixitque Rex Herodes postquam occidit Antipatrum filium suum quinque diebus,* & mortuus est atque collectus ad populos suos. *Dies autem quibus Rex Herodes regnavit super universum populum Juda fuerunt anni triginta septem,* mortuusque est *Herodes Rex magna usus prosperitate* in omnibus quocumque se verteret, atque utinam sicut Deus illum ab extra, & per circuitum magna vallavit prosperitate, sic quoque ille prospexisset propriæ familiæ, & misericors fuisset erga illam. Econtra vero fuit adversus eos vir contentionis & rixæ. Et quidem à juventutu sua maxima usus fuit prosperitate & longe dignior fuit qui regnaret quam ullus ex progenitoribus suis. Regnavitque cum magnificentia & gloria, & non solum regnavit annis multis pro suo beneplacito, sed & tradidit Regnum filio suo, quinetiam dedit ei Regnum, quod ipse non acceperat à patre suo. Mortuus est itaque, & dereliquit domum suam in fletu, & gemitu; eo quod occidisset filios suos.

Mors Herodis.

Laus ejus.

Porro commissionem illam, quam dederat ipsi *Salomith* & * *Alexandro* adjurans eos, ut occiderent Principes populi, & filios eorum quatenus flerent per multos dies in morte ejus, non est executi *Salomith.* Sed locuta est in auribus principum militum dicens: "Præcepit Rex, ut aperirem Hippodromum, & dimitterem principes populi, & filios eorum." Poenituit enim Regem totius mali, quod voluerat eis facere. † Dimisit ergo eos, & abierunt in domos suas.

* Alexas.

Solvuntur principes ex carcere.

89:

Quibus ita peractis convenit omnis populus, & egressus est *Ptolemæus* servus Regis *Herodis* fidelis, locutusque est in auribus populi sermones bonos & hortatorios. Deinde ostendit eis Annulum Regis *Herodis,* & dixit ad milites, & ad Principes; "En præcepit mihi Rex, priusquam moreretur, ut darem post mortem suam annulum istum presentibus vobis

Cap. XI.

N n

Arche-

Jos. Ant. XVII. 6.
Alia epistola.

Rex fraudem
agnoscit.

Antiqu. XVII. 8.
Herodes in mor-
bum incidit.

Antiqu. XVII. 9.
& De bello Jud.
I. 21.
Concludit in
Hippodromo No-
biliores filios
post mortem
suam necandos.
89.

Herodes vult se
cultro interfice-
re.

Josephus Lat. Archi-
lus, & Archibur.

Antipater cona-
tur corrumpere
Custodem carce-
ris.

invenisset epistolam alteram quam miserat Acme ad Antipatrum, ubi hæc scripta erant : " Quod attinet ad illud, quod dixisti mihi de Salomith pa-
" trua tua sorore patris tui, ecce jam scripsi ad patrem tuum epistolam,
" & illum certiore feci quod ipsa scripsit ad me de eo epistolam oppro-
" briis plenam, & maledictis, & omni genere accusationum perfidia. Scio
" autem quod Rex occisurus est eam. Tu ergo mitte mihi aurum, quod
" pollicitus es propter testimonium, quod dedi Regi ad interficiendum
" sororem suam. Inveniens ergo Rex epistolam istam vidit commentum
esse fraudis Antipatri priorem epistolam, ut occideret Rex Salomith ux-
orem suam, sicut antea occiderat filios suos per literas, & versutiam ejus,
& per mendacium fraudis ejus.

Contigit autem in diebus illis Regem laborare morbo suo, quo & mor-
tuus est ; cumque ingravesceret morbus vehementer scripsit in testamen-
to dicens : Quod non regnaturus esset Antipater filius ejus post eum. De-
inde vocans Rex Herodes Salomith sororem suam, dedit ei argentum &
aurum, præcepitque quid ageret cum filiis principum, quos recluserat
in אִפְרָרוֹ Hippodromo, ut scilicet eos occideret, & ita multi fletent in
morte Regis Herodis. † Fuit autem Rex Herodes septuaginta annorum
cum egrotaret, ingravescebatque in dies morbus ejus. Et conabatur vin-
dictam sumere de Antipatro filio suo ante mortem suam. Expectavit ta-
men legatos, quos miserat ad Augustum Cæsarem, qui illi referrent acta
Acme concubinae, eo quod particeps esset consilii Antipatri, & ob id misit
Rex ad Cæsarem, ut moneret eum ultionem esse sumendam de illa ; ac
proinde ipse ultionem sumeret de Antipatro filio suo.

Factum est quodam die, ut ingravesceret morbus ejus, & premeretur
doloribus maximis, ita ut taderet ipsum vitæ suæ, & optaret mori, dice-
retque ministris suis : " Afferte mihi pomum & date in manum meam
" cultrum ut expoliem pellem ejus manu mea, delectat enim me comede-
" re. Quod cum ministri ejus fecissent, surrexit paululum, & roborans,
atque sustentans brachio suo sinistro manum suam dexteram, levavit ma-
num dexteram cum cultro quo mundabat pomum, & conabatur illum
stringere in ventrem suum. Sed accurrens Archelaus filius ejus, tenuit
dexteram ejus, tulique cultrum de manu ejus, & prohibuit eum, ne li-
bi ipsi violentam manum inferret. Levantes autem vocem suam omnes
qui regem circumstabant, & cuncti servi ejus, & Eunuchi, atque toto
familia fleverunt clamantes ejulatu magno, ita ut vox in longinquum au-
diretur, & rumor spargeretur, Regem Herodem esse mortuum.

Quod cum audisset Antipater letatus est ad vocem clamoris populi,
dixitque ad præfectum carceris : " Dimitte me, ut abeam ad patrem
" meum, & curem exequias & fleam, ut decet filium facere patri suo.
" (Quæ omnia dixit pretextum querens, si posset evadere & aufugere),
& videbis quo honore te deinceps afficiam. At præfectus non credidit ver-
bis ejus, neque dimisit eum de carcere, neque solvit compedes quibus te-
nebatur. Ne satis fuit ei non dimittere, sed venit ad Regem ; narravit-
que ei verba Antipatri. Et clamans Rex cum ira, & furore dixit : " Gau-
" det adhuc homicida ille de morte mea, & exultat in die interitus mei,
" &

“ & in die mortis meæ. Juro ego, vivit *Jehova*, quod hodie morietur. *Jussitque Rex spiculatoribus, ut occiderent eum.* Occiderunt itaque eum *Jussu patris occiditur.* *jussu* † Regis, & attulerunt caput ejus coram eo. Quod cum vidisset sedatus est furor Regis. Itaque mortuus est *Antipater* impius, & *sepultus est in urbe, quæ appellatur איקרווא* * *Jokroa*, secundum quod Rex præceperat. *Deleverunt præterea scribæ jussu Regis nomen Antipatri de codice Testamenti Regii Regum Juda.* Fuerat enim scriptum in eo, quod Rex *Antiq. XVII. 10.* *Herodes* antea declarasset eum Regem.

C A P U T LXI.

P *Ostea constituit Regem Herodes Rex ארכלאום Archelaum filium suum, scripseruntque eum in codice testamenti Regii Regum Juda, & juramento adstrinxit populum ut ille Rex esset super eos post seipsum. Deinde annulum Regium quem habebat in manu sua dedit Ptolemaeo servo suo fideli, ut traderet eum Archelao filio suo post mortem suam. Vixitque Rex Herodes postquam occidit Antipatrum filium suum quinque diebus, & mortuus est atque collectus ad populos suos. Dies autem quibus Rex Herodes regnavit super universum populum Juda fuerunt anni triginta septem, mortuusque est Herodes Rex magna usus prosperitate in omnibus quocumque se verteret, atque utinam sicut Deus illum ab extra, & per circuitum magna vallavit prosperitate, sic quoque ille prospexisset propriae familiae, & misericors fuisset erga illam. Econtra vero fuit adversus eos vir contentionis & rixae. Et quidem a juventutu sua maxima usus fuit prosperitate & longe dignior fuit qui regnaret quam ullus ex progenitoribus suis. Regnavitque cum magnificentia & gloria, & non solum regnavit annis multis pro suo beneplacito, sed & tradidit Regnum filio suo, quinetiam dedit ei Regnum, quod ipse non acceperat à patre suo. Mortuus est itaque, & dereliquit domum suam in fletu, & gemitu; eo quod occidisset filios suos.*

Porro commissionem illam, quam dederat ipsi *Salomith* & * *Alexandro* adjurans eos, ut occiderent Principes populi, & filios eorum quatenus flierent per multos dies in morte ejus, non est executi *Salomith*. Sed locuta est in auribus principum militum dicens: "Præcepit Rex, ut aperirem Hippodromum, & dimitterem principes populi, & filios eorum. "Pœnituit enim Regem totius mali, quod voluerat eis facere. † Dimisit ergo eos, & abierunt in domos suas.

Quibus ita peractis convenit omnis populus, & egressus est Ptolemæus servus Regis Herodis fidelis, locutusque est in auribus populi sermones bonos & hortatorios. Deinde ostendit eis Annulum Regis Herodis, & dixit ad milites, & ad Principes; "*En præcepit mihi Rex, priusquam moreretur, ut darem post mortem suam annulum istum præsentibus vobis*

JOS. ANT. XVII. 11.

Archelaus regnum accipit.

Acclamatio populi.

Herodiam.

Pompa funebriis Herodis Regis.

Ordo funeris.

Germani.

Galli.

Franci.

89 : :

Tantus honor defertur Herodi potius ex timore quam ex amore.

Populus erumpit in querelas contra Herodis memoriam.

“ Archelao, eumque post se instituerem Regem. Ille enim scripsit in eo-
 “ dice testamenti Regum Juda Archelaum post se regnaturum. Qua-
 “ propter ecce trado ei presentibus vobis Annulum Regis, ut deinceps le-
 “ vare possit manum & pedem in Regia dignitate; vos hodie testes estis.
 Tunc aperuit codicem Testamenti Regii, & legit in auribus militum,
 quomodo praecepisset Rex Herodes institui Regem Archelaum filium
 suum post se. Et placuit verbum in oculis populi, & principum, plause-
 runtque cuncti milites manibus, & elevavit universus populus vocem
 suam uno ore, & dixerunt: “ Vivat dominus noster Rex Archelaus in
 “ æternum, & impleat locum patrum suorum.

Deinde abiit Archelaus Rex, & post eum universus populus Juda, ut sepe-
 lissent Regem Herodem in oppido cujus nomen *ירון* Iroon, quod dista-
 bat ab Jerusalem stadiis ducentis, & tulerunt lectum Regis in quo jacebat
 Rex mortuus. Porro lectus ille factus erat ex auro puro inclusis ei lapi-
 dibus pretiosis per circuitum. Operimentum vero lecti contextum erat ex
 auro, & alligatum fimbriis, supra quas erant ansulae ex lapidibus pretio-
 sis. Præterea super caput Regis eminebat corona aurea magnifica, & dia-
 dema Regni, & sceptrum ejus in dextera manu ejus. Ipse autem sedebat
 in accubitu super ipsum lectum, perinde quasi adhuc esset vivus. Et præ-
 cedebat eum caterva militum ex ordine. In primo agmine ibant fortissimi
 militum Juda, deinde milites cohortis *גרמני* Germani, & *גללים* Gal-
 lim, qui sunt *פראנקים* Francus. Hi omnes accincti gladio & induti lo-
 ricis, & instructi ornamentis bellicis, flentes & lugentes, atque cum
 lamento incedentes longo ordine, ex opposito incedendo, ad invicem
 flendo & lamentando. Reliquus vero populus sequebatur incedendo post
 lectum. Archelaus autem Rex ambulabat prope lectum stipatus principi-
 bus Juda circa eum incedentibus singulis ornatis armis auro, & lapidibus
 pretiosis fulgentibus. Aderant quoque quinquaginta ex servis ejus ante
 lectum, qui per omnem viam spargebant Myrrham & Aloen, & omne
 genus suavissimorum odorum. Omnes etiam filii Regis erant cum Archelao
 proxime gradientes post vestigia Regis fratris sui. Sepultus est autem
 Rex Herodes in oppido Herodio quemadmodum praeceperat Rex. Quod
 quidem oppidum distabat ab Jerusalem quasi ducentis stadiis. Exhibue-
 runtque ei universus populus, & omnes Principes magnum honorem per
 totam viam gradientes post lectum. Sed tanto honore non profecti sunt
 eum propter amorem illius, sed ex timore. Nam multi ex populo habue-
 runt inimicitias in corde suo contra Herodem & filios ejus, tametsi non
 auderent eas ore exprimere, timebat enim quilibet loqui ore suo, sed co-
 gitantes in corde suo inimicitiam suam reprimebant. Ita enim dispositus
 est mundus, ut cum quis obtinet dominium, ille qui inimicatur ei abscon-
 dat cogitationem suam coram cæteris hominibus, sed cogitat in corde
 suo quidquid libuerit sive bonum, sive malum.

Postquam autem sepultus fuit Herodes in oppido supradicto cum ho-
 nore magno indutus cunctis vestibus regiis, tandem emisertur cogitatio-
 nes cordis sui, & odium quo jampridem eum oderant ab heri, & nudius-
 tertius palam ostenderunt, & locuti sunt contra eum aperte dicentes:

“ Fuit

“ Fuit *Herodes* Rex vir molestissimus, & pessimus qui aggravavit super
 “ nos molestiam, & jugum suum super nos, & valde crudeliter tractavit
 “ nos, & tyrannidem exercuit in populum suum. Fuit enim Rex super-
 “ bus, & crudelis; neque existimavit se regnare donec amovit, & spolia-
 “ vit nos vestimentis nostris, & nullum hominem permisit ditescere
 “ propter exactiones & tributa, quibus nos gravavit. Ditavit autem in
 “ diebus suis externos, & depauperavit † *Judeos*, Ipse introduxit inimi-
 “ cos in Sanctuarium, & inquinavit Sanctum sanctorum, & beatus qui
 “ mortuus est ante regnum *Herodis*, neque sensit crudelitatem *Herodis*,
 “ nec vidit molestiam Regni ejus. Porro angustiae *Herodianae*, & crude-
 “ litates ejus ingruerunt super nos longe supra id quod vidimus ex tribu-
 “ lationibus, quae nobis contigerunt à tempore, quo fuimus captivi in
 “ terra inimicorum nostrorum, quando regnaverunt super nos Reges *Ba-*
 “ *bylonis*, qui expulerant nos de terra nostra in captivitatem. At *Herodes*
 “ iste molestavit nos in terra nostra gravius quam affligerunt nos gentes
 “ in captivitate. Reges enim *Babylonis* emiserunt nos liberos à captivitate
 “ in terram nostram, *Herodes* vero captivos transtulit multos de terra no-
 “ stra, & fecit eos tributarios. Rex *Herodes* multo crudelior fuit *Dario*.
 “ jactantior, & superbior *Artaxerxe*, & avarior Rege *Medorum*. Ex-
 “ pectavimus propterea diem mortis ejus, ut egrederemur in libertatem,
 “ sed adhuc aggravavit super nos jugum suum, & redegit nos in servitu-
 “ tem diuturniorem, dum constituit super nos Regem *Archelaum* filium
 “ suum loco suo. Et ecce *Archelaus* eadem mala patraturus est, quae
 “ fecit pater suus, & nova praeterea additurus est, quae non fecit pater
 “ suus. Vae, inquam, & heu populo super quem regnaturus est *Arche-*
 “ *laus*; ille enim regnaturus est super nos quem nec volumus nec elegi-
 “ mus. Et certe melius esset nobis sine Rege esse, quam ut *Archelaus*
 “ regnet super nos, eo quod iste praeco *Ptolemaeus* superbia elatus dixit:
 “ Ille regnabit super nos qualis *Herodes*, talis & ille. Non autem in *Ju-*
 “ *da* tantum *Judaei* dicebant hujusmodi verba, sed etiam *Romae* accusa-
 “ bant *Archelaum*. Et missi sunt propterea legati *Romam* coram *Cæsare*,
 “ & senatoribus in templum אפוללוס *Apollinus*, quod extruxerat *Augu-*
 “ *stus Caesar*.

90.

Judaei mittunt
legatos Romam
contra Arche-
laum.

Apollinis.

Quod cum vidisset *Archelaus* (ita scilicet affectum esse cor populi et-
 ga se) profectus est etiam ipse *Romam* ad *Augustum Caesarem*, ut rogaret
 ab eo auxilium pro stabiliendo Regno. Non enim populus *Juda* elegerat
 eum. Constitutus itaque coram *Cæsare* allocutus est eum ea de re. † Jam-
 que *Caesar* in gratiam & amicitiam susceperat eum. Quod cum animad-
 vertisset * *Antigonus* filius *Salomith* sororis Regis. Respondit, & dixit
 ad *Caesarem* hujusmodi verba: “ Miror ego plurimum de te, Domine *Cae-*
 “ *sar* Rex, quomodo suscipis verba *Archelai*, & fidem ei adhibes, dum
 “ supplex rogat te dicens: Juva me, ut ego regnem super *Juda*; Nonne
 “ jam ipse regnavit, priusquam consuluerit os tuum, O *Caesar*? Quid
 “ ergo opus est praeterea, ut clamet, & loquatur coram te? Ecce jam se-
 “ dit super solium regni *Juda* citra judicium tuum, & judicat populum
 “ citra edictum tuum. Quid ergo amplius requirit? Alioquin, quid opus

Archelaus Romam
ipse profiscitur.
Antiq. XVII. 12.
De bello Jud. II. 1.
 90:

Josephus Lat. An-
tipater.
Jos. Ant. XVII. 13.

3. f. Ant. XVII. 13. " erat ei conscendere quadrigam omnino deauratam, nisi jam regnaret?
 " Quare imposuit capiti suo diadema regni, si non cœpit regnare? Qua-
 " re ausus est sedere in sublimi folio in *Jerusalem*, & de fastigio solii
 " benedicere populo stipatus militibus, ut fieri solet à Regibus; si non cœ-
 " pit regnare propria authoritate, neque expectavit iudicium, & edictum
 " tuum? Nonne *Herodes* pater ejus ex iudicio & edicto tuo, *Cæsar*, re-
 " gnavit ut scriptum fuit in tabulis fœderis, quod est inter nos, & inter
 " vos. Quod si dixerit *Archelaus* coram te, quod pater ejus ipsum insti-
 " tuit Regem, neque ideo regnavit propria authoritate, neque suscepit
 " regnum, nisi ut morem gereret imperio patris sui, ac deinde mortuo
 " patre suo venit ad te, ut obtineret confirmationem Regni sui. Scito,
 " Domine mi *Cæsar*, quod Rex *Herodes*, dum adhuc viveret, ex pruden-
 " tia, & certa scientia sua declaravit Regem *Antipatrum* filium suum.
 " Sed postquam accusassent eum impii coram Rege, & occidissent eum,
 " tunc demum, cum ingravesceret in eum morbus, & recessisset ab eo
 " mens ejus, Regem instituit *Archelaum*, qui & ipse caret mente tanquam
 " insanus; quippe qui ignoravit quid agere deberet. Et quod mirum est,
 " populus *Juda* & *Jerusalem* nullatenus elegit eum; Ipse enim non est
 " sanæ mentis homo, sed prorsus stultus, ut patet ex aspectu oculorum
 " ejus. Nonne vides quod ad initio regni sui anno primo ipso regnavit
 " more stultorum, nam irruit in *Templum* *Jehovæ* in festo *Azymorum*
 " cum militibus suis, & vexavit populum: & præcepit denique satellitibus
 " suis, ut extraherent gladios suos, & illico prostraverunt de populo *Jehovæ*
 " novem millia cadaverum mortuorum in terram in medio *Templi* in ipso
 " festo *Azymorum*, Quod quidem primum fuit regni ejus. Et ecce sacri-
 " ficiu quod immolavit *Archelaus* iste, qui hic adstat coram te, initio
 " Regni sui, ut propitiationem faceret pro *Israele*, & *Juda*. Nunc ergo,
 " domine noster *Cæsar*, vosque, O Senatores, miseremini nostri, & amo-
 " vete à nobis crudelem hunc Regem, quia non convenit, ut in *Juda*
 " alius regnet, quam qui est de semine *Juda* ex patre, & ex matre, & de
 " proceribus ex semine regio. At *Archelaus* iste licet sit *Herodis* Regis
 " filius, tamen mater ejus fuit *Idumæa*, amasia patris ejus, quapropter
 " non competit ei ut regnet super *Juda*. Et quidem *Antipater* magnus
 " pater *Herodis* gessit bella *Cæsaris* primi, & fuit honoratissimus in ocu-
 " lis *Cæsaris*, & *Romanorum*, & tamen nunquam postulavit regnum,
 " sciens sibi minime competere. *Herodes* autem filius ejus regnavit
 " propter offendentia populi *Jehovæ*, & angustias, quas tunc patiebatur.
 " Nec satisfuit ei, quod usurpavit regnum, sed & filio suo dedit regnum,
 " cum tamen ipse illud non acceperit à patre suo.

Cap. XII.
 90.

Locutus est præterea filius *Salomith*, & alia multa verba, quibus accu-
 savit regem *Archelaum*, quæ non descripsimus hic, sed exaravimus ea in
 libro *Romanorum*. In fine autem orationis suæ dixit *Augusto Cæsari*:
 " Nunc itaque, Domine mi *Cæsar*, miserere populo, qui ab ira cru-
 " delis confugit ad miserationes regni tui, & da nobis principes de
 " terra tua, quales constituisti in *Syria*, & obediemus eis, nec rebel-
 " labimur.

At Nicolaus Scriptor, qui illic aderat cum audisset hujusmodi verba; ut erat vir sapiens & prudens, & Caesar voluisset audire consilium ejus, & verba ejus, erat enim vocatus ad consilium inter præcipuos, respondit dicens: "O fili Salomith, ut quid tantus iste tumultus, quem verbis tuis excitas? Non enim ex doctrina, & sana mente locutus es hæc omnia, sed ex ira & stultitia, ut excites invidiam contra Archelaum? Itane à recta & ratione animum abduxisti, ut talia locutus sis? Vos autem, O Judæi, talis est mos vester, & consuetudo vestra, ut turbetis pacem, & foedus, & excitetis bella & seditiones. Quod si intenditis excitare bella, & levare manum contra Regnum Romanorum, quid opus fuit accusare Archelaum? Aut quid adeo jactatis de tabulis foederis, quod est inter nos, & inter vos? Aut quid refert Archelaum non esse alligatum, aut adscriptum tabulis istis, cum sit apud nos tanquam unus ex vobis? Quid opus est præterea edicto tuo, quia Herodes Rex regem constituit Antipatrum priorem, & posteaquam ille è vivis excessisset, Regem declaravit Archelaum posteriorem? Quasi non competeret Regi, aut non liberum ei esset eum Regem è filiis suis instituere quemcumque voluerit mutando, & præponendo priorem posteriori, aut posteriorem priori, prout rectum visum fuerit in oculis ejus? Numquid non semper Caesar regnabit, sive ille elegerit unum è filiis Regum, sive ipsi Reges elegerint aliquem è suis filiis pro suo arbitrio? Hoc autem sæpissime contigit, quia semper dominium pertinet ad Casarem. Quem autem Herodes Rex constituit Regem, nisi ipsum Casarem? Quid autem juvaret Antipatrum, (quem elegisset priorem Herodes, nisi iratus ei fuisset Rex pater ejus propter impietatem ipsius, unde & occidit illum) licet ille adhuc viveret, si non eligeret eum Dominus noster Caesar? An profuisset ei electio patris sui Herodis? Nunc autem cum elegit Archelaum posteriorem, non ille regnabit nisi elegerit ipsum Caesar. Hæc autem verba confidenter loquor coram Domino nostro Casare. Quis potius fidem habebit verbis tuis, aut verbis Herodis Regis, qui instituit Regem Archelaum filium suum, qui destinatus fuit regno ab ipso patre constitutus ante oculos ejus? Tu vero, O fili Salomith, est ne tibi dominium in Regno, aut pars aliqua, aut hæreditas in eo juxta jus Regni? Tace ergo, & tege ignominiam tuam, & dispone te ad ministrandum illi qui regnaturus est. Quid autem commune habes cum legibus, & jure regni?"

Audiens itaque Caesar hæc omnia verba, advertit consilium Nicolai Scriptoris sapientis, & cor ejus esse profecto consentaneum cum & veritate. Deinde inito consilio cum senatoribus attribuit Archelao principatum regni Judæe. Diadema autem Regni non dedit ei, pollicitus tamen ei se daturum coronam Regni si fidelem se gereret. Jam enim indicatum fuerat Casari, quod Judæi excitati fuissent ad rebellandum contra Romanos. Venit ergo tunc Archelaus in Judæa, & fecit stultitias multas principatum Regni tenens per novem annos. Postea cum audisset Regem Job, ipse est, יוב Jobab Rex frater Archelai, qui acceperat in uxorem Glaphyram uxorem Alexandri occisi, filii Herodis fratris istius impii Archelai.

Nicolaus pro Archelao verba facit.

90

Caesar attribuit Archelao principatum.

91.

Jos. Ant. XVII. 11. Sed diadema regni non dedit ei.

Stultitia Archelai.

• Lijya. Joba.

Antiq. XVII. 12. & De bello Jud. II. 6.

Glaphyram accipit uxorem.

Antiqu. XVII. 19. *Archelai, duxit ipse eam leviratus jure. Ratio ejus fuit, quia ipse erat frater Jobab mortui, neque suscitasset sibi nomen in Israel. Misit ergo & accepit eam in uxorem, licet illa jam habuisset filios ex Alexandro marito suo priore fratre Archelai. Cumque accepisset Archelaus Glaphyram leviratus jure, adduxit in Jerusalem in domum suam. Somniavit autem illa mulier hujusmodi somnium. Vidit quasi sibi astaret Alexander prior maritus, Cumque illa eum vellet amplecti, Alexander repulit eam, ne se amplecteretur dicens: "Define à me, & noli me tangere. An non erubescis velle me amplecti, postquam connubio juncta fuisti Jobabo Regi Lob? Sed nec hoc satis fuit tibi nisi & maritum acciperes Archelau fratrem meum, & mihi ostenderes opprobrium meum in domo mea; dum coram me maritum accipis? Deinde jurans ait: "Vivit Jobova, quod non ultra feram opprobrium istud, donec ultionem sumpsero de te, & de fratre meo Archelao, qui tecum est. Ille siquidem dormivit tecum coram me hac nocte, & fecit stultitiam magnam contra jus & legem. Et evigilans mulier narravit somnium suum puellis suis; vixitque Glaphyra post somnium suum duobus tantum diebus, & mortua est, & appolita ad populum suum biduo postquam viderat somnium.*

Mors Glaphyra.

Somnium Archelai.

Simon Essenus.

Mors Archelai.
Josephus ait relictum Viennam in Gallia.

Archelaus quoque post mortem ejus, vidit somnium suum. † Et ecce novem spicae plenae, & optimae stantes in culmo uno, levatisque oculis Archelaus vidit taurum unum magnum stantem juxta spicas. Proferens autem taurus linguam suam, lambebat spicas, & devorabat eas. Hic evigilavit Archelaus à somnio suo, & narravit somnium suum uni ex sapientibus ut interpretaretur sibi. Dixitque sapiens ei: "Novem spicae sunt novem anni, quibus regnasti, taurus, quem vidisti lambentem, & devorantem spicas, est Caesar Romanus, qui hoc anno auferet regnum tuum. Factum est autem post quinque dies, ut ascenderet contra Archelaum exercitus Romanorum, & ligavit eum princeps exercitus catenis aereis, duxitque Romam, ubi & mortuus est. Regnavitque Antipater frater Archelai post ipsum, qui vertit nomen suum in Herodem.

C A P U T LXII.

Ant. XVIII. 4. & De bello Jud. II. 8.
Mors Augusti.
Tiberius.

Pilatus conatur inferre imaginem Tiberii in urbem.

Jos. Ant. XVIII. 5.
Pilatus occidit multos de populo.

IN diebus illis mortuus est Augustus Caesar תיבסר Pius. Et regnavit post ipsum תיבסר Tiberio Caesar. Hic autem Tiberius fuit vir malus & impius, qui misit פלסאס Pilatum principem militiae suae in Jerusalem; Habuit autem iste in manu sua imaginem exprimentem Tiberium Caesarem, conatusque est illam portare in urbem; sed prohibuit populus, ne ingrederetur civitatem. Dixerunt enim ad eum: "Ne ingreditur imago hominis in civitatem sanctam. Iratus autem Pilatus princeps militiae Romanae contra populum Juda, gladio interfecit multos à civibus Jerusalem, sed etiam multi ex militibus ejus prostrati sunt in terram. Porro in diebus Tiberii Caesaris non tantum in Juda tales factae sunt stulti-

stultitiæ, sed & Romæ, & in omnibus terris dominii ejus fecerunt stultitias majores, quam stultissimi ex populis, & cognationibus. *Referemus* autem hic unam ex stultitiis, quæ tunc Romæ factæ fuerunt. *Fuit* in diebus *Tiberii Caesaris* mulier quædam Romæ eleganti forma, & pulcherrimo aspectu, plena gratiæ & pulchritudinis supra omnes mulieres, ut etiam omnes qui eam intuebantur, dimitterent opus suum, ut contemplerentur eam. Multi vero appetebant concubitum ejus principes & magnates, nec tamen obtinere valuerunt, eo quod illa esset pudica, & marito addicta; vocabatur autem פאולִינָה *Paulina*. Et delectabatur illa mulier continuo versari in domo orationis. Et factum est quadam die, ut esset illa in ostio domus, viditque eam adolescens quidam nomine מונקלִוס * *Mundus*, qui erat Princeps quadrigarum *Tiberii Caesaris*, accensusque est amore erga pulchritudinem ejus, & exarsit desiderio ejus. Misitque ad eam nuncium dicens: Quod si voluerit consentire, ut juvenis ille dormiret cum ea ipse daturus esset pro mercede viginti millia Drachmarum aurearum. At mulier renuit ei obsequi, & præterea revelavit secretum, narravitque marito suo; qui deinceps diligenter cavir, ne illa exiret de domo sua.

Videns vero *Mundus*, quod non obedivisset sibi *Paulina*, excogitavit aliam rationem, ut obtineret eam. Abiit itaque ad sacerdotem, qui præfuit Templo Romano in diebus illis. Fuerunt autem in Templo illo duæ imagines una אסורִים *Isuris* altera אַנּוּבִּי *Anub*. Eratque *Anubis* major *Iside* in oculis populi, ut induceret eos in perversitatem. Adiit adolescens sacerdotem, & dedit ei mille dragmas auri, ut incitaret mulierem, & introduceret eam in Templum noctu, ut ipse expleret cum illa desiderium animæ suæ. Et sacerdos quidem astutia usus perrexerit, & locutus est ad mulierem dicens: "Sic locutus est *Anubis* Deus magnus: Ingredere Templum, & dormi de regione altaris mei, & consurgam in ipsa nocte, & colloquar tecum in abscondito; quia diligo te, ut pote quæ sis prophetissa mea. Quo audito gavisæ est mulier supra modum, & narravit marito suo. Dixit ei maritus ejus: "Et quis poterit abnuere id quod ipse Deus potestulavit? Abiit ergo mulier ad Templum, & extenderunt ei puellæ ejus de regione altaris stratum honoris. Dormivivitque illic mulier nocte illa; & egressæ sunt puellæ ejus de templo. Nam sic præceperat sacerdos.

Cum ergo illa obdormisset, surgens adolescens ex posteriori parte altaris in similitudine *Anubis* sub tectibus ejus, irrui in eam, ut oscularetur. Evigilansque mulier interrogavit eum dicens: "Quis es tu? Respondit: "Ego *Anubis* veni, ut amen te. Ait mulier: "Si tu es Deus, quare teneris concupiscentia mulieris? Poteritne Deus misceri cum muliere? Respondit juvenis: "Poterit cum muliere formosa qualis tu es. Sic enim mulier altera fecit, & peperit ei לִבּוֹס *Lobus* Deum sicut ego. Multæ etiam mulieres genuerunt Deos fimiles mihi. Et credit mulier. Dixitque: "Beata sum ego in filiabus, si Deus amet me. Non ergo repudiavit petitionem adolescentis, & ille dormivit cum ea usque

* Is qui *Josepho* Ant. XVIII. 4. מונקלִוס appellatur, & ejus Interpreti Lat. XVIII. 7. *Mundus*; aut in *Ben-Gurionis* exemplari mendosa *Mundus* scribebatur, aut ipse non recte legendo literam (d) in literas (cl) commutavit.

*Historia Paulina
Romana.
Antiq. XVIII. 7.*

911.

Mundus.

Isis, & Anubis.

912.

usque mane. Tunc abiit mulier in domum suam cum magno gaudio, & narravit marito suo omnia quae sibi evenerant in Templo. Qua de re plurimum exhilaratus vir ipse dixit: "Beati sumus, quod Deus nos visitavit. Sed & cunctae mulieres beatam dicebant illam: "Felix es tu, aiebant, O Paulina, quod cum Deo Anubi conjuncta fueris. Contigit autem postea, ut veniens Mundus loqueretur ad Paulinam dicens: "Felix es, O Paulina, quae sociata es Anubi magno Deo. Doce me, quaeso, à quo tempore. Siquidem non abnuisti Deo petitionem ejus, nec abnues cuilibet homini, & quemadmodum non prohibuisti arcana tua à Deo, sic in posterum non celabis homini, nec abnues petitionem ejus. Et quidem Deus magnus dedit mihi, quod tu negasti, ille enim introduxit te in Templum, & tradidit te mihi, ut explerem in te desiderium meum. Tu denegasti facere voluntatem meam sponte; & tunc accepisses viginti millia Drachmarum aurearum, quas obtuli tibi, & ecce Deus gratis concessit petitionem meam, absque argento & auro. Quando nomen meum erat Mundus, tu noluisti facere voluntatem meam, sed cum vertissem nomen meum in Anubin, fecisti omne desiderium meum. Disce ergo nunc & deinceps facere voluntatem meam. Quae cum audisset mulier vehementer contristata est, quod sic delusa esset ab isto viro. Et narravit viro suo, qui non potuit illam accusare; siquidem abierat de consensu ejus. Et ipse jusserat eam abire † in Templum. Audiens vero Rex Tiberius Caesar haec omnia, occidit sacerdotem, & diruit Templum, imaginesque demersit in fluvium Tyberim. Adolescentem vero non occidit, dixit enim: "Concupiscentia ejus praevaluit in eo, & amor mulieris inflammavit eum. Sed expulit eum in longinquum. Propter ista itaque scripsimus stultitias, quae factae sunt in diebus Tiberii Caesaris, ut ostenderemus talia facta fuisse in diebus ejus per universam terram domini ejus.

9a.
Ibid.

CAPUT LXIII.

Mortuo itaque Archelao filio Herodis Regis, regnavit Antipater frater Archelai. Et vertit nomen suum in Herodem. Et is quoque impie egit supra omnes, qui fuerunt ante eum nullas omittens abominationes, quas non faceret, regnavitque undecim annis super Israel. Ipse accepit uxorem Philippi fratris sui adhuc viventis in uxorem, licet illa haberet filios ex fratre ejus: eam, inquam, accepit sibi in uxorem. Occidit autem multos sapientes Israel. Occidit etiam יוחנן Yochanan Sacerdotem magnum ob id quod dixerat ei: "Non licet tibi accipere uxorem fratris tui Philippi in uxorem." Occidit ergo Yochananem Baptistam.

Herodas accipit uxorem Philippi fratris sui adhuc viventis. Jof. Ant. XVIII 9.

Cap. X.
Occidit Yochananem Sacerdotem magnum.

Transtulit autem Tiberius Caesar Rex Romanorum Herodem in terram

* In Edit. Constantinop. sic habetur, יוחנן אשר נבטל i. e. Ipse est Yochanan qui Baptizabat.

ram ספרד * Sepharad, ubi etiam mortuus est. Et regnavit pro eo אגריפס Agrippas filius Aristobuli filii Herodis magni, regnavit autem ille viginti tribus annis. In diebus ejus mortuus est Tiberius Cæsar, & regnavit pro eo גאיו Gaius, qui & ipse impietate superavit omnes qui fuerunt ante eum. Et appellavit nomen suum Deum, & præcepit sibi fabricari, & ædificari altaria per universam terram, & memoriam haberi nominis sui sicut Dei. Voluit etiam, ut omnes homines jurarent per nomen suum. Consentientes ergo ei omnes gentes ædificaverunt altaria, & juraverunt per nomen ejus, & mentionem ejus fecerunt veluti Dei. Sed Judæi noluerunt obedire voci ejus. Quamobrem excitata sunt bella. Dix- runt autem Judæi: "Pariter moriemur & non obediemus voci ejus, ne- que colemus eum."

Hispania.

Mors Tiberii.

Gaius.

Antiq. XVIII. 15.

Vult haberi pro Deo.

Judæi nolunt adorare eum.

In diebus illis miserunt incolæ terræ Egypti legatum ad Gaium & Regem Romanum nomine אפיון Apion. Et Judæi quoque miserunt nuncium ad Gaium nomine פילון Philon, virum sapientem admodum, qui composuit libros plurimos. Respondensque Apion coram Gaio Rege Romano dixit: "Omnes gentes memoriam faciunt nominis tui, O Deus, & ædificaverunt tibi altaria, jurantque per nomen tuum, per nomen scilicet Dei. At isti Judæi soli. Hic respondit ei Philo legatus Judæorum, & dixit, "Utique nos credimus in Deum Israel, neque erigemus altare nisi Jehovæ Deo nostro, neque mentionem faciemus nominis Deorum alienorum, neque jurabimus, nisi per Jehovam solum. Et nos libenter trademus animas nostras in mortem potius quam obediamus verbis vestris. Tunc iratus Gaius contra Philonem legatum ejecit à se cum contemptu. Ille autem egressus foras locutus est ad Judæos, qui expectabant eum in atrio Palatii Regis, & dixit ad eos: "Bonas facite vias vestras, & convertimini ad Jehovam in toto corde vestro; quoniam adest tempus tribulationis. Et dixerunt Judæi ad invicem: "Ne abscondamini hodie, quia tempus tribulationis est Israeli. Iratus est enim Gaius Rex Romanus vehementer; sed habemus remedium opportunum, & auxilium. Venite, & confugiamus ad auxilium primum, ad vetus auxilium patrum nostrorum: Ipse est Jehova Deus noster. Tunc abierunt ad domum orationis, & sanctificaverunt jejunium, & implorarunt auxilium tribus diebus; clamaveruntque ad Jehovam Deum Israel totis viribus, & exaudivit eos Jehova Deus Israel in jejunio & oratione."

84:

Legatio Apionis.

Philo.

Adulatio Apionis.

Responsio Philonis Legati Judæorum.

Zelus Judæorum.

Et factum est die tertia, ut suscitarer Jehova contra Gaium spiritum militum ipsius, qui gladiis districtis insilierunt in eum & interfecerunt, laceraveruntque & conciderunt eum in frustra, ita ut non potuerit sepe- liri; & devoraverunt Canes carnem ejus. Et in hunc modum sumpsit Jehova ultionem pro Judæis de Gaio Cæsare. Regnavitque pro illo כלאודיו Claudius Cæsar. Hic Claudius dimisit Philonem sapientem, & Judæos in terram suam cum honore magno. Abierunt itaque in Jerusa-

Cædes Gaii à mi-
litibus confossi.
Jof. Ant. XIX. 1.Claudius,
Cap. 2. & 3.

* Jof. Lat. De bello Jud. II. 8. sic ait: Herodes venit ad Caium à quo ob avaritiam increpitus, ad Hispaniam fugit. . . . Atque ita Herodes quidem in Hispania, peregrinante secum etiam uxore, de-
cessit. Sed idem Josephus Antiquit. XVIII. 14. ita scribit: Ipsum autem [Herodem] aeterno con-
demnavit exilio, habitaculum illi constituens in Lugdunensium Galliarum civitate. Videtur ergo Herodes è
Gallia fugisse in Hispaniam.

Jos. Ant. XIX. 3. *lem, & universus populus terræ diruit Altaria, quæ construxerant sub nomine Gaii per universam terram Israel.*

921.
Agrippa in gratia
apud Claudium:
Mors ejus.
Cap. 7.
Succedit Agrippa
filius ejus.
Cap. 8.
Mors Claudii.
Jes. Ant. XX. 10.
& De bello Jud.
II. 11.
Sub Agrippa ju-
niore contigit
captivitas & de-
solatio Templi
secundi.
¶ Hic definit
versio Lat. Mun-
steri.
Fuit autem Agrippa Rex Israel † in maximo honore apud Claudium Cæsarem Regem Romanum. Mortuusque est Agrippa. * Dies vero quibus regnavit super Israel fuerunt viginti tres anni. Et Regnavit pro eo Agrippa filius ejus, & regnavit ‡ viginti annis. Mortuus est etiam Claudius Rex Romanorum, Regnavitque pro eo Nero Cæsar.

In diebus Agrippæ hujus filii Agrippæ, & cunctis diebus regni ejus non quievit terra propter bella Israel adversus Romanos, usque ad captivitatem Juda in urbem Romam. Hæc captivitas facta est cum desolatione Domus Sanctuarii secundi anno vigesimo Regis Agrippæ mense quinto ipse est mensis **IN Ab**, nona mensis. Porro in diebus Agrippæ istius desolata fuit Domus. Et excitata sunt bella magna per universum terram Juda, atque per omnem regionem ¶ Syria, quam devastavit, & perdidit. Nam per viginti annos non cessavit Agrippa depopulari, & prædas agere, & occidere animas. Ediditque per omnem terram Syria stragem magnam cadaverum mortuorum, & etiam in Juda prostravit cadavera multa; donec ascendit contra eum Felix princeps militiæ Romanæ, cum exercitu ingenti & manu valida, percussisque Latronibus ejus cepit eum, & ligatum catenis æreis misit Romam. Misit etiam Felix Eleazarum Latronem Romam. Sed non purgavit terram à sanguine; nam crevit odium populi, ita ut unusquisque occideret fratrem suum.

Antiqu. XX. 11.
& De bello Jud.
II. 12.
Latrocinia in ur-
be, & in Templo
patrata.
921.
Sicarii.
Tunc ortum est magnum malum intra Jerusalem in plateis ejus, & in omnibus compitis ejus, & in Templo Jehovæ. Si quis enim odio haberet proximum suum, mercede conducebat adversus eum homicidam ex Latronibus, qui habens in manu sua gladium acutum exiguum utraque parte acutum, quem appellant cultrum [sicam] & abscondens latro cultrum sub vestibus suis, ibat per medium turbæ populi in platea, aut in Templo Jehovæ. Cumque invenerat virum, quem quærebat occidere, accedebat propius ad eum per medium populi, & urgens latus viri illius percutiebat eum cultro, & interficiebat. Et non cognoscebant eum, qui percuſſerat. Sic jugiter faciebant singulis diebus in medio Jerusalem. Ii gestabant cultros per medium populum, lugebatque populus vulneratos. Et videbant quidem quotidie † ante oculos suos mortem, interfectorem autem non videbant. Unde appellaverunt mortem illam mortem cæcam, eo quod non haberet oculos. Timuit ergo populus vehementer à facie Latronum gestantium cultros. Subtiles enim erant Sicarii, & veloces in actione sua, & peritissimi erant ad interficiendum quemlibet per astutiam suam. Societate jungebant se, & amicitiam testabantur hominibus, uno die vel biduo donec ille homo fidem ipsis adhiberet, ita ut secure ambularet cum eis per medium populum. Et tunc (Sicarius) percutiebat eum cultro, & interficiebat. Mox & ipsi flebant eum coram oculis populi; & nemo sciebat quis percussisset eum. Itaque mortui sunt plurimi per subtilita-

* Josephus ibid. ait Agrippam Septimo regni sui vita privatum, ætatis vero quarto & quinquagesimo. Quæ hic habet Ben-Gurion de Agrippa juniore omnino sunt commentitia.

† De annis Agrippæ junioris vide infra Notam fol. 116: infine.

tem actionis hujusmodi, & per astutiam impietatis istius. *Tunc occisus est* Cedes Nathanis Sacerdotis. Josephus Jonathan Pontifex appellatur. *Nathan Sacerdos* vir justus, pius, & bonus; & mortuus est in medio Atrii; & nemo cognovit quis eum percussisset. Multi deinde instar illius julti, pii, & sapientis occisi sunt in diebus illis; ita ut ingravesceret terror *Sicariorem* magis quam terror belli, & ambularent in medio *Jerusalem* habentes unusquisque arma sua in manibus, & induti lorice à facie *Sicariorum*. At vero ex infima plebe illi qui non habebant loricas, timuerunt à facie gladiatorum *ficariorum*, & *egressi sunt de Jerusalem cum* uxoribus suis, & parvulis, & cum omnibus, quæ ad se pertinebant, & abierunt huc & illuc ad peregrinandum, & fugiendum à facie *Homicidarum*. Dixerunt autem *Latrones* ad *Felicem* principem militiæ *Romanorum*: "Ecce viri egressi sunt de *Jerusalem* ad rebellandum contra Regnum *Romanorum*. Misit ergo *Felix* post eos exercitum, & percussit Felix percussit latrones & Sicarios. eos in ore gladii à viro usque ad mulierem, à parvulo uique ad lactentem, & ne unus quidem ex eis remansit.

CAPUT LXIV.

EO tempore exortum est bellum inter Judæos, & Romanos, quia re- Antiquit. XX. 18. & De bello Jud. II. 14. bellaverant Judæi adversus Romanos propter *פלורוס* † *Florum* Initium belli inter Judæos, & Romanos. Florus, causa belli. principem exercitus Romanorum, eo quod aggravasset jugum suum super Judæos, & multa flagitia perpetrasset in *Jerusalem*; ita ut effuderit sanguinem innocentem, adulteratus sit cum mulieribus, & virgines violaverit in civitatibus *Juda*, præterea fuerit avarus, vastator, & crudelis. † Tunc temporis venit *בִּירוֹנִיקִי* *Beronike* soror *Agrippæ Regis*, ut adoreret *Jehovam* in *Jerusalem*. Viditque; Et ecce *Florus* premebat vehementer *Israelem* propter tributum, & multos ex eis interfecit in Atrio. 88. Berenice. De bello Jud. II. 15. Mox egressa est *Berenice*, ut heret & supplicaret *Floro*, ut clementia uteretur erga populum, quia flagrabant viscera ejus super illos. Sed nulla usus est clementia. Quin & ipsam quasi derisit sororem regis, dum incederet discalceata in *Templo Jehovæ*. Quo factum est, ut ludibrio haberetur. Tunc illic forte aderat juvenis quidam fortissimus nomine *Eleazarus* filius *Anani*, qui pater ejus erat *Sacerdos magnus*. Cum ergo esset *Ananus* *Sacerdos magnus*, *Eleazarus* autem filius ejus vir juvenis, fortis & firmus corde, vidissetque ille juvenis ea omnia quæ fecerat *Florus Israeli*, accensus est zelo magno, & sonuit tuba. Congregatæque sunt ad eum turbæ juvenum & *Latronum*, viri bellatores; & ortum est prælium, commissæque pugna cum *Floro* & cum militibus *Romanorum*, & conflixerunt cum eis, percusseruntque illos plaga magna. De hoc Eleazaro apud Josephum prima mentio est infra Cap. 17.

† *Josephus* ibid. *Florus* igitur fuit, qui nos contra Romanos bellum fecit assumere. . . . Initium quippe sumpsit hoc bellum secundo quidem administrationis *Flori*, duodecimo autem *Neronis imperii*. Et de bello *Jud* addit: . . . Septimo decimo autem regni *Agrippæ*, mensis *Maii*.

Jos. De bello Jud.
II. 17.

Agrippa Roma re-
vertitur.

Cap. XVI.

23:

Conatur Judaei à
bello detertere.

Oratio Regis A-
grippa.
De bello Jud. II.
16.

Et prævaluit *Eleazarus* adversus *Florum*, & omnes milites ejus prostravit in terram. Fugit autem *Florus* de *Jerusalem*, evasitque solus in *Aegyptum*. Et dum fugit offendit per viam *Agrippam* Regem *Roma* redeuntem à *Nerone Cesare* in terram *Juda*; Tunc narravit ei omnia, quæ sibi contigerant cum juvenibus *Judaeorum*. Cumque *Rex Agrippa* pergeret ex *Aegypto* in *Jerusalem*, soror ejus *Berenice* misit Epistolam ad fratrem suum Regem *Agrippam*, ut auxilio adesset *Judeis*. Quin & omnis populus egressus est de *Jerusalem* obviam Regi *Agrippæ* itinere sexaginta *Stadiorum*, & prostraverunt se coram illo, & dixerunt: "Vivat dominus noster *Rex Agrippa*. At *Rex Agrippa* quærebat pacem urbis, & pacem populi. Venitque *Rex* in *Jerusalem*, & cum eo duo principes *Romanorum* in majora castra ejus. Cumque ingressus esset *Agrippa Rex* in medium *Jerusalem* omnis populus cepit clamare ad Regem clamore magno, & dixerunt: "Serva nos, O *Rex*, & sit manus tua nobiscum in auxilium nostrum, quia non t ultra serviemus *Romanis*. Quæ cum audisset *Rex* misericordia motus est super populum, & clementia usus est erga illos. At vero multum displicuit in oculis Regis *Agrippæ* statim ut audivit verba eorum, quibus aiebant se rebellionem moliri adversus Imperium *Romanum*. Congregavit ergo populum in *Atrio* in ipso vestibulo *Templi*, & omnes seniores *Israelis* quoscunque optimos ex illis, & ipsum Sacerdotem magnum *Ananum*. Tunc narravit illis omnem potentiam *Romanorum*, & robur regni eorum, & omnes nationes quas deleverant ie circuitu; ita ut nullæ ex eis reliquæ superessent aut evaserint. Deinde illos enixe deprecatus est, ne conflagrare auderent cum *Romanis*, neve in certam ruinam committerent reliquias *Israelis*.

Præterea locutus est ad eos *Rex* in hæc verba: "Audite, inquit, & attendite fratres mei. Novi quantus sit dolor, & quanta tristitia in cordibus vestris, & ipse ego tristissimus sum, & sollicitus vobiscum, eo quod manus nostra festinat conferere bellum cum *Romanis*. At vero si audieritis consilium meum, tum bene erit vobis, quia ubi est locus consilio, ibi salus, sustinete parumper super vos jugum principum *Romanorum*, donec ego mittam literas de pace ad *Neronem Cesarem*, ut à vobis recedere faciat hosce principes, neque festinetis in libertatem vosmetipsos asserere, quia multi homines, dum querunt se in libertatem vindicare, in duriores servitutem se præcipites dederunt. Præterea multi de populis nostris pessimi sunt, & filii *Belial* quærentes miscere prælia ita ut bello summopere delectentur: quia hoc opus eorum est, ut succumbant boni per improbitatem ipsorum.

"Audite ergo verba mea, & qui sapiens est intelligat secum, qui vero stultus, seu minus sapiens, discat ex meis verbis. Quapropter habete silentium, & tunc bene erit vobis, & mihi; quia loquor ad vos quiete, vos vero audietis & intelligetis. Si vero minime silueritis, sed vociferationibus contendatis ad litigandum, & disceptandum, duo mala committetis, nam abrumpetis sermonem meum, & vos quominus audiat ipsi impeditis. Quo fiet ut ad verba mea non attendatis. At at, patientiam habete: statim enim literas mittam ad *Cesarem*, & amovebit à vobis Principes istos

" istos nequissimos, & mittet vobis præfectos mansuetos. Cum enim † præ-
 " fecti mansueti vobis aderunt, tunc libertas vobis reputabitur, non vero
 " servitus. Quod si præfectus sit superbus, tunc dura instat servitus.
 " Nunc itaque patientiam habete, neve illos convitiis laceffatis, licet im-
 " pii sint. Satis probrosum est illis, ita malum perpetrare in propatulo :
 " sed in abscondito conantur illud facere. At si illos convitiis lacefferi-
 " tis, ipsi indurabitis facies illorum, & facient malum in propatulo. Et
 " qui nunc iudices, & præfecti sunt, hostes & inimici evasuri sunt. Me-
 " lior est autem præfectus vel malus, quam inimicus iustus: ille enim in
 " abscondito devorat homines, at hic in propatulo homines perdit. Ne
 " ergo bellum iis inferatis, intelligite & cognoscite. Feræ sylvæ quæ
 " sunt sub potestate filiorum hominum, retinentur & coercentur vincu-
 " lis ferreis, videlicet leones, lupi, & leopardi. Si illas non lacefferis,
 " neque te laceffunt, sed quietæ manent, neque malum inferunt, neque
 " perdunt, si vero propius adeas locum earum, & laceffas illas, illico
 " laceffunt te, interficientque te ipsum, & multos alios. Audite & cogno-
 " scite, ex ardente febris, si ab ipso statim initio illi remedium adhibeas,
 " statim ingravescit, si vero moram aliquam feceris, sensim deservescit
 " ardor illius sponte, ac omnino tandem morbus evanescit.

" Nunc itaque iram vestram cohibete, ne excitentur adversum vos *Cæ-*
sar, & totum imperium *Romanorum*, ut bellum vobis inferant. *Cæsar*
 " enim minime quærit malum vestrum, neque misit illos præfectos animo
 " lædendi vos, sed oculi ejus non possunt intueri ab occidente ad orien-
 " tem, neque manus ejus attingere valet ab ipsa *Roma* adusque huc; Quia
 " ipse caro & sanguis est. Attamen si velitis expectare, mittam legatos ad
 " *Cæsarem*, & auferent à vobis præfectos istos in pace, absque bello, &
 " ulla sanguinis effusione. Si vero obstinato animo contendatis bellum
 " gerere cum Imperio *Romano*, necquicquam proficietis. Quia Deus il-
 " lis favet auxilio in universa terra. A fine ejus usque ad extremum illius
 " dominantur, & omnes gentes servient illis, donec etiam tandem veniat
 " terminus ipsorum.

" Præterea nationes omnes, quæ serviunt *Romanis*, sua interesse existi-
 " mant opem eis ferre, ut pugnent pro illis. Nunc ergo audite, & animad-
 " vertite nomina nationum quas *Romani* sibi subjecerunt, & non erit
 " ignominia vobis servire *Romanis*. Gens quæ appellatur *Ἰωνιᾶν Atheni*,
 " † qui habitant in terra *Ἰωνίαν Javan*, gens fortis, & valida, qui incende-
 " runt domos & urbes suas, ne descenderet adversus illos *Xerxes*
 " Rex *Persarum*. Tunc enim venerat adversus eos cum exercitu ingenti
 " valido & potentissimo; ita ut innumerus esset exercitus ejus, neque
 " posset terra *Asia* continere multitudinem exercitus ejus. Dicebat enim
 " *Xerxes* Rex *Persarum*: Exsiccabo mare, & in aridam convertam vesti-
 " gio pedum meorum cum multitudine exercitus mei: quinetiam am-
 " bulabo cum multitudine navium mearum per medium terræ, & conver-
 " tam terram in mare. Elevatumque fuit cor ejus propter multitudinem
 " exercitus ejus. Tunc egressi sunt *Athenienses* in occursum illius, & si-
 " mul commiserunt prælium, & straverunt de multitudine *Xerxis* Regis

Jos. De bello Jud.
II. 16.

Agesilans.

Alexander M. &
Annibal.

94.

Sabbaton Ruv. v. c.
sup. c. 3.

Sina.

Lege כריתן
Britan. seu Bri-
tannia.

Franci.
Bourgogne.
Normania
Britannia minor
quæ & Armorica.
Dania vulgo
Danmark.

Anglis.
Irlandis.

Tathros.

Ægypti.
Arabes.

Perfarum cadavera innumera, ipse vero fugit ab eis in navem parvam,
& evasit. Nunc vero illi Athenienses qui prævaluerunt adversus Xer-
xem Regem *Perfarum*, quique subjecerant nationes magnas & robustas,
ipsi nunc serviunt *Romanis*. Gentem *Macedonum*, quæ tot bella fortiter
& præclare olim gessit, nunc unus è principibus *Romanis* hodie mode-
ratur imperio, cujus nomen אַנִּיסִילָה † *Agesila*, hic dominatur genti
illi; & ipsi amant servire *Romanis* dominis suis.

Gens *Macedonum* & Gens *Africa*, quibus olim erant duo Reges va-
lidi & robusti, qui subjecerant sibi omnes nationes terræ & illas humi-
liaverant, nunc non erubescunt servire *Romanis*. Cum antea ipsi vo-
luisse subjugare *Romanos*, nunc servi facti sunt *Romanis*. Duæ
illæ, inquam, nationes serviunt *Romanis*, neque profuerunt quicquam
Philippo divitiarum suarum, neque *Alexandro* fortitudo sua. *Philippus* enim &
Alexander Magnus, cum nollent servire *Romanis*; sciretque *Alexan-
der* se non posse cum illis Bello contendere, egressus est de terra *Mace-
doniæ*. Quin & plaga septentrionalis; & omnis multitudo nationum,
quæ habitant in plaga septentrionali, usque ad montes perpetua nive
rigentes nemini hominum usquam servivit, præter quam *Romanis*,
omnis etiam plaga meridionalis usque ad montes arenæ torridæ. Illi
quidem seminant, sed *Romani* converrunt messes illorum. Omnis terra
Chus & montes *Eden*, † & tota gens, חַמְרוֹן *Chamaron* & גִּנִּיאוֹרָה
Geniava, & quæ ultra sunt usque ad montes tenebrarum, & fluvium
vehementem שַׁבְּתוֹן *Sabbaton* pervenit dominatio *Romana*, & ideo
ultra non progressi sunt tantum, quia nullus patet transeundi locus ho-
minibus. Omni terræ *Indiæ* usque ad terram צִיִּיִם *Tsinim*; & ad
ipsam usque terram, quæ subjacet orienti soli ad extremam scilicet ter-
ram *Sinarum* hodie dominantur. Omnis etiam terra Occidentalis usque
ad terram קְרִיתָן *Kritan*, suscepit in se Imperium Romanum, in quam
qui transit, incedit per vias novas, & loca ad quæ nulla usquam navis
appulerat. Ecce illi navibus affecuti sunt. Et jam illi populi negotian-
tur, & pendunt tributum *Romanis*. Gens פֶּרְקָנוֹס *Francus*, gens for-
tis & valida, & gens בּוֹרְגוֹנִיָּה *Borgonia*, populus robustus & omnis
terra נוֹרְמַנִּיָּה *Normania*, usque ad mare *Oceani* terra בְּרִטַנִּיָּה *Britannia*
finis terræ. Terra דַּנִּיִּשְׁכִּי *Danisch*, qui habitant in terra טַנְמַרְקָה *Tan-
marka*, qui delitescunt in medio fluctuum maris *Oceani*, ne serviant
Romanis; ecce tandem pervenit ad illos dominatio *Romana*; ipsique
serviunt hodie *Romanis*. Gens אַנְגְּלִישִׁיִּשׁ *Anglisch*, & אִירְלַאֵנְס
Irlandas, qui habitant in אִירְלַנְדָּה *Irlanda*, in medio maris *Oceani* in
insulis, hodie serviunt *Romanis*. Sed neque פַּתְרוֹס *Patrus*, quibus-
cum fœdere conjuncti estis vobis auxilium ferent, quia *Romani* perpe-
tuo jugum grave illi imponunt. Neque dixeritis in corde vestro, quod
Romani sunt sicut Ægyptii aut Arabes, quibuscum assuefacti estis

† Quam erudite hic Ben-Gerson *Agesilaum* facit Romanum, & eum sub *Nero* hoc tempore
præfuit *Macedoniis*, nemo non videt nisi qui est omnis antiquæ Historiæ ignarus. Ipse sane Ben-
Gerson in suo Jos. Latino hoc potuisset videre, quod *Agesilaus*, de quo loquebatur *Agrippa*, *Lacedæ-
monius* fuit, non Romanus.

“*prælium committere*, quia illi longe diversis armis utuntur, dum pugnant. Præterea superant divitiis, & opibus cæteras omnes nationes, quia ceperunt divitias omnium gentium. *Neque vero vobis augeat animos, & fiduciam murus Jerusalem, quia Romani murum maris Oceani perruperunt.*

Præterea addidit Agrippa multa verba, quæ hic non scripsimus. Tum demum sic allocutus est Agrippa: “Bene adhuc estis, amici mei carissimi, bene adhuc estis. Dum adhuc naves stant in portu *Cæsareæ*, seipsas tutantur à tempestate. At vero posteaquam veneris in medium maris, non est locus tutandi teipsum à tempestate, à fluctibus maris, qui sunt in medio maris; quia non est portus ubi quiescas, sed undique tempestas, & pavor mortis. Mox addidit: “*Ponite corda vestra, & animo perpendite amorem patriæ vestræ, amorem filiorum, & uxorum vestrarum, & parvulorum, amorem Sanctuarii vestri, amorem sacerdotum vestrorum, vestri etiam miserescite*, ne forte destruat omne opus manuum vestrarum: animo perpendite verba mea, quoniam locutus sum de salute animarum vestrarum in auribus vestris. Pacem quam mihi elegi cum *Romanis*, locutus sum vobis; si audieritis, & pacem feceritis, ego una vobiscum consentio, si vero bellum elegeritis, vos soli gerite; si pacem, ego & vos; si bellum, illud absque me gerite. Tum elevavit vocem suam Agrippa, & flevit; fleveruntque cum illo omnes seniores, & sapientes ex senioribus *Israel* optimi quique. Ipse etiam *Ananus* Sacerdos magnus flevit.

94:

Audita oratione
Agrippa flevit
omnes sapientes.

At vero Eleazarus filius ejus fortissimus, & cum illo turba multa, & valida plurimum è junioribus Latronum non fleverunt, neque audierunt, neque aures præbuerunt eis, & confestim districtis gladiis insilierunt in principes Romanos, qui venerant cum Agrippa Rege ab urbe Roma, & interfecerunt illos, & omnes viros eorum, qui venerant cum illis, & etiam omnem multitudinem eorum, qui erant cum Agrippa Rege in *Jerusalem* & *Juda*; Quod cum vidissent Seniores *Juda*, & omnes sapientes, & pii viri, qui cum eis erant, id nempe quod factum esset, fugerunt de *Jerusalem*, quia timebant à *Nerone Cæsare*, & crudelitate Romanorum, occupaveruntque arcem *Sion*, & manserunt illic, quia nolebant seniores, & sapientes, & pii viri una consentire cum Romanis.

De bello Jud. II.
Eleazarus autem
& Latrones ir-
ruunt in Roma-
nos.

Itaque ortum est magnum bellum inter Latrones & Sapientes, ceperuntque Latrones Templum *Jehovæ*. Tunc audierunt Eleazarus & omnes socii ejus, qui comitabantur illum, fugisse seniores populi, & duces eorum, & ipsos esse in monte *Sion*. Mox perrexerunt ad illos, & ad internecionem deleverunt ex eis populum multum, & prævaluit manus eorum adversus sapientes & seniores. Et timuit Rex Agrippa turmam Latronum longe numero majorem præ illis, cumque ipse esset in castris extra urbem, misit duos tribunos fortissimos, nomen unius Darius, nomen alterius Philippus, & cum eis sex millia virorum bellatorum ad auxilium Seniorum & Sapientum, & omnium qui requirebant pacem. Et prævaluerunt adversus Eleazarum, & juvenes Latrones socios illius, & percusserunt eos plaga magna; pugnaveruntque per septem dies; ac tandem prævaluerunt

Bellum inter Sa-
pientes, & Lattro-
nes.

Agrippa mittit
auxilium Sapien-
tibus.

94:

Jos. De bello Jud.
II. 17.
Ingravescit bel-
lum.

Prælium in
Templo.

Palatium Agrip-
pæ incenditur.

Et domus Bereni-
cæ.

Cap. XIX.

94 : :
Cædes Judæorum
Cæsarea & in tota
Syria ac præser-
tim Damasci.
Cap. XXV.

‡ Josepho decem
millia tantum.

Cap. XIX.

Ultio Judæorum
in Damascenis, &
per totam Sy-
riam.

valuerunt adversus Latrones, & fugaverunt eos eundo, & percutiendo usque ad Templum. Fuitque bellum vehemens ab illo die & deinceps inter Eleazarum, sociosque ejus Latrones, & inter Agrippam Regem, & exercitum ejus, Seniores, & Sapientes, & Principes qui cum eis erant.

Tunc principes Regis Agrippæ ingressi sunt templum, & cum eis milites Regis, sed à tergo insilerunt in eos viri gestantes cultros, qui erant à partibus Latronum, & immiserunt se usque in medium turmæ cohortis Regis, quæ erat in Templo Jehovah, & percusserunt Cultris quoquo versum huc & illuc in cohorte Regis, quia lanceæ & gladii longiores districti erant in manu virorum fortium Regis secundum morem belli; at vero viri gestantes cultros, & illos breves, invadebant à parte inferiore corporis, & confodiebant subtus thoracem. Itaque ceciderunt multi ex cohorte Regis, qui venerant in Templum Jehovah. Et sic rursus prævaluit manus Latronum, percusseruntque ex eis plaga magna, ceteri fugerunt. Et exiit de Jerusalem cohors Regis, & cum ea Darius & Philippus Princeps Regis, & cum eis Seniores & Sapientes, & omnes, qui requirebant pacem, abieruntque ad Agrippam Regem. Interea vero Eleazarus filius Anani, & juniores Latronum dominabantur super Jerusalem per malitiam suam.

Tunc turba Latronum ascendit in medium Jerusalem, & incenderunt domum Regis Agrippæ, quæ erat in Jerusalem, & omnes thesauros ejus, & omnes domos gazarum ejus, & rerum desiderabilium divpuerunt sibi, omnia insuper quæ in thesauros collegerant patres ejus. Succenderunt itiam igne omnia scripta debitorum & literas contractuum, quæ erant in domo Regis Agrippæ. Succenderunt quoque domum Berenices sororis Regis, & omnes artifices, qui jussu Regis operibus intenti erant trucidarunt, crevitque dominatio eorum in Jerusalem.

Tunc temporis in cunctis urbibus Syriæ, ubi Judæi cum Syris simul habitabant, fiebat certamen inter Judæos, & Syros in cunctis urbibus Syriæ, quin & Cæsarienses † cohortem Romanorum introduxerunt in urbem suam, & occiderunt omnes Judæos, quos invenerunt in urbe. Ita etiam viri Damasci inierunt consilium de occidendo omnes Judæos, qui erant in medio ipsorum, secretumque suum absconderunt, neque illud uxoribus suis revelarunt, quia multe ex illis servabant legem Judæorum, & statuta Israel custodiebant. Tum nocte ipsa surgunt Syri. viasque, & aditus, & domos urbis occupant, & occidunt ex illis circiter ‡ viginta millia Judæorum; quia unusquisque Syrorum habebat arma in manu sua, Judæi autem nudi in cubilibus jacebant, neque quidquam ea de re compertum erat illis.

Cumque audivissent Judæi, qui erant in Jerusalem, omne malum, quod fecerant Syri cunctis Judæis in terra ipsorum, confestim succinxerunt se armis suis, & cursu contenderunt Damascum sicut leones, seu lupi orbatu catulis suis perciti ira, & furore magno, incenderunt palatia eorum igni, & percusserunt Damascenos in ore gladii à viro usque ad mulierem, à parvulo usque ad lactentem, à tauro usque ad ovem, & à camelo usque ad asinum. Et ita fecerunt in multis urbibus Syrorum; nam percusserunt illos in ore gladii, neque miseratione moti sunt super senem, aut mulierem,

mulierem, neque pepercerunt infanti, neque parvulo; sed omnes interfecerunt crudeliter, & dejecerunt ex Syris in medio urbium ipsorum dejectione illa magna, qua occiderunt senes, & parvulos lactentesque eorum interfecerunt, eo usque ut ipsos lactentes ab uberibus matrum jugularent. Fœtuitque terra Syriæ ex odore occisorum suorum, quia non erat eis qui sepeliret: nam deleverunt Judæi totam terram Syriæ, & vastaverunt illam. Et nisi *קֶסְתִּי* Kesti Princeps exercitus Imperii Romani liberasset terram Syriæ de manu Judæorum, tunc periisset omnis memoria terræ Syriæ, & totius terræ Soba.

Cestius

Postea profecti sunt omnis populus Judæorum de Syria, ut venirent in terram Juda, & pervenerunt ad urbem Scythopolis, quæ pertinebat ad Syriam, ut pugnarent adversus illam, quia relicta fuerat in Syria, eo quod esset urbs munita. Et tunc temporis Judæi, & Syri una habitabant ibi. Cum ergo accessisset exercitus Judæorum ante conspectum urbis, clamaverunt ad Judæos, qui habitabant in medio illorum de pace. At vero Judæi habitantes Scythopoli non responderunt fratribus suis pacem. Econtra maledictis atrocibus, convitiis, & injuriis persecuti sunt. Judæi enim, qui illic habitabant cum populo Syro, habitabant una instar fratrum. Præterea multi ex tribu Levi erant, & magno animo præditi. Et dixerunt ad illos copiarum Juda: "Venimus ad pacem vestram, & ut auxiliemur vobis. Quibus responderunt Judæi, qui in Scythopoli erant: "Non accipiemus pacem vestram, neque auxilium vestrum. Timuerunt ergo copiarum Juda, dixeruntque se jam proficisci ad pergendum in Jerusalem, & statim se reversuros illuc. Habebant enim secum ingentem vim argenti, & auri cujus non erat muneris, quam secum attulerant de Syria.

Scythopolis.

95.

At vero Syri, qui habitabant Scythopoli dixerunt unusquisque ad proximum suum: "Ecce Judæi reversuri sunt ad pugnandum contra nos. Tunc isti Judæi, qui habitant inter nos, si forte pacem incant cum illis, tradituri sunt urbem in manus eorum, & vindictam à nobis repesent, sicuti fecerunt reliquo populo urbium Syriæ. Dixerunt ergo ad Judæos habitantes in medio ipsorum: Audivimus copias Judæorum reversuras ad pugnandum contra nos, nunc itaque egredimini ab hac urbe cum uxoribus vestris, & filiis, & parvulis vestris, & habitate in sylva proxima huic urbi, usque dum discesserint à nobis copiarum Juda, quæ veniunt ad pugnandum contra nos. Et tunc revertemini ad nos. Sic ergo fecerunt Judæi, egressique sunt ex urbe, & habitaverunt in sylva.

Scythopolitani eliciunt Judæos ex urbe sua.

Porro ibi erat juvenis quidam nomine Simon vir violentus, & formidabilis, procerus statura, & latus corde, potens brachio, vir fortis, & robustus corde, qui multos deleverat de populo Juda, ut inveniret gratiam in oculis gentium, vendideratque plurimos de populo Jehovæ. Cum ergo venissent copiarum Juda adversus Scythopolim, ut ipsam funditus deleant, Simon iste continuo prædibat in conspectum copiarum Juda, & multos ex eis occidebat, & retrocedere illos cogebat, ita ut Simon nusquam siverit copias populi Juda delere urbem Scythopolis, & interficere cives illius. Sed postquam reversus est Simon in sylvam, ut tutaretur reliquias Judæorum,

Simoni fortitudo, & incertus.

95.

Jof. De bello Jud.
II. 19.

Serages Judæorum.

qui illic erant ex habitatoribus Scythopolis, & cum eo pater ejus Saul; qui quidem erat vir nobilis, & senex, multique alii senes Scythopolis habitatores, & turba multa cum eis.

Tunc congregati sunt Romani, & Syri simul ita ut componerent exercitum ingentem. Mox abierunt in sylvam, occideruntque omnes Judæos, qui illic reperti sunt, quotquot erant de habitatoribus Scythopolis, numero tredecim millia animarum. At Simon ipse, & domus patris ejus cum familia sua, & sene patre suo constitit ex adverso aquarum iylvæ castra metatus juxta fontem, aquæ lympidæ. Ingressique sunt in mediam sylvam, ut interficerent Simonem, & patrem ejus, & omnem ejus familiam, donec nullus ex eis superstes relictus esset. Vidit ergo Simon: Et ecce copiæ Romanorum, & copiæ Syrorum veniebant ad se. Mox stricto gladio cucurrit adversus illos, percussitque illos plaga magna, & eos retrocedere compulit. Rursusque congregati sunt adversus illum turba multa, cumque vidisset turbam multam congregari adversum se, solusque relictus esset, neque spes ulla evadendi superesset, constitit super tumulum quemdam habens gladium strictum in manu sua, & dixit: "O Syri & Romani habitatores Scythopolis, audite, & loquar ad vos pauca verba, verba tristitia & doloris cordis. Profecto nunc cognovi vos in justitia & judicio bello contendere, sed numquid non clementia utimini erga me, me, inquam, qui liberavi vos de manu copiarum Judæ, neque permisi illos destruere, & desolare urbem vestram, & interficere vos, & uxores vestros, & filios, & filias vestras gladio, quemadmodum fecerunt cæteris urbibus Syria? Quinetiam gessi vestra bella, & occidi multos de populo meo, & de familia mea, ut invenirem gratiam in oculis vestris, & dedi vobis in arrham & pignus sanguinem meum, & sanguinem illorum, & servavi amorem in extraneos, odium vero & inimicitiam in populum meum causa vestri, occidi de populo meo patres super filios; & filios super patres, vos vero nunc retribuistis mihi retributionem malam pro operibus meis bonis erga vos. Verum quidem est, quod Deus suscitavit vos, ut retribuereis mihi hanc retributionem in justitia & judicio, ut occidatis me, & propterea quod liberavi vos. Nunc vero ecce ego morior, sed percitus ira, & furore magno contra me, & ulciscar in me metipsum, eo quod interfeci socios & amicos meos, & interficiam meipsum propria manu ad ulciscendum sanguinem fratrum meorum, quem effudi per meipsum; quia ego jam factus sum illis vindex sanguinis, & ut ostendam vobis robur, & fortitudinem meam, ne forte gloriemini de me; quasi cecidissem coram vobis in prælio, & dicatis: quia ecce nos interfecimus Simonem fortem Judæ. Ecce eligo interficere meipsum manu propria, & quidem in judicio, quia sic ulciscar in meipsum, eo quod effudi sanguinem multum de sanguine fratrum meorum, mihi ipse mortem inferam sponte, tanquam homini quem lex morti adjudicavit.

Interea dum loqueretur hæc verba, oculi ejus erant sanguine suffusi, & os ejus identidem spumabat, quod ei contingere solebat, cum exerere incipiebat fortitudinem suam. Tunc excanduit ira, & omnem misericordiam

diam abiecit, & clementiam prorsus exiit. *Mox corripuit patrem suum, abstulitque illum à medio sylvæ, & interfecit eum, postea occidit matrem suam, ne sibi supplicaretur pro filiis infantibus, neve cor utriusque doleret super illos. At uxor ejus sponte libenterque accurrit, & tetendit collum suum gladio, ne videret filios suos, dum morerentur. Deinde accurrerunt pueri filii Simonis, & obtulerunt colla sub gladio, ut non viderent mortem patris sui, & ne superstites essent in manu inimicorum suorum. Tum post eos occidit omnes homines familiæ suæ, & omnes filios domus suæ, & comportavit omnia corpora eorum in unum locum, tanquam vir qui vellet pugnare, ne videret quemquam ex omnibus hominibus familiæ suæ in manu inimicorum suorum: ipse enim omnes confecit. Postea denique elevavit dexteram suam, & interfecit seipsum cum magno animo & fortitudine, ne quisquam accederet ad se ex alienigenis, & labem inureret fortitudini suæ gloriaturus adversum se, dicensque: "Ego interfeci illum. Quæ omnia fecit Simon fortis, ut ulcisceretur in seipsum, eo quod servasset amorem in alienigenas, odium vero in populum suum, ut ostenderet vires suas, & fortitudinem: mortuusque est morte prorsus aliena, & diversa à cæteris. Quæ quidem mors exemplum est magnanimitatis, cujus nos memoriam habemus.*

Simonis magnanimitas.

95:2

CAPUT LXV.

Post hæc omnia, cum ita rebellassent *Judei* adversus *Romanos*, & interfecissent Principes *Romanos*, omnesque copias eorum delevis-
sent: *Agrippa Rex abiit à Romam*, & certiorum fecit *Neronem*
Cæsarem Regem Romæ de his omnibus, quæ contigerant. Itaque misit
Nero Cæsar Cestium Principem exercitus *Romani*, qui tunc morabatur in
Syria, & cum illo manum excelsam de exercitu *Romanorum*, pugnaverant
enim cum Rege *Persarum*, percussitque, & funditus deleverat eum.
Deinde redegerat Regnum *Persarum* in potestatem *Romæ*: hunc jussit
Nero Cæsar ascendere adversus *Judam*, & habere verba pacis ad popu-
lum, & loqui ad cor illorum, ut reduceret illos in fœdus & pacem.

Cap. 20.
Agrippa Romanus proficiscitur ad Neronem. Cestius mittitur in Judam.

Ascendit ergo Cestius in Judam. Egressusque est *Agrippa* obviam ei,
narravitque illi omnia quæ contigerant sibi cum *Judeis Latronibus*; &
quomodo locutus fuerat ad illos, de iis quæ pertinebant ad pacem, sed
noluerant audire vocem suam: præterea quomodo succenderant palatium
suum, & diripuerant sibi thesauros suos, deprædatique omnia quæ ad se
pertinuerant; quæ cum audisset *Cestius* verba *Agrippæ* lætatus est maxime.
Jam enim occasio aderat ulciscendi *Judeos* propterea quod effuderant plu-
rimum sanguinis de exercitu *Romanorum*, & habitatorum terræ *Syriæ*.

Cap. 21.

* In *Josepho* Lat. Cap. 20. sic legitur: *Ipsa siquidem [Agrippa] perrexerat ad Cestium Gallum Antiochiam &c.*

Jos. De bello Jud.
II. 21.

Casarea.
Joppe.

Sepphoris.
96.

Congregavit ergo Cestius exercitum magnum, sicut arena quæ est in litore maris quantum quantum, venitque Cestius ad urbem Casarea, viditque, quod non pulchra esset structura ejus, jussitque Cestius ut incenderetur. Succenderunt ergo illam. Inde profectus ad urbem Japho cum ingenti exercitu oppugnavit eam terrâ murique, cepitque illam, & occidit in plateis ejus octo mille & quadringentos viros. Indeque progressus venit Jabniam, & succendit igne omnia in circuitu urbis, occiditque quidquid repertum est extra urbem. Tunc egressi sunt obviam ei viri Sepphoris, & deprecati sunt pacem, & pepercit & accepit illos, neque pugnavit cum illis, neque accessit ad urbem eorum, neque quemquam interfecit. Latrones autem qui erant in urbe Sepphori fugerant statim ut audierant adventum Cestii. Cumque egressi sunt ex urbe Sepphori, irruerunt in exercitum Cestii impetu facto, & dejecerunt de multitudine ejus ducentos viros fortissimos, & etiam Glaphiram Principem exercitus Cestii percusserunt in hoc prælio; sed non mortuus est, quia ereptus fuit. Deinde terga verterunt Latrones, & fugerunt à facie Cestii, qui persecutus est illos cum omni exercitu, & equitibus; & plures ex eis attigit, & in terram prostravit, reliqui fugerunt in montem. At Glaphira Princeps exercitus Cestii ivit in urbem Casarea, quia jam erat ditionis Romanorum, & sanatus est ibi de vulneribus quæ acceperat à Latronibus Juda. Profectus deinde venit ad urbem nomine Antipatrida voluitque oppugnare illam, sed ibi offendit populum ingentem, & magna Judæorum & Latronum fortissimorum castra; & statim atque audierunt Latrones adesse Cestium, mox egressi sunt in occursum ejus, ut pugnarent cum illo.

Cum ergo milites vidissent à longe exercitum Cestii esse magnum, statuerunt committere prælium cum illis in planitie Gabaon, quæ distat ab Jerusalem quinquaginta stadiis. Tuncque exercitus Juda visus est, ac si sponte fugeret. Venit ergo populus Juda in Gabaon, convenerunt etiam omnes fortes Juda in Gabaon, quæ distat ab Jerusalem quinquaginta stadiis sexto die postquam profecti sunt: atque ibi & Sabbato quieverunt. Tunc persecutus est illos Cestius cum omni exercitu suo usque Gabaon, & castra metati sunt coram urbe, & oppugnaverunt illam. Cumque transisset Sabbatum, ipsa vigilia matutina, accinxerunt se unusquisque armis suis, mox egressi sunt ex urbe, & vociferati sunt in signum certaminis, & commiserunt prælium cum exercitu Cestii, dejeceruntque fortes Latrones quingentos & quindecim viros, qui omnes erant equites, & ceciderunt occisi ad terram, tum etiam de populo qui cum Cestio pedites incedebant in terram corruerunt viginti septem millia virorum. Ceciderunt autem in illo prælio & ex Judæis viginti duo viri.

Clades Cestii.

96:
Monobaz.

Porro in isto prælio insignis fuit fortitudo מונבא Monobaz ducis exercitus Judæorum, insignis etiam fuit fortitudo בגדיס Bagadii Latronis, qui primo extendit manum suam, ut percuteret exercitum Romanorum jussu Eleazari Sacerdotis Principis Latronum: quo in prælio nomen, & famam acquisierunt fortes Juda, quia fortiter vibraverunt lanceas suas

† Josephus Plane contrarium dicit: Omisso, inquit, diem festum solemnibus ad arma properabant &c.

in confossos *Romanorum*. Miserunt autem iterum *Cestius* & *Agrippa*, postquam inde profecti sunt, legatos in *Jerusalem* ad *Eleazarum* filium *Anani* Sacerdotis ducem *Latronum*, qui erant in *Juda*, & *Jerusalem*, & quæsierunt pacem facere cum *Eleazaro*, & foedus inire cum eis, ne forte populus *Juda* ad internecionem deleteret copias *Romanorum*.

Cestius & *Agrippa* mittunt legatos de pace ad *Eleazarum*.
Cap. 24.

At noluit *Eleazarus* audire verba hæc; sed occidit unum ex legatis, qui venerant ad illum ex parte *Cestii*, & *Agrippæ*, eo quod plura verba fecerat ad illum de pace & foedere. Congregavit itaque *Eleazarus* Sacerdos sacerdotes, & populum in prælium adversus *Cestium*. Cumque videret *Cestius* cor *Eleazari* Sacerdotis & cor populi, qui cum eo erat, unanimi consensu conspirasse firmiter, ut deleterent *Romanos*, & penitus conficerent; cumque ipse sæpe sæpius experimento didicisset, quænam esset fortitudo *Latronum*, & fortium illorum, qui adfuerant cum *Juda* in *Gabaon*, avertit faciem suam, ut proficisceretur *Romam*, videbat enim quod cum *Latronibus* justo certamine contendere impar esset: neque ipsi, neque exercitui ejus ulla fortitudo suppetebat ante faciem eorum. Dixitque: "Videbo quid tandem postea fiet, quidve consilii ea de re dabit fidelis *Cæsar*. Et descendit in *Japho*, & invenit ibi literas à *Romanis*, quibus certior fiebat ipsum exercitum eorum mox adesse. Accessitque ad eos cum exercitu suo. Cumque venisset *Romam* nunciavit *Neroni Cæsari* omnia quæ sibi contigerant. Tum ille turbatus est, & omnis populus *Romanorum*, ut audierunt fortitudinem *Juda*, quievitque terra à bellis hoc anno. Et facta est salus magnæ terræ *Juda* eo anno per fortitudinem *Eleazari* Sacerdotis *Latronis* magni, † qui liberavit eos de manu *Cestii* impii, qui quidem jure jurando se obligaverat, ut ulcisceretur *Romanas* à *Judeis*, namque ira excanduerat, & juraverat dicens, se deleturum omnes *Judeos*, ita ut nemo ex illis ne unus quidem superstes evaderet.

Eleazarus legatum *Cestii* occidit.

Cestius *Romam* revertitur.

Laus *Eleazari*,
95:.

Ipsi sunt, qui servaverunt *Israelem* sub domo secunda de manu inimicorum ejus à die quo aggressi fuerant bellum inferre *Judeis*, & terræ ipsorum, & irruptiones fecerant in *Israel*. Irruptio autem prima, & ipsa pessima, quæ *Israeli* illata fuit irruptio fuit, *Antiochi* Impii Regis *Macedoniæ*, qui existimavit posthac neminem superstitem evasurum in terra. Quia impie molitus fuerat inferre *Israeli* stragem magnam: ita ut occiderit de populo *Jehovæ* sapientes & intelligentes, principes & senes, juvenes, & adolescentes, magnos & parvos, *Israelitas*, *Levitas*, & Sacerdotes.

Digressio in laudem *Hasmonæorum*, quorum breviter repetit Historiam. *Antiochus* impius.

At vero congregati sunt omnes principes *Juda*, & abierunt ad *Mattathiam* filium *Jochanan* Sacerdotum magnum in monte *Modaith*, ubi delitescerat à facie exercitus *Antiochi Macedonis*, & Principum ejus; & clamaverunt ad illum dicentes: "Salva populum *Jehovæ* hodie, neque existimes te erepturum animam tuam, dum hostis & inimicus delet, & vastat populum tuum, effunditque sanguinem tuum: nam sanguis totius *Israelis*, sanguis tuus est, & oculi totius *Israelis* in te uno defixi sunt, donec consistas cum illis in angustia hac, eveniatque illis salus per manum tuam.

Mattathias.

Mox ut audivit *Mattathias* verba ista, flevit fletu magno, & dixit ad

eos: "Ne timueritis, neque trepidetis à facie *Macedonum* istorum, quia "*Jehova* pugnabit pro vobis, vos autem filete. Excitatus est ergo *Mattathias* filius *Jochanan* Sacerdos magnus, & salvavit *Israelem* de manu *Antiochi Macedonis*. Deinde sacerdotio functus est *Mattathias* filius *Jochanan* Sacerdos magnus, postquam percussit *Macedonas*, anno uno, & mortuus est.

Judas.

Jochanan.

Simon.

66 :

Hyrcaus.

Aristobulus.

Alexander.

Alexandra.

Aristobulus.

Pompeus.

Hyrcaus.

Antigonus.

Herodes.

Archelaus.

Antipater, qui & Herodes.

Hispaniam devastat.

97.
Agrippa.

Desolatio Templi.

Et Sacerdotio functus est post eum *Judas* filius ejus sex annis, & mortuus est in prælio. Et Sacerdotio functus est post eum *Jochanan* frater ejus octo annis, & mortuus est etiam ipse in prælio. Et Sacerdotio functus est post eum *Simon* frater ejus decem & octo annis, & interfecit illum *Ptolemæus* focer ejus in medio convivii vini. † Et Sacerdotio functus est post eum *Jochanan* filius ejus. * Ipse est cujus nomen appellatum fuit *Hyrcaus* de nomine Regis *Hyrcaus*, quem percussit, fuitque *Hyrcaus* primus, & regnavit uno & viginti annis, & mortuus est.

Et Sacerdotio functus est post eum *Aristobulus* filius ejus anno uno. Ipse appellatus fuit Rex magnus, quia primus cepit imponere diadema Regni super caput suum, & mutavit Sacerdotium, & profanavit illud in regnum post elapsos quadringentos & octoginta annos, mensesque tres à reditu *Israelis* à *Babylone*. Et mortuus est *Aristobulus*; regnavitque pro illo *Alexander* frater ejus viginti septem annis, & mortuus est. Mortuo itaque *Alexandro* regnavit pro illo *Alexandra* uxor ejus novem annis. Et mortua est; Regnavitque pro illa *Aristobulus* filius ejus tribus annis.

Porro in diebus ejus ascendit *Pompeius* Princeps exercitus *Romani* in *Jerusalem*, & expugnavit eam cepitque *Aristobulum*, quem vinxerunt catenis æreis, & *Romam* deduxerunt. Regnavitque pro illo *Hyrcaus* frater ejus quadraginta annis. In diebus ejus rebellavit *Antigonus* filius *Aristobuli* fratris ejus, levavitque manum adversus *Hyrcaum* cum exercitu *Persarum*, apprehenditque illum & constrinxit vinculis æreis, abduxitque in *Babylonem*, & amputavit illi aurem, ne amplius esset neque Sacerdos neque Rex, regnavitque *Antigonus* tribus annis.

In diebus ejus fugit *Herodes*, & congregavit omnem exercitum *Romanorum*, venitque & occidit *Antigonum* anno tertio regni ejus. Regnavitque pro eo triginta septem annis, & mortuus est: Regnavitque pro illo *Archelaus* filius ejus novem annis. Postea cepit eum Rex *Romanorum*, vinxeruntque illum catenis æreis, & abduxerunt eum *Romam*, ubi mortuus est. Regnavitque pro eo *Antipater* frater ejus, & accepit nomen *Herodis*. Fuit autem regnum illius pacificum per decem annos. Postea profectus est, & cepit terram ספראד *Sepharad*, & vastavit illam, eo quod acceperat Rex *Hispaniæ* uxorem fratris sui, & mortuus est illic. † Regnavitque pro illo *Agrippa* filius ejus. Qui quidem *Agrippa* ipse est cujus nunc historiam teximus, & historiam malorum, quæ contigerunt *Israel*. Porro in diebus ejus & omnibus regni illius, non quievit bellum ab *Israele* adversus *Romanos*, usque ad Migrationem populi *Juda* in civitatem *Romæ*, & desolatum fuit Sanctuarium. Hæc est autem desolatio Domus sanctuarii secundæ, cujus viderunt oculi nostri & ædificationem, & desolationem.

"O uti-

“ O utinam Deus misereatur nostri ! Ut faciat nos videre iterum ejus
 “ reedificationem. At vero quomodo mutabuntur super nos vicissitudi- Votum & Oratio
ipſius Authoris
hujus Hiſtoriz.
 “ nes creationis Mundi in bonum, quando dies longos producimus uſque
 “ ad hoc tempus, quo tandem debet fieri converſio *Iſraelis* in bonum, &
 “ in proſperitatem in terra ſua ? At nondum pervenerunt juſtitiz noſtræ
 “ ad illum gradum, quo demum earum merito veniat ad nos miſericor-
 “ dia à Deo, quia etiamnum rei ſumus nos. Verumtamen dicamus : Bea-
 “ ta generatio quæ liberabitur, & evadet, & ſuperſtes erit ex *Iſraele*,
 “ uſque dum contingat tempus reedificationis Domus * TERTIA vice !
 “ Et beatus ille, qui præſtolatur, donec pertingat ad videndum bonum
 “ *Jehovæ*, & contemplandum delicias miſericordiæ ejus, quæ tunc erit
 “ *Iſraeli* in diebus iſtis !

“ Interea vero dum trilles ſumus in præſenti anguſtia noſtra, medea-
 “ mur quaſſationi doloris noſtri, & contritioni cordis noſtri, recordan-
 “ tes magnæ illius ſalutis, quæ futura eſt ; lætemur, & gaudeamus ani-
 “ mo illam reputantes, quomodo tunc geſtiant lætitia ii qui viſuri ſunt
 “ gloriam illam, quæ tunc erit, quando intuebuntur oculo ad oculum bo-
 “ num *Jehovæ* in reditu ad *Sion* & *Jeruſalem*. Obliviſcamur ergo angu-
 “ ſtiarum priſtinarum, & præteritarum, neque mentio fiat earum, neque
 “ advertantur, neque aſcendant in cor. Beata generatio, quam *Jehova*
 “ Deus noſter electurus eſt in hæreditatem ſibi in diebus iſtis, ut ſalvet
 “ *Iſraelem* de manu Gentium, & congreget diſperſiones eorum in diebus
 “ ſuis ! Et quidem Deus ipſe novit quæ futura ſunt, & quod bonum eſt
 “ in oculis ſuis faciet. Verumtamen hodie illa ſuplicatio noſtra ad illum
 “ dirigitur, ut firmam, ratamque faciat promiſſionem ſuam ad populum
 “ ſuum, ut vivificet illos, & ponat eis Reliquias ſuper terram omnibus
 “ diebus, neque irritum faciat ſcædus ſuum cum illis, eos penitus conſu-
 “ mendo. Quod quidem dixit ſe facturum, ſed minime faciet : Locutus
 “ eſt, ſed non ſtatuet : dixit enim populo ſuo † per Moſem ſervum ſuum,
 “ & fidelem in tota domo ſua ; *Et quamvis hoc ita ſit, &c.* Ecce quem-
 “ admodum firmavit bonum ſuum in mundo ſuo, quemadmodum ita 97 :
Levit. XXVI. 44.
 “ erit omnibus diebus, [ſic firmum & ſtabile apud illum] ponere *Iſraeli*
 “ reliquias erit ſicut erit, ita fiet omnibus diebus.

“ Quapropter conſolamini, conſolamini, O vos, qui videtis diem
 “ hunc præſentem in anguſtia, quia venit tempus, quo filii veſtri domi-
 “ nabuntur in terra, conſolentur etiam qui audiunt in tribulatione noſtra
 “ hac, quia hic [erit] finis omnium anguſtiarum *Iſraeli* : Neque veniet
 “ ultra anguſtia altera populo *Jehovæ*. Viſcera, viſcera, inquam, mea
 “ dolorem partus commota ſentio, cum jam narraturus ſim deſolationem
 “ Domus Sanctuarii noſtri, cujus vidimus & ædificationem, & deſolatio-
 “ nem. Nunc venit viſitatio ejus ; nunc eſt fletus ejus.

Porro propter bella, quæ viderunt oculi noſtri ex parte *Jehovæ* com-
 miſſa cum adverſariis, qui adverſati ſunt nobis (Quia ſuſcitavit *Jehova*
 ſpiritum eorum, ut ulciſcerentur profanationem legis ſuæ à nobis) idcirco
 appella-

* De hoc TERTIO Templo ne Verbum quidem habet *Flavius Joſephus* uſquam in toto ſuo opere.
 ut ſupra diximus. Quid ſentiant *Talmuſiſta* videſis *Raymundi Pugion.* Fid. II. Part. cap. 9. fol. 303.
 Edit. *Pariſ.*

Cur Author huic
libro titulum
fecit *Bella Jehovæ*?

appellavimus nomen *Libri* nostri hujus, seu titulum fecimus, *BELLA JEHOVÆ*: Præsertim eo quod multi & multi à *Jehova* jussi sunt mori in sanctitate animarum suarum, neque voluntate sua authores fuerunt inimicis, ut profanarent Sanctuarium ejus, neque suis, ut manum darent inimicis, ut polluerent Templum *Jehovæ* ea conditione, ut seipsos à morte liberarent. Animæ vero illorum omnium, (quandoquidem mortui sunt per os *Jehovæ*) splenduerunt in lumine faciei Regis viventis, sive sepulti sunt, sive super terram vulnerati jacuerunt. Sit ergo memoria Justorum in benedictionem.

CAPUT LXVI.

De bello Jud. II.
17.

97 :
Nero mittit le-
gatos cum donis
& oblationibus
in Jerusalem.

ANno vigesimo regis *Agrippæ*, mense quinto, ipse est mensis Ab, die nona mensis, *Nero Caesar Romanus* misit munera, ut offerrentur holocausta, & victimæ pacificæ ad Domum *Jehovæ* in *Jerusalem*. Et quæsiuit pacem & fœdus à sapientibus *Juda*, & Senioribus *Jerusalem* dicens: "Offerte quæso oblationem meam coram *Jehova* Deo vestro, quia voluntas mea, & cogitatio est cultui illius devota, quem admodum fecistis in gratiam Regum *Romanorum*, qui fuerunt Reges ante me, & Dominatores super Imperium *Romanum*. Et ecce audivi hæc omnia quæ fecit vobis *Cestius* Princeps exercitus mei; † & displicuit in oculis meis valde. Idcirco ecce ego stabilio vobiscum fœdus firmum, de consilio *Senatorum Romanorum*, & Seniorum ejus, ita ut nullus posthac, ab hoc die & deinceps Princeps *Romanus* levet manum suam, aut pedem contra vos. Sed Principes vestri, Prefecti, & Judices omnes erunt delecti ex hominibus *Juda*, & *Jerusalem*. Et *Agrippa* Rex vester erit super omnes principes vestros in dominum, & dominatorem; & quæcunque dixerit vobis facite, tantummodo nomen Imperii *Romani* appellabitur super vos.

Eleazarus obla-
tionem rejicit.

Cumque venissent Legati, quos mittebat *Nero Caesar* in *Jerusalem*, ingressi sunt coram *Anano* Sacerdote, & locuti sunt ad eum in hæc verba, & ostenderunt ei oblationem *Cæsaris*, & statuerunt illam coram eo. Hæc autem fuit oblatio. Juvenus unus in holocaustum redimitus coram aurea magna, cornua autem ejus aurata. Super ipsum erat stragula vestis purpureæ cum lapidibus pretiosis; Et ante illum gradiebantur viri portantes onus viginti talentorum auri; & post eum oves multæ in sacrificia pacifica. Cum ergo audisset *Eleazarus* Sacerdos filius *Anani* verba Legatorum, stetit, & rejecit oblationem illam, oblationem scilicet *Neronis Cæsaris* de Domo *Jehovæ*: dixit enim: "Non profanabimus Sanctuarium *Jehovæ* Dei nostri per oblationes filiorum Deorum alienorum; neque desiderat *Jehova* Deus noster, neque holocausta eorum, neque victimas pacificas.

Mox insonnit buccina, & instruxit aciem adversus exercitum *Romanorum*, qui stabant armati in stationibus suis ad custodiam *Jerusalem*, & ceciderunt vulnerati multi in die illo ex parte *Romanorum*. Unus etiam de principibus, qui præerant exercitui, mortuus est, alter vero vivus captus fuit. Ille autem princeps qui captus fuit, erat bello fortissimus; cumque vidisset sibi periculum imminere à congressu cum *Judeis*, dixit: "Sinite me vivere, & ego meipsum tradam vivum vobis, & me non occidatis. Juravitque *Eleazarus Latro* se non interfectorum illum, sed parcurum propter fortitudinem ejus. Tradidit ergo seipsum vivum in manum ejus, postquam multos stravisset ex fortissimis *Judeorum*. † At vero *Eleazarum* poenituit juramenti sui, & interfecit illum. Dixit vero illi antequam interficeret eum: "Quemadmodum gladius tuus viduavit mulieres, ita & "orbabitur filio mater tua inter mulieres. Jussitque puero suo, qui statim irruit in eum, & mortuus est. Quæ cum vidisset, & audisset *Agrippa* summo dolore affectus est, stetitque in platea quadam, & clamavit, dixitque: "O *Eleazare Latro*, utinam veniat super te malum, quod "causatum est per facinora tua, neque super te, neque super domum pa- "tris tui esset nobis ulla tristitia aut fletus. Sed vix quærentibus pacem & "quietem, qui extiterunt in diebus tuis, quos affecuta est malitia tua, "quosque interfecisti. Usquequo eris nobis in laqueum, O inimice *Jehovæ*, & osor populi ejus? Quare destruis vineam *Jehovæ* exercituum & perdis illam? Quibus verbis *Agrippæ* auditis *Eleazarus* respondit, & dixit ad illum: "Quid tibi cum nomine regis? Si Rex es tu, quin ju- "bes nos castigari? Et ubi sunt fortes tui? Accede ad me cum illis, & "ne cesses me corripere. Tuncque videbimus sisne Rex vere an falso. At "vero à longe stas, & loqueris, pedesque consistunt parati ad fugam, "quemadmodum consistit canis procul ab eo qui gerit arma, & movet lin- "guam suam ad latrandum.

Mox innuit *Eleazarus Latronibus* sociis suis, ut current, & apprehenderent *Agrippam* Regem, dum ille stabat ad audiendum verba sua, ipse vero loquebatur ad eum. At unus è servis *Agrippæ* Regis, qui stabant super eminentiore loco plateæ ex adverso, ut explorarent, si forte *Latrones* tentarent accedere propius ad illum, protinusque ei significarent; Servus, inquam, ille extendit manum suam ad caput suum, deditque signum fugiendi *Agrippæ* Regi. Sic præterea allocutus: "Fuge cito, "Rex, illinc: "Quia si adhuc vel minimo temporis intervallo ibidem "restitueris, ecce *Latrones* ablaturi sunt à te caput tuum. Tu vero, & nos in culpa erimus. Moxque *Agrippa*, ut vidit signum servi sui fidelis, fugit inde confestim; cucurreruntque post illum *Latrones*; at non potuerunt eum assequi. Ille vero abiit in *Japho*, quæ † erat ditionis *Romanorum*, & evasit illuc. Postea fugit etiam inde *Agrippa* Rex, & venit ad civitatem *Romæ*, nuntiavitque *Neroni Cæsari* omne malum quod perpetratum fuerat in *Jerusalem*, & omnia quæ fecerat *Latro Eleazarus* in contemptum oblationis illius, quæ quidem omnia se invito ille fecerat, & injussu suo perpetraverat.

Tunc *Cæsar* misit iterum cum illo *Cestium* Principem exercitus sui cum

Qq

ingenti-

Canit signum belli.

97 :: Perfidia ejus.

Incepcatio *Agrippæ* ad *Eleazarum*.Periculum *Agrippæ* Regis.Fugit in *Joppen*. 98.Cestius revertitur in *Judaam* cum ingenti exercitu.

Jos. De bello Jud.
II. 22.

Cestius fugat E-
leazarum & Sa-
cerdotes.

Castra metatur
ad Hierosolyma.

Judai irruunt in
Romanos.
Josephus * Quadri-
genti tantum.

Cestius noctu fu-
git.

98 :

Persequuntur
Judai Romanos
usque Caesarem.

* Josephus: Anti-
patridem usque.

Rex Persarum re-
bellat in Roma-
nos.

ingentibus copiis, & venerunt ambo in terram *Juda*, & expugnaverunt quasdam urbes munitas in terra *Juda*, quin & ipsam urbem *Japho* diruerunt, quia invalefcebat manus *Latronum* contra *Japho*, timebantque admodum *Romani*, ne *Latrones* obtinerent *Japho*, ita ut *Japho* esset *Romanis* in laqueum, quoniam seipsum munirent *Judaei* in urbe *Japho*; & hic locus erat portus navium *Romanarum*, quæ veniebant ad *Jerusalem*, & in terram *Juda*.

Postea ascenderunt *Agrippa* & *Cestius* in *Jerusalem*, ut bellum inferrent *Latronibus*, & delerent illos. Et egressi sunt in occursum eorum *Eleazarus* filius *Anani* Sacerdotis, & cæteri Sacerdotes, & populus multus. Et offenderunt illos castra metatos inter *Jerusalem*, & *Japho*; & commiserunt cum eis prælium, cecideruntque vulnerati *Judaei* coram *Romanis*. Sacerdotes vero fugerunt in *Jerusalem*, & persecuti sunt illos *Cestius* & *Agrippa*, reliquusque exercitus *Romanorum* usque ad portas *Jerusalem*, & castra metati sunt ad *Jerusalem* per tres dies. Quarto vero die egressi sunt Sacerdotes, & reliquus populus de *Jerusalem* ex improviso, & percusserunt castra *Romanorum*; & interfecerunt ex eis quinque millia virorum peditum, & mille equites, turbataque sunt castra *Romanorum*. Cumque vidisset *Cestius*, & populus ejus non esse sibi refugium à facie *Judæorum*, tunc elegerunt ex electis *Romanorum* * quadraginta millia virorum, & stare illos jusserunt inter castra Sacerdotum, & sua ipsorum castra. Præcepitque *Cestius* dicens: "Consistite tota nocte, clangite buccina, succendite ignes, dum evado ego, & *Agrippa* Rex in terram nostram; Vos vero ne dimovete castra usque mane.

† Cum hæc vidissent *Judaei*, & exercitum eorum, concurrerunt omnes in unam turbam, ut audirent vocem tubarum, scirentque quidnam rei esset, & quamobrem? Cessaveruntque persequi *Romanos*. At mane cum surrexissent, viderunt; & ecce fugerant *Romani* noctu per viam *Cæsareæ*, quod est iter tridui. Persecuti sunt ergo illos Sacerdotes, & offenderunt omnia arma eorum projecta per viam à militibus, ut leviores essent ad fugiendum. At Sacerdotes non collegerunt arma projecta, sed persecutus est illos *Eleazarus* cum omni populo usque ad portas * *Cæsareæ*. *Cestius* autem, & *Agrippa* evaserunt in portum *Cæsareæ*, & ambo fugerunt *Romam*, veneruntque ad *Cæsarem* *Neronem*, & nuntiaverunt illi omnia, quæ sibi contigerant in urbe *Jerusalem*. Interea vero dum loquerentur cum illo hæc verba, ecce nuntius quidam venit de terra *Persidis*, qui nuntiat rebellasse Regem *Persidis*, & populum ejus, ne obedirent Regi *Romanorum*, & turbatus est *Cæsar* vehementer, cum vidisset rebellare adversum se omnes subditos suos in circuitu.

CAPUT LXVII.

Sub id tempus venit אֲפַסְיָאנוֹס *Alpasianus* Princeps exercitus, quem miserat *Nero* in terram Occidentalem, & in terram אֲשְׁכְּנֹז *Ascbenez*, in בְּרִטְאֲנְיָא *Britanniam*, & in סְקוֹסְיָא *Scotiam*, subjeceratque eas, ut inclinarent humerum ad ferendum jugum Romanorum, & servirent *Neroni* *Cæsari*. Cum ergo venisset *Vespasianus*, narravit illi Rex *Nero* omne malum, quod fecerant *Sacerdotes* exercitui Romanorum in terra *Juda*; & quomodo interfecerant populum Romanorum, & cohortes eorum. Narravit etiam omnia, quæ sibi nuntiaverant *Cestius Romanus*, & *Agrippa Judæus* Rex *Judeorum*; displicebatque illi plurimum. Quibus ita dictis, misit *Cæsar Nero* *Vespasianum* Principem exercitus, & טִיטוֹס *Titum* filium ejus cum eo, ut pergeret ulcisci injurias Romanorum adversus Regem *Persarum*, & adversus *Juda* & *Jerusalem*, & præcepit eis Rex *Nero* dicens: "Sic facietis: Diruetis, & evertetis urbes munitas illorum, omnia quæ invenietis ad internecionem delebitis, neque retrahatis manum à viro usque ad mulierem: puerum, & parvulum, & lactentem, & senem interficite. Abierunt ergo *Vespasianus*, & *Titus*, & trans mare navigaverunt, & cum eis exercitus Romanorum, & delectæ cohortes. Veneruntque ad castra *Antiochie*.

Quæ omnia cum audissent *Judæi*, elegerunt è ducibus, qui erant in *Juda*, & *Jerusalem*, tres principes fortissimos bello, ME (scilicet) יוֹסֵפִּי *JOSEPH* Sacerdotem fortissimum bello cum auxilio *Jehovæ*, & עֲנַנִי *Anani* Sacerdotem, & אֶלְעָזָר *Eleazar* Sacerdotem filium illius, & præfecerunt illos super terram, & partiti sunt terram *Juda* inter illos per sortem, dederuntque illis præsidio manum *Judeorum* ad bellum gerendum. Et obtigit tertia pars terræ per primam sortem scilicet, omnis terra *Galilee* à terra *Nephtali*, & deinceps, & *Josepho* filio *Gorionis* Sacerdoti in honorem & gloriam. Et appellaverunt illum יוֹסִיפּוֹן * *JOSIPPON* in titulum dignitatis & laudis. Quia tunc unctus fuit unctione militari. Deinde fors secunda exiit pro *Anano* Sacerdote magno, *Jerusalem* scilicet, & omnia circumvicina loca, ut esset paratus & instructus omnibus necessariis ad muniendos muros, & ad instruendam aciem adversus *Vespasianum*, si illuc veniret. Sors denique tertia egressa est pro *Eleazaro* filio

Anani,

* *Josephus* De bello Jud. II. 42. habet: יוֹסִיפּוֹן בֶּן יוֹרְגִיּוֹן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל. Sed in Lat. Cod. MS. Coll. Marten. Oxon. sic legitur: Declaratus est igitur *Josephus* *Gurionis* filius. Quo etiam modo proculdubio legebat *Imperator* noster in suo Exemplari, *JOSIPPUS*. Atque hinc ansam arripuit egregie mentendi. Et quidem primo se nominat simpliciter *JOSEPH*. Deinde asserit se honoris causa appellatum fuisse *JOSIPPON*. Quia tunc unctus fuit ad bellum. Denique filium se *Gurionis* seu *Gurionis*, quem cum *Josepho* *Mastathas* seu *Martha* (ut alia habent Exemplaria) perperam confundit, inopie nuncupat. Cur autem hic noster *Gurionis* filius quam *Martha* esse maluerit, ratio videtur fuisse, quod cum nomen *Gurionis* ejusdem insignis viri mentis aliquando in *Talmude* occurrat, atque etiam *Nicodemus* filius *Gurionis*, (ut in Prefatione sua *Tam Aben Jechassa* animadvertit) in eam familiam ipsi se adoptare visum est, ut prodiret in lucem gratior contribulibus suis, eisque facilius imponeret. In *Josephus* Lat. iste *Josephus* appellatur *Josephus* filius *Mastathia*, qui utriusque *Galilee* rector designatus fuit: alter vero *Josephus* seu *Josephus* filius *Gurionis*, omniis quæ in civitate *Jerusalem* gerenda essent erat imperaturus. Unde manifeste patet duos fuisse homines & nomina, & officia omnino distinctos.

Vespasianus.
De bello Jud. III.

1. *Germania*.
Britannia.
Scotia.
Vespasianus de-
victo Occidente
Romam venit.

981.
Mittitur à *Nerone*
contra *Judæos*.

Proficiscitur cum filio suo
Titus.
Lib. II. 25. Eli-
gantur duces
Judearum.
Ananus.
Eleazarus.

1. *Galilee*.
Josepho sorte con-
tingit.
2. *Jerusalem* *Ana-
no*.

Jes. De bello Jud.
II. 27.

3.
Terra Edom.
Eleazar.

4.
Terra nique ad
Euphratem, &
Masparum
Manassi.

Vespasianus in Ga-
lileam contendit.

98::

Josephus appa-
rum belli dispo-
nit.

Hortatur Judaei.

99.
Delectum facit
copiarum.

Duces praeficit.

Anani, & cum eo Josua Princeps cum ceteris principibus Juda in omni terra Edom usque ad Elath, & mare rubrum. Reliqua terra forte contigit Manassi, qui fuit unus de principibus à Jericho usque dum venias ad fluvium Pheras, seu Euphratem, & trans fluvium omnis terra ארם נבארם Aram Nabaraim. Tum & reliquos Principes Juda, & Sacerdotes insignes praefecerunt urbibus annotis à termino Jerusalem usque dum venias in Aegyptum.

Profectus est autem Vespasianus cum omni populo suo de Antiochia venerunt, & castra metati sunt in Aram Soba. Ibique consilium miserunt simul ipse, & principes ejus dicentes: " Pergamus, & ascendamus primo an Galileam, & tunc videbimus quid faciemus adversus terram Juda. † Quod cum audisset Joseph Sacerdos Ben-Gorion deliberasse scilicet Vespasianum ascendere in Galileam, egressus est Josephus Sacerdos filius Gorionis Sacerdotis de Jerusalem, & ascendit in Galileam. Et reaedificavit urbes dirutas, & munivit muros urbium, & portas, & vestes, & seras, & palatia earum refecit; & constituit principes cohortium, ut praesent in praelio populo in millenarios, & centenarios, & quinquagenarios, & decuriones, & instruxit manus populi omnibus instrumentis bellicis, & docuit populum signa vocum tubarum, & lituorum, & fistularum, quae scilicet voce instruenda acies, quae voce colligendi manipuli, quae denique voce dispergantur. Narravitque illis, & cognoscere fecit vocem Acclamationum bellicarum. Tum deinde ita populo praecipit dicens: " Audi Israel: Hodie in proximo estis bello contendere cum inimicis vestris, ne molle fiat oer vestrum ad praeliandum pro urbibus vestris, pro terra vestra, & pro populo vestro: Neque reformidetis mortem, sed confortamini, & estote robusti ad servandam terram vestram, ne abducamini ab illa in captivitatem. Et pugnat pro Templo Jehovae, ne polluat Abominationibus gentium. Quin & ipsa mors potius eligenda nobis in praelio, quam vivere in captivitate. Cum itaque prope erit ut praelio contendatis cum inimicis vestris, & videritis quod est fortissimis illorum quisquam vulneratus ceciderit, & demuo se excitaverit ut resurgat, tunc zelo accendimini pro Jehova Deo vestro ad ulciscendum populum Jehovae ex illo; & quemcunque videbitis jamjam adnitemem resurgere, percutite usque dum corruat, nec ultra possit resurgere. Cum autem videritis de fortissimis vestris cecidisse vulneratum, tunc accendimini zelo pro Jehova Deo vestro ad eripiendum illum de manu inimicorum: si vivat adhuc, curate illum & opibus juvate; si mortuus est, sepelite in sepulchris Israelis. Itaque eligamus omnes mori potius quam vivere, & prospere agamus in praelio. Cum enim elegerimus mori pro Jehova, & pro foedere ejus, tunc eripiet animas nostras ad se in lucem viventium in caelis. Et hoc enim certissimum, quod statim pervenietis ad lucem illam magnam.

† Postquam sic allocutus est populum Juda, & Israel, delegit sibi de Juda sexaginta milia virorum peditem, & equitum paucorum numero. Elegitque iterum ex omnibus illis sexcentos viros fortissimos ad praelium. Praeterea stationarios speculatores fortitudinis praefecit annuo super decem, & decem,

decem super centum, & centum super mille, & mille super decem millia.

Perrexit autem *Josephus* filius *Gorionis* Sacerdotis ad urbes *Agrippæ*, quæ erant in terra *Juda*, ut occuparet illas, eo quod manus *Agrippæ* erat cum *Romanis*, sive per fas, sive per nefas. Ac primo venit *Ταριχάα* *Tierna*, quæ erat urbs magna ditionis *Agrippæ*, in qua erant Thesauri argenti, & auri, & instrumenta bellica, quorum usus in bellis adversus alios Reges.

Tarichæa.

Cum ergo venisset *Josephus* ad urbem, stetitque ante portam, de pace locutus est in auribus populi, qui erat super muros ita fatus: "Aperi-
" te mihi portam, & tradite mihi omnes thesauros Regis *Agrippæ*, &
" omnia desiderabilia ejus, vosque vivetis, neque moriemini. Nonne me-
" lius est vobis vivere participes sortis Sanctuarii *Jehovæ*, & in heredita-
" te ejus, quam auxilio adesse *Agrippæ*, qui & ipse adjunxit se osoribus
" nostris, ut pugnet contra nos, & roborat manus osorum nostrorum, ut
" pugnent contra Sanctuarium *Jehovæ*, & adversus populum heredita-
" tis sue? Audierunt ergo cives urbis *Josephum*, aperueruntque ei portam
" urbis, & ingressus est illic. Deinde pace inita cum illo tradiderunt in
" manum ejus omnes Thesauri *Agrippæ* Regis, eo quod bona visa essent
" in oculis eorum verba *Josephi*. Quinetiam optaverunt se esse in forte
" illius.

*Tarichæam cum
thesauris Agrip-
pæ Regis occu-
pat.*

Tunc temporis *Josephus* gravi morore afflictus est, eo quod nunciatum
" fuit illi rebellasse cives *Tiberiadis*, & discivisse à populo qui habitabat in

*De belle Jud. 11.
17.*

Jerusalem. Quo facto sortem *Josephi* imminuerant, & converterant ad
" servendum *Vespasiano*. Et jam præceperat ei *Vespasianus* unum è prin-

*Tiberienses desi-
ciunt ad Roma-
nos.*

cipibus *Romanis*. Quæ cum audisset *Josephus* reliquit castra sua ad *Ta-
" richæam*, & acceptis secum sexcentis viris delectis profectus est *Tiberia-
" dem*, & adortus est illos & ex improvviso. Cumque venisset usque ad litus
" maris, quod est ad *Γενωζάρ* *Genozar*, vidit ibi naves multas paratas in
" auxilium *Vespasiani* Principis *Romanorum*. Tunc forti animo jussit *Jo-
" sephus* abrumpi illarum funes, & continuo huc illuc per mare disperse
" sunt. At ubi viderunt *Tiberienses* naves dispersas in mari, dixerunt:

99:
Genozareth.

" Ecce qui fecerunt hoc, & disperferunt naves huc illuc, nonne sunt de
" copiis *Josephi* Sacerdotis? Tunc fugerunt cohortes *Romanæ* ad urbem
" *Tiberiadis*, & clauserunt super se portam urbis. Accessit autem, *Jo-
" sephus* ad portam urbis, clamavitque in auribus populi dicens: " Quænam

*Oratio Josephi ad
Tiberienses.*

" est ista conjuratio, qua conspiratis adversum me? At vero non contra
" me conjurastis, sed contra *Jehovam*, & abruptistis foedus *Jehovæ*, quod
" inieramus cum illo, & irritum fecistis juramentum, quod jurastis Deo
" *Israelis*, ut una pugnaremus adversus inimicos nostros, & humili-
" remus illos? Tum populus respondit ad *Josephum* è muro dicens:
" Obsecro, domine noster: Audi, quæso, verba servorum tuorum. Absit
" nobis ut simus auxilio *Romanis*, sed tantum auxilio populo *Jehovæ*
" *Dei Israelis*, & Sanctuario ejus, & populo hereditatis ejus. Sed sunt
" inter nos viri superbi, filii *Belial*, qui percusserunt foedus cum *Vespa-
" siano*, & ipsi introduxerunt unum è principibus ejus in urbem. Nunc
" vero, domine noster, si fert animus ingredi in urbem cum fortissimis

Jes. De bello Jud.
II. 27.
Recuperat Tiberiadem.

tuis, veni ad nos; & vivemus tecum, & non moriamur per manum odientum nos. Tunc cives illi aperuerunt portas urbis. Ingressusque est Josephus & viri ejus intra urbem, & subjecit eam.

99:

Postea misit Josephus cohortem suam, & apprehendit filios Belial, qui erant illic, & in vincula conjecit ex illis circiter sexcentos viros, misitque illos Taricheam, ad urbem nempe quam ceperat. Reliquum vero filiorum Belial, qui adjuverant partes Vespasiani, percussit in ore gladii. Quod attinet vero principem urbis, quem cepit vivum, eduxerunt illum extra urbem: Jussitque uni ex militibus suis præcidere manus illius sine ulla mora. At ille princeps supplicatus fuit Josepho dicens: Placitum sit in oculis tuis, domine mi, ut præcidatur manus una tantum, & relinquatur altera. At vero supplicationes ejus cum risu excepit Josephus, & milites ejus, & reputaverunt illum imbellem, & nulla animi fortitudine præditum. Respondit ergo Josephus & dixit ad militem, qui juxta erat: Da illi gladium, & amputet sibi ipsi manum suam, utram voluerit, & relinquatur illi ea quam elegerit ex duabus manibus. Fecitque miles sicut præceperat Josephus, deditque gladium suum principi, mox corripuit princeps gladium de manu militis, & amputavit sibi manum sinistram, sicque relicta est ei manus dextra. Postea dimissus ille abiit ad castra Vespasiani, ut ostenderet opprobrium suum in castris Romanorum.

Sepphorim oppugnata.

Postea rebellaverunt etiam cives Sepphoris, & conjuraverunt adversus Josephum Sacerdotem, & foedus inierunt cum Vespasiano, & cum exercitu Romanorum. Qua re cognita Josephus profectus est cum omni exercitu, ut illam oppugnaret. At vero excelsior erat urbs, quam ut posset adversus eam aliquid moliri. Muri enim altissimi erant, & turres munitissimæ. Itaque castra metatus est Josephus adversus urbem cum omni exercitu suo, & obsessam tenuit per multos dies.

CAPUT LXVIII.

De bello Jud.
III. 1.
Ascalonita ad Romanos deficiunt.
Niger.
Silar.

Obsidio Ascalonis.

Antonius.
In castris Judæorum decem milia hominum occidit.

99:1

Tunc temporis audierunt cives Jerusalem rebellasse etiam cives Ascalon, & manum dedisse ad ineundum foedus cum Romanis. Et statim miserunt ad illos פִּיגֵר Piger Idumæum, & סִילָא Sila Babylonium, & Jochanan Hierosolymitanum cum eis, qui erat de fortissimis Jerusalem, multosque alios viros ex hæce populi terræ. Veneruntque Ascalonem, & obsederunt eam per multos dies. Quo tempore erat intra urbem vir quidam à principibus Romanis nomine Antonius, vir fortissimus & robustus bello. Facta autem vigilia matutina, priusquam quis posset discernere socium suum, egressus est Antonius Princeps cum sociis suis aliquot fortissimis, quos secum habebat, ex urbe ad castra Judæorum, qui obsidebant conferti in custodiis suis adversus urbem, & percussit eos plaga magna, cecideruntque ex Judæis, eo temporis intervallo, usque dum illucesceret mane decem & millia virorum. At vero cæteri ne quidem moti sunt.

sunt loco suo, dicebant enim: "Satiū est nobis mori in praelio hoc, quam fugere à facie inimicorum nostrorum. Constituerunt ergo fortiter *Judei* in statione sua, & confortati sunt confisi in *Jehova* Deo *Israel*. Tum mane factō, qui reliqui erant ex *Judeis* conseruerunt cum *Antonio*, & mortui sunt multi ex parte *Romanorum*. Sed & ex *Judeis* non pauci mortui sunt in eo praelio, inter quos *Romani* interfecerunt *Silam Babylonium*, & *Jochananem Hierosolymitanum*, numerusque occisorum ex parte *Judeorum* in illo praelio octo millia militum cum ducibus eorum Octo millia *Judeorum* ceciderunt. *Sila Babylonio*, & *Jochanane Hierosolymitano*. Neque ullus ē principibus *Judeorum* evasit, nisi solus *Niger Idumæus*, qui delituerat in quodam sepulcro, quod forte erat in planitie illa. Persecutique sunt illum fortissimi *Romanorum*, & quaesierunt illum, neque invenerunt; absconditus enim erat ab oculis eorum in sepulchro. Tunc immiserunt ignem in sylvam, quæ erat circa sepulchrum, quod latebat in loco abscondito ab oculis eorum. Mox ignis consumpsit arbores, & rubos, quæ erant circa sepulchrum, quia clamaverat *Niger* ad *Jehovam* in toto corde suo, ut eriperet se de manu inimicorum hac vice, ne in se facinus hoc pro voluntate sua admitterent, seque paratum altera vice mori, cum decertaret in *Bellis Jehovæ* tanquam vir fortis. Itaque evasit *Niger* de manu *Romanorum*; quia eripuit illum *Deus Israel*, in quo confisus fuerat.

Postea miserunt *Judei* de *Jerusalem* populum multum *Ascalonem* ad sepeliendos vulneratos qui ceciderant de *Judeis*. Venerunt ergo *Judei* missi ab *Jerusalem* ad urbem *Ascalon*, & sepelierunt vulneratos *Judeos*, qui ceciderant in praeliis *Antonii* decem, & octo millia militum, qui ceciderant in utroque certamine. Tum quaesierunt cadaver *Nigri Idumæi*, sed non inveniebant. Cumque adhuc quaererent, clamavit ad eos *Niger*, Niger in sepulchro repertus: 100. de medio sepulcri, in quo latebat, & dixit ad eos: "Ecce ego, & quia eripuit me *Deus* de manu *Romanorum*, ut iterum ulciscar me de illis in *Bello Jehovæ*. Tunc *Niger* narravit eis omnia, quæ sibi contigerant, & latati sunt *Judei* admodum, eo quod invenissent illum vivum. Cumque audivissent ex eo quomodo evasisset (quia scilicet eripuit illum *Jehova*) eo magis confisi sunt in *Jehova*, ipsum nempe tunc eis auxilio adfuturum cujus rei signum esset, quod evaserat *Niger* fortis, & quod ipsi illum vivum invenerant.

At *Romani* sese in urbem receperant, clausique manebant, quia territi fuerant plurimum propter multitudinem *Judeorum*, qui venerant ad sepeliendos mortuos. Itaque sepelierunt *Judei* omnes vulneratos suos, qui ceciderant in utroque illo praelio, neque potuerunt *Romani*, qui in urbe *Ascalon* inclusi erant, prohibere illos, ne hoc facerent. Tuleruntque secum *Nigrum* fortissimum vivum, & abduxerunt, & introduxerunt *Hierosolymam*, ut laudes, & gratiarum actiones redderet *Jehovæ*, qui eripuerat illum tunc temporis de manu *Romanorum*. Postea *Josephus* Sacerdos confortavit se, & ascendit cum exercitu suo, & oppugnavit *Ascalonem*, prævaluitque & cepit illam, percussitque *Antonium*, & omnem populum, qui repertus est cum illo, & omnes milites ejus in ore gladii; ita ut ne unus superstes evaserit. Quin & omnes villas seu oppida, qua extra urbem,

9. De bello Jud.
III. 1.

Josephus Sepphorim
ad internecio-
nem delet.

urbem, & omnia loca quæ erant in circuitu ejus igne combussit. Idem fecit omnibus urbibus, & oppidis, quæ inierant fœdus cum Romanis, & omnem populum, qui in eis habitabat, & omnes milites Romanos, qui reperti sunt in eis cum ipsis in qualibet urbe percussit in ore gladii, & domos eorum igne combussit. Quibus ita peractis pugnavit Josephus Sacerdos cum civibus Sepphoris, & prævaluit adversus eos, & effudit multum sanguinis ex omni populo, qui percusserant fœdus cum Romanis, & perdidit eos absque ulla remissione, & combussit urbes eorum, & oppida igne, parvulosque, & uxores, & filios, & filias captivos secum abduxit in Jerusalem. Quotquot autem ibi reperti sunt de cohortibus Romanorum percussit in ore gladii.

1001

Vespasianus venit
Ptolemais.

Comquæ audissent Vespasianus, & Titus filius ejus omne malum, quod fecerat Josephus Romanis, cum percussisset cohortes eorum, quas habebant in Galilea: prætereaque percussissent ipsos omnes Judæos, qui erant fœdere conjuncti cum Vespasiano & Tito filio ejus; irati sunt valde, & accensus est furor eorum. Et profecti venerunt **ΝΟΒΥΙΩΝ** Aphitisina, ipsa est Acco; ubi tunc erat Agrippa Rex Judæ, & cum eo quadraginta millia virorum fortissimorum bello, & jaculatorum. Mox adjunxit se, & exercitum suum cum exercitu Vespasiani; ita ut castra Romanorum per ipsius castra multum aucta fuerint. Præterea etiam adjunctæ sunt cum eis de cæteris nationibus ex populis terræ, quæ est in circuitu terræ Judæ fortissimi viri innumeri. Quin & venerunt illis auxilio fortissimi ex *Aram Fluminum*, seu *Mesopotamia*, ex *Aram Soba*, seu *Cælesyria*, & de *Assur*, & *Sennar*, & de *Perside*, & *Chaldæa*, & ex *Macedonia*, & de Provinciis filiorum Orientis, & etiam ex *Agypto*, & *Lob*, seu *Libya*, & *Dedan*, & *Saba*. Et omnes Provincie vicinæ, & remotæ, quæ parebant Imperio Judæorum excusserunt omnes jugum Judæorum de collo suo, & rebellaverunt adversus dominationem Jerusalem, & regnum eorum. Factaque est manus illorum cum exercitu Romanorum, & cum Vespasiano & Tito in auxilium. Ipsi enim antea servierant Judæis. Et Judæi aggravaverant jugum suum super illos; & idcirco venerunt in auxilium Romanis, ut omnes cum eis una bellum inferrent habitatoribus Jerusalem, & populo Judæ.

Omnes Provin-
cie quæ parebant
Judæis ad Romanos
deficiunt.

Excepta Idumæa.

At vero manus habitatorum terræ *Edom* tunc nequaquam fuit cum Tito, & Vespasiano patre ejus, quia serviebant Judæ, neque quisquam ex eis venit in auxilium Romanis, quia jam antea Idumæi bellum intulerant Hierosolymis, sed frustra; prævaluerunt enim Judæi adversus illos subjeceruntque illos, ac ceperant. Postea circumcidit eos Hyrcanus primus Rex Judæ. Quemobrem Idumæi servaverunt custodiam Domus *Yehove* & fœdus illius, neque rebellaverunt contra Judam, & habitatores Jerusalem sed venerunt Hierosolymam, & commorati sunt in medio ejus, & tunc temporis triginta millia Idumæorum fortissimorum & bello erant in Jerusalem ad custodiam murorum illius, & omnes servabant custodiam Domus *Yehove*, custodiebant scilicet moros Jerusalem in stationibus suis super urbem per sortem pro excubiis suis. Postea profecti sunt Vespasianus & Titus filius ejus cum omni exercitu, & principibus exer-
citus

1001.

Lib. III. 5.

citatus ab Acco, seu Ptolemaide, & venerunt in Galilæam, & obsederunt montem, & castra metati sunt illic. Jof. De bello Jud. III. 5.

Tunc nuntiatum est *Josepbo* à dicentibus: "Ecce exercitus Romano-
rum castra metati sunt in monte Galilææ; & misit *Vespasianus* ante
faciem suam ingentem exercitum de exercitu Romanorum; & iussit eis,
ut sternant pavimentis vias, quæ habent cavernas, seu anfractus, ut
dejiciant, & solo æquent salebras, & rectas faciant vias obliquas, &
explanent semitas extruendo aggeres pro populo suo; eo quod succensus
sus sit furor ejus in *Judeos* quantum quantum. Quod cum audisset
Josephus egressus est in eos de *Sepphori* ipse, & exercitus ejus, & percussit
eos, & ad internecionem delevit in ore gladii, & talem vindictam exer-
cuit in eos qualis antea non fuerat usque adhuc. Quia Deus ejus erat
cum eo. Romani ingre-
diuntur Gali-
læam.
Ieruit in eos Jo-
sephus & multos
occidit.

Cum autem *Vespasianus* & *Titus* filius ejus audierunt omnia, quæ fe-
cerat *Josephus* exercitui Romanorum, quos miserant ad explanandas vias
ante faciem suam; iusserunt omnem populum *Judeorum*, qui cum eis
erant confestim ascendere adversus *Josephum* in prælium, & custodire
omnes vias, ita ut nullus pateret aditus *Josepbo* ad evadendum & fugien-
dum. Cumque audisset *Josephus* propius adesse *Vespasianum*, & filium
ejus *Titum*, & omnem exercitum ejus ad bellum sibi inferendum, pro-
tinus discessit à *Sepphori*, & abiit *Tiberiadem*. Ubi vero audivit *Vespasi-
nus Josephum* excessisse *Sepphori*, & abiisse *Tiberiadem*, perrexit ipse &
omnis exercitus ejus *Tiberiadem*. At vero ut audivit *Josephus* quod ve-
nit *Vespasianus*, & cum eo filius ejus *Titus*, omnisque exercitus ejus, ut
prælium committeret, fugit *Josephus* à facie eorum in ירפת *Jorphan* ur-
bem magnam, quæ est in Galilæa; & inclusit se *Josephus*, & omnis exer-
citus ejus intra illam. Josephus venit Ti-
beriadem.
Inde recipit se in
urbem Jorphanam.
Cap. 7.

CAPUT LXIX.

Tunc *Vespasianus* misit legatos magnos, honoratos, & illustres
Josepbo, qui dicerent: "Hæc dicit *Vespasianus* Princeps exer-
citus Romanorum. Quid lucri inde eveniet tibi, cum te inclu-
seris intra muros urbis illius? Quin potius egredere ad me, & pacem
habeto nobiscum, & percutiemus fœdus, & servies *Cæsari* Regi Roma-
norum, & vives, neque morieris tu, & omnis populus, qui tecum est.
Tunc remisit *Josephus* ad eum dicens: "Da mihi spatium aliquot dierum,
dum loquar in auribus filiorum populi mei juxta sermones tuos, de qui-
bus ad me misisti; & sicubi audierint vocem meam, mox pacem habe-
bimus tecum, & percutiemus fœdus cum Imperio Romanorum. Tunc
inducias fecit *Vespasianus* cum *Josepbo*, & dedit illi spatium. Misit ergo
Josephus legatos ad omnem populum, qui erat in *Jerusalem*, ad *Sacerdo-*
100 : :
Vespasianus mit-
tit legatos ad Jo-
sephum de pace.
Josephus scribit
ad populum Hie-
rosolymis.

Jos De bello Jud.
III. 6.

tes, ad principes, ad optimates, & ad reliquum populum, qui erat in Jerusalem dicens ad eos: "Scitote fratres mei, & amici mei, quod misit ad me *Vespasianus* Princeps *Romanorum* dicens: "Quid lucri inde eveniet vobis, cum induraveritis cervices vestras adversum nos? Quin potius egredimini ad nos, & pacem habebimus vobiscum, & percutiemus vobiscum fœdus, & servietis Regi *Romanorum*, qui est *Cæsar* super imperium *Romanorum*, & vivetis, & non moriemini. Ut quid vultis internecione deleri animas vestras & uxores, & filios, & filias, & vos gladio succumbere? Postea qui reliqui fuerint ex vobis migrabunt à terra vestra abituri in captivitatem ad populos, quos non nostis, & ad nationes, quarum linguam non audietis, & relinquetur terra vestra devastata absque habitatore, & Sanctuarium vestrum desolatum absque ullo homine. Ne ita feceritis, O viri intelligentes, & prudentes, sed audite vocem meam, & egredimini ad nos vos omnes, & pacem facite nobiscum, & vivite & non moriamini, & comedite bona terræ vestræ, & quiescite in terra vestra, quia melior est vita, & quies, quam mors, & captivitas.

Illi autem non
sunt pacem cum
Romanis.

101.

Tunc miserunt omnes habitatores *Jerusalem*, Sacerdotes, & Principes, & optimates, & omnes nobiles *Juda* & reliquus populus, qui erat in *Jerusalem* ad *Josephum* dicentes: "Cave tibi, neque aveas pacem inire cum illis, sed confortare & esto robustus, ut pugnes donec deleas illos, aut tu ipse moriaris in prælio, ac etiam omnis populus qui tecum est. Tu vero gere *Bella Jehovæ* pro populo ejus, pro Sanctuario nostro, & pro civitatibus Dei nostri. Erit quod erit, quidquid eveniat. At ne sit manus tua cum gentibus.

Cum ergo accepisset *Josephus* verba habitatorum *Jerusalem*, & verba Sacerdotum & Principum, & Optimatum, & Nobilium *Juda*, & reliqui populi, quæ remiserunt ad se per legatos talia dicentes uno ore, exarsit furor ejus, & ira ejus accensa est in ipso. Et egressus est *Josephus* de *Jotapata*, & omnis populus, qui cum eo erat. Et instruxerunt aciem in occursum *Vespasiani*, & exercitus *Romanorum*, & ceciderunt *Judei* coram *Romanis* in hoc prælio. Tuncque cepit *Vespasianus* pugnare contra *Judeos* ab hac die & deinceps cum fortitudine. Et abiit contra urbem

Gadara expugnatio.

Cap. 6.

גדארתא *Gadarta*, & oppugnavit, & cepit illam. Porro urbs illa magna erat in *Galilea* superiore, & everit illam, & percussit populum ejus in ore gladii à viro usque ad mulierem, à parvulo usque ad lactentem, à tauro usque ad ovem, à camelo usque ad alinum; ita ut nihil omnino residuum aut superstes relictum sit illis. Et dixit *Vespasianus*: "Hodie cepi ulcisci cohortes Romanas, & principes earum, quos percusserunt *Judei* in terra *Juda*.

Jotapata obsidio.

Cap. 7.

Tum profectus est inde *Vespasianus* ipse, & omnis exercitus ejus, & venit in *Jotapatam*, illam scilicet urbem in qua erat *Josephus*. Ac prima ipsa die, qua castra metatus est adversus *Jotapatam* distribuit omni populo suo victum in comœatu & potu abunde, & ad lætitiâ cohortatus eos armis accingi jussit. Postera die clangerunt omnes copie *Romanorum* clangorem belli, & circumdederunt urbem in circuitu. Tunc *Josephus* stetit

stetit supra turrinam quamdam, unde contemplatus est, & vidit castra Romanorum; & ecce castra magna valde. Tunc Iosephus sonuit buccina & dedit signum certaminis, & mox egressus est in praelium ipse, & omnis exercitus Iudeorum, qui erat cum eo, & oppugnavit castra Romanorum posita ad radices montis à mane usque ad vesperam. Cumque postridie facta esset vespera, cessatum est à praelio; ac tandem discesserunt Iudei à castris Romanorum, & regressi sunt in urbem. Romani vero ceperunt se in castra sua, & tentoria. Cecideruntque in hoc praelio copiae multae ex Iudeis, ac etiam ex Romanis ceciderunt multi. Romani enim elati superbia insultabant Iudeis dicentes: "Humiliabimus confestim gentem hanc parvam, neque amplius erit nobis in laqueum, quemadmodum subiecimus omnes nationes quas cepimus, & tunc inveniemus requiem."

Erumpit Iosephus in Romanos.

101:

Praelium mox dirimit.

Iudei vero obfirmaverunt pertinaciter facies suas adversum illos, & dicebant: "Moriatur hac vice nos omnes simul propter zelum Sanctuarii." "Dei nostri, nec dederimus manum pollutis incircumcisis ad polluendum illud, & postquam deleverimus eos, quieti manebimus. Itaque propter superbiam Romanorum, & pertinaciam Iudeorum, tunc illic cecidit populus multus in praelio illo hinc & illinc. Ingruit autem iterum praelium inter eos secunda, tertia, & quarta die. Cumque recrudesceret praelium in dies, omnes Iudei qui erant in circuitu Jotapatae, transfugerunt ad castra Vespasiani, & adjuncti sunt Romanis, & facta est manus illorum omnium cum exercitu Romanorum extra urbem Jotapatae. Vespasianus mittebat copias ex cohortibus Romanis ad oppugnandam urbem. Iosephus autem cum populo, qui secum erat, pugnabat cum Vespasiano, & exercitu ejus extra urbem. Iudei vero, qui erant reliqui intra urbem pugnabant cum cohortibus Romanis, quae veniebant adversus illos. Donec minor turba, quae separaverat se à majori exercitu insiliit in murum. Sicque Iudei, qui reliqui erant in urbe ibant, & redibant usque dum tandem residui facti fuerint pauci numero. Milites vero Iosephi & electi juvenes illius, qui pugnabant extra urbem, ceciderunt omnes in praelio exceptis paucissimis, quibuscum fugit, evasitque in urbem. Tunc Iosephus clausit portas urbis super se, & super illos."

Iudeorum pertinacia.

Iudei residui pauci in urbe.

†CAPUT LXX.

101:

Itaque Vespasianus ipse & omnis exercitus ejus, obsedit urbem Jotapatae per multos dies; Tunc Vespasianus obturavit Aqueductum, qui ab extra aquas in urbem deferrebat, & ex eo bibeant omnes habitatores urbis; quia aquae ejus erant suavissimae. Vespasianus autem derivavit illas in angulum, qui erat ex opposito urbis, ne amplius aqua intraret Jotapatae. Mox habitatores urbis nimia siti laboraverunt, quia il-

Cap. 8.
Vespasianus obturavit Aqueductum.

7os. De bello Jud.
III. 9,

Cap. 9.
Aries ferreus
admoventur.

Descriptio Arie-
tis.

301 ::

lis non erat aqua alia, nisi ex Cisternis. Cumque vidisset *Josephus* deficere aquam ex Aqueductu unde habitatores urbis quotidie solebant aduari, dixit apud se: "Jam *Romani* superbiunt adversum nos, & gloriantur dicentes: Nunc tandem capiemus illos pro arbitrio nostro, quia non est illis aqua, aut siti illos enecabimus intra urbem. Tunc accepta vestimenta misit in aquis Cisternarum, quae erant in urbe, & extendit illa super parietibus murorum in circuitu urbis, ut ostentaret exercitui Romanorum aquas esse intra urbem, ne gloriarentur adversus *Judeos* dicendo: "Nunc delebimus illos, quia non est illis aqua intra urbem.

Tunc iussit *Vespasianus* extrui prope urbem munitionem, & propugnaculum, & super illud Arietem ferreum imponi ad diruendos muros urbis, ac deiciendos. Admovit itaque Arietem ferreum in urbem, & cepit arietare contra parietem muri *Jotapatae*, ut illum dejiceret. Porro ita constructur machina Arietis, quo utuntur ad deiciendos muros urbis, & penitus diruendos. Primo accipiunt trabem ingentem longam & densam, ponunt in capite ejus galeam magnam & validam, cujus forma instar Arietis habentis cornua ex ferro delecto, & fumo. Pondus autem galeae est quasi dimidium ponderis trabis, ita ut trabs ipsa circumvestiatur illa galea usque ad dimidium, deinde defigunt terrae prope ipsam duos palos ingentes, ad quos suspendunt trabem Ariete suo munitam adminiculo duorum funium validorum ex cannabe forti, & filis ferreis confectorum. Porro locus, ubi suspenditur inter duos palos, cum admoventur contra murum, erigitur pro arbitrio oppugnantium, dum volunt impetere, seu quassare muros cornibus ejus. In posteriori autem parte trabis, in extremitate scilicet, quae est opposita muro, sunt annuli validi ferrei probe immixti cum clavis, & funes confecti ex cannabe, & filis ferreis una contortis & ligatis. Cumque oppugnantes moliantur evertere murum, magna vi jaculantur trabem Arietis, quasi jacularentur parvam lanceam, tum cornua valida defiguntur in interstitiis lapidum muri. Continuo suspendunt onera ingentia ad annulos, qui in illum usum additi sunt in posteriori parte trabis: Tunc magna multitudo à longe & viri multi totis adnituntur viribus, & contendunt ad se trahere funes immixtos per annulos trabis retrorsum ad deprimendam partem trabis posteriorem usque ad terram. At priusquam illud perficiant, murus totus, motu concutitur, & agitur, multi lapides aedificii convelluntur è suis sedibus, ac tandem murus ad terram corruit.

Sunt qui ponunt Arietem ferreum super plastro currente, & super quatuor rotis majoribus ligneis ferreis laminis armatis, & clavis in inferiori limbo compactis. Huic Arieti quatuor pedes aptantur adinstar pedum ipsius Arietis, aut etiam plusquam quatuor pedes pro magnitudine trabis, quae destinatur Arieti, ita ut trabs majoris magnitudinis pro Ariete plastro imposito, sit trabs triginta cubitorum longitudinis, longitudo vero minima decem cubitorum. Attamen numerus rotarum currus debet aequare numerum pedum, quia quilibet pes Arietis statuitur & firmatur, atque defigitur è regione cujusque rotæ plaustrum. Cum ergo volunt murum dejicere, procul abducunt plaustrum super quo est Aries. Statim atque

que paululum respiravit turba multa eorum, qui retro sunt ad quatuor ^{70. De bello Jud. III. 9.} caudas trabium ligneorum, quæ sunt in posteriori ejus parte, magna vi impellunt, & impetunt (cum Ariete, qui est super illo,) murum urbis, quem volunt evertere; Tunc caput Arietis ferreum diruit murum. Vehitur autem super plaustro sine cornibus; sed ipsum caput est magnum, & solidum, & fabricatum ex ferro validissimo, collum vero capituli densissimum.

102.

Narrabimus adhuc hanc fabricam; In anteriori parte construitur murus ligneus latus hinc & illinc, estque super plaustro ad tegendum eos, qui illud impellunt retrorsum, quando necesse est; ne illos lædant sagittæ & lapides, quos jaciunt in illos eminus de muro. Porro omnes Arietes ferrei dirutores quibus *Titus* oppugnavit *Jerusalem* plerique fuerunt Arietes plaustres, neque habuit Arietes cum palis defixis, nisi tantum duos, ut ibidem rursus narrabimus.

Descriptio Arietis alterius fabricæ.

Illa autem trabs Arietina de qua nunc agimus talis erat, ut vix decem homines satis essent ad complectendum densitatem illius, seu circumferentiam; longitudo vero quinquaginta cubitorum. Cavata erat ab anteriori parte, & oppleta corio pingui complicato, & contorto postquam elixatum est, ut servetur à tineis; Lignum autem nullius est utilitatis, nisi tantum ad sustinendam, & statuminandam machinam; lignum trabis deforis obiectum erat ferro tenui.

Ratio autem cur corium antrorsum ponitur, est, ne, scilicet, frangatur trabs præ nimia gravitate ponderum gravissimorum, quæ suspenduntur annulis ejus in posteriori parte; & quando homines retro trahunt extremum trabis cum funibus, ut deprimant illam. Ratio vero ligni deforis, est ad sustinendam machinam, & ad statuminandam illam. Ratio denique ferri ducti super lignum, est ad conservandam trabem, ne comburant illam ii qui custodiunt murum de ipso muro.

Quoad cornua galeæ Arietis, quæ sunt in extrema parte trabis, dum impingit in murum urbis; numerus eorum est pro cujusque arbitrio: tamen non pauciora sunt quam decem cornua, & tunc trabs est longitudinis viginti cubitorum, neque plura quam quinquaginta cornua, & tunc trabs est longitudinis centum cubitorum. Porro cornua, cujuscunque numeri sint, inter quodlibet cornu ab altero intercedit spatium cubiti unius, circumferentia vero cujuslibet cornu est quam vir potest complecti, longitudo autem illius, cubitus cum dimidio, neque minor.

Murus ligneus ducitur in longum instar septi caulæ vestitus pellibus pinguibus subactis cum urina hominis, & erigunt illum in extremo loco trabis hinc & illinc, ad tegendum illos homines, qui intendunt operi, dum fit impulsus trabis, ne jaculatores emittant in eos sagittas de muro, qui & oppugnantur.

102:

Illa vero trabs Arietis, quam admovit *Vespasianus* ad impetendum murum urbis *Jotapatæ*, in qua oblidebat nos, dum intra illam essemus, erat longitudinis quinquaginta cubitorum; & viginti quinque cornua erant in galea Arietis ejus. Complexus decem hominum constituabat densitatem seu circumferentiam illius; complexus unius viri constituabat

Yef. De bello Jud.
III. 9.

circumferentias cujuscunque cornu, quod prodibat de Ariete ejus, & cubiti unius spatium intercedebat inter quodlibet cornu ab altero. Pondus denique rerum gravium, quæ suspendebantur in posteriori ejus parte, quo tempore necesse fuit, erat mille quingentorum talentorum.

Præterea mille & quingenti viri fortissimi dabant operam ad impingendum, quotiescunque *Vespasianus* jubebat impeti murum. Centum & quingaginta juga taurorum aut sex juga equorum, & mulorum necessaria erant ad transvehendam trabem cum omnibus instrumentis ejus de loco in locum, & ab urbe in urbem in plaustris, cum ita facere volebant. Neque tamen erat tota solida, sed composita è membris diversis compactis ope catenarum ferrearum, & annulorum ferreorum, quæ copulabantur & invicem committebantur quando opus erat: Ita ut tunc videretur solidum quid opere mirabili, componebatur & dividebatur per singulas partes, & unaquæque pars separatim portatilis erat per loca montium, ubi opus erat oppugnare urbes munitissimas sitas in jugis montium; Tunc enim erigebant illam in situ suo, quocunque in loco illam erigere rectius & utilius videbatur.

Quomodo *Yef.*
phar vim Arietis
arritam reddit.

Cum ergo ope illius Romani quaterent muros *Jotapatae*, animadvertit *Iosephus* jam primo impetu murum concuti, & commoveri, ruinamque minari. Confestim accepit saccos ingentes, quos jussit impleri palea, & suspendi funibus ex adverso parietis muri, quominus cornua, quibus armatus erat *Aries* ferreus, pertingerent usque ad lapides parietis muri, sed *Aries* percuteret tantum saccos suspensos. Palea enim, cum esset mollis, impendebat quominus cornua nocerent muro; nam occurrebant Arieti medio, adinstar cujuscunque rei mollis, quæ rem duram sustinet, & frangit atque minuit vim impetus ejus.

'101':
Vespasianus ipse
astutia utitur.

At *Vespasianus*, ut vidit astutias *Iosephi*, & ipse astutia usus est & dolumque adhibuit. Misit ergo Judæos exploratores in urbem, ut statim atque signum arietandi datum esset, illico amputarent funes saccorum palea plenorum, quo facto ipsi se dederunt præcipites cum saccis plenis palea ad terram, quos exceperunt copiae Romanorum, neque mortui sunt. Mox rursus aggressi sunt impetere murum.

Eleazar viri insignis
fortitudo.

Dumque adhuc oppugnabant impingendo in urbem, tunc illic erat in *Jotapata* vir quidam fortissimus de Sacerdotibus nomine *Eleazarus* Sacerdos, qui & ipse de familia *Anani* Sacerdotis magni, qui tunc erat *Hierosolymis*. Cum ergo vidisset *Eleazarus* fortissimus, quod rursus inciperent Romani impingere in murum cum Ariete ferreo iterum atque iterum. Tulus unum lapidem de muro; unde factum est ingens foramen in muro, mox descendit *Eleazarus* de muro, & equitavit super trabem Arietis, illigavitque catenam ferream inter cornua Arietis, continuo subsilivit de trabe, & ecce catena in manu ejus, ascenditque, & venit in urbem, quia paries muri ab initio ejus usque ad locum arietationis erat humilis, & attulit secum intra urbem extremam partem catena, & dedit eam in manum militum multorum, qui erant in *Jotapata*; ut alligarent eam ad columnas, & ad parietes intra urbem; ita ut non possent Romani ultra dimovere trabem Arietis inde. Ipse deinde prospexit num posset illam destruere. Confor-

tavit

tauit ergo se iterum Eleazarus Sacerdos, & descendit in trabem & equitavit super illam, ac statim percussit eos, qui operam dabant Arieti, occiditque ex eis quinquaginta viros, ceteri fugerunt à facie ejus: Tum reversus est iterum Eleazarus Sacerdos in Jotapatam, venitque in urbem, cum eum ad se attraxissent habitatores urbis per trabem Arietis, & letati sunt de illo plurimam.

Postea ascendit adhuc Eleazarus in unam è turribus muri, & tulit lapidem grandem ex petris durissimis, & projecit eam ex alta turri vi magna super caput Arietis, & confregit illud, cecideruntque cornua ejus ad terram. Pars autem maxima & capitis contracta est, eo quod conflatum esset ex veteri ferro, eaque machina vetustissima esset omnium, quæ reperiæ fuerant Romæ, & rubigo illius ferrum infederat, à qua obesa fuerat. Protinus Eleazarus iterum descendens de muro, accepit partem capitis Arietis contracti, jecitque illam intra murum, tum percussit reliquos qui illic astabant & in fugam convertit à facie sua. At vero sagittarii imminerunt sagittas in Eleazarum fortissimum, adeo ut quinque sagittæ infixæ sunt ei, quibuscum ascendit. Tum illi qui super muro erant, extendentes manum suam retraxerunt eum, sicque ascendere fecerunt Eleazarum fortissimum in murum: Ipse enim non poterat ascendere confossus plagis sagittarum. At populus ingentem clamorem edidit, eo quod prævalisset Eleazarus Sacerdos fortissimus percutiendo Romanos, & frangendo Arietem ferreum, in quo confidebant, & insuper accepisset partem ex eo, & injecisset intra murum; ac tandem apprehendisset reliquam trabis partem cum suis catenis ferreis in urbem, neque possent Romani illam ab hinc dimovere ad rursus arietandum.

Multi interea fortissimi Jotapatæ succinxerunt se die illa, cum vidissent fortitudinem Eleazari fortissimi, & descenderunt, & divulserunt trabem in partes, & dissipaverunt illam, & pondera ejus, & annulos, & palos ejus acceperant, & attulerant in urbem in die illa. At Eleazarus fortissimus mortuus est ex vulneribus sagittarum ipsa die cum egregia fama, postquam pugnavisset pro Sanctuario Jehovæ, & pro populo suo, & pro terra sua tanquam fortissimus fidelis Jehovæ. Et luxit illum populus valde, & sepelierunt eum in urbe: honoraruntque illum omnes recti honore magno, & propter obitum ejus, & fortitudinem, & fidelitatem, & propter pugnam ejus in nomine Jehovæ, & propter legem ejus, eo quod pugnavit adversus inimicos Jehovæ, fecit omnis Israel memoriale in benedictionem.

Cumque vidissent juvenes Juda ea quæ fecerat Eleazarus Sacerdos in præliis, quæ commiserat cum Romanis, & ea etiam, quæ fecit omnis Israel in honorem illius, quia nempe fecerunt ei memoriale in benedictionem, & bonum nomen; Zelati sunt pro Jehova & Deo Israel. Duo præcipue ex juvenibus Juda prudentes, & intelligentes in omni sapientia, & fortissimi bello nomen unius נְתִירָא Netira nomen alterius Philippus. Hi aperta urbis porta egressi pugnaverunt cum Romanis, & percusserunt, deleveruntque multos de exercitu Romanorum. Ac tandem ipsi mortui sunt in prælio propter Sanctuarium Dei sui, & propter Israel, & terram suam.

Tunc

Eleazarus confossus celis hostium victor regreditur.

Multi ejus exemplum sequuntur.

Eleazarus ex vulneribus moritur.

Laus ejus.

103.
Duorum juvenum virtus.

Jos. De bello Jud.
III. 9.
Josephus hostium
machinas suc-
cendit.

Vespasianus hortatur
suos.

Vespasianus vul-
neratur.

Cap. 9.

Tunc *Josephus*, cum vidisset augeri & ingravescere praelium, egressus est ex urbe, & percussit exercitum *Romanorum* plaga magna, & propugnaculum, & instrumenta ferrea, quæ adhuc relicta fuerant à *Romanis*, & cætera arma succendit igni, & admodum invaluit praelium. Ceperuntque *Romani* fugere à facie *Josephi*; videbant enim viros *Juda* tradere animas suas in mortem propter nomen Dei, & propter terram suam, neque consistere potuit adversus eos exercitus *Romanorum*. At *Vespasianus* fortiter constitit, & roboravit cor populi sui, fortisque esse iussit, persuasitque verbis optimis. Tum etiam dedit eis argentum, & aurum plurimum, distribuitque eis victum, & commeatum, & potum. Illi ergo consistentes pugnaverunt cum *Josepho*, & cum viris *Juda* illo die usque ad occasum solis. Cumque invalesceret praelium, & *Judæi* jaculatores sagittas jacerent, percusserunt *Vespasianum* in femore dextro. Quo facto conturbati sunt omnes fortissimi *Romanorum*, ubi viderunt sanguinem fluere de femore *Vespasiani*. Fuit ergo pugna gravissima illa die inter *Judæos* & *Romanos*.

At cum vidisset *Titus* vulneratum esse patrem suum, cucurrit cum trepidatione ad ejus auxilium. Cui pater, "Quid rei est, inquit, quod pater, fili mi? Confortare, & esto robustus, & ulciscere patrem tuum adversus *Judæos* istos, qui prævalent adversum nos. Pugnaveruntque iterum ambo *Titus* & *Vespasianus*, cum omnibus copiis suis in die illa praelio magno, acri & valido plurimum: Ita ut multi vulnerati ceciderint in die illa de exercitu *Romanorum*, & multi quoque de exercitu *Josephi*. Tuncque pauci residui facti sunt cum *Josepho*, qui abiit, & regressus est in urbem *Jotapatæ*.

Cap. 9.
Nova propugnacula
construunt
Romani.

Mulieres con-
scendunt mu-
rum.

Ibid. sub fin.

Postridie surrexerunt copie *Romanorum*, extruxeruntque iterum propugnaculum, & munimentum pro illo propugnaculo & munimento, quod combusserat *Josephus*, atque etiam restituerunt Arietem ferreum inter duos palos, ut mos erat. *Vespasianus* enim quatuor Arietes ferreos secum advexerat *Roma*, qui Arietes erant cum palis, utique Arietes ferrei dirutores. Arietes autem plaustrales, quos secum advexerat *Roma* *Vespasianus* tam parvi quam magni erant numero triginta. Trabs majoris longa erat triginta cubitorum, trabs vero minoris decem cubitorum. Erant præterea fundæ majores aggeribus impositæ, quarum viginti crexerunt in toto circuitu urbis, & in lingulos angulos ejus directæ. Redintegraveruntque adhuc *Romani* bellum contra urbem *Jotapatæ* semel atque iterum. Interim urbs *Jotapata* remansit orbata fortissimis suis; omnes enim ceciderant in praelio, & relictus est in ea *Josephus*, & cum eo pauci homines, qui omnes conscenderunt murum. Ascenderunt quoque feminae super murum, quia viri non amplius satis erant bello gerendo. Viri autem *Vespasiani* funda jaciebant lapides contra urbem ex omni angulo, venitque lapis magnus à funda in aggerem, & percussit uterum feminae gravida ex *Judæis*, quæ stabant super muro. Lapis autem abripuit infantem, [nam avulserat illum ab utero matris] ultra dimidium stadii. Tunc adhuc moliti sunt aggerem struere, & funda jacere lapides; jaculati sunt autem lapidei, qui impegit in caput cujusdam ex fortissimis *Josephi*, ampu-
tauitque

tavitque caput viri illius, & abripuit illud secum lapis usque ad unum stadium.

CAPUT LXXI.

Tunc temporis venit unus de militibus Romanis, stetitque infra parietem muri de regione *Josephi*. Sic enim apud se reputabat dicens: "Forte an potero immittere in *Josephum* sagittam imbutam veneno mortifero. Advertit autem illum *Josephus*, & clamavit ad militem illum dicens: "O perfide, non me interficies. Ac statim cespitavit vir ille, cor enim illius trepidavit ad clamorem *Josephi*. Et mox *Judei* effuderunt super illum de muro oleum fervens, & statim defluxit pilus ejus, abiitque exutus pelle tanquam amens per totum exercitum Romanorum, discurrens, clamans, & flens in toto exercitu Romanorum usque dum tandem mortuus est vir ille.

Miles vult percutere *Josephum* sagitta veneno imbuta.

103 :
Voce *Josephi* territus oleo ferventi perfunditur.

Cap. 10.

Fecerunt autem adhuc *Vespasianus* & *Titus* filius ejus praelium contra *Jotapatam*, donec completi sunt octo, & quadraginta dies, murusque qui urbem cingebat altior erat, quam ut possent illum invadere, neque vires suppetebant ad illum occupandum. Postea vero quam defecerunt, qui relictis erant superstites in urbe *Jotapata*, cum essent fatigati, neque amplius vigilare possent, neque ultra custodire murum urbis, tandem *Titus*, & *Vespasianus* ambo noctu conscenderunt murum. Conscendebant autem, quia defecerant custodes ad custodiendum murum urbis. Cumque ambo conscendissent, ascenderunt etiam post eos de cohortibus Romanorum multi. Descenderuntque Romani de muro intra urbem, & fregerunt vectes portae majoris urbis *Jotapatae*, & omnis exercitus Romanorum intravit in medium urbis, & continuo magno clamore signum pugnae dederunt.

Cap. 13.
Tandem post 48. obsidionis dies.

Titus, & *Vespasianus* conscendunt murum.

Ingressi sunt in urbem cum toto exercitu.

At *Judaei* audito tumultu Romanorum experrecti sunt a somno suo, & omnes trepidi festinaverunt; & arripuit unusquisque gladium in manum suam, & exierunt omnes in plateam urbis, ingens enim platea erat in quam conveniebant cives in tempore tumultus. Tunc levatis oculis suis, viderunt, & ecce exercitus Romanorum jam invaserat urbem per viam aditus portae majoris urbis. Pugnaverunt itaque *Judaei* cum Romanis, & mortui sunt *Judaei* in praelio eo ipso loco, ubi stabant in platea. Dixerant enim *Judaei*, unusquisque ad proximum suum: "Moriatur in praelio, neque vivi comprehendi nos patiamur.

Cades *Judaeorum* in media urbe.

Tunc surrexit *Josephus* ipse, & quadraginta viri ex militibus, qui residui erant cum illo, & egressi sunt ex urbe, fugeruntque in sylvam, ubi inventa Caverna illuc intraverunt, delitueruntque omnes in illa Caverna. Omnes autem cives urbis consumpti sunt in illo praelio, eo quod non fuit sceleri Romanorum; & *Judaeus* enim quidam unum ex Romanis rogaverat foedus dicens: "Serva me vivum, & ego tradam meipsum tibi; S I "juravit.

Cap. 14.
Josephus cum 40. residuis fugit.

In caverna delitescit.

103 : :

Cap. 13.

Joseph. De bello Jud.
III. 13.
Fides violata à
Romanis.

juravitque Romanus dicens Judæo: Hæc faciat mihi Deus, & amplius, " si te interfecero. Nunc ergo recede illinc, egredere, & veni ad me; Cui respondit Judæus: " Præbe mihi manum dexteram tuam, & confidam in te, extenditque Romanus manum suam sinistram ad Judæum, deditque eam illi. Ille vero non animadvertit, ut dignosceret an esset manus sinistra (territus enim erat.) Cum itaque Romanus dedisset manum sinistram Judæo, & illa sustentaret eum, continuo arripiens ipse manu dextera hostile, occidit Judæum: Mortuus est itaque Judæus, quia non habebat in manu sua hostile. Arma enim de manu sua projecerat confusus Romano, & idcirco mortuus est.

Cum ergo vidissent Judæi Romanorum datam fidem non servasse, juramentumque fregisse, & interfecisse Judæum qui confusus ei fuerat, postquam jurasset ei se non illum interfectorum; tunc dixerunt: " Moriamur omnes simul, neque confidamus Romanis, Deceverunt ergo Judæi mori pro Sanctuario Jēbœ Dei Israel. Sed moriendo plurimos interfecerunt ex Romanis in illo prælio, immo plures quam occiderant in omnibus prioribus præliis. Postea denique urbs capta est.

Cap. 14.
Vespasianus mittit
ad Josephum, Nicanorem, Paulinam, & Gallicanum cœsa duces
qui pacem offerant.

Interim Josephus & quadraginta viri, qui erant cum eo, latebant omnes in spelunca eadem. Tunc misit Vespasianus נִסְנָרָא Nicanorem Principem, & פִּילִירִינִם Philirinum, & גַּלְלִיכָא Gallicanum cum eo ad Josephum dicens: " Egredere ad me, & vives, neque morieris. Et dixit Josephus ad socios suos, qui secum erant in caverna illa: " Quid sentit animus vester de sermonibus Vespasiani? Et hoc faciemus. Ego vero " si volueritis audire consilium meum, vobis auctor sum, ut exeamus, & pergamus ad illum, si modo Principes isti paciscantur nobiscum foredus, quemadmodum significabo illis. Ego autem existimo minime dubitandum esse, quin statim atque præsto erimus ante conspectum Vespasiani, nostri misereatur.

Josephus Auctor est
suis dedendi se.

104.
Altercatio eorum inter se.

At ubi viderunt viri, qui cum eo erant, Josephum inclinare cor suum ad egrediendum ad Romanos, dixerunt ei: " Miramur de te, O Princeps Joseph, posteaquam electus fuisti à myriadibus populi tui cum sacerdotio, & regno ad sacrificandum Jēbœ Deo Israel, & constitutus fuisti Princeps exercitus magni, ut esses dux populi tui. Postquam viderunt oculi tui & offensionem, & lapsum ovium tuarum in die isto, tu quoque interesse velis in isto opprobrio. Et quid tibi præterea, ut velis vivere? Numquid melior est tibi mors quam vita? Tu vero in tali discrimine, quale est hodie, an existimas istos inclamare, ut vitam servant tibi? Anne ut bene tecum agant tandem ad extrema redacti, te illi vocant? Minime vero est illorum cogitatio. Quin potius certo existimant se dum vocant te comprehensuros vivum, ut gloriantur de te, ac triumphum agant dicentes: " Ecce unctum belli eorum comprehendimus vivum, & idcirco excelsa manus nostra. Nunc vero, O frater noster, & Princeps noster, si interfeceris temetipsum melius tibi erit, quam si exieris ad eos, & ipsi gloriantur his verbis: " Vicinus ducem Judæorum, & ecce ille in manibus nostris, & ostentant victoriam, & fortitudinem suam adversum te, & hoc quidem eveniet,

“niet, si te non interfecerint. Si vero interficiant; Nonne melius est
 “tibi mori proprio gladio, quam mori gladio aliorum? Præterea satius
 “est tibi mori, quam vivere ut audias opprobria & blasphemias eorum.
 “Si enim te vivum servant, ne credas te illos servaturos in bonum, ut
 “benigne agant tecum, sed in opprobrio servabunt te, quod quidem du-
 “rius est morte ipsa, ut illudant tibi, inter probra sua & blasphemias.

“Nunc vero, O frater noster, & Princeps noster, cur posuisti cor
 “tuum, ut viveres, postquam amisisti populum tuum, & fratres tuos?
 “Cur inquam vis optare vitam, postquam perierunt populus tuus, &
 “fratres tui? Adverte, quæso, intellectu, & attende istud *Mosis* Magistri
 “nostri [pax super illum] qui dixit coram Deo pro *Israel*; *Si auferes* Exod. XXXII. 31.

“peccatum eorum: *sin minus, dele me, quæso, de libro tuo quem scripsisti.*

“Ille enim noluit vivere post ruinam, & interitum *Israel*, licet ipsi
 “dixerit ille, qui potens est super omnia: *Sine me, & exardescet furor* Exod. XXXII. 10.

“*meus in illos, & consumam eos.* Et attende etiam illud *Aaronis* fratris

“ejus, qui stetit inter mortuos & viventes, & sese obtulit coram Angelo

“percutiente, tanquam vir fortis, & seque morti objecit pro populo suo,

“ut cohiberet plagam de *Israel*. Illud vero considera *Saulis* Regis, &

“*Jonathanis* filii ejus; qui pugnabant pro populo *Jehovæ*, & mortui sunt

“pro *Jehovæ*, & pro populo ejus. Numquid vero non poterat *Saul* ser-

“vare animam suam, & animam filii sui à morte in hoc prælio, in quo

“mortuus est? At ille, cum vidisset cecidisse *Israel* in hoc prælio, no-

“luit superstes vivere; sed elegit mori potius quam vivere, statim ac vi-

“dit plagam populi sui in prælio; & sic non est divisus à fratribus suis,

“tum in vita, tum in morte sua ipse, & filius ejus *Jonathan*, ambo tam

“dilecti ac decori. Memineris, quæso, O Princeps, *Justitiæ Davidis*,

“*Uncti Jehovæ*, qui cum videret malum ingravescere super *Israel* dixit:

“*Sit quæso manus tua super me, & super domum patris mei, quia ego* II. Sam. XXIV. 17.

“*ipse peccavi, & ego iniquitatem commisi.* Illæ autem oves quid fece-

“runt? Aut quid peccaverunt?

“Et ubi est illa sancta lex recondita in corde tuo? Nonne tu ipse Sa-

“cerdos & Unctus es? Nonne erudivisti, & docuisti nos illam legem

“sanctam, ut cognosceremus qua ratione possimus amare *Jehovam* Deum

“nostrum in toto corde nostro, in tota anima nostra, & totis viribus

“nostris? Quod si ea non sit optima ratio serviendi illi, & amandi id quod

“ipse amat, ut moriamur pro fœdere ejus, pro lege ejus, & pro sanctuario

“ejus cum servis illius qui interfecti sunt pro unitate nominis ejus magni,

“quidnam erit in quo illa consistet? Et nonne tu ipse sæpe sæpius testa-

“tus es nobis dicens, quod quicumque moritur in prælio pro *Jehovæ*, pro

“*Sanctuario* ejus, pro populo ejus, & pro lege ejus, erit in sorte *Jehovæ*

“& portione ipsius, & secta perveniet ad lucem magnam, nec videbit te-

“nebras, quibus animæ obscurantur. Nonne tu ille est *Josephus* Sacer-

“dos, qui toties vociferatus es in prælio, dum prope adesset hostilis

“exercitus, dicens: Ego sum *Joseph* ille Sacerdos Unctus bello, qui de-

“di animam meam in mortem pro populo *Jehovæ*, pro *Sanctuario* ejus,

“& pro populo ejus?

Jos. De belle Jud.
III. 14.

104 :

"Nunc vero statim atque egressus fueris ad eos, & illudent tibi. Quid
"dices ad illos, aut quid respondebis eis? Quo velo obduces confusio-
"nem, & ignominiam tuam, cum dicturi sunt falsa esse omnia verba
"oris tui? *Nonne, inquit, tu ille es, qui dicebas ad populum: Pugna-*
"*te pro populo Jehovæ usque dum moriamini: in prælio*, quia si mortui
"fueritis pro Sanctuario *Jehovæ*, & pro lege vestra, mors vestra erit ex-
"piatio pro animabus vestris, & ibitis in lucem quæ est lux vitæ? Si er-
"go verus est sermo tuus, quem locutus fuisti ore tuo, quare cohibes
"animam tuam à morte, nec sequaris populum tuum, qui jam pervene-
"runt ad lucem illam magnam? Ecce tu usque in hodiernum diem in al-
"tissimo loco constitutus es super omnes gentes, ita ut famam obtinueris
"fortissimi viri, & Principis & Herois magni inter fortissimos bellatores,
"cum ad solum rumorem nominis tui fremant illæ, & à terrore tuo con-
"tremiscant. Tu vero jam tradis temetipsum, ut comprehendaris in
"manum *Romanorum* tanquam unum è vilibus mancipiis quæ venalia
"sunt, aut velut ancillam probro cujusque expositam. Nonne etiam pro-
"brum tuum, & confusio tua redundabunt in opprobrium populi *Jeho-*
"*væ*? Eo quod Princeps, & Rex, & Sacerdos, & Uuctor in ductorem
"belli qualis ipse es, constringetur vinculis ferreis nationum. Et adhuc
"dicturæ sunt de te omnes gentes ab hodierno die & deinceps. Hicci-
"ne ille vir, qui tradidit semetipsum, & milites suos, & residuum popu-
"li sui in mortem, ut eriperet animam suam, & solus viveret?

Socii Josephi di-
strictis gladiis ei
mortem inten-
tant.

Cumque desissent loqui ad illum in hæc verba: unusquisque eorum di-
strinxit gladium suum, & accesserunt ad illum in medio cavernæ, dixe-
runtque ad illum: "Ausculda & audi, O *Joseph*, qui Princeps super
"nos constitutus es. Si vis audire vocem nostram, te ipsum primo inter-
"ficiamus, siquidem dominus & vir fortissimus, & princeps es. Elige
"tantummodo qua ratione velis mori, & *moriemur* cum honore. Si vero
"renueris mori cum honore, *scito quod te interficiemus*, tanquam unum
"ex eis, qui adversum nos insurgunt in malum.

Oratio Josephi ad
Socios Sed ser-
mo tota ex Ben-
Gorioni cerebro,
ut & præcedens.

104 :

Job. XII 10.

Quibus respondens Josephus Sacerdos, dixit: "Utique, fratres mei,
"novi vos recta locutos fuisse. Quis enim optet vivere, cum ita hodie
"se res habeant, O utinam Deus ipse loquatur, & advocet animam meam,
"& accipiat ad se! Scio enim mihi præstabilius esse mori, quam vivere
"post illas omnes angustias, quæ transierunt super me. Ipse autem no-
"vit abscondita cordium; Ipse est dator animarum. Quis vero aperiat,
"dum adhuc ille claudit? Nonne vero ipse claudit, & aperit? Quia ille
"est Deus vitæ, *in cujus manu est anima omnium viventium, & spiritus?*
"&c. Et ipse est, qui inspiravit in faciem nostram spiraculum vitæ, &
"vivificavit nos ut vivi maneamus coram se, & ipse jussit habitare spiri-
"tum vitæ in medio nostri, & clausit ostium super illum.

"Nunc vero numquid fas est nobis aperire, dum adhuc claudit pro
"sua voluntate, & arbitrio Deus noster? Et nonne vos omnes noltis
"animam hanc, quæ intra nos est, pignus esse, seu depositum in nobis ab
"illo? Nos vero servi ejus, & ipse creavit nobis animam hanc? Quod
"si projiciamus eam in illum eo tempore, quo à nobis non requiritur
"nonne

“ nonne merito irascetur nobis? Exardescet in nos furor ejus? Tunc-
 “ que erimus odibiles, & depulsi; ita ut non inveniamus requiem in lo-
 “ co vitæ veræ, cum *Abraham* patre nostro [pax super illum] & cum
 “ cæteris justis, & piis, & Patriarchis. An nescitis ad illum neminem eo-
 “ rum accedere, nisi vocetur? Utique prius vocati sunt, tum postea ac-
 “ cesserunt ad illum? Atque ita fecit erga omnes justos, & sanctos suos,
 “ & omnes creaturas suas. An nescitis illum prius vocasse *Mosen* Magi-
 “ strum nostrum [pax super illum] qui ipse fuit Electus ejus, & dixit ad
 “ illum Deus *Israel*, dum ad huc viveret: *Ascende in montem Abarim* Deut. XXXII. 49
 “ *hunc*. Et tunc ascendit. Quod si non vocatus fuisset, proculdubio non
 “ ascendisset motu proprio. Quæ cum ita sint. Nefas est homini reddere
 “ animam suam Deo pro suo lubitu, nisi illa ab eo requiratur. Nunc
 “ vero, fratres mei, à *Jobi* exemplo discite, quia postquam dixisset: *Pe-* Job. III. 1.
 “ *reat dies in qua natus sum*; Nonne potuisset strangulare seipsum, &
 “ *mori*? Aut confodere se gladio, & *mori*? At vero repressit iram suam,
 “ dum esset ulcere pessimo, & plagis magnis afflictus; donec tandem re-
 “ quisita fuit anima ejus de medio ipsius; tuncque reddidit illam *Jehovæ*
 “ Deo suo, neque voluit ultro reddere eam illi, nisi vocaretur. Utique
 “ rogavit, ut anima sua moreretur, sed per manum *Jehovæ*, non vero per
 “ propriam manum, Nonne ipse dixit? *Qui sperant mortem & illa non* Job. III. 10.
 “ *est*. Et quare non interfecit semetipsum? Utique expectavit, ut mors
 “ sibi contingeret à manu alterius; & idcirco mortuus non est, donec
 “ venisset terminus ejus, † & complevisset dies ævi sui.

“ Quidquod & *David* Rex, [pax super illum,] sanctus ille dicebat:
 “ *Educ de custodia animam meam*. Sciebat enim animam esse inclusam Psal. CXLII. 8.
 “ in corpore, neque quis aperit illi nisi Deus. Et quidem ego scio mortem
 “ esse magnum bonum, illam nempe quæ contingit in tempore visita-
 “ tionis animæ per voluntatem naturæ hominis; & tunc revertitur ad
 “ Deum, qui dederat eam. Novi etiam quod, si quis moritur in *Bello Jeho-*
 “ *væ*, est ipsi magna gloria, & ecce iste venit ad lucem magnam, & splen-
 “ descit in lumine vitæ. At vero nullam novi expiationem esse animæ ho-
 “ minis, qui se interficit, & irruit in seipsum, atque sibi ipsi violentas ma-
 “ nus intulit; quique temere festinat reducere animam suam ad populum
 “ suum, cum nondum est tempus ejus, neque id casu contingit. Nunc ve-
 “ ro, fratres mei, & amici mei, scitote me non minus quam vos ipsos pol-
 “ lere animo, neque vobis inferior ego sum, quasi contritum esset cor
 “ meum, cum videam opprobrium populi nostri, & desolationem thesau-
 “ rorum. Sed ecce ego criminis reus sim, si propterea eligam violentas
 “ manus inferre mihi ipsi, & propter hæc interficiam meipsum propria
 “ manu. Vos autem, O Principes, qui adhæretis *Jehovæ* Deo vestro, &
 “ opere, & mente, dicite quis intercedat pro nobis coram *Jehovæ* Deo
 “ nostro, si peccaverimus in animas nostras, & occiderimus unusquisque
 “ fratrem suum? An illud ignoratis? Si fuerit alicui servus brutus & vir
 “ insolens, arrogans & impius, contumax, & rebellis, & duræ cervicis,
 “ quando tempus tribulationis eo usque adegerit, ut fiat mentis inops,
 “ quod si intuitus fuerit suam ipsius pravam indolem, neque surrexerit,

3°, De bello Jud.
III. 14.

1051

“ ut salutem obtineat, sed abierit, & suspenderit se ad arborem, sin mi-
 “ nus, se strangulaverit, aut confoderit se aliquo instrumento ferreo pro-
 “ pria manu, ac tandem mortuus fuerit. Tunc vero iudicium stulti illius
 “ ita se habet: Præciditur manus ejus dextera, qua se interfecit, quinetiam
 “ iudicium in illum decernitur, ut sepultura careat, eo quod animam
 “ suam, & de medio sustulerit. Quomodo ergo eligemus nobismetipsis
 “ manus violentas inferre? Ita ut unusquisque interficiat fratrem suum,
 “ aut quisquam seipsum sua manu occidat? At profecto quis det, ut con-
 “ tingat nobis mori per manus inimicorum nostrorum, neque moriamur
 “ ut solent mori stulti, cum scilicet trucidat unusquisque fratrem suum,
 “ neque accenseamur sicariis, & homicidis, si trucidaverimus unusquis-
 “ que proximum suum? Si quis vero ex nobis interfecerit animam suam,
 “ & de medio sustulerit seipsum propria manu, quemadmodum fecit Rex
 “ Saul, quem vos laudastis, ecce hoc facinus reputabitur illi in crimen,
 “ & iniquitatem, quæ nullatenus expiabitur. Præterea ecce ipse judica-
 “ bitur ignavus corde, impatiens animi, & desperans salutem à *Jehova*.
 “ Et idcirco docuerunt nos patres nostri, ne quis prohibeat ab anima sua
 “ expectationem salutis à Deo, etiamsi jamjam immineat gladius, & ir-
 “ ruat super collum suum.

II Reg. XX. 1

“ Et *Ezechias* [pax super illum,] ad quem dixerat *Isaias* Propheta
 “ [pax super illum] *Præcipe domui tuæ, quia tu moriturus es* &c. Ec-
 “ ce ille non cohibuit seipsum, ne supplex preces funderet ad Deum, ut
 “ sibi longiorem vitam concederet in hoc mundo, ut expleret desiderium
 “ animæ suæ, & disponderet eam, quo melius ipsa procederet obviam Deo
 “ suo. Et *Jehova* Deus *Israel*, cum videret excellentiam expectationis il-
 “ lius in salutem *Jehovæ*, & conversionem ad se in corde perfecto, con-
 “ cessit ei dies longiores quindecim annorum. Quod vero pertinet ad
 “ *Saulem*: cum videret se non amplius regnaturum super *Israel*, nisi
 “ duntaxat ex eorum consensu ac voluntate; at vero minime ex volunta-
 “ te *Jehovæ*, dixerant enim ad *Samuelem* Prophetam: *Da nobis Regem,*
 “ *ut regnet super nos.* Et idcirco recesserat Deus ab illo, quia non fuit
 “ perfectus post *Jehovam*, & ambulavit in regno suo obscure ad scelera
 “ quævis facienda in omnibus cum respectu ad stabiliendum cum robore
 “ regnum suum super *Israel*; Cum itaque vidisset Deus noster malitiam
 “ cordis illius, recessit ab eo, quia non ambulavit cor illius secundum vo-
 “ luntatem *Jehovæ*, & elegit sibi virum meliorem illo, quem regnare faceret
 “ super populum suum, & super hæreditatem suam. Quapropter Unxit
 “ *Jehova Davidem* servum suum, & regnare fecit eum super *Israel*, *Sau-*
 “ *le* adhuc superstitite in vivis. *Saul* vero cum hoc sciret, eiecit *Davidem*,
 “ postquam conatus fuisset illum de medio tollere; sed non potuit, quia
 “ *Jehova* erat cum illo. *Saul* ergo, cum vidisset *Davidem* in omnibus suis
 “ viis prudentem, & prospera utentem fortuna, seipsum autem peccan-
 “ tem, & impie agentem, cum non haberet cor perfectum, ut expectaret
 “ salutem à *Jehova*, elegit potius mori, quam vivere; neque ultra voluit
 “ vivere, cum caderet populus *Israel* in montibus *Gelboe*. Ego vero illi
 “ essem similis, quia non sibi violentas manus tunc intulit, nisi propter
 “ ignaviam

I Sam. VIII. 5.

“ignaviam cordis sui, † & quod desperaret anima ejus de salute. Enim-
 “vero dixit: *Ne veniant Incircumcisi isti, & confodiant me.* Si in illo 105 1.
 “fuiſſet fortitudo animi, ſteſiſſet in ſtatione ſua donec, aut interficeret, II Sam. XXXL 4.
 “aut interficeretur, aut etiam ſi forte evaderet, & reverteretur ad *Jeho-*
 “*vam*, & ſalutem conſequeretur. Sed ſibi ipſi duram mortem concivit,
 “& filio ſuo. Vos vero intelligite, & videte Regem illum fuiſſe inele-
 “mentem, & idcirco periit. Is enim qui neque proprio filio pepercit, ne-
 “que ſibi ipſi, quomodo tandem clementia utetur erga ceteros?

“Quod autem argumentum ducitis contra me ab exemplo *Aaronis* [pax
 “ſuper illum] dicite mihi: Cur ſteſit *Aaron* medius inter mortuos, &
 “viventes? Nonne ut cohiberet plagam ab *Israel*? Si vero certo reſci-
 “viſſet ſeiſpum percutiendum iri, non ſteſiſſet coram percutiente. Pro-
 “ſecto enim confidebat in ſanctitate juſtitie ſue, ſe placaturum percu-
 “tientem, neque ſeiſpum percutiendum. Idcirco ſteſit coram Angelo,
 “ut averteret plagam à populo *Jehovæ*. Ego vero, fateor, non ſum ſi-
 “cut *Aaron*, ſed ego ſum ut unus è filiis ejus, & nuſquam prohibui ani-
 “mam meam à morte, ita ut pugnare ceſſarem pro populo *Jehovæ*. Uti-
 “que nunc nequaquam eligo mihi metiſpi violentas manus inferre, ne
 “peccem contra Deum, & ream criminis faciam animam meam; eo quod
 “nulla ſuperſit ſpes in ſalute ejus. Scio enim mihi fatius eſſe mori manu
 “inimicorum meorum in prælio, quam mori propria manu. Quod ſi vos
 “idem eligatis, venite, & irruamus conſeſſim in inimicos noſtros, & in-
 “terficiamus eos, & ipſi interficiamur in *Bello Jehovæ*; & tunc bene
 “erit nobis. Quin ſi forte tradat eos *Jehova* in manus noſtras, agatque
 “perturbatos & perdat eos: eſt enim apud *Jehovam* poteſtas ad ſalvan-
 “dum, ſive cum multo, ſive cum parvo exercitu. Et vos, ſi videritis me
 “animæ meæ conſulere, ne confodiat gladio inimicorum meorum, in
 “hoc cognosceſis me eſſe mollem, & ignavum corde, & me ita facere
 “propter impietatem animæ meæ, ut inveniam gratiam in oculis inimi-
 “corum noſtrorum. At vero vos videbitis me conſiſtere ante faciem ve-
 “ſtram, tanquam virum bellatorem, neque avertam faciem meam ab in-
 “ſtrumentis mortis. Quomodo vero eo deveniſtis, ut me judicetis ignavia
 “cordis laborare? Nonne vidisti me nuſquam averſiſſe faciem meam à
 “prælio? Et quidem in urbe *Jotapata* ſemper ſteſi in gradu meo, quamdiu
 “† congreſſus ſum quotidie cum inimicis *Jehovæ*, ut pugnarem adverſum
 “eos; & percuiſſi eos plaga magna, ita ut conſtiterim contra illos per
 “quadraginta & octo dies in propugnanda *Jotapata* urbe parva. Sic enim
 “dicebam: Si forte potero expellere inimicos *Jehovæ* de terra noſtra, &
 “etiam deterrebo eos ab obſidenda *Hierosolyma*, ne proficiſcantur adver-
 “ſus illam. Pugnavi itaque cum illis donec defecerunt omnes viri bella-
 “tores, & relictus ſum ſolus vobiſcum, ita ut neque poſſem ultra pugna-
 “re cum eis, neque vellem tradere eis memetipſum, ut comprehenderent
 “me. Fugi ergo vobiſcum in hanc cavernam.

“Nunc itaque, fratres mei, ſcitate mortem in præſenti diſcrimine eſſe opti-
 “mam; at vero minime bonum eſt, ut quis ſeiſpum trucidet, aut fratrem
 “ſuum, ut abeat in ſepulchrum, & perditionem: alioquin ejus lucrum eſt
 “in

Jos. De bello Jud.
III. 14.

“ in iniquitate. In quo enim cognoscēs fortitudinem animi hominis,
“ [optima siquidem spes est in *Jehova*,] nisi quando patienter sustinet
“ omnia adversa, quæ sibi contingunt, donec veniat tempus visitationis
“ animæ suæ.

“ Intelligite vero & videte Leones, cæterasque belluas sylvæ, quæ pu-
“ gnant usque dum moriantur in conflictu cum aliis belluis irruentibus
“ contra se, ut interficiant. Ut autem eripiant animas suas à morte ad-
“ versus belluas, quæ sibi insidiantur, tunc arma ipsis nonne sunt dentes
“ & ungues ipsarum? Et quare tunc non conspirant animis in se ipsas,
“ sed econtra pugnant cum iis, quæ veniunt, ut discerpant, & rapiant
“ eas, donec aut interficiant, aut ipsæ interficiantur? Et ecce nos, licet
“ non habeamus arma earum, quæ facta sunt eis opera naturæ, ecce nos
“ habemus arma à natura instar illarum. Quod si non sunt ita valida, ac
“ illarum; addimus nobis alia præter ista; habemus enim arma facta in-
“ dustria hominum, quibuscum pugnamus contra inimicos nostros ex ho-
“ minibus, qui inimicantur nobis sua voluntate, & ex præelectione: iis
“ etiam pugnamus contra inimicos nostros ex belluis sylvæ, quæ sunt
“ hostes nobis impetu naturæ suæ; & roboramus nos, & accingimur, &
“ totis nitimur viribus, & fortitudinem exerimus ad pugnandum cum eis
“ hinc & illinc, sive ad mortem, sive ad vitam. Nunc vero ¶ quomodo
“ eligemus solvere nexum amoris, qui est inter nos à *Jehova*, qui elegit
“ nos in populum sibi, & in peculium sanctitatis suæ? Et quomodo ini-
“ mici erimus animabus nostris? An & quisque pugnet contra fratrem
“ suum? Aut interficiamus nosmetipsos propria manu? Si dixeritis, ut
“ quisque pugnet contra fratrem suum; nonne nos omnes, sumus licet
“ mille aut decem millia, ita ut non sit numerandi finis, reputamur ac si
“ essemus tantummodo anima una, nosque omnes hodie unius corporis
“ membra? Aut quomodo ascendat in sensum cordis viri, ut manus ejus
“ irruant in oculos ejus aut in pedes, aut in cætera quæcunque ipsius mem-
“ bra ad perdendum illa, nisi sit prorsus amens, ne videant oculi ejus id
“ quod vident. Itaque vir ille nulla præditus est intelligentia.

“ Iterum, amici mei, & fratres mei, attendite, & videte gubernato-
“ rem navis. Quare sustinet tempestatem maris, & tædio & mærore af-
“ ficitur per noctem, & diem luctando cum fluctibus maris, & cum im-
“ petu eorum? Nonne ut eripiat navem suam, & eruat animam suam
“ à morte? Quod si sponte & ultro objiceret se fluctibus maris, & in
“ scopulos, qui sunt circa littus maris de industria illideret; nonne dice-
“ rent mercatores? Ecce vir belial iste peccat in animam suam, & perdit
“ illam, & perdit etiam navem suam, & homines suos, & facultates, &
“ divitias eorum. Si Rex mortalis committat vasa desiderabilia Præfectis
“ quos secum habet: Nonne illa servant, usque ad tempus præstitutum
“ eis, dum tandem repetat ab eis, ac tunc reddunt illi? Quod si illi pro
“ arbitrio suo ad ipsum ea projiciant, priusquam requirat de manu eo-
“ rum; nonne illum ad iram provocarent contra seipsos? Et revera me-
“ rito irasceretur furor ejus in eos, & deleret ipsos. Si vero aliquis veniat
“ ante faciem Regis eo tempore, quo non debet custodiam agere, neque
“ vocatus

“vocatus sit; nonne increpabit eum Rex dicens: Quare ita venisti ad me, cum non sis iussu meo vocatus?”

“Et ecce omnes animæ, quæ sunt in *Israel*, Dei sunt, ipse dedit illas nobis pro sua voluntate, & beneficentia; ipse autem accipiet illas pro eadem sua voluntate, & beneficentia eo tempore, quo beneplacitum erit ei, quando videlicet aderit terminus visitationis earum. Tunc unaquæque anima proficiscitur ad locum quietis suæ, & thalami sui. Et si quis audeat educere + animam suam de ergastulo suo ante tempus finis illius propria manu; nonne Deus non suscipiet illam, neque ad se introducet? Præterea nec ipsa inveniet requiem. Profecto delebitur, & peribit, eo quod expulsa sit de loco ergastuli sui ante tempus finis sui, antequam visitaverit illam Deus, & cunctis diebus suis vagabitur, & erabit profuga. Vos itaque fratres mei, & amici mei, cur id consilii accepistis, & nobismetipsis violentas manus inferamus, interficiamusque nos, & ejiciamus animas nostras à corporibus, cum nondum advenerit visitatio earum? O quæso, amoveamus à nobis opprobrium iniquitatis hujuscemodi. Qua ratione expiabitur nobis? Aut quis interpellabit pro nobis? Porro multum flebat *Josephus*, dum loquebatur ad eos in hæc verba. Illi vero intuebantur eum flentem, & auscultabant quasi deridentes illum.

1061

CAPUT LXXII.

HÆc postquam dixisset *Josephus* Sacerdos, sursum extendit palmas suas, & dixit: “Tu Deus omnipotens, pater noster, tu formasti nos per misericordiam tuam, & bonitatem tuam magnam, & de luto plasmasti nos. Tu vero gubernasti, & deduxisti nos in veritatem tuam, neque multitudo beneficiorum salutis tuæ, neque misericordiarum tuarum defecerunt à nobis. Quod si iniquitates nostræ nos à te procul amoverunt; Ecce nihilominus opus manuum tuarum nos omnes sumus, & populus tuus jam olim appellati fuimus. Tu autem dominaris super omnes creaturas, & super omnes animas, & omnia quæcunque voluisti fecisti, neque quisquam dicit tibi: *Quare fecisti?* Tu pater noster, nos lutum. Tu formasti nos: si bonum est in oculis tuis, O *Jehova*, Deus noster, accipere animas nostras ad te, accipe illas, quæso, permanus Angelorum tuorum, neque prævaricemur, neque peccemus nos in illas. Si vero Socii mei, qui mecum hic sunt, non eligunt partem habere in oratione mea ista coram te: Ecce anima mea sola coram te; Quæro pro illa misericordiam tuam, si bonum est in oculis, tuis accipere animam, quam dedisti mihi, accipe illam, & fac de illa secundum voluntatem tuam, quia in manu tua est, & tu dedisti illam mihi, & servasti eam intra me. Attamen violentas manus non inferam

Oratio *Josephus*
nostri ad Deum.

T t

“animæ

Jof. De bello Jud.

III. 14.

1061.

Psal. CXXIII. 1.

Psal. XXXII. 6.

Socii Josephi per-
tinaciter in pro-
posito per-
sistent.

1061.

Josephus proponit
ut sortiantur de
vicibus morien-
di.

animæ meæ, ut de medio tollam eam, & educam tibi ab ergastulo suo
ante tempus visitationis ejus, ita ut reputer coram te, tanquam Exter-
minator animæ suæ: Tu enim nosti quod, quemadmodum non potest
homo vivere sine judicio, ita neque potest mori sine eodem judicio.
Et ad te levavi oculos meos, qui habitas in cælis, ut facias misericor-
diam cum servis tuis, qui hic sunt mecum, & amoveas à cordibus no-
stris deliberationem vim inferendi animabus nostris propriis manibus?
Si vero nosti eos nolle, quod rectum est, sequi, & electuros vim infe-
rendi; ita ut pereat anima priusquam veniat tempus visitationis ejus;
Obsecro, *Jehova*, Deus meus, inveniam gratiam in oculis tuis hanc, *Dum*
orat ad te omnis sanctus in tempore opportuno. Inclina cor eorum, & au-
diant consilium per quod potero ego eripere animam meam ab excidio
animarum illorum. Et ego ecce commendo spiritum meum in manum
tuam. Accipe ergo animam meam in thesauros sanctorum tuorum, quia
in manu tua est anima omnium viventium, & spiritus omnis carnis ho-
minum.

Postquam deliit *Josephus* Sacerdos prosternere se coram *Jehova*, &
precari illum, convertit faciem suam ad viros, qui erant cum ipso, & lo-
cutus est ad eos pacem. At illi dixerunt ei: "Postquam multa verba fe-
cisti, & stetisti ad orandum pro te & pro nobis, numquid poteris persua-
dere nobis, ut audiamus consilium tuum de irritando decreto nostro?
Nonne jam te certiore fecimus, & iterum facimus, nunc nos elegisse
mori, quocunque modo id fiat, neque amplius eligemus vivere. Itaque
da consilium, & loquere hic & nunc: Dic quomodo eligis mori, quia
te suspicimus tanquam justum coram nobis, & principem, & magnum,
& dignum qui primus moriaris. Cum ergo vidisset pessimos illos homi-
nes, de quibus supra diximus, querere mortem per omnes modos, abso-
lute, neque autem præbere sermonibus suis, neque quicquam iis attende-
re. Neque enim *Josephus* potuit omnino per sapientiam suam inclinare
corda illorum in sua verba, neque tunc profuit illi sapientia sua; Dixit
ergo ad eos per dolum: "Cum res ita sint, audite, quæso, amici mei, &
fratres mei, & dabo vobis consilium hic & nunc; quandoquidem qua-
ratis mortem, & vultis nos omnes mori singulos tibi per gladium fratrum
nostrorum.

"Bonum itaque nos mori per sortem in hunc modum: Projiciamus
sortes super nos omnes, ita ut simus duo & duo, qui eligamus interfi-
cere alter alterum. Postea iterum projiciemus sortes super paria, quod-
nam scilicet par primo prodeat ad mortem. Tuncque duo, qui consti-
tuent illud par, coram astabunt, & projicient sortes super seipsos, &
ille super quem fors cadet, ut moriatur primus, morietur per gladium
fratris sui. Deinde ille ipse, qui interfecerit, eliget in suum interfecto-
rem unum ex iis, qui constituent par secundum. Ac sic de pari secun-
do; ille quem elegerit interficiet eum. Postea ipsi, qui constituent par
secundum, projicient iterum sortes, & ille super quem fors cadet, ut
moriatur per gladium socii sui, morietur prior. Tunc interfecto-
r eliget sibi virum, qui se interficiat, quemcumque voluerit ex iis qui consti-
tuent

“tuent tertium par. Ipsi deinde qui constituent tertium par, rursus pro-
 “jicient fortes super seipsos, ut videant uter eorum prior moriatur per
 “gladium Socii sui. Ille itaque morietur prior; tum etiam interfector
 “eliget sibi interfectorem ex iis qui constituent quartum par, qui qui-
 “dem interficiet illum: & ita deinceps faciemus, donec omnes pariter
 “conficiamur. *Sic moriemur, ut dixistis*, neque vivemus, neque vide-
 “bimus opprobrium Sanctuarii Dei nostri, & captivitatem & migratio-
 “nem populi nostri.

“Porro quod spectat ad par ultimum quod residuum erit: ambo ad-
 “hærebunt invicem, ita ut gladius hujus perfodiat ventrem illius, & vi-
 “ce versa gladius illius perfodiat ventrem hujus; ac tandem moriantur
 “ambo simul. Aut etiam ipsi projicient fortes, & ille, cui sorte contige-
 “rit, ut moriatur prior per gladium socii sui, morietur prior; qui au-
 “tem relinquetur ultimus satis nostis illum minime evasurum.

“Quia vero sumus numero quadraginta & unius virorum, & idcirco
 “non possumus paria æqualiter numerare; Primo ante omnia projecia-
 “mus fortes, & videamus, quis ex omnibus nobis moriatur primus, &
 “tollamus eum de medio nostri. Postea partiemur paria. Ille autem vir
 “eliget sibi qui se interficiat, ex iis, qui constituent primum par, illum
 “scilicet cui sorte contingeret, ut moriatur prior. Tum posteaquam mor-
 “tuus fuerit vir ille. Ii, qui constituent par primum, projicient sibi for-
 “tes, & facient juxta consilium quod dedi vobis.

Quo audito consilio † *Josephi Sacerdotis*, placuere verba illius in oculis ^{107.}
 omnium; Quia à domino factum est istud. Audierat enim Deus noster ^{Probant consi-}
 orationem *Josephi*. Dixerunt ergo illi omnes uno ore: “Ecce nos præ-
 “sto sumus, & faciemus juxta consilium tuum. Itaque jure consilii tibi
 “incumbit partiri viros, & projicere super eos fortes. Tunc dixit ad il-
 “los: “Juremus omnes per nomen *Jehovæ*, nos completuros consilium
 “istud, prout sorte contingeret. Et dixerunt: “Ita faciemus. Juraverunt
 ergo omnes per nomen *Jehovæ*, se adimpleturos consilium istud, quod
 sibi datum fuerat, prout sorte contingeret.

Quo facto cepit *Josephus*, & misit sortem, ut inveniret virum illum, ^{*Josephus mittit*}
 cui non esset par, & cecidit fors super *Jehoiadam* Sacerdotem filium *Elia-* ^{sortes.}
kim Galileum. Ille erat vir bellator fortissimus; fueratque primus eorum,
 qui vocabantur ad omne consilium post *Josephum* Sacerdotem. Ille ipse,
 qui pertinaciter obfirmaverat se in impio consilio internecionis quandiu
 fuit in caverna. Itaque sorte contigit ipsi, ut moreretur primus, eo quod
 non inveniretur alter, qui cum eo esset par. Postea altutia usus est *Jose-*
phus, partitusque est viros per paria, & projecit fortes super paria, &
 egressa est fors paris ipsius ultima. Speravit itaque salutem, confususque
 est in *Jehova*, & in misericordia ejus, ipsum scilicet erepturum animam
 suam ab internecione animarum nequissimorum illorum. Cepit ergo
Jehoiada, & elegit sibi unum ex iis, qui constituebant par primum desti-
 natum ad mortem, qui interfecit illum. Deinde constituerunt ii qui consti-
 tuebant primum par parati ad mortem, & projecerunt super se sortes co-
 ram *Josepho*, ceciditque fors super alterum; Mox alter ex eis secundum

Se invicem tru-
 cidant prout
 fors destinat.

Jos. De bello Jud.
III. 5.

Josephus solus
cum Socio alter-
catur.

107 :

PI. CRUX. 106.

Exod. XX. 13.

107 :

legem sortis, irruit in focium suum prout forte contigit. Ille autem qui relictus fuit ex iis, qui constituebant par secundum, elegit sibi, qui se interficeret, unum ex iis, qui constituebant tertium par parati ad mortem. Et deinceps sic fecerunt omnes, donec consumpti sunt gladio, neque quisquam ex eis relictus fuit, nisi Josephus & Socius ejus, qui secum par constituebat.

Tunc Socius Josephi, qui constituebat par cum Josepho Sacerdote dixit ad illum : "Cedo, projiciamus etiam nos sortes super nos ipsos, & adjungamur ad fratres nostros. † Tunc Josephus respondit Socio suo : Sic faciemus, si ita vis ; verumtamen audi me, & loquar in aure tua parumper : Dic mihi ; si isti, qui peccaverunt in animas suas, prævaricatique sunt contra *Jehovam* interficiendo semetipsos propria manu, ego vero non potui omnino persuadere illis, ut eriperent animas suas ab intere-
" cione : Nos itaque, ego & tu, quare malum inferemus animabus nostris,
" & peccabimus, ut illi contra *Jehovam* ? Si enim mihi forte contingat,
" ut trucidem te, faciamque ita, tunc reputabor homicida, sed forte eva-
" dam post te, neque moriar. Si vero tibi forte contingat, ut tricides me,
" & revera occidas me, reputaberis tanquam homicida : & etiam forte
" non evades post me, licet existimes te evasurum. Et sic amittamus am-
" bo spem, & expectationem nostram à *Jehova* Deo nostro, eo quod in-
" ternectioni dederimus animas nostras. Omnes enim isti homines, quos
" intueris mortuos, ecce illi peccaverunt in animas suas, & mortui sunt,
" ita ut non potuerint corrigi ab errore suo. Quare similes illis erimus
" nos, & peccabimus in *Jehovam* Deum nostrum, & in animas nostras ?

" Quod si objicias : Et quid faciemus de juramento quod juravimus,
" & de pacto quod statuimus ? At nescis quod juramentum ad peccandum,
" quod violamus, non imputatur ad peccatum, quia voluntate Dei non
" adigitur homo ad jurandum, nisi ubi agitur de implendis Legis præ-
" ceptis, & statutis. Et in hunc sensum *David* dixit : *Juravi & com-*
" *plebo.* At vero utique votum, obligatio, & juramentum, quæ fiunt ad
" profanandam legem, & ad violanda statuta & præcepta, non subsistunt
" coram *Jehova* Deo nostro. Nos autem priusquam juravimus hic jura-
" mentum istud, jam antea patris nostri juraverunt pro nobis in monte
" *Sinai* se, & suos filios impleturos Legem *Jehovæ*. Et *Moses* Magister
" noster [pax super illum] percussit fœdus cum eis ea de re tunc, percus-
" sit, inquam, illud cum eis omnibus, qui tunc erant illic, & etiam nobis-
" cum omnibus filiis eorum, qui illic non eramus, percussit fœdus istud.
" Quomodo ergo ascenderet in cor nostrum, ut juraremus nos violaturos
" Legem Dei, & præcepta ejus, ut essemus homicidæ ? Cum præsertim il-
" lud unum sit è decem præceptis Decalogi, NON OCCIDES. Quam-
" obrem, frater mi, notum sit tibi nos minime teneri † ad juramentum
" quod juravimus, & ad pactum quod statuimus, quando illa violabimus :
" quia *Jehova* Deus noster propitius erit nobis, neque rei erimus propter
" hoc. Ego autem timebam ab impiis istis qui mortui sunt, ne irruerent
" in me primo, excogitavi adhibendas esse tricas fortis, & juramenti ut
" astute acciperem consilium servandi animam meam ab intere-
" cione anima-

"animarum illorum; totumque illud opus commentum fuit cordis mei.
 "Tu vero, amice, si volueris audire me, serva animam tuam cum anima
 "mea, neque projiciam sortem inter me & te, neque eligam adimplere
 "pactum aut juramentum, quæ quidem non possunt adimpleri in iudicio,
 "sin minus, confisto in meipsum custodiam, & coram asto præliaturus te-
 "cum ut interficiam te, & servem animam meam. Dumque adhuc hæc
 postrema verba diceret *Josephus* gestit, & exiit retro habens gladium
 in manu sua. Mox districto gladio constitit coram, ut videret, quid sibi
 loqueretur socius, & quid responderet ad commonitionem suam.

At Socius *Josephi*, qui cum illo erat par constituens, cum audisset ver-
 ba *Josephi*, non ultra addidit levare, neque manum neque pedem, neque
 caput in conspectu illius. Itaque dixit ad illum: "Ecce ego præsto sum,
 "& faciam quidvis: quia vir Dei es. Benedictus *Jehova* Deus
 "*Israel*, qui creavit tibi animam illam, quam geris in medio tui, & qui
 "dedit tibi spiritum sapientiæ, & intelligentiæ, & potentiæ, quibus ob-
 "tinuisti consilia, ad eripiendam animam tuam à morte. Et benedictus
 "*Jehova* Deus *Israel*, qui non dimisit à me misericordiam suam, qui exi-
 "re me fecit in sortem tuam, ut essem tibi in Socium, & eum qui tecum
 "par constitueret, quo pacto liberaretur anima mea de manu sepulchri,
 "& à descensu in foveam. Sors tua, sors justitiæ, & iudicii; *Quia non* Persuaderetur So-
cuius rationibus
Josephi ne se in-
terficiant.
 "*quiescet virga impii super sortem iustorum.* Porro hæc addidit Socius
Josephi timens ne se occideret gladio suo; *Josephus* enim multo fortior
 erat illo, elegeratque in Socium, ut secum par constitueret (quia non
 erat præditus fortitudine) de industria & caute, ut prævaleret adversus
 illum. Qua in re magna fuit prudentia, & cognitio *Josephi* quia libe-
 ravit se de gladio fatuorum impiorum istorum, liberavitque se de gladio
 Socii, sui neque deleta est anima illius. 107:1
Mira *Josephi* pru-
dentia.

CAPUT LXXIII.

Tunc temporis clamavit *Josephus* de caverna ad *Nicanorem* Prin-
 cipem, & dixit ei in hæc verba: "Vis pacisci mecum foedus &
 "fidem, quod scilicet vim non illaturus sis nobis, neque tu, ne-
 "que quisquam è tuis hominibus, qui hic adsunt, neque alius præterea
 "de exercitu *Romanorum*, usque dum introduxeris nos in conspectum
 "*Vespasiani*, & ille aget nobiscum pro beneplacito suo? Tunc respondit
Nicanor ad *Josephum*, & dixit ei: "Hæc faciat mihi Deus, & hæc ad-
 "dat; quia faciam quemadmodum locutus es, tantummodo egredere ad
 "me tu, & viri qui tecum sunt. Respondit *Josephus*, & dixit: "Egre-
 "diar ad te ego, & ille, qui mecum est vivus: aliter quo pacto fieri po-
 "test, ut, qui mortui sunt ex iis, qui mecum erant in caverna, egredian-
 "tur? Respondit *Nicanor*, & dixit: O *Joseph*, *Joseph*, ne arbitraris
 hic

*Jos. De bello Jud.
III 14.
Nomen Jehova
incognitum Ro-
manis.*

hic per fraudem agendum tibi fas esse; ego vado, tu egredere ad me, & confide in *Jehova*, & in me; neque timeas. Et dixit *Josephus*: "Jura mihi in hanc rem per *Jehovam* Deum *Israel*, licet nomen ejus non sit cognitum vobis. Respondit *Nicanor*, & dixit: "Ego juro tibi per eum, qui creavit & formavit Mundum per sapientiam. Ne timeas à me, sed confide in me.

*Percutiant fœ-
dus.*

Percussitque *Nicanor* fœdus & fidem *Josepho*, & reliquo populo ejus; juravitque per scriptum fœderis & fidei, ut mos est *Romanis*, & projecit scriptum in medium cavernæ alligatum lanceæ. Ferrum autem lanceæ tenebat in manua sua, extrema vero pars lanceæ tendebat in cavernam. Accepit ergo *Josephus* scriptum fœderis & fidei. Cumque illud legisset confidit in *Nicanorem* Principem, & egressus est ad illum ipse, & Socius ejus. At statim ut vidit *Nicanor* Princeps *Josephum* venientem ad se (Ipse enim sedebat super sedem suam, quam honoris causa fecerant illi viri ejus in sylva & regione cavernæ) tunc stetit ipse ad conspectum ejus, excepitque illum, & complexus osculatus est eum, & federe fecit ad dexteram suam; Flevitque cum illo fletu magno. Quin & honore affecit Socium ejus, & sedere jussit illum inter *Paulinum*, & *Gallicanum* Principes, qui erant cum illo. Tunc rogavit *Nicanor Josephum* de cæteris viris, qui cum illo erant dicens: "Ubi nam sunt illi? Egrediantur etiam ad nos, & honore prosequemur eos, neque malum inferemus. Hic narravit ei *Josephus* omnia, quæ contingerant sibi cum illis. Et infremuit *Nicanor*, & contremuit, ut audivit robur cordis *Judeorum*, & improbitatem cogitationis eorum. Surgensque inde *Nicanor* Princeps abiit, assumptumque secum *Josephum*, & Socium ejus, introduxit ante faciem *Vespasiani* Principis magni præ cæteris *Romanis*.

*Præsentia Josephi
magnam Roma-
norum excitat ad-
mirationem.
Psal. XXXV. 21.*

Cum vidisset exercitus *Romanorum Josephum*, conturbati sunt plurimum, & vociferati sunt clamore magno. Pars populi gaudebat gaudio magno, eo quod captus esset *Josephus*, & comprehensus virus, & dicebant: "Euge, euge vidit oculus noster quem dudum optavimus videre. Pars altera populi lugebant, flebant, & erant amaro animo, & dicebant: Hicne est vir fortis, & laudatus in exercitu *Judeorum*, & in exercitu *Romanorum*, cujus terror invasit omnem exercitum *Romanorum*, & cujus fama fortitudinis abiit per universam terram? Quomodo captus est, quomodo comprehensus est fortis bellator, qualis ipse est princeps & magnus in terra sua, & in populo suo? Si vero talis ac tantus homo captus est in medio terræ suæ, & inter filios populi sui & familiæ suæ, qua ratione effugiemus nos in terra aliena?

*Impii iram Ve-
spasiani adversus
Josephum insti-
gant.*

At impii de exercitu *Vespasiani* accesserunt ad *Vespasianum*, & dixerunt ei: "Domine noster, jube, ut irruat quis in hunc virum, & moriatur, neque parcas ei; Quia plurimos de populo *Romanorum* inter-
" necioni dedit, & ipse ille est, qui jecit sagittam, & vulneravit te in
" femore tuo. Si enim interfeceris eum, non geret amplius bellum. Non-
" ne vides, quod iterum congregabit exercitum adversum nos, & dele-
" bit nos. Sed *Josephus invenit gratiam in oculis Titi filii Vespasiani*; quia à *Jehova* contigit illi hoc bonum, Cum ergo audivisset *Titus* ser-
mone

*Josephus invenit
gratiam coram
Tito.*

mones impiorum deprecantium faciem patris sui adversus *Josephum* in mortem, inturbavit illos *Titus*, cepitque irridere illos, & movere caput suum coram ipsis, & dixit: "O homines nequam; ut quid datis malum consilium patri meo de interficiendo viro, qui venit ad nos cum fiducia foederis & fidei, & speretis violare foedus, & irritum facere pactum, praesertim cum *Nicanor* Princeps sancivit foedus cum illo, loco *Cesaris*, & loco *Romanorum* omnium? Nonne vos ipsi filii mortis estis, & ad vos pertinet iudicium, qui extendistis manum vestram ad violandum foedus maiestatis *Cesareae*, & irritum faciendum pactum Imperii *Romani*? Et quis novit praeterea, si forte nos ipsi quoque non capiemur a *Judeis*, quomodo captus fuit *Josephus* ille fortissimus vir bellator, & Princeps magnus, peritissimus rei militaris, consilio recto praeditus?"

Cum ergo audivisset *Vespasianus Titum* filium suum; recta visa sunt verba illius in oculis ejus, & clementia usus est erga *Josephum* Sacerdotem; & prohibuit quominus moreretur gladio, & constituit illum Principem, & magnum inter Principes suos; & secum ducebat de urbe in urbem cum *Agrippa* Rege. Quibus ita per actis profectus est inde *Vespasianus cum omni exercitu suo*, & venit תלמידה *Talmida*, ipsa est *Acco*. Et inde profectus venit *Caesaream* urbem magnam, quam aedificaverat *Herodes Rex*. Cumque vidissent *Caesarienses* *Josephum cum illo*, clamaverunt coram *Vespasiano* dicentes: "Interfice illum; quod ni feceris, ille miscebit praelia magna adversum te. Sed nec auduit illos *Vespasianus*, ut interficeret eum."

Tunc nuntiatum est *Vespasiano*: "Ecce cives *Japho* navigant in insulas terrarum dominationis tuae ad populandum, ad praedandum, ad occidendum, & perdendum populum tuum. Jussit ergo *Vespasianus* insidias illis tendi, dum navigarent altera vice. Cumque posita essent insidiae, navigaverunt, ac dum navigarent venit *Vespasianus in Japho*, & occupavit eam, quia milites ejus non erant illuc reversi ab insulis. Et invenerunt exercitum *Romanorum in medio urbis*. Illi vero cum jam ad terram appellere nitebantur, ecce vehemens ventus exagitavit mare tempestate magna, & confregit naves *Japho ad Saxa* & Scopulos, qui erant juxta litus maris *Japho*. Non enim erat ibi portus, & idcirco illae sunt naves in *Scopulos* & *Saxa*, quae erant juxta litus maris, & perierunt illi in mari. Qui autem evadebant ad terram, confossi sunt a *Romanis* priusquam ad terram pervenirent; Sicque trucidaverunt, & interfecerunt illos. Numerus autem interfectorum, tum eorum, qui submersi sunt in mari, tum eorum, quos occiderunt *Romani* tunc juxta litus maris, fuit quatuor millia virorum fortium, praeter fortes qui ceciderunt in *Jotapata* de viris *Juda*, qui erant numero quadraginta millia virorum."

108:
Titus Josepho patrocinator apud patrem.

Vespasianus clementer agit cum *Josepho*.

Vespasianus *Ptolemaidem* venit.

Caesariensem odium in *Josephum*.
Ibid.

Joppe denuo capitur.
Cap. 15.

108:

CAPUT LXXIV.

Jos De bello Jud.
III. 17.
Antonius.
Silo.

Tarichea fundi-
tus delata.
Cap. 19.

Gamala,
Lib. IV. cap. 1.

Seleucia.

108 :1

Agrippa iſtu la-
pidis percuffus
exanimis cor-
ruit.

Ibid.

Unde Vefpafianus
iratus

Oppugnat Seleu-
ciam.

Misit autem *Vespasianus* בליריכום *Beliricum*, & צריכום *Tseri-*
cum Principes Romanorum cum filio suo *Tito*, qui abierunt,
& castra metati sunt adversus urbes munitas, quæ erant in *Ga-*
lilea, & ceperunt illas. Porro sic agebat *Titus* cum illis urbibus. Serva-
bat vivos cives earum, qui secum pacem faciebant. Quotquot autem indu-
rabant cervicem suam, & secum pugnabant, interficiebat in ipso prælio.
Itaque omnes urbes quæ erant in *Galilea* ditionis *Agrippæ* Regis, reddidit
ipsi excepta *Tarichea*, quam funditus delevit, & populum ejus, qui erant
viri bellatores, mulieres autem, & infantes venditi sunt sub manu Roma-
norum. Hanc vero solam urbem funditus deleverunt ex omnibus urbibus
Galileæ. Tum profectus inde *Vespasianus* venit ad urbem גמלא *Gamala*,
quæ sita est in vertice montis, unde & nomen ei inditum *Gamala*, eo
quod illa esset delecta ex cæteris urbibus *Agrippæ*, & unusquisque in ea
benigne excipiebatur. Urbs סילווקיה *Seleucia* erat è regione illius, ipsa
est terra urbium & paradisorum, & fluvii aquarum, & in ea omnes arbo-
res fructiferæ. Et supplicatus est *Agrippa Vespasiano* dicens: "Ne, quæ-
" so, domine noster, deleas hanc urbem. Ibo jam, & loquar in auribus
" populi de pace, si forte audiant me, & vivant, neque moriantur. Cui
Vespasianus, " Vade, inquit, & fac pro tuo beneplacito, quia in hoc quo-
" que suscepi faciem tuam.

Abiit ergo ad eos *Agrippa*, & compellavit eos de pace, & locutus est il-
lis sermones suos. Illi quoque responderunt pacem ad eum, sed dolo,
& dixeruntque ei: "O Domine noster Rex, & cujus erunt desiderabilia
" quæque *Israel*? Nonne tui? Accede huc ad nos, & loquere cum servis
" tuis. Cum ergo ipsis fidem haberet *Agrippa* propius accessit ad eos ver-
sus urbem, jamque audiebat verba eorum, qui secum colloquebantur; &
ipse loquebatur ad eos. Mox jecerunt in eum de muro lapidem magnum,
qui cecidit super humerum ejus, & confregit scapulam, & brachium, &
corruit in terram. Protinus accesserunt pueri ejus, & tulerunt eum,
asportaveruntque fere exanimem, & adduxerunt ad *Vespasianum*. Cum-
que vidisset *Vespasianus* cives *Seleuciæ* vulnerasse *Agrippam* Regem
suum, manumque extendisse in illum, & exercuisse vindictam; Juravit
Vespasianus se illinc non moturum, quin cepisset illam, & internecione
delevisset populumque ejus. Interea Medici *Romani* aggressi sunt curare
Agrippam à vulnere lapidis, qui in illum ceciderat, & medicati sunt
fracturam humeri ejus, ac tandem evalit à morte. Indignatusque est
Vespasianus, & accensus est furor ejus contra urbem *Seleuciæ*, & castra
metatus est ad obsidendam illam, & oppugnavit illam in ira furoris sui,
eo quod vulneraverant Regem suum.

Tunc *Judei* qui erant intra urbem dixerunt unusquisque ad fratrem suum: "Confortemur in præliis nostris, quia jam nulla spes vivendi superest nobis, posteaquam misimus manum in Regem *Agrippam*. Egressi sunt ergo fortes urbis, & pugnaverunt cum exercitu Romanorum, & percusserunt eos plaga magna. Et instruxerunt Romani *Arietes* ferreos, quos adhuc secum habebant, in parietem muri, & arietaverunt, & cecidit murus per varia temporis intervalla in terram, & perrupta est urbs, atque vi expugnata. Et ingressus est in urbem *Agrippa Rex*, & cum eo populus multus & validus; Præceperat autem *Vespasianus* omni exercitui suo dicens: "Nec ingrediamini in urbem nocte hac, sed state tota nocte circa murum in custodia usque mane, tum mane facto videbitis quomodo capietis urbem. At illi jussis non obtemperaverunt, neque servaverunt mandata domini sui *Vespasiani*, intraveruntque in urbem noctu. At surrexerunt *Judei* adversus illos noctu, statim atque viderant illos intra urbem, & clauserunt ipsis aditus urbis, & aggestas vias ejus, ita ut non esset amplius locus huc vel illuc vortendi se, neque quisquam ex eis vel egredi, vel longius progredi posset. Tunc percusserunt *Judei* Romanos plaga magna & ingenti valde intra urbem, donec ne unus quidem relictus sit ex omnibus, qui ingressi fuerant in urbem cum *Vespasiano*, nisi ipse tantum, & decem viri, qui evaserunt cum illo; trucidaverunt enim omnem exercitum ejus *Judei* intra urbem. Evasis etiam cum illo *Butzio* Princeps exercitus ejus. Et mane facto fugit *Vespasianus*, & decem viri, qui erant cum illo, & *Ebutius* Princeps exercitus ejus; illic enim occubuerant omnes fortes ejus. Persecutique sunt illos *Judei*, & allecuti sunt Principem *Ebutium*, & trucidaverunt illum. Hic autem erat fortissimus in exercitu Romanorum. Fugit ergo illic *Vespasianus*, & viri ejus, & abierunt, & conscenderunt juga montium, ut illuc evaderent. Tunc misit nuncios ad *Titum* filium suum in terram *Syrie*, ut adduceret Romanum exercitum, quem cum eo miserat *Vespasianus* in terram *Perfidis*, adduxit ergo illos *Titus* in terram *Juda*.

Judei hortantur invicem.

Erumpunt in Romanos.

Urbis vi expugnata: sed ne ingreditur Romani per noctem *Vespasianus* prohibet.

Romani tamen ingrediuntur. 109.

Inclusi intra urbem à *Judeis* opprimuntur.

Ebutius.

Vix evadit *Vespasianus*.

Ebutius occiditur.

CAPUT LXXV.

Postea congregavit *Vespasianus* exercitum ingentem, & profectus est ipse, & *Agrippa* adversus urbem *Selencie*, & percusserunt eam in ore gladii donec ne unus quidem superstes relinqueretur. Deinde perrexit *Vespasianus* in cæteras urbes *Galilee*, & cepit eas, & percussit in ore gladii. Quibus ita peractis, venit in *Nesala* ipse, & omnis exercitus ejus; quia urbs illa munita adhuc supererat ex omnibus urbibus munitis *Galilee*, & castra metatus est adversus illam ad obsidendam eam. Multus enim populus illuc frequens convenerat, homines neque sanguinem, & filii *Belial*, qui & ipsi vastaverant terram *Juda*.

Selucia deleta.

Gisala oblidio. Cap. 4.

Jos. De bello Jud.
IV. 4
Jehochanan infli-
gitur a Latro.

109 :

Porro in illa urbe erat vir quidam nomine Jehochanan. Hic vir literarum quidem peritus, & sapiens corde, pollens intelligentia, sed sapiens ad malum faciendum, subtilis, & facundus lingua, consilio instructus, & cogitationibus malis & doctus seducere, & avertere plurimos de via, quam volebant sequi, & omnia pervertens, & conturbans quocunque se vertebat pro arbitrio suo. Præterea erat vir sanguinum natura sua, & indole, & consuetudine, & velox ad effundendum sanguinem, & perpetrandum omne malum, & ad diripienda spolia eorum, quos ad se allegerat, dum effunderet sanguinem, & concupisceret omnes opes per dolum, & improbitatem. Aucliusque erat vir ille plurimum facultatibus per violentiam, & rapinam undique corrasis. Collectique ad illum erant viri cerebro vacui, præcipientes, mali, homicidæ, vastatores, refractarii, rebelles, qualis ipse erat, & impleverat manus illorum divitiis, & facultatibus ex violentia, & rapina comparatis; adjunxerantque se illi Socii, erantque illi tanquam fratres, factique sunt ei una cohors, & ipse erat eis in principem. Tunc temporis venit in hanc urbem Titus, miserat enim illum pater ejus, ut pacem cum urbe haberet, & clamaret ad illam de pace, & pacem haberet secum.

Titus mittit nuncium de pace.

Veniens itaque Titus ad urbem, misit nuntium ad habitatores illius, qui feriret fœdus cum illis, & loqueretur pacem. Optabant quidem seniores urbis pacem habere cum illo, & ferire fœdus & fidem. At vero Jehochanan vir ille sanguinum, de quo supra diximus, & vir Belial. cum vidisset seniores urbis quærere pacem habere cum Tito, jussit fratres suos, qui se adjunxerant ipsi ut custodirent murum, ne daretur facultas senioribus loquendi cum Romanis: sed dixit seipsum eos allocuturum. Respondit itaque Jehochanan Latro ad nuntium Titi dicens: "Cras est festum Jehovæ, dicito Domino tuo Tito, ut cesset à nobis per inducias bidui, & tertia die responsum dabimus vobis."

Jehochanan inducias postulat.

Jehochanan noctu fugit inscio Tito.

109 :

Cives accipiunt condiciones pacis.

Titus ergo audivit verba Jehochananis & fecit sic; Cessavitque ab illis per duo dies. Tuncque aderat vespera festi Septimanarum, quod est festum Mellis, cumque tertia dies adesset, surrexit Jehochanan noctu ipse, & viri ejus, qui convenerant ad illum, & adjunxerant se illi: & fugerunt ex urbe per viam Jerusalem, neque cognovit Titus fugam Jehochananis & virorum ejus. Cumque mane factum esset, surgens Titus, ut colloqueretur cum civibus urbis, misit nuntium dicens: "Quænam est sententia vestra? Quid respondetis? Responderunt habitatores urbis ad Titum dicentes: "Percute nobiscum fœdus & fidem, & ecce serviemus tibi, & faciemus voluntatem tuam. At ne quis Romanorum accedat, ut tollat animam nostram, neque deprædetur opes nostras. Percussit ergo eis fœdus & fidem Titus ea conditione, tum sigillo suo munivit, deditque illis. Mox aperuerunt portam cives, & ingressus est Titus cum omni exercitu suo in urbem, exceperuntque illos Judæi cum letitia, & hilari corde & cum bonore. Interrogavit autem Titus de Jehochanane & viris ejus, nuntiaveruntque fugisse ipsum, & viros ejus cum illo noctu per viam Jerusalem. Tunc misit Titus, qui persequerentur Jehochananem & viros ejus, sed non invenerunt eos; acceleraverant enim fugam, neque assecuti

afsecuti sunt eos, nisi tantum partem populi, qui evaserant cum illis homines aliquot, & mulieres, & infantes, senes, & claudi, quos interfecerunt cum mulieribus, & infantibus. Acceperunt autem spolia omnia, quæ reperta sunt cum eis.

Postea Titus cepit omnes urbes Galilææ, & constituit super illas præfectos. Interea movit Vespasianus ad montem **חבור** Thabor, ipse est mons Nevis. Porro mons Thabor est altitudinis triginta stadiorum, & vertex montis extenditur planitie viginti trium stadiorum. Misitque Vespasianus **פלגרום** Plagirus Principem exercitus sui, qui cepit montem & urbem, quæ super eo erat.

Hucusque absolvimus libros bellorum, quæ gesta sunt in Galilæa, & in terra Israel contermina Galilææ. Reliqua autem bella excelsa, & facinorosa ingentia & terribilia, quæ deinceps gesta sunt, hic non descripsimus; plura sunt enim, quam enumerari possint; sed ea scripsimus in libro Romanorum. Nunc itaque volumus narrare Bella Jerusalem, quam obsederunt Romani. Narrabimus autem Historias illorum ea fide, qua solemus facere.

Cum ergo fugisset Jehochanan Galilæus in Jerusalem, invenit ibi homines filios Belial vacuos cerebro, præcipites, temerarios, homicidas, viros sanguinum, & dolosos, qualis ipse erat, absque numero: quia ex omnibus locis terræ Juda & Jerusalem confluxerant in ipsam Jerusalem viri bellatores, ut auxilio essent domui Sanctuarii Jehovæ Dei nostri. Et exceperat illos Ananus Sacerdos magnus, & quotquot convenerant ad illum. Cumque vidissent viri bellatores Jehochananem, & fortitudinem ejus, recesserunt ab Anano Sacerdote magno; & congregati sunt omnes ad Jehochananem Galilæum, & adjunxerunt se illi, & consilium eorum fuit cum Jehochanane Galilæo.

Tunc consilium iniit Jehochanan cum viris Belial, & sanguinum, ut incicerent manus in divites urbis, & interficerent illos, & potirentur facultatum & divitiarum eorum. Hic mos erat illorum: Postquam comprehenderant aliquem de magnatibus urbis, dicebant ei Jehochanan, & viri illius: "Nonne tu ipse es, qui misisti literas ad Romanos, & ad Vespasianum, ad tradendam urbem in manus eorum? Cum hæc illi dixissent in auribus populi infimæ facis, tum ille dicebat: "Absit à me istud. Mox introducebant filios Belial, qui testimonium falsum dicerent contra illos, ita ut secundum statuta legis morti adjudicaretur. Et sic fecerunt **אנט'פס** Antipatas, & **לוביא** Lobia, qui & ipsi erant duo viri Principes, honoratissimi, & prædivites, optimi inter magnates urbis, & diripuerunt omnes facultates domus illorum, & argentum, & aurum, & res desiderabiles, ut essent in victum filiis Belial, & filiis sanguinum. Corripuerunt quoque Sacerdotes magnos, & ejecerunt eos à Stationibus eorum, & servitio sanctuarii, & miserunt sortes dicentes: "Quis Sacerdotio fungetur, & quis Sacerdotio non fungetur? Sicque colludebant inter se de sacerdotio & ministerio ejus. Et cecidit fors super unum de filiis Sacerdotum, cujus nomen **פנארי** Phari filium **פניאל** Phanielis. Hic erat vir agrestis, & colens terram, qui ignorabat rationem Sacerdotii, & servitium magnum.

Titus redacta Galilæa præfectos urbibus constituit. Lib. IV. cap. 2. Mons Thabor occupatur à Placido.

Cap. 4. in fine.

Initium narrationis excidii Hierosolymitani per Romanos. Cap. 5. Jehochanan fit dux Factionis in Jerusalem. 109:1

Crudelitas & mos agendi Legionum.

Antipat. Levia.

Diripiunt bonam civium & Sacerdotum.

Phanes quidam filius Samuelis rusticus eligitur Sacerdos magnus.

Jos De bello Jud.
IV. 5.

tium Sanctuarii. Nusquam enim talis homo erectus est ad fungendum Sacerdotio magno. Constituerunt ergo Sacerdotem magnum, & factum est illis Sacerdotium in derisum, & subannationem.

110.

Intestina seditio.

Sed cum vidissent viri fideles & recti, qui erant in Jerusalem praevalere contra ipsos manum filiorum Belial, omnes una consilium inierunt, & sponte deliberaverunt pugnare cum filiis Belial, & zelatus est populus pro Jehova Deo, & eterunisque ex adverso illorum. Pugnaverunt itaque cum eis, & confortatum est praelium inter populum, & inter filios Belial, & ingravescere praelium in plateis arboris, in viis, & compitis, in ipso etiam Templo Jehovæ, & in Atrio: ita ut tota urbs plena esset vulneratis, & confossis, quia non erat platea, neque compitum, neque plaga, ubi non esset praelium, & aggravata est manus totius populi super Homicidas, & super filios Belial, quia zelus magnus populi in illos accensus est. Et jam incipiebant illos humiliare.

Latrones occupant Templum.

Tunc cum vidissent Latrones se non posse consistere ex adverso populi, qui sponte decreverat eos occidere, fugerunt omnes in Templum Jehovæ, & clauserunt super se, illicque erant intra Templum. Ut vidit autem Ananus Sacerdos magnus, & reliqua congregatio iustorum, & populus fugisse scilicet filios Belial in Templum, ut servarent animam suam, præcepit Ananus Sacerdos magnus populo dicens: "Cessate, & ne pugnetis cum illis in medio Templi sanctificati, & mundati sanguine impiorum vulneratorum filiorum Belial. Cessavit ergo populus ab eis.

Ananus constituit custodes ad portam Templi ne egrediantur Latrones.

Tunc iussit Ananus Sacerdos ipsis constitui custodes à fortissimis populi in circuitu Templi, & ad portam Templi, ne daretur illis locus exendi de Templo. Fuit itaque numerus custodum, quos constituit adversus eos Ananus Sacerdos ad portam Templi, & in circuitu ejus sex millia virorum educantium gladium, gestantium clypeum, & lanceam, & indutorum lorica & galea, qui omnes instructi erant ad praelium, & fortissimi bellatores. Tum secum cogitavit Ananus Sacerdos dicens: "Ecce viri Belial conclusi sunt in Templo, neque nobis operæ pretium visum est mittere in illos manum in medio Templi Jehovæ sancti, eo quod esset grande piaculum populo Jehovæ, si interficiat unusquisque fratrem suum in Templo Jehovæ. Misit ergo Ananus nuncios ad Jebochananem Galileum Principem Homicidarum, & Latronum dicens ei; se velle pacem habere inter se & illos. Sed renuit Jebochanan pacem facere inter se, & populum, Jam enim miserant Latrones ad Idumæos, ut venirent in Jerusalem ad auxilium suum.

Jebochanan nullam vult pacem inter se & populum.

130:
Idumæorum dura indoles.

Idumæi autem erant violenti, & duri ab ipso die, quo esse ceperant, & fortissimi bellatores, sed subditi erant sub manu Judæ, quia percussierat illos Hyrcanus Rex Judæ, & circumciderat illos, imposueratque fortissimis eorum jugum servitutis; ita ut essent distributi per cohortes ad custodiendum diem & noctem murum Jerusalem, reliquus autem populus omnis tributum pendebat Judæ. Itaque statim atque Jebochanan Princeps Latronum misit, ut introduceret exercitum Idumæorum in Jerusalem, ingressi sunt fortes Edom per noctem numero viginti duo millia virorum fortissimorum bello, qui omnes erant succincti armis, expediti militibus.

Idumæi noctu advocantur in urbem à Latronibus.

Cum

Cum audisset Ananus Sacerdos magnus, & populus qui cum eo erat, ^{Cap. 6.} ^{Ananus interro-} ^{gat eos.} vocem exercitus Idumæorum, (venerant enim noctu) ascendit Ananus super murum, & interrogavit eos dicens: "Quinam estis vos? Unde venistis, & quo pergitis? Tunc responderunt fortes Edom dicentes: "Idumæi sumus, venimus de Edom, & pergitur ad quærendum *Jehovam*, & Templum ejus: Præterea ad quærendam pacem ejus populi venimus, ut faciamus secundum consuetudinem nostram. Respondit ad eos Ananus Sacerdos, & dixit: "Non recti sunt sermones vestri: non enim venistis ad requirendum *Jehovam*, & Sanctuarium nostrum, & ^{Ejus oratio ad} ^{eos.} ^{1101:} ^{1102:} ^{1103:} ^{1104:} ^{1105:} ^{1106:} ^{1107:} ^{1108:} ^{1109:} ^{1110:} ^{1111:} ^{1112:} ^{1113:} ^{1114:} ^{1115:} ^{1116:} ^{1117:} ^{1118:} ^{1119:} ^{1120:} ^{1121:} ^{1122:} ^{1123:} ^{1124:} ^{1125:} ^{1126:} ^{1127:} ^{1128:} ^{1129:} ^{1130:} ^{1131:} ^{1132:} ^{1133:} ^{1134:} ^{1135:} ^{1136:} ^{1137:} ^{1138:} ^{1139:} ^{1140:} ^{1141:} ^{1142:} ^{1143:} ^{1144:} ^{1145:} ^{1146:} ^{1147:} ^{1148:} ^{1149:} ^{1150:} ^{1151:} ^{1152:} ^{1153:} ^{1154:} ^{1155:} ^{1156:} ^{1157:} ^{1158:} ^{1159:} ^{1160:} ^{1161:} ^{1162:} ^{1163:} ^{1164:} ^{1165:} ^{1166:} ^{1167:} ^{1168:} ^{1169:} ^{1170:} ^{1171:} ^{1172:} ^{1173:} ^{1174:} ^{1175:} ^{1176:} ^{1177:} ^{1178:} ^{1179:} ^{1180:} ^{1181:} ^{1182:} ^{1183:} ^{1184:} ^{1185:} ^{1186:} ^{1187:} ^{1188:} ^{1189:} ^{1190:} ^{1191:} ^{1192:} ^{1193:} ^{1194:} ^{1195:} ^{1196:} ^{1197:} ^{1198:} ^{1199:} ^{1200:} ^{1201:} ^{1202:} ^{1203:} ^{1204:} ^{1205:} ^{1206:} ^{1207:} ^{1208:} ^{1209:} ^{1210:} ^{1211:} ^{1212:} ^{1213:} ^{1214:} ^{1215:} ^{1216:} ^{1217:} ^{1218:} ^{1219:} ^{1220:} ^{1221:} ^{1222:} ^{1223:} ^{1224:} ^{1225:} ^{1226:} ^{1227:} ^{1228:} ^{1229:} ^{1230:} ^{1231:} ^{1232:} ^{1233:} ^{1234:} ^{1235:} ^{1236:} ^{1237:} ^{1238:} ^{1239:} ^{1240:} ^{1241:} ^{1242:} ^{1243:} ^{1244:} ^{1245:} ^{1246:} ^{1247:} ^{1248:} ^{1249:} ^{1250:} ^{1251:} ^{1252:} ^{1253:} ^{1254:} ^{1255:} ^{1256:} ^{1257:} ^{1258:} ^{1259:} ^{1260:} ^{1261:} ^{1262:} ^{1263:} ^{1264:} ^{1265:} ^{1266:} ^{1267:} ^{1268:} ^{1269:} ^{1270:} ^{1271:} ^{1272:} ^{1273:} ^{1274:} ^{1275:} ^{1276:} ^{1277:} ^{1278:} ^{1279:} ^{1280:} ^{1281:} ^{1282:} ^{1283:} ^{1284:} ^{1285:} ^{1286:} ^{1287:} ^{1288:} ^{1289:} ^{1290:} ^{1291:} ^{1292:} ^{1293:} ^{1294:} ^{1295:} ^{1296:} ^{1297:} ^{1298:} ^{1299:} ^{1300:} ^{1301:} ^{1302:} ^{1303:} ^{1304:} ^{1305:} ^{1306:} ^{1307:} ^{1308:} ^{1309:} ^{1310:} ^{1311:} ^{1312:} ^{1313:} ^{1314:} ^{1315:} ^{1316:} ^{1317:} ^{1318:} ^{1319:} ^{1320:} ^{1321:} ^{1322:} ^{1323:} ^{1324:} ^{1325:} ^{1326:} ^{1327:} ^{1328:} ^{1329:} ^{1330:} ^{1331:} ^{1332:} ^{1333:} ^{1334:} ^{1335:} ^{1336:} ^{1337:} ^{1338:} ^{1339:} ^{1340:} ^{1341:} ^{1342:} ^{1343:} ^{1344:} ^{1345:} ^{1346:} ^{1347:} ^{1348:} ^{1349:} ^{1350:} ^{1351:} ^{1352:} ^{1353:} ^{1354:} ^{1355:} ^{1356:} ^{1357:} ^{1358:} ^{1359:} ^{1360:} ^{1361:} ^{1362:} ^{1363:} ^{1364:} ^{1365:} ^{1366:} ^{1367:} ^{1368:} ^{1369:} ^{1370:} ^{1371:} ^{1372:} ^{1373:} ^{1374:} ^{1375:} ^{1376:} ^{1377:} ^{1378:} ^{1379:} ^{1380:} ^{1381:} ^{1382:} ^{1383:} ^{1384:} ^{1385:} ^{1386:} ^{1387:} ^{1388:} ^{1389:} ^{1390:} ^{1391:} ^{1392:} ^{1393:} ^{1394:} ^{1395:} ^{1396:} ^{1397:} ^{1398:} ^{1399:} ^{1400:} ^{1401:} ^{1402:} ^{1403:} ^{1404:} ^{1405:} ^{1406:} ^{1407:} ^{1408:} ^{1409:} ^{1410:} ^{1411:} ^{1412:} ^{1413:} ^{1414:} ^{1415:} ^{1416:} ^{1417:} ^{1418:} ^{1419:} ^{1420:} ^{1421:} ^{1422:} ^{1423:} ^{1424:} ^{1425:} ^{1426:} ^{1427:} ^{1428:} ^{1429:} ^{1430:} ^{1431:} ^{1432:} ^{1433:} ^{1434:} ^{1435:} ^{1436:} ^{1437:} ^{1438:} ^{1439:} ^{1440:} ^{1441:} ^{1442:} ^{1443:} ^{1444:} ^{1445:} ^{1446:} ^{1447:} ^{1448:} ^{1449:} ^{1450:} ^{1451:} ^{1452:} ^{1453:} ^{1454:} ^{1455:} ^{1456:} ^{1457:} ^{1458:} ^{1459:} ^{1460:} ^{1461:} ^{1462:} ^{1463:} ^{1464:} ^{1465:} ^{1466:} ^{1467:} ^{1468:} ^{1469:} ^{1470:} ^{1471:} ^{1472:} ^{1473:} ^{1474:} ^{1475:} ^{1476:} ^{1477:} ^{1478:} ^{1479:} ^{1480:} ^{1481:} ^{1482:} ^{1483:} ^{1484:} ^{1485:} ^{1486:} ^{1487:} ^{1488:} ^{1489:} ^{1490:} ^{1491:} ^{1492:} ^{1493:} ^{1494:} ^{1495:} ^{1496:} ^{1497:} ^{1498:} ^{1499:} ^{1500:} ^{1501:} ^{1502:} ^{1503:} ^{1504:} ^{1505:} ^{1506:} ^{1507:} ^{1508:} ^{1509:} ^{1510:} ^{1511:} ^{1512:} ^{1513:} ^{1514:} ^{1515:} ^{1516:} ^{1517:} ^{1518:} ^{1519:} ^{1520:} ^{1521:} ^{1522:} ^{1523:} ^{1524:} ^{1525:} ^{1526:} ^{1527:} ^{1528:} ^{1529:} ^{1530:} ^{1531:} ^{1532:} ^{1533:} ^{1534:} ^{1535:} ^{1536:} ^{1537:} ^{1538:} ^{1539:} ^{1540:} ^{1541:} ^{1542:} ^{1543:} ^{1544:} ^{1545:} ^{1546:} ^{1547:} ^{1548:} ^{1549:} ^{1550:} ^{1551:} ^{1552:} ^{1553:} ^{1554:} ^{1555:} ^{1556:} ^{1557:} ^{1558:} ^{1559:} ^{1560:} ^{1561:} ^{1562:} ^{1563:} ^{1564:} ^{1565:} ^{1566:} ^{1567:} ^{1568:} ^{1569:} ^{1570:} ^{1571:} ^{1572:} ^{1573:} ^{1574:} ^{1575:} ^{1576:} ^{1577:} ^{1578:} ^{1579:} ^{1580:} ^{1581:} ^{1582:} ^{1583:} ^{1584:} ^{1585:} ^{1586:} ^{1587:} ^{1588:} ^{1589:} ^{1590:} ^{1591:} ^{1592:} ^{1593:} ^{1594:} ^{1595:} ^{1596:} ^{1597:} ^{1598:} ^{1599:} ^{1600:} ^{1601:} ^{1602:} ^{1603:} ^{1604:} ^{1605:} ^{1606:} ^{1607:} ^{1608:} ^{1609:} ^{1610:} ^{1611:} ^{1612:} ^{1613:} ^{1614:} ^{1615:} ^{1616:} ^{1617:} ^{1618:} ^{1619:} ^{1620:} ^{1621:} ^{1622:} ^{1623:} ^{1624:} ^{1625:} ^{1626:} ^{1627:} ^{1628:} ^{1629:} ^{1630:} ^{1631:} ^{1632:} ^{1633:} ^{1634:} ^{1635:} ^{1636:} ^{1637:} ^{1638:} ^{1639:} ^{1640:} ^{1641:} ^{1642:} ^{1643:} ^{1644:} ^{1645:} ^{1646:} ^{1647:} ^{1648:} ^{1649:} ^{1650:} ^{1651:} ^{1652:} ^{1653:} ^{1654:} ^{1655:} ^{1656:} ^{1657:} ^{1658:} ^{1659:} ^{1660:} ^{1661:} ^{1662:} ^{1663:} ^{1664:} ^{1665:} ^{1666:} ^{1667:} ^{1668:} ^{1669:} ^{1670:} ^{1671:} ^{1672:} ^{1673:} ^{1674:} ^{1675:} ^{1676:} ^{1677:} ^{1678:} ^{1679:} ^{1680:} ^{1681:} ^{1682:} ^{1683:} ^{1684:} ^{1685:} ^{1686:} ^{1687:} ^{1688:} ^{1689:} ^{1690:} ^{1691:} ^{1692:} ^{1693:} ^{1694:} ^{1695:} ^{1696:} ^{1697:} ^{1698:} ^{1699:} ^{1700:} ^{1701:} ^{1702:} ^{1703:} ^{1704:} ^{1705:} ^{1706:} ^{1707:} ^{1708:} ^{1709:} ^{1710:} ^{1711:} ^{1712:} ^{1713:} ^{1714:} ^{1715:} ^{1716:} ^{1717:} ^{1718:} ^{1719:} ^{1720:} ^{1721:} ^{1722:} ^{1723:} ^{1724:} ^{1725:} ^{1726:} ^{1727:} ^{1728:} ^{1729:} ^{1730:} ^{1731:} ^{1732:} ^{1733:} ^{1734:} ^{1735:} ^{1736:} ^{1737:} ^{1738:} ^{1739:} ^{1740:} ^{1741:} ^{1742:} ^{1743:} ^{1744:} ^{1745:} ^{1746:} ^{1747:} ^{1748:} ^{1749:} ^{1750:} ^{1751:} ^{1752:} ^{1753:} ^{1754:} ^{1755:} ^{1756:} ^{1757:} ^{1758:} ^{1759:} ^{1760:} ^{1761:} ^{1762:} ^{1763:} ^{1764:} ^{1765:} ^{1766:} ^{1767:} ^{1768:} ^{1769:} ^{1770:} ^{1771:} ^{1772:} ^{1773:} ^{1774:} ^{1775:} ^{1776:} ^{1777:} ^{1778:} ^{1779:} ^{1780:} ^{1781:} ^{1782:} ^{1783:} ^{1784:} ^{1785:} ^{1786:} ^{1787:} ^{1788:} ^{1789:} ^{1790:} ^{1791:} ^{1792:} ^{1793:} ^{1794:} ^{1795:} ^{1796:} ^{1797:} ^{1798:} ^{1799:} ^{1800:} ^{1801:} ^{1802:} ^{1803:} ^{1804:} ^{1805:} ^{1806:} ^{1807:} ^{1808:} ^{1809:} ^{1810:} ^{1811:} ^{1812:} ^{1813:} ^{1814:} ^{1815:} ^{1816:} ^{1817:} ^{1818:} ^{1819:} ^{1820:} ^{1821:} ^{1822:} ^{1823:} ^{1824:} ^{1825:} ^{1826:} ^{1827:} ^{1828:} ^{1829:} ^{1830:} ^{1831:} ^{1832:} ^{1833:} ^{1834:} ^{1835:} ^{1836:} ^{1837:} ^{1838:} ^{1839:} ^{1840:} ^{1841:} ^{1842:} ^{1843:} ^{1844:} ^{1845:} ^{1846:} ^{1847:} ^{1848:} ^{1849:} ^{1850:} ^{1851:} ^{1852:} ^{1853:} ^{1854:} ^{1855:} ^{1856:} ^{1857:} ^{1858:} ^{1859:} ^{1860:} ^{1861:} ^{1862:} ^{1863:} ^{1864:} ^{1865:} ^{1866:} ^{1867:} ^{1868:} ^{1869:} ^{1870:} ^{1871:} ^{1872:} ^{1873:} ^{1874:} ^{1875:} ^{1876:} ^{1877:} ^{1878:} ^{1879:} ^{1880:} ^{1881:} ^{1882:} ^{1883:} ^{1884:} ^{1885:} ^{1886:} ^{1887:} ^{1888:} ^{1889:} ^{1890:} ^{1891:} ^{1892:} ^{1893:} ^{1894:} ^{1895:} ^{1896:} ^{1897:} ^{1898:} ^{1899:} ^{1900:} ^{1901:} ^{1902:} ^{1903:} ^{1904:} ^{1905:} ^{1906:} ^{1907:} ^{1908:} ^{1909:} ^{1910:} ^{1911:} ^{1912:} ^{1913:} ^{1914:} ^{1915:} ^{1916:} ^{1917:} ^{1918:} ^{1919:} ^{1920:} ^{1921:} ^{1922:} ^{1923:} ^{1924:} ^{1925:} ^{1926:} ^{1927:} ^{1928:} ^{1929:} ^{1930:} ^{1931:} ^{1932:} ^{1933:} ^{1934:} ^{1935:} ^{1936:} ^{1937:} ^{1938:} ^{1939:} ^{1940:} ^{1941:} ^{1942:} ^{1943:} ^{1944:} ^{1945:} ^{1946:} ^{1947:} ^{1948:} ^{1949:} ^{1950:} ^{1951:} ^{1952:} ^{1953:} ^{1954:} ^{1955:} ^{1956:} ^{1957:} ^{1958:} ^{1959:} ^{1960:} ^{1961:} ^{1962:} ^{1963:} ^{1964:} ^{1965:} ^{1966:} ^{1967:} ^{1968:} ^{1969:} ^{1970:} ^{1971:} ^{1972:} ^{1973:} ^{1974:} ^{1975:} ^{1976:} ^{1977:} ^{1978:} ^{1979:} ^{1980:} ^{1981:} ^{1982:} ^{1983:} ^{1984:} ^{1985:} ^{1986:} ^{1987:} ^{1988:} ^{1989:} ^{1990:} ^{1991:} ^{1992:} ^{1993:} ^{1994:} ^{1995:} ^{1996:} ^{1997:} ^{1998:} ^{1999:} ^{2000:} ^{2001:} ^{2002:} ^{2003:} ^{2004:} ^{2005:} ^{2006:} ^{2007:} ^{2008:} ^{2009:} ^{2010:} ^{2011:} ^{2012:} ^{2013:} ^{2014:} ^{2015:} ^{2016:} ^{2017:} ^{2018:} ^{2019:} ^{2020:} ^{2021:} ^{2022:} ^{2023:} ^{2024:} ^{2025:} ^{2026:} ^{2027:} ^{2028:} ^{2029:} ^{2030:} ^{2031:} ^{2032:} ^{2033:} ^{2034:} ^{2035:} ^{2036:} ^{2037:} ^{2038:} ^{2039:} ^{2040:} ^{2041:} ^{2042:} ^{2043:} ^{2044:} ^{2045:} ^{2046:} ^{2047:} ^{2048:} ^{2049:} ^{2050:} ^{2051:} ^{2052:} ^{2053:} ^{2054:} ^{2055:} ^{2056:} ^{2057:} ^{2058:} ^{2059:} ^{2060:} ^{2061:} ^{2062:} ^{2063:} ^{2064:} ^{2065:} ^{2066:} ^{2067:} ^{2068:} ^{2069:} ^{2070:} ^{2071:} ^{2072:} ^{2073:} ^{2074:} ^{2075:} ^{2076:} ^{2077:} ^{2078:} ^{2079:} ^{2080:} ^{2081:} ^{2082:} ^{2083:} ^{2084:} ^{2085:} ^{2086:} ^{2087:} ^{2088:} ^{2089:} ^{2090:} ^{2091:} ^{2092:} ^{2093:} ^{2094:} ^{2095:} ^{2096:} ^{2097:} ^{2098:} ^{2099:} ^{2100:} ^{2101:} ^{2102:} ^{2103:} ^{2104:} ^{2105:} ^{2106:} ^{2107:} ^{2108:} ^{2109:} ^{2110:} ^{2111:} ^{2112:} ^{2113:} ^{2114:} ^{2115:} ^{2116:} ^{2117:} ^{2118:} ^{2119:} ^{2120:} ^{2121:} ^{2122:} ^{2123:} ^{2124:} ^{2125:} ^{2126:} ^{2127:} ^{2128:} ^{2129:} ^{2130:} ^{2131:} ^{2132:} ^{2133:} ^{2134:} ^{2135:} ^{2136:} ^{2137:} ^{2138:} ^{2139:} ^{2140:} ^{2141:} ^{2142:} ^{2143:} ^{2144:} ^{2145:} ^{2146:} ^{2147:} ^{2148:} ^{2149:} ^{2150:} ^{2151:} ^{2152:} ^{2153:} ^{2154:} ^{2155:} ^{2156:} ^{2157:} ^{2158:} ^{2159:} ^{2160:} ^{2161:} ^{2162:} ^{2163:} ^{2164:} ^{2165:} ^{2166:} ^{2167:} ^{2168:} ^{2169:} ^{2170:} ^{2171:} ^{2172:} ^{2173:} ^{2174:} ^{2175:} ^{2176:} ^{2177:} ^{2178:} ^{2179:} ^{2180:} ^{2181:} ^{2182:} ^{2183:} ^{2184:} ^{2185:} ^{2186:} ^{2187:} ^{2188:} ^{2189:} ^{2190:} ^{2191:} ^{2192:} ^{2193:} ^{2194:} ^{2195:} ^{2196:} ^{2197:} ^{2198:} ^{2199:} ^{2200:} ^{2201:} ^{2202:} ^{2203:} ^{2204:} ^{2205:} ^{2206:} ^{2207:} ^{2208:} ^{2209:} ^{2210:} ^{2211:} ^{2212:} ^{2213:} ^{2214:} ^{2215:} ^{2216:} ^{2217:} ^{2218:} ^{2219:} ^{2220:} ^{2221:} ^{2222:} ^{2223:} ^{2224:} ^{2225:} ^{2226:} ^{2227:} ^{2228:} ^{2229:} ^{2230:} ^{2231:} ^{2232:} ^{2233:} ^{2234:} ^{2235:} ^{2236:} ^{2237:} ^{2238:} ^{2239:} ^{2240:} ^{2241:} ^{2242:} ^{2243:} ^{2244:} ^{2245:} ^{2246:} ^{2247:} ^{2248:} ^{2249:} ^{2250:} ^{2251:} ^{2252:} ^{2253:} ^{2254:} ^{2255:} ^{2256:} ^{2257:} ^{2258:} ^{2259:} ^{2260:} ^{2261:} ^{2262:} ^{2263:} ^{2264:} ^{2265:} ^{2266:} ^{2267:} ^{2268:} ^{2269:} ^{2270:} ^{2271:} ^{2272:} ^{2273:} ^{2274:} ^{2275:} ^{2276:} ^{2277:} ^{2278:} ^{2279:} ^{2280:} ^{2281:} ^{2282:} ^{2283:} ^{2284:} ^{2285:} ^{2286:} ^{2287:} ^{2288:} ^{2289:} ^{2290:} ^{2291:} ^{2292:} ^{2293:} ^{2294:} ^{2295:} ^{2296:} ^{2297:} ^{2298:} ^{2299:} ^{2300:} ^{2301:} ^{2302:} ^{2303:}

7. De bello Jud.
IV. 5.

110 :

Horrenda tem-
pesta.

Cap. 7.

Quid portende-
bat.

Idumaei per tem-
pestatem intro-
missi.

111.

Latrones nil ter-
riti portas urbis
relerant.
Ibid.

“ diendam urbem, ut fecimus, & custodivimus multis jam ab hinc diebus.
“ Quomodo ergo ascendit in animum vestrum nos venire in auxilium im-
“ piorum & *Latronum*, qui sint apud vos? Nos vero à die quo circumcisi
“ fuimus, & circumcisi sunt patres nostri in nomine *Jehovæ* Dei *Israel*, non
“ recessimus à statutis Legis, neque à præceptis ejus. Nunc dicite nobis;
“ an sit aliquod præceptum *Jehovæ* ad confortandam manum & impiorum?
“ Quamobrem intuentes legem auxiliemur peccatoribus quales illi sunt?
“ Absit à nobis ut hoc facinus committamus: omnes enim qui hic adsu-
“ mus, & reliqui *Idumæi* servi sumus *Jehovæ* & populi ejus, & custodi-
“ mus observationem Legis ejus, & custodiam domus ejus, & populi
“ ipsius.

Cumque adhuc loquerentur, ecce nubes magna & coruscatio, & ignis
involvens, & tenebræ, & caligo, & vox tonitruum magni, universum or-
bem concutiens, & tremefaciens; tum grando, & tonitrua vehementia
& terribilia insonuerunt, & terruerunt omnes qui illa viderunt. Mox
diffugit omnis populus, qui adstabat super muro ad custodiendum mu-
rum in circuitu; fugerent etiam omnes qui stabant cum Anano Sacerdote
magno, neque potuerunt firmis consilere pedibus, ita ut starent amplius
vestigio suo. At Ananus Sacerdos magnus roboravit cor suum, ut consisteret
& consideraret signa cælestia terribilia, quæ cernebantur, & appare-
bant. Tunc existimavit in corde suo, se posse dijudicare quidnam præsa-
gient signa illa terribilia, quæ apparebant super illos. Sed judicavit judicio
perverso voces illas terribiles, coruscationes, tonitrua, terræ motus, gran-
dinem, nubes, ignem involventem, tenebras, caliginem, & signa cætera
terribilia, quæ tunc illis apparebant, omnia præsagie mittendum cito ci-
tius auxilium à *Jehovæ*; ita ut pugnaret pro populo suo, pro urbe sua, &
pro Sanctuario suo. Idem istud judicium judicaverunt omnes Seniores, qui
cum illo erant. At nesciebant omnia illa signa portendere malum *Jerusa-
lem*, & malum *Israel*. Idcirco omnis populus, qui adstabat ad custodi-
dum murum *Jerusalem* in circuitu abis unusquisque in domum suam.

Cumque vidissent viri sanguinum & filii *Belial*, qui conclusi erant in
Templo *Jehovæ* fugisse milites, qui custodiebant portam Templi & circui-
tum ejus, fugisse etiam populum, qui custodiebat murum (turbati enim,
& præcipites abierant unusquisque in domum suam præ pavore à vocibus
terribilibus illis, à coruscationibus, fulguribus, à tonitru frequenti, à ter-
ræ motu, & concussione) surrexerunt ipsi, & apertis valvis Templi egressi
sunt illinc, & perrexerunt & ad portam muri per tenebras & caliginem.
Tunc intuitsunt viri sanguinum & viri *Belial*, qui erant intra Templum,
& *Jehochanan* cum eis & Principes eorum, à dextris et à sinistris, neque
poterat unusquisque dignoscere socium suum præ tenebris & caligine, quæ
tunc erat in urbe. Præterea nemo exhibat extra valvas domus sue in tota
urbe *Jerusalem*, quia populus territus erant præ pavore signorum terribi-
lium illorum.

At Latrones non inaccessi pavor, neque territi sunt, sed acceptis securi-
bus in manu sua contenderunt ad portam urbis, & serraverunt velles por-
tæ deintus, & quo magis invalescebat vox murmuris, & tonitruum, illi tunc
magis

magis ac magis confortabantur ad pervumpendas feras, & vestes earum, ne dignosci posset sonitus diffractionis & reciprocationis serrarum à voce murmuris & tonitruui. Et dum cessabant per intervalla voces murmuris, & tonitruui, ipsi etiam cessabant confringere & ferrare, ne quis interea posset audire sonitum diffractionis, & reciprocationis serrarum; Et sic fecerunt, donec tandem prævaluit manus eorum, & fregerunt feras portarum, & vestes earum. Tunc aperuerunt portas Jerusalem, & introduxerunt copias Idumæorum in urbem. Et discurrerunt per totam urbem nocte illa, ut prospicerent quid sibi agendum esset, & qua ratione pugnarent adversus habitatores urbis, donec perderent, & ad internecionem dederent. Tum venerunt in Templum Jehovah, & cæteros qui ibi relictæ fuerant de viris Belial, & de viris sanguinum, eduxerunt; Et congregati sunt omnes cum Idumæis, & iuraverunt sibi invicem. Factique sunt populus unus, & turma una; & percusserunt nocte illa de populo Jehovah octo mille & quingentos viros, omnes fortissimos tenentes gladium, peritos belli, præter multitudinem innumeram, quam interfecerunt de fæce plebis.

Magna strages
populi.

Cumque illuxisset mane extenderunt manus suas in divites populi, ut eos mulctarent poenis malis & duris. Quapropter convocaverunt Principes populi, & iudices, & magistratus ejus, & septuaginta Seniores à quibus constabat Sanhedrim, & sedere fecerunt in loco iudicii. † Tunc dixit ad eos Jehochanan Galilæus vir Belial, & vir sanguinum: "Quare non judicatis divites istos iudicio mortis? Quia percusserunt fœdus cum exercitu Romanorum, ut traderent in manus eorum urbem sanctam hanc?"

Latrones convo-
cant Principes &
Magistratus.

III :
Lib. V. cap. 7.

Per id tempus comprehenderunt virum magnum inter magnates urbis cui nomen Zacharias, vir autem ille erat justus, perfectus, sanctus, & optimus, & timens Jehovah, bonus apud Jehovah & apud homines, eratque ditissimus. Dixitque Jehochanan dux Latronum cum omni turba Latronum ad Seniores: iudicate virum istum iudicio mortis, quia auxilio fuit inimicis nostris, et consilium iniit de tradenda civitate sancta hac in manus eorum. At cum audissent Sacerdotes & Seniores iudices verba Jehochananis Principis Homicidarum, & verba virorum sanguinum, & virorum Belial, qui erant cum illo, & cognovissent illos querere interficere Zachariam, licet innocuæ essent manus ejus, & cogitatio ejus esset pura coram Jehova Deo nostro, fleverunt illi homines plurimum, ita ut, qui flebant super illum, flere non desinerent. Vidit autem Jehochanan vir Belial, & vir sanguinum, & Socii ejus cum illo Sacerdotes & Seniores flentes super Zacharia, neque velle illum mortis damnare, eo quod esset vir justus & perfectus. Tunc dixit ad eos Jehochanan & Socii ejus: "Ergo priusquam moriatur Zacharias, fletis super illo? An priusquam veniat ei dolor mortis condoletis? Hæc faciat nobis Deus & hæc addat, si ita vos geritis nobiscum in iudiciis vestris, nisi prius in vos ipsos injiciamus manum, & nos ipsi iudicabimus iudicia populi Jehove secundum beneplacitum nostrum."

Zacharias com-
prehenditur.

Tunc viri Belial, & viri sanguinum obfirmaverunt facies suas, & corripuerunt Zachariam de medio Sacerdotum, & Seniorum iudicum, & eduxerunt

Jos. De bello Jud.
V. 1.
Et turri præcipi-
tatur.

1111.

Gorinion occidi-
tur.
* In Jos. Lat.
est Gorion.

eduxerunt de domo judicii, & secum abduxerunt. Tum ascendere fecerunt ad verticem turris muri, quæ respiciebat Orientem, & præcipitaverunt illum inde ad terram, ceciditque Zacharias de summo muro ad ima latera vallis † Jebosaphat, & mortuus est. Et timuerunt Sacerdotes & Seniores judices ab isto Iehochanane impio & cæteris Latronibus viris consilii ejus, & territi sunt ab eis plurimum. Dixit enim Iehochanan impius ad omnes Sacerdotes, & Seniores judices: "Nisi judicaveritis quemcumque adduce-
"mus vobis ad judicandum secundum beneplacitum nostrum, scitote
"quemadmodum mortuus est Zacharias, ita & vos omnes morituros.

Tunc apprehenderunt virum quemdam justum, doctum & charum omni-
bus civibus Jerusalem, cujus nomen fuit ירמיה * Gorinion fortis; Et revera
vir ille erat fortissimus, vir bellator prudens, sapiens, justus, & perfectus,
integer. Ille à principio se sponte devoverat, ut pugnaret in omnibus bel-
lis, quæ gererent gentes adversus Jerusalem, & ita mos erat illius: quo-
tiescunque gentes appropinquarent contra Judæos ad bellum, ipse egre-
diebatur in occursum illorum, & trucidabat eos cæde magna, & percu-
tiebat ingenti plaga, fugabatque illos à Judæis. Unde & tota ejus caro
confossa erat cicatricibus & vulneribus, faciesque & caput ejus plena
erant plagis gladiatorum, & lancearum præ innumereis præliis quibus inter-
fuerat contra illos pro Domo Jehovæ, & pro populo ejus. Quia vero
nunquam voluerat obedire voci Iehochananis crudelis, de quo nunc agi-
mus, ut ipse esset de viris consilii ejus, & de filiis turnæ ejus, iussit illum
comprehendi. Itaque comprehenderunt illum Latrones, & adduxerunt ad
eum. Tunc dixit illi Iehochanan impius: "Præcipe domui tuæ, & nunc
"gratiarum actiones referamus Jehovæ, eo quod jam filius mortis sis. Et
eduxerunt eum Iehochanan, & turma Latronum, quos secum habebat,
extra urbem, ut trucidarent ibi, ne tantus oriretur fletus in urbe super
morte Gorinionis omnes enim habitatores Jerusalem erant amantes eum, &
ipsi redamabantur ab illo.

Tunc supplicatus est illi Gorinion, & corruit in faciem suam coram il-
lis, flevitque fletu magno & dixit ad eos in hæc verba: "Quandoquidem
"decrevistis me interficere, licet innocuas gero manus, neque me vul-
"tis à morte liberare, quamvis purus sim Jehovæ, & à vobis quidem de-
"cernitur in me iudicium mortis; attamen vos istud bene nostis. Accepta
"sit quæso supplicatio mea † coram vobis, hanc in me misericordiam con-
"feratis maximam, ut scilicet sepeliatur cadaver meum prout rectum vi-
"debitur in oculis vestris. In hoc, dum morior, inveniam gratiam in
"oculis vestris. Tunc responderunt dicentes ad illum: "Si, dum truci-
"damus te, non dixisses ullum verbum, te sepelivissemus, ea enim erat
"intentio nostra; at vero postquam locutus es, & rogasti à nobis hanc
"rem, te occidemus, neque sepeliemus. Sed & cadaver tuum projiciemus
"super faciem campi in escam volucris cæli, & bestiis terræ. At ille
nihilominus supplex rogabat illos ea de re. Tunc irruit in illum Ieho-
chanan crudelis, & interfecit eum; projeceruntque cadaver ejus ad bestias
agri. Deinde reversi sunt in urbem.

Cap. 2.
Vespasianus Cæsa-
ream venit.

Interca Vespasianus pavorem Romanorum agebat versus Jerusalem, &
castra

castra metatus est ad *Caesaream*, ubi distribuit omni exercitui suo victum, & comineatum, & viaticum, & argentum, & aurum plurimum. Et commorati sunt ibi ipse, & exercitus ejus per multos dies. Dixit enim ad populum suum, se navisse bellum, quod erat in *Jerusalem* inter Judaeos ipsos: "Idcirco, inquit, ne properemus proficisci in *Jerusalem*, ut oppugnetur illam, donec pugnant in medio ejus habitatores ipsius, & occidunt unusquisque fratrem suum, unusquisque socium suum, & unusquisque proximum suum; sic proculdubio humiliabitur superbia, & protervia illorum, cum animadvertent se mori in bello, quod gerunt inter se; Præterea se confici fame, & siti quibus prementur quando obsidehimus illos."

Oratio ejus ad suos de obediendis Hieronymo.

Vespasianus autem erat optimi consilii in omnibus consiliis bellicis. Itaque juxta istud suum consilium facere optimum judicavit, tam ipse quam populus ejus. Idcirco moratus est ipse, & populus ejus diebus multis *Caesareæ*. Interea vero populus, qui erat in *Jerusalem*, pugnabat cum *Jehochanan* & cum viris ejus, qui congregati fuerant ad illum; donec ceciderunt de populo vulnere multi absque numero. Inter quos alii cadebant trucidati gladio, alii cadebant confossi cultris homicidarum impiorum Latronum; nam plurima pars Latronum peccatorum gerabat unusquisque cultrum sub vestibus suis, & lacinia tegebat. Cumque latro aliquis de improvviso iustum adiret habens cultrum sub vestibus suis absconditum, illico confodiebat vir *Belial* iustum, qui corruerat eo loci, & varichatur ibi, neque cognoscebat iustus quisnam se percussisset, sicque hinc & illuc cadebant iusti multo plures, quam ii, qui cadebant in præliis adversus Romanos, usque dum paucissimi ex eis superstites relicti sunt.

Sicarii.

112.

Per hos dies *Jehochanan* homicida, & vir sanguinum misit copias ab *Jerusalem*, & de viris bellatoribus, quos secum habebat, ut caperent urbes, quæ pacem inierant cum *Vespasiano*, & deleverunt eas funditus, & percusserunt omnes quotquot reperti sunt in illis, tum ex *Judeis*, tum ex *Romanis*. Ipse autem profectus est post eos, ipsique tum opem tulit in hanc rem. Et acceperunt omnes divitias urbium illarum. Occupaverunt etiam *Gerara*, quæ est trans *Jordanem* & constiterunt illic.

Jehochanan mittit copias extra *Jerusalem*.

Ipse occupat *Gadaram*.

Per id tempus miserunt omnes habitatores *Jerusalem* Sacerdotes & Seniores, & reliquus populus ad *Vespasianum* sermones pacis, & fedus veritatis dicentes: Da nobis manum tuam in auxilium nostrum; quia multiplicata est malitia *Jehochananis*, & malitia virorum homicidarum, virorum *Belial*, qui sunt cum illo, & internecione deleverunt in urbe Dei populum multum absque numero. Ipsi etiam cives *Gadara* miserunt ad *Vespasianum* in hæc verba dicentes: "Si ita fert voluntas tua, ut domineris in terra *Juda*, & *Jerusalem* dominatione firma, quæ non collabatur, audi quæso consilium nostrum: Veni ad nos, neque moreris, quia hic apud nos est *Jehochanan*. (Et viri impii Latrones jamjam perditori sunt nos per impietatem suam, & consumunt omnia, quæ apud nos sunt ab homine usque ad jumentum; & dominabuntur nobis, & uxoribus nostris, & omnibus, quæ ad nos pertinent. Et ecce astant, & imminet nobis, ut nos perdant, & consumant penitus; ita ut nul-

Cives Hierosolymitani ad *Vespasianum* mittunt legatos de pace.

Idem faciunt cives *Gadareni*. Cap. 3.

Jos. De bello Jud.
V. 9.

De bello Jud.
V. 9.

Jehochanan fugit
ex urbe Gadara
occiso principe
civitatis.

Ibid.

Magna Judarum
cadeca ad litus
Jordanis.

Ibid.

Mare
Sodomiticum.

Vespasianus in I-
dumeam venit.
Cap. 4.
Beyabris,
Capharothphau.

713.

Samaria.

Vespasianus rever-
titur Caesaream.

lus ex nobis reliquus sit superstes, aut evadat super terram. Si autem
veneris ad nos, & auxeris populum exercitus tui, nos, cum viris, quos
domi apud nos habemus, conficiemus illos, & delebimus. Tu vero eris
nobis dominus. Tum deinde perges in *Jerusalem* absque adversario, aut
occurfu malo; cum praesertim omnes habitatores *Jerusalem* desiderant
servire tibi, & esse sub dominatione *Romanorum*. Nos vero, & illi
uno consilio in hanc rem conspiramus.

Cumque audisset *Vespasianus* sermones civium *Gadarae*, perrexit ad eos,
ut opem ferret, nequa contendit ultra, ut ireret in *Jerusalem*. Tunc nun-
tium est *Jehochanani*, & viris ejus, qui illic erant, adesse *Vespasianum*.
Mox percusserunt principem populi, qui erat in *Gadara*, & egressi sunt
ab urbe, ut fugae se committerent. Et direxerunt faciem suam, ut fuge-
rent in urbem. Mox ut audivit *Vespasianus* illos fugere recta via ad ur-
bem misit post illos *Placidum* Principem exercitus, qui assecutus est eos,
& percussit plaga magna. Reversusque est *Placidus*, postquam cessasset
persequi *Latrones*, qui erant cum *Jehochanane* crudeli. Cumque rediret
per viam *Gadarae*, invenit juxta *Ripam Jordanis* populum multum de
face terrae, qui querebant ascendere in *Jerusalem*, ut liberarentur ab eis.
Tunc repressit illos versus fluvium, & percussit ex eis tredecim millia
hominum, reliquus autem populus cecidit in *Jordanem*, & mortui sunt in
aquis duodecim millia hominum, puerorum, & mulierum, ac etiam gre-
ges sine numero; ita ut cumulus sit alveus *Jordanis* praeter multitudinem
corporum ex cadaveribus hominum, & jumentorum. Unde factum est, ut
aquae *Jordanis* dilatatae exundarent extra terminos suos in valles, & cam-
pos huc & illuc, quia corpora, & cadavera occisorum obturaverant viam
Jordanis, ne fluere in alveo suo aquae illius secundum consuetudinem
suam. Postea vero praevulnerunt adversus cumulum corporum, & cada-
verum, & devoluerunt omnia illa corpora & cadavera in mare *סֶדֶם* *Sed-*
dom ipsum est mare *Bituminis*, quod ideo vocatur mare *Salis*. Et ope-
ruerunt corpora mortuorum utramque ripam *Jordanis* praeter multitudinem
cadaverum tam hominum, quam jumentorum.

Postea profectus inde *Vespasianus*, perrexit in terram *Edom*, cepitque
ibi duas urbes munitas; nomen unius *לַגְרִית* *Lagrit*, & nomen alterius
כַּפְּרֹתְחַי *Caphar-Toch*, & percussit ex habitatoribus urbium illarum
decem millia hominum, & residuum illorum in captivitatem abduxit.
Et profectus inde venit in *חַמַּת גַּדִּי* *Chamath Gedi*, & cepit eam. Ipsa
est *Chamath Gedi* in qua sunt fontes aquarum calidarum, unde praefluunt
fontes calidarum aquarum urbis *Tiberiadis*; suntque radices &
origo omnium fontium calidarum aquarum, quae sunt in universa terra
juxta sententiam peritorum rerum naturalium terrae, & Astrologorum.

Movitque inde & venit in *שֹׁמֶרוֹן* *Someron* cepitque illam. Inde ve-
nit in *Jericho* & cepit eam. Deinde cepit aedificare omnes urbes, quas
ceperat & reficere muros earum, & munire praesidiis militum, & custo-
dibus, ut ipsae sibi deinceps essent auxilio, cum pergeret ad obsidendam
Jerusalem. Sic itaque fecit, & aedificavit urbes illas pro suo beneplacito,
munivitque muros earum. Et profectus inde venit *Caesaream*, ut ibi con-
gregaret

gregaret omnem exercitum suum, & populum suum, ut tandem bellum inferret Jerusalem, & obsideret eam. At ecce legati veniunt ad illum Roma, qui certiores faciunt ipsum de morte נרון Neron Caesaris * [quæ quidem mors contigerat prope Romam, dum ille venaretur per agros] cecidisse scilicet ignem Jehovæ super illum de cælo eo ipso momento, quo pergebat venatum cum principibus suis, & mortuum esse.

Regnavitque pro illo גולבא Golba, qui fuit Caesar super imperium Romanum anno uno. Et intra hunc annum percusserunt illum Principes Romani, eo quod zelati sunt adversus illum propter imperium, interfeceruntque illum. Deinde regnare fecerunt pro illo בוסליון Bostelion. At Vitellius erat vir stultus, malus, crudelis, & ebrietati deditus, neque dignus erat, qui regnaret, etiam si Caesar factus esset. Cumque audissent omnes Principes Romani, qui erant cum Vespasiano duce, honorem quidem habendum censuerunt dominationi, quæ tunc Romæ stabilita fuerat juxta sermones legatorum, timueruntque eo quod mortuus esset Nero Caesar ictu seu incurfu Jehovæ, & Romani, qui erant Romæ regnare fecissent post eum Galbam, quem deinde percussissent, & interfecissent intra primum annum regni sui; tum postea regnare fecissent Vitellium virum malum, & Belial, & ebrietati deditum. At vero indignati sunt plurimum, & irati sunt Principes illi propter sermones legatorum ad quos dixerunt: "Ergone defunt Romæ Principes magni regno & imperio digni? & cæsareatus? Ut regnare feceritis super nos virum ebrietati deditum, quem cum Cæsarem creastis cum jure Cæsareæ dignitatis, vos vilescere fecistis coronam Imperii Romani. Et quare non regnare fecistis ducem qui apud nos est, ipsum nempe Vespasianum, qui fortissimus est, & vir bellator, vir sapiens, & peritus belli, qui cepit urbes magnas, & munitissimas, qui subjecit nationes multas, & validas, & Reges fortissimos Imperio Romano, & eos qui infesti nobis erant in bellis nostris? Ita ut auxerit plurimum dominationem nostram, & multiplicaverit eam, & dilataverit fines Imperii nostri? Quibus adde fortitudinem, prudentiam, & sapientiam ejus, bonum & utilitatem consilii ejus, quo pollet, cum sit consiliarius fidelis in omni consilio belli, & res eveniant quem admodum sibi illas proponit. Nunc vero, hæc cum ita se habeant, operæ pretium est vobis, ut regnare faciatis Vespasianum, aut virum, si quis est, qualis ille. Quod si vos, dum nemo talis reperiebatur, regnare fecistis super nos virum Belial, stultum, & ebrietati deditum, an sapienter fecistis? At vero Deus elegit pro Imperio Romano dignum gubernatorem, & Regem qui idoneus sit honorare illud.

Deliberaverunt itaque omnes Principes Romani, qui erant cum Vespasiano, ut ipsum Vespasianum Regem crearent, & Cæsarem, & constituerent illum super Imperium Romanum in Regem & Cæsarem. Tunc omnes uno consilio convenerunt, & steterunt coram Vespasiano, & dixerunt ei: "Tu regna super nos: quia tibi convenit regnum dominationis Romæ. Itaque talis vir, qualis tu es, regnet super nos, & Caesar fiat cum do-

* Josephus Lat. habet: Nunciatus NERO peremptus. Quæ verba cum non graus mortis aperte indicant, animum dederunt Non Genui ignem à Jehova fingendi.

Cap. 6.

Mors Neronis
Caesaris fulmine
percussus.

Galba.

Vitellius.

Principes Romæ
qui sunt cum
Vespasiano de illo
creando Cæsare
deliberant.
Cap. 10.112 : :
Increpatio eo-
rum ad legatos
de indigna ele-
ctione Vitellii.Deferunt Impe-
rium Vespasiano.

Jos. De bello Jud.
V. 10.
Ille renuit acci-
pere.

113
Scribis gladiis
reluctanter mi-
nuntur.
Ibid.

Jos. De bello Jud.
VI. 10.
Ille renuit acci-
pere.

minatione & jure dignitatis *Cæsareæ*. Nunc ergo regna prout volea-
"anima tua super nos. Tuum est decernere, nostrum vero exequi. *At-*
renuit *Vespasianus* obtemperare illis, neque optavit regnare super eos.
Illi vero prevaluerunt, & coegerunt illum, & sedere fecerunt super so-
lium regni, & imposuerunt diadema & coronam *Cæsareæ* dignitatis super
caput ejus. Ille vero extendit manum suam, ut amoveret diadema regni,
& coronam *Cæsareæ* dignitatis à capite suo, quia nolebat regnare, neque
Cæsar fieri. Tunc *Romani* strinxerunt unusquisque gladium suum, &
dixerunt ei: "Regna super nos, neve renueris. Si enim renueris regna-
"re, morte iudicaris decissione gladii. Cum ergo videret *Vespasianus* inten-
tionem illorum esse, ut se ad rem illam cogerent, & velle eos ipsum in-
terficere, timuit ne forte se interficerent. Regnavit ergo super illos, &
suscepit *Jus Cæsareæ* dignitatis. Deinde iurejurando se obligaverunt ei
omnes copiae ejus, & percusserunt cum eo foedus & fidem secundum *Jus*
Cæsareæ dignitatis, & sedem super solium regni, ut esset *Cæsar*, & Rex
regum.

CAPUT LXXVI.

Simon Lazar.
Cap. 7.

Ejectus ab Anan.
de Jerusalem.

Abit in Galilaam.

113:

PER hos dies retriudebat, & augebatur bellum intra *Jerusalem*, &
fundeatur in medio ejus multum sanguinis per malitiam *Jebothanis*
Principis *Homicidarum*, & viri *Belial*, & Principum *La-*
tronum, & virorum sanguinum, qui erant cum illo in eodem consilio, ut
delerent urbem *Jeboæ*, & populum ejus. Tunc temporis erat *Hieroso-*
lymis vir sanguinum, & *Belial* ex nobilioribus populi *Juda*, cui nomen *Si-*
mon, qui & ipse exeperat ambulare juxta instituta *Jebothanis* *Galilæi*
Principis *Homicidarum*, ut effunderet sanguinem innocentem, & popula-
retur, & ageret prædas in *Jerusalem*, eo quod jam antea ascendere fece-
rant *Ananiam* Sacerdotem, ut esset Princeps in *Jerusalem*; idcirco factus
fuit ei adversarius. Et postquam prevaluisset adversus eum *Ananias* Sa-
cerdos, ejecissentque illum extra *Jerusalem*, abiens adjunxerat se cum vi-
ris vacuis cerebro, temerariis, & *Homicidis*. Staterat ergo illud in
corde suo *Simon* dicens: "Nisi me adjunxero cum impiis terræ, non po-
tero ulcisci me de *Anano*, & eis qui opem ferunt illi, qui ejecerunt me de
" *Jerusalem*, & dimiserunt me à se cum confusione & opprobrio. Op-
" probrium est enim viro, qualis ego sum, ita deici de principatu suo,
" ut deinceps fiat fur, & vastator, neque potior ulli principatu.
Abit itaque in omnes urbes *Judaæ*, & *Galilææ*. Tunc clamabat in pla-
teis urbem, & vocem promulgabat; mittebat etiam literas ad eos, qui il-
lic non erant dicens: "Quis est, qui quatit libertatem à Domino suo?
" Aut quis oppressus, aut conculcatus in terra sua? Aut quis & servus que-
" rit vindicare se in libertatem? Quis est refractarius, aut rebellis patri
" suo,

“ suo, aut Regi suo, aut iudicibus suis? Quis habet creditores, qui exi-
 “ gunt ab eo? Quis est, qui timet propter sanguinem innocentem quem
 “ fudit, ne incidat in manus Iudicum, & ambulat per sylvas, & per
 “ montes solitarius? Quis contempsit sibi se capitis reum, secundum ju-
 “ dicium regni propter facinus pessimum, quod patravit per impietatem?
 “ Quis vult depradari, violentiam inferre, adulterari, furari, trucidare,
 “ edere, bibere, sine labore manuum suarum; avertat se quasi, & ve-
 “ niat ad me, & auferam a collo ejus jugum Iudicii, & satiabo illum ju-
 “ cunditate rapti, & violentiæ quantum voluerit, & quantum desiderabit
 “ anima ejus. *Et congregata sunt ad eum circiter vincti millia virorum,*
 homicidarum, vastatorum, refractariorum, rebellium, impiorum, & *Lairo-*
rum. Et tunc cepit malum facere *Israëli*, & omnia susdeque permisce-
 re quocunque se vertit. Audieruntque habitatores *Jerusalem*, & Sacerdo-
 tes, & Seniores, & *Ananus* Sacerdos magnus cum eis, improbitatem *Si-*
monis, quod cresceret in dies, & ipse pergeret, & magis ac magis male
 ageret in populum *Jehovæ*; & doluerunt multum, dixeruntque: “ Nunc
 “ majora nobis infert mala, quam ipse *Jehobanan* crudelis. Et consilium
 inierunt Seniores *Israel*, & Principes Sacerdotum, & *Ananus* Sacerdos
 magnus cum eis, & dixerunt unusquisque ad Socium suum: “ Agedum
 “ mittamus ad eos viros militiæ, & fortissimos bellatores, qui illum ex
 “ improviso adoriantur, si forte possint percutere illum, aut vivum com-
 “ prehendere, priusquam crescat malitia ejus; & addamus adhuc etiam
 “ hunc ad adversarios nostros, qui pugnant contra nos domi forisque, &
 “ sit nobis in laqueum.

Congregat ad se
 omne genus im-
 piorum & Lairo-
 rum.

Fit crudelior
 quam ipse Jeho-
 nanan.

Miserunt ergo adversus illam exercitum ingentem ex *Israel* & *Juda*,
 currus, & equites, & pedites, & perrexerunt ad illum ex improviso, ve-
 neruntque ad locum, ubi castra metatus fuerat, & invenerunt illum ca-
 stra posuisse in agris seminum, & perdentem proventus terræ, desolan-
 tem, vastantem, & diripientem, areas comburentem, & diridentem omnes
 metas frumenti usque ad messes stantes in culmine, & vineas & oleas.
 Tunc diviserunt Seniores exercitus *Jerusalem* copias suas, & ceperunt
 percutere *Simonem* & exercitum ejus, & percusserunt eum, & *Lairos*
 ejus plaga + magna. Sed postea confortavit se contra populum *Jehovæ*;
 & surrexit adversus illos noctu percussitque illos plaga magna, & verte-
 runt se reliqui de exercitu *Jerusalem*, & direxerunt facies suas, ut surge-
 rent per viam *Jerusalem*, & contrivit eos ad internecionem. Ceciderunt
 que ex illis vulnerati per viam plurimi admodum, neque relictæ sunt ex
 eis, nisi paucissimi.

Hierosolymitani
 inierunt contra
 eum exercitum.

Simon praelio
 victus.

Sed noctu ador-
 tus *Hierosolymita-*
 nos ad interne-
 cionem delet.

Postea abiit *Simon*, ut bellum inferret *Idumæis*, & ut reduceret re-
 gnum *Edom* sub manu sua, & subiceret ditioni suæ, [erat enim sub po-
 testate *Jerusalem*] & abiit prius in *Gazam*, *Gaza* enim erat domina
 titonium *Edom*, eratque prima in confinio *Edom*, qua parte angustus ille
 pertinebat ad *Jerusalem*. Egressi sunt autem *Idumæi* obviam illi cum in-
 genti caerva, & cum manu forti; & commiserunt praelium cum eo, sed
 nec prævaluit exercitus *Simonis* contra exercitum *Idumæorum*, neque
 exercitus *Idumæorum* contra exercitum *Simonis*. Itaque infecta separa-

Simon bellum in-
 fert *Idumæis*.

Venit *Gazam*.

Pugnat cum *Idu-*
 mæis dubio e-
 ventu.

Jos De bello Jud
V. 7.

verunt se ab invicem, & recessit quisque ex eis, & divertit ab adversario suo cum exercitu suo. At Simon exaruit ira propter hoc, & dixit: "Melius est mihi mori, quam vivere, cum non sit potestas in manu mea, ut capiam Edom. Et reversus est Simon, ut pugnaret cum Edom, & castra metatus est in confinio terræ Edom ex adverso, & moratus est illic.

Jacob Dux Idumæum ad partes
Simoni deficit.

Jamque meditabatur rursus instaurare prælium. Dumque secum animo volvebat cogitationes pugnae, quam instruebat, & quomodo dirigeret aciem. Ecce Jacob Idumæus venit ad eum, ipse autem erat in Edom Dux & fortis Princeps militiae, & vir bellator, & homicida. Cumque audisset famam Simonis, & famam vocis quam promulgaverat, percussit fœdus cum eo, & ingressus ad illum dixit ei: "Ne displiceat in oculis tuis, quod non potueris in priori certamine capere Edom, neque dicas apud te; quia manus fortissima manus Edom, neque poteris quicquam contra eam. Sed econtra poteris certo certius adversus Edom. Quinetiam delebis ad internecionem omnes urbes Edom. Capiēs enim illas, si volueris tantum audire consilium meum. Et ecce concludam t Edom in manua tua. Respondit Simon: "Cedo, inquit, da quæso consilium, & loquere hic & nunc; & ubi contigerit sermo tuus, honorabimus te. Tum ille: "Da in manu mea dimidiam partem populi qui tecum est; & & ibo noctu, & sedebo in insidiis. Tum mane factō, cito consurge, & & committe prælium cum illis. Cumque videris occurrere tibi Idumæos, tunc exeres hastam tuam, & mox prospicies ad fugiendum, fugam, inquam, simulabis, alliciesque illos ab urbe in agrum aviditate persequendi. Tunc ego cum populo, qui mecum erit, consurgemus de loco insidiarum, & properabimus ad patentem portam, & percutiemus custodes portæ. Mox intrabimus in urbem, & percutiemus in ore gladii quotquot illic reperientur, & extollemus signum, & vexillum tuum super turrem urbis. Tunc simul ac videbunt Idumæi vexillum tuum super turrem urbis suæ, concident manus eorum, & emorietur cor illorum, & trepidabit, & solvetur de loco suo. Tu illico reverteris contra illos, & capies eos pro voluntate tua, & delebis funditus.

Consilium ineunt inter se.

1131:
Jacobus duo consilia proponit.

Primum.

Secundum consilium Jacobi.

"Aut hoc aliud consilium fumes. Ecce ego jam à multis diebus Dux fui super illos, & fortissimus inter eos. Itaque revertar in urbem nocte hac, cumque interrogabunt me custodes ad portam: Unde venis? Respondebo: "Ego venio à castris Simonis, ad quæ perrexeram investigandi, & explorandi causa. Tum adibo Seniores urbis, & dicam ad illos: "Date mihi milites vestros, & ego concludam in manu vestra Simonem si revertatur ad præliandum. Exploravi enim omnia castra ejus; & potentia ejus mihi prospecta est. Præterea audivi quod crastina die mane statim ac dies illucescet, venturus sit ad nos ad pugnandum iterum nobiscum. Tu itaque consurge, & veni ad me, tum committes prælium mecum. Ego enim ero in fronte aciei. Cumque videbis me venientem in occursum tui, exere lanceam tuam contra me. Tunc ego propiciam ad fugiendum coram te. Mox conjicies consternationem, & ignaviam in cor Idumæorum, fugientque & persequeris eos, & capies illos, per-

“percutiesque, & intrabis in urbem illorum, postquam ceperis urbem
“magnam hanc *Gazam*.

Consultuit autem *Simon* cum viris exercitus sui de consilio *Jacobi* & *Idumæi*, & rectum visum est consilium secundum in oculis eorum; dixeruntque ita faciendum. Abiit ergo *Jacob Idumæus* noctu in *Gazam*; nuntiavitque Senioribus *Gazæ*, se perrexisse ad explorandum *Simonem*, & castra ejus, seque cognovisse, qua ratione traderet eum in manum illorum. Tunc constituerunt illum Seniores *Gazæ* Ducem populi fortium, & præceperunt ei dicentes: “Vos non admodum periti estis in astutiis
“bellicis, licet vos omnes fortissimi sitis, quapropter prospicite quocun-
“que prospiciet *Jacob*; si proficiscitur, proficiscimini; si castra metatur,
“metamini; si stat, state; si pergit, pergite; si fugit, fugite; si rever-
“titur, revertimini: neque deflectite ab omnibus quæ præcipiet vobis,
“neque ad dexteram, neque ad sinistram.

Itaque mane statim ac dies illuxisset; Ecce *Simon* venit cum omni exercitu suo, clamavitque *Jacob Idumæus* ad milites suos, & statim egressus est in occursum illius. Cumque jam esset illi proximus, viditque *Simonem* exerere lanceam suam adversum se, illico fugit è prælio, & milites ejus cum eo. Ut viderunt autem reliqui *Idumæi* *Jacob* fugientem à prælio, ipsum autem fortissimum, & ducem suum, prospexerunt omnes ad fugiendum à facie *Simonis*; qui persecutus illos percussit plaga magna, cepitque eos; cepit quoque *Gazam*: factique sunt habitatores ejus servi *Simonis*. Et profectus est inde *Simon*, & cum eo quadraginta millia virorum fortium ex *Edom* & *Juda*. Porro viri ejus magnum sibi fecerunt nomen præ multitudine spoliolum, quæ reportaverunt à domibus *Idumæorum* interfectorum in prælio. Reliqui autem *Idumæi*, qui vivi capti sunt pacem inierunt cum illo, & percussit cum eis foedus & fidem, & abierunt cum eo, servieruntque ei, & crevit exercitus ejus plurimum.

Postea profectus est in *Hebron*, & cepit eam, diripuitque spolia ejus, & perdidit proventum ejus, & metem ejus. Tunc edificavit urbem *Hebron*, & obduxit ruinas, & rupturas ejus, quæ factæ fuerant per bellum & milites ejus, qui evaserant à morte in prælio pacem inierunt cum eo; suscepitque eos, & servierunt ei, & abierunt cum illo. Et profectus est inde cum exercitu suo, qui multum excreverat adjunctis sibi fortissimis *Hebron*. Demum direxit faciem suam, ut iret in *Jerusalem*, venitque circum urbem, & perdidit proventum ejus, & metes, & frumenta, & metas tritici. Cum ergo audivisset *Jehochanan Galileus* Princeps *Homicidarum* & Dux *Latronum* venisse *Simonem* adversus *Jerusalem* ut obsideret illam, & depopulatum esse omnia circumvicina ejus, quælivit exire in occursum illius de *Jerusalem* ad pugnandum cum eo. Sed deterrius fuit pugnare cum illo facie ad faciem collatis signis; dixerant enim ad illum exploratores ejus, quod nihil posset adversus illum; sed proculdubio inferiorem fore si conferrent signa: quia multus valde erat exercitus ejus.

Quibus auditis *Jehochanan* ab exploratoribus suis, egressus est de *Jerusalem*, & collocavit se in insidiis secus viam. Et ecce uxor *Simonis* quæ erat in *Jerusalem* egressa est de *Jerusalem* cum servis suis, cum pedisse-
quis,

Simon consulit
cum suis.

114

Simon *Gazam* cepit.

Hebronem captam
restaurat.

114:

Simon depopula-
tur vicina loca
Hierusalem.

Uxor *Simonis* per
insidias à *Jeho-*
chanan capitur.

7. de bello Jud.
V. 7.

Crudelitas effera
Simonis.

Remittitur ad
eum uxor.
114.

Simon vastat Idu
magis.
Cap. 9.

Castra metator
ad portas Iherosolymorum.

Omnium scele-
rum licentia in
urbe.

quis, & ancillis, ut fugeret ad Simonem virum suum: timuerat enim ne viri Jehochananis irruerent in se, ac interficerent propter malitiam Simonis. At comprehendit illam Jehochanan ex insidiis, & reduxit eam in Jerusalem, & introduxit in urbem: gloriatusque est ipse, & viri ejus adversus Simonem in corde suo, eo quod apprehendissent uxorem illius, & ancillas ejus, & dixerunt: "Nunc cadet Simon inter manus nostras, & consensurus est ut faciat voluntatem nostram. Non enim poterit uxor ejus pergere ad illum, quia comprehendimus eam. [Ipse enim amabat eam plurimum,] & propter illam faciet quaecunque voluerimus. Quae res cum nuntiata fuisset Simoni, mox ille apprehendit etiam plurimos de viris Jehochananis, & praecidit eis palmas, unicuique nempe palmam dexteram, atque ita illos affecit in opprobrium Jehochananis. Tum remittit eos in Jerusalem ad dominum suum. Misitque Simon ad Jehochananem dicens: "Mitte uxorem meam, veniatque ad me ipsa, & omnes quae pertinent ad illam. Quod si nolueris ita facere, postremo tandem amarum erit tibi, penitebit te, capiamque urbem hanc; Quosque etiam comprehendam de viris tuis, amputabo eis manus, & pedes, & erunt tibi in opprobrium. Timuerunt itaque Jehochanan, & viri ejus timore magno admodum; & remiserruntque ei uxorem suam.

Morabatur autem Simon extra Jerusalem, & Jehochanan in medio ejus. Foris vastabat gladius Simonis, & intus terror à facie Jehochananis. Viri enim Jehochananis edocui erant rapere mulieres Israel, & adulterari cum eis, & effundere sanguinem innocentem. Tunc Simon paululum divertit ab Jerusalem, & abiit in Edom, audierat enim divites Edom perfide egisse contra ipsum. Misit itaque manum suam, & depopulatus est urbes Edom, & spoliavit eas, donec nihil omnino relinqueret eis. Itaque ditatus fuit divitiis magnis. Tunc profectus de Edom reversus est iterum in Jerusalem extra urbem; ubi castra metatus est cum eo omnis exercitus Edom & exercitus Juda, qui convenerant ad illum. Castra autem metatus est contra portam urbis. Interea magis ac magis crescebat malitia Jehochananis. Principes Latronum, & malitia virorum ejus in Jerusalem, abducebant enim cives Jerusalem trucidare unumquemque socium suum, & unumquemque fratrem suum, & adulterari unumquemque cum uxore socii sui, & multiplicata est scortatio in media urbis. Quae etiam pars populi, & juvenes eorum abrodebant pilos barbae suae, & pilos capitis sui, & inducebant se vestibus mulierum; tum ibant & immiscebant se viris, ut maecharentur cum eis. Atque hoc malum, & abominatio magna ista facta est Jerusalem in rem stupendam, & in facinus horrendum. Clausaque erat urbs, neque quisquam egrediebatur, neque quisquam intrabat; Qui enim egrediebatur, moriebatur gladio Simonis Latronis; qui vero manebat in urbe, videbat confusionem suam, & opprobrium suum ex omnibus angulis & plagis. Qui autem audebat loqui verbum, moriebatur gladio Jehochananis Galilei Principis crudelium, & Homicidarum. Adhucque populus magnam esse malitiam Jehochananis crudelis in medio urbis. Et congregati sunt cives urbis, ut pugnarent contra Jehochananem, & viros ejus; pugnaueruntque cum illa, at cecidit de populo Jerusalem populus multus

multus admodum. Et nisi copix *Edom*, quæ diffugerant propter malitiam *Simonis*, & convenerant in *Jerusalem* ad auxilium urbis, & populi ejus, tunc adfuissent, delevissent *Jehochanan* & viri ejus omnem populum qui habitabat in *Jerusalem*, donec consumptus fuisset.

Cum ergo vidisset *Ananus Sacerdos magnus* & *Sacerdotes* & alii, & Seniores, & viri fideles, & sapientes, & reliquus omnis populus, qui restitutus erat in *Jerusalem* in dies crescere malitiam *Jehochanani*, & virorum ejus intra urbem, neque se posse amplius sustinere illam, consilium inierunt omnes tradendi *Jerusalem* in manum *Simonis*, & introducendi eum ad se in urbem, & regem constituendi super se ipsos, ut sibi auxilio adesset in angustia sua, quam patiebantur propter malitiam *Jehochanani*. Cognoverant enim *Jehochanan* longe esse pejorem illo, dicebant enim: "Quia prævalebit contra *Jehochananem* & delebit, & perdet eum. *Miserunt itaque ad eum* *Amithai Sacerdotem*, ut introduceret eum in urbem. At renuit *Simon* subdole dicens: "Nolo ingredi ad vos in urbem, quia odio habetis me, & projecistis me à vobis. Noluit ergo intrare in *Jerusalem* per voluntatem populi, qui habitabat in ea. Miseruntque iterum *Amithai* ad illum, qui locutus est ad eum cum supplicationibus ex parte populi, & institit ei; donec tandem venit noctu ipse, & omnis exercitus ejus in *Jerusalem*. At ubi ingressus fuit *Simon* in *Jerusalem*, violavit foedus, quod pepigerat cum civibus, quo se obligaverat adesse eis auxilio, & convertit se in inimicum, & confortavit se foedere facto cum *Jehochanane*. Regnaverunt itaque ambo *Latrones* illi super *Jerusalem* partiti imperium alternis mensibus. Et sic populus qui, priusquam intraret *Simon* in *Jerusalem*, unius duntaxat *Latronis* jugum ferre non poterat, ille idem, postquam intravit, præbuit humerum suum, ut ferret jugum duorum.

Quibus ita peractis post aliquot dies orta est offensio inimitiæ, & emulatio inter *Jehochananem*, & *Simonem* propter *Eleazarum* Sacerdotem filium *Anani* Sacerdotis magni, & *Latronem* *Primarium* in *Israel*, *Simon* enim volebat interfici *Eleazarum*, ut ulcisceretur se de inimicis suis, qui se dejecerant de *Jerusalem*, *Jehochanan* vero confortaverat manum suam cum *Eleazaro*, quia jam inde à principio *Eleazarus* auxiliatus fuerat *Jehochanani* adversus violentiam & vastationem. Ipse enim primus fuit per cujus manum pullulare cepit dominatio *Latronum* in *Jerusalem*, dum pater ejus esset *Sacerdos magnus*, & dominaretur in *Jerusalem*; Seniores autem ipsi patrocinebantur, & neque commonebant illum, quin & pater ejus non corripiebat neque castigabat, erat enim unicuique charissimus illi. Ipse vero primus fuit, qui accersivit ad se viros violentos, ut essent turma una; & præterea auxiliatus fuerat *Jehochanani Galileo*, cum primum venit in *Jerusalem*. Et idcirco ab eo tempore similitatem invicem fovebant inter se *Simon*, & *Jehochanan*, ac tandem conversi sunt in inimicos, factumque est bellum inter eos omnibus diebus, uti narrabimus deinceps.

114 11
Ananus & Seniores, & populus deliberant de introducendo in urbem *Simone*.

Mittitur ad eum *Amithai* seu *Mas-thia* Sacerdos.

Simon ingreditur noctu in urbem.

Fœdus violat.

Emulatio inter *Jehochananem* & *Simonem*.

Simon vult interfici *Eleazarum*.

115.
Eleazarus Princeps *Latronum* stat à partibus *Jehochanani*.

Postea hi tres sibi invicem inimici.

CAPUT LXXVII.

Jes De bello Jud.
V. 12. & 13.
Vespasianus mittit
Romam Antonium,
& Mutianum.

Ingeni Romanorum
strages.

Mors Vitellii.

Vespasianus relicto
Tito ad obsiden-
dam Hierosolyma
Romam profici-
scitur.

115:

Ducit secum A-
grippam Regem,
& Monbazum fi-
lium ejus.

Atque ipsum Jo-
sephum de suo-
rum consilio.

INterea Vespasianus misit אנטוניום Antoninum & מנקימיטס Man-
kiminum duos Principes magnos. Persuaserant enim isti sapientes
operæ pretium esse, ut Romam irent, & pugnarent cum Vitellio
per aliquot dies, & interficerent illum. Postea illuc ipse proficisceretur,
ut inauguraretur *Cæsar* juxta morem Juris *Cæsareæ* dignitatis, in urbe
Roma; illicque rursus acciperet diadema regni sui. Venerunt itaque Ro-
mam duo illi Principes, & per sapientiam suam congregaverunt sibi in-
gentem exercitum, pugnaueruntque cum Vitellio, & interfecerunt il-
lum, cecideruntque in prælio illo octoginta millia virorum delectorum ex
fortissimis Romanorum in media urbe magna *Roma*. Cumque audisset
Vespasianus postea percussum fuisse Vitellium in prælio, & mortuum,
& Principes quos miserat illic dominari rerumque potiri, ipse festinavit
Romam pergere, ut inauguraretur secundum jus *Cæsareæ* dignitatis ser-
vando consuetudinem Romanam, & ut iterum acciperet coronam Regni
sui; sicque esset firma dominatio in manu sua. Tunc partitus est omnem
populum suum in duas partes. Mediam partem unam secum adduxit in
auxilium suum, & ad bellum gerendum; alteram vero partem populi re-
liquit cum Tito filio suo ad obsidendam *Jerusalem*. Posteaquam ergo
profectus Vespasianus, ut iret in terram Romanorum, reliquit filium
suum Titum *Alexandriæ*, & præcepit ei dicens: "Ne discesseris hinc
donec *Roma* mittam ad te literas, quibus certiore te faciam, quid
acturus sis, neque oblideas *Jerusalem*. Cui ille: "Ita faciam, inquit,
pater mi, juxta verba tua. Præcipe mihi, & ego perficiam, & præcepta tua.
Abiit itaque Vespasianus *Romam*, Cumque pergeret, ut iterum acci-
peret illic coronam Regni, duxit secum * Agrippam Regem & מנכמו
Monbaz filium ejus. Dixerat enim: "Ne forte rebellet contra me.
Duxit præterea cum eis & secum, Meipsum Josephum Sacerdotem vincum
catenis ferreis. Dixerant enim illi consilarii ejus: "Verum quidem est
te nullum animadvertisse in Josepho signum rebellionis à die quo venit
ad te, neque etiam ascendit in mentem ejus perfidia perfidorum; est
enim vir fidelis. Attamen quis novit posteaquam nos hinc profecti eri-
mus; an forte revertatur, & poeniteat super populum suum, fugiatque
in *Jerusalem*, & roboret manus habitatorum ejus, & fortitudine, & sa-
pientia sua usus, tum pacem restauret inter populum, & Latrones, qui

* Quia apud Josephum nulla posthac fit mentio istius Agrippæ junioris, hinc Ben-Gurion noster
ansam impune mentiendi arripuit: quo magis fabulosam suam historiam recentium Rabbinarum
placitis accommodaret. Illi enim verba Angeli ad Danielum Cap. IX. 26. de Agrippa Rege expo-
nunt, quem volunt circa tempora Hierosolymorum excidii occisum fuisse, ac in ejus eade Prophe-
tiam de Messia exstinguendo fuisse impletam. Fingit itaque hic fabulator Regem Agrippam à Vespas-
iano Romam abductum, & illic ejusdem jussu occisum tribus annis & dimidio ante urbis exci-
dium, quem tamen multis annis illi superstitem fuisse infra monstravimus. p. 344.

“ sunt in medio ejus, quique nunc tota industria nituntur funditus dele-
 “ re *Jerusalem* per praelia sua, quæ committunt in populo? Deinde consti-
 “ tuant illum Regem habitatores *Jerusalem* super se? Et sic fiet nobis in
 “ adversarium. Dum etiam tu pergis *Romam*, id illi peropportunum erit:
 “ Quia sapiens est, & consiliarius fidelis, & quicumque audit consilium
 “ ejus prosperatur, quocumque se conferat. Quæ cum audisset *Vespasianus*,
 verba eorum recta visa sunt in oculis ejus. Itaque Me abduxit cum illis
 vinctum catenis ferreis in comitatu *Agrippæ* Regis, & filii ejus. * Illi
 quidem ibant cum eo non vincti catenis, neque in manu neque in pede,
 sed tantummodo observabantur à custodibus, ne effugerent huc vel illuc.
 Cumque *Vespasianus* jamjam appropinquaret *Romam*, egressi sunt ob-
 viam illi omnes habitatores urbis, & exceperunt eum cum honore ma-
 gno, & lætitia, & hilari corde, & confessi sunt ei dicentes, illum dignum
 esse qui regnaret, & *Cæsar* inauguraretur secundum jus *Cæsareæ* digni-
 tatis. Tunc jussit, & vinxerunt me in domo carceris; *Agrippam* vero, &
 filium ejus ipsorum arbitrio reliquit.

*Josephus in vin-
culis retinetur.*

Postridie illius dici congregati sunt omnes Senatores *Romani*, ut *Vespa-*
sianum Cæsarem crearent secundum jus *Cæsareæ* dignitatis pro consuetu-
 dine *Romana*. Porro *Agrippa*, & filius ejus erant cum illis. At ego sup-
 plex rogavi principem domus carceris, ut constitueret super me custodes,
 & introducerent me in consessum regni ubi debebat fieri Inauguratio *Cæ-*
saris, ut viderem quomodo inaugurantur *Cæsares* secundum consuetudi-
 nem *Romanam*. † Et inveni gratiam in oculis ejus, & fecit secundum
 verba mea, & introduxit me in consessum regni, ubi fieri debebat inau-
 guratio *Cæsaris*. Attamen vinctum catenis ferreis, & collocavit juxta
 se in loco, unde vidi omnia quæ facta sunt.

*Roma in carce-
rem conjicitur.*

*Vespasiani Inau-
guratio.*

*Josephus rogat
principem car-
ceris ut permit-
tat sibi videre
Inaugurationis
ceremoniam.*
1511.

Porro ita fit Ceremonia Inaugurationis in *Cæsarem* juxta statutum
 quod *Romæ* servatur. Adducunt illum qui *Cæsar* creandus est, omnes
 Senatores *Romani*, & viri consilii de Domo Templi Dei. Ante faciem
 ejus ludunt tympanis & cytharis, & omni genere instrumentorum muli-
 corum & lusus. Tunc buccinant tubis ante illum donec veniant cum eo
 prope domum regni ad distantiam scilicet circiter mille cubitorum. Do-
 mus enim regni sita est ex uno latere civitatis, quod prope est lateri ma-
 ris, paululum distans ab ipsa civitate, licet ipsi ferme cohareat. Istud au-
 tem suburbium parvum continere potest in Atrio suo primo centum millia
 hominum equitum.

Quomodo fit Ce-
remonia inau-
gurationis.

Cum itaque perventum est ad illum locum, accedunt ad eum septem
 Reges coronis suis insignes, quas acceperunt de manu *Cæsaris*; Electi
 vero jussu Senatus *Romani*. Tum duo ex illis adducunt ei equum album
 Sella sessoria instructum. Apprehenduntque illum freno, & lupato suo
 unus à dextris alter à sinistris. Duo alii portant ante illum scalam septem
 graduum totam auro obtectam per quam ascendat, ut insideat equo. Duo

Septem Reges
per quos fit in-
auguratio.

* Fingit hic Fabulator *Josephus*, id est, se ipsum vinctum à *Vespasiano Romano* perditum fuisse, ut ibi Spectator adesset ejus Coronationis, quam describit cum omni illa Ceremonia inaugura-
 tionis *Cæsaris*, qualis longe post tempora *Caroli Magni* sub *Romanis* Pontificibus instituta fuit, præ-
 sentibus nempe, & ministrantibus Septem Imperii Electoribus cum toto illo apparatu quem fusc
 & lepide narrat, Lege Lector & mirare hominis ingenium!

postremi tenent equum facie versa ad latus sedentis equo, hic à dextris, ille à sinistris, usque dum insideat equo adminiculo scalæ illius. Deinde duo ex illis postquam equum conscendit, stant ad duo latera equi, hinc & illinc. Sicque innititur sessor super unumquemque eorum manu, & pede, hinc & illinc. Tum progreditur usque ad domum regni duobus Regibus prioribus ducentibus equum gradatim. At septimus Rex præit omnibus pedes incedens, habens gladium districtum in manu sua. Tunc præcedunt mille fortes cum gladius districtis in manibus suis, incedentes pedibus. Neque vox ulla, neque sermo auditur, neque strepitus. Ipsæ etiam voces ludentium quiescunt. Tunc Rex septimus qui incedit primus, clamat voce magna, & dicit hæc verba: "Videtisne virum quem Deus "Mundi constituit, ut gubernet habitatores terræ suæ, & ut dominetur "super Mundum cum potentia *Cæsareæ* dignitatis? Ecce ille est, honora- "te eum, magnificate illum, quia à *Jehova* concessa est ei Dominatio, & "à seipso largitus est illi Majestatem. Deus ille qui implevit petitiones "cordis ejus, ut illum dignum hodie redderet, conscendere hodie ad fa- "stigium *Cæsareæ* dignitatis, ille, inquam, ipse det in corde ejus guber- "nare reges terræ, & habitatores ejus per viam rectitudinis, & judicare "judicium justitiæ, remove jugum, & tributum de mundo, concludere "in manu sua improbos & impios, constringere illos vinculis, delere, & "consumere, ne amplius discurrant super terram, ad perdenda regna & "habitatores mundi, neque prævaleant opprimere, & diripere. Ipse, cu- "jus regnum magnum, & excelsum est super omnia regna, & ad cujus "celitudinem recte narrandam nemo unquam pertingere potest, per mi- "sericordias suas confirmet, constituat, roboret, fulciat, regnum & jus "*Cæsareæ* dignitatis, ita ut ornet, augeat, elevet, vivificet, & regat, & "deducat in quietem Dominum nostrum hunc, qui inauguratus est *Cæsar*, "qualis est hodie, & dicite: AMEN.

Ordo processio-
nis ad domum
regni.

Quid clamat Rex
qui incedit pri-
mus ex septem.
115 :

Ceteri Reges re-
spondent Amen.
Duo principes
ad populum pro-
jiciunt Flores au-
reos i. e. Florentes.

Tunc postea quam complevit Rex clamare verba sua, respondent sex reliqui Reges socii ejus post eum, AMEN. Mox duo equites, qui adstant ad latera *Cæsaris* inaugurati hinc & illinc, projiciunt unusquisque septem vicibus hinc & illinc פְּרִי וְרֵי *Flores auri* mundi ad plebem, quæ incedit procul ab illis equitibus hinc & illinc, ne conculcent eos, ipsi autem colligunt unusquisque, prout potest colligere. Qui vero projiciunt illos *Flores*, quisque projicit cum quanta vi potest manus ejus projicere, sive multum sive parum. Hi etiam, qui projiciunt, eliguntur in Senatu Romano, ut astent post inauguratum *Cæsarem*. Qui ambulat à dextris ejus, electus est in Secundum ab illo; qui vero incedit à sinistris, electus est in Principem super omnem militiam & Romanam. Illius munus est constituere principes militiarum, & exercituum in fronte populi quoties mittunt exercitum quocunque mittant.

116.

Rex præco sep-
tem vicibus cla-
mat.

Sic itaque clamat Rex ille præco, qui incedit pedibus suis primus, & gladium habens districtum in manu sua, per sex vices. Atque ita clamat habita ratione intervalli itineris, ut, cum inauguratus *Cæsar* pertingit ad portam suburbii, in quo est domus regni, clamet pro septima vice. Cum-
que inauguratus *Cæsar* pervenit ad portam suburbii, descendit ex equo su-
per

per humeros regum illorum septem. Illic est solium seorsim & terra sicca extructum, & sedere faciunt eum super Reges septem, & dant in manu ejus sceptrum gracile ligneum, postea veniunt coram illo Senatores urbis *Romæ*. Et Seniores ejus secum habentes *Librum Diplomatum Libertatum Romanorum*, & requirunt ab eo, ut juramento se altringat, nunquam se violaturum neque irritum facturum fœdus, ne uno quidem ex ejus articulis prætermisso; posteaquam inauguratus fuerit *Cæsar* super illos. Tum ille accipit librum, & osculatur illum totum per quælibet folia, & paginas; ponitque super caput suum, deinde jurat se completurum ea omnia, quæ scripta sunt in libro hoc, & se additurum statuta bona ad illa statuta quæ jam scripta sunt in eo, prout rectum videbitur in oculis Senatorum *Romanorum*.

Solium & terra
struatum.
Sceptrum li-
gneum.

Libet Diploma-
tum.

Juramentum Ca-
saris.

Postea vult ingredi in suburbium, quod est clausum, & ascendere in turres ejus, super quas astant Janitores suburbii tum quærunt ab eo, ut juret etiam ipsis se completurum statuta suburbii, & statuta Janitorum ejus; & jurat, spondetque illis se ita facturum. Tunc Janitores elevant, & erigunt super turrim, quæ est portæ proxima signum, & vexillum ejus, aperiuntque portas. Et ingreditur inauguratus *Cæsar* in Atrium suburbii, atque ibi omnes reges quotquot *Romæ* tunc inveniuntur dicunt: "Sic beneplacitum coram Rege regum, inaugurare *Cæsarem* hunc de cœlo; & ipse dignetur per consilium suum pati se inaugurari quemadmodum nos illum inauguramus in terra. Mox illuc omnes reges, quotquot inveniuntur ibi, ante illum incedunt pedibus suis ipso etiam incedente pedibus suis post eos. Et veniunt cum eo ad domum regni, in qua est Thronus sedis dignitatis *Cæsareæ*."

Ingreditur in
Suburbium.

Oratio regum ad
Deum Regem
Regum.

Domus Regni.
116.

Porro in domo illa duo sunt folia, unum est ipsum solium *Cæsareæ* dignitatis, alterum est solium, quod extruunt pro illa hora, ut sedeat in eo is, qui inaugurandus est *Cæsar*, priusquam inauguretur.

Solium Cæsaris.

Itaque statim atque ingressus est inaugurandus in domum, sedet super solium, quod extructum est pro illa hora, veniuntque omnes Reges, qui illic reperiuntur. Debent autem reperiri saltem septem, neque minus, & osculantur pedes ejus; tum ipsi osculantur terram in conspectu ejus. Deinde veniunt septem Præfecti, qui administrant regnum ejus; Qui sub se habent unusquisque viginti quatuor Præfectos; Qui rursus viginti quatuor Præfecti secundarii sub se habent, unusquisque centum & viginti Præfectos tertianos: Qui etiam centum & viginti Præfecti tertiani habent sub se, unusquisque quadringentos Præfectos quartanos. Porro septem Præfecti primarii veniunt cum Præfecto magno, qui dominatur super omnes illos; ipse est etiam Præfectus *Romæ*; estque *Pater* omnium Præfectorum, qui sunt in universo Mundo in dominatione constituti, & appellatur *Romæ* PATER, & apud *Grecos* ΠΑΤΡΩΝ PATRON. Patron ergo dat in manu dextera inaugurati *Cæsaris* Sceptrum ligneum deauratum per partes, & supra caput ejus suspenditur sacculus plenus pulvere. Deinde aptat digito ejus parvum *Annulum* fabricatum ex osse hominis mortui; & in manu ejus sinistra ponit calicem aureum oblongum super quem est *Pomarii Bullarium*, in similitudinem *Globi* terræ universæ. Tandem im-

Osculatio pe-
dum.

Septem Præfecti.

Præfectus ma-
gnus appellatus
Pater, seu Patron,
inaugurat Cæsa-
rem.

Sceptrum li-
gneum.
Sacculus pulve-
ris.

Calix aureus
cum Globo.

Patron imponit coronam regni. Diadema Cesaris super ponit coronam regni.

Acclamatio. Deosculatio.

116 :

Munificentia Cesaris.

Convivium.

Cesar raro in publicum prodit.

Vespasianus Agrippam & filium ejus interfecit tribus annis cum dimidio ante desolationem Templi.

Completur prophetia Danielis. Dan XII. 11. Vide notam supra in calce p. 341.

ponit capiti ejus coronam regni, & constituit illum Regem, & postquam constituit eum Regem, Rex osculatur manus *Patron*, de quo supra memoratum est. Tum illico accipit *Patron* diadema *Cesarea* dignitatis, & ponit illud super caput ejus, superaddens coronam Regni. Hic clamat voce magna, & dicit: "Vivat Rex Dominus noster *Cesar* in pace, incolumis, in benedictione, & magnitudine super omnes Reges terrarum. Tunc respondet omnis populus, qui illic adest simul una voce, *Amen*. Postea *Patron* osculatur eum in os, & sedet ad dexteram ejus. Mox Secundus alter ex supradictis cognitus, sedet ad sinistram ejus. Princeps autem Militiarum magnus selectus ex supradictis etiam cognitus, astat ante faciem ejus habens gladium districtum in manu sua. Postea *Cesar* edicto imperat solvi omnem vinculum in domo carceris propter pecuniam debitam; ipse vero satisfacit creditori de propriis thesauris. Tum die illo *Cesar* pergit ad domum *Patron*, & ibi sumit prandium. Ipso die coenat cum septem Regibus primoribus, qui illum inauguraverunt in *Cesarea* dignitate, & cum septem Praefectis, qui etiam inauguraverunt illum. Deinde vespere abit in domum regni, & cubat illic, ibique manet cum dominatione, ut judicet, & decernat pro arbitrio suo, neque egreditur e domo regni, nisi semel in mense, illo nempe die, quo videt lunam, postquam renovata est in novilunio.

Post aliquot autem dies ex quo *Vespasianus Cesar* factus fuit, indignatus est adversus *Agrippam*, quia Calumniati sunt eum impii *Israel* dicentes, eum cogitasse perhidae agere in illum, & idcirco misisse literas in *Jerusalem* ea de re. Interfecit itaque illum, & *Monbaz* filium ejus in ore gladii, quod quidem contigit * tribus annis cum dimidio ante desolationem Domus, & ante hoc cessaverat sacrificium juxta mille ducentis, & nonaginta diebus. Completi sunt itaque dies ante desolationem Domus sicut scriptum est in *Daniele*: *Et a tempore quo deficiet sacrificium juxta, usque ad consummationem narrationis, quae ibidem scribitur.*

C A P U T LXXVIII.

Josippon educitur e carcere.

EO anno, eo tempore, & mense quo mortuus est *Agrippa* & filius ejus, suscitavit *Jeboua* spiritum *Vespasiani*, ut mei recordaretur, mei inquam, JOSIPPON, in beneplacito clementiae, dilectionis, & pacis. Praecepitque educi caput meum de domo carceris, & ergastuli & me introduci ante faciem suam. Feceruntque ita servi ejus, & introduxerunt me ante faciem ejus. Ego autem eram vinctus & constrictus catenis ferreis & aereis. Et clamavit ad me *Cesar* pacem, & locutus est mecum

* Constat tamen ex numismatibus regis *Agrippa* junioris cum *Hierosolymorum* excidio supervisisse compluribus Annis. Vaillantius enim in *Numismatum* Græcor. Edit. II. p. 15. præter alia plura Num. regis *Agrippa* eusorum ejus Annis 14, 16, 17, 19, habet unum Num. eusum hujus regni anno 35. qui fuit aliquot annis post mortem Imp. *Vespasiani*.

consolatoria verba, & sermones bonos, dixitque: "Tu nosti quod te
 "amaverim plurimum, ex quo die vidi te, si autem vinxi te, & constrinxi
 "catenis ferreis, non ex malo affectu cordis mei feci. † Sed ne zelo & æ-
 "mulatione concitarentur principes *Romani* adversus fortitudinem tuam
 & robur, & prudentiam, & sapientiam tuam, dicerentque: "Ille est, qui
 "fuit adversarius in præliis nostris, & tamen ambulat ut unus ex nobis.
 "Irruamus in eum, & interficiamus eum. Nunc vero bono corde esto, &
 "lætare; ecce enim solvi à te vincula ærea, & catenas ferreas, & eris co-
 "ram me sicut unus è principibus, qui mecum sunt omnibus diebus, qui-
 "bus moraberis *Roma*. Utique ego mittam te in terram *Juda* ad filium
 "meum *Titum*, & eris ei in patrem, & consiliarium fidelem. Ipse enim
 "est, qui pepercit tibi, neque dedit manum, ut interficerent te, quemad-
 "modum nosti. Quin & multis vicibus rogavit me, ut parcerem tibi, &
 "solverem te vinculis tuis, & honorarem te, sed Ego veritus zelum, &
 "æmulationem *Romanorum* in te, non feci id quod me rogabat.

Hic Ego dixi ad illum: "Et quomodo potero versari coram te, & fi-
 "lio tuo in consilio? Cum videam te occidisse *Agrippam*, & filium ejus
 "fidelissimos subditos Imperii *Romani*, licet nullam offensam, aut pec-
 "catum commiserint? Respondit *Cæsar*, & dixit ad me: "Sile *Josephe*.
 "Non enim est cur bonum quid commemorem de *Agrippa*, neque de filio
 "ejus; neque enim nosti ea, quæ fecerunt contra Coronam meam, &
 "quæ moliebantur agere per rebellionem in Dominationem meam. Tu
 "combullisti ossa eorum manu tua. Nosti quanto honore affeci illum, &
 "filium ejus in terra *Juda*, magnificavique illum, & exevi eum in prin-
 "cipem super omnia loca, ad quæ transit, & quocunque se vertit, & in-
 "super copias *Romanas* collocavi in urbibus ejus ipsius gratia. Tum
 dixi: "Imo novi ea esse verissima, ut dixisti, domine noster *Cæsar*.
 Responditque iterum *Cæsar*, & dixit: "Ille autem nihilominus rependit
 "mihi malum. Dum enim cogeant me principes *Romani* in terra *Juda*,
 "ut regnarem, & *Cæsar* fierem super Dominationem *Cæsareæ* dignitatis,
 "statim atque audierant *Vitellium* creatum fuisse *Cæsarem*, (Qui quidem
 "indignus erat magnitudine tituli *Cæsareæ* dignitatis.) Ipse consilium
 dedit eis, ne me *Cæsarem* crearent: "Quid enim, aiebat, viderent ad
 "hanc rem pertinere? Quidve in me cognoscerent, quo tandem judica-
 "rent me † honorandum esse titulo *Cæsareæ* dignitatis, meque *Cæsarem*
 "crearent? Præterea postquam huc venit frequenter itabat ipse, & filius
 "ejus de Præfecto ad Præfectum, ita ut ipsi adierint *Patron*, ut calumnia-
 "rentur me apud illum, & denuntiarent ei de me facinoræ, quæ nusquam
 "patravi. Quamobrem cognovi cordi *Agrippæ* inesse impietatem; Judi-
 "cavique illum judicio mortis, quia ubi locus impietatis, ibi & judicium.
 "Filium etiam ejus eodem judicio mortis damnavi, quia filius perfidi mi-
 "nus recte conversatur super terram, eo quod in corde illius remanet id
 "quod in patrem actum est, quin & ipse procreatus sit de semine rebelli
 "& ad perfidiam pronus. Te vero quod attinet vidi, te justum, & fidelem
 "coram me omnibus diebus, & idcirco commendavi filium meum in ma-
 "num consilii tui optimi. Itaque jussit *Vespasianus* solvi, & referari à
 me

Verba *Vespasiani*
ad eum.

116:

Josephus queritur
apud *Vespasianum*
de morte *Agrip-
pæ*.

Conspiratio *A-
grippæ*.

117.

me vincula ærea, & catenas ferreas, ut libertate donaret *Josephum* de carcere *Romano*, et illum tractaret cum honore cum principibus dominationis *Romanæ* et senatoribus ejus.

Josephus impetrat libertatem omnium Judæorum, qui tunc erant Romæ in vinculis.

Dixit vero *Josephus*: "Nonne opprobrium mihi est referari à me catenas ferreas, et interim vincula filiorum *Israel*, qui mecum sunt *Romæ*, non etiam referari tuo jussu? Si ergo nunc audieris me, quandoquidem inveni gratiam in oculis tuis, solve, quæso, vincula omnium *Israelitarum* qui mecum sunt *Romæ*, & ero tibi consiliarius fidelis omnibus diebus, & inimicus ero inimicis tuis, & adversabor adversariis tuis. Fecit itaque *Vespasianus* secundum sermonem *Josephi*, & solvit omnia vincula omnium victorum filiorum *Israel*, qui erant cum *Josepho Romæ*.

Josephus mittitur ad Titum.

Litteræ Vespasiani ad Titum de Josepho.

117:

Cum ergo conscidisset ab eo vincula ærea & catenas ferreas, misit illum ad filium suum *Titum*, cui præcepit de *Josepho* Sacerdote, dicens: "Fili mi Carissime, Ecce ego mitto ad te *Josephum* Principem *Judæorum*, qui est veteranus belli, & præditus sapientia, & consilio; eritque tibi in patrem, & consiliarium fidelem. Ne ergo recedas à consilio ejus, neque ad dexteram neque ad sinistram, quia vir sapiens ille est, & rectum est consilium ejus. Tu ergo assiduus esto cum honorando & elevando, quia honor & magnitudo sunt in sorte illius, & *Jehova* Deus ejus cum illo est. Ne verò fidem usquam adhibueris sermonibus improborum, qui calumniatori sunt illum apud te, quocunque modo de re qualibet. Quicunque autem ingressus fuerit coram te, ut denuntiet tibi aliquid contra *Josephum*, illico dele illum, & de medio tolle. Cum autem pervenerit *Josephus* ad te, postquam per aliquot dies quieverit ex agitatione maris, diriges viam tuam, & ascendes in *Jerusalem* ad obliendam illam. Quod si *Judei* responderint pacem tibi, & tradiderint se, ut deinceps dominatio *Romanæ* appelletur super illos. Cave ne male excipias illos quacunque in re, sed sana contritiones populi eorum, reedifica urbes eorum dirutas in bellis nostris, & satia illos jucunditate bonorum terrarum gentium, quæ subsunt Dominationi nostræ; sintque immunes ab omni tributo per duos annos, ea tamen conditione, ut erigant vexillum Dominationis *Romanæ* super turrem *Jerusalem* tribus vicibus in anno in quolibet solemniori festo, quo ascendent *Israelitæ*, ut appareant coram *Jehova* Deo suo secundum consuetudinem suam. Præterea offerent oblationem מנחה *Minchæ* pro nobis super altare sanctitatis, quod est in *Jerusalem*, in quolibet festo solemniori. Sin vero noluerint pacem habere tecum, anathemate percuties eos, & urbem ipsorum. Quæ gladio debentur gladio interficies. Quæ vero captivitati mancipabuntur, in captivitatem abduces. Si autem forte voluerint *Josephum* Principem regnare super ipsos, rectum videbitur in oculis nostris, ut regnet. De cætero in omnibus innitere super consilio *Josephi*, sitque tibi in patrem, & in Patron. Tu vero esto ei in filium.

Josephus venit Alexandriam.

Lætitia Titi de ejus adventu.

Postea profectus *Josephus* *Roma* venit *Alexandriam* ad *Titum*. Cumque audisset *Titus* de adventu *Josephi* lætatus est plurimum ipse, & omnes Seniores & sapientes, qui cum illo erant. *Josephus* enim erat plenus spiritu sapientiæ & intelligentiæ, spiritu consilii & fortitudinis, spiritu scientiæ,

scientia, & timoris *Jehovae*. Et egressus est obviam ei ipse, & omnes *Sacerdotes* *exercentis Romanorum*, & exceperunt eum cum honore magna. Tunc dedit *Tito* literas quas mittebat ad illum pater ejus. Quibus ille perlectis, respondit *Josephus*, & dixit ei: "Juxta omnia quae praecepit mihi pater meus in epistola sua, jam apud me constitueram tecum agere. Cum ergo insuper decreto suo rem illam mihi prescribit, maneo mecum, & ego mihi in patrem, & ego ero tibi in filium, & me consilio tuo reges. Mansit itaque *Josephus* cum *Tito* *Alexandria* per unum mensem, ex quo *Roma* venerat, donec ab eo discessisset procella luti seu spume maris, & aestus ejus.

Postea consilium inierunt inter se, ut ascenderent in *Jerusalem*, & obsiderent illam. Sciebat enim *Josephus* a *Jehova* hoc esse, neque possibile esse, ut verbum *Jehovae* convertatur retrorsum. Profectus est itaque *Titus* *Alexandria* cum *Josepho*, cum omnibus copiis suis, & exercitu suo; & castra metatus est in *Νικολοφιλο* *Nicolophilo*. Deinde confectis vias, & appulit *Τανισα* *Tanisa*: Unde profectus per viam deserti venit in *Βααλ Γοβιν* *Baale Gobim*, quae est in deserto. Et profectus de *Baale Gobim*, quae est in deserto, venit in *Γαβνα* *Gabna*. Et profectus de *Gabna* venit in *Γαββα* *Gabba*. Et profectus de *Gabba* venit in *Καφαρνα* *Capharna*, & fixit ibi tentoria. Dum autem proficisceretur per professiones memoratas cepit *Gazam* & filias ejus; *Ascalonem* & vicis ejus; *Japho*, & omnia circumvicina ejus.

Titus habet consilium cum *Josepho*.

Cap. 14.

Titus verba *Josepho* *Hierosolymam* *Nicolophilo* *Tanisa*.

Jamnia, & *oliva* *capitane* *Japho* *Capharna* *Gaza* *Ascalon*.

CAPUT LXXIX

Anno primo regni *Vespasiani*, mense decimo, die septimo mensis venit *Titus* cum *Josepho*, & cum omnibus copiis suis, & exercitu suo in urbem *Cesarea* gratissimam, & desideratissimam omnibus, qui illam viderunt. Ipsa est urbs quam edificavit *Herodes* Rex. Mansit autem *Cesarea*, donec convenirent ad se omnes milites ejus de exercitu *Romanorum*, et de ceteris copiis gentium, quae veniebant ad auxilium suum ad oppugnandam *Jerusalem*, et obsidendam illam. Et congregatus est illuc ad eum omnis exercitus, & factusque est exercitus ejus ingens admodum. Mansitque illic donec complerentur dies brumae, et dies hiemis, et donec venirent dies *Αβιβ* *Abib*. Toto autem hoc anno primo regni *Vespasiani*, quod crederetur super regnum *Romanorum*, et super omnem dominationem eorum in *Cesarem*, ingruerunt praedia durissima in medio *Jerusalem* inter habitatores ejus per crudelitatem irae et furoris, et percutiebant unusquisque proximum suum, nulla interposita quiete aut mora. Quinetiam nulla cessatio belli fuit inter illos tota hieme, ut mos est universae terre, sed et aestate, et hieme duraverunt praedia *Simoneus* inter et *Jedobaniam*. Porro certius fuit *Eloazarum* Arque

Lib. VI. 1.

Titus per hiemem moratur *Cesarea*.

117:1

Martii, qui & mensis *Vivarii*, seu novarum frugum.

Intestina bella in urbe.

De bello Jud
VI. 1.

Triplex factio in
Hierosolymis.

1. Anani.
2. Jehochananis.
3. Simonis.

non sed. d. un.
et n. r. m. d.
47. 113
Ezra Anani Sa-
cerdotis.
Lib. VI. cap. 7.

Elegans
omnium malo-
rum causa.

118.

Eleazarus occu-
pat Sanctua-
rium.

Jehochanan infe-
riorem urbem &
plateas.
Simon urbem su-
periores.

et sup. un. m. d.
et n. r. m. d.
et n. r. m. d.

et n. r. m. d.
et n. r. m. d.
et n. r. m. d.

hinc ab ipso die, quo proficiens *Vespasianus* de terra *Juda*, abiit *Roma*, ut illic de novo susceperet regnum *Cæsareæ* dignitatis, secundum
jus consuetudinis *Romanæ*.

Eo anno effudit *Jehova* spiritum vertiginis in medium *Jerusalem*, et
diviserunt habitatores ejus populum terra in tres partes seu factiones.
Factio: prima concessa post *Ananum* Sacerdotem, qui tunc ejectus fuit à
Sacerdotio suo cum opprobrio, et contumelia, secunda abiit post *Jehocha-
nanem* Latronem crudelent. Tertia denique secuta est *Simonem* Latro-
nem impium. Et pugnabant *Judæi* in medio *Jerusalem* unusquisque con-
tra fratrem suum, unusquisque contra Socium suum. Cohortes autem *Ro-
manorum* excutebant à *Cæsareæ* usque ad *Jerusalem*, neque quisquam
egrediebatur ab ea, ut evaderet ex præliis, quæ intra committebantur, ne-
que quisquam ingrediebatur in eam ab extra, ut inferret in medium ejus
aliquid quod posset illam salvare. Porro *Ananus* Sacerdos erat vir per-
fectus, simplex, integer, sanctus, et pius; cumque vidisset gubernatio-
nem *Jerusalem* non administrari nisi per os *Latronum*, tradidit tertiam
partem, quæ penes seipsum erat una ex tribus factionibus, in manus *Elea-
zari* filii sui *Primarii Latronis*. Ille fuit causa malorum omnium illo-
rum, qui veniunt super *Jerusalem*, ut prævaricaretur contra *Romanos*,
et in eos violentas manus inferrent. Non enim humiliati fuerant *Israe-
litæ* in diebus *Neronis Cæsaris*, neque deleti fuerant, neque terra eorum
desolata fuerat. Equidem Reges *Romani* volebant appellari nomen Do-
minationis *Romanæ* super *Israel*, sed constituebant super eos Reges ex
genere Regum *Israel*, quod etiam contigit temporibus *Vespasiani* et *Ti-
ti*, et, ante illos, *Augusti*, qui erant Reges benigni, et misericordes erga
Israel.

Tunc consociaverunt se cum *Eleazaro* Latrone, *Judas*, & *Ezron*, &
Simon, & *Ezechias* ex electis juvenibus nobiliorum *Juda*, & fortissimi
qui erant in *Jerusalem*. Tunc *Eleazarus* Latio occupavit cum Sociis suis
Sanctuarium, & Templum, & omnia Atria ejus in circuitu, & posuit
de cohortibus suis, qui ex insidiis servarent angulum Templi *Jehovæ*.
Jehochanan autem Latio *Galilæus* congregavit ad se multitudinem ma-
gnam, & roboravit se, ut auxilio esset cum omnibus cohortibus suis, &
occupavit plateas *Jerusalem*, & inferiorem urbem. Denique *Simon* La-
tro *Hierosolymitanus*, occupavit superiorem urbem, & loca excelsiora,
quæ erant in *Jerusalem*. Idcirco viri *Simonis* obruebant viros *Jehochana-
nis* lapidibus funda jactis, & sagittis, quando jaculabantur, & fundis la-
pides jaciebant, *Eleazaros* autem filius *Anani* Sacerdotis occupaverat Tem-
plum, & Domum *Jehovæ*, & munitiones ejus, & turres. Et factum
est prælium trium dierum in medio urbis *Jerusalem*, sine pace, sine quie-
te, aut cessatione ulla diu noctuque, quia prælium erat inter Latrones, &
cohortes eorum omni tempore, & quotidie pugnabant unusquisque contra
fratrem suum, & unusquisque contra socium suum, & cadebant in præ-
lio singulis diebus vulnerati absque numero, quia nemo erat, qui numera-
ret numerum multitudinis vulneratorum, qui corruerant. Sanguis autem
Judæorum occisorum ibat per compita & plateas, & vias publicas, &

exundabat in Templo Jehovæ, sicut inundatio pluvie, ita ut operiret li-
men portarum Templi, corpora autem vulneratorum, & cadavera illa cor-
ruebant super se invicem, & densa compactaque coherabant: nec erat
qui daret illis sepulturam. Jehochanan Galilæus crudelis erat in medio,
Eleazarus autem & Simon Latrones bini & illinc. Locus & Simoni erat in
commodiore urbis situ, unde urgebat Jehochananem, & etiam Eleazarum.
Eleazarus vero urgebat Simonem totis viribus suis, dum etiam urgebat ve-
hementer Jehochananem, utpote qui erat in medio. Jehochanan nitebatur
ambos urgere, sed non poterat quicquam contra illos. Viri enim qui erant
in inferiori urbe jaculabantur etiam in eos sagittas, quibus obruebantur.
Quando autem viri Jehochananis volebant ipsi quoque funda mittere lapi-
des in viros Simonis, qui erant in superiori urbe, lapides eorum reverte-
bantur in ipsos, quotquot mittebant ex adverso in viros Simonis, obrue-
bantque illos. Et sic in seipsos ruinam augebant. Atque ita perplexa, &
atrox fuit pugna trium illorum, & pergebat de die in diem, & invalescebat,
& commiscebatur magis ac magis.

Tunc convenerunt ad Templum populus multus, & ingens ex Sacer-
dotibus, & Senioribus, et Judæis, et proruerunt coram præliantibus, et
supplices obtestabantur illos, ut abstinerent pugnare in Templo. At præ-
liantes eo ipso tempore exeperunt magis ac magis percutere ipsos, donec
ne unus quidem ex eis relinqueretur superstes, aut residuus. Eo ipso die
occiderunt Ananum Sacerdotem, et Jehoshuam Sacerdotem, qui rant
principes Sacerdotum, et principes sanctitatis, et Zachariam Prophetam
in nomine Dei Israel in veritate. Ex tunc jam cessavit iuge sacrificium, a-
motum est enim omnino intra triginta sex dies.

Erant adhuc in Jerusalem viri fideles offerentes holocausta Jehovæ,
dum vero offerebant sacerdotes holocausta super altare; Latrones truci-
dabant illos statim atque obtulerant oblationem, quam offerebant, et ca-
debant corpora cadaverum sacerdotum super cadavera jumentorum, quæ
offerebant. E cæteris autem, qui convenerant de populo Jerusalem ad
adorandum in Templo Jehovæ, eos etiam qui nec erant milites, Latro-
nes trucidabant, de medio tollebant, et perdebant, & donec ex eis ne unus
quidem superstes evaderet. Erant cadavera hominum projecta in medio
Templi Jehovæ, ita ut conculcarentur, et protererentur absque numero,
cadaver sacerdotis immolantis projectum super holocaustum suum immo-
latum, quia statim atque immolaverat, veniebat Latro juxta illum, ir-
ruensque in ipsum trucidabat, et miscebatur sanguis victimarum cum san-
guine sacerdotum immolantium, et adipēs earum cum adipibus illorum,
ita ut jam nemo posset ambulare super pavimento Domus, quæ erat stra-
ta lapidibus marmoreis, erant enim læves, et proclives lapides propter
adipēs victimarum, et sanguinem earum. Aliquando dum manus sacerdo-
tis hic et nunc holocausta tenebant, subito interficiebatur ipse, tum ca-
daver alienigenæ cadebat super ipsum, et commiscebantur cadavera occi-
sorum, cadebatque cadaver immundi hominis super cadaver sancti, et
commiscebatur sanguis eorum in medio Templi Jehovæ, eo usque, ut san-
guis inundaret Templum, et sanguis ignobilis miscebatur cum sanguine
nobilis,

118:
Tres factiones
inter se pugnant.

Mors Anani Sa-
cerdotis magni.
Lib. IV. cap. 7.

Cessat iuge sacri-
ficium.

Sacerdotum cum
victimis cades.

Descriptio im-
manis Carnifici-
na.

Jos. De bello Jud.
IV. 7.
Stagnum sanguinis in Templo.

nobilis, & sanguis impius cum sanguine iusti. Itaque miscebatur sanguis boni cum malo, mundus cum immundo, iusti cum impio. *Erat autem sanguis in medio Templi Jehovæ sicut stagnum aquarum.* Præterea non erat illic in Templo Jehovæ nisi adeps cadaveris, & viscera hominum, & intestina vulneratorum & confessorum, quæ respersa erant in Templo Jehovæ. Ingruit itaque prælum istud pessimum in Templo, & in urbe.

Incendium.

Tunc forte quidam Latio prævaluit adversus sociam suam, & combussit eam igne, & inde exiit ignis, & incendit domos maximas, quæ erant in Jerusalem prope Sanctuarium destinatae in horrea, & ut essent illi munimento. Illæ autem tunc erant plene frumento, & musto, & oleo, ut essent hæc omnia habitatoribus in subsistam tempore obsidionis. Porro

Horrea civitatis igne consumpta.

numerus horreorum illorum in Jerusalem erat mille & quadringentorum; & omnia erant plena com meatibus victus, pro tempore obsidionis. Tempore autem quo Vespasianus venit in urbes Galilee, Seniores & viri fide digni, qui æstimaverunt quantitatem proventus horreorum illorum, invenerunt in illis esse com meatus, & victus pro ducentis mille animabus per viginti annos. Et tunc in bello Latronum hæc omnia cremata sunt. Capique fames in Jerusalem.

118 :

Quæque iudicia
Jehovæ contra
Jerusalem.
1 Gladius,
2 Pestis,
3 Fames.
4 Incendium.
5 Annus mortis,
summus perturbationis.

Præterea Latrones miserunt manus suas in Jerusalem, & diruerunt, & deiecerunt omnes domos desiderabiles, & omnes domos habitaculi digniores, ne cuiquam superesset nomen, & reliquæ de viris Jerusalem. Iudicavit itaque Jehovæ habitatores Jerusalem in tempore illo quatuor illis iudiciis, Gladio, Peste, Fame, & Incendio. Ruina autem fuit perturbatio quinta. In omnibus autem angulis Jerusalem res stupenda, horror & perturbatio: neque erat locus quietus, neque perfugium, neque auxilium, quia in omni angulo & plaga Jerusalem erat ululatus, & clamor, & gemitus, & fletus mulierum, & infantium, suspiria confessorum, qui nondum erant mortui, ululatus seniorum percussorum & laborantium. Pueri, & parvuli famelici, angustia ventrum oppressorum præliis Latronum. In omni cornu & angulo Jerusalem vox dicebat: "Beati omnes, qui prius mortui sunt, & vix residuo viventi, sicut hodie ad videndum malum hoc. At statim ut audiivi Ego Iosephus mala ingentia illa, quæ erant in Jerusalem cepi manu convellere barbam meam, & super caput meum posui cinerem, & lugens, & operto capite sedi super terram, & lamentatus sum super Jerusalem, & super habitatores ejus.

Lib. VI. cap. 11.

CAPUT LXXX.

Lamentatio Iosephi in Hebræo est Carmen Rithmicum. Quod genus Poëtas multis post sæculis à recentioribus Judæis Arabum exemplo usurpatum est.

Lamentatus est itaque Iosephus lamentationem hanc super Jerusalem, & dixit: "Quomodo deleta est funditus civitas sanctitatis, quæ erat dicta beata, & laudata præ omnibus civitatibus? Quomodo urbs fortissima, jam hodie per iniquitates habitatorum humiliata est?"

“est? Et cum antea esset quies hominibus quietis, hodie dominantur
 “in ea homines provocantes Deum ad iram, & fornicari fecerunt illam.
 “ii qui fornicati sunt à *Jehova*, & perdiderunt eam *Homicidae*? Pro
 “eo quod erat locus *שכנה* *Secbina* altissimæ, hodie est locus dieterii.
 “Quinetiam est locus † sanguinis vulneratorum, ibi sunt Cadavera cor-
 “porum mortuorum: In ipso loco ubi erat lætitia, hodie mæstitia & ge-
 “mitus: In loco ubi erat gaudium, ibi dolor: In loco ubi erat cantus
 “cum Cythara & nablo, ibi contritio cordis & luctus: In loco ubi erant
 “Sacerdotes occupati in cultu *Jehove*, & immolantes ei victimas, hodie
 “*Latrones* adversus homines benignitatis, & homines quietis latrant la-
 “tratu horrendo. Pro eo quod erat urbs habitaculi Sapientibus, & Vi-
 “dentibus, ipsa hodie est habitaculum impiis & *Homicidis*. O *Jehova*
 “Deus *Israel*, nonne jam antea Angeli excelsi cœli descendebant super
 “terram, ut pugnarent bella tua? Ac etiam fluctus maris persequen-
 “tur, & pugnabant olim cum eis qui te persequabantur, & terra ipsa
 “absorbuit eos, qui te aspernabantur, & ventus de medio sustulit eos,
 “qui infurrexerunt adversum te. Quinetiam, tonitrua celorum perdid-
 “erunt adversarios tuos, stellæque eorum de constellationibus suis pugna-
 “verunt contra inimicos tuos. Nunc ergo quare prospexisti ut absconde-
 “res faciem tuam à nobis, & in cuiusnam manum commisisti oves
 “pascuorum tuorum? Considera quæso, *Jehova*, Deus noster, & vide po-
 “pulum tuum, & hæreditatem tuam, quam exire fecisti de *Agypto*
 “cum virtute magna, & manu forti, & cum signis & prodigiis, quos gu-
 “bernasti, & deduxisti usque hodie in rectitudine veritatis tuæ. Misere-
 “re illorum in benignitate tua, neque declines in ira tua servos tuos.

“Expergiscere, Quæso, O *Moses*, fili *Annam*, & vide populum tuum,
 “& caulam gregis, quem pavisti omnibus diebus tuis per sapientiam
 “tuam. Heu quomodo discerpunt illum lupi & leones! Quomodo ipsi
 “*Israelitæ* conversi sunt in inimicos animarum suarum! Siquidem dex-
 “tructiones & anathemata eorum ex ipsis prodierunt. Considera, quæso,
 “populum *Jehove*, propter quos extulisti sursum virgam tuam super
 “mare, & percussisti illud, & scidisti, & redeigisti illud in siccum; de-
 “inde transierunt in medio ejus *Israelitæ* per aridam, ut fugerent à fa-
 “cie adversariorum suorum. Recordare quod tu rogasti supplicationi-
 “bus tuis tempore quo fame laborabant, ut nutrentur pane de cœlis, &
 “tempore quo siti premebantur, ita ut deficeret anima eorum, eduxisti
 “eis aquas de petra saxi.

“Expergiscere, quæso, O *Aaron*, sancte *Jehove*, qui stetiisti in-
 “ter mortuos, & viventes, † & cohibuisti plagam de *Israel*, & tran-
 “sisti coram populo isto, & occurristi Angelo Exterminatori, ut pro-
 “hiberes illum ne propius accederet ad viventes, licet peccaverint.

“Surge, quæso, de pulvere tuo, O *Phinchas*, zelator gloriæ *Jehove* Dei
 “*Israel*: Veni & confode in indignatione tua *Latrones* istos, qui per-
 “dunt populum *Jehove*, & Sacerdotes ejus.

“Suscitare quæso, O *Jehosbua*, qui quassasti muros *Jericho* vocibus
 “tubarum per manus sacerdotum *Jehove* sanctificatorum. Veni, obse-

Ysa. De bello Jud.
VI. 1.

"cro, & vide populum à cujus facie gentes multas ejecisti, & Reges po-
"tentes. Jam nunc illi invicem se disperdunt, & dant manum iis qui
"serviunt Diis falsis, ut dominantur in terram sanctam, quam heredita-
"re fecisti *Israeli*.

David.

"Tu vero, O *David* Rex, quare somno jaces obrutus? Expergiscere,
"& suscitare, & veni cum multo strepitu nabliorum & cythararum tua-
"rum, ut cantes psalmos sanctitatis. Assume, obsecro, verba jucundita-
"tis tue, quæ cessaverunt ab ore populi ejus propter multitudinem mali-
"tiz eorum, & vide cantores eorum, qui conversi sunt in perditores, &
"in inimicos. Neque fecerunt ut tu, O *David*, qui dedisti animam tuam
1.Chron. XXI. 17. "pro anima illorum, & dixisti: *Sit quæso manus tua super me, & super*
"domum patris mei; & in populum tuum ne sit in plagam.

Elisau.

"O *Elisba* quare dormis? Excitare, quæso, & vide quid agas, si possis
"eripere reliquias ex *Israel*, & vivificare illos, ut evadant. Nonne tu il-
"le es, qui traxisti per orationem tuam exercitum castrorum *Syrie*, &
"deduxisti illum in urbem munitam pro tua voluntate, & dominatus fui-
"sti, & absque gladio, & pugna, & humiliasti eum, & percussisti caci-
"tate, & obscurasti lumen oculorum eorum, & convertisti inimicitiam
"eorum adversus *Israel* in amicitiam? Tu ipse es, qui pugnasti per ora-
"tionem tuam adversus caltra *Syrie*, audita voce currum, & voce equo-
"rum, & equitum; ita ut fugeret exercitus *Syrie*, & turmæ eorum à fa-
"cie prolationis orationis tue, quam profudisti pro populo tuo.

Pastores *Israel*.

"Nunc vero, O Pastores *Israel*, auribus attendite ad me, & congrega-
"mini vos omnes, audite verba mea, quæ loquor in auribus vestris ho-
"die. Dicite mihi: ubinam est oratio, & supplicatio vestra, & prola-
"tio bona, quam profundebatis pro populo *Israel*, ut averteretis ab eis
"iram, & indignationem, & afflictionem, & excandescentiam furoris, &
"immissionem Angelorum malorum? Quomodo vero non animadverti-
"tis habitaculum sanctitatis conversum esse in locum effusionis sangui-
"nis, & vulneratos sacerdotes collapsos in medio ejus, & *Jerusalem* ci-
"vitatem sanctam conversam esse in alienigenam quasi nomen *Jeboue*
"non fuisset in ea, & Templum sanctitatis in habitaculum *Homicida-*
"rum, & sedem *Latronum*, & mansionem crudelium. Imo omnes, qui
"evaferant in illud trucidati sunt in medio ejus. Quin & trucidaverunt

Ananum Sacerdos.

"*Latrones* in medio ejus *Ananum* Sacerdotem, & *Jeboshuam* Sacerdotem,
"duos principes Sacerdotum, qui erant principes sanctitatis, & honora-
"tissimi in populo *Jeboue*, quos olim Reges, & nationes deprecabantur,
"ut invenirent gratiam in oculis eorum. Nunc vero prostraverunt cor-
"pora eorum in medio Templi. Principes etiam *Jerusalem*, & Seniores
"Juda, & sapientes *Israel*, quorum requirebant pacem, Reges & natio-
"nes, horum corpora jacent mortua in medio *Jerusalem* urbis sanctita-
"tis, & facti sunt in escam volucris cœli, & bestiis, & feris terræ, &
"in alimentum canibus, & corvis: nec est qui sepeliat. Ipsi autem non
"occisi sunt, neque ceciderunt propter malitiam operum suorum, sed
"propterea quod arguebant filios *Israel*, qui peccabant.

Apostrophe ad
Jerusalem.

"Quomodo ceciderunt in medio tui, *Jerusalem*, O civitas sancta, &
"lauda-

"laudatissima, in omnibus plagis terræ, Iusti & Sancti? Et prævalue-
 "runt impii, & *Latrones* viri *Belial*, & viri sanguinum adversum illos,
 "veneruntque super te omnia mala hæc? Quomodo in medio eorum ce-
 "ciderunt Sacerdotes *Jehovæ* & Prophetæ ejus? Et coram Templo sancti-
 "tatis quod est in medio tui? At quomodo operuit terra tua sanguinem
 "Anani Sacerdotis magni, & sanguinem *Jehosbue* principis Sacerdotii
 "sanctitatis; cum ambo occisi sunt in medio Templi tui, quatenus oc-
 "ciderunt eos *Homicide* & crudeles? Præterea in vindictam sanguinis
 "effusi, quantum effusus est sanguinis in ultionem eorum instar inunda-
 "tionis aquarum, de sanguine juvenum tuorum & fortissimorum tuo-
 "rum? Quomodo perversa sunt corda virorum tuorum, & conversa sunt
 "retrosum, neque audierunt admonitiones sancti viri? Sed econtra ec-
 "ce illi facti sunt tanquam statux fufiles, quæ neque vident, neque au-
 "diunt, neque intelligunt. Omnes enim feræ, & cætera animalia, quæ
 "prognata sunt è terra, pugnant bella sua adversus eos, qui insurgunt
 "contra se, ut evadant de gladio inimicorum suorum, & ab ictibus odien-
 "tium illa. At vero filii tui conversi sunt in medio tui in inimicos; ita ut
 "cadat unusquisque gladio fratris sui. Ubinam est illa excellentia roboris
 "tui, quo nusquam inclinasti humerum tuum, ut ferres jugum natio-
 "num? Et excussisti jugum *Aegypti*, & *Philistim*, & *Syriæ*, & *Affy-
 "riæ*, & *Chaldeorum*, & *Persarum*, & *Medorum*? Ubi est illa fortitudo
 "Dei, quam dedit filiis *Hasmoneorum*, qui prævaluerunt in medio tui
 "cum populo paucissimo adversus exercitum ingentem, exercitum *Gra-
 "corum*, & disperdiderunt fortissimos *Babel*, & fugaverunt copias *Per-
 "sarum*, & occiderunt *Demetrium*, & *Antiochum*; & persecuti sunt co-
 "hortes eorum, & perculserunt plaga magna admodum; & impleverunt
 "terram corporibus vulneratorum ex gentibus. Ipsi enim elegerant po-
 "tius mori, quam vivere, neque audierunt peccatores, & tradiderunt
 "animas suas in mortem, neque hoc pro filiis, & filiabus suis, sed pro
 "Sanctuario *Jehovæ*, & pro Templo ejus, ne pollueretur immunditiis
 "gentium, & diis stercoreis abominationum illorum.
 "Ubi est virga illa Dei, virga sanctitatis, quæ floruit in diebus lætitiæ
 "tuæ? At nunc desolata sunt germina virgæ, & aruit virga ipsa, & ces-
 "savit lex sancta ab illis; & congregatio aquarum misericordiarum cæ-
 "lestium non amplius cognita est; unde quis hauriat ex illis. Et homines
 "illi, qui clementia & misericordia utebantur erga amicos, & fratres suos
 "sive ad mortem, sive ad vitam, quomodo jam conversi sunt in crudeles,
 "qui nulla utuntur misericordia? Ubi est magnitudo benignitatis, & pie-
 "tatis illorum, qua sepeliebant mortuos suos cum honore? Nunc vero
 "vulnerati, & mortui eorum, operiunt faciem terræ, neque sunt qui
 "sepeliant, neque pax ulla sepelire volentibus; Veniunt enim alii, &
 "occidunt eos priusquam sepelierint occisos; & moriuntur etiam ipsi si-
 "ne sepultura, & projecti jacent in stercore super faciem agri. Nunquid
 "talis mos usquam contigit tibi sicut est hodie; ut pater non sepeliat fi-
 "lium suum, & filius non sepeliat patrem suum? Utrique *Latrones* cu-
 "stodias agunt super mortuos, ne sepeliantur, & qui vadit ad sepelien-
 "dum,

Lib. IV. cap. 7.

119:1

*Hasmoneis**Demetrius*,
Antiochus.

119.

De bello Jud.
VI. 1.

Sanctuarium.

Psal. LXXIX. 1.

dum, cedit etiam ipse, & moritur super facie agri; nec est qui sepe-
 "iat, quia occiderunt illum *Latrones*, & peccatores in animas suas.
 "Quod pertinet ad Sanctuarium *Jehove* quod in te est, pro eo quod
 "unguenta ejus stillabant desursum, & odor suffitus ejus late diffunde-
 "batur, & aroma olei conditurz ejus fragrabat per omnem terram. Quo-
 "modo nunc ista conversa sunt, & putruerunt? Excitaturque fetor, &
 "ascendit putrefactio à cadaveribus corporum, & à sanguine vulnera-
 "torum? Quomodo platez tuz oppletz sunt confossis, & vulneratis
 "gladio, & viz tuz plenz sunt mortuis, & enecatis fame? Et vivi qui
 "residui sunt in urbe reputantur ut mortui; quia nauscat anima eorum
 "ex odore cadaverum mortuorum, & multo plures moriuntur ex odore
 "qui ab eis ascendit. Multi ægrotant, neque est illis remedium. Hoc est
 "verbum quod dixit *David* unctus Dei *Jacob*, & jucundus in Psalmis
 "*Israel*. *Deus venerunt gentes in hereditatem tuam polluerunt Tem-*
 "*plum Sanctitatis tue.* Et hoc quidem quia gentes educasti, & multi-
 "plicasti, & auxisti, & exaltasti, ut prævaricarentur in te, & peccarent;
 "ita ut polluerint Templum sanctitatis, quod est in medio tui. Et quis
 "det, ut saltem malum hoc contigerit tibi per manum gentium, per ma-
 "litiam oforis. Qua quidem in re fere mediam partem solatii quis inve-
 "niat. At vero hoc factum per malitiam illius qui amare debuerat, in
 "quo nullum prorsus solatium quis inveniat; Quia filii tui quos educa-
 "sti, quos multiplicasti, auxisti, & elevasti, ipsi propriis manibus, (dum
 "trucidat unusquisque fratrem suum, & unusquisque amicum suum) im-
 "pleverunt Templum *Jehove*, quod est in te, immoditie corporum vul-
 "neratorum suorum; ita ut cessatum sit à sepeliendo, quia prohibuerunt
 "*Latrones* ne sepelirent. Si quis autem quærat sepelire & aliquem ex
 "vulneratis, venit *Latro*, & percutit eum & interficit, & corruiere fa-
 "cit super vulneratum amicum suum; ita ut ambo relinquuntur super
 "facie agri projecti instar cadaverum bestiarum, quæ reperiuntur in lo-
 "cis vastatis & desolatis. Quin & postquam quis irruit in amicum suum
 "mortuum, & vulneratum gladio, in frustra lecat corpus carnis ejus, ut
 "uleiscatur odium suum in illum. Tunc vero fetor mortui prævalet in-
 "vivum, & adhæret ei morbus immedicabilis,
 "At at omne malum hoc venit filiis tuis, eo quod dereliquerunt le-
 "gem *Jehove*, & quia violaverunt fœdus ejus, quod pepigerat cum pa-
 "tribus eorum, & propter prævaricationem, qua prævaricati sunt con-
 "tra *Jehovam* Deum patrum suorum, & effuderunt sanguinem Justorum,
 "& Innocentium in Templo *Jehove*, quod est in te. Propter hæc omnia
 "multiplicavit gemitus nostros, et auxit improbitatem fletus nostri, ut
 "refunderet super nos omne malum hoc, cujus nullus est finis, O *Jehova*
 "Deus noster iniquitates nostræ supergressæ sunt capita nostra, neque est
 "numerus operum malorum, quæ fecimus coram te. *Jehova* Deus noster
 "ipse justus est, et nos os ejus exacerbavimus, prophanavimus Legem
 "ejus, et fœdus ejus violavimus, et licet longanimis fuerit erga nos, ni-
 "hilominus adjecimus prævaricari in illum. Quæ cum ita de habeant;
 "Nomen justitia, et judicium apud illum, quod effuderit rubor facierum
 "eius."

" &

" & confusio, qualis est hodie? At convertetur, & miserebitur nostri,
 " & colligabit iniquitates nostras [tanquam in fasciculum,] & projiciet
 " in profunda maris omnia peccata nostra. Amen.

CAPUT LXXXI.

Postea Titus venit in planitiem Caesarea cum exercitu, & recensuit Lib. VI, cap. 1.
 exercitum suum, & copias, lustravitque eas, & ordinavit, ut Titus lustrat
 cognosceret computum & numerum earum, ex quo pater suus exercitum ad
 abiisset Romam, & invenit exercitum illum ingentem, ita ut operiret Caesarem.
 terram oculis omnium, qui videbant illum. Profectus ergo Caesarea venit Cap. 2.
 cum ingenti exercitu Samariam, et exceperunt illum cives cum letitia et
 hilari corde, et + honore, et pace, neque quicquam eis male fecit. Et 120:
 profectus inde venit אֵילֹן Aialon, quae distat ab Jerusalem triginta
 Stadiis: & castra metatus est ibi.

Tunc relictis illic castris suis, accepit secum sexcentos equites tantum, Titus explorat
 & perrexit in Jerusalem, ut exploraret illam à longe, ut deprehenderet Jerusalem.
 locum, sciretque altitudinem muri urbis, & cognosceret vires populi, &
 investigaret virtutem Latronum, quia celebres erant in bello, et fama eo-
 rum pervaserat omnem terram: Atque etiam ut pacem clamaret ad
 omnes, qui secum vellent inire pacem. Venit itaque, & propius accedens
 ad murum ejus, vidit; Et ecce nemo egrediebatur, neque intrabat per
 portas Jerusalem; & ipsae erant apertae, nam insidias ei tetenderant La-
 trones extra urbem in via, qua ipsi eundum erat. Omnis autem populus,
 qui erat cum eo, post ipsum incedebat. Tum praetergressus in fronte cum
 paucis accessit ad murum, ad investigandum altitudinem ejus. Continuo
 surrexerunt ex insidiis Latrones, & percusserunt exercitum Titi à tergo. Latrones ex insi-
 Mox Latrones, qui erant in Jerusalem egressi sunt in eum, & factus est diis irruunt in
 Titus medius inter illos. Cucurrerunt ergo Latrones, & transierunt ante Titum.
 conspectum Titi, & dividerunt illum à copiis suis, tum circumvenerunt
 illum: et ceciderunt ibi de fortissimis ejus sexaginta. Deinde quærebant
 apprehendere Titum vivum, neque volebant eum interficere. Cumque
 vidisset Titus se circumventum à populo Latronum in circuitu, neque esse Periculum Tin.
 voluntatem eorum, ut se interficerent, sed vivum comprehenderent, ne-
 que superesse sibi locum evadendi, neque se posse reverti versus exerci-
 tum suum, neque via transeundi sibi dari, nisi dissolveret ac perrumperet
 turmas Latronum. At via illa erat ferrea, & deseruerant illum omnes
 fortes ejus, neque animum adjiciebant ut transirent illac; existimabant
 enim id esse impossibile.

Tunc confortavit se, & cucurrit celeriter, & perrupit agmen Latronum,
 & transiit per medium illorum, ac tandem evasit, postquam percussisset
 omnes illos, qui propius ad se accesserant. Illi enim quærebant ipsum com- Evadit per con-
 prehendere vivum idcirco percutiebat omnem, qui propius accedebat, ut fertum agmen
 se Latronum.

Jos. De bello Jud.
VI 2.

110 :

Prov XXI 1.

Accedit ad Hiero-
solyma cum toto
exercitu.

Cap. 3.

Instruit aciem.

Castra metatur
in monte Oliva-
rum.

111.

Latrones pacem
ineunt inter se.

Judai irrumpunt in
castra Romano-
rum.

se comprehenderet vivum. † Et quidem *Jehova* noluit concludere eum in manu eorum ut affligeret *Israelem* per ipsum. Cum itaque evasisset ab eis, poenituit *Latrones* quod non illum interfecissent, & dixerunt: "Quid istuc fecimus, quia non misimus manum super illum ad interficiendum eum? Quod ita facere penes nos erat. Tum succinxerunt se, & cucurrerunt post eum, & vibraverunt in illum arma ferrea nociva, sed assequi minime potuerunt, fervavit enim illum *Deus*, ut traderet *Jerusalem* in manum ejus. Abiitque *Titus*, & reversus est in *Aialon* ad castra sua, & cognovit corda *Regum* esse in manu *Jehovae*.

Postera die mane venit *Titus* cum omni exercitu suo, & appropinquavit *Jerusalem*, voluitque castra ponere in monte *Olivarum*. Tunc dixit ad principes, & ad milites suos: "Vos accellistis hodie, ut bellum geratis cum gente valida, cujus viri sunt fortes ut *Leones*, & robusti ut *Pardi*, leveisque ut *Hinnuli*, ita ut conscendant juga montium; tum impetu properant & impingunt in currum, & deiciunt equites qui illo vehuntur. Nunc vero confortate cor vestrum, & estote robusti, quia venistis bellum gerere cum gente valida, & cum fortissimis bellatoribus. Neque illi sunt sicut nationes, quibuscum bellum gerebatis heri & nudius tertius. Quia ego investigavi illos, & cognovi fortitudinem illorum, & industriam, & astutiam in bello.

Tunc lustravit, & recensuit milites exercitus sui, & instruxit aciem juxta aciem & densissimas ad invicem instar metalli, ne disjungeretur turma à turma, neve commiscerentur in agminibus suis, neque dilaberentur ab ordinibus suis. Tum praecepit iis, qui in prima fronte incederent, caverent, ne quisquam ex populo impingeret in aliquam ex cisternis aut foveis, quae erant per viam, dum esset crepusculum. Nam filii *Israel*, statim ut audierunt de adventu *Titi* in *Jerusalem*, foderunt in circuitu murorum *Jerusalem* ab angulo, & à recta fronte cisternas & foveas. *Titus* ergo cum veritus esset hujusmodi, recta contendit ad montem *Olivarum*, ubi non venerat in mentem fossoribus fodere, neque cisternam, neque foveam. Venitque *Titus* in montem *Olivarum*, & castra metatus est ibi contra faciem *Jerusalem* trans torrentem *Cedron*. † Transit enim hic torrentis intra urbem, & montem, neque in eo solet esse multum aquae. Castra autem *Titi* pertendebant usque ad urbem via, seu intervallo sex *stadiorum*.

Postera die mane facto levavit populus oculos suos, et viderunt, et ecce castra *Romanorum* super monte *Olivarum*. Tunc convenerunt principes *Latronum*, & abierunt, & congregaverunt omnes *Latrones*, feceruntque pacem unusquisque cum socio suo, ut effunderent malitiam suam in *Romanos*, & ostenderent eis fortitudinem suam. Tum juraverunt *Latrones* unusquisque ad fratrem suum in hanc rem, & pacem fecerunt ad invicem. Tum deinde homines trium factionum facti sunt inter se tanquam vir unus, & patefactis urbis portis exierunt principes *Latronum*, & omnes viri bellatores, qui erant in *Jerusalem*, extra urbem, & abeuntes clamaverunt vociferationibus magnis, & terruerunt, & in trepidationem conjecerunt castra *Romanorum* admodum. Fugatusque est exercitus

Roma-

Romanorum ab exercitu Latronum, & terga vertit, quia ex improvise adorti fuerant illos Latrones. Tunc Titus clamavit ad populum suum, & ad exercitum suum dicens: " Numquid non pudet vos? cum sitis centum
" contra unum adversus aciem Judæorum, & tamen fugitis à facie eo-
" rum? Mox confortati sunt Romani ad verba Titi Domini sui, & stete-
runt fortiter adversus populum Judæorum in prælium. Cecideruntque ex
his, & illis vulnerati multi, & jam non poterant ultra Romani consistere
vestigio suo coram Judæis. At Titus, & principes & fortissimi quique,
& viri, qui cum illo erant, steterunt in vestigio suo. Clamavitque iterum
Titus ad eos, ut à fuga revocaret. Illi vero tum verecundia permoti
quod Titum desererent, tum etiam sibi conscii, quod non satis virium si-
bi suppeteret ad consistendum coram Judæis, incerti hærebant, quidnam
potissimum agerent. At Titus, & principes, qui cum illo erant confortati
sunt, & robusti facti sunt, ut consisterent ex adverso Judæorum, quos tan-
dem coegerunt desistere persequi exercitum suum. Reversi sunt itaque Ju-
dæi, & omnes viri bellatores, veneruntque prope urbem extra muros.
Tunc iratus est Titus contra exercitum suum, & indignatus est contra
milites suos, eo quod trepidaverint à facie Judæorum, dixitque ad illos Ti-
tus; " Itane non ulciscimini me contra Judæos istos, eo quod illi pau-
" cissimi numero fugaverunt nos, neque satis virium fuit in manibus no-
" stris, ut consisteremus ante conspectum eorum, licet ipse ego consiste-
" rim vestigio meo; vos tamen retro fusi fugatique estis à prælio? Ego
" vero in media acie constitui coram.

Titus reprimat
impetum illo-
rum.

121

Postridie illius diei congregavit Titus omnem exercitum suum pau-
cis relictis in monte Olivarum ad custodienda vasa, & sarcinas, descen-
ditque de monte Olivarum, ut acie dimicaret contra Israelitas ad in-
troitum portæ, & cohortatus est Titus viros exercitus sui dicens:
" Venite, descendamus adversus illos, neque timeatis à facie eorum,
" quia ecce torrens Cedron medius dividit inter reliquum copia-
" rum nostrarum, quæ sunt in monte Olivarum, & inter copias Israel.
Qua voce Titi audita Romani direxerunt facies suas, ut pergerent ad pu-
gnandum cum Judæis prope murum ex adverso aditus portæ urbis, & cor-
eorum plurimum confidebat in torrente Cedron. Principes autem Latio-
num ipsi astutia usi sunt, diviseruntque viros bellatores, & miserunt dimi-
diam partem exercitus fortissimos quosque, qui digressi, & circuitu facto
transirent torrentem Cedron. Mox adorirentur ex improvise exercitum
Romanorum relictum in monte Olivarum, & deprædarentur illum;
Tum deinde miscerent prælium cum iis, qui fugerent ex Romanis eva-
dendi causa in montem Olivarum. Atque ita fecerunt milites Judæorum,
& circuitu facto abierunt in montem, & conflixerunt cum iis qui relictii
fuerant in monte, & ejecerunt eos de loco suo. At Titus avertit se retro,
& vidit, & ecce vox clamoris prælii, & vox clangoris, & certaminis, eo
quod venerant Judæi transfluvium ad montem Olivarum. Aperuerunt de-
inde portas Jerusalem; mox egressi tum ipsi, tum omnes viri bellatores, qui
erant in urbe, perrexerunt ad Titum, & ad exercitum ejus in locum ubi
aciem direxerat ex adverso portæ, & cujus regione arbitratus fuerat se

Titus admovet
suos ad portæ
aditum.
Latrones biparti-
to agmine erum-
punt in montem
Olivarum.

Titum à tergo
adoriuntur.

36. De bello Jud.
VL 3.

121 : .

pugnaturum cum Israel. † Et tunc percusserunt Judæi Romanos *plaga magna, & ingenti admodum. Namque Romani non fugæ commiserunt seipso, quemadmodum prius fecerant. Judæi vero confortabantur, & roborabantur, ut percuterent eos, posueruntque animas in manibus suis, ut morentur in prælio. Tum demum postquam percussissent Judæi Romanos quantum quantum, compulerunt eos fugere ad montem Olivarum; persecuti sunt eos, & ceciderunt ex eis vulnerati multi. At plurimi ex militibus Titi fugerunt etiam, neque constiterunt ex adverso Judæorum. Viderunt enim instare prælium à fronte, & à tergo.*

Ne vero Titus remaneret solus, clamaverunt ad eum milites ejus, & instituerunt vociferantes : “ O Domine noster, evade, *quæso, in montem nobiscum pro anima tua sollicitus, ne succumbat gladio Judæorum; deinde nos omnes peribimus. Tu enim, Domine noster, Dominus es regnorum, & dominari te faciet Deus cum dominatione Cæsaris Domini nostri patris tui super universam terram. Nunc vero si succumbas gladio Judæorum, nos etiam succumbemus; Nonne corruet præter te populus tuus? Nonne omnes moriemur? Et quid tibi erit lucri in sanguine tuo, si mortuus fueris tu etiam sicut unus ex nobis?*

Titus solus suffi-
net impetum
Judæorum.

At nec audiuit eos Titus, neque attendit ad verba eorum, sed fortiter constitit in vestigio suo, neque convertit faciem suam retrorsum. Dixit enim : “ Eligam potius mori cum honore, quam vivere cum opprobrio. Tum convertit faciem suam in Judæos, qui contra se veniebant in prælium, & expulit eos à se per fortitudinem suam, & in fugam coniecit intuitu faciei suæ. Judæi vero viri bellatores, qui circumierant castra Romanorum, cum vidissent illum persistere ad dimicandum ex adverso sui, abstinerunt à Romanis, & effuderunt sese in Titum, atque exeruerunt omnes vires suas, ut accingerent se, & prævalerent adversus robur ejus, & interficerent eum. Tuncque factum est prælium magnum admodum, ceciditque populus multus hinc & illinc. Itaque die illo ceciderunt de militibus Titi multi, & multi in prælio, & parum abfuit, quin ipse Titus occubuerit in hoc prælio, & nisi reliqui fortissimorum ejus reversi fuissent ad eum, & eripuissent eum de manu Judæorum, ne interficeretur in isto conflictu, tunc periisset † Titus in illo die. Conversi sunt itaque Judæi ad locum suum ad latus muri; descenderuntque illi qui erant in monte Olivarum, ut transirent torrentem Cedron, & redirent in Jerusalem; persecuti-

Cædes Romano-
rum.

121 : .

Judæi revertentes
in urbem fugant
Romanos.

que sunt eos Romani. Cum autem vidissent Judæi instare sibi Romanos, ut se persequerentur, verterunt se iterum adversum illos, & fugaverunt eos. Factaque est fuga Romanorum à facie Judæorum *tertia vice.*

CAPUT LXXXII.

Tunc temporis postquam quievisset bellum externum, exsuscitatum est bellum in Jerusalem in medio urbis inter Latrones, dum pugnaret unusquisque in fratrem suum, & unusquisque in amicum suum. Die autem primo festi Paschatis venit Jebochanan Galileus Princeps Latronum in Templum Jehovah. Tunc exuerunt ipse, & viri ejus vestes suas. (Ipsi autem subtus vestes suas induiti erant thoracibus suis, & gladiis accincti super renes suos.) Deinde miserunt manus suas in Sacerdotes, & occupaverunt januas Templi, & ceperunt occidere populum, & sacerdotes. Et conversum est cor illorum in crudelitatem adversus fratres suos, nequidem respectu habito erga senes. Neque voluerunt impii audire preces supplicantium ad eos, neque parcere infantibus, & lactantibus, neque foeminis, & parvulis. Quod facinus Jebochananis magnam iram in ipsum concitavit Simonis, & Eleazari filii Anani, & ceterorum principum Latronum; Cum praeterea dixisset: "Nemo alius in hac urbe princeps praeter me reputetur. Cum ergo audivissent Simon & Eleazarus principes Latronum malum quod fecerat Jebochanan populo Jehovah in Templo sanctitatis, surrexerunt etiam ipsi, & percusserunt de populo, qui erat in partibus Jebochananis innumeros; Ita ut inter hos & illos filii Israel misere perirent, & consumerentur absque ulla spe.

Et Nuntiatum est Tito a dicentibus: Ecce Judaei conserunt magnum bellum & pessimum, & conflictus est inter illos, ipsique pugnant alter in alterum in medio urbis. Latiatus est itaque plurimum Titus, & accessit cum omni exercitu suo ad urbem, & invenit Judaeos extra urbem fugientes a tumultu certaminis, quod erat in urbe, qui levatis oculis cum vidissent illum dixerunt ei: "Accede quæso ad nos, & ingredi in urbem; quia jam amplius vivere non possumus propter malitiam Latronum, qui sunt in urbe, & eripe nos, quæso, de manibus eorum, & serviemus tibi quia pertingit gladius usque ad animam. At Titus non credidit verbis Judaeorum illorum, quo magis viderat Judaeos heri & nudius tertius seipsum oppugnare manu forti, & corde uno, ita ut omnes agmine facto sibi una bellum ultro intulissent, tum & properassent eripere unusquisque amicum suum in praelio. Quapropter parum credebatur verbis illorum, cum dicerent: "Veni & eripe nos de manu impiorum illorum, & Latronum, & erimus tibi in servos.

Dumque ad huc colloquerentur inter se, ecce vox tumultus urbis, & clamor belli de medio urbis, tum rumor vocis dicentium: "Aperite portam; & veniat Titus, & capiat urbem. Tum subinde vox altera; "Claudite portam, ne ingrediantur Romani in urbem. Cum itaque audivissent Romani vocem dicentium: "Claudite portas, ne ingrediantur Romani. Econtra qui stabant super murum dixerunt ad Romanos:

Aaa 3.

"Nonne:

Interfina pugna
Atymorum die-
bus.

Cap. 4.

111.
Titus castra pro-
pius admovit.Judai dolo invi-
tant Titum ut li-
beret eos a La-
tronibus.

Cap. 5.

7. De bello Jud.
VI. 5.

Romani incon-
sulto accedentes
lapidibus & sa-
gittis obruun-
tur.

111:

Titus Increpatio
Temeritatis
eorum.

112:

Nonne audivistis, & etiamnum auditis tumultum belli, quod est in ur-
be? *Accurrite, & propius accedite ad urbem, & aperiemus omnes por-
tas, & intrate in urbem.* Si forte possitis eripere nos de manu *Latro-
num* iltorum, neque moriamur omnes gladio *Latronum* peccatorum &
crudelium. *Accurrerunt ergo Romani ad portam urbis: jamque erant mu-
ro proximi; cum subito Judæi mittunt in eos lapides de muro, & jaculan-
tur in eas sagittas, ita ut multas ex eis dejiciant.* *Quin & illi Judæi, qui
stabant foris, quique supplicati fuerant Titō, ut eriperet eas de manu La-
tronum, converterunt facies suas, ut præliarentur contra Romanos, qui
venerant prope murum. Percusseruntque Judæi Romanos, & persecuti
sunt & eos ferme ad Aialon usque. Tunc ceperunt Judæi irridere, & sub-
sannare Romanos, quos persequiebantur, ita ut deriderent eos tanquam
stultos, qui nusquam viderant risum in bello. Et concutiebant clypeos
suos ex adverso Romanorum, quo magis subsannarent & illuderent eis.*
*Cum ergo fortissimi Romanorum vidissent Judæos subsannantes se, irati
sunt admodum, & quærebant in illos impetum facere. At prohibuit il-
los Titus, neque permisit, ut eos aggrederentur. Tunc Titus congrega-
vit omnes principes suos, & servos suos, & consiliarios suos simul, & lo-
cutus est in auribus eorum dicens: "Ego novi fortitudinem vestram ma-
jorem esse omni fortitudine gentium, neque fortitudine tantum jure me-
rito superatis illos, sed etiam doctrina, sapientia, & consilio præcellitis
omnes populos temporis vestri. Nunc itaque fratres mei, & amici mei,
non miror, neque attonitus sum de *Judeis*, qui loquuntur cum jure-
jurando, mox convertuntur, & deficiunt adversus juramentum suum.
Sed plurimum demiror, atque attonitus sum de vobis ipsis, quo pacto
potuerunt seducere vos, & dejicere ad terram per astutiam, & sapien-
tiam suam, & prævaluerunt vobis in hoc. Et ecce cum astutia vestra,
& sapientia vestra non potuistis effugere seductiones astutiae, & sapien-
tiae illorum; quia seduxerant vos, & prævaluerunt vobis, & accessi-
stis ad murum urbis eorum tribus vicibus, & vapulastis totidem coram
illis. Quæ quidem omnia contigerunt vobis, eo quod non obedieritis vo-
ci meæ, & defecistis ab imperatis Regis vestri & domini vestri, neque
morem gessistis iis, quæ præcepit vobis.*
*Nunc vero fratres mei, & amici mei, scitote & providete quod actu-
ri istis ab hac die & deinceps; non enim decet vos labem inurere glo-
rie meæ, neque transgredi verba mea; vos enim transgressi estis verba
mea, & violastis imperata mea. An ignoratis extitisse virum de filiis
populi nostri in bello quod gessit *Cæsar Augustus* cum Persis, qui qui-
dem trucidavit filium suum, eo quod commisisset prælium, & tres *Per-
sas* fortissimos occidisset injussu patris sui. Hic autem erat princeps su-
per exercitum & illum sub authoritate *Augusti*. Vos vero transgressi
estis iussa mea, & parvi pendidistis verba mea, cum quotidie aciem in-
struxistis cum *Judeis*, & hoc sine ordine & sapientia, ac proinde mini-
me successit. Quapropter non decet vos illa consuetudo cum jure disci-
plinæ regni. Revertimini itaque à perversitatibus vestris, & à superbia
vestra, & prospere agitis in omnibus ad quæ vertetis vos metipfos.*

Multa

Multa præterea locutus fuit Titus in auribus populi sui proluxa oratione, & multis objurgationibus, quæ hic non scripsimus: sed illa scripsimus in Libro quem scripsimus pro Romanis. Tunc prostraverunt se eorum Titus omnes Principes, & servi ejus, & omnes milites ejus, & confelli sunt ea vera esse quæ dixit; sed obnixè rogaverunt, ut remitteret eis peccatum quod commiserant, eo quod rebelles fuissent imperatis ejus, & molestia affecissent animam ejus, dum temere aggressi erant oppugnare Judæos nullo servato ordine, & absque sapientia. *Fecitque ita Titus, & solvit peccatum eorum & pepercit eis.* Tum contestatus est illos Titus dicens: "Cavete ne addatis ultra, neque quidquam loqui, neque quidquam facere re sine licentia mea, neque rebelles amplius sitis mandatis meis, & vi-
"vetis neque moriemini. Quod si feceritis, quicumque ex vobis verba
"mea transgredietur non parcam ei ultra, & dabo cadaver ejus in escam
"volucris cœli, postquam interfecero illum. Responderunt ei omnis
"populus, & dixerunt uno ore: "Ita faciemus, Domine noster, quemad-
"modum dixisti, ita promittimus, & ita implebimus, quemadmodum jus-
"fisti.

Postea Titus cum vidisset declinasse cor populi Judæorum uniuscujusque à fratre suo, & conversos fuisse adinvicem in inimicos & unumquemque bellum gerere cum amico suo: *Accessit Titus, ut oppugnaret murum Jerusalem, jussitque populum suum obturare omnes foras, omnia foramina, & omnes cisternas, quæ erant in circuitu Jerusalem, & implere eas terra, ad explanandam viam viris bellatoribus.* Dumque his operibus occupatus fuit Titus, non egressi sunt Judæi, sicut heri & nudius tertius, ut præliarentur cum eo, ad fugandum eum, & propellendum à muro. Nam & Simon assumpsit secum decem millia fortissimorum ex fortissimis Judæorum Latronum, tum ex Idumæis quoque novem millia hominum & Jacobum ducem Idumæorum magnum, Simonemque ducem urbis super Edom. Et juravit cum illis, ut perderet & deleret Jebochananem Principem Latronum, si possent prævalere adversus eum. Congregavit ergo Simon Latio omnes fortissimos & fortissimis bellatoribus, & perrexerunt cum illis contra Jebochananem crudelem, & fugaverunt eum in Atrium Templi. Stetit vero Jebochanan ad portas introitus Templi, & cum eo octo millia & quadringenti fortissimi educentes gladium & induti loriceis. Eleazarus autem Latio stabat ei ex adverso, nam & oderat illum. Conjunxeruntque se itaque Simon, & Eleazarus & obsederunt Jebochananem crudelem, dereliqueruntque salutem urbis, & ita rursus cepit unusquisque pugnare cum fratre suo.

Interea Romani extra urbem fundamenta jaciebant loco castrorum suorum in circuitu Jerusalem pro suo arbitrio. Extraxeruntque sibi loca ad obsidendum, & munimenta ad admoveandos arbores ferreos, & aggeres ad oppugnandam Jerusalem. Populus autem Judæorum, tunc erat divisus inter tres Principes crudeles, Simonem, Eleazarum, & Jebochananem, qui erant tres Latrones in Jerusalem, sed præ ceteris malitia Jebochananis Galilei crudelis superabat malitiam Simonis impii, & malitia Simonis peccatoris superabat malitiam Eleazari Latronis impii, qui erat

Dux

Ibid.

Milites Romani
ventiam rogant
à Tit.Titus militibus
conciliatus.Titus parat op-
pugnare murum
Jerusalem.122:1
Cap. 7.Pugna Simonis
cum Jebochanano.Romani pro-
pugnacula &
machinas ex-
truunt.Status urbis. &
crudelitas Latio-
num in populum.

Jos. De bello Jud.
VI. 7.

Dux *Latronem*, & ipse cepit exercere Latrocinium in *Israël* à principio. Plebs autem infirma erat inter illos tanquam oves perditionis, percutiebant enim eos Principes pro suo libitu, & dividebant eos prout animus erat percutere illos. Ille accipiebat sortem pro isto *Judeo*, tum mittebant sortes; & iste possidebat ex viris hunc, et ille possidebat ex viris illum, dividebantque infirmam plebem tanquam oves. Porro consuetudo Principum et *Latronum* circa reliquum populum sic erat.

123.

Quando instabant eis praelia *Romanorum*, omnes ad invicem coalescebant tanquam vit unus ad pugnam, et pugnabant contra *Romanos*, fugabantque illos à se. Et postquam fugaverant à se *Romanos*, revertebantur ad se, et incipiebant pugnare unusquisque in fratrem suum; tuncque fiebat praelium magnum, et durum inter tres Principes *Latronum* crudelium, donec egrederetur sanguis extra portas *Jerusalem*, tanquam torrens scaturiens de scaturigine aquarum. Videbantque *Romani* sanguinem egredientem de portis *Jerusalem*, tanquam torrentem scaturientem, et contrebatur cor eorum in medio ipsorum, et flebant, et dolebant ea de re. *Josephus* autem Sacerdos stabat cum eis. Tunc lamentatus est *Josephus* lamentationem hanc iterum super *Jerusalem*, et prolocutus est *Josephus* alte proferens vocem Lamentationis, et dixit:

Lamentatio secunda *Josephi*.

Nomina varia *Jerusalem*.

Antiquit. VII. 13.

Stella *Jeris*.

Gen. XIV. 18.

Gen. XXII. 14.

“O *Jerusalem* civitas Regis magni, quo nomine te hodie appellabo?
“Noune prius appellabatur nomen tuum יְבוּס *Jebus* de nomine *Jebusaci*, qui cepit habitare urbem in terra tua? Deinde vocatum est nomen tuum צְדֵק *Tsedek*, et de nomine tuo יְהוּרָם *Jeburam* Rex tuus appellatus est מַלְכִי-צְדֵק *Malchi-Tsedek*; Rex enim justus fuit, qui regnabat super te cum justitia. *Justitia* autem tibi nomen fuit, quia morabatur in te *Justitia*, et ideo scyds tuum, quod lucebat super te, erat צְדֵק *Tsedek*. In diebus etiam illius nomen tuum appellatum est שָׁלֵם *Salem* sicut scriptum est in lege: Et *Malchi-Tsedek* Rex *Salem*. Illudque propterea quod perfectus, et expers iniquitatis populus tuus tunc erat, qui habitabat in te. Et elegit *Abraham* pater noster, [pax super illum] operari in te, & hæreditate possidere te, & plantare in te plantam operum suorum bonorum. Idcirco adhuc confedit tabernaculum Dei in te, quando revelavit se *Abraham* patri nostro [pax super illum.] In te est locus Sanctuarii ejus, quia ligavit filium suum, & unicuique suum in vertice montis unius ex montibus tuis, qui quidem est mons *Moria* sanctus & sanctificatus. Aucta fuisti adhuc, cum appellata es nomine יְרוּשָׁלַם *Jerusalem*, ut vocareris *Jerusalem*, quo nomine *Abraham* pater noster [pax super illum] appellavit locum Sanctuarii tui, *Jebova* videbit. Jam ergo erat tibi nomen *Salem*, et ideo nomen tuum intelligitur יְהוּרָם שָׁלֵם *Videbit Salem*, seu perfectum, quia locum Sanctuarii tui videbit Deus quandiu perfectus erit; et sine macula; Sed absconder faciem suam ab eo, quando erit fœdus macula, qualis est hodie.
“Vocaverunt te etiam יְרוּשָׁלַם *Jerusalem*, quia ii, qui intelligunt magnitudinem excellentiæ loci Sanctuarii tui dicent angelis *Altissimi*, לְהוֹרֹתָ ut doceant se doctrinas spiritus sanctitatis, et doceant in illo loco spiritum sapientiæ et intelligentiæ per quem sapientes facti sunt parvuli simplices
“in

Sanguis civium
inundans instat
torrentis egredi-
tur extra portas
Jerusalem.

123.

" in terra tua. Appellaverunt te quoque ירושלם *Jerusalem*, habita ratio-
 " ne ad peccata pervaciæ & erroris; (Nam bonum tibi est ut vel sim-
 " plex error condemnetur in te tanquam peccatum superbiæ pro dignitate
 " tua) tum quia omnis שׁלִי *Errans* invenit in te הוֹרָאָה *Doctrinam* per
 " spiritum sanctitatis, qui possidetur à sapientibus qui habitant in te; tum
 " quia maxime convenit ut qui habitant in te, abiciant à suo intellectu
 " omnem שׁלִי *Errorem* seu ignorantiam; tum denique quia שׁלִי *tran-*
 " quillitate summa frui debent ii omnes qui diligunt sapientiam & Legem
 " in te. Unde est quod ii qui inter illos veniunt appellantur, שׁוֹלֵם עוֹלָם
 " *Tranquilli Mundi*, unde est quotquot intrabant in illas appellabantur
 " שׁוֹלֵם עוֹלָם *Tranquilli Seculi*, quia in illis erat salus virtutis ad lu-
 " cendum in luce vitæ, quamvis hodie inimici tui tranquille degant,
 " quique etiam perfide agunt tranquilli sint in circuitu tuo, & laudati.

" Porro de magnitudine & glória, quæ dicuntur tibi fore in gentibus, ea
 " omnia, quæ de te revera scripta sunt per manum *Jehovæ*, intelligunt de
 " *Davide, & Salomone* [pax super illos,] propter Templum *Jehovæ* quod
 " ædificatum est in medio tui. *Cananei* vero habitaverunt in te, prius-
 " quam veniret *Abraham* pater noster, [pax super illum,] & Deus noster
 " dedit te illi in hæreditatem. *Et adhuc tunc Cananeus erat in terra.*
 " Et *Josue* ejecit à te quantum potuit filios septem nationum, & utique
 " adhuc habitaverunt *Cananei*, donec venit *David* [pax super illum]
 " Ac tandem *David* unctus Dei *Jacob*, ipse suscitatus fuit ad hanc rem,
 " & ejecit ex te omnes *Cananeos*, & redegit eos in servos, neque relictus
 " fuit in te vel unus è filiis septem nationum. Obscuraverunt te autem
 " omnibus diebus; quibus habitaverunt in te: & idcirco vocati sunt
 " מִסְיֵי *Animei*. Domum etiam sedis regis ædificavit sibi *David*,
 " [pax super illum,] in medio tui, qualis nulla fuit cuiquam ex regi-
 " bus terræ. Præterea venit in cor ejus, ut ædificaret in te Templum
 " *Jehovæ*, & dedit pro illo argentum, & aurum, & lapidem pretiosum
 " multum admodum, ut compleret in te beneplacitum *Jehovæ*. Te enim
 " requisivit semper, ut in te esset tabernaculum ejus. Quapropter æmu-
 " lati sunt eum Reges & Principes terræ, quia Templum *Jehovæ*, quod
 " moliebatur ædificare, longe superabat omnia Tempia Deorum Regum
 " terræ, & gloria ejus longe præcellebat eis; quia omnes nationes vide-
 " runt in eo opus *Jehovæ*, quod terribile erat. Pavimentum Templi tui
 " constructum fuit è lapidibus marmoreis scintillantibus instar fontis vitrei,
 " super quo ambulant ministri ejus, cui quidem proprietas inest, ut
 " reddat sapientem calcantem se, cum calcet illud vestigio.

" Porro minister Templi indutus est + quatuor generibus colorum, Vestium sacer-
 " Coccineo bis tincto, Hyacinthino, Xylino, & Purpureo. Coccineus co-
 " lor bis tinctus similis est Cælis, qui sunt supra expansum [firmamen-
 " tum] quia est lucerna, quæ participata portio videtur esse ex eis, tan-
 " quam ignis. Ita ut multi arbitrentur stellas esse ignem in cælis, non au-
 " tem sunt ignis neque ab igne, absit enim, ut possessor earum illas ita fe-
 " cerit; nam ignis & lux illius habent in se nonnihil depressionis, &
 " caliginis; at enim in altissimis non sunt tenebræ neque caligo. Hy-

Cananei.

Abraham.

Josue.

Gen. XIII. f.

David.

Aula regis

Templum.

Cap 6.

Vestium sacer-
dotalium colo-
res.

113 11

79. De bello Jud.
VI. 6.

Aurum & lapi-
des pretiosi in
vestibus summi
Pontificis.

Sanctuarium.

12311
Tabula Foederis.

Virga Aronis.

Horologium A-
chazi.

Herodes.
Ibid.

Turris Antonia,
Antonias.

cynthinus vero color, & Xylinus, qui & Byssinus, quibus indutus est
ille, qui ministrat in Templo tuo, similes sunt terræ de qua germinant.
Indutus etiam est purpureo colore, qui est instar maris, quia ille color
selectissimus è mari colligitur. Cum itaque sacerdos ingreditur Tem-
plum tuum, ut illic ministret, indutus est quatuor hisce coloribus, &
tunc dicit in conspectu Domini universi: Ecce venio coram facie tua,
O DOMINE Mundi, cum quatuor hisce coloribus, qui similes sunt
partibus Mundi tui, & ego censeor coram te omnem Mundum introdu-
cere ante conspectum tuum. Præterea in vestimento suo ornatus est
ornamento auri 12311 *Upbas* & lapidum pretiosorum, ut similitudine re-
presentet Tribus filiorum *Jacob*, cujus nomen appellatum fuit *Israel* ad
cantandum cum eis coram Angelis altissimi, ita ut etiam prævaleat ipsis
hac quoque in re. Operatur enim in iis, ut thesaurum eliciat à spiritu
sanctitatis, quo per ipsum sapientes fiant, qui habitant in te, in tran-
quillitate doctrinæ & veritatis. [Quibuscum sint sapientia & intelligen-
tia.] Renes autem ministrantis in Templo tuo præcincti sunt cingulis
lineis, ut per hæc contegat nuditatem suam; Decet enim sacerdotem
verecundum esse præ omnibus hominibus, qui sunt super faciem terræ,
eo quod astat ad ministrandum in Domo Sanctuariorum; exteriori scili-
cet & interiori. Sanctuarium enim exterius primum est, Sanctuarium
autem interius, quod ipsum est *Sanctum sanctorum*, secundum est.
In sanctuarium autem exterius conveniunt sacerdotes ad ministrandum,
prout iusserit eis Sacerdos magnus, qui est pater custodiarum sacerdo-
tum. At in Sanctuarium interius, quod est *Sanctum sanctorum* nemo
intrat, nisi Sacerdos magnus solus semel in anno: Illic enim est Arca
foederis *Jebove*, in qua sunt duæ Tabulæ nempe 1 foederis, quod fan-
citurum fuit cum *Israel* in *Sinai* tunc temporis quo Sanctuarium prius sta-
bat sub umbra illius. Tunc etiam illic erat virga *Aronis*, quæ produxe-
rat furculum, & floruerat. E regione sanctuarii hujus erant quatuor-
decim illi gradus, quorum ope ostensum fuit signum *Ezechie*.
Tu vero, O Civitas *Jerusalem* munitissima fuisti præ omnibus urbi-
bus fortissimis provinciarum omnium, quia Reges magni & principes
multi ædificaverunt te. Addidit etiam *Herodes* amplificare te, & extol-
lere muros tuos, & in te ædificare murum alterum in circuitu tuo, &
apellavit murum illum, אנטוכיא *Antochia* de nomine אנטוכיא *An-
tiocas Romani*, qui munificum se gessit, & sponte obtulit aurum ad re-
staurandas ruinas murorum tuorum. Quomodo ergo nunc humiliata
jaces? Et dominantur super te, dum obsident te multitudo gentium?
Qui vero destruunt, & desolant te, nonne ipsi sunt in medio tui? Væ
nobis quia peccavimus. Quia dejecta est ad terram excellentia roboris
tui, & factum est Templum tuum sanctum in conculcationem *Latroni-
bus*, & in conceptaculum sanguinis vulnerarorum. Bibe nunc Calicem
tuum, O Domina *Jerusalem* cum filia tua *Sion*, & inebriare usque ad
soporem cum illa. Quia adhuc iterum visio revelabit tibi terminum *Re-
demptionis*, & revertentur filii tui in regionem suam cum salute *Re-
demptoris* ipsorum. Tunc tuum tempus erit tempus amorum, & bibes
cum filia tua calicem salutis, & consolationum. *Postea*

Postea Titus pertransiit à regione muri, ut exploraret quænam via videretur sibi commodior ad oppugnandam urbem, & vidit, & ecce locus planior ab angulo sepulchri Jehochananis Sacerdotis magni, & constitit illic ipse, & Nicanor Princeps exercitus ejus. Tum misit illum Titus, ut loqueretur in auribus populi, qui stabant supra murum sermones pacis, & fœderis. Dixitque ei: Sic dices ad illos: "Venite, & percutiamus fœdus vobiscum, & vivetis neque moriemini. Nam & dominus meus Titus miseretur vobis. Si ergo vultis, ecce ille pacifecit vobiscum fœdus hodie. Abiit itaque, & locutus est in auribus populi pacem, quem admodum præceperat ei Titus Dominus ejus. At oblituerunt, neque responderunt quicquam. Tunc iteravit loqui. Et ecce unus è Judæis, qui erat super murum, arcum tetendit, & misit sagittam, interfecitque illum. Iratusque est Titus, eo quod jacularentur Judæi sagittas in duces suos. Ipse nihilominus locutus est ad illos pacem, doluitque plurimum de morte Nicanoris, quem miserat ad Judæos, ut loqueretur eis pacem, & ut fœdus percutterent. Jussit ergo Titus admoventi scalas, & arietes ferreos, & instrumenta labefactantia muros, ut bellum instauraret contra Jerusalem. Tum protraxerunt arietem ferreum, ut impeterent murum exteriorem, & labefactarent illum. Adduxeruntque illum propius, & constituerunt super munimentum juxta consuetudinem. Cumque vidissent Judæi appropinquare Arietem, ut impeteret murum, trepidaverunt trepidatione magna admodum, & territi sunt. Itaque pacem inierunt adinvicem tres Principes Latronum. Mox aperuerunt portas urbis, & fugaverunt exercitum Romanorum ab omnibus machinis, quas parabant ad labefactandum murum, & immiserunt ignem in omnia ligna machinarum illarum, & combusserunt eas. Combusserunt etiam arietem ipsum igne, malleisque illum quassaverunt. Succenderunt etiam partem aggregum; ita ut vix evasit ex eis Titus, & milites ejus. Reliqua deinde succenderunt igni Judæi. Hoc ipso die Alexandrini, quos secum habebat Titus, aggressi sunt eripere aggeres de manu Judæorum, sed in hoc prælio prævaluerunt Judæi contra Alexandrinos, & vicerunt illos. Tum demum Titus ipse celeri cursu properavit cum delectu fortissimorum, & expulit Judæos à conspectu cum Alexandrinis, & percussit ex eis duodecim viros bellatores.

Titus explorat
qua parte muros
aggrediatur.
Cap. 7.

Nicanor à Titu
missus ad sua-
dendam pacem à
Judæis interfici-
tur.

134.

Machinæ & sca-
læ muris admo-
ventur.

Judæi impetu fa-
cto machinas in-
cendunt.

Alexandrini.

CAPUT LXXXIII.

Sub id tempus occubuit Jehochanan unus è Principibus Edom, qui auxiliabatur Judæis, quia seduxerunt illum Romani, dum enim colloqueretur cum eis, per ipsum colloquium Arabs quidam jecit in eum à tergo sagittam, & interfecit eum. Luxeruntque cohortes Edom plurimum super Jehochanane, quia erat fortissimus inter illos, & irati sunt maxime

Jehochanan Prin-
ceps Idumæorum
per dolum sagi-
ta interimitur.
Ibid. infra.

34. De bello Jud.
VI. 8.

114 :

200. Geron ait
Judæi noctu tur-
res à Romanis ex-
structas dejecisse.

* Sed contra Jo-
sephus narrat u-
nam tantum ex
tribus turribus
sponte sua nocte
intempesta la-
psam esse.

Primus murus
ab Ariete di-
ruptus.

Et usque ad fun-
damenta diru-
tus.

114 :

Turris Antonia.

maxime propter illum. Tunc surrexerunt nocte illa ipsi, & pars *Latro-
num* de cohortibus *Simonis & Jehochananis*, & perrexerunt ad tres tur-
res ligneas, quas erexerat *Titus* coram muro urbis *† Jerusalem*, & in qui-
bus posuerat multos milites *Romanos*, ut inde propius specularentur in
aditus *Jerusalem*, quidnam illic molirentur *Judæi*. Abierunt itaque, &
occiderunt cohortes *Romanorum*, quæ erant in circuitu turrium, cæteri
fugerunt. Illi interea fidebant custodiis suis, & securi per totam noctem
dormiebant. At *Judæi* postquam occiderunt *Romanos*, qui erant circa
turres illas, quotquot potuerunt, cæteris fuga dilapsis, accinxerunt se, &
accesserunt ad turres, tum succisis, amputatis, & ferra dirutis pedibus
turrium, subito * dejecerunt turres ipsas ad terram, mortuique sunt in eis
multi de exercitu *Romanorum*. Audiit autem *Titus* sonitum tumultus
lapsus turrium illarum, dum ipse esset in castris suis, & trepidavit trepi-
datione ingenti ipse, atque omnis exercitus ejus, & fugerunt retro à so-
nitu lapsus turrium, ignorabant enim quidnam esset sonitus ille, *Judæi*
vero reversi sunt in urbem.

Mane autem facto congregavit *Titus* omnem exercitum suum, & ac-
cessit ad murum urbis, dum adhuc *Judæi* pugnabant in medio urbis; ad-
movitque iterum *Titus* arietem ferreum dirutorem, quem rursus instau-
raverat, murumque exteriorem ex improvviso arietavit, ac tandem dirutum
evertit & dejecit. Fugitque populus, qui prope murum illum erat, & ve-
nerunt propius ad murum secundum. Tunc jussit *Titus* dirui omnem
murum, quem dejecerat usque ad denudationem fundamentorum ejus, &
projici lapides ejus procul, ne destructio muri cum lapidibus suis essent
offendiculo, & laqueo exercitui suo. Murus autem ille erat major ex tri-
bus muris *Jerusalem*, ipse est murus quem edificaverat *Herodes Rex*. Ita-
que aggressi sunt *Romani* ut exequerentur imperata *Titi* Domini sui, &
denudarent fundamenta muri quem dejecerant, & diruerent illum usque
ad terram, † projecerentque lapides dirutos procul; atque ita fecerunt.
At dum denudabant fundamenta muri illius, & diruebant illum usque ad
terram, *Judæi* de muro, qui ad huc superstes erat, multos ex eis interfe-
cerunt.

Cumque vidissent *Judæorum* Principes, *Titum* cepisse murum exterior-
em, diruisseque illum, & denudasse fundamenta ejus, trepidaverunt ad-
modum propter hoc. Supererant autem adhuc duo muri è tribus muris
Jerusalem, qui muri totam illam in circuitu muniebant. Tunc itaque pa-
cem inierunt inter se *Latrones unusquisque cum socio suo, & partiti sunt*
*in custodias acies suas, & fuit custodia Jehochananis Principis Latro-
num ab angulo Antiochiæ, quæ sita erat ad septentrionem Templi. Alte-
ra custodia, quæ credita fuit Latronibus, Simoni obtigit ab angulo sepulcri*
Jehochananis Sacerdotis magni. Tertia denique custodia, quæ conjunctim
*pertinuit ad Latrones, Eleazaro cessit super urbem ipsam à muro lon-
gius dissitam. Mox confortaverunt se & succinxerunt se, steteruntque su-
per murum, & omnes milites bellatores, qui erant cum eis ex adverso Ro-
manorum, & tunc vehementer ingruit bellum. Romanus enim exercitus,*
ut angeret famam nominis sui, fortiter dimicabat. Judæi vero, quia vide-
bant

dant proximum esse finem suum, acriter obfistebant. Tunc Titus statim eor-
 ram militibus suis, ut eos hortaretur, dixitque ad illos: "Confortamini
 "hodie, & ego dabo vobis cuiusque scilicet viro, qui præclare se gesse-
 "rit hodie pugnando fortiter adversus Judæos, argentum, & aurum, &
 "honorem. Accessit autem illico quidam de militibus ejus nomine Longi-
 ginus, & irruit usque in mediam catervam Judæorum, qui stabant extra
 urbem, & percussit virum, qui sibi in prælio occurrerat, in os ejus, &
 interfecit illum. Tum addidit, & percussit alterum, qui sibi occurrit, in
 os ejus, & interfecit illum. Mox aufugiens Longinus evalit ad exerci-
 tum Romanorum postquam occidisset fortiter duos illos ex fortissimis Ju-
 dæorum. Neque tamen Judæi propterea fugere à facie Romanorum vo-
 luerunt. Accensa enim erat ira eorum intra ipsos. Nam Simon fortiter
 altans ante milites suos loquebatur, & clamabat in auribus eorum & di-
 cens: "Testes vos apello hodie, quia quicumque fugiet à prælio morte
 "moriatur, & domus ejus destruetur. Titus vero clamabat etiam, & lo-
 quebatur in auribus populi sui, ut accingerent se ad pugnam, & custodi-
 rent ordinem aciei, ne quis succumberet, aut desereret locum certaminis,
 quod committebat adversus Simonem & milites ejus. Mox perrexit ad
 angulum loci Jebocchananis, ubi erexerant Arietem ferreum; locus enim
 planus erat. Tunc temporis jussit Titus impeti murum cum Ariete ferreo.

Andacia Longini
 equitis Romani.

Duces utrinque
 suos hortantur.
 124:1

Erat autem in Jerusalem vir quidam fortissimus inter milites Juda no-
 mine קנטור Kantor, qui sociaverat se cum fortissimis Latronum societa-
 te fortitudinis. Stabat autem Castor cum militibus Latronum supra mu-
 rum. Cumque esset vir fortissimus, & gerens aspera prælia, jaculabatur sa-
 gittas, & multos parecutiebat de exercitu Romanorum; multos etiam ex
 ipsis in fugam agebat. Tunc forte vir ille pugnabat in uno ex angulis Je-
 rusalem cum novem militibus sociis suis, quibus erat Princeps Decurio.
 Cum ergo exercitus Titi admovisset Arietem ferreum contra murum, ut
 arietaret, Castor de muro compellavit Titum, & dixit ei: "Obsecro, Do-
 "mine mi Tite, parce, quæso, super urbem laudatissimam hanc, quæ jam
 "ferme diruta est, neve funditus illam deleveris: Parce, quæso, Domui
 "Sanctuarii, quæ est in ea, neve illam evertas; quia habitaculum Dei est
 "in ea. Cum ergo audisset Titus clamorem Castoris, jussit milites suos
 cessare à prælio, & abstinere ab arietatione muri. Tum vocavit Titus
 Castorem & dixit ei: "Egredere ad me, & vives, & non morieris. Re-
 spondit Castor ad Titum dicens: "Ecce ego alliciam, & persuadebo no-
 "vem milites socios meos, & egrediemur ad te una omnes. At ipse per
 dolum agebat, ut Titum cessare faceret à bello. Dum ergo alloqueretur
 socios suos in oculis Romanorum, dicens: "Venite, quæso, & descenda-
 "mus, & profugiamus ad exercitum Romanorum, (sciebant autem socii
 "ejus, quod per dolum loqueretur, ut falleret Romanos persuadendo, ut
 "cessarent arietare murum cum ariete ferreo,) distrinxerunt novem illi
 "milites unusquisque gladium suum, & percusserunt eum super loricam
 "illius, ceciditque per dolum in oculis Romanorum, cumque cecidisset
 "per dolum in oculis Romanorum. (Neque enim sciebant, quod hæc
 omnia & per dolum agerent, ne properarent Romani pugnare contra Ju-
 dæos,

Dolus cujusdam
 Castoris Judæi.
 Cap. 9.

Jos. De bello Jud.
VI. 9.

Josephus * Natem.
Sed Ben-Gurion
Natus sunt Vul.
171.

Prudentia Jos-
phu.
Ibid.

Aeneas.

1751

Titus arietem ad-
mouet in mu-
rum secundum.

Castor igne com-
buritur.

Romani rursus
ab urbe pellun-
tur.

et impediunt ne admovent arietem ad impetendum murum, de-
jacentque & labefactarent illum,) tunc jecit quidam ex Romanis in il-
los sagittas, & percussit vultum Castoris, transiit enim sagitta juxta
vultum ejus, & pratervolans abiit, & percussit militem alterum. Mox
clamavit Castor ad Romanos alta voce dicens: "Quid est quod sic fa-
ciatis contra fidem datam, & foedus pacis vos jacitis sagittas contra nos?
"Dixitque praeterea Castor ad Titum: "Haecine est merces mea, pro eo
"quod qualivi perfugere ad te? Ecce servus tuus in me misit sagittam,
" & percussit me; licet ipse audierit me quæsisse foedus, & fidem pa-
"cis. Nunc itaque Domine mi, mitte ad me unum de principibus hono-
"ratissimis, & descendam, quæso, ad eum; accipiamque fidem tuam de
"manu ejus hilari corde, & anima volenti. Et postea pergam ad te, ero-
"que tibi sicut unus de servis tuis. Cumque audisset Titus Castorem, credi-
dit juxta sermones illius; & dixit ad Josephum filium Gorionis Sacerdo-
tem: "Ito, & percute cum eo foedus in fide nostra, & adduc virum
"hunc ad nos, & vivat, & non moriatur. Respondit Josephus Tito, &
"dixit ad illum: "Quare mittis me, cum non peccaverim contra te, sed
"bono corde servierim tibi omnibus diebus meis? Nunc inveniam gra-
"tiam in oculis tuis, neve mittas me ad eum. Non enim illi confido. Jo-
"sephus liquidem noverat vasitatem Castoris, & dolum illius. Misit ita-
"que Titus ΔΙΤΑΝ Άρξος Principem, qui dixit Castori: "Descende, quæ-
"so, ad me, & confidam in te; & mox ibimus ad filium Regis Caesaris.
"Respondit Castor, & dixit ei: "Extende pugnum tuum, & Lacrimam
"vestimenti tui, dum projicio tibi argentum, & aurum, quod habeo pe-
"nos me: tum descendam, tunc cognoscant cives urbis, & accipiant à
"me. Extenditque Aeneas oram vestimenti sui ad suscipiendum argen-
"tum, & aurum de quo dixerat ei Castor. At Castor lapidem ingentem
ambabus manibus levans projecit immisitque super Aeneam. Videns au-
tem Aeneas, declinavit ab eo, & abdens se in angulo evasit. At cecidit
lapis super socium ejus, qui & mortuus est.

Quamobrem indignatus est Titus admodum, & excanduit ira ejus. Et
admovit protinus Arietem ferreum dirutorem ad murum secundum, arie-
tavitque in illum. Ac tandem quoque cecidit murus secundus. Tum jussit
accendi ignem in circuitu muri. At Castor viso igne cepit fugere, ut eva-
deret; & vidit, & ecce domus accensa. Dum ergo prae pavore vult decli-
nare, ne ignis à tergo occupet, & ipse comburatur, (gravabat enim il-
lum lorica) corruit in medium incendium, arsitque & mortuus est, eli-
gens potius mori quam vivere. Mox Romani accesserunt ad murum se-
cundum. Egressi sunt autem ad eos Latrones caeterique fortissimi, & co-
minus adinvicem pugnaverunt, & praevaluit manus Judæorum, percuf-
seruntque exercitum Romanorum plaga magna, reliquus autem populus de
viris Titi fugit ad murum priorem, quem prius demoliti fuerant. Tunc
aprehendit Titus arcum suum, & jecit sagittas contra Judæos, neque ul-
la sagitta à Tito emissâ in terram cecidit, percutiebant enim populum sa-
gittæ ejus. Nihilominus tamen pulsi sunt ab urbe Romani, fortior enim
fuit manus Judæorum contra Romanos usque ad diem quartum. Die au-

tem

tem quarto convenerunt ad Titum populus multus ex omnibus nationibus in auxilium Romanorum. Tuncque egressi sunt *Judei* extra urbem, ut praelio contenderent cum Romanis; At fortior fuit manus gentium contra *Judeos*, & fugerunt usque ad murum interiorem, quem super se clauferunt.

Cap. 10.
Titus nova auxilia accipit.
Judei vidi intra urbem se recipiunt.

CAPUT LXXXIV.

Tunc temporis Titus jussit populum suum discedere à muro extra urbem, & cessare à bello per aliquot dies, ut clamaret pacem in auribus Judæorum. Dicebat enim: "Si sponte subire velint *Jugum Romanorum*, vivent, & non morientur. Clementia enim erat permotus Titus erga urbem, & erga Templum *Jehovæ*, & populum *Jehovæ*, ne omnia funditus deleret; Cessavitque à bello quinque diebus. Tum die quarto venit ad portam urbis. At eo ipso tempore quo venit; ecce *Simon Princeps Lotronum*, & *Jehochanan* cum illo tetenderunt machinas incendiarias, ut incenderent igne omnes machinas dirutrices, quas fecerant *Romani*; & una omnes convenerunt, ut uno corde tanquam fortissimi pugnarent. Cumque vidisset Titus *Judeos* tradere animas suas ut firmiter confisterent, aut morerentur omnes in praelio, & elegisse mori potius quam vivere; cepit iterum loqui sermones pacis in auribus eorum, tum & objurgare eos, ac tandem deprecari illos super duritia cervicis eorum, dixit ad illos Titus in hæc verba: "Ecce jam cepi duos muros, & superest vobis tantummodo murus unus, & quid facturi estis miseri, dum induratis cervicem vestram, cum cepero etiam murum tertium, & destruxero urbem hanc, perdideroque vos omnes, & evertero Templum *Jehovæ* Dei vestri? Nonne parcetis animabus vestris, & uxoribus, & filiis, & filiabus vestris? At ne quidem audierunt *Judei* vocem ejus, induraverant enim cervices suas.

125: 1
Clementia Titus,

Oratio Titus ad *Judeos*.

Tandem misit Titus *Josephum* ad illos, ut loqueretur in auribus eorum sermones pacis, sermones increpationis, & commotionis, sermones clementiæ; & daret illis consilia bona, ut liberarentur, loquens ad eos lingua *Hebraica*, quo magis crederent, & fiduciam haberent. Abiit itaque *Josephus* ad eos, & stetit ex adverso portæ muri; timebat enim propius accedere ad murum, cum sciret se in oculis populi tanquam abominabilem videri: eo quod ferret jugum *Romanorum* & viveret. Clamavit ergo *Josephus* Sacerdos voce magna ex adverso portæ dicens: "Audite, omnes *Hebræi*, quæ loquar in auribus vestris *Judaice*, siquidem hæc lingua vobis magis placet. Tunc populus inclinavit aurem suam, ut audiret *Josephum*. Sic autem orsus *Josephus* locutus est ad populum & dicens: "Pulchrum quidem, & egregie factum vobis fuit à principio bellum gerere, quemadmodum gessistis tunc, priusquam contigerit vobis malum

Titus misit *Josephum* ad *Judeos*.

Josephus, Patria lingua lingua.

Oratio Ben-Gurion ad *Judeos*.
125: 11

Jos. De bello Jud.
VI, 10.

malum hoc, dum urbes vestrae starent, & terra vestra plena esset populo, antequam amiseritis fortissimos vestros in praeliis, quae ipsi gessistis unusquisque contra fratrem suum cum tanta crudelitate, ut jam relictis sitis paucissimi homines numero. Praeterea implevistis Sanctuarium *Jehovae* & Templum ejus sanguine vulneratorum, & cadaveribus mortuorum; neque pepercistis animabus vestris. Et quid inde sperastis? At hoc non vobis satis fuit, sed aggressi estis bellum cum populo ingenti, & feroci [*Romanorum*] qui dominantur omnibus gentibus, & ceperunt omnes terras, ita ut imperium exerceant super omnes nationes, ac etiam super illas gentes, quae dominatae sunt vobis antea, jam nunc illi dominantur. Omnes serviunt ipsis; & vos cum eis bello contenditis, ex stultitia certe, & non ex sapientia & prudentia. Neque parcitis huic urbi, & Templo *Jehovae*, & Sanctuario ejus, neque vobismetipsis. Sed econtra elevastis corda vestra, ut adhuc sustineretis bellum cum eis, quo longiora sint mala in populo Dei. At ego timeo pro Templo sanctitatis, ne destruat: Vereor pro vobis & urbe magna ne subvertatur. Reformido pro Sanctuario, ne desoletur: Trepido pro holocaustis, & sacrificiis vestris, ne cessent & amoveantur penitus; quemadmodum amotum est jube sacrificium. Fleo pro igne perpetuo, ne desinat; quia nos peccavimus *Jehovae*, & praevaticati sumus contra Templum hoc. Idcirco recessit umbra ejus à nobis, quia pugnavimus in medio Sanctuarii ejus, & factum est Templum ejus habitaculum impiorum, & mansio *Latronum*, Et occidistis Sacerdotes ejus, & sanctos ejus, & effudistis sanguinem innocentem plurimum intra illud.

Nunc vero fratres mei; ecce machinae dirutrices dispositae ad destruendum Templum, & ignis paratus ad comburendum Sanctuarium. Ecce ipsae nationes inimicae vestrae clementia commoventur erga Templum *Jehovae*, & Domum Sanctuarii, ne ipse det Sanctuarium suum in desolationem. Vos autem fratres mei, & amici mei, quare clementia non utimini in vos metipsos, ut amoveantur à vobis machinae dirutrices ne vos deleant? In quo denique tandem confiditis? Nonne duo muri jam eversti sunt? Et unus tantummodo superest? In quo deinceps fiduciam habebitis? Si dixeritis: Nos in Deo nostro confidimus. Nonne vos scitis, jam illum amplius non esse in medio vestri? Quia recessit, ut auxilietur inimicis nostris, eo quod illi honorant nomen ejus magnum, & timent illum; Nos vero praevaticati sumus in illum; & idcirco recessit à nobis Deus noster; adestque illis auxilio, & cum eis. Unde est quod dominantur in omnes gentes, & imperant omnibus terris exceptis tantum iis locis, qui nive perpetua clauduntur, aut arenis, ita ut nulla sit via illuc transeundi.

Nunc vero mihi dicite: Quænam est expectatio vestra? Et ecce Deus pavorem illorum incussit apud omnes nationes terræ, quæ illis serviunt. Et quare vos ipsi non servietis illis, & viveris, & non moriemini? An nescitis nunc illis tempus esse dominationis, & tempus magnitudinis? Nam & omnipotens dominari fecit illos super omnes nationes. Ipseque adest auxilio eorum? An etiam nescitis, jam olim ab initio
"auxi-

“auxilium ejus adfuisse *Egyptiis*, & dominari fecisse illos super universum Mundum? Tum deinde recessit ab eis, & adfuit vobis ipsis, & dominari fecit vos super omnes nationes; eratque vobiscum & cum Rege vestro? Postea tandem recessit à vobis, & dedit dominationem in manu *Chaldaeorum*, & in manu *Assyriorum*, & *Persarum*, qui dominati sunt super omnes gentes, ac etiam super vos & super Regem vestrum. Omnia enim sunt opera manuum ejus. Nunc vero dereliquit illos, & est auxilium ejus cum *Romanis*; Ipse adest illis in auxilium ab annis multis, & ecce illi dominantur super omnes populos, qui dominati fuerant ante illos.

“Si dixeritis: Quid inde lucri, quod Deus dominari fecerit *Romanos*, aut alios præter illos super Mundum? † Nonne peculium ejus, & populus ejus gens una duntaxat in terra, estque ipse populus *Israel*? Nonne pudet vos, aut erubescitis, dum talia dicitis? Nonne vosmet ipsos opprobrio, & contumelia afficitis, cum hoc sit mirabile in oculis vestris? Et quomodo vosmetipsos sapientes esse dicitis, dum admiramini super hoc? Vos ipsi scitis omnes filios *Adami* esse opus manuum Dei, & quemcunque deprimere vult, revera deprimat, & quem vult exaltare exaltat. Quamvis autem vos sitis filii *Jehovæ*, & peculium ejus; & vos ideo revera deceret dominatio in judicio. Attamen minime condemnati estis per accidens quoddam, aut per iram accidentalem, aut fortuitam, sed jure merito. Ecce recessit à vobis umbra *Jehovæ*, quia peccavistis ei, & prævaricati estis contra Templum ejus, & in sacerdotes ejus. Et quomodo confiditis ipsum ad vos levaturum faciem suam, ut auxilietur vobis, cum absconderit faciem suam à vobis, & iniquitates vestrae diviserint inter vos & inter deum vestrum? O filii mei, & fratres mei, ne tale quid cogitatis; Non enim res ita se habet.

“Nunc autem fratres mei, & amici mei, cur contenditis pugnare cum *Romanis*, cum ipsi sint dominatores nationum? Qui aperuerunt claudios aditus ad *Indiam*, & ad omnes insulas maris usque ad mare Oceani quo fit transitus in *Indiam*, & in omnes plagas Orientis, dominantur usque ad extrema terræ usque ad *ברטניאה* *Britanniam* & mare *Oceani*, & in omnem terram *סקוטניאה* *Scotnia*, quæ conclusa est in stagnis aquarum, cujus habitatores sunt populus magnus sicut *אנקים* *Anakim* seu *Gigantes* statura procera; ipsi enim sunt viri fortissimi ad equitandum & jaculatores arcus & fortes bellatores. Statim atque princeps militiæ *Romanorum* illos adiit; mox omnes congregati sunt, factique sunt turma una. Tunc deliberaverunt inire consilia reconditissima stratagematum bellicorum; & dixerunt: “Pugnemus contra inimicos nostros, & moriamur una, potius quam serviamus regibus gentium exterarum à nobis. Postea tandem venerunt ipsi Reges *Romanorum*, & subjugaverunt illos, ipsique demum serviunt eis.

“Nunc itaque fratres mei, & amici mei, cum dicitis: Moriamur simul, potius quam serviamus regibus gentium, melius est enim nobis mori, quam vivere, ne videamus malum nostrum, & malum Sanctua-

*Egyptii.**Judai.**Chaldae.*
Assyrii.
*Persæ.**Romani.*

126:

*India.**Britannia.**Scotia.**Laus Britannorum*
& *Scotorum.*

Jos De bello Jud.
VI. 10.

Jacob.

116:

Jos. 10.

Juda.

Jos. 10.

116:

" rii nostri. Interrogate, quæso, de diebus patrum vestrorum. Fuisse
 " homines liberi sine dominis, neque fuit super vos jugum gentium? An
 " nescitis, quod venit *Jacob* pater noster (pax super illum), quocum
 " erat *Jehova*, & ipse vicissim erat semper cum *Jehova*, & inclinavit hu-
 " merum suum ad peregrinandum in *Agypto* in terra alienigenarum &
 " superborum, ne moreretur fame ipse & filii ejus, & omnis possessio
 " ejus? Venit itaque in *Agyptum* cum domo sua, & cum possessione
 " sua, & cum divitiis suis; & illic fuerunt cum eo duodecim filii ejus,
 " qui egressi fuerant de renibus ejus, & peregrinatus est illic cum paucis-
 " simis viris, ut servaret animam suam, & animam omnis t familiae suae
 " ne moreretur fame ingenti illa. An nescitis, quod cum descendit *Juda*
 " cum fratribus suis in *Agyptum*, surrexit *Joseph* tanquam alienige-
 " nam se gerens erga fratres suos, & machinatus est in eos, ut adinve-
 " niret occasiones criminandi illos, quia recordabatur operum illorum
 " erga se; & invincula coniecit ex eis, & convitiatus est, & ludificavit
 " eos pro suo lubitu? Illic aderat *Juda* honoratissimus præ filiis *Jesurun*
 " seu *Reftuli*, (de cujus nomine nunc appellamur *Judei*), & potuisset
 " illum humiliare mille vicibus, si lubuisset; ille enim nesciebat ipsum
 " esse *Josephum*, & dum loqueretur cum illo; eo ipso momento, quo ira-
 " cundia & commotione percitus erat, poterat irruere in illum, erat enim
 " fortis robore, & magnanimis, & præcellens spiritu. Et quid inde mali
 " ei accidisset, si irruisset in eum [*Josephum*] tanquam in virum *A-*
 " *gyptium*, & interfecisset illum? Facile enim erat præterea interficere
 " ex *Agyptiis* ingentem numerum. Et quid hoc facinus reputatum
 " fuisset in oculis illius, à cujus ore pendent omnia? At tamen ipse non
 " ita fecit, sed inclinavit humerum suum, ut ferret jugum, & servavit *Jo-*
 " *sepho*, & appellavit eum Dominum, licet in corde suo arbitraretur il-
 " lum esse virum *Agyptium*, & humiliavit se sub servitute illius; dum-
 " modo quæsitâ ab illo obtineret. Sperabat enim cibum, ne moreretur fa-
 " me ipse & pater suus, & fratres sui, & uxores eorum, & filii, & filiae,
 " & omnis possessio eorum, & omnia quæ ad illos pertinebant.
 " Illic etiam fuit ipse *Joseph* pulcher forma, pulcher aspectu, insignis
 " specie vultus sui, prudens, sapiens in anima sua, & sustinuit servitutem
 " domus *Pharaonis*, & virorem ejus, cum cognosceret per sapientiam
 " suam, ea quæ facturus esset Deus. At vero postquam indicavit *Pharao-*
 " *ni*, illud de quo erat quæstio, tunc reputatus est in oculis ejus plus-
 " quam omnes Reges, qui degebant in terra in illis diebus. Et quamvis
 " *Joseph* esset in patrem *Pharaoni*, & dominus super domum ejus; nihil-
 " ominus tamen eo usque demisit se apud illum, ut postulaverit ab eo
 " regionem, in qua sustentaret patrem suum, & filios domus illius, tam
 " parvulos, quam majores pane in os parvulorum ingesto ipse nutrirer.
 " Et licet omnia essent posita in manu sua, hoc tamen fecit, eo quod sci-
 " ret tunc pertinere ad *Pharaonem*, & ad populum ejus regnum & do-
 " minationem. Et quomodo non omnem honorem, & magnitudinem de-
 " tulisset sermone & opere ei qui, cum esset Rex totius Mundi, dignatus
 " tamen fuerat honore ipsum afficere? Si autem tunc voluisset t *Joseph*
 " reverti

“reverti in terram *Canaan* ipse & omnis domus patris sui sine beneplacito, & consensu *Pharaonis*, quis potuisset ipsum reducere in *Aegyptum*,
 “Et revera nemo illi prævaluisset, ipse enim tunc dominabatur in terra,
 “& in ea quæcunque volebat arbitrio faciebat.

“*Benjamin* quoque, qui comparatus est *Lupo rapaci*, postquam redi-
 “tus fuit in domum *Josephi*, cum crudelitate per virum illum, qui
 “præerat domui cum dolo, & ad inventionem falsitatis, & mendacii. Qua-
 “re tunc non irruit in illum, ut interficeret eum? Ipse enim fuit etiam
 “præcellenti spiritu. Nonne vir ille præpositus domus *Josephi*, qui perse-
 “cutus est *Benjamin* & fratres ejus, tunc solus erat persequens, & si vo-
 “luissent fratres *Benjamin*, nonne interfecissent illum, & sepelissent,
 “resque prorsus incognita cuiquam fuisset? Nihilominus tamen non fe-
 “cerunt ita; eodem *Juda* sapiens, cui cognita erat in hoc Mundo, &
 “humiliatio, & exaltatio sua, reversus est ad urbem cum fratribus suis,
 “& accessit ad *Josephum*, & dixit ei, “Obsecro Domine. Locutusque est
 “ei supplicibus, & mollibus verbis, eo usque ut commota sunt viscera
 “*Josephi*. Atque tunc agnovit fratres suos. Tum deinde contigit id quod
 “contigit. Lex autem sancta narrat nobis hæc omnia, ut doceat nos
 “unumquemque debere se humiliare coram illo, ejus tempus est, ut po-
 “tatur dominatione, & potestate. Neque vero in cor alicujus ascendat
 “arbitrari *Joseph* iustum in eo peccasse, quod inclinaverit humerum
 “suum ad serviendum Regi *Aegypti*. Non enim opprobrio vertitur viro
 “sapienti, cum se demittit, ut serviat ei, cui necesse est ut serviat, quis-
 “quis ille tantum sit; eo ipso quod imperat, & dominus est.

“An nescitis, quod patres nostri servierunt *Pharaoni* in *Aegypto*? Et
 “quod etiam recordatus est Deus noster foederis sui cum patribus nostris,
 “& dignatus est educere illos ex *Aegypto*? Quapropter misit *Mosen* Ma-
 “gistrum nostrum (pax super illum,) Angelum, Legatum suum, & ele-
 “ctum suum. *Moses* autem Magister noster (pax super illum,) probe no-
 “verat *Jehovam* secum esse, & pro se; itaque se posse perdere, destruere,
 “& penitus delere, omnes adversarios suos in malum: Nihilominus ta-
 “men, ubi abiit, ut alloqueretur *Pharaonem*, qui tunc dominabatur in
 “*Aegypto*, venit cum tremore & trepidatione; eo quod noverat illum
 “esse imperatorem & dominum, licet munitus esset manu forti, & bra-
 “chio extento, cum certo felici successu. Postea vero quam ille domi-
 “nator *Pharao* aggravavit jugum suum super populum *Jehovæ*, aggressus
 “est, & succinxit se *Moses* Magister noster (pax super illum,) cum auxi-
 “lio *Jehovæ* quod sibi aderat. Et eduxit *Israel* de *Aegypto* in manu for-
 “ti, & brachio extento semper super *Aegyptum*, quamdiu induxit super
 “eos plagam post plagam, & vulnus post vulnus, cum signis & prodigiis.
 “Salvavitque illos de manu dominorum illorum, & adduxit eos ad mon-
 “tem Dei, & hæreditare fecit illos omne bonum, quia hæreditare fecit
 “illos Legem *Jehovæ*.

“Deinde venit *Jehoshua*, & hæreditare fecit *Israel* terram sanctam, &
 “hæreditate possederunt illam, & habitaverunt in ea. Transierunt tem-
 “pora calamitatum super patres nostros, quæ cognita sunt ex libris Pro-

*Benjamin,**Mosi.*

127.

Jehovæ.

Josephus De bello Jud.
VI. 10.

phetarum, usque dum coacti sunt servire Regibus *Assur* per dies multos, & etiam Regibus *Persarum* & *Chaldaeorum* servivimus servitute durissima. Postea servivimus Regibus nationum multarum. In hisce bellis magnis, modo cecidimus, modo surreximus. Nunc vero, fratres mei, dicite mihi: Quidnam opprobrii vobis erit cum tandem converteritis vos ad serviendum *Romanis*? Quinam tandem ergo vos reputamini in comparatione gentium, quæ jam serviunt illis? Nonne videtis illos dominari super inimicos vestros, & imperare iis populis qui fuerunt domini vestri, & Oscores vestri? Nonne decet vos amare eos, eo quod humiliaverunt omnes adversarios vestros in malum pro vobis, &ulti sunt ex eis ultionem vestram. Vos vero non ita fecistis, sed conversi estis contra illos in inimicos, & ideo minime nostis cognoscere intellectu vias, jura, & consuetudines hujus Mundi. Statim atque servieritis eis, tunc eritis cum illis in rebus prosperis, & bonis, neque perdetur, neque delebitur terra vestra.

Josephus seipsum
proponit exem-
plo.

117: "Ego vero tunc cum bellum gerebam in *Galilea* cum *Romanis* novoram me tandem ab iis vincendum iri, sed non poteram me ultro submittere, nam *Latrones*, qui mecum erant labem inulsiſſent gloriæ meæ, neque mihi morem geſſiſſent, timebamque ne in me irruerent, & interficerent me, si autor fuiſſem eis ſubeundi jugum *Romanorum*, & ſervientiſſis eis. Dicebam: Quandoquidem Deus probavit cor meum, & viſitavit illud, (Vos enim noſtis cor meum,) pugnabo cum illis quemadmodum potero & facere, & quoaduſque video locum evadendi ad illos, ita faciam. Cum ergo ingreſſus ſum in Cavernam cum quadraginta viris ſociis meis, qui ſe invicem trucidaverunt nulla habita ratione conſilii mei recti, tunc proculdubio periſſem, niſi adfuſſet miſericordia Dei, in quo conſiſus ſum, quique me ſapientem reddidit in accipiendo conſilio, quo adhibui induſtriam, ut evaderem ab interneſione virorum illorum, qui volebant irruere in me, & interficere me, eo quod autor illis fueram, ut evaderent mecum ad *Romanos*, poſtquam videram hoſce dies elle dies dominationis illorum, & Deum ipſum eos dominari feciſſe, per voluntatem ſuam ſuper omnes nationes. Ita enim agere ſolet cum viſitat Militiam ſuperiorem in excellis, & Reges terræ ſuper terram. Et quis potis eſt iudicio contendere cum eo? Quis eſt ipſo validior? Ecce illi hodie dominantur ſuper omnes terras, & ſuper omnes nationes. Imperant enim *Agypto*, & filiis *Assur*, & filiis *Persarum* & *Chaldaeorum*, quibus omnibus vos ipſi ſervivitiſtis, & à quibus oppreſſi fuiſtiſtis. Cum hiſ autem cæteræ gentes arant, ſeminant, metunt, plantant, & colligunt. *Romani* vero comedunt tranquilli, & quieti dum illi ſibi ſerviunt.

Macedones,

Alexander.

"Hoc iterum fratres intelligite: Si dixeritis, quod Reges *Macedoniae* dominati ſunt in omnibus locis terræ. (Et quidem revera in diebus *Alexandri Macedonis* ipſi dominati ſunt in omni terra *Indiæ*, & in omnibus dominis gentium.) At vero hodie nonne videtis excidiſſe ab eis dominationem? Quin & ipſi ſerviunt *Romanis*. Principio quidem, cum eos adorti ſunt *Romani*, ſuperbiebant adverſus illos, & inſtruxerunt

“runt contra eos aciem, pugnaveruntque, donec tandem subiecti sunt
 “*Romanis*, & facti sunt eis servi. Et ecce hodie detumuerunt à fastu su-
 “perbiæ suæ, & inclinant humerum suum sub iugo *Romanorum*.

“Quoad *Philistæos*, qui sunt è regione vestri, quique tanta superbia
 “vobiscum bellum gesserunt, & perdiderunt terram vestram, quid dicam
 “vobis, aut narrabo de illis? Nonne minimus inter principes *Romano-*
 “*rum* hodie præest toti terræ *Phistim*, & in omni dominatione eorum?
 “Et quid tandem expectatis vos? † Nostis tamen *Philistæos* fuisse fortio-
 “res vobis, & vos cecidisse coram illis, cecidisseque *Saulem* Regem ve-
 “strum. Quod si dixeritis *Davidem* unctum Dei *Israel*, deltruxisse, de-
 “levisse, depulisse, & humiliasse illos; recordamini id tunc accidisse,
 “quia oculus *Jehovæ* respiciebat vos, & revera considerabat vos oculo ad
 “oculum, impleque pugnabat prælia vestra. At hodie jam non adest am-
 “plius vobis in auxilium, quia abscondit faciem salutis suæ à vobis,
 “propterea quod peccaveritis ei. Et quisnam ex omnibus vobis novit
 “Mysterium secretum *Jehovæ*? Ubi dicit ad *Davidem* (pax super il-
 “lum,) *Cum audieris vocem incessus in summis verticibus mororum, tunc* II. Sam. V. 24.
 “*movebis te*. Ille profecto intelliget verba mea, & ordinabit ea confe-
 “rens in cordo suo. Enarrent ergo misterium verborum illorum uni ali-
 “cui ex vobis, & ponat cor suum, ut faciat consilium meum.

“Nunc itaque fratres mei, audite vocem meam, & venite ad servien-
 “dum *Romanis* per viam pacis cum fœdere, & fide, & fiducia. Multa
 “enim erit vobis gloria servire illis cum regibus *Persarum*, quibuscum
 “socii, & amici eritis sub servitute *Romanorum*. Illi enim fuerunt Do-
 “mini vestri, nunc vero eritis socii eorum. Adhuc, filii populi mei,
 “consistite vestigio vestro, & disceptabo vobiscum. Narrate mihi quan-
 “donam liberi fuerunt patres vestri, quin semper fuerit cum eis suborta
 “aliqua tempestas ex bellis nationum, & dominationibus populorum?
 “Nonne à die, qua egressi estis de terra *Egypti*, usque ad diem quo cæ-
 “pit regnare *Saul* filius *Cis* semper fuistis victores, & fortissimi, quia *Je-*
 “*hova* erat rex vester? Tunc eratis Domini; & non servi hominum,
 “sed Dei ipsius. At posteaquam tentavit vos concupiscentia vestra pes-
 “sima, & respulistis *Jehovam*, ne esset rex solus super vos, elegistis vo-
 “bis hominem, ut regnaret super vos, & judicaret vos, sicut cæteræ na-
 “tiones, quæ Reges habebant, & Judices super se, sed Judices humanos,
 “& Reges, qui essent tantummodo viri. Regnavit itaque super vos *Saul*
 “filius *Cis*, cæterique deinceps reges, & servivistis illis, & facti sunt ei
 “filii vestri servi, & optimi quique ex vobis, ministri. Tunc filix vestræ
 “charissimæ, Aromatorix, & Coquæ, & Pistrices.

“Deinde post eum Rex *David* (pax super illum) regnavit super vos.
 “Is † dominatus est multis nationibus, quæ erant circa vos, post mor-
 “tem *Saulis*. Sed & ipse vos in servitutem redegit pro sua voluntate, ita
 “ut multos ex vobis interfecerit, ut expleret concupiscentiam cordis sui.
 “Post mortem *Davidis* filii *Isai*, servivistis *Salomoni* filio ejus, (pax su-
 “per illum.) Ipse etiam dominatus est vobis pro arbitrio suo, & misit
 “manum in filias vestras, & filios vestros; & accepit ex eis, ut servirent

Philistæi.

127 :

Saul.

David.

Saul.

David.

127 :

Salomon.

Jof. De bello Jud.

VI. 10.

Reges impii.

Roboam.

I Reg. II. 11.

Reges Chaldaeorum.

Cyrus.

Reges Græcorum.

Hasmonæi.

Herodes.

Archelaus.

128.

Reges Romanorum.

Augustus.

Exemplum à
bestiis & feris.

coram se, & ministrarent ei pro suo libitu. Post eum venerunt Reges impii terræ super vos, & surrexerunt super vos, ut malum vobis inferrent. Tunc fuit initium desolationis in terra vestra, & optimus ex eis post *Salomonem*, (pax super illum,) fuit *Roboam* filius ejus; qui dixit ad vos: *Pater meus castigavit vos scuticis &c.* Et sic fecerunt cæteri Reges, qui regnaverunt post eum super vos. Pauci enim ex eis fuerunt accepti & grati *Jehovæ*. Reliqui vero corrupti, & abominabiles facti sunt, non fuit qui faceret bonum ex eis: ne unus quidem regnavit cum timore Dei. Et sic continuata est dominatio in vos Regis post Regem per annos multos, usque dum venerunt Reges *Chaldaeorum*; & migrare fecerunt vos de terra vestra in *Babylonem*, donec venerit *Cyrus Rex Persarum*, & restituit captivitatem vestram in terram vestram, neque remisit vos vacuos, sed cum argento, & auro, & divitiis, & gloria, & cum manu magna Deo, & reputata est illi ista conversio ad justitiam.

Postquam mortuus est *Cyrus*, surrexerunt adversum vos Reges *Græcorum* impii ad destruendum, ad desolandum, & ad perdendum; & pugnauerunt vobiscum, & oppræsserunt vos oppræssione magna, & jugo duro. At suscitavit *Jehova* spiritum sacerdotum suorum, sapientum & perfectorum filiorum *Hasmonæorum*, & ulsi sunt ultionem vestram ex eis; & facti estis fratres, & amici, & focii cum *Romanis*; & invaluit, crevitque amicitia vestra per annos multos. Postea tandem vos omnes prævaricati estis, & defecistis à filiis *Hasmonæorum*, qui salvaverant vos, & auxerant nomen vestrum, & elegistis vobis virum de populo ejus, cujus nomen *Herodes*, ipse est Rex, qui aggravavit jugum suum super vos. Mortuoque *Herode*, regnavit pro eo *Archelaus* filius ejus. Hic etiam durum reddidit jugum suum super vos, & defecistis vos omnes ab eo; & dixistis nequaquam serviemus ultra regibus *Juda*; sed serviemus Regibus *Romanorum*. Quæsiistis itaque servire Regibus *Romanorum* sponte vestra, & inclinastis humerum vestrum, ut serviretis *Augusto* Regi, quia ipse elementia usus fuerat erga vos, neque fuerat vobis crudelis: & servivistis ei sicut omnes nationes, quæ serviebant ei sine ullo opprobrio: & factum est vobis bonum nomen, eo quod serviretis Regi optimo.

Nunc vero amici mei, & filii populi mei, quid vobis est hodie, quod facti sitis stupidiore præ cæteris nationibus, ut sponte ruatis præcipites ad mortem, neque pareatis vobismetipsis, neque iis, qui egressi sunt è visceribus vestris? Intelligite, quæso, advertite omnia animantia prognata è terra præter vos, live ex hominibus live è bestiis, feris, reptilibus, volucribus cæli, ex omnibus piscibus maris. Et videte quod majus dominatur minori, neque ulla est confusio, aut dedecus, quod serviat majori. Taurus enim & Hædus timent Leonem, Aries & Agnus timent Lupum, Vacca & Ovis timent Ursam; Hædi timent Pardum; Accipiter timent Aquilam, Columba timent Accipitrum. Considerate etiam in feris, volucribus, & bestiis quæ timent, quod Juvenius major superbia quadam effertur supra Juvenios minores; Aries superbit ad-

versus

“versus gregem Ovium; & sic omnes bestię adversus gregem Ovium.
 “Hircus superbit adversus gregem Hædorum. Sicque omnes bestię & fe-
 “ræ majores dominantur super minores. Et quare non didicerunt filii
 “hominum à bestiis, à feris, & à volucris? Nonne Deus unus creavit
 “omnia, & dominatur in omnibus, omniaque invicem sibi connectun-
 “tur? Nonne una res stat super aliam, & res altera subest alteri, omnia
 “denique subjiciuntur creatori mundi (laudetur in æternum?) Rever-
 “tentur autem omnia in pulverem, ita volente creatore mundi (exalte-
 “tur nomen ejus.) Sumite exemplum à partibus, quibus totus componi-
 “tur Mundus, & videte, quomodo pars dominatur parti, & pars parti sub-
 “jicitur, neque indurant cervicem, ut vim inferant dispositioni natura-
 “li hujus Mundi, neque casibus aut eventibus naturalibus: Et tum ap-
 “pellabitur nomen vestrum populus sapiens. Nunc igitur † filii populi
 “mei, quandoquidem estis minores & inferiores, ne arbitremini illud
 “vobis vertendum aut ignominie aut vitio, si tandem veniat tempus
 “vestrum.

A dispositione &
 subordinatione
 rerum Mundi.

128:

“Convertimini itaque ad *Jehovam* in toto corde vestro, & vos etiam
 “dominabimini super populos pro arbitrio vestro; modo tamen ambule-
 “tis post Deum vestrum, qui sustentabit vos omni fortitudine. Neque ve-
 “ro *Romani*, qui imperabunt vobis hodie sunt natio inferior aut debi-
 “lior iis nationibus, quæ olim vobis imperitabant; sed est natio fortissi-
 “ma ab ipso cælo jussa regnare, ut dominetur super populos. Accipite,
 “inquam, vobis testimonium, & exemplum, & comparisonem à bestiis
 “& feris, quæ se efferunt, & dominantur aliæ super alias ex natura
 “Mundi, & ordine illius. Porro scitote accidentale esse filiis hominum,
 “quod major non possit prædominari minori, sed propter iniquitates
 “ipsius, quæ multiplicatæ sunt super illum; crescit ille qui ex adverso
 “ejus est, ita ut superet, & prætergrediatur illum, cogatque, ut inclinet
 “humerum ad ferendum jugum suum, fuscipiatque dominationem suam.

Romani jussu Dei
 regnant.

“Nunc denique, filii populi mei, induite vos mansuetudinem, & car-
 “pite viam, ut sitis instar cæterarum creaturarum, neque velitis affectare
 “vobis differentiam, aut diversitatem in Mundo. Accipite vobiscum ver-
 “ba mea hæc, & convertimini ad consilium meum optimum, audite me,
 “& servite *Romanis*, & vivet anima vestra, postquam vobiscum pepige-
 “rint fœdus pro sua benevolentia.

Cumque *Josephus* sacerdos locutus fuisset in auribus populi *Jerusalem*
 verba hæc, continuo levaverunt vocem suam; & fleverunt: Tum dein-
 de frenduerunt dentibus in eum, & probris, & convitiis atrocibus onera-
 verunt illum de muro. Quin & jecerunt lapides in illum, & sagittas plu-
 rimas jaculati sunt, & quæsierunt interficere illum. Ut vidit itaque *Jose-
 phus* illos non audire consilium suum, & inardare cervices suas, & ob-
 firmare pertinaciter facies suas adversum se, cepit iterum objurgare illos
 juxta verba libri hujus.

Duritia Judæ-
 rum.

CAPUT LXXXV.

Jos. De bello Jud.
VI. 13.

Increpatio Jose-
phi ad Judaeos.

Ibid.

118 : .

Psal. XLIV. 7.

Abraham.

Postquam volui mederi *Israeli* per verba consilii mei, & per com-
monitionem, & exhortationem meam optimam, neque voluerunt
audire. Tunc manifestata est iniquitas eorum dum me maledictis
persecuti sunt, & quaesierunt interficere me. *Tunc respondit Josephus, &*
dixit ad eos verba objurgationis & disceptationis, cum exprobratione &
confusione: "*O rebelles contra Jehovah!* Quid vos tandem superbia ef-
fertis, † aut in quo fiduciam habetis, cum Deus recesserit à vobis? O
vos mali & peccatores ei maxime, in quo expiabitur iniquitas vestra,
quam commisitistis in Templo ejus, ubi effudistis sanguinem innocentem
quantum quantum; neque pepercistis unusquisque amico suo, neque
unusquisque fratri suo, neque unusquisque proximo suo? At, & hor-
rendi criminis rei estis, eo quod pugnavistis in Templo *Jehovae*, & in
Sanctuario ejus, & polluistis illud corporibus vulneratorum, quos tru-
cidastis in medio ejus, & profanastis nomen *Jehovae* dum commisitistis
praelia vestra diebus sabbati, & solemnitatibus, & festis. Renuntiate
mihi, O rebelles & refractarii, nunquid patres vestri praevaluerunt ad-
versus inimicos suos gladio aut lancea, aut praelio? Nonne potius ora-
tione & conversione, & corde bono & recto coram *Jehova*, cum servie-
runt ei in toto corde suo, & tunc ipse auxiliabatur eis? Vos vero in
quo tandem creditis, cum jam non amplius nutriamini? Aut in quo
confiditis, cum jam nullum auxilium habeatis? Recessit umbra vestra à
vobis, & *Jehova* Deus vester auxiliatur inimicis vestris, et sustinet ma-
num eorum ad delendum et perdendum vos. Si in gladio vestro aut in
lancea vestra arbitremini vos erepturos de manu inimicorum vestrorum
eum, quem nolit *Jehova* eripere de manu eorum. Aperite oculos ve-
stros, et videte quid ait *David* unctus *Jehovae*: *Quia non in gladio aut*
lancea salvabit Jehovah.

"Nunc vero, O fatui, recordamini *Abrahae* patris vestri, qui genuit
vos, quo tandem modo vicit *Pharaonem Regem Egypti*, qui vim ei in-
tulera, & rapuerat de manu ejus *Saram uxorem ejus*, nili quia depre-
catus est faciem *Jehovae* per orationem, et supplicationes. Et tunc male
affecit *Jehova* spiritum *Pharaonis*, ita ut reddiderit ei *Saram* matrem
nostram sanctam, et puram, neque violatam, neque pollutam? *Abraham*
enim pater noster, (pax super illum,) jacebat super lecto suo in quie-
te, et tranquillitate, et otio, et fiducia, *Pharao* autem dominator ple-
tebatur, flagellabatur, et cruciabatur plagis, et verberibus magnis, et
pestimis, quibus percutiebat eum *Jehova* propter *Saram* uxorem *Abrahae*
patris nostri, et purissimi, eo quod concupierat illam dominator *Pha-*
rao Rex *Egypti*, et acceperat eam ad se, ut flagitium in eam commi-
teret,

“teret, ipsaque revelaret sibi abscondita sua. † At non permisit ipsi *Jehova* pro desiderio ejus revelari abscondita illius, sed contra quam quæsierat, ut illa revelaret carnem suam, ipseque flagitium committeret in absconditis illius; revelavit ipse *Pharao* carnem suam, ostendendo abscondita sua, & membra nuditatis suæ medicis, ut viderent, possentne curare ipsum. At enim quis potest curare morbum quem misit *Jehova* in hominem, aut quis cognoscit naturam ejus? Quis noverat plagam saniosam *Isaie* curari debuisse *palatha ficuum*? Aut lepram *Naamanis* sanandam esse aquis *Jordanis*? Aut amaritudinem aquæ amovendam opere ligni *Ablinthii*? Tunc ille cepit loqui cum *Abrahamo* patre nostro mollioribus verbis, & quærere ab eo precibus, ut oraret ad *Jehovam*, & depelleret à se mortem verberum illorum, & sic fecit. Postea cepit dominator *Pharao* induere illam vestibus desiderabilibus, & remittere eam cum argento, & auro, & lapidibus pretiosis. Tunc erat *Abraham* sedens in domo sua. Et ecce *Sara* venit ad illum circumdata omni genere rerum desiderabilium, & etiam decore verecundiæ suæ purior atque sanctior.

“Et quid dicitur de *Isaaco* patre nostro (pax super illum?) Cum expulit eum *Abimelech* Rex *Philistiim*; habebat secum vernaculos *Abrahamæ* patris nostri octingentos & octodecim, vernaculos scilicet patris sui domesticos, quibuscum percusserat quinque reges. Præterea habebat secum proprios domesticos, & etiam fortitudine erat præditus, ut pugnaret cum *Philistiim*. At noluit *Isaac* bellum gerere cum *Abimelecho* Rege *Philistiim*, sed fretus in multitudine mansuetudinis, ita subegit, & humiliavit eum ut coactus sit fateri se ab ejus voluntate, & arbitrio pendere Rex terræ illius, in qua peregrinabatur. Itaque posteaquam ejectus fuerat de terra eorum venerunt ad eum *Philistiim*, & supplicati sunt ei, dixeruntque ad eum bona verba, sermones pacis, statim atque viderunt cum eo esse *Jehovam*, videndo vidimus, inquit, quia tecum est *Jehova*, quemadmodum scriptum est in Lege. Et quid dicitur de *Jacobo*? Qui cum fugeret à facie *Esau* fratris sui non tulit secum quicquam, sed cum baculo suo transiit *Jordanem* sicut scriptum est: Quia cum baculo meo transivi *Jordanem* hunc. Et accepit eum sibi solum in viaticum itineris, & oratio ejus fuit tota ejus pugna; & propter orationem ejus adjuvit eum *Jehova*, cum pergeret ad *Laban*. Et cum reverteretur illinc, & ereptus fuit de manu *Esau* fratris sui, qui vexabat animam illius, ut tolleretur eam. Quin & dum reverteretur, luctaretur que vir cum illo, prævaluit ei, & principem segeffit, cum luctaretur cum ipso. Et quis posset enarrare misericordias *Jehovæ*, quæ non defecerunt; & mirabilia ejus, quæ fecit cum patribus nostris *Abraham*, *Isaac* & *Jacob* (pax super illos.)

“Et quid loquar vobis de *Mose* Pastore nostro, viro Dei, qui timuit à gladio *Pharaonis* juxta illud, quod scriptum est in lege: Quia vocavit nomen ejus *Eliezer* dicens: Quia Deus patris ejus adjuvit illi auxilio, & liberavit eum de gladio *Pharaonis*. Quando autem venit, ut liberaret *Israel* de manu ejus, & educeret eos de *Aegypto*: in quo vicit

118:1

Isai. XXXVIII.

21.

II. Reg. V. 14.

Exod XV. 23.

Isaac.

Gen. XXVI. 28.

Jacob.

Gen. XXXII. 10.

129.

Gen. XXXII. 25.

Mose.

Exod. II. 22.

XVIII. 4.

Jos. De bello Jud.
VI. 10.

Exod. XIV. 28.
& XV. 1.

Laus Orationis.

Jehoshua.

Jos. VI. 20.
119:

v. 23.

Gedeon.
Judia. VII. 16.

Arca foederis.
I. Sam. VII. 1.

Ezechias.
II. Reg. XVIII.
22. & 35.
Et XIX. 10. &
seqq.

" *Pharaonem*, & exercitum ejus? Nonne per orationem suam? Nonne
" per virgam Dei, quam tantum secum habebat, humiliavit superbiam
" *Pharaonis*, & praestigiatores ejus, & dracones eorum, & incantationes
" eorum, & cum ea percussit *Aegyptum* decem plagis? Et cum ea scidit
" mare in duodecim scissuras & semitas? Et quando accessit ad mare ru-
" brum *Pharao* cum exercitu suo, & omnibus viribus *Aegypti*, cum suis
" sapientibus, & praestigiatoribus, non pugnavit cum eis *Moses* armis, sed
" oratione sua, & precibus suis. Et mox demersi sunt *Pharao*, & exerci-
" tus ejus in abyssio multa. Tunc *Moses* cecinit Canticum & gratiarum
" actiones Deo nostro, & fortes *Aegypti* perierunt per indignationem,
" & vehementem iram. Quia quaesierant pugnare cum *Mose*, & cum
" *Israele* armis, & equis, & curribus. At *Moses* pugnavit cum eis ora-
" tione sua, & submersi sunt in mari rubro *Pharao* & exercitus ejus, ne-
" que relictus fuit unus ex eis. Tunc *Israelitae* pulsaverunt instrumenta
" musica cum cantico, & laude, & reddiderunt gratiarum actiones *Jeho-*
" *va*. Et quis ignorat orationem praeponderare omnibus instrumentis bel-
" licis? Oratio enim accelerat auxilium *Jehovae*, & salutem ejus.

" Nostis quod statim atque *Jehoshua* minister *Mosis* pertransiit *Jorda-*
" *nem*, licet ipse esset fortissimus bellator, & secum haberet fortissimos
" bellatores, non tamen evertit septem muros *Jericho* per fortitudinem, &
" bellum. Nonne † per orationem suam, & acclamationes patrum nostro-
" rum sacerdotum *Jehovae*, & per clangores eorum, qui vociferabantur,
" & clangebant tubis. Tum etiam quando anathemate percusserunt illam,
" nulla anima viva servata fuit ex eis, praeter *Rachab* meretricem, & quot-
" quot perfugerant ad illam, quia legati ejus percusserant foedus cum illa,
" & cum iis omnibus, qui reperti sunt in domo ejus.

" An nescitis orationem *Gedeonis* ipsi constituisse in salutem, cum per-
" geret cum trecentis viris, & percussit omnem multitudinem *Madian*,
" & *Amalec* & filiorum *Orientis*: Et sine oratione, & prece ejus,
" quam direxit coram *Jehova*, & sine prolatione bona quam effudit, &
" loquela quam profudit; Quid reputati fuissent trecenti viri adversus
" *Madian*, & *Amalec*, & filios *Orientis*, qui erant populus multus & in-
" gens, sicut arena quae est in littore maris in infinitum. Adverte, O
" *Bruti*, & *Insensati*. Arcam foederis *Jehovae*, quam ceperant *Philistiim*,
" an potuerunt patres nostri eripere illam de manu eorum per gladium,
" aut bellum; an potius per orationem, & preces, quas direxerunt coram
" *Jehova* *Iusti* generationis illius, reducta est Arca in locum suum?

" Videte in diebus *Ezechiae* Regis *Juda*, cum venit *Sancherib* Rex *As-*
" *sur*, & conviciabatur & blasphemabat contra Sanctuarium *Jehovae* exer-
" cituum, & ostentabat superbiam cordis sui in malum, quomodo humi-
" liatus est. An humiliaverunt illum patres nostri gladio, aut bello?
" Nonne tantummodo oratione, & precibus; quando nempe surrexit
" *Ezechias*, & ornavit se ornamento orationis, & pro clypeo induit sac-
" cum, & pro galea cinerem, & pro sagittis multam fudit orationem &
" preces, & pervenit oratio, qua supplicatus est *Ezechias* ad locum, quo
" nusquam pervenisset sagitta, et per orationem unam, quam fudit, ceci-
" derunt

"derunt centum & octoginta quinque millia virorum fortium *Sanherib* II. Reg. XIX. 35.
 "occisorum, vulneratorum, et percussorum plaga illa præter eos, qui
 "mortui sunt in pugna, cum irrueret unusquisque in focium suum, non
 "enim numerati sunt.

"Quando Rex *Juda*, Rex *Israel*, et Rex *Edom* convenerunt in unum,
 "et abierunt in terram *Moab* ad bellum, et deficiebat anima eorum præ
 "siti in deserto, in terra arida et deserta. Quid profuerunt illis + arma
 "sua, aut fortitudo? Nonne per orationem *Elisæi* Prophetæ viri Dei II. Reg. III. 19.
 "egressæ sunt illis aquæ in deserto, et torrens fluxit in solitudine?
 "Quando *Aram* bellum intulit *Samarie*, nonne oratio *Elisæi* exaudita
 "fuit in excelsu? Mox audita fuit in auribus *Aram* confusa turba, et II. Reg. VII. 6.
 "multitudo à voce currum, et hinnitu equorum, et equitum, et vocife-
 "ratione magis fugeruntque omnia castra *Aram*, quia persequabatur
 "illos sonitus folii agitati: fugiebat itaque sed nemo persequabatur.
 "Quin et oratio ipsius *Elisæi* convertit famem quæ erat *Samarie* in
 "abundantiam eo usque, ut tres modii similaginis venderentur argenteo
 "uno. Videtisne jam, O bruti, patres nostros per orationem prævaluisse
 "à sæculo, et usque in sæculum et in generatione, et generatione?

"Regrediamur jam iterum à principio, et dicamus: Nonne dum *Mo-* Mos.
 "ses Magister noster (pax super illum,) extendebat manus suas in cœ- Exod. XVII. 11.
 "lum, prævaluerunt *Israelitæ* contra multitudinem populi *Amalec*
 "propter orationem ejus. *Josua* per orationem suam solem stare iussit et Jos.
 "lunam in oculis *Israel*, et quievit Sol in *Gabaon*, Luna vero in valle Jos. X. 12.
 "Aialon eo usque, ut Sol converteret vesperam in meridiem. Itaque præ-
 "valuerunt *Israelitæ* in hostes suos per illius orationem: et nisi per ora-
 "tionem suam stare fecisset solem et lunam, nox divisisset inter *Israelem*,
 "et hostes eorum. Ipsius *Samsonis* fortissimi priusquam peccaret exaudita
 "fuit oratio, et erat ei loco fortitudinis. At postquam peccavit, cecidit
 "tanquam unus ex filiis *Adam*. Ita *Saul* Rex, nonne cum adhuc esset in
 "integro via ejus, oratio ejus illi fuit pro robore, & fortitudine? At
 "postea quam peccavit, recessit ab eo *Jehova*. *David* autem Rex *Israel*
 "(pax super illum) à nativitate sua usque ad finem suum ultimum, non
 "excidit à fortitudine sua, sed per orationem suam semper adjutus fuit,
 "neque voluit cuiquam è fratribus suis, aut filiis populi sui bellum
 "inferre, dum se persequeretur *Saul*. Et idcirco prævaluit adversus
 "hostes suos, qui convenerant, ut mitterent manum in fratres suos, &
 "terror, & pavor ejus fuit super omnes gentes. Nonne *Asa* Rex *Juda*
 "paucissimos secum habebat, quando egressus est in occursum *Chusæo-*
 "rum, & oravit ad *Jehovam* Deum nostrum, + & supplex rogavit illum:
 "dicens coram illis: *Et nos nescimus quid agamus, oculi enim nostri* II. Chron. XIV.
 "super te. Mox attendit omnipotens voci orationis ejus, & percussit de
 "exercitu *Chusæorum* multa millia. *Debra* prophetissa per orationem
 "suam fecit salutem magnam in *Israel*, & multæ præterea mulieres justæ
 "nonne per orationem suam fuerunt *Israel* pro muro salutis?

"Dicite mihi, O fatui, scitis quod fecerit *Anasias* Rex *Juda* cum
 "bellum gereret adversus *Edom*, ubi percussit eos in ore gladii, & in

Jos. De bello Jud.
VI 43.

II. Chron. XXV.
15.

v. 16.

Jos.

130.
Hyrcanus, & Aristobulus.

Antonius,
Sossus,
Herodes,
Nero.

Vespasianus.

Titus.

Josiphus.

captivitatem abduxit infantes, & viros eorum cum Idolis eorum, & venit postea in *Jerusalem*, & servivit ipse Idolis, quæ acceperat de *Edom*, & statuit illa sibi in Deos, & prostravit se coram illis, & sacrificavit victimas & suffivit, & libavit eis; dixitque ad illa: Vos salvastis me & per cultum vestrum vici *Edom*. Tum quando venit ad eum Prophetæ *Jehovæ*, & dixit: *Quare quæstivisti Deos populi, qui non eripuerunt populum suum de manu tua?* Ille insultavit Prophetæ, & dixit ad eum: *Nunquid te constituerunt consiliarium Regi?* Et Cessavit Prophetæ admonere illum, quia deliberaverat Deus ipsum perdere, sicut scriptum est in verbis dierum Regum *Juda*. Idcirco postea captus fuit tanquam vulpes in eo bello, quod gessit cum *Joas* Rege *Israel* in *Beth-semes*, & tunc ascendit *Amasias* comparatus cum spina, & *Joas* cum quercu?

Et quidem omne malum, quod venit ad nos à diebus nostris à sæculo, & à principio per manus nostras, venit nobis, quia justus est *Jehova* Deus noster super omnia opera sua, quæ fecit nobiscum. Neque malum intulerunt nobis inimici nostri quale nobismetipsis nos intulimus. Nonne vides nationes accepisse in *Babylonem* vasa desiderabilia Sanctuarii nostri, deinde illa retulisse ad nos de *Babylone* cum munditia, & sanctitate? Sed nos polluimus hæc vasa desiderabilia Sanctuarii, & Templi sanguine innocenti, quem effudimus in infinitum in medio Templi, & addidimus peccata super peccata nostra, & corripimus Legem operibus nostris. *Quis enim adduxit Romanos in urbem Jerusalem à principio, nisi Hyrcanus & Aristobulus, qui ab invicem divisi sunt, & prævaricati sunt unusquisque in fratrem suum, & per malitiam suam, & per odium suum mutuum adduxerunt Romanos in Jerusalem?* Et quis adduxit *Antonium & Sosium principes Romanorum in Jerusalem, nisi Herodes*, quando bellum gessit cum *Hasmonæis*? Et quis advocavit *Neronem Cæsarem*, ut regnaret super vos? Nonne vos ipsi advocastis illum? Nunc autem, quare rebellatis contra *Jus Cæsareæ* dignitatis? Si dixeritis principem militiæ *Romanorum Idumæum* oppressisse vos. Nonne vestrum erat introducere illum, quemadmodum decet *Cæsarem*, neque rebellare contra *Romanos*, & bellum gerere cum illis? Si vero dixerimus, vos rebellasse contra *Neronem Cæsarem*, propterea quod male tractaverit vos

Et quare rebellastis contra *Vespasianum Cæsarem*, qui est vir misericordiarum, quique nusquam vobis mali quicquam fecit? Et quare non habetis pacem cum filio ejus, ut feratis jugum ejus super vos, sicut ceteræ nationes ferunt jugum ejus & vivetis, & non moriemini? Nonne vos cognoscitis ejus clementiam erga vos? Et cui magis debuisset malum inferre, quam mihi? Qui levavi gladium contra *Romanos*, & occidi ex eis vulneratos absque numero, & licet hoc minus lubens fecerim; feci tamen, quia vos misistis me ad bellum gerendum in *Galilea* in *Jotapata*, illucque veni, & pugnavi totis viribus meis, & occidi de *Romanis* plurimos, donec tandem obruerunt me *Romani* lapidibus fundæ jactis, & sagittis circumfoderunt me, & igne ardenti. At ego firmiter adhuc

“adhuc persistebam adversus illos in praelio meo, & occidi ex eis plurimos manu mea, & dimicabam adversus illos in praelio, & occidi ex eis plurimos manu mea, & dimicabam à fronte & à tergo. Nihilominus tamen non retribuerunt mihi malum. Et ecce ego, ut fatear recondita cordis mei, saepe quæsi ad eos perfugere, antequam me comprehenderent sed non potui; quia reverebar socios meos peccatores, qui mecum erant, ne irruerent in me, & interficerent me, & periissem + inultus. Nunc autem gratias ago *Jehovæ* hac vice pro omnibus vicibus, dum recordor operum misericordiarum ejus erga me, cum propter omnia bona, quæ mihi contulit, tum propter hoc beneficium, quod mihi largitus est, neque permisit me esse vobiscum in pessimo facinore quod patraatis, quando trucidastis justos justissimos, neque me participem fuisse cum hominibus perditis, quales estis vos, ad effundendum sanguinem innocentium, & mundorum in Templum *Jehovæ*, quia si fuisset vobiscum illic, fors mea cecidisset in malum, & periisset spes mea dum periit spes vestra, ita ut non peperceritis animabus vestris, et dura sit cervix vestra in laqueum vobismetipsis.

“Nunc autem videte malum vestrum esse maximum, eo quod *Jehova* non sit in medio vestri, quia propter bella, quæ geritis unusquisque cum fratre suo, *mox brevi siccatae sunt apud vos aquæ Siloe. At vero in castris gentium, quando congregatae sunt contra vos, ecce aquæ Siloe redundant, & fluunt instar torrentis, & fluvii magni pleni super omnes margines suos. Vos itaque rebelles iterum, & refractarii, Popule stulte, provocastis iram Dei Israel, vos trucidastis unusquisque fratrem suum in medio Templi Jehovæ. Et quomodo Majestas gloriæ Jehovæ habitaret vobiscum, O Rebelles & Homicidæ, dicite mihi: An nescitis occasione facti Core, & congregationis illius, dixisse Jehovam ad Moysen: Recedite de medio congregationis hujus. Moxque ignem consumpsisse eos in momento? Vos vero addidistis Apostasiam, quia nulla est apud vos clementia, & destruitis Templum Jehovæ propriis manibus vestris, & immittitis Incendium in ædificium nostrum sanctificationem, quod ædificaverunt Reges illustres, & Prophetæ sancti in nomine Jehovæ Dei Israel gloriosi, & terribilis. Vos manibus vestris corripistis omnia, neque pepercistis Sanctuario Jehovæ, neque filiis vestris, neque filiabus vestris, neque uxoribus, neque infantibus vestris, ne iretis in captivitatem cum opprobrio, immunditie, & sceditate.*

“Porro quamvis ego sim in castris *Romanorum*, tamen reputor idem, ac si essem vobiscum, quia ecce nunc uxor mea dilectissima, charissima vobiscum est, uxor nempe juventutis meæ est, neque respuo illam, & licet filii ex ea non sint mihi, + nihilominus illam diligo plurimum, cum sit ex familiis nobilissimis, & optimis populi Dei, & populi virorum. Quin & pater meus & mater mea infelices, pauperes, sancti, senes provecti in diebus apud vos sunt. Nam & pater meus est natus centum & trium annorum hodie. Mater vero mea octoginta & quinque annorum est hodie. Ego vero paucos, & malos, et per varias tribulationes, et ærumnas sexaginta & quatuor annos exegi, et nondum attigi

130:

Aquæ Siloe siccatae in Jerusalem.

Instar fluvii abundant in castris Romanorum. Ibid.

Num. XVI. 26.

Uxor Josephi.

130:

Pater & mater ejus in Jerusalem.

Ætas eorum.

Ætas ipsius Josephi. Confer. cap. 15. supra fol. 291.

7. de bello Jud.
VI. 13.

Conditiones pa-
cis proposuit.

Judai per contu-
maciam suam
differunt tempus
Redemptionis.

Votum Josephi
pro Redemptione
de Israelis.

terminum, qui postulet mortem juxta viam naturæ; Atqui non est in electione sine voluntate, neque in voluntate sine electione. Ego primogenitus sum patri meo, et aperui vulvam matris meæ. Tunc fiet, (si non veri visi fuerint sermones mei in oculis vestris, ne dicatis me per dolum clamavisse in auribus vestris hæc verba, vosque audivisse consilium meum, neque tamen justificata fuisse verba mea de fœdere et pace, quæ ad vos perlata est ex parte Domini nostri Titi filii Domini nostri majoris ipso, *Cæsaris* scilicet) ut vos interficiatis istuc patrem meum sanctum, matremque meam sanctam, ac etiam uxorem meam delideratissimam dilectam, & charissimam occidatis, quin & me ipsum non vere patiamini. Juro enim per *Jehovam* Deum nostrum, me traditurum animam meam in manus vestras ut faciatis mihi quod bonum erit in oculis vestris. Nunc vero audite me, et vivet anima vestra; Esto sanguis patris mei, et matris meæ, et uxoris meæ vobis in arrham, et pignus, quin et meus sanguis sit cum illis. Exeant seniores urbis ad me, & cum illis accedam ad Dominum nostrum *Titum*, ut ipse statuatur nobis juxta imperatum patris sui *Cæsaris*, qui dominatur in omni dominatione *Romanorum*, & percutiam fœdus inter nos, & illos pro vobis omnibus, & scribam *Librum Fœderis* in veritate & fiducia tam pro magnis, quam pro parvis ex vobis. Si forte, quemadmodum gavissus est *Jehova* super vos usque nunc, ut perderet & deleret vos, eo quod obdurastis cervicem vestram, ne inclinaretis humerum vestrum ad ferendum jugum *Romanorum*, cum tamen voluntas *Jehovæ* sit, ut dominentur in omnibus finibus terræ; sic gaudeat *Jehova* super vos ab hoc ipso die, & deinceps bene facere vobis, & curare contritiones vestras; propterea quod confessi fueritis ei, & tandem videritis, quod dominatio pendet ab ore ejus, & quemcunque voluerit humiliare, humiliat, & quemcunque voluerit exaltare, exaltat. Nam quamdiu vos perfinaciter obstitistis per turbulentiam vestram, ne sineretis *Romanos* dominari super vos, provocastis ad iracundiam *Jehovam* super vos. Imo etiam in causa estis cur differatis terminum *Redemptionis* vestræ, & longius amoveatis salutem, quæ manet semen vestrum post vos. Postquam enim egressum est verbum ex ore Regis Mundi, ut migremus in civitatem ex merito peccatorum nostrorum, tunc terminus hujus migrationis nostræ nulli cognitus est præterquam ipsi soli.

O utinam jam cito transissent dies *Migrationum* nostrarum, & anni *Dispersionum* nostrarum, quotquot futuræ sunt. O utinam transierit super nos dies ille, quo debet fieri *Transmigrationis*, & accederemus tandem hodie ad tempus *Redemptionis*, & salutis, quæ cognita est Deo nostro, cognita, inquam, ab illo secundum judicium suum super nos. Omnibus autem diebus, quibus percutit nos propter perversitatem cordis nostri, & quandiu non confitemur, neque morem gerimus voluntati Dei nostri, ut impleat beneplacitum suum, ita ut subsimus dominationi quemadmodum ille decrevit; ecce nos in angustia & gemitu sumus. Dies vero illi, qui transeunt super nos non veniunt in rationem dierum termini *Transmigrationis*, ad quem perventuri sumus. Non enim

"enim incipiet super nos *Transmigratio*, nisi ab eo die quo *Jerusalem* A quo tempore incipiet captivitas.
 "subjicienda est dominationi in manu inimicorum nostrorum, quatenus
 "illa dominatio, ubi desinet, erit principium regni *Israelitarum*, & do-
 "minationis eorum. Nunc vero, fratres mei, meum fuit proponere pro
 "vobis quod bonum visum est in omnem partem & modum; vestrum est
 "eligere. Qui vult audire, audiat, qui vult cessare, cesset.

Peroratio.

CAPUT LXXXVI.

Cum ergo audisset populus verba *Josephi* Sacerdotis, *fleverunt plurimum*; inclinatum enim erat cor illorum ad sermones optimos, quos locutus fuerat ad eos *Josephus* cum vociferatione, & precibus, & gemitibus, & lachrymis defluentibus. Flevit itaque populus Populus flet fletu magno.
 flu magno admodum. *Eodem temporis momento* Titus captivos dimittit. *jussit Titus Romanos* Commiseratio Titus. *mittere omnes Judæos servos quotquot habebant penes se, & abduxerant* Ibid. cap. 12. 131.
in Captivitatem, liberos in Jerusalem, & ipse persolvit pretium redemptionis servorum dominis eorum, incaluerant enim viscera Latrones claudunt portas ne quis possit exire. *Titi* Fames. *commota sermonibus Josephi* Sacerdotis audito optimo consilio, quod illis dederat & idcirco clementia usus est [†] erga illos. *Et quidem summopere optabat plebs infima exire ad Titum, & pacem inire cum illo juxta consilium Josephi, sed astabant Simon, Eleazarus, & Jochanan principes Latronum, & præposuerant viros fortissimos ad portas dicentes: "Quicumque egredietur de Jerusalem, ut transfugiat ad Romanos, percutite ipsum in ore gladii. Et sic faciebant milites latronum cuilibet volenti exire de Jerusalem, interfeceruntque multos ex Israel, & ita oclusa fuit Jerusalem, ut nemo neque exiret, neque intraret.*

Interea fames ingravescebat in Jerusalem, & perscrutati sunt Latrones domos, & penetralia, & horrea, quæ pertinebant ad habitatores Jerusalem, ut invenirent escas ad victum necessarias. Si quis autem paterfamilias prohiberet eos, ne perscrutarentur domum suam ad victum querendum, statim percussus moriebatur. Et sic faciebant Latrones omnibus civibus Jerusalem, donec tandem victus consumptus fuerit, & omnino deficeret in urbe. Tunc ceperunt habitatores Jerusalem colligere sterces, & finum ad comedendum, ita ut caderet, & moreretur populus multus ex habitatoribus Jerusalem propter ingentem famem. Et qui invenerat pro victu herbam & gramen, aut olus, aut murem, aut serpentem, aut reptile quoddam ex reptilibus, hic appellabatur salvatus, eo quod invenisset cibum ad manducandum, quo sustentaret animam suam; erat enim vehementer fames. Qui habebat triticum absconditum, & occultatum apud se verebatur molere, aut depserere, aut coquere propter malitiam Latronum, ne innotesceret Latronibus, & raperent à se. Itaque comedebant triticum siccum, & crudum in quolibet secreto cubiculo, in abscondito. Ipsi
homines

Jos. De bello Jud.
VI. 13.

Ibid.

131 :

Crudelitas Romanorum.

Cap. 12.

Similis Crudelitas Latronum.

Titus prohibet ne interficiantur ii qui egrediuntur ex urbe.

Titus iterum alloquitur Judæos.

131 :

Convicia Latronum in Titum.
Ibid.

homines filii divitum Jerusalem eripiebant sibi invicem cibum de manu; pater rapiebat filio, & filius rapiebat patri, mater filia, & filia matris. Si quis ex eis extra portam egrederetur, dum non videbant eum Latrones, aut descenderet noctu de muro ad colligendam herbam extra urbem pro victu suo, interficiebant illum Romani, statim ut inveniebant, & de medio tollebant. Crescebat autem malum hoc eo usque, ut populus comederet omne genus reptilium terræ à mure usque ad araneam, & ad serpentem, & mustelam, & busonem. Unde multi moriebantur morbo contagionis † ex fame in populo, populusque moriebatur, nec erat qui sepeliret. Si forte inveniretur in Jerusalem cadaver equi, aut cadaver cujuslibet bestię, multi ex Israel inter se pugnabant, & mortui corruebant, dum pugnarent super cadaver bestię, aut super cadaver feræ, quemadmodum corvi famelici à diebus multis.

Quando aliqui ab urbe exibant cum uxoribus, & filiis, & filiabus, & parvulis suis, ut invenirent herbas ad colligendum unde sustentarentur, Romani, qui illos inveniebant, jugulabant natos eorum, & dicebant: "Jugulemus hos parvulos, ne adulescant, & successu dierum pugnent nobiscum, sicut patres illorum. Idcirco Romani trucidabant infimam plebem, quotquot exibant ab urbe, & suspendebant illos ad arbores ex adverso portæ Jerusalem. Sicque faciebant Romani quotidie. Pervenitque numerus occisorum, & suspensorum ad quingentas animas. Idem etiam faciebant Simon, Jebochanan, & Eleazarus, iis omnibus, quos capiebant ex cohortibus Romanorum, postquam illos per insidias circumvenerant. Eodem modo animadvertabant in eos, qui quærebant exire, ut perfugerent ad illos; jugulabant enim eos, & cadavera suspendebant super murum ex adverso Romanorum, si forte propter illos Romani misericordia moverentur super Judæos, quos comprehendebant. Fuitque numerus suspensorum per manus Latronum quingentorum virorum, tot scilicet numero, quot suspendebant Romani ex Judæis. Itaque Titus præcepit omnibus viris exercitus sui dicens: "Quicumque interfecerit aliquem ex iis, qui egrediuntur de Jerusalem, morietur. Et quidem fecit ita Titus, quia flagrabant viscera ejus super Israel.

Propterea vero nihilominus non cessabat Titus loqui ad cives Jerusalem bona verba, at etiam deprecabatur illos. Accessit itaque adhuc propius ad murum, & alloquutus est illos in hæc verba dicens: "Audite, quæso, consilium Josephi, & venite ad me, & vivetis, & non moriemini. Parcite populo vestro, & quare enecatis illum fame, & siti & obfidione, & angustia, & rerum omnium penuria, præter internecionem gladii Romanorum, quæ vos devastat, & præter ipsam † internecionem gladii vestri uniuscujusque in fratrem suum. Quæ verba Titi cum audissent Latrones, succensus est furor eorum, & æmulati sunt facere malum super malum, & obfirmare cor suum, ut essent crudeliores in populum Jebœ, & conviciabantur, & blasphemabant adversus Titum ad irritandum illum, & provocandum ad indignationem, ne ultra loqueretur ad populum tales sermones; Populus enim jam minus timebat Latrones, dum illi dicerent: "Melius est nobis mori fame, & incendio liberi pro

"Sanctua-

"Sanctuario *Jehove*, & pro Templo ejus, quam ferre jugum *Romanorum*
 "super nos. Quid autem proderit nobis adhuc paululum temporis ex
 "diebus paucissimis vivere, ut videamus perditionem Templi Dei no-
 "stri? Nonne melius est nobis mori in angustia hac, ut perveniamus ad
 "lucem, quæ est in lumine vitæ æternæ, & ad requiem horti *Eden*?
 Quod cum vidisset *Titus* jussit admoveri Arietem dirutorem muro, ad
 arietandum illum, & destruendam fabricam ejus, ut liberaret miseros il-
 los captivos de manu *Eleazari*, *Jehochananis*, & *Simonis* principum *La-*
tronum, atque interficeret ipsos *Latrones*. Cum autem jam admoverent
 Arietem ad quassandum murum.

Illic forte aderat juvenis quidam de viris *Titi* in exercitu Romano-
 rum nomine *נומנין* *Nomogenim* filius *אטיורי* *Atiori* Macedonis, Comagenus.
Antiochus.
 oriundus à regibus Græcorum, veneratque ad auxilium *Titi* ex impera-
 to, quod per literas ad eum miserat pater ejus (*Titi*), qui dominabatur
 super omnes dominationes terræ, *Vespasianus* scilicet *Cæsar* magnus. Temeritas cujus-
dam juvenis Re-
gis Macedonis.
 Porro hic erat celer pedibus, & fortis robore, sed judicii expertus. Locutus
 est itaque Rex ille juvenis, & dixit ad *Titum*: "Miror equidem, &
 "obstupesco de ingenti multitudine militum tuorum, qui prævaluerunt
 "ad subjugandas omnes nationes terræ. Quare jam tantas movent machi-
 "nas, atque accingunt se, neque oppido tantam adhibeant fortitudinem
 "ad interficiendos omnes *Judeos*, quotquot inveniuntur hic astantes foris
 "supra murum? At *Titus* risit ad verba Regis illius juvenis Græci, &
 subiannavit eum dicens: "Ecce-quandoquidem talia tibi in mentem ve-
 "nerunt ut loquereris, quare tamen non accingis temetipsum, & aggredieris
 "cito facere quemadmodum locutus fuisti; Quid ergo miraris? Quin
 "stringis gladium tuum, & ostendis fortitudinem tuam adversus illos?
 Tunc succinxit se Rex ille juvenis, & vocavit omnes suos *Macedones*, &
 accessit, commisitque prælium cum sagittis, & arcu & lanceis contra *Ju-*
deos. At *Judei* obfirmaverunt facies suas adversus *Macedones*, & per-
 cusserunt eos, qui erant extra murum plaga magna. Percusserunt quoque
 eos, qui stabant juxta murum. Mox aggressi sunt percutere *Macedones*
 ipsos, viros scilicet Regis juvenis Græci magna plaga, ita ut ceciderint
 omnes vulnerati coram *Judeis*, neque relictus fuit vel unus è *Macedo-*
nibus. Rex autem juvenis Græcus evasit solus (erat enim celer pedibus)
 & reversus venit ad *Titum*. 13199

Porro ille Rex juvenis Græcus erat de semine *Alexandri* Macedonis
 Regis magni, qui dominatus fuerat in omni terra, & à quo exagitatz
 fuerant omnes nationes & gentes. Tunc *Josephus* Sacerdos dixit ad Re-
 gem illum juvenem Græcum abnepotem *Alexandri* Macedonis coram *Ti-*
to: "Nunquid non indicabis mihi quisnam tandem sis O Rex? Qui re-
 "spondit: De semine *Alexandri*; & ego decimus sum à filiis filiorum
 "ejus. Respondit *Josephus*: "Equidem veritas tecum est, cum dicis te
 "esse de semine ejus; quod facile dignoscitur ex robore cordis, quod in
 "te deprehenditur: Verum scias velim necesse esse robur illud cordis
 "fortitudinem habere sibi comitem, & quisquis intendit se comparare, &
 "similem dicere *Alexandro*, & fortia facta gerere instar illius, operæ præ-
 E e e tium Fortitudo A.
lexandri Magni.

Jof. De bello Jud.
VI. 12.

Oxidraça vide
Curs.

131.

Fortitudo Davi-
dis.

II Sam. XXI. 16.
& 17.

tium est, ut sit fortis, quemadmodum ille fuit; & tunc pugnet cum gente robusta quales sunt filii *Israel*, filii populi mei. Nos enim scimus *Alexandrum* venisse noctu in quandam urbem solum, & adnota-
“ scala ad parietem muri descendisse intra urbem, tum percussisse solum
“ habitantes urbis tota nocte. Deinde mane facto viri exercitus ejus au-
“ dientes vocem ejus, rogaverunt illic astantes, quanam esset vox rumul-
“ tus illius in urbe? Dixerunt qui rem noverant: Rex *Alexander* est in
“ medio urbis. Mox cucurrerunt fortis exercitus illius, & perripus
“ & vectibus valvarum urbis intraverunt in civitatem, & liberaverunt *A-*
“ *lexandrum* Regem suum.

“ Sic *David* Rex noster fortiter se gessit solus in praelio contra *Gigantes*
“ quemadmodum *Alexander* solus fortiter se gessit in praelio quando pu-
“ gnabat intra urbem. *David* itaque Rex abiit solus in castra *Gigantum*,
“ cumque audivisset *Abisai* frater *Joab* filius *Sarvie*, pugnare scilicet
“ *Davidem* in castris *Gigantum* (Rex enim *David* jam percutiebat *Gigan-*
“ *tes*. Venit autem unus ex eis, & convertens se retro post *Davidem* vo-
“ luit percutere illum. Dumque levaret manum suam, ut percuteret)
“ cucurrit *Abisai* frater *Joab*, & clypeo suo excepit idem illatum *Davi-*
“ *di*. Mox *David* convertit faciem suam, & percussit *Gigantem* illum,
“ qui mortuus est. Porro scimus, quod *Alexandrum* de manu civium ur-
“ bis contra quam solus pugnabat, liberaverunt iniquitates civium illius
“ urbis, ut scilicet urbs ipsa traderetur in manum ejus. At vero *Davidem*
“ Regem nostrum libera vit lux spiritus Sancti, qui ipsum semper circum-
“ stabat imo & inhabitabat. Te quoque, O juvenis *Græce*, qui domina-
“ ris in *Macedonia*, liberaverunt te ne moreretur intra *Jerusalem* per ma-
“ num *Judeorum*, iniquitates habitatorum *Jerusalem*, ut sis illis adhuc
“ in laqueum. Scias velim itaque, O juvenis *Græce*, *Romani* non ex de-
“ bilitate manuum hactenus cessasse oppugnare *Judeos*, sed ex sapientia
“ & solertia. Ita nempe rem gesserunt *Romani* quatenus committendum
“ eis erat bellum cum gente valida, & forti, de cujus hodie fortitudine ex-
“ perimento non nihil cognovisti; & tu posthac de illa poteris narrare
“ interrogantibus.

CAPUT LXXXVII.

Ibid.

Johananis in-
dustra.

131.

Postea *Titus* divisit omnem exercitum suum in quatuor partes, &
distribuit illas in circuitu muri. Tum direxit quatuor *Arietes* va-
lidos ad quatendum eis murum in circuitu. Direxerunt itaque
“ *Arietem* primum, & exercebat illum ad arietandum ab angulo *Turris*
“ *Antonice*. Longitudo hujus erat triginta cubitorum. Ipsa autem nocte
“ egressus est *Johananis* princeps *Latronum* & cum militibus suis, & suffo-
“ cis terram infra rotas plausitorum, quæ valebant *Arietem*, (Namque
omnes

omnes Arietes ferrei dirutores, quos secum adduxerat *Titus* contra *Jerusalem* erant Arietes plaustrales, & singuli habebant caput rotundum, & obtusatum, collum vero densum, neque ulli ex eis prominebant cornua, præterquam duobus Arietibus palorum, quos illic adduxerat, illique habebant cornua secundum consuetudinem Arietum palorum, uti docuimus, ubi supra de Ariete.) *Deinde posuerunt* sub rotis illis tabulas ligneas illas *pice, bitumine, naphtha, & sulfure*; tum super illos induxerunt pellem picis, bituminis, & sulfuris, tæxeruntque eos hac pelle; tandem dimiserunt ignem tabulis, & ex tabulis serpens ignis succendit pedem Arietis *Romani*. Interea qui custodiebant Arietem dormiebant super plaustris, quibus vehabatur Aries, neque facinus *Latronum* cognoverunt, nedum suspicari sunt; erant enim sepeliti somno. Statim atque flamma ignis corripuit pedes Arietis, *Aries ipse ruit* super custodes, qui mortui sunt.

Aries succensus.

Territa sunt autem omnia castra *Romanorum*, & dixerunt: "Non possumus ultra oppugnare hanc urbem *Jerusalem*, combusserunt enim omnes machinas dirutrices, quas habebamus nobiscum, ut arietaremur muros, & quibuscum subjugavimus omnia regna. Nunc vero ex quinquaginta arietibus ferreis, quos adduxeramus, tantum supersunt nobis tres Arietes dirutores ex Arietibus plaustrorum, & quid tandem agemus? Quando *Latrones* illos etiam tres combusserint? Quomodo quatiemus adhuc murum? Et qua ratione oppugnabimus urbem hanc, quæ absumit nos? Quia ex Arietibus palorum duo tantummodo nobiscum sunt? Et quomodo poterimus instaurare bellum adversus urbem hanc cum Arietibus palorum? Nonne memoria tenetis, id quod fecerunt nobis milites *Josapate* circa Arietes palorum, quibuscum adversus eos pugnavimus. Porro *Latrones* audiebant sermones eorum ex adverso muri, & desupra murum; subsannabantque illos principes *Latronum*, & vociferati sunt ad eos cum cachinno, & risu propter hæc verba.

Perturbati Roman.

Latrones conviciantur.

Iratus est autem vehementer *Titus* propter cachinnum, & ignominiam. Jussit ergo instrui tres Arietes plaustrorum, qui supererant de quinquaginta Arietibus, quos pater suus adduxerat *Roma*. Instruxerunt itaque, & statim inveniunt tres Arietes illos in locum Arietis exusti, quem combusserant *Judei* ex adverso parietis muri, & direxerunt illos in parietem muri. Quod cum fecissent *Romani*, quatuor ex dilectis juvenibus *Judeorum* simulati sunt, & pleni zelo pro Templo *Jehove* dixerunt ad invicem: "Cedo, devoveamus nos sponte *Jehove* Deo nostro; & faciamus nobis bonum nomen hodie. *Hæc sunt autem nomina juvenum illorum, qui omnes ex electis juvenibus Judeorum. Primus ex eis, & numero, & fortitudine* *TOPHATH* *Tophathus Galileus, secundus* *MEGARUS* *Megarus ex Hethon, tertius* *JORMINUS* *Jorminus Samaritanus, quartus denique* *ARIUS* *Hierosolymitanus. Hi quatuor succinxerunt se armis suis, & egressi sunt in exercitum Romanorum, qui astabant juxta tres Arietes ferreos reliquos dirutores murorum, & deliberabant inter se quomodo arietarent cum eis murum *Jerusalem*, & quem angulum impeterent. Tunc impleta sunt corda eorum ira, zelo, indignatio-*

132 :

Tres alios Arietes instaurant Romani.

Tophath, Megarus, Jorminus, Arianus. Quatuor juvenum Judæorum audacia.

Jos. De bello Jud.
VI. 12.

ne, & exardescencia; *perrexeruntque illi quatuor sine pavore, aut metu, aut timore contra exercitum Romanorum, qui astatat juxta Arietes dirutores, quemadmodum aliquis ambularet inter ancillas suas sine trepidatione; & percusserunt viros, qui stabant in circuitu Arietum dirutorum, cæteris in fugam coniectis.* Et dum duo ex illis fugabant omnes, qui propius accedere volebant ad Arietes, ut adessent auxilio, innumerique *Romani nitebantur, & instabant totis viribus adversus illos. Duo alii juvenes Hierosolymitanus scilicet, & Samaritanus linebant ligna Arietum materia seu linimento combustibili, tum immiserunt ignem; ac statim ignis combussit ligna arietum dirutorum. Interea juvenes illi firmiter consistentes in situ vestigii sui non permiserunt manum cujuscunque Romano- rum propius accedere ad extinguendum ignem; donec combusti sunt pedes Arietum. Mox corruerunt Arietes in terram. Romani vero jaculabantur in eos sagittas à longe, & lapides, & arma nociva instar imbris infinitum: timebant enim propius accedere ad illos, cum cognoscerent robur fortitudinis eorum. Illi enim quatuor tantæ erant fortitudinis, ut unus ex eis adversus mille faciem suam non converteret; quatuor autem simul adversus decem millia faciem suam non converterent. Tuncque Romani, qui stabant juxta Arietes ad eos custodiendum, erant tria millia militum, neque suberat eis cogitatio, quatuor istos juvenes commemoratos ad aliquid moliendum adesse. Itaque Romani adnitebantur, & totis viribus conabantur jaculari à longe arma nociva in juvenes illos, ut fugarent eos de loco vestigii sui, dum accederent ipsi ad restinguendum ignem, & eripiendos Arietes ab incendio, quocunque modo possent. At juvenes Judæi neque moti sunt, neque abierunt de loco suo, & de vestigio suo, donec penitus consumpta essent omnia ligna arietum, neque quidquam ex eis superesset præter ferrum. Illi enim juvenes erant fortissimi bellatores, unus ex eis persequabatur mille, & duo ex illis non fugiebant à facie myriadis.*

Titus accersit ad
suorum auxi-
lium.

Latrones fugant
Romanos.

Decem millia
Romanorum caesi.

933.

Romani Judæos
pro vocant ad
pugnam.

Interea Titus, qui erat in castris, audivit malum, quod patrauerunt quatuor juvenes illi fortissimi; & cucurrit ipse, & omnis exercitus ejus, ut eriperent Arietes ab igne, & comprehenderent juvenes istos, sed nec potuerunt. Egressi sunt enim in eos Simon, & Jebocanan, & Eleazarus principes Latronum, & milites eorum cum illis. Remansit autem Eleazarus ad portam illam, Simon vero & Jebocanan vociferati sunt vociferatione belli, & fugaverunt illos, ne accederent ad Arietes combustos, & servaverunt quatuor illos juvenes ne morerentur per manus Romanorum, qui undique circumvenerant illos, & dividebant inter eos, & inter urbem Jerusalem ita ut non potuissent reverti ad urbem. Sicque non mortui sunt quatuor illi juvenes in hoc prælio. Plurimi autem ceciderunt in prælio ex Romanis militibus, ita ut Titus numerum illorum esse decem millia virorum cum quingentis cognoverit.

Tunc congregatæ sunt omnes copie Romanorum, ut una pugnarent contra Judæos; jamque prælium recrudescibat, & acrius fiebat inter eos. Tunc accesserunt prope murum Jerusalem, uti jaculantes sagittas, id est, spatio jactus sagittæ ab arcu missæ, & clamaverunt adversus Judæos, dixeruntque.

runque ad illos: "An juvenci, aut hædi, aut hirci estis, quia vultis pug-
 "nare de muro, & comprehendi in medio urbis, quemadmodum com-
 "prehenduntur juvenci, hædi, & hirci in medio Caulæ, seu septi, quod
 "fabricatum est illis. Si vos fortes estis, & revera fortitudo apud vos
 "est, egredimini ad nos, & in plano loco ostendite vos coram, &
 "videamus, quænam sit fortitudo vestra. Verum eligitis fures ex vo-
 "bis, qui egrediuntur noctu ex improvise, aut aliquando interdum ad
 "percutiendum *Romanos*, qui custodiunt machinas bellicas, quique feli-
 "guntur ex castris *Titi* propter debilitatem. Vos autem rapitis ex illis,
 "sicut rapiunt lupi de ovili, moxque fugitis in urbem tanquam lupi, qui
 "fugiunt ad sylvam. Si habetis fortitudinem, Ecce nos hic astamus; exi-
 "te ad nos, & consistemus adversum vos, vosque adversum nos pari u-
 "trinque numero, & videbimus, qui futurus sit tandem finis vester. Quæ
 "verba cum audiissent principes *Latronum* dixerunt ad viros bellatores,
 "qui erant in *Jerusalem*: "Quis ex vobis sponte se devoverit mihi, ad
 "egrediendum contra canes istos, ut ostendat illis fortitudinem suam pro
 "gloria Sanctuarii *Jehovæ*? Et expergefati sunt, & devoverunt sponte
 "ex illis quingenti fortissimi, & egressi ad *Romanos* ex improvise, percuss-
 "erunt ex eis octo millia virorum fortissimorum cæteris in fugam coniectis
 "procul à vicinia urbis. Itaque cognita fuit *Romanis* fortitudo *Judeorum*
 "in die illa; erant enim illic quadraginta millia virorum bellatorum; *Ju-*
 "*dei* vero tantummodo quingenti viri, occideruntque ex eis octo millia,
 "cæteris fufis, & fugatis. Et ex *Judeis* ne unus quidem cecidit, neque po-
 "tuerunt ultra *Romani* consistere adversus exercitum *Judeorum* cum gla-
 "dio, quia confortati sunt *Judei* die illa; sed steterunt *Romani* procul,
 "conjiendo sagittas, & lapides, & arma nociva in *Judeos*. Et dixerunt ad
 "eos *Judei*: "Accedite quæso ad nos. Nonne + vos iidem estis, qui vo-
 "castis nos ad egrediendum ad vos? Nunc vero quare non appropinqua-
 "tis ad nos? Verum jacitis tantummodo lapides, & sagittas in nos à lon-
 "ge. Nunquid nos pro canibus habetis, ut timeamus à coniectione lapi-
 "dum & sagittarum? Nonne homines sumus? Imo ecce nos Domini su-
 "mus vobis, qui fugistis à facie nostra, sicut fugiunt servi à facie domi-
 "norum suorum, quando persequuntur illos domini sui propter metum
 "domini, qui inest cordi eorum, & propterea quod subditi sunt illis à
 "principio, & naturali sua proclivitate innatæ ingenuitati dominorum
 "suorum subiecti sunt.

Octo millia *Romanorum* cæsa.

Judei Romanis illudunt.

1331

CAPUT LXXXVIII.

Cum itaque vidisset *Titus*, fugisse omnem exercitum suum à facie
Judeorum, & cecidisse *Romanos* coram *Judeis* ingenti plaga,
 clamavit ad populum suum, & dixit eis: "Nonne ignominia
 "vobis est, O *Romani*, opprobrium, & confusio hodie fugisse à facie *Ju-*

Titus Romanos crepat.

"*deorum*.

Joſ. De bello Jud.
VL 11.

“*deorum*, fame, & ſiti pene conſectorum, & obſidione oppreſſorum. Væ
“ vobis *Romani*: quoniam ſeretis opprobrium veſtram ubique undique
“ rint gentes, quas ſubjugatiſtis, & cepiſtis per fortitudinem veſtram, vos
“ tamen modo fugiſſe à facie *Judeorum*, quorum multi quotidie fame, &
“ ſiti, & rerum omnium penuria moriuntur? Nonne jam cepimus terram
“ eorum, neque reliquimus illis quicquam præter urbem hanc, quam rui-
“ nis perripimus, neque jam reliquimus eis nunc, niſi tantum murum
“ unum, & arma quæ gerunt manibus; & ipſi jam parvo numero, & ho-
“ mines pauciſſimi, nos vero plurimi. Illis autem jam neque gens neque
“ populus ullus in circuitu venit in auxilium; nobis vero omnes gentes
“ in circuitu veniunt in auxilium. Nunc itaque quid eſt cur fugiſtis à fa-
“ cie eorum quemadmodum fugiunt paſſeres à facie aquilarum? Si vero
“ hodie *Judei* ſe ſponte devovent ad mortem pro terra ſua, & pro San-
“ ctuario Dei; quare vos non etiam ſponte non devovetis vos ad mortem
“ in prælio cum illis, ut faciatis vobis nomen & fortitudinem. Itaque *Ju-
dei* illo die confortati ſunt, accinxerunt ſe, fortiter aggreſſi ſunt, præva-
lueruntque, ac deinde reverſi ſunt in urbem *Jeruſalem* cum fortitudine,
† poſtquam percufferunt *Romanos* plaga magna.

133:
Titus duos Arie-
tes inſtrui jubet.

Tunc juſſit *Titus* inſtrui duos Arietes palorum, qui ſoli ſupererant
Romanis jam ex omnibus machinis dirutricibus, quas ſecum adduxerunt,
atque erigi pro illis munimenta, & propugnacula ædificari ad arietandum
iterum ope illorum murum *Jeruſalem*. Mox fabri *Romanorum* ceperunt
erigere munimenta in loco, ubi juſſerat *Titus*. Interea *Judei* ſinebant
fabricare uſquedum ſtatuminatæ ſunt trabes Arietum inter palos. At ve-
ro cum jamjam perfeceſſerant opus; neque reliquum erat, niſi ut ſuſpenderent
Arietes inter palos, ac deinde arietarent: jamque *Romani* confide-
bant, ſibiſque invicem gratulabantur neminem eſſe ultra fortem apud
Judeos; cum non egrederentur in occurſum ſuum, ut prius ſolebant. At

Judei deliberant.

vero nocte quadam priuſquam lux matutina inerebrefceſceret, tres principes
Latronum conſilium inierunt inter ſe, quid facto opus eſſet ea de re.
Tunc dixit eis *Eleazarus*: “ Vos in prælio ultimo, quod fuit prælium
“ trium Arietum plauſtri, à quatuor juvenibus fortiffimis noſtris commiſ-
“ ſum. Vos, inquam, egreſſi eſtis & obtinuſtis vobis nomen, & famam
“ per fortitudinem veſtram, dum ego cuſtodiebam vobis portam urbis.
“ Nunc itaque cuſtodite mihi etiam portam, & ſinite me agere, dum
“ egredior ad illos cum fortibus, quos eligam è fortibus meis, & obtine-
“ bo etiam mihi nomen per fortitudinem. Reſponderunt *Jehocanan* &
Simon: Exi ad illos, & obtine tibi nomen per fortitudinem; modo adſit
“ tibi Deus Sanctuarii, & Templi quod eſt in *Jeruſalem*, Verum cave ne
“ longius progrediſis in aciem, ita ut comprehendaris, aut moriaris;
“ quod quidem nobis videretur in opprobrium & confuſionem. Reſpon-
dit *Eleazarus* & dixit eis: “ *Jehova* cuſtodiet me; nam confido ego ſu-
“ per juſticia cultus patriæ meæ *Sacerdotum* magni: neque modo ſta-
“ bit coram me impietas mea; adhuc enim ſatis opuli locus erit, quando
“ Deus ultionum repetet ab anima mea pro impietate mea.

Eleazarus cum
centum filiis
irruit in Roma-
nos.

Elegit itaque *Eleazarus* centum ex fortiffimis ſuis, & ſequè illis ad-
junxit.

junxit. Mox succinxit se, & egressus est in illos, priusquam ascendisset aurora nocte illa. Porro circa Arietis [†] palorum erant ingentes rogi ignis, quos accenderant, & comburebant *Romani*, qui astabant illic, ut à se frigus noctis depellerent. Præterea illic erant quinque millia militum *Romanorum*, & artifices scientes fabricam ligni & ferri, & lapidum, centum & quinquaginta viri. Tuncque erat vigesimus septimus dies mensis *Caslei*, nono mente ex quo venerat *Titus* contra *Jerusalem*. Cum ergo egressus esset *Eleazarus* de *Jerusalem* cum centum fortibus suis perrexerat saliendo, & progrediendo ipse & fortes ejus. Mox insilierunt ex improvviso in *Romanos*, qui sedebant in loco illo prope rogos ignis, ut calefacerent se propter frigus noctis. *Romani*, autem partim jacebant, partim stabant, & percussorunt illos *Judei* pro suo lubitu percussione gladii trucidando, & pordando, donec ne unus quidem ex eis remansit. Multos etiam ex eis combusserunt in rogis ignis, qui illinc erant; tum & trabes Arietis combusserunt igne, ferrum autem Arietum, & cornua eorum corruerunt, ita ut nulla eis relinqueretur forma; partes etiam quibus constabant munimenta & propugnacula, & palos, & pondera, & annulos, & funes, & catenas, & instrumenta corruerunt igne, aut lapidibus; donec nihil ex eis integrum staret. Artifices denique scientes fabricas armorum, & machinarum dirutricium, qui illic erant comprehensos combusserunt igne in rogis ignis, qui illic erant, neque remansit ex eis unus.

Mane autem facto prospexit *Titus* à longe, & ecce fumus incendii ex lignis, & hominibus conflati ascendebat, ferebatur enim fumus earum rerum, quæ combustæ erant, & putrefactæ incendio fætido, & corrupto verius caltra. Cucurritque itaque ipse, & omnis exercitus ejus, ut videret quidnam esset hoc, & qua de causa. *Eleazarus* autem & centum viri ejus fortissimi tulerunt partes singulas, quemadmodum ferre potuerunt à singulis partibus machinarum dirutricium combustarum; tum & singuli caput unum à capitibus artificum mortuorum in incendio secum tulerunt; & cantantes *†* *Hallel* Hymnum, & gratiarum actiones *Jehobæ* recitantes quidem ante faciem suam, at retro post tergum suum subsannantes, ridentes & illudentes *†* *Romanis* processerunt, & sic venerunt ad portam *Jerusalem*, qua egressi fuerant. Et exceperunt eos *Jehobanan*, & *Simon* cum honore. Itaque etiam ipsi obtinuerunt nomen, & famam per fortitudinem suam.

Eo tempore congregatæ sunt innumere turbæ ex omnibus gentibus, & venerunt contra *Jerusalem* in auxilium *Romanorum* ex omnibus dominiis *Cæsareæ* dignitatis ad *Romam* pertinentibus, quæ fruebatur tunc summa prosperitate. *Cæsar* enim erat *Vespasianus* pater *Titii*. Narravit autem *Titus* senioribus gentium, quæ sibi venerant in auxilium, ea omnia, quæ sibi contigerant dum oppugnavit *Jerusalem*, ita ut illi magnifice exollerent omne robur fortium factorum, quæ patravissent *Judei* adversus illum. Narravit etiam quomodo perdiderant milites suos, & principes suos, & amicos suos deleverant, & seipsum plurimum excruciauerant precibus suis, quoniamque machinas suas dirutricas, & omnia instrumenta belli quæ secum habebat, corruerant. Et mirati sunt viri illi, & obstupuerunt vehe-

1331

Comburunt Arietes.

Et artifices in ignem conjiciunt.

Titus occurrit cum omni exercitu.

Vide preces Jehobæ.

134.

Romani accipiunt auxiliares copias.

Titus narrat de suis gentibus & precibus suis.

De bello Jud.
VI. 12.

vehementer omnes turmarum gentium auditis verbis illius, dixitque insuper ad illos: "Præterea *Judeis* adhuc inest fortitudo, & nomen, & commiserunt nobiscum prælia stupenda prorsus, quorum unum è millibus nec satis digne narrare possum. An vidistis hujusmodi, vos O Seniores turmarum nationum, in cunctis diebus vestris? Quatuor homines consistere adversus decem millia hominum cum quingentis, qui omnes erant fortissimi bellatores, neque tamen potuit multitudo illa scilicet decem millia hominum cum quingentis comprehendere quatuor illos viros, nedum interficere! Ipsi autem percutientes in medio illorum occiderunt, & dejecerunt ex eis vulneratos coram se, veluti cum quis capita ex cucurbitarum in longum dispositarum cum cultris acutis & gravibus decutit. Sic & nobis contigit cum quatuor juvenibus *Jerusalem*. Tunc ceperunt magis ac magis mirari turmarum nationum & Seniores ea, quæ dicebat *Titus*.

Titus cum decibus suis quid agendum sit deliberat.

Cap. 13.

134

Novæ copie volunt vi muros experiri.

Contra sentiant *Romani*.

Et dixit *Titus* ad Seniores turmarum gentium quæ venerant sibi in auxilium, & ad Principes, & milites suos, & ad populum suum: "Date nobis consilium: Quid ad hoc faciemus, ne vertatur nobis in opprobrium, & confusionem, ubi audierint famam nostram omnia regna terræ? Ii enim qui audituri sunt à longe (cum minime cognoscant *Judeos*, & fortitudinem eorum) non credituri sunt rem istam, quando eis narrabitur. Tunc responderunt Seniores turmarum gentium, & dixerunt ad eum: "Si ita bonum videtur in oculis Domini nostri, ecce *Romani* fatigati & defessi sunt tot præliis, quæ circumvenerunt ex parte *Judeorum*. Nunc vero sine illos quiescere; nos interim modo pergemus, neque enim fatigati sumus. Tentabimus si possumus prospera uti fortuna in bello cum eis. Quinam enim sunt illi, ut possint subsistere coram tanta multitudine qua sumus? At Principes *Romanorum* dixerunt *Tito*: "Ne concedas eis hanc veniam, addes enim dolorem super dolorem nostrum, & tristitiam super tristitiam. Quando ceciderint quæque isti vulnerati coram *Judeis*, & hoc etiam vertetur nobis in ignominiam. Si enim nos, qui jam cognoscimus egressus, & introitus eorum, & methodum præliorum eorum, minime tamen potuimus subsistere coram illis, ita ut unus ex eis persequatur mille è nobis; quid faturi sunt isti, qui non experti sunt illos? Numquid non acies eorum erit coram illis tanquam acies hisoporum parietis coram cedris Libani? Econtra rursus dixerunt Seniores turmarum gentium: "Minime vero: sed ascendemus contra illos, & pugnabimus cum illis, & acquiremus nobis nomen per fortitudinem. Et institerunt Seniores turmarum gentium magis ac magis apud *Titum*, ita ut dederit eis licentiam ascendendi contra *Judeos*, & pugnandi cum illis, eo quidem lubentius quod aiebat: "Si forte succumbant *Judei* coram turmis gentium istarum, quia instruent aciem adversus illos sine ulla formidine, non enim noverunt fortitudinem illorum, *Romani* vero cum pugnant contra illos, pugnant cum pavore & formidine.

Copie nationum numero octoginta millia virorum oppugnant *Judeos*.

Macedones.

Electi sunt itaque ex turmis nationum illarum octoginta millia virorum, scilicet decem millia *Macedonum*, viginti millia viro-

Et cum **כרשניא** *Britannia*, quinque millia *Syrorum*, decem millia viro-
rum **אפריקא** *Africa*, decem millia fortissimorum ex viris **כרשניא**
Bergonia, quinque millia de filiis *Cedar*, decem millia militum ex fortis-
simis *Persarum*, & *Chaldeorum*. Et progressi sunt eo ordine, quo vene-
runt; neque vel unus *Romanus* ex illis. Abierunt autem in planitiem,
quæ erat è regione sepulchri *Jehochanan* + Sacerdotis magni. Et cepe-
runt miscere prælia cum *Judeis*, qui erant super murum, & admove-
re scalas cum instrumentis ligneis quibus tegebantur, ut ascenderent ad illos
supra murum.

Britanni.
Syri.
Bergondi.
Filii Cedar.
Persæ.
Chaldaei.

134:1

Tunc *Jehochanan* princeps *Latronum* dixit ad *Simonem*, & *Eleaza-
rum* Socios suos: "An bonum videtur in oculis vestris, ut egrediar ego,
" & pugnem contra incircumcisos istos, & ostendam eis fortitudinem
" meam. Et dixit ad eum *Simon*: Duo ex nobis egrediantur, & unus
consistat ad portam; quia multi sunt illi, neque tu solus poteris contra
illos cum paucis. Dixitque *Eleazarus*: "Consilium istud rectum est;
" Ego egrediar cum *Jehochanane*. Et dixit ad eos *Simon*: "Exite contra
" illos, & Deus Sanctuarii, & Templi tradat eos in manum vestram, ne-
" que vos judicet in tempore isto propter vias vestras, & facinora vestra.
Egressi sunt ergo *Jehochanan*, & *Eleazarus* cum mille & quingentis for-
tissimis *Latronum*; & percusserunt turmas gentium plaga gladii, & oc-
cisionis, & perditionis, à mane diei pugnae usque ad vespèram. Quod
quidem contigit nona die mensis *Thebet*, qui fuit decimus ab adventu
Titi in *Jerusalem*, & prostraverunt ex turmis gentium illarum quinquaginta septem millia cum quingentis. Et ceperunt ex eis vivos ter mille principes, cæteris in fugam coniectis. Ex *Judeis* autem ceciderunt illa die septem viri, & vulneratos suos secum extulerunt *Latrones* in *Jerusalem*, ut illos sepelirent, ne insultarent eis incircumcisi.

Magna Gentium
clades.

Venerunt itaque *Jehochanan* & *Eleazarus* in *Jerusalem* cum fratribus suis cantantes Hymnum, & gratiarum actiones *Jehovæ*. Reliquæ autem fugientium ex turmis nationum illarum reversæ sunt ad castra *Titi* cum ignominia, opprobrio, confusione, & dedecore. Dixitque ad eos *Titus* cum vidisset quænam fuisset fors eorum: "Judicium vestrum illud est:
" Quia non credidistis *Romanis*. Nunc itaque mortui ex vobis acquisie-
" runt nomen cum opprobrio & contemptu. Vos vero relictis estis hodie spreti & humiliati. Postridie *Latrones* acceperunt tria millia principum, quos comprehenderant vivos, effoderunt unicuique eorum oculum, manumque amputaverunt, atque ita remiserunt eos ad castra *Titi*, + ut ipsi essent dedecori & opprobrio.

Titus increpat
fugientes.

134:2

Eo tempore *Titus* consilium inivit cum principibus, & militibus suis, & cum filiis populi sui *Romanis*, & cum populo omnium nationum, quæ cum eis convenerant, dicens: "Quid faciemus contra *Israelem*, & contra fortitudinem ejus. Quia illi omnes fortissimi evaserunt per prælia
" *Latronum*. Tunc singuli è principibus ejus dederunt ei consilium, unusquisque prout sapientia sua suggerebat consilium proferre. At consilia illorum omnium contemptui fuerunt coram *Tito*, neque accepit consilium à quoquam ex eis; quia non recta visa sunt in oculis ejus. Dixit ergo eis

Titus iterum
quid agendum
sit deliberat.
Cap. 13.

Fff

Titus:

Jos. De bello Jud.
VI. 13.
Sententia Titi.

Romani occlu-
dunt aditus
urbis.

Cap. 14.

135.

Oratio Titi ad
Deum.
Ibid.

Titus : " Hoc est consilium, quod à me ipso juxta rectam rationem pro-
" fertur, neque ab ipso recedam. Cedo, teneamus urbem hanc obsessam,
" neve oppugnemus illam amplius. Victus enim & commeatus eorum
" omnino defecerunt, neque cibis est apud illos. Haud dubium quin fa-
" mes illos consumptura est; neque etiam dubium est, quin, quando vide-
" rint nos, non amplius miscere praelia cum illis, ipsi praelia misceant in-
" ter se, unusquisque adversus fratrem suum. Faciantque illi in se ipsos,
" id quod optamus illis facere. Placuit ergo consilium *Titi* in oculis to-
" tius populi, & in oculis omnium principum. Et obsederunt urbem jux-
" ta præceptum illius. *Et occluserunt vias urbis in circuitu, ne egrederentur*
contra se Judæi ex improvviso, & constituerunt Romani custodes per diem,
& per noctem ad omnes aditus urbis, ne quis exiret ab urbe, ad colligen-
dam herbam ut vitam sustentaret.

Ingruit ergo fames in cives Jerusalem, atque etiam in ipsos viros bel-
latores plurimum. Porro nisi grassata fuisset fames in Jerusalem, nun-
quam perrupta fuisset urbs, neque capta in æternum. Fortes enim Israel
erant velociores aquilis, & fortiores leonibus. At innumeri ex habitato-
ribus Jerusalem fame perempti sunt; ita ut multi ex Judæis quærent
locum ad sepeliendos mortuos suos, neque locus erat ad sepeliendum præ mul-
titudine mortuorum. Multi quoque moriebantur, & projecti jacebant in
aditibus urbis, nec erat, qui sepeliret; quia defecerunt sepelientes. Ple-
rique ex Judæis projiciebant mortuos suos in cisternas, & ipsi se præcipi-
tes mittebant in eas, dum adhuc viverent, & illic moriebantur. Multi ex
illis & euntes fodiebant sibi sepulchra, dum adhuc viverent, & intrabant in
ea, & jacebant in eis duobus vel tribus diebus, illicque restabant, nec erat
qui sepeliret, aut fletet. Relictaque fuit Jerusalem sine sepeliente, & sine
flente, quia absumptus erat fletus, & defecerant lachrymæ; Situeruntque
voces, & conticuerunt clamores propter excessum famis, plenæque erant
omnes plateæ Jerusalem mortuis intus & foris; nemo enim erat, qui colli-
geret mortuos, & sepeliret, aut fletet, aut commoveret. Denique mala fa-
mis hujus tanta fuere, ut enumerare non possim, & jam sim defessus, vel
unum inter mille ex eis narrare. Cum ergo vidisset Titus corpora mortuo-
rum interemptorum fame in Jerusalem, atque insuper adhuc vivos pro-
jici in torrentem Cedron tanquam stercus super faciem terræ, conterritus
est Titus admodum, & timuit propter iniquitatem eorum, & extendens
manus in cælum, procidit super genua sua, & dixit: " O Jehova, Deus
" cæli & terræ, in quem non crediderunt Israelitæ, innocentem me babeas
" ab hac culpa, non enim sponte volui committere; siquidem ego pacem
" requisivi ab eis, neque voluerunt ipsi & malum fecerunt, & peccave-
" runt in animam suam, ne ergo mors Judæorum istorum ad iniquitatem
" mihi imputetur.

CAPUT LXXXIX.

PEr id tempus abierunt filii *Belial* ex habitatoribus *Jerusalem*, & calumniati sunt *Amitbai* Sacerdotem cum falsitate & mendacio, & narrauerunt apud *Simonem* principem unum ex tribus principibus *Latronum* dicentes: "Ecce *Amitbai* Sacerdos magnus, quem ad-
 "duxisti in hanc urbem, quærit egredi ad castra *Romanorum*. Tu vero
 "probe nosti vim sapientiæ ejus, & robur industriæ illius: ipse etiam
 "callet aditus urbis, & Sanctuarii, & Templi omnes. Et quis scit an media
 "nocte introducat *Romanos* in urbem, postquam confortaverint se per
 "manum illius, & audierint consilium ejus aliqui ex custodibus porta-
 "rum urbis, aut aliqui ex custodibus murorum, si quos ex illis paratos
 "invenerit ad egrediendum ad *Romanos*? Itaque *Simon* *Latro* misit, ut comprehenderent *Amitbai* Sacerdotem cum quatuor filiis ejus, & ad-
 duxerunt coram eo. Cum autem venissent filii *Belial* & viri sanguinum, ut comprehenderent illum, fugit unus è filiis ejus, & egressus est ad *Romanos*, venitque ad *Josephum* Sacerdotem. Interim comprehensus est *Amitbai* Sacerdos cum tribus filiis ejus. Cumque venisset *Amitbai* in conspectum *Simonis* nihil aliud ab eo supplex postulavit, nisi ut festinaret se protinus interficere, priusquam videret mori tres filios suos. At ille cor suum obfirmavit, neque attendit deprecationi illius. Voluit enim Deus judicare *Amitbai*, eo quod introduxisset *Simonem* in *Jerusalem*, & idcirco corrui *Amitbai* per manum Sacerdotis *Simonis*; & retribuit ei malum pro bono.

Cap. 15.
Matthias seu *Amitbai* accusatur
 apud *Simonem*.

Comprehenditur.
 235:
 Cum filiis ejus.

Jussit itaque *Simon* viros sanguinum, & viros *Belial* statuere *Amitbai* supra murum ex adverso *Romanorum*. Tunc ipse accessit ad eum *Simon*, & dixit illi: "Ecce *Amitbai*, quare *Romani* non liberant te de manu mea, cum quæsieris evadere ad illos? Sed filius *Amitbai*, neque respondit ei ullum verbum, volebat enim deprecari illum. Itaque deprecatus est iterum *Amitbai* *Simonem* *Latronem* virum *Belial*, ut permitteret sibi osculari filios suos, antequam moreretur, sed renuit *Simon* impius, neque permisit osculari illos. Tunc *Amitbai* elevavit vocem suam cum fle-
 tu, & dixit ad illos hæc verba: "O filii, ego introduxi in urbem hanc
 "*Jerusalem* *Homicidam* istum; & idcirco merito reputatus sum ego quo-
 "que *Homicida*, sicut ille, quia hoc à me ipso contigit mihi, & vobis; ab
 "illo enim die, quo introduxi illum, commerui judicium mortis, cum
 "introduxerim in urbem *Jehova* sanctam *Latronem* & *Homicidam*.
 "Propterea quod dixeram: Si forte aderit ille auxilio huic urbi. At ipse
 "ingentia mala commisit in ea conversus *Israeli* in crudelem, & factus illi
 "in offendiculum & in laqueum. Neque satis erat nobis, ut jam habere-
 "mus in medio nostri *Homicidam* unum *Jehocbananem* scilicet, qui su-

Amitbai ducitur
 super murum.

Verba *Amitbai*
 ad filios suos.

Jes. De bello Jud.
VI. 17.

135 :

Verba Amithai
ad Simonem.

135 :

perabat malitia sua ipsum *Eleazarum Latronem* primum ; sed & adhuc
peccato meo introduxi *Simonem* impium hunc, & additus fuit ipse ad
osores nostros, pugnavitque contra nos, factus nobis *Homicida* alter
adeo festinus ad consumendum nos, ad perdendum & ad delendum pe-
nitus. At vero + non ego introduxi illum in urbem hanc propter amo-
rem meum erga illum ; sed omnes Sacerdotes, & sancti, omnisque po-
pulus miserunt me, ut introducerem eum, & esset nobis auxilio. Ecce
tamen nihilominus reus ego sum iudicio mortis pessimæ, eo quod con-
senferim me mitti ad introducendum illum in *Jerusalem*. Nunc vero
quid fecit ? Omnem populum, qui erat liber, redegit sibi in servitutem,
& percussit eos ipse, & socii ejus *Latrones Eleazarus, & Jebochanan*
pro suo lubitu. Nos autem introduxeramus *Simonem* virum sanguinum
& virum *Belial*, ut confortaremur cum illo ad subjiciendum *Latrones*
urbis, qui erant apud nos. Sed ipse adjunxit se cum eis ad latrocinium
exercendum super latrocinium, & malum super malum.

Hic subjungens *Amithai*, dixit : " Nunc quid loquar de te, O *Simon* im-
pie, & vir *Belial*, qui operaris iniquitatem quocunque te vertas ? In
me tamen operaris justitiam ; quia peccavi ego Deo, & populo ejus ; &
civitati huic : siquidem introduxi te in urbem hanc, ut esses princeps
populi *Jehobae*. Sed ecce tu vir sanguinum & *Belial*. Profecto decus-
set te, O *Simon*, liberare me, & filios meos de manu impiorum *La-
tronum*, qui quærebant malum nostrum. Illis quidem malum, sed tibi
bonum feceram. At enim non ita placuit Deo nostro perverti judi-
cium ; nam meum iudicium mihi competeat, ut corruerem gladio ma-
nus tuæ, eo quod convenerim te, ut ingredereris in urbem hanc, ego
quidem invitavi cum instantia, ut ita faceres, & peccavi Deo. O *Si-
mon* impie, si fuisset cogitatio mea, & consilium cordis mei, ut trans-
fugerem nunc ad castra *Romanorum* ; nonne dudum potuisssem illud fa-
cere, idque quam maxime evadendo ad illos, priusquam te huc intro-
duxeram ? Nondum enim tu dominaberis super nos. Utique priusquam
introduxerimus te ad nos, *Jebochanan Latro* conversus fuerat in offen-
diculum, & laqueum huic urbi ; & diximus ad omnes Seniores urbis, &
consiliarios ejus uno ore : Ecce *Simon* erit nobis auxilio, + ejecturus
est enim adversarios oppressores nostros de medio nostri. Tu vero con-
versus es nobis in adversarium. Dicebamus autem de te : si forte exter-
minabit *Homicidam* ab urbe. Et ecce adjunctus es cum illis ad homicidia
committenda in urbe. Dicebamus humiliaturum te turbam *Latronum*.
Tu vero adhæcisti illis factus in *Latronem* & virum sanguinum. Dice-
bamus te erepturum innocentes de manu inimicorum. Tu vero effu-
disti sanguinem innocentium multorum. Dicebamus fore, ut compesce-
res bella civilia ex urbe. Tu vero auxisti prælia in medio urbis. *Latro-
nes*, qui erant apud nos, priusquam venisses huc, quos trucidabant, in
abscondito trucidabant ; erubescabant enim, & pudore afficiebantur cum
revererentur faciem populi. Tu vero palam trucidasti & absumpsisti tur-
mas populi. *Romani* paucos percusserunt extra urbem. Tu vero longe
multo plures percussisti vulneratos ex *Israel* in medio *Jerusalem*. *Titus*
quidem

" quidem quaesivit nobiscum pacem inire, clementia motus erga nos, &
 " Sanctuarium nostrum, & Templum *Jehovae*, & filios, & filias, & par-
 " vulos nostros, & uxores, & civitatem Dei nostri. Tu vero pacem face-
 " re inter nos & illos abnuisti; quin econtra nobiscum contentiones, &
 " praelia miscuisti. *Titus* jussit, & contestatus est suos ne manum mitte-
 " rent in Templum *Jehovae* quo die cum *Jehochanan* pugnaverunt. Tu
 " vero misisti manum tuam in Templum *Jehovae*, & polluisti illud, & in
 " medio ejus sanguinem multum effudisti. *Titus* recessit, & abstinuit à
 " nobis per diem festum *Jehovae*, ne pugnaret contra nos, dixit enim no-
 " bis: Ite solemnes agite dies festos vestros in pace. Tu vero profanasti
 " festum *Jehovae*, & extinxisti ignem perpetuum sanguine innocenti.
 " Omnia denique mala & flagitia quae patrasti, O vir sanguinum, & vir
 " *Belial*, hæc mea reputantur, & judicium in me decernitur, acsi illa ipse
 " fecissem: propterea quod introduxi te in urbem hanc. Nunc itaque
 " vindicta hæc est à *Jehova* super me; imo vindicta credis, & perditionis
 " in canitiem meam refunditur. Per manum tuam enim descendam cum
 " tristitia in sepulchrum, eo quod omne malum hoc,† quod patratum est
 " in urbe sanctitatis per manum tuam, manu mea merito censetur factum;
 " quia per magnam stultitiam meam admisi te in urbem hanc, unde effu-
 " disti sanguinem innocentem plurimum in medio ejus, neque pepercisti.
 " Nunc ergo, O *Simon* vir sanguinum, summopere placet in oculis meis,
 " quod me occidas, priusquam viderint iidem oculi mei incendium Tem-
 " pli *Jehovae*. Verumenimvero, O *Homicida*, & vir sanguinum, quid
 " te juvat interficere filios meos ante oculos meos, & non parcere majori
 " canitiei meæ? O utinam! Quis mihi det, ut quemadmodum non visu-
 " rus sum incendium Templi *Jehovae*, ita nec videam oculis meis sangui-
 " nem filiorum meorum effusum in terram? Sed quid in manu mea est,
 " quod agam? Cum *Jehova* tradiderit me in manus violenti & impii, à
 " cujus dejectione, qua me dejecturus est, surgere non potero. Nos qui-
 " dem, O Seniores *Jerusalem*, detestabamur *Jehochananem* propterea quod
 " mactabat senes, neque faciem ornatorum canitie reverebatur, licet ma-
 " nus ejus infantes & juvenes non percuteret. Nunc vero ecce tu perdis
 " senes, & absumis juvenes, deles, & exterminas magnos, neque parcis
 " parvulis. *Jehochanan* cum trucidaret Seniores urbis lamentum agebat,
 " & lugebat super eos, & honore magno afficiebat dum sepeliret illos, la-
 " mentationes autem ejus erat Psalmodiæ. Tu vero dum trucidas senes
 " cum juvenibus pulsas instrumenta musica, & decantas Psalmodias cum
 " Nablio & Cithara; dum trucidas patres cum filiis, & filios cum patri-
 " bus, vociferaris cum sono buccinæ, & clangoris, cum lusu, & risu.

Postea loquutus est *Amitbai* Sacerdos ad servum *Simonis Latronis*, qui
 tenebat gladium in manu sua ad trucidandum ipsum *Amitbai*, & securim
 coram se ad præcidenda capita filiorum ejus, dixitque ad illum *Amitbai*:
 " Macta cito & exequere imperatum *Simonis* Domini tui, percutite filios
 " securi ante oculos patris eorum, & audiam sonitum crudelissimum
 " ictuum tuorum in filios meos. Ego quidem parco tibi, licet ea quæ au-
 " diturus & visurus sum, hæc auditurus & visurus sim invitus. Sic & tu,

Jo. De bello Jud
VL 13.
136:

"dum percuties, & occides, invitus percutias, † invitus occidas. O uti-
"nam *Simonem Latronem*, & *Homicidam* magnum placare possis, ut
"permittat mihi osculari filios meos, & complecti illos, dum adhuc vi-
"vo, & illi quoque adhuc vivunt! Tu vero, O serve, magnam hanc in
"me conferas gratiam, ut si me interficias post filios meos, ne quæso, di-
"vidas cadavera eorum à cadavere meo, ut cadaver meum cadavera eo-
"rum tegat, & operiam illos à volucris cœli: alioquin volucres cœli
"devorarent cadavera filiorum meorum. Ipsa siquidem putrescent, in-
"tereadum devorabunt illæ cadaver meum, neque ultra volent ea devo-
"rare. Quod si forte donabuntur sepultura, tum facito, prout poteris,
"ut applices os meum & linguam meam super ora filiorum meorum, cum
"projicies cadaver meum super cadavera eorum, tuncque complectar il-
"los, & deosculabor saltem mortuus, quandoquidem non permittit ini-
"micus, ut osculer eos dum vivunt adhuc illi, & ego quoque vivo. Vi-
"de itaque quomodo rem perficias, ita ut *Simon* crudelis non dividat ca-
"daver meum à cadaveribus filiorum meorum, & in hoc inveniam gra-
"tiam in oculis tuis. Quod si voluerit *Simon Homicida* separare corpora
"nostra; at non poterit separare animas nostras; quia posteaquam acce-
"pero judicium meum hoc per manus *Simonis* crudelis in Mundo hoc;
"ecce confido, neque ullatenus dubito, quin salus *Jehova* adsit animæ
"meæ in Mundo luminis vitæ.

Filii ejus audita
oratione in la-
chrymas sol-
vantur.

Oratio *Amisai*
ad filios.

Tunc elevaverunt filii ejus vocem suam, & fleverunt fletu magno au-
ditis verbis illius, flevit quoque ipse cum eis quantum quantum. Deinde
locutus est iterum, & dixit filiis suis: "O filii mei, quare fletis? Et qua-
"re dolet cor vestrum? Jam satis multum flevimus. Quid enim nobis
"proderit fletus? Ite ergo filii mei, ante faciem meam, & illuminate
"oculos meos, & ego veniam post vos totis viribus, & tota virtute mea.
"Expectate me paululum, & assequar vos, animæ enim Seniorum magis
"properant ad currendum, & ad ascendendum in Mundum luminis vi-
"tæ, quam animæ juvenum. Siquidem animæ juvenum tempore quo se-
"parantur à corporibus suis graviores sunt propter gravitatem luti den-
"sioris, quo involvuntur, eo quod non contingit terminus separationis
"ab eo † ex ordine naturæ. Verum animæ senum tunc levissimæ sunt,
"quia tempore senectutis fit separatio animæ à corpore. Itaque si præce-
"datis attingam vos, curram enim celerius quam vos. Nunc vero non est
"in manibus meis, ut faciam quicquam; quia tradidit me *Jehova* in ma-
"nus ejus, à quo non possum assurgere. Ex sunt manus crudelis istius,
"qui non pepercit canitie meæ, neque miseretur juventutis, & pueritiæ
"vestræ. Vos itaque, filii mei, licet polleatis virtute juvenili, & à me
"jam cessaverit virtus juvenilis, & adulta, confido tamen in me ipso, &
"in anima mea, quod assequar vos; & anima mea complexura sit animas
"vestras, & lucebimus una omnes in lumine vitæ cum *Jehova* Deo no-
"stro. Et licet non possim nunc satiari videndo facies vestras, neque ul-
"tra vos visurus sim usque in sæculum, ubi satiabor cum expergiscetur
"imago vestra, quando oculo ad oculum videbo jucunditatem animarum
"vestrarum, & vos quoque videbitis jucunditatem animæ meæ. Currite
"quæso,

“ quæso, & ite, invenite nobis habitaculum, & preparate illud in lon-
 “ gitudinem dierum. Et quis mihi det, ut ego præcedam vos, & co-
 “ gnoscam illud, & disponam mihi & vobis! Deus autem novit me totis
 “ viribus optare, ut præcedam vos ad parandum vobis habitaculum; sed
 “ crudelis non vult, & quid ultra in manu mea est quod faciam? Nunc
 “ vero filii mei, quandoquidem præcedetis me in via hac, & perventuri
 “ estis ad habitaculum vitæ illius, homines habitaculi illius dabunt vobis
 “ locum in habitaculo bono juxta desiderium vestrum, neque detestabun-
 “ tur: vos enim estis justi, neque peccavistis *Jehovæ* sicut ego. Si vero
 “ detestentur me propter improbitatem operum meorum, eo quod intro-
 “ duxi *Simonem Homicidam* in urbem *Jehovæ* sanctam hanc, cui ille
 “ malum fecit quantum non ipsi satis sit. Deinde illius opera pessima
 “ omnia mihi imputentur, dum etiam illi imputantur ab eis; quia ego
 “ introduxi illum huc, ad contaminandum impietate ejus & profanan-
 “ dum sanctuarium *Jehovæ*. Vos porro, filii mei, ne miremini de hac re
 “ stupenda, quæ contingit patri cum filiis suis, mihi scilicet & vobis;
 “ quia nova non est in Mundo, & jam ante patrata est in diebus Sacer-
 “ dotum *Hasmonæorum* per impietatem *Antiochi* & impii, qui occidit
 “ septem de juvenibus *Israel* coram matre, abieruntque, & paraverunt
 “ locum habitaculi tum sibi, tum matri suæ in lumine vitæ cum *Jehova*.
 “ Deo nostro. Illa autem foemina fuit *Anna* justa & sancta, quæ misit an-
 “ te faciem suam septem filios cum lætitia, & hilaritate cordis. Tum de-
 “ inde venit ipsa post eos. Illa utique munda & pura fuit, & consecrata
 “ est misericordiam à *Jehova*, cum complexa, & deosculata sit singulos
 “ de filiis suis, priusquam moreretur, & vicissim unusquisque eorum
 “ complexus, & deosculatus fuerit fratrem suum & matrem suam, & mor-
 “ tui sunt omnes pro populo *Jehovæ*, & pro foedere ejus, & pro lege
 “ ejus. Tandem ipsa perrexit post filios suos ad lucem magnam cum mul-
 “ ta lætitia. De illa autem cecinit *Psalmes, Matrem filiorum lætantem*. PSAL. CXIII.
 “ Illi occisi sunt per crudelitatem Regis *Macedonis* incircumcisi *Græci*.
 “ Præterea facta est eis licentia ab illo, ut deoscularentur, & amplecte-
 “ rentur invicem, & oscularentur matrem suam, priusquam morerentur.
 “ Nos vero trucidamur per crudelitatem *Simonis Homicidæ*, qui stabili-
 “ tus fuerat in nomine *Israel*, & foedere *Abrahami* in carne ejus: qui non
 “ sinit respirare spiritum nostrum, neque permittit nos osculari invicem,
 “ priusquam moriamur. O utinam, filii mei, simus nos Ego nempe &
 “ vos, in habitaculo uno cum eis, quia gloriosum est habitaculum, illud
 “ habitaculum scilicet eorum; mortui sunt enim omnes mater & filii in
 “ justitia, & sanctitate. Si autem non possumus pertingere ad gradum
 “ eorum, ita ut perveniamus ad ipsos in habitaculum eorum; ecce non
 “ erimus eis multo inferiores, quia erimus vicini illorum; ita ut, quam-
 “ vis propter immunditiam nostram, & propter iniquitates nostras mori-
 “ riamur, tamen pro Lege *Jehovæ*, & foedere ejus judicamur judicio mor-
 “ tis: & crudelis impius absque ulla clementia irruit in nos. Idcirco con-
 “ solamini, consolamini filii mei, & gloria mea, & desiderium oculorum
 “ meorum. Properate, quæso, ite, & pervenite ad habitaculum nostrum,
 “ &

74. De bello Jud.
VI 15.

137.
Quomodo filii
Amithas debeant
alloqui Jonatha-
nem filium Saulis.

Quomodo Ami-
thas allocuturus
est Saulis.

“ & extollamur à turba impiorum *Latronum* istorum, ne pereamus in
“ animabus nostris propter iniquitatem eorum. Quod si dum pergitis per
“ viam, occurrerit vobis *Nathan* filius *Saulis* & Regis *Israel*, & interro-
“ gaverit vos de statu rerum nostrarum, renuntiate illi veritatem. (Ipse
“ est *Jehonathan* jucundus, & dilectus *Jehovæ* & *Davidi* filio *Isai*. Ille in-
“ terfectus fuit in montibus *Gelboe* coram patre suo pro *Jehovæ*, & pro
“ populo suo quemadmodum contingit vobis) Quando ergo occurrerit vo-
“ bis, & quæret à vobis de populo *Jehovæ*, dicetis *Jehonathan* filio *Sau-
“ lis*, ea quæ ipse dicturus sum *Sauli* patri ejus, ubi occurrerit mihi, & in-
“ terrogaverit me ea de re, dicam illi in hæc verba : Certo scias velim, O
“ *Saul* prime Regum *Israel* & *Juda*, quod populus, ante cujus faciem
“ scissæ sunt aquæ maris rubri in diebus *Mosis* pastoris eorum ; deinde
“ demersus est in mari rubro populus eorum qui persequabantur eos in
“ profundum tanquam lapis propter illos, quibus quoque nubes quæ sur-
“ sum sunt distillaverunt *Manna* ad manducandum ; & terra quæ deor-
“ sum de rupibus suis aquas produxit ad bibendum, ut essent illis in su-
“ stentationem vitæ. Quorum ductores fideles *Moses* & *Abaron*, cum eis
“ absconderunt se in nubibus cæli, ne prospicerent eos inimici eorum, in
“ quorum gratiam quievit Sol in *Gabaon* diebus *Jesue*, ut transirent cum
“ eo sine timore, & pavore ab inimico, & sine jactura, & tempestate. Ec-
“ ce ipsi hodie implicati sunt in tempestate malitiæ *Latronum* peccatorum
“ & impiorum, & trium principum eorum, qui confortantur per manus
“ eorum. Et ecce *Eleazarus* cum *Latronibus Jerusalem* insidiantur ani-
“ mabus, *Jehochanan Galileus* cum *Latronibus Galiliæ* & *Juda* extermi-
“ nant, & insidiantur justis & sanctis ; denique *Simon* cum turmis *Edom*,
“ quæ serviebant nobis, perdunt, & delent ; & multiplicatur malitia eo-
“ rum in *Jerusalem*. Sic autem vos dicetis justis, qui jam abierunt ante fa-
“ ciem vestram, & faciem meam, quique elegerunt mori potius, quam vi-
“ vere pro populo *Jehovæ*, & pro Sanctuario ejus, ne essent in opprobrio
“ per contaminationes gentium inimicarum *Jehovæ*, & populo ejus, sic
“ inquam dicetis justis, qui mortui sunt in diebus *Mathathias* filii *Jehocha-
“ nanis* Sacerdotis magni *Hasmonei*, eo quod noluerunt pugnare sabbato :
“ Scitote, quod *Simon* vir *Belial* & sanguinum, & *Jehochanan Homicida*,
“ & *Homicida Eleazarus* & *Latro* non magnum ducunt piaculum prælia
“ committere in *Jerusalem*, dum pugnant unusquisque contra fratrem
“ suum, sed ipso sabbato trucidarunt Sacerdotes *Jehovæ* in medio Templi
“ ejus, & super altare sanctitatis ejus. Tum ubi audierint hæc verba, *Je-
“ chonias* gemet plurimum, eo quod dominetur *Simon* in populo *Jehovæ*,
“ & destruitur *Jerusalem* civitas sancta propter illum, ac etiam illius cau-
“ sa Templum succenditur. Non ita certe fecit *Jechonias*, sed tradidit
“ animam suam in mortem ne daretur sanctuarium *Jehovæ* in destructio-
“ nem, factum autem *Jechonias* melius fuit facto *Sedecias*, quia propter *Je-
“ choniam* liberatum fuit Templum *Jehovæ*, & civitas sancta à captivita-
“ te probrosa, & desolatione. *Jechonias* enim maluit ire in captivitatem, &
“ migrationem tam ipse quam domus ejus, ne *Chaldei* mitterent manum in
“ *Jerusalem*. At vero *Sedecias* obfirmavit se in stultitia sua, violavit
“ jura

“ iuramentum suum, roboravit pertinaciter cor suum ex adverso iræ furoris
 “ *Jehovæ*, neque voluit humiliare se in conspectu ejus, ita ut eversum sit
 “ Templum *Jehovæ* propter eum. Et ipse abiit in captivitatem. Et mactave-
 “ runt *Chaldaei* filios ejus in oculis ejus, & ipsi oculos effoderunt, postquam
 “ eum in captivitatem abduxerunt. Ita ut longe major fuerit angustia *Sede-*
 “ *cie* quam angustia *Jechoniæ*. Nunc vero, filii mei, Ego *Amitbai* Sacerdos
 “ pater vester existimo malitiam meam, & angustiam meam longe minores
 “ esse angustia *Sedecie*, & angustia ipsius *Jechoniæ*. *Sedecias* enim post mor-
 “ tem filiorum suorum vixit diebus multis in opprobrio & confusione. Ego
 “ vero una vobiscum abeo, & in hoc misericordiam consequitur cor meum,
 “ & cor vestrum. At Rex *Chaldaeorum* cum misertus fuit *Sedecie*, & susten-
 “ tavit illum, & honore affecit illum postquam mactaverat filios ejus, obcæca-
 “ veratque oculos ejus. “ Nonne melius *Sedecie* fuisset mori cum filiis suis si-
 “ mul, quam eis superstes vivere? Sed in malum ejus misertus fuit ejus, neque
 “ interfecit eum; quia tunc quievisset anima ejus à doloribus mæroris.

Postea dixit *Amitbai* Sacerdos ad servum percussorem, qui erat malleus *Simonis* crudelis: “ O percussor, festina, & percutite me, dum adhuc jucun- Amitbai iterum
alloquitur car-
nificem.
 “ di & incolumes sunt filii mei in oculis meis, priusquam moriantur. Tum
 “ deinde festina; & percutite filios meos adhuc. Percussio & mors conti-
 “ nuo sequatur, sicque moriamur nos una quatuor. Melius est enim no-
 “ bis mori, quam videre urbem *Jehovæ*, & sanctuarium ejus tanquam do-
 “ mum mactationis, & multitudinem ejus mactatam in medio ipsius.

Clamavitque iterum *Amitbai* Sacerdos ad *Jehovam*, & dixit: “ O *Jeho-* Oratio Amitbai
ad Deum.
 “ *va* altissime, qui habitas in excelsis, judica, quaeso, *Simonem* secundum
 “ opera ejus. O tu potens Deus, & magne, & terribilis, ne interficias *Simo-*
 “ *nem Latronem & Homicidam* in medio populi pascuæ tuæ, sed solitarie,
 “ & seorsim fiat mors ejus, sicut mors improborum, & præceps, & contur-
 “ bata. Interfice illum, ne possit confiteri peccatum suum coram te; aut
 “ convertatur ad te, priusquam moriatur, ita ut suscipias eum. Etenim mos
 “ tuus est suscipere eos, qui convertuntur. Hic autem indignus est pœni-
 “ tentia. Ille enim peccator est, cujus peccato perditum est bonum multum
 “ de Domo sanctitatis, & gloriæ tuæ. Perdidit, exterminavit, delevit, & ex-
 “ cidit justos & servos tuos. Idcirco, ut ostendas judicia tua in eo, O fidelis,
 “ O verax, fac illum offendere, & comprehendatur in manu inimicorum
 “ ejus, & in manu quaerentium animam ejus, ipse, & uxor ejus, & filii, & filiae
 “ ejus, & omnes filii cognationis ejus, & omnes viri amicitiae ejus cum illo.
 “ Neque des animæ ejus sortem cum populo *Jehovæ*, neque sit ei portio;
 “ neque cum justis, neque cum sanctis tuis in Templo sanctuarii tui; quia
 “ istud minime convenit ei; neque cum impiis, qui convertuntur ad te,
 “ quorum tollis iniquitatem; quia peccavit & peccare fecit. Jam enim
 “ fœdus audiamus, quod ex ore tuo sancitum est per sapientes *Israel* in
 “ omni generatione, & generatione, & per os sacerdotum ministerii Tem-
 “ pli tui audivimus illud, & hoc fœdus dicit: * Qui peccat *Jehovæ*, &

* Hic locus haud dubie ex *Talmude* desumptus est. Tractatu *Sanhedrin* fol. 107. & *Sota* fol. 47. Ubi introducitur *Jesu Haanefri* sic respondens Magistro suo & *Jehosua* filio *Perachia*: At tu enim per *Kabbellam* sic odistis sui: Qui peccat, & peccare facit plures, non suppeditant in manus ejus facere penitentiam: Atque est quod dicit *Mar Prasigiatu* fuit, seduxit, impulsit ad malitia, & peccare facit *Israel*.

Jos. De bello Jud.
VI. 15.

“qui peccare facit Israellem, non videbit” Ja, neque in aeternum ibit in
“terram viventium, quia impietas illius facta est in offendiculum animæ
“ejus, neque ponet in corde suo, ut convertatur ad Jehovam, priusquam
“moriatur, sed in iniquitate sua, & peccato suo morietur, neque confite-
“bitur Jehovæ super impietate sua, superbia sua, & peccato suo.

137 ::

“Itaque Simon crudelis iste cognoscatur in porta populi tui, quia pec-
“cavit & peccare fecit Israellem usque ad corruptionem. Idcirco sit judi-
“cium à facie tua, ut videat uxorem suam, & filios suos, & domum
“suam in manibus ducentium in captivitatem, & postea moriatur morte
“secunda. Imo & moriatur morte crudelium. Irruant in eum, & confo-
“diant eum, & dum adhuc vivet, dumque confodient eum, videant ocu-
“li ejus migrationem domus suæ, & filiorum suorum, & filiorum co-
“gnationis suæ, & virorum amicitie suæ abeuntium in captivitatem &
“migrationem. Cognoscat judicium suum ex te esse, neque judicialis tua
“sententia iustificet illum, neque opus tuum absolvatur pro anima ejus.
“Sit in execrationem & maledictionem omnibus, qui visuri sunt illum.
“Sciat autem Simon meam sortem meliorem esse sorte sua, me scilicet
“collectam esse cum filiis fortium tuorum, neque videamus desolatio-
“nem Sanctuarii tui. Ipse moriatur in mærore animæ suæ solitarius, &
“excindatur anima ejus excisione omnimoda; neque sit ei pars in lumi-
“ne vitæ. Sit autem salus cæteris animabus.

Verba ejus ulti-
ma ad carnifi-
cem.

Post hæc verba dixit adhuc Amithai Sacerdos ad servum Simonis, qui
pereuntebat, & trucidabat quoscunque ille jubebat interfici: “Inve-
“niam gratiam in oculis tuis. Statim atque jaculo occideris filios meos,
“festina, quæso, & percute me eodem, dum adhuc fluere sanguis filio-
“rum meorum juxta ferrum jaculi illius, & antequam exsiccet, ut sic
“commisceatur sanguis meus cum sanguine filiorum. Hoc enim erit me-
“dicina plagæ meæ, & animæ meæ requies. Percute me vero in conspectu
“Romanorum; quia ipsi ulturi sunt ultionem sanguinis mei, & ultio-
“nem filiorum meorum à Simone crudeli, & erunt mihi testes Simonem
“impium ipsum per facinus suum palam omnibus facere, quod illis ego
“fuerim amicus. O utinam à principio fuisset inimicus Simoni viro Be-
“liæ, & viro sanguinum, quemadmodum fui inimicus Romanis, iisque
“fuissem amicus, quemadmodum fui amicus ei! O utinam pugnavissem
“jam ab initio contra Simonem crudelem, ut pugnavi contra Romanos!
“Et compescuissem, & retudissem crudelitatem Simonis Latronis & Ho-
“micidæ de populo Jehovæ?

Ultima precatio
Amithai ad
Deum.

138.

Postquam locutus est hæc verba dixit in precatioe sua coram Deo
omnipotente (benedictum sit nomen ejus) iis verbis: “Tu Deus cælo-
“rum, Deus magne, potens, terribilis, & summe, qui habitas in excelsis,
“aperi quæso oculos judicii, & vide; & judica & inter me, & Simonem
“Latronem & Homicidam, cujus malitia eousque crevit in populum
“num, ut occiderit sanctos populi hereditatis tuæ, qui desiderabant ti-
“mere nomen tuum; & effudit sanguinem eorum in Templo sanctitatis,
“& gloriæ tuæ. Corripe illum castigationibus mali, & contumeliæ se-
“cundum opera ejus. Festina, quæso, neque moreris propter occi-
“sionem

"sionem iustorum tuorum, quia iudicia tua iudicia sunt veritatis.

Cum ergo desisset *Amitbai* Sacerdos loqui omnia verba hæc, iussit *Simon* crudelis princeps *Latronum* quatuor crudelibus *Latronibus*. Mox tres ex eis irruentes in tres filios *Amitbai*, interfecerunt eos in conspectu illius. Tum quartus *Latro* irruit in ipsum *Amitbai* Sacerdotem patrem eorum, & mortuus est ipse cum filiis suis, & commixtus est sanguis filiorum cum sanguine patris eorum simul, & eodem torrente fluxerunt. Mox cucurrit servus *Simonis Latronis*, qui ipsi erat ut malleus, & in instrumentum diruens, & accepit cadaver *Amitbai* Sacerdotis, & projecit illud super cadavera filiorum ejus, quemadmodum rogaverat illum, & deprecatus fuerat, dum adhuc viveret. Jacuerunt autem cadavera *Amitbai*, et trium filiorum ejus projecta super murum.

Iussit adhuc *Simon* crudelis, & occiderunt Chananian Sacerdotem magnum, qui erat de cognatione Sacerdotum illustrium & insigniorum *Jerusalem*, et projecerunt cadaver ejus super cadaver *Amitbai*, et filiorum ejus Sacerdotum. Eodem tempore occisus fuit אריסטוס *Aristus* scriba è sapientibus *Israel*, ipse etiam è filiis nobilissimorum *Jerusalem*. Iussit itaque *Simon*, et interfecerunt eum in loco vestigii *Amitbai* Sacerdotis magni, et consumptus est hic etiam tunc per iram *Simonis* crudelis, qui nulla clementia usus est: cor enim ejus erat instar lapidis propter duritiem illius. Interfecit adhuc *Simon Homicida* decem iustos de cognatione ejus, eo quod conclamaverant super morte scribæ *Aristii*, qui erat princeps, et dux eorum.

Dum autem percuteret *Simon Latro* iustos illos, forte transierunt homines divites nobiles inter magnates *Jerusalem*, et optimi ex nobilissimis ejus, videruntque quomodo percuteret *Simon Homicida* & iustos illos, et territi sunt, et festinaverunt, et apprehendit eo trepidatio, et dolor sicut parturientis. Et dixerunt unusquisque ad socium suum: "Usquequo patietur Deus malitiam *Simonis Homicidæ* istius, et terrorem, quem injicit in populum *Jehovæ* in loco isto sanctitatis? Et filet, neque requirit sanguinem iustorum, et sanctorum de populo suo; neque ulciscitur ultionem eorum ex illo? Qui sermo auditus à nonnullis *Latronibus* renuntiatus fuit *Simoni* crudeli. Mox iussit servis suis, et comprehenderunt illos, et interfecerunt etiam illos ipso die, atque ita mortui sunt quadraginta duo omnes sapientes, omnes prudentes, omnes nobiles, omnes ex illustrioribus familiis *Jerusalem*.

Postea transierunt undecim viri de magnatibus *Jerusalem*, et nobilissimis, et viderunt malitiam *Simonis* crudelis, qui jamjam occiderat quadraginta duos viros iustos expertes omnis culpæ; et levaverunt oculos suos in altissima cælorum, et dixerunt: "O *Jehova* Deus *Israel*, usquequo patientiam tuam protrahes in eos, qui transgrediuntur voluntatem tuam? Qui sermo renuntiatus fuit *Simoni*. Tunc iussit, et comprehensos ipse manu propria gladio percussit.

Cumque vidisset *Eleazarus* filius *Anani* Sacerdotis *Latro* crescere malitiam *Latronum Jehochananis*, et *Simonis* sociorum suorum in medio civitatis sanctæ; et *Simonem* crudelē delevisse, et consumpsisse sanctos

Mors *Amitbai* & filiorum ejus.

Anania Sacerdos magnus occiditur.

Ibid.

Cap. 15.

Aristus Scriba cum decem aliis de cognatione ejus occiditur.

138:

42. duo ex nobilioribus trucidantur.

Undecim ex nobilissimis propria manu *Simonis* interficit.

Jos. De bello Jud.
VL 15.

138:

Judas princeps
occiditur cum
mille milicibus.

et justos ex urbe, neque ullam spem amplius superesse; occupavit murum arcis, quæ erat in *Jerusalem* cum viris suis, abiitque illuc, et custodiebat eam. Cum vero vidisset Judas princeps millenarius, qui erat in *Jerusalem* custodiens turrim, ea omnia quæ fecerat Simon *Latro* justis civitatis, ascendit supra summitatem muri, & clamavit ad Romanos, ut iret ad illos, si forte eriperent reliquias residui superstitis, quod erat in *Jerusalem* à malitia Simonis, et *Jehochananis*, et evaderet ipse Judas ad illos cum mille viris, qui erant cum eo. At non crediderunt Romani verbis principis millenarii. Existimabant enim & illum per dolum ita loqui, neque sciebant illum in sinceritate cordis sui, et in veritate clamavisse ad eos. Itaque non venerunt Romani ad auxilium Judæ, et virorum ejus, neque respexerunt ad eos. Jussitque Simon crudelis, & occiderunt Judam principem mille, et viros ejus mille, & projecerunt corpora eorum cum corporibus fratrum eorum justorum extra murum contra Romanos. Tunc vocavit Simon *Latro* crudelis principes Romanorum, et dixit ad eos: "Ecce Judæi, qui quæsierunt egredi ad vos, accipite vobis corpora eorum, et sint vobis in testes. Auxilio adeste illis, si potestis eos ad vitam revocare, aut auxiliamini cæteris ex eis, si possint evadere de manibus nostris."

CAPUT XC.

Gorion Sacerdos.
Cap. 15.

Insera מִרְיָן Gorion Sacerdos pater Josephi Sacerdotis (qui scripsit hunc librum *Israëli*, ut esset illis in testimonium, et in memoriale) tunc erat vinctus catenis æreis, et in vinculis ferreis in una è turribus *Jerusalem*; ipse autem fenex processerat in diebus natus scilicet centum et trium annorum; neque ullus intrabat ad illum in turrim, aut inde egrediebatur. Eo tempore venit Josephus filius ejus versus murum à longe è regione turris in qua erat pater ejus Gorion Sacerdos tunc illic vinctus. Accessit autem paulo propius ad murum, ut cognosceret de valetudine patris sui, & quæ circa ipsum agerentur. Progressusque est Josephus proxime ad murum turris illius, & oculi ejus intenti erant versus turrim, in qua pater ejus erat vinctus, si forte posset videre faciem patris sui per fenestras turris, aut per loca rimarum quibus sagittæ emittuntur, quæ erant in turri; & consolaretur eum, certumque illum faceret se adhuc vivere.

Josephus lapide
vulneratus.
Ibid.

138:

At dum transiret, prospiceretque sursum versus turrim illam, miserunt in illum Latrones lapides qui manu jaciuntur, venitque ad eum grandis lapis manu jactus super caput ejus, & percussit eum, & cecidit ille ad terram de curru suo. Cumque vidissent Latrones corruisse Josephum de curru suo, mox cucurrerunt, & descenderunt ad illum. Quæ res cum perlata esset & ad Titum, jussit milites suos ire, ut eum eriperent priusquam

quam attingerent ipsum Latrones. Feceruntque Romani sicut praeceperat Titus; abeuntesque ad illum erexerunt, & confortatum deduxerunt tuto, circumtegentes illum supra, & undique clypeis suis adversus sagittas, & lapides, quos jaciebant in eum Latrones de muro: ac tandem eripuerunt eum Romani, & non mortuus est.

At Latrones dum cucurrerant, ut comprehenderent illum sublata ingenti vociferatione clamaverant. Mater vero Josephi, quæ tunc erat octoginta, & quinque annorum nata, sedebat in domo Simonis crudelis vicina turri, non quidem vincla catenis, sed non sinebant illam egredi à domo. Cum ergo audivisset vocem clamoris, & nomen Josephi; rogavit, quænam esset vox clamoris illius, quæ ad aures suas nomen Josephi perfererebat? Et nuntiaverunt ei dicentes, super filium ejus vociferari Latrones, jamque egressos esse, ut raperent eum, eo quod vulneratus esset, cecidissetque de curru suo. Cucurrit itaque mater Josephi filii Gorionis, & egressa de domo, in qua erat incarcerata, ascendit supra murum tam celeriter ac si fuisset filia quatuordecim annorum. Tunc ambabus manibus capiti admotis laceravit caput suum, & crines suos, qui erant candidi sicut nix, contorti circa cingulum suum. Et elevans vocem suam cum fletu, planctu, ululatu, & amaritudine dixit coram omnibus, qui audiebant illam hæc verba: "Hæccine spes mea, & expectatio mea, quam ex-

Mater Josephi.
Ibid.

pectavi adusque malum hoc quod accidit, ut viverem superstes post mortem filii mei Josephi luminis oculorum meorum? Ergone mortuus est ille, qui fuit mihi magnum lumen, neque digna fui videre illum, & sepelire? Nonne vero spes mea, & expectatio mea fuit, quod ille me sepeliret, meque interea sustentaret, & post imminutionem meam, & luctum meum, quo vidi filios familiz meæ deletos, & perditos per manus Latronum dicebam: Iste consolabitur me. Nunc vero quid agam? Nec est qui consoletur me ex omnibus filiis meis, quos peperì: quia perdiderunt mihi adversarii, & inimici Jehovæ tum Latrones tum Nationes decem & octo filios. † Et quid restat adhuc mihi quod faciam, nisi ut postulem mori? Nolo enim amplius superstes vivere. Et quomodo possim ullam consolationem admittere, cum videam mortuum esse filium meum? Neque penes me est, ut sepeliam illum? O quis mihi det petitionem meam, ut moriar in hoc momento! Nolo enim amplius vivere post mortem filii mei Josephi. Quis mihi det, inquam, ut moriar hic & nunc cum illo, & operiam illum veste mea, quam gero super carnem meam, quantum potest una vestis contegere duos homines, sicque ego, & ille simul ambo, quemadmodum ipse jam jacet, jacebimus!

Planctus matris
Josephi.

139.

Deinde rursus mater Josephi progressa est super murum, donec pervenit ad turrim, & extensis manibus ad cælum cepit voce magna, & amara vociferari, majorque fiebat clamor illius. Cumque anima ejus amaritudine magis ac magis exacerbaretur, clamans dolore amaro percita dicebat: "O fili mi Joseph, fili mi, fili mi, qui aperuisti vulvam meam, fili mi, quomodo? Loquere, quæso, ad cor meum, & consolare me. Latrones vero audientes deridebant, & subfannabant eam, iique stantes supra murum.

Veniens usque
ad turrim nomine compellat
filium suum.

Jos. De bello Jud.
VI. 17.
Romani misera-
tione moti la-
chrymantur.

Increpatio ejus
ad Latrones.

Errident Latro-
nes.

339:

Respondet.

rum. At *Romani*, qui deorsum erant extra murum, ut audierunt vocem illius. (Nunciatum fuit enim illis à *Josepho*, quod esset mater ipsius) fleverunt ad vocem ejus, & luctum egerunt propter amaritudinem cordis illius. Quin & ipsi *Judei*, qui erant in *Jerusalem* præter *Latrones*, fleverunt quoque ad vocem ejus plurimum; sed abscondebant fletum suum, ne forte viderent eos viri *Simonis* crudelis.

Dixit autem mater *Josephi* ad *Latrones*, qui erant juxta se super murum: "Quare vos etiam me non occiditis? Nonne ego sum, quæ genui *Josephum* filium meum, quem occidistis? Nonne ego lactavi illum am-
"babus mamillis meis istis? Nonne educavi illum & grandioreni fovi, &
"manu duxi illum? Vos vero inimici *Jehovæ* interfecistis illum cum cæ-
"teris justis *Jehovæ*. Nunc ergo quare me vivere sinistis, & non interfi-
"citis me? Judicet *Jehova* inter me, & inter vos, qui occidistis filium
"meum, qui nihil vobis nocuerat. Dixerunt ei *Latrones*: "Nonne tu
"potes teipsam nunc mittere de muro deorsum præcipitem, & mori?
Per nos licet; Quare non ita facis? Et *Romani* suscipient te, & sepelient
† cum honore. Scimus enim nos te esse matrem *Josephi* Sacerdotis illis no-
tissimi, & charissimi.

Quibus illa respondens dixit: "O inimici *Jehovæ*, quomodo facerem
"ego grande malum hoc, ut mihi metipsi violentas manus inferam;
"simque ipsa causa meæ mortis propriis manibus, & cogam animam
"meam egredi à corpore meo, priusquam requirat illam à me dominus
"ejus? Nonne istud cognitum est apud omnes doctos, animam scilicet
"rationalem sapientia præcellere cæteris animabus? Neque debeat qui il-
"lam possidet, cogere, ut egrediatur sine concursu causarum natura-
"lium? Alioquin illa anima exterminabitur, & peribit, neque enim ei
"quid ultra superest aut reliquum est. Et quomodo ego committam hoc
"facinus in memetipsam: licet anima mea cognoscat vicissitudines hu-
"jus Mundi, & accidentia ejus, quæ omni tempore, & occasione con-
"tingunt omnibus iis qui volunt, & amant degere sub cælo diutius? At
"cum queritis: quid mihi proderit, si occideritis me; cum præsertim,
"quando occideretis me, tunc anima mea cogetur exire, neque concur-
"sus aderit causarum naturalium, quæ requirantur corpori meo, ut id
"faciat? Vana & falsa dicitis, & loquimini mendacium; est enim emo-
"lumentum magnum in alterutro ex duobus accidentibus, licet ambo
"æque sint pessima.

"Si quidem occideritis me, non conturbabo me, neque me præcipitem
"feram in mortem hujusmodi; sed fortiter roborabo intellectum meum,
"ut mente recogitet apud me locum illum habitaculi mei, & attenta
"æstimatione viam perfectionis animæ meæ consideret; ac denique cir-
"ca opus separationis illius à corpore meo serio occupatus sit. Et tunc
"gubernationem corporis mei dimittam, & derelinquam ipsam, neque
"prohibebo causas naturales, de quibus dixi, ne ad mortem meam con-
"currant. Et tunc colligam, & dirigam omnes affectiones meas, & cogi-
"tationes, ut adhæream *Jehovæ* Deo nostro. Quia tunc intuitu mani-
"festæ cognitionis ordinem entium creatorum intuebor, & florebit ani-
"ma

"ma mea de corpore meo, quo tempore accedam ad visionem Mundi superioris; atque illic fixus stabit intellectus meus; illic, inquam requiescet; & ero cum *Jehova* semper contemplata jucunditatem ejus cum cæteris animabus justorum uniuscujusque juxta locum suum.

"At vero mihi ipsi violentas manus inferam, ut memetipsam interficiam? Ecce hujusmodi est cogitatio mea: Quomodo violentas mihi manus inferam, ut interficiam memetipsam? Continuo enim intellectus meus cessat affectiones suas moderari, & conturbat se ne possit intueri. Præterea causæ naturales corporis mei non † concurrunt omnes ad hanc rem; quandoquidem intellectus meus jam nullam operam adhibet in separatione animæ meæ à corpore meo, sed econtra totus adhuc incumbit gubernationi corporis sui, neque consentit ad exequendum opus cogitationis, quæ mihi suggeritur, & prohibet causas naturales, quæ pendent à me, ne consentiam separationi animæ meæ. Verum emorior, licet animea mea adhuc sit in corpore meo, sed tota conturbata est propter occupationem intellectus mei, eo quod contingit tempestas major tempestate mortis apud me.

"Hujusmodi autem mos sive lex est apud omnes populos, & nationes, ut eos omnes, qui sibi violentas manus intulerunt, & seipsos interfecerunt propria manu, non sepeliantur. Quia non est residuum animæ eorum, nulla spes eis restat in Vivificatione seu Resurrectione futura mortuorum. Sepultura enim qua homines sepeliuntur, conceditur tantummodo corporibus mortuorum, qui morte naturali mortui sunt. Quamvis autem intentio Dei sit, ut non resurgant cadavera illa, tamen in gratiam propinquorum illius, *Judei* quemlibet, qui ita moritur apud ipsos cremant. Quo quidem honore ita afficitur in cognatione sua, ut tamen observent in loco illo commonescere eos, qui lamentando & flendo lugent super illos, non tamen propterea illos resurcturos. Qui mos servatur apud omnes populos, paucis admodum exceptis. Hoc fit etiam, ut removeatur omnino fætor cadaverum illorum, ne corrumpant aerem qui respiratur à viventibus, & eo moriantur vivi. Quæ agendi ratio ex parte à natura ipsa insita est, quemadmodum contingit inter *Romanos*. Qui quidem mos omnino obtinuit apud omnes populos, qui sub cælo sunt.

"Ecce præterea alia est causa sepeliendi (mortuos) quatenus nempe pulvis ille, qui sepelitur post certum dierum tempus aptus, & idoneus reddatur ad suscipiendum spiritum vitæ in opere illo vivificationis (resurrectionis) quæ cognita est Deo spirituum omnis carnis, & revertatur iterum spiritus vitæ in ipsum. Siquidem ille colligetur, præscindetur, & determinabitur luto aptatus tanquam vaginæ, per manus eorum, qui perfecturi sunt opus in quod incumbent jussu *Jehovæ*. Quando autem aliquis privatur sepultura, ita ut cadaver illius projectum sit volucribus cæli, & bestiis terræ in escam, neque revertatur pulvis corporis in terram, tunc quando hoc accidit, spiritus revertitur ad Deum, qui dedit illum; † neque convenit luto corporis istius via reductionis, & dispositionis, ut aptum sit accipere vivificationem, nisi, post

139 1.

Qui sibi ipsa
violentas manus
inferunt non resurgent.

139 2.

"vicif-

Jos. De bello Jud.
VI. 15.

“vicissitudines, & mutationes magnas, super illud tempora varia tran-
“sierint, & accidentia innumera, quæ retardant, & longe differunt dispo-
“sitionem proximam ad recipiendam vivificationem, ita ut numerari non
“possint præ multitudine in omni generatione. Sed hoc est Mylterium
“*Jehovæ* pro timentibus se. Quod ad vos attinet, O turba *Latronum*,
“ignoratis illud, neque intelligitis, quia estis tanquam jumenta reputati
“& quicumque revelaverit vobis ejus expositionem, nonne ipse peccabit
“in animam suam? Quæ verba illius cum audissent, rursus *Latrones*
subfannaverunt eam, & odio persecuti sunt sensum verborum ejus (qui
quidem sensus fatiat animas sapientium abundantia gaudiorum cum vultu
lucis vitæ) ita ut illuderent, & deriderent eam.

At illa cæpit iterum flere; donec etiam fleret ex altera parte omnis
exercitus *Romanorum*. Multi quoque ex *Judeis* sancti, qui residui erant
in *Jerusalem*, fleverunt ad vocem ejus. Audierant enim verba ejus, &
attentos se præbuerant auscultando sapientiam ejus. Interea *Josephus* Sa-
cerdos filius *Gorionis* Sacerdotis audiebat vocem sermonum matris suæ,
dum alloquebatur *Latrones* voce magna; & ipse erat infra ad terram ex-
tra castra, è regione illius. Ubi ergo audivit vocem ejus, dum adhuc erat
super muro, confortavit, & roboravit se, accessitque iterum propius ad
morum. Milites autem *Romanorum* circumcingebant illum cum clypeis
suis, & abscondebant tegendo, ne forte irrueret in eum lapis, aut sagitta
de muro.

Josephus alloqui-
tur matrem
suam.

Tunc locutus est *Josephus* & dixit: “Ne timeas, O mater mea, ereptus
“sum enim de manibus *Latronum*, neque tradidit me *Jehova* in manus
“eorum. Verum enim vero quis det mihi, ut moriar hæc ipso die, prius-
“quam videam incendium Templi *Jehovæ*, & perditionem populi mei?
“Siquidem animæ illæ quæ intra nos sunt, nonne reputantur tanquam
“vincti illi, qui sunt in carcere, & quando egrediuntur e corporibus
“nostris cum libero naturæ nostræ consensu, & voluntate intellectus
“nostri in locum habitaculi cælestis (tunc enim anima dimissa in liber-
“tatem egreditur) egrediuntur de caligine ad lucem, & illuminantur lu-
“ce vitæ cum *Jehova* Deo nostro. Quoad istos consiliarios pessimos, qui
“tibi consilium dedere, O mater mea † sancta, violentas tibi ipsi manus
“inferre, & interficere temetipsam propria manu, dicentes tibi, ut te
“præcipitem mitteres de muro ad terram & moreris: Audivi sermones
“illorum; audivi quoque responsionem tuam ad illos. Sciebam autem
“priusquam audirem, talem fore responsionem tuam. Absit vero, ut ma-
“ter *Josephi*, & uxor *Gorionis* eat in consilium impiorum. Idcirco, O ma-
“ter, sustine jugum *Latronum*, quemadmodum poteris ferre, & subdita
“esto illis, neve cum accidentibus hujus temporis, quæ non potes irrita
“facere, contendas. Illi quidem perituri sunt, nos autem perstabimus.

140.

CAPUT XCI.

EO die egressi sunt quidam homines cum uxoribus, & filiis, & parvulis suis de *Jerusalem*. Prævaluerunt enim contra viros custodiz *Latronum*, qui erant ad portam civitatis, & aperuerunt portam urbis, & egressi ab urbe venerunt ad castra *Romanorum*. Neque enim ultra poterant sustinere famem cum malitia *Latronum*. Hi autem erant præditi fide, & in dignitate constituti in *Jerusalem*; noveratque illos *Iosephus* Sacerdos. Quia vero egressi fuerant de *Jerusalem*, & fortiter steterant periculo sanguinis proprii, clementia usus est erga illos *Titus*, & Principes ejus admodum, eo lubentius quod *Iosephus* de illis testabatur ipsos esse à magnatibus *Jerusalem*, & ex nobilissimis civitatis. Excepit itaque illos *Titus*, & Principes ejus, & introduxit eos. Tunc dederunt illis victum & alimentum, & cibum, & potum. At multi ex eis non poterant aperire os suum ad manducandum; emaciata enim erant maxilla eorum propter multos dies famis. Denique postquam tandem panis intraverat in interiora eorum, moriebantur. Pueri autem, iique parvuli, statim atque viderunt panem irruebant in illum. Et quidem mandebant eum dentibus suis, sed non valentes deglutire expirabant, & cum adhuc panis esset in ore eorum moriebantur.

Quidam Nobiles
Judæorum ad ca-
stra Romanorum
transfugiunt.

Judæi nimia avi-
ditate panem de-
glutientes mo-
riuntur.

Cap. 15.

Cum vidisset autem *Titus* illos mori cum manducarent panem, misertus est eis, & magno super hoc dolore premebatur. Tandem dixit *Titus* ad *Iosephum*: "Quid faciam populo tuo, eo quod moriuntur statim atque manducant panem, & alimentum? Respondens *Iosephus* filius *Gorionis* dixit ad eum: "Domine mi, ita vidi fieri quotiescunque quis necessitate coactus per dies aliquot jejnavit, deinde venit in locum, ubi est facultas comedendi. Primo itaque operæ pretium est, ut bibat paululum lactis cum frumento cocti, aut similaginem coctam cum lacte caprea, si forte ita viscera ejus aliqua virium accessione refocillabuntur. Deinde incipiet comedere panem. Sic faciunt illi qui ambulant in desertis, ubi vacua sunt viscera eorum propter inopiam cibi, postquam reversi sunt ad loca respirant quantum possunt, ut deinde manducant pro sua voluntate. Jussit itaque *Titus* servis suis & fecerunt juxta verbum *Iosephi*. Et vixerunt multi ex *Judæis*. At mortui sunt etiam multi ex eis, statim atque viscera eorum intumuerunt.

140?
Iosephus mali
causam aperit, &
remedium pro-
ponit.

Porro *Judæi*, qui egressi fuerant de *Jerusalem* ad castra *Romanorum* propter metum *Latronum* deglutiunt aurum & argentum, & gemmas, & lapides pretiosos, ut absconderent ea à facie *Latronum*. Cum itaque captivi remanissent in castris *Romanorum*, omnes residui ex eis vivi, qui potuerunt sustinere alimentum, & panem, quando ibant, ut egredierentur foras juxta morem universæ terræ pro desiderio naturæ, ad purgan-

Judæi aurum, &
argentum de-
glutiant.

Jos. De bello Jud.
VI. 15.

Avaritia & im-
manis crudelitas
Syrorum, & Ara-
bum.

140:
Ultio Titi in ho-
micidas.

Concio Titi ad
suos duces ut au-
rum, & argen-
tum ab armis
amoveant.
Ibid.

Syri & Arabes
ab exercitu suo
ejicit.

140:

dum corpus; unusquisque ex eis exibat ad sedendum foris pro desiderio naturæ suæ solitarius. Tum *perscrutabatur excrementa sua, ut inveniret aurum, & lapides pretiosos, quos deglutiverat. Qui autem inveniebat id quod deglutiverat cum excremento suo, accipiens illud abscondebat. Sicque faciebant Judæi quotidie, quandiu remanebant cum Romanis. Cumque animadvertissent nonnulli ex Syris & ex Arabibus illos ita facere, indicavit rem unusquisque socio suo. Et deliberaverunt quidam ex eis insidias illis tendere. Tum apprehenderunt illos, & scissis eorum visceribus invenerunt intra viscera aurum, & lapides pretiosos. Sicque aggressi sunt Arabes & Syri hujusmodi malum facere Judæis, & multos ex eis sciderunt. Factusque numerus scissorum per manus Syrorum & Arabum mille annuarum. Cumque audisset Titus rem illam pessimam, quam fecerant & Syri & Arabes Judæis illis, indignatus est, & accensus est furor ejus admodum. Tunc jussit comprehendere omnes, qui patraverant hujusmodi facinus pessimum, & jugulari, ac deinde dari omnes facultates eorum Judæis vivis hæredibus mortuorum. Et mortui sunt propter hoc facinus, jussu Titi, tum ex Syris, tum ex Arabibus, sex millia virorum.*

Postea jussit Titus convocari omnes principes exercitus sui: Congregati sunt itaque in consilium, viditque, & ecce aurum obductum super omnia arma eorum. Pars etiam maxima gestabant virgas in manibus suis, in quarum summitate erant lapides pretiosi. Præcepit itaque Titus & dixit ad eos: "Amovete aurum de armis vestris, neque gestetis virgas vestras cum lapidibus pretiosis. Quicumque ex vobis secus fecerit, & non obedierit imperato meo, morietur. Nam aurum, & lapides pretiosi incitaverunt Syros & Arabes ad patrandum grande facinus, & abominabilem nationem detestandam illam quam commiserunt in Judæos languidos illos miseros, qui egressi fuerant ut in fiducia degerent sub alis nostris. Sed Jehova Deus exercituum suscitavit spiritum nostrum, ut ulcisceremur ultionem ex eis, & condemnavimus eas judicio mortis: Quia Deus illorum est Deus cælorum, & terræ, & qui judicat in justitia omne judicium, terribilis est maxime, & quis potest fugere à facie ejus? Obedierunt itaque omnes principes exercitus Titi, & fecerunt sicut præceperat eis, & amoverunt aurum, quod erat super arma sua, & lapides pretiosos, qui erant in summitate sceptrorum principatus eorum. Eodem tempore jussit Titus ejici Syros, & Arabes cæteros de medio exercitus sui, neque quisquam iterum fuit, qui tale facinus patraret contra Judæos in exercitu, neque ex Syris, neque ex Arabibus. Attamen Arabes & Syri quando inveniebant Judæum extra castra procul, eumque solum, ita ut à nemine videretur; illico interficiebant eum, & exonerabant aurum, quod erat intra viscera ejus. Nemo autem ex Romanis loquebatur verbum seu bonum, & seu malum cum Judæis in castris, nisi quod nonnulli ex impiis Romanorum didicerunt ex Arabibus & Syriis. Cumque inveniebant Judæum longo à Castris, ipsumque Judæum solum, & neminem videntem, qui posset liberare, apprehendebat eum impius Romanus, & interficiens scindebat viscera ejus, ut perscrutaretur in eis aurum.

Nuntiaturque est hujusmodi malum *Titō*. Perquisivit ergo *Titus*, & edictum promulgari jussit in castris dicens: "Quicumque novit facinus hoc, quod patrarunt impii *Romani* in *Judeos*, qui venerunt ut secure degant sub alis nostris, sive testis fuit & vidit, sive novit, sive ipse fecit; si denuntiaverit, expiabitur illi iniquitas ejus; si vero non denuntiaverit, ille judicium iniquitatis suæ portabit. Timuerunt itaque *Romani*, qui patrarant facinus illud pessimum, & qui noverant eos qui patravrant à facie *Titi*, & dixerunt: "Si quis non ei denuntiaverit veritatem; ecce ille per sapientiam suam inquireret istud, usque dum inveniat peccatores; atque interficiet illos. Confissi itaque dicto illius venerunt, & denuntiaverunt omnes, qui fecerant: "Nos fecimus. Et omnes qui noverant: "Nos novimus, neque indicavimus tibi. Fuitque numerus eorum, qui reperti sunt, tum eorum qui fecerunt, tum eorum qui noverant, trecentorum, & viginti virorum. At jussit *Titus* servis suis, & combusserunt omnes in medio cisternæ unius. Et deinceps *Judei* cum fiducia in castris *Titi* degebant, neque ultra fuit adversarius, aut incursus malus; sed quotiescunque *Romanus* inveniebat *Judeum* aliquem perplexum aut errantem extra castra procul, clam illum deducens comitabatur usque dum ad castra incolumen, & tranquille, & cum securitate bona reduxisset.

Edictum *Titi*.

Qui ex *Romanis* illud facinus commiserunt, combusti.

His diebus scriba, quidam è scribis *Jerusalem*, & ex custodibus fidelibus in portis *Jerusalem* numerare instituit. (Ipse vero erat custos ad portam parvam *Jerusalem* in angulo torrentis *Cedron*, erat quæ vir ille fidelis nomine מנחם *Menachem filius* שרם *Sarok* Scribæ, cujus patres olim ministri fuerant *Ezræ* Scribæ [pax super illum,] in *Babylone*.) Numeravit ergo, & recensuit numerum mortuorum, qui ab urbe elati fuerant per illam portam solum; præter eos, qui projecti fuerant in plateas civitatis, & in cisternas, quæ erant in angulo illo; præter eos quoque, qui projecti fuerant in torrentem *Cedron* de muro anguli illius; tum & eos, qui ceciderant gladio in angulo illo; præter eos denique quos eduxerant per alias portas, qui etiam erant ex mortuis anguli illius. Et invenit educta fuisse per portam *Menachem* solummodo ad sepulturam numero centum & quindecim millia cum octingentis, & octo corporibus, quæ quidem omnia corpora fuerunt nobillissimorum, & honorabilium inter illustres *Jerusalem*, quæ tunc sepulta sunt in illis temporibus angustiarum *Latronum*. Omisso quoque reliquo populo eorum, qui projecti jacuerunt super faciem terræ, & quorum cadavera fuerunt in escam volucribus cœli & bestiis terræ.

Cap. 16.

Menachem, seu *Mannan* filius *Lazar*i Scribæ numerum mortuorum describit.

141.

Numerus eorum qui ad sepulturam deportati sunt per unam portam.

Titus autem interrogavit duces *Judeorum*, qui egressi fuerant ad se ut evaderent, coram *Josepho*, & dixit ad illos: "Ego in veritate adjuro vos, ut dicatis mihi mortuos, qui vobis cogniti sunt à tempore, quo veni ad obsidendam *Jerusalem* usque in hodiernum diem. Numeraverunt ergo duces *Judeorum*, qui egressi fuerant ad *Titum*, ut evaderent à malitia *Latronum*, in veritate, & fide numerum mortuorum, qui exierant ex omnibus portis *Jerusalem*, ut sepelirentur in diebus famis, & belli quotquot sibi cogniti erant. Et fuit numerus eorum sexcenta millia, & millia, cum quingentis & septuaginta quinque, præter eos qui mor-

Numerus eorum qui per alias portas elati sunt.

Jos. De bello Jud.
VI. 16.

Titus suam inno-
centiam prote-
stat.

1411

Fames ingra-
vescit.

Equorum sterco-
re vesci cogun-
tur.

Desolatio Jeru-
salem intra &
extra.

Lib. VII. cap. 1.

Romani novum
Arietem fabri-
cant.

Cædes Romano-
rum.

1411 :
Consilium Titus
de Arietando
muro.

tui sunt in Templo *Jeboue*, & in domibus, & in plateis *Jerusalem* occa-
sione *Latronum* pugnantium, & miscentium jurgia, & contentiones, &
prælia adversus habitatores *Jerusalem*, sive uniuscujusque contra fratrem,
& contra socium suum. Præter nobiles & illustres, qui mortui sunt in
Jerusalem, quos nec permiserunt *Latrones* sepeliri, quique & facti sunt
in sterco super faciem terræ. Miratusque est vehementer *Titus* super po-
pulo, qui erat in *Jerusalem*. Et respondens dixit: "Notum est *Jeboue*
"Deo cælorum, quod propter hæc omnia non est iniquitas in me, neque
"crimen reatus, quia ego veni ⁊ ad vos ad pacem, & locutus sum pa-
"cem. Ipsi autem *Latrones* maluerunt bellum.

In diebus illis ingravescibat fames in *Jerusalem*. Caput quoque fames
grassari in principes *Latronum*, quod usque in hunc diem non contige-
rat. Namque vi rapuerant cibum ex omnibus, quos inveniebant habere.
Incessit itaque fames in *Latrones*, & in principes eorum, ita ut cape-
rint comedere sterco equorum suorum, & pelles curruum suorum, &
instrumentorum bellicorum, posteaquam devoraverant omnes equos suos.
Tunc quærebant principes *Latronum* ramos arborum virentium, & her-
bas, aut olera in cibum, neque inveniebant. Siquidem *Romani* omnes
arbores succenderant. Et vastaverunt omnia olera, & omne gramen in cir-
cuitu *Jerusalem* hinc & illinc itinere tredecim milliariorum siccaverant,
neque restabat in omnibus hortis, qui erant in circuitu *Jerusalem* neque
arbor, neque gramen, neque olus, quin hæc omnia *Romani* solo æquave-
rint. Porro ab initio circuitus omnes Hierosolymorum pleni erant omni
genere arborum desiderabilium, & optimarum ad comedendum, & omni
genere arborum fructiferarum; & Paradisi & horti referti erant omnibus
speciebus frugum pretiosorum. At *Romani* omnia corruperunt. Facta-
que est omnis terra *Jerusalem* in circuitu sicut terra sitibunda, & vasta-
ta. Omnis autem qui veniebat de longe ex iis, qui venerant jam olim à
principio, & viderant *Jerusalem* in gloria sua, & fontes hortorum ejus,
& Paradisorum: dum ille incedebat, & prospiciebat ad dexteram, & ec-
ce nulla arbor, tum vertebat se ad sinistram, & ecce nulla herba. Tunc
obstupescit, & animo amaro flebat cum gemitu, & planctu, & lamentaba-
tur super *Jerusalem*.

Postea *Romani*, adhuc aggressi sunt fabricare Arietem ferreum diruto-
rium terribilem admodum, & confortati sunt cum eo, & pugnaturo ad
morum propius accedunt, primumque explorant, an adhuc supersint for-
tes Judæi in urbe si forte egrediantur ad se principes *Latronum* cum tur-
ma sua ad præliandum. Mox illi, licet fame & siti oppressi, palantes huc
illuc discursitavere; & prostraverunt Judæi ex Romanis turbam multam
admodum. Tum dixit *Titus*: "Ne ultra aciem instruamus cum illis vi-
"rorum cum ⁊ viris, sed arietemus muros: non enim urbi eorum super-
"est, nisi murus unus, mox intrabit in medium urbis omnis multitudo
"nostra, & trucidabimus *Latrones*. Reliquum autem plebis infimæ requi-
"ret pacem, & quietem, & honorem, & vitam. Placuerunt verba *Titus*
in oculis principum ejus, & in oculis totius populi ejus, & dixerunt, ita
esse faciendum sicut consilium dederat *Titus*. At principes *Latronum*
suspicati

suspicati sunt ab eo tempore *Romani* adhuc fabricare sibi Arietem ferreum dirutorem ad quassandum adhuc murum *Jerusalem*, qui restabat ut deicerent. *Cæperunt itaque tunc, & ædificaverunt murum novum interiore in urbe Jerusalem è regione loci arietationis, qua parte arietabant Romani cum Ariete ferreo, ex angulo nempe planitie, id est ex angulo sepulchri Jebochananis Sacerdotis magni.* Neque ullus erat locus illis alius commodior quo arietarent murum *Jerusalem*, nisi ab hac parte. Jamque ibi erant duæ illæ ruinæ, quas fecerant *Romani* in duobus muris prioribus *Jerusalem*, nec satis virium suppetebat *Latronibus*, ut auderent comburere *Arietem* dirutorem, quemadmodum fecerant prius; & idcirco ædificaverunt murum interiore, & deliberaverunt sustinere quassationem Arietis, & ædificare muros intra ruinam post ruinam ex adverso loci arietationis Arietis ferrei. Siquidem non amplius suppetebant vires ad subsistendum à facie tantæ famis, quæ inter eos grassabatur. Quod si habuissent satis virium ad comburendum Arietem illum, utique desperassent adhuc *Romani* capere *Jerusalem* cum Arietibus ferreis dirutoribus, & illi quidem profecti abiissent de *Jerusalem*. Tum deinde fugissent *Romani*, in prælio à facie *Israel*, ac tandem reliquiæ eorum vulnerata coram illis corruissent. Tuncque *Latrones* dixissent: "Defessæ sunt jam copię *Romanorum*, neque ultra obsidere *Jerusalem* adjicient. Illi tandem abiire, & nos salvi residui sumus. Nunc ergo ad *Jehovam* Deum nostrum convertamur. At tunc *Romani* confortati sunt, & accinxerunt se, & roboraverunt cor suum magis ac magis, & munierunt custodias, & stationes, & dixerunt unusquisque ad socium suum: "Confortare, & esto robustus in præliis nostris: Effet enim nobis opprobrium, & confusio fugere à facie *Judeorum* debilitatorum fame, qui jam ista nimia fame ferè confecti sunt, aruitque pellis vultus eorum, & corrugata est.

Interea *Latrones* postquam reversi sunt intra *Jerusalem* ferociores victoria, & fortitudine, cæperunt adhuc crudelius vexare plebem infimam dicentes: "Date nobis cibum, alioquin devorabimus carnem vestram, & carnem filiorum vestrorum in medio vestri. At tunc venerunt cohortes *Romanorum*, & aggressæ bellum confortaverunt se, & institerunt totis viribus, ut arietarent murum urbis *Jerusalem* ex improvviso cum Ariete ferreo dirutore. Ac tandem pars una muri interioris, qui restabat urbi, in terram repente labitur. Hic multitudo *Romanorum* vociferata est clamore magno, & dixerunt: "Cepimus *Jerusalem*. At *Romani* levatis oculis viderunt adhuc, & ecce murus alter novus, quem ex opposito ruinæ fecerant. Vociferati sunt ergo etiam *Judei* de medio urbis clamore magno, quia ædificaverant murum alterum è regione muri everfi ex angulo planitie sepulchri *Jebochananis* Sacerdotis. Illic enim erat custodia *Jebochananis* *Latronis* magni & principis crudelis è regione muri. Cumque audissent *Romani* vocem acclamationis *Judeorum* intra urbem, tum vidissent, & ecce ædificaverant *Judei* murum alterum novum, & ipsi super illum stantes quemadmodum steterant super alios muros, qui diruti fuerant per Arietes ferreos dirutores, exteriorem scilicet, medium,

Judei murum novum interiore extruunt. Ibid.

141:1

Casus muri interioris.

Sed *Romani* viso altero muro spem abijciunt. potiundæ urbis.

Jos. De bello Jud.
VI 16.

& interiorem. Et territi sunt *Romani* mirum in modum, & conversum est gaudium eorum in gemitum & tristitiam, jamque quid agerent nesciebant cum gente illa forti, quæ erat in *Jerusalem*; & quomodo caperent illam urbem quæ tot millia, & myriades è copiis *Romanorum*, reliquarumque omnium nationum, quæ venerant in auxilium eorum, ad interitionem deleverat.

Titus hortatur
suos ut contra
novum murum
Arietem admo-
veant.

143.

Tunc rursus conversa est manus *Romanorum* ad prælium conferendum, desperabant enim urbem capere per arietationem Arietis ferrei dirutoris. Dixit vero ad eos Titus: "Ecce murus ille novus est, & nondum fic-
"cus, quia t̄ recens constructus est. Nunc itaque admove, quæso, A-
"rietem ferreum & concutiamus, quia certo certius corruiet quoque ille,
"urbemque capiemus, qua tandem ad beneplacitum nostrum potituri
"sumus.

Sed Principes e-
jus spreto ejus
consilio manum
conferunt cum
Judeis.

Romani repulsi.

At principes *Romanorum* non obedierunt consilio ejus, sed succinxerunt se, & jusserunt cohortes suas ascendere supra murum quem diruerant. *Judei* vero stabant supra murum novum, quem ædificaverant ex adverso eorum. Et propius accedentes ad invicem pugnaverunt illic inter duos muros, & prævaluerunt *Judei*, & expulerunt *Romanos* extra murum dirutum, & fugaverunt eos longe procul ab urbe. Ipsi deinde reversi sunt in *Jerusalem*. Tunc dissolutæ sunt manus *Romanorum*, & omnem spem prorsus abiecerunt ultra præliandi, & dixerunt: "Non pugnabimus amplius contra urbem hanc; non enim illam capie-
"mus cunctis diebus nostris. Nunc itaque proficiscamur, & abeamus hinc,
"priusquam omnes intereamus hic, quia jam expiramur, perimus omnes,
"perimus.

Desperatio eo-
rum.

Oratio Titus ad
milites.

144.

Cum ergo vidisset Titus obstinato animo esse multitudinem *Romanorum* (omnes enim uno ore clamabant & dicebant hujusmodi verba) vocavit principes suos, & dixit ad eos: "Dicite mihi, principes *Romani*, an
"nescitis omne opus, quin & omne bellum, rem denique quamcunque
"difficiliorem habere exitum, quam principium? Si autem debilitantur
"manus operariorum, cum jam pervenerint ad finem operis, nonne in
"vanum laboraverunt? Ita & vos, si animum despondeatis in bello, &
"obsidione hac, qua obsidemus *Jerusalem*, ecce in vanum laborastis.
"Considerate, & videte ab exemplo navis, quæ mare transfretavit, &
"magnam itineris partem confecit, ac tandem prætergressa est eo usque,
"ut mox ingressuri sunt in portum. Si dum proxima est portui veniat
"ventus turbinis ex adverso littoris maris, tuncque remittant manus suas,
"& relinquunt navem sine gubernatione, ita ut impingat in aliquam ru-
"pem, aut in scopulum, qui obest angulo portus, nonne tunc illidetur
"navis, & peribunt omnes qui in illa sunt? Sicque fallitur omnis ex-
"pectatio nautarum, neque consequentur utilitatem, quam sperabant.
"Hoc autem illis contingit propter remissionem manuum. Quod si econ-
"tra roborentur manus eorum in opere t̄ gubernationis navis, perve-
"nient ad portum, & intrabunt in illum eritque portus voluntatis eo-
"rum. Nonne etenim tunc erit in quietem & tranquillitatem, spesque il-
"lorum complebitur in bonum. Sic illi qui extruunt ædificia; Si non
perficiunt

“ perficiunt opus suum in iis, sed derelinquunt illa propter remissionem
 “ manuum suarum, nonne corrumpetur omne opus eorum in illis, &
 “ ipsi perdent mercedem suam, & labor eorum irritus erit & vanus?
 “ Jam vero omnes, qui colunt terram, si arant agrum, deinde seminant,
 “ tum custodiunt semen agri, donec impleantur spicæ ejus, cumque jam
 “ advenit tempus constitutum messis, si manus remittant ita ut non me-
 “ rant messem agri illius, nonne perdent omnem laborem suum, & cor-
 “ rumpent amittentque victum suum? Vos autem, qui oppugnastis ur-
 “ bem hanc de die in diem, postquam ceciderunt ex vobis principes multi,
 “ & honoratissimi, & copiarum fortissimæ absque numero, & confortatæ
 “ sunt manus vestræ usque adhuc, ad oppugnandam illam in hunc diem!
 “ Et ecce nunc muri eorum munitissimi diruti jacent & projecti ad ter-
 “ ram, habitatores ejus consumpti sunt bello, & fame, & peste. Qui au-
 “ tem residui sunt in ea morituri sunt gladio. At restat adhuc novus
 “ murus iste. Quid proderit omne quod hætenus fecistis, si debilitentur
 “ manus vestræ, nisi modo perficiatis opus obsidionis, & belli adversus
 “ illam, donec obtineatis Sanctuarium illorum, & impleatis desiderium
 “ vestrum ex ea? Quid proderit vobis quod fecistis hætenus? Nonne in
 “ vanum conati estis, & frustra laborastis? Et quare terruit vos murus
 “ ille novus, neque aggredimini evertere illum? Utique ipse debilis, &
 “ imbellis est admodum comparatus cum muris munitissimis prioribus
 “ tribus, quos dejecistis.

“ Quando vero queritis deferere hic & nunc bellum ab ea, & profi-
 “ cisci, & cessare obsidionem. Quare non querebatis istud facere, & ab-
 “ sistere à bello & obsidione, & proficisci ab ea † antequam minueretur
 “ numerus vester, & priusquam corruerent fortes vestri, & caderent co-
 “ piæ vestræ, & deleterentur cohortes vestræ? At profecto nunc, cum im-
 “ minutus est per obsidionem numerus vester, consumpti sunt fortes ve-
 “ stri, corruerunt copiarum vestræ; si debilitantur manus vestræ, & deser-
 “ tis bellum; Quid ultra vultis vivere? Nonne melius est vobis mori?
 “ Nonne vos iidem estis, qui jam olim venistis in hanc urbem tempore
 “ *Neronis Caesaris* ad pugnandum pro nomine illius, neque in eum op-
 “ probrium ullum intulistis? Nunc autem cum regnat *Vespasianus* pater
 “ meus, qui est longe fortior *Nerone*, & liberalior vobiscum, quam *Cæ-*
 “ *sares* qui illum præcesserunt, debilitantur manus vestræ. Nonne stul-
 “ titia vobis erit istud, & opprobrio vertetur vobis hodie? Et quare non
 “ didicistis fortitudinem ab istis *Judeis*. Licet enim absumplerit illos
 “ gladius, & fames & pestis, & pereant absque ulla spe, nihilominus ta-
 “ men adhuc pugnant nobiscum, tanquam feræ pessimæ. An videtis
 “ quod quotidie semper ex eis veniat aliquis unus, aut alter, & effun-
 “ dunt animam suam in castra *Romanorum*, & interficiunt multos de
 “ exercitu; tum denique ipsi moriuntur? Illi vero non faciunt hujusmo-
 “ di, nisi ut servant animam suam, aut moriantur, & faciant sibi nomen,
 “ & fortitudinem.

*Multa deinde locutus est ad eos Titus secundum hæc verba. Dumque
 adhuc ille loquebatur ad eos, ecce unus è militibus ejus nomine סבין Sabini fortitudo.*
Sabinus,

7. De bello Jud.
VI. 16.

Murum conscen-
dit.

142. :
Sternitur.

Ingenus erectus
pugnat.

Confoditur.

Cap. 1.

Viginti militum
Romanorum for-
titud.

Romani pene-
trant in medium
urbis.

134.

*Sabinus, ipse vero bellator à juventute sua, & robustus inter fortissimos, dixit ad Romanos: " Quis ex vobis inter omnes Romanos sponte se de-
" vovebit mecum, & ascendet contra populum istum, & faciamus impera-
" ta filii Caesaris domini nostri? Et accepit Sabinus Clypeum suum in ma-
nu sua, & gladium evaginatum in manu dextera. Tunc abierunt cum illo
è militibus illius undecim fortissimi delecti. Et miratus est Titus fortitu-
dinem Sabini, & magnitudinem animi ejus, eo quod implevisset cor
suum, ut hoc faceret. At Judæi stabant super ruinam muri eo ipso in
loco unde expulsi fuerant Romani. Cum itaque viderunt Judæi Sabi-
num, & socios ejus venientes contra se, ceperunt jaculari sagittas, & mit-
tere in eos lapides. Neque tamen expavit Sabinus à facie eorum, neque
mollitum est cor illius, sed perrexit, & assecutus † Judæos in ipso loco
ruinæ muri. At mox ut pervenit ad illos percussit eum unus ex Judæis
gladio suo, ceciditque super faciem suam ad terram. Et auditus est lapsus
ejus, auditaque vox illius à longe. Ille autem confortans se erectus est
super genua sua. Sicque adhuc pugnabat Sabinus. Mox venerunt ad eum
è juvenibus Israel, & percusserunt eum, & mortuus est. Porro ille pu-
gnavit iterum. Pugna enim sua pretiosior fuit in oculis suis quam anima
sua, & elegit potius animam suam relinquere, quam non pugnare; Mortui
sunt autem cum illo tres ex fortissimis, qui cum illo erant. Octo reliqui
ex eis viri reversi sunt ad Titum, at sepe exanimis. Etenim illi quoque
mortui fuissent, nisi videntes Romani periculum eorum, cucurrissent ad
eos, & ereptos in castra ad Titum reduxissent. Postridie vero illius diei
mortui sunt etiam ipsi.*

Excitati sunt adhuc milites Romani, & æmulati sunt facinus Sabini
Romani fortissimi, eo quod acquisivisset sibi nomen, & fortitudinem in-
ter Romanos. Itaque illa ipsa nocte deliberaverunt viginti viri ex delectis
juvenibus Titi facere sibi nomen, & fortitudinem, & dixerunt: " Cedo;
" eamus ad urbem per viam ruinæ muri noctu. Tunc rem indicaverunt,
Signifero Titi, qui & ipse perrexit cum eis. Abieruntque cum illo multi è
copiis Romanorum fortissimi, & ascenderunt per viam ruinæ urbis noctu.
Porro Judæi rem illam ignorabant. Iacebant enim dormientes defessi, &
deficientes præ fame. Mox ut venerunt Romani ascenderunt ad murum,
& vociferati sunt clamore magno in signum pugne & lætitiæ. Territi
sunt autem Judæi, quod ex improvviso illos Romani adorirentur, ignora-
rentque quid rei esset. Cumque audivisset Titus clamorem Romanorum re
comperta statim accepit ex omnibus juvenibus suis delectos fortissimos, &
venit ipse ad ruinam muri. Mane autem surgentes Judæi prima luce vi-
derunt: & ecce etiam Titus super murum, quod quidem mirabile pror-
sus, & stupendum fuit in oculis eorum.

Romani vero congregantes se ad Titum ascenderunt super murum, &
quidam ex eis ingressi sunt per † murum, apertus enim erat, usque in me-
dium urbis; Siquidem illic erat via subtus terram, qua patebat exitus, &
introitus in urbem. Tunc instruxerunt aciem Judæi cum Romanis in me-
dio Atrii, quod erat ipsum Vestibulum Templi Jēbovæ, atque illuc descen-
derunt contra Judæos omnes milites Titi, & omnes delecti juvenes Roma-
norum

norum cum gladiis districtis. Non enim tulerant secum, nisi gladios ex omnibus armis suis. Sic quoque fecerunt *Judæi*, & sponte devoverunt se una in prælium ad invicem cum gladio. *Factaque est illic pugna vehementis, & acerrima*, qualis antea nusquam commissâ fuerat in *Jerusalem*; quia unusquisque proxime adhærebat socio suo, *Romani scilicet, & Judæi conferti omnes pedites*. Neque enim ullus tum ex *Romanis* tum ex *Judæis* equo infidebat; sed omnes conserebant manum cum sagittis, & gladiis, & alter alterum percutiebat, neque ulli spes fugiendi, neque vir à viro recedere poterat: unusquisque enim cominus adhærebat proximo suo, & factus est, ibi collapsus vulneratorum super vulneratos, & confosorum super confosos, vox autem tumultus longe procul audita fuit, dum percutientes vociferabantur, & percussi gemebant, & clamabant. Sonitus quoque gladiatorum edentium tinnitum audiebatur, dum gladii mutuo conflictu collidebantur ad invicem. Denique strepitus ictuum super ossa hominum, & super galeas, & thoraces, dum gladiis percutiebantur; ita ut sonitus ictuum longe procul abiret. *Romani* quidem hortabantur se invicem dicentes: "Hæc est dies, quam dudum expectavimus, invenimus, vidimus. *Judæi* vero firmiter consiltebant vestigio suo, in pugna, dicebant enim: "Non est locus foras fugiendi, nisi moriamur pro *Jehova Deo* nostro, & pro Templo ejus, & Sanctuario ejus; & hoc reputabitur hodie loco oblationis, & holocaustorum. Porro vestibulum Atrii repletum fuit sanguine à tempore matutino illius diei, usque ad quartum diem, sanguine scilicet *Romanorum & Judæorum*: & ibat fluctuans sanguis super faciem vestibuli, instar stagni aquarum fluentium: & vulnerati projecti in eo ferebantur absque numero. At maxima pars vulneratorum erat ex multitudine *Romanorum*.

Atror pugna in Vestibulo Templi.

Sanguis in Atrio instar stagni aquarum.

Cumque vidisset vir & quidam ex militibus Titi nomine *גוריון* Julianus ipse fortissimus præ omnibus militibus *Italæ*, quod prævaleret manus *Judæorum* contra *Romanos*: jamque *Romanos* cessare à prælio. Tunc impletus est Julianus ira, & indignatione, ubi vidit fugere *Romanos* ab Atrio à facie *Judæorum* (residui enim erant pauci numero.) Cucurrit itaque Julianus in occursum militum *Judæorum*, qui persequiebantur *Romanos* extra Atrium, cucurrit, inquam, in occursum eorum usque ad angulum turris *Antoniæ*: & constitit ante faciem eorum, neque permisit ultra progredi post *Romanos*, & persequi illos. Reversi sunt itaque in Atrium, & intravit Julianus in medium atrii post *Judæos*. At unus ex *Judæis* percussit gladio suo super clypeum illius, quem manu tenebat. Mox ut vidit Julianus se percussum à *Judæo*, enixus est exilire de terra (sicuti mos est pugnae, cum videlicet irruunt pugnantes in invicem, & insiliunt alter in alterum, ut prævaleat manus alterius in alterum in prælio) & factum est dum exiliret, vacillavit pes ejus super lapidibus pavimenti Atrii, & substitit, ceciditque in terram (calceamenta enim pedum ejus ad invicem impegnerunt) corruit itaque, & mortuus est. Verum non ita mos est fortissimi viri. Dum enim miles quærit occidere adversarium suum, operæ pretium est, ut sibi caveat ab illo. Qui etiam percutit cavere debet ne ipse percutiatur, & qui interficere vult, cavere debet ne ipse interficiatur,

143: Fortitudo Juliani. Cap. 3.

Casus Juliani.

De bello Jud.
VII. 31.

ciatur, neque dicat in corde suo se niti fortitudine sua, quæ se superiorem reddet. *Julianus* enim non processit ad pugnam tanquam vir, qui procedit ad pugnandum contra alium fortem, qualis ipse fuit, ita ut animadverterit, & consideraverit omnes circumstantias pugnae, eo in loco ubi instruxit aciem. At vero processit in superbia sua ad pugnam tanquam vir aliquis, qui vadit ad ridendum, & ludendum, neque in animum induxit sibi pugnandum esse cum fortissimis viris. Neque etiam ei in mentem venit considerare formam loci, ad quem procedebat, ut pugnaret cum *Judeis*.

Mors *Juliani*.
1431.

Et factum est eo ipso tempore, quo cecidit *Julianus*, quia vacillaverant crura ejus, & eversa fuerant vestigia ejus; ut nihilominus erexerit se super genua sua. Sicque pugnavit aliquantulum cum fortitudine. At percussit eum unus ex *Judeis* delectis † juvenibus, propter fortitudinem, & mortuus est. Interea *Titus* expectabat donec rediret *Julianus* cum fortitudine, sed minime; cecidit enim, illic, & mortuus est. Ut autem audivit *Titus* cecidisse *Julianum*, & mortuum esse, voluit etiam ipse intrare in Atrium; sed non permiserunt ei milites ejus, timuerunt enim ne caderet etiam ipse. Confortati est itaque manus *Judeorum* contra copias *Romanorum*, quæ ingressæ fuerant in Atrium illo die; multique ex *Romanis* vulnerati sunt absque numero. Et spoliaverunt *Judei* *Julianum*, & cæteros vulneratos *Romanorum*, & acceperunt omnia arma eorum de manibus ipsorum.

Nomina fortium
Judeorum, *Aleas*
et *Gypthaus*.
Malachias, et
Jacob.

Duo filii *Jairi*,
Simon et *Judas*.

Cap. 3. in fine.

*Hæc sunt nomina principum militiæ fortissimorum ex Judæis, qui prælium commiserunt & fortiter egerunt die illo. De sorte Jehochananis qui fuit maximus inter Latrones אֵלֶשָׁה Alesha, & יִפְתָּח Jiphtach. Et de sorte Simonis crudelis Latronis, qui secundus erat, מַלְכִּיָּה Malachias, & Jacob Idumæus Dux Idumæorum. Denique de sorte tertii principis magni, qui fuit Eleazarus Latro filius Anani; וָאֵרִשִׁימֹן Varilimon & Judas. Isti sunt fortes, qui cum cæteris fratribus suis aggressi sunt percutere Romanos die illo in medio Atrii, & fugaverunt eos, & concluderunt intra angulum Antoniae Turris, & prohibuerunt, ne exirent inde, & abirent. Ut autem vidit *Titus* Turrim Antoniam esse in laqueum Romanis, jussit *Titus*, ut diruerent illam. Quod quidem contigit in quinta in *Sivan*, mense tertio in vespere festi Hebdomadarum, ipse est mensis quartus decimus ab adventu *Titi* ad obsidendam *Jerusalem*.*

C A P U T XCII.

Festum Septimanarum.
NATUM.

Cap. 4.

ET factum est postridie illius diei, die nempe festo Septimanarum celebraverunt *Judei*, qui reperti sunt in *Jerusalem*, festum suum, festum scilicet Septimanarum. Accessit autem *Titus* ad Domum Sanctuarii prope Templum, quia illic sese munierant Latrones & fortis;

fortissimi *Judeorum*. *Josephus* autem filius *Gorionis* Sacerdotis erat cum illo. Vocavitque *Titus Jebochananem* & ceteros principes *Latronum* voce magna, & locutus est ad eos in hæc verba; (quæ *Josephus* filius *Gorionis* interpretabatur eis.) † Locutus est itaque *Titus*, & dixit ad *Jebochananem, Latronem*: " Quid peccavit in te Templum hoc, ut infligas ei malum istud maximum, & destruas illud? Si in virtute, & fortitudine gloriaris, egredere, quæso, cum turmis tuis, & fortissimis in agrum, & pugnabimus illic pro tuo desiderio. Nunc vero nonne dies iste, dies est festi vestri, & dies bonus vobis? Quare ergo vos bellum geritis in loco ipso, in quo offertis victimas, & holocausta? Et vos ipsi prophanatis Sanctuarium Dei vestri, & nomen ejus? Nos autem, nos inquam, non pugnamus contra Templum, quia Domus est Dei terribilis, sed bellum nostrum contra vos ipsos est. Ecce quia obduratis cervicem vestram ne subditi sitis ei, cui Deus vult dare dominationem vestram in manu ejus. Et vos aggredi audetis irritam facere voluntatem ipsius. Quod ad nos pertinet, non intendimus bellum inferre Templo, quod ille Deus habet in civitate ista. Si autem dixeritis: ultra non possumus pugnare; Subjicite ergo cervicem vestram, & portate jugum nostrum, & vivetis. Sin vero dixeritis: Cedo, & pugnemus. Venite, quæso, & egredimini in agrum, & illic instruemus aciem nostram. Et quare sic prophanatis Sanctuarium vestrum, & cessare facitis victimas cultus Dei vestri?

Titus oratio ad Jebochananem.

143::

Porro *Josephus* Sacerdos oratoris & interpretis munereungebatur inter *Titum* & *Judeos* auscultantes; Interpretabatur enim verba *Titus* ad *Judeos*, & explicabat de *Romano* sermone in linguam *Hebraeam*. *Josephus* autem post *Titum* locutus est etiam ad *Judeos* verba optima, verba consolationis. Tum increpavit eos, eo quod polluerent ipsi sanctuarium suum, & effunderent in eo sanguinem innocentium, & jam adhuc prophanarent illud, dum miscerent bellum cum exercitu ingenti, qui venerat adversus ipsos, donec tandem morerentur omnes, & cadavera eorum fierent in stercus super faciem terræ, & desolaretur Sanctuarium eorum, & combureretur Templum, & cessaret cultus eorum. Qui omnes sermones pronuntiati sunt ex ore *Titus* verbum ad verbum contra *Judeos* ex adverso ipsorum.

Josephus interpretatur verba Titus ad populum de Latino sermone in Hebraum.

Postquam autem interpretatus illa verba *Titus* ad *Judeos*. *Siluit omnis populus, & non responderunt ullum verbum*, quia imperatum erat illis a *Jebochanane Latrone*, & a Principibus *Latronum*, ne responderent ei ullum verbum, & dederunt gloriam *Jebochanani* Principi magno. Tunc respondit *Jebochanan* Princeps *Latronum*, & dixit ad illum: Non est necesse nobis immolare victimas *Jeboue* in medio Templi, neque possumus mactare hostiam in holocaustum digniorem, quam ipsam carnem nostram, neque aspergere in Domo Sanctuarii ejus quid melius, quam sanguinem nostrum, quando pro Deo nostro moriemur, & pugnabimus, & reputabimur coram illo tanquam holocausta, & agni in placationem apud illum, & moriemur liberi in medio Civitatis Sanctæ, non vero servi in manibus vestris. Tunc vero respondit *Titus Jebochanani*, & dixit ei, (*Jo-*

Silet populus, & non audeat respondere propter metum Latronum.

144
Responsio Jebochanani.

Titus respondet Jebochanani.

Jos. De bello Jud.
VII. 4.

sepho Sacerdote interprete inter eos) dixit itaque: "Profecto hæc urbs
"est Civitas Sancta, & Templum, Templum Sanctum, terribile admo-
"dum, neque quis de illo loquatur sine honore, nisi sit prorsus contempti-
"bilis, & inops mentis. At vos peccavistis, quia polluistis Templum *Je-*
"bœ Dei vestri, & Sanctuarium ejus, & civitatem ejus, quia effudistis
"in medio ejus sanguinem innocentem, & miscuistis prælia in medio
"Templi Dei vestri cum sanctis ejus, & piis, & sacerdotibus, qui servie-
"bant ei in Sanctuario, licet infantes fuerint.

Levit. XXII. 10

Et quomodo justos vosmetipsos facitis dicentes: "Nos reputabimur
"coram illo tanquam holocausta gratissima, & victimæ placabiles, cum
"vos fateatis in oculis ejus, & ecce vos rejecti & abominabiles? Nonne
"Lex vestra docet *omnem victimam in qua est macula, non placabilem esse*
"coram illo? Et quomodo dicitis, vos esse placabiles, & gratos in con-
"spectu ejus, cum sitis pleni omni culpa, & peccato, & crimine & ini-
"quitate? Dicite mihi: Potestne esse in homine aliquo major macula,
"quam iniquitas ipsius, & peccatum ejus? An usquam aliquis magis est
"abominabilis coram Deo suo, quam cum violat legem ejus, & præcepta
"ejus, quæ præcepit ei? Vos autem remotissimi estis à *Jehova* Deo vestro
"hoc in viis vestris; siquidem à planta pedum vestrorum usque ad cra-
"nium vestrum pleni estis maculis iniquitatum, & criminum propter ex-
"cisionem, & internecionem animarum tot hominum; licet illi fuerint
"sapientes & integri. Sed absit, ut sapientes integri, & perfecti in con-
"scientiis suis faciant opera vestra. Opera enim vestra sunt opera perversi-
"forum corde, opera fatuorum, & insanientium, & stultorum, & insen-
"satorum. Profecto ii, qui obtinent intelligentiam, † & sapientiam ipsi
"sustinent, & humiliant se, ut in se suscipiant infortunia, & calamita-
"tes temporales quæ sibi contingunt, quemadmodum disposuerit erga
"ipsum ordo providentiæ *Jehovæ*. Illi enim cognoscunt accidentia hujus-
"mundi, & calamitates ejus, & infortunia, quæ nascuntur quotidie.

144:

"Et quomodo dicitis, O fatui, vos tam gratos esse coram eo, quam ho-
"locausta & victimæ? Vosque estis superbia elati eo usque ut dicatis:
"Mundi sumus nos. Dic mihi tu, O *Jehochanan*, & Principes *Latro-*
"num, qui tecum sunt, & duces crudelium illorum, qui apud te sunt:
"nonne tu es obnoxius doloribus? Corruptio, & vermes te circundant
"etiamnum dum vivis, quanto magis post mortem tuam? Nos quoque
"tui similes omnino sumus. Nunquid hujusmodi placeat in oculis tuis?
"Si quis veniat ad diripiendam mensam tuam à conspectu tuo, quando
"coram te instructa est honorifice, nonne displicebit in oculis hujusmo-
"di facinus, & reum criminis condemnabis authorem illius, neque illum
"pro infante habebis à crimine, & peccato? Tu vero quare diripuisti
"victimas sacrificiorum ignitorum Dei tui de medio Templi hujus, &
"implevisti domum illius corporibus vulneratorum in conculcationem,
"& in opprobrium, & in contumeliam, & contemptum? Quis videbit,
"aut quis auditurus est, qui non fleat super multitudine vulneratorum,
"qui ceciderunt de *Israel* propter te, & propter *Simonem*, & *Eleaza-*
"rum socios tuos, & amicos tuos in malum? Infinitus est enim numerus
malorum,

“ malorum, & criminum tuorum; neque mihi satis cognitum iudicium
 “ quod paratum est vobis juxta iniquitates vestras. Et adhuc firmiter per-
 “ stas in pollutione malitiæ animæ tuæ, & in crudelitate tua; & loque-
 “ ris, & dicis Deum adfuturum tibi auxilio, & arbitraris vos esse gratos
 “ coram illo. At inter illum, & vos dividunt iniquitates vestræ, quæ in-
 “ terjacent mediæ, tanquam murus ferreus, & tanquam maceriæ mon-
 “ tium æreorum.

“ Et profecto verum est, admodum decere viros fortissimos, quales
 “ estis, pugnare pro populo suo, pro civitate sua, & pro terra sua, quia
 “ cuilibet viro forti, & amaro existenti animo melius est mori cum forti-
 “ tudine, quam pati, ut dominetur sibi osor suus, qui venit, ut contume-
 “ lia afficiat eum, & abducatur à Lege sua, & à terra sua, tum ut de-
 “ leat eum, & perdat terram ipsius. Ego vero non venio; ut contumelia
 “ afficiam vos, neque ut abducam vos à Lege vestra, neque perdam ter-
 “ ram vestram, aut agros vestros, neque ut deleam vos subvertendo civi-
 “ tatem vestram. Sed Ì veni, ut invitarem vos ad pacem, & ferirem vo-
 “ biscum foedus, si audieritis nos, ita ut inclinetis humerum vestrum ad
 “ ferendum jugum nostrum, quemadmodum fuistis antea cum *Romanis*.
 “ Quis enim ex omnibus gentibus ea clementia usus est erga vos, qua
 “ nos usi sumus, aut benefecit populis, sicut nos benefecimus? Nonne
 “ *Annibal Rex Carthageniæ*, & omnis exercitus ejus venit, & conculca-
 “ vit terram nostram, & destruxit munitiones nostras & delevit multitu-
 “ dinem copiarum nostrarum gladio ipse, & populus ejus, & obsedit nos
 “ per multos dies, quemadmodum fecimus vobis; Postea tandem cepi-
 “ mus illum, & clementia erga illum usi fuimus, & benefecimus ei, &
 “ constituimus illum principem, & ducem super populum suum, eo quod
 “ subjecit se nobis, & portavit jugum nostrum. Sic nos egimus erga *An-
 “ tiochum Macedonem*, cæterosque Reges nationum, & Principes earum,
 “ quos cepimus.

“ Nonne etiam vos dicitis, vos custodire custodiam *Jehovæ Dei vestri*?
 “ Quare ergo non facitis quemadmodum fecit *Jechonias Rex vester* cujus
 “ anima miseratione commota fuit super Templum Sanctuarii Dei vestri,
 “ ne desolaretur, & super populum vestrum, ne iret in captivitatem, &
 “ moreretur gladio. Sed tradidit semetipsum, & domum suam in manum
 “ Regis *Chaldeorum*, ut tutaretur vos à manu gentium. Vos autem quare
 “ sic non utimini miseratione erga vosmetipsos, & super populos vestros,
 “ & urbes, & sanctuaria vestra? Nunc itaque audite: Ecce ego vo-
 “ biscum feriam foedus coram Deo foederis hujus, & erit ipse testis inter
 “ vos. Ipse enim erit testis audiens nos, Et ego juro per Deum me non
 “ immutaturum, neque violaturum foedus meum, quod feriam vobiscum,
 “ neque vobis quicquam mali faciam, neque spoliabo vos, neque capti-
 “ vos abducam, neque constituam alium Regem, nisi unum ex magnati-
 “ bus vestris.

“ Et ecce *Josephus Sacerdos*, qui mecum est, & ipse erat princeps su-
 “ per vos jam antea ab initio. Si ita fert animus vester, constituam illum
 “ regem super vos, & omnes, qui mecum sunt è viris fidei revertentur,

Jos. De bello Jud.
VII. 4.

144. 11

" & habitabunt terram vestram, & comedet unusquisque fructum vineæ
" suæ, & unusquisque bibet de cisterna sua, & vivetis, & non moriemini,
" neque cessare facietis ultra cultum Sanctuari Dei vestri. Et quo magis in
" me fiduciam habeatis, † donec perfecero fœdus meum vobiscum, præ-
" ter vitam, & pacem. Dabo vobis *Josephum* Principem vestrum, & ali-
" quot Principes honoratissimos & nobilissimos *Romanorum*, & erunt ob-
" lides inter manus vestras in arrham, & pignus. Tum egrediemini, &
" pacem inibitis nobiscum, & inclinabitis humeros vestros, & submittetis
" cervicem vestram, ut serviatis nobis, sicut cæteræ nationes, & quemad-
" modum vos ipsi fecistis jam antea quando serviebatis *Romanis* tempore
" *Neronis Caesaris*, & vivetis, & non moriemini, neque ultra cessare fa-
" cietis cultum sanctuarii Dei vestri.

Josephus alloqui-
tur *Latrones*.

Prophecia *Danielis*
completa.

Tum elevavit vocem suam *Josephus* Sacerdos cum fletu, & flevit ante
oculos Principum *Latronum* fletu magno super verbis *Titi*, & eo quod
tanta clementia erga illos meretur. At illi nec animum adverterunt ei.
Cum ergo vidisset *Josephus* non potuisse *Titum* inclinare cor *Latronum*
ad pacem, locutus est ipse *Josephus*, & dixit ad Principes *Latronum* :
" Non miror de civitate hac, quæ jam tandem eo devenit, ut sit vastan-
" da, & desolanda ; (scio enim jam venisse terminum ejus, sed multo
" magis miror, & obstupefco de vobis, qui legitis, & non intelligitis li-
" brum visionis *Danielis*, cujus verba omnia contigerunt. Neque ex vobis
quisquam intelligit jam cessasse sacrificium perpetuum, & excisum esse Sa-
cerdotem * *Messiam*, seu Unctum : " Omnia autem verba *Danielis* stant
" in vestigio veritatis. Oculi quidem vestri vident, cor autem vestrum non
" credit. Locutus est præterea *Josephus* verba optima, & verba consolati-
onum multa ad *Judeos*. At non audierunt *Latrones*, neque inclinave-
runt aurem suam.

Multi *Judeorum*
profugiunt ad
Romanos.

Ibid.

145.

Postquam desiisset *Josephus* loqui ad *Judeos* ; & *Latrones* obduravif-
sent cervicem suam, neque animum advertissent ad verba illius ; *Titus*
avertit se ; & egressi sunt de *Jerusalem* foras. Dixit enim : " Ne forte
" consumatur civitas ista propter iniquitatem. Et castra metatus est ex
adverso *Jerusalem*, sicut antea ab initio. Præterea timebat quoque ne
Latrones sibi ipsi insidias struerent, & delerent se, & exercitum suum in
aditibus civitatis difficilibus, & plurimis. Quo die sapienter se gesserunt
multi ex viris fidelibus inter filios Sacerdotum, magnatum & nobilium,
qui residui erant in *Jerusalem*, & egressi sunt ad *Titum* ; qui quidem ex-
cepit illos cum pace, & honore. Tunc præcepit † *Titus* delectis principi-
bus, qui secum erant, ut illos mitterent usque in terram † *Gosen*, quæ
fuerat habitatio *Israelis* in diebus *Jacob* patris eorum, (pax super illum,) &
& in diebus *Joseph* iusti, qui dominatus fuit super terram *Aegypti*, &
darent eam illis in possessionem. Et abierunt *Chaldaei*, & dimiserunt eos,

* Nempe *Agrippam* Regem quem supra fol. 116. fabulatus est *Ben-Gurion* occisum fuisse *Roma*
à *Vespasiano Caesare*. Vide ibid.

† Lat. *Josephus* *Gybona*, MS. habet *Gosam*, estque *Joseph* urbs *Samaria*. Sed eam nesciens *Ben-Gurion* facit illam terram *Gosen* in *Aegypto*, ornatque fabulam pro suo more. Sed caute silentio præmittit illos *Judeos* statim à *Tito* ab illa terra revocatos populoque conspiciendos propter rationem quam affert *Josephus* exhibitos fuisse ; imo vult *Ben-Gurion* eos ibidem mansisse!

& deduxerunt in *Gosen*; dederuntque eam illis in possessionem, & possederunt eam, manseruntque ibi. Iussit autem *Titus* præfecto *Romanorum* super terram *Aegypti* ut clementia uteretur erga *Judeos*, qui degebant in terra *Gosen*, & sustentaret eos ibi, & servaret illos, ne quis ex copiis *Romanorum* malum eis inferret.

Multi præterea ex *Judeis* adhuc astutia usi quæsierunt exire de *Jerusalem*; At *Latrones* non permisērunt egredi. Et quis scit, an non visitata sit iniquitas eorum, ut ipsi consumerentur in urbe, cum cæteris fratribus suis *Latronibus*? Illorum enim manus partem habuerant in prævaricatione malitiæ, & crudelitatis. Quin & obturaverunt *Latrones* exitus Templi, ne pateret ullus aditus, cuilibet ex *Judeis* omnibus, qui erant in *Jerusalem*, ad egrediendum ad *Titum*. Sciebat enim *Titus* multos ex *Judeis*, quærere occasionem exeundi de *Jerusalem*, & evadendi ad se. Sed *Latrones* illos prohibebant.

Accessit autem adhuc *Titus* ad locum ubi erant *Latrones*, & *Josephus* Sacerdos cum illo, cumque vidisset plebs infima *Josephum* cum *Tito*, fleverunt fletu magno, & dixerunt ad eum hæc verba: "Nos cognoscimus iniquitates nostras, & iniquitates patrum nostrorum, & quod prævaricati sumus, & peccavimus *Jehovæ* Deo nostro. Cognoscimus etiam clementiam *Titi* filii Regis, qua usus est erga nos, & misertus est angustiarum nostrarum, & malorum nostrorum. Sed quid agemus? Quando enim quærimus exire ad illum, & confugere ad misericordiam ejus à malitia *Latronum*; non datur facultas in manibus nostris; quia *Latrones* prohibent nos. Cumque audivissent *Latrones* verba eorum, qui loquebantur cum *Josepho* coram *Tito*, & quod honore prosequerentur *Titum*, & *Cæsarem Vespasianum* patrem ejus, & appellabant eum Dominum; Cucurrerunt ad eos cum gladiis, ut interficerent. At illi clamaverunt ad *Titum* dicentes: † "Serva nos Domine noster. Et cucurrerunt *Romani*, ut eriperent eos de manibus ipsorum. Rursus itaque commissum est prælium in medio Templi inter *Romanos* et *Judeos*, et *Romani* receperunt se in locum Sancti sanctorum, ut illuc evaderent. At persecti sunt eos *Judei*, et interfecerunt eos illic in medio Sancti sanctorum.

Tunc *Titus*, qui stabat extra Templum clamavit ad *Jehochananem* Principem *Latronum* voce magna, (*Jehochanan* autem erat intra Templum) dixitque ad eum: "O *Jehochanan*, nonne magna est malitia tua? Non est enim finis iniquitatum tuarum. Ubi est honor Dei tui, et gloria ejus? Nonne scriptum est in Lege Dei vestri de loco sancto isto, qui est locus Sancti sanctorum, *Alienigena qui appropinquabit morietur*; Non enim appropinquare ulli licet, ut introeat in illud, nisi Sacerdoti magno soli semel in anno, quia Sanctum sanctorum est. Et quomodo non servatis vivum eum, qui evadit ad illud? Sed effunditis in eo sanguinem incircuncisorum, qui abominabiles sunt vobis; Et cum sanguine fratrum vestrorum *Judeorum*, miscetis sanguinem incircuncisorum in medio ejus? At *Jehova* Deus vestester testis mihi erit, me noluisse evertere aut destruere Domum hunc. Sed manus vestrae, et opera vestra pessima ipsa evertent, et destruent illam. O utinam consentiretis non

"biscom

Multi alii profugere tentant, sed à *Latronibus* prohibentur.

Populus flet coram *Tito*, & *Josepho*.

Latrones turbam submovent fratribus gladiis.

3451

Romani trucidati in Sancto sanctorum à *Latronibus*.

Increpatio *Titi* ad *Jehochananem*. Ibid. infine.

Num. III. 10.

Jos. De bello Jud.
VII. 4.

"biscum inire pacem! Et tunc honore prosequeremur Domum sanctuarii
"ejus, et Templum *Jehovæ*, quod est in medio ejus. Postea proficiscere-
"mur abhinc, et discederemus à vobis! Sed obfirmatum est cor vestrum si-
"cut ferrum. Imo et cervix vestra ferrea est & frons ærea propter malitiam
"vestram. Sed portabitis iniquitatem vestram, et moriemini in terris Ro-
"manorum. Ego vero et pater meus innocentes sumus à criminibus ve-
"stris, et peccatum vestrum erit causa mortis vestræ coram *Jehova*, et
"coram Templo et Sanctuario ejus. Isti sunt testes hodie.

Iterum Romani
invadunt Judæos.
Cap. 5.

145: a

Cum vidisset autem Titus neminem ex Latronibus auscultare ad verba
sua, neque quemquam ex eis audire se, elegit ex omnibus copiis Romano-
rum triginta millia virorum delectorum bello, et jussit eos ire in Atrium,
ipsum est vestibulum Sanctuarii. Volebat quoque ire ipse cum eis, sed pro-
hibuerunt illum principes ejus dicentes: † "Tu sta in loco superiori, et
"considera prælium militum tuorum, cumque te viderint milites de lon-
"ge, roborabitur cor eorum, & pugnabunt pro tuo desiderio alacriter. Ne
"ergo pergas in Atrium, quod est Vestibulum Sanctuarii, ne forte absu-
"maris cum eis, qui illic absumendi sunt. Et hoc quidem immerito, dein-
"de nos omnes pereamus. Audiit itaque Titus consilium Principum suo-
rum, neque abiit cum militibus illis in prælium hac vice. Et præfecit
Titus קר'אור'ים Cerealem, et רוסט'אום Rostium tribunos illis triginta
millibus militum, quos mittebat in Atrium, quod est Vestibulum Sanctua-
rii, ut irent cum exercitu suo, ad pugnandum illic cum *Judæis*. Præce-
pit itaque illis Titus dicens, ut adorirentur *Judæos* noctu, dum adhuc ja-
cerent defatigati, et aggredirentur foriter, et roborarent se ad pugnand-
um cum eis, et percutiendum illos. At *Judæi* servabant custodias, scie-
bant enim *Romanos* fore venturos contra se noctu. Constiterunt itaque,
et paraverunt se, ut occurrerent *Romanis*, tota nocte, sed *Romani* non
prælium commiserunt cum eis; quia timuerunt eos. Quis enim aggre-
diatur pugnare per crepusculum in obscuro noctis, et tenebrarum, eo tem-
pore quo nemo potest discernere socium suum?

Anceps pugna
per septem dies.

Mane autem facto prima luce partiti sunt inter se *Judæi* custodias ad
portas Atrii, & commiserunt ad portas ingentem pugnam. Cerealis vero,
et Rostius circumdederant domum sanctuarii cum suis triginta millibus
militum, ne daretur locus ulli ex *Judæis* hinc evadendi. Ingruit itaque
prælium inter *Judæos*, & *Romanos* per septem dies. Postquam enim Ro-
manorum manus prævaluerat contra *Judæos*, et compulerant eos usque in
medium Atrii. Tunc *Judæi* resumptis viribus repellebant, et persequen-
tur *Romanos* usque ad murum Turris *Antonia*. Sicque fecerunt per totos
septem dies, denique tandem recesserunt *Romani* à *Judæis*, neque ultra
voluerunt pugnare cum eis illic. Sed jussit Titus destrui murum Turris
Antonix ad dilatandum locum toti exercitui suo, † et ita fecerunt.

Murus Antonia
Turris destruitur

145: b
Ibid.
Fames.

Interea fames magis ac magis ingravescebat in *Jerusalem*, neque erat
alimentum, neque victus. Jamque caperunt *Judæi*, prout quisque audebat,
abire, & egredi, & furari, & rapere noctu è castris *Romanorum* equos,
et alinos, et omnia jumenta ut devorarent, et essent sibi in victum, et
sustentarent animam suam. Cumque id facerent *Judæi* quotidie, et singu-
lis

lis noctibus intellexerunt *Romani* *Judeos* latrocinia exercere, & egredi
illos de *Jerusalem* noctu, & furari, & rapere, abigere de castris *Romano-*
rum jumenta in victum suum. Quapropter provocati sunt ad iram vehe-
menter, & accensus est furor eorum, & posuerunt custodias in circuitu
castrorum adversus populos *Judeorum*, neque ultra potuit quisquam
Judeorum furari.

*Judai noctu fu-
rantur equos, &
jumenta Romani-
rum.*

Tunc temporis egressi sunt *Judaei* accincti armis, & venerunt ad por-
tam orientalem, & everterunt murum, quem ex adverso illius aedificave-
rat *Titus*, ut obturaret eam. Hunc enim murum aedificaverat *Titus* Lib. VI cap. 13
propter *Latrones* e regione portae istius, ne deinceps exirent *Judaei*; & *Judaei* perrupto
impetum facerent per eam ex improvviso, & percuterent exercitum suum, muro invadunt
quemadmodum saepe saepius fecerant. Egressi sunt itaque delecti illi juve-
nes e fortissimis *Judeorum* per locum ubi demoliti fuerant murum, qui
erat e regione portae Orientalis. Inde subito conscenderunt montem *Oli-*
varum, inveneruntque illic equos, & mulos, & asinos, & jumenta mul-
ta plurimum, & percussis custodibus in ore gladii, abduxerunt quaecun-
que potuerunt ex eis. Dumque abigerent illa jumenta, vociferabantur
clamore magno. Qua re intellecta *Romani* (audierant enim voces accla-
mantium, deinde viderant *Judeos* ipsos abigentes jumenta sua) illico sur-
gentes cucurrerunt post eos, ut praelio lacesserent. Tunc juvenes illi di-
visi sunt in duas partes; pars una abigebat jumenta, & pars altera stetit
in bivio ex adverso *Romanorum*, & inierunt magnam, & atrox certamen,
& praevaluerunt *Judaei* contra *Romanos*. † Atque ita devictis illis abduxe-
runt praedam suam in *Jerusalem*. Et quidem *Judaei* egressi erant de *Jeru-*
salem necessitate compulsi, & propter gravitatem famis, & angustiam
spiritus eorum ex penuria victus, & alimenti, quo indigebant; ideoque
fortiter dimicabant in praelio, ut obtinerent sibi alimentum & victum; *Ro-*
mani vero, tantum ut depellerent a se opprobrium, quod videbant sibi illa-
tum a *Judeis*, dum abigebant jumenta sua coram seipsis. Sed noluerunt
ponere animas suas, ut pugnarent ad desperationem quemadmodum *Ju-*
dae. Ceciderunt itaque tunc ex *Romanis*, qui insecuti fuerant *Judeos*
vulnerati multi. Et *Judaei* abduxerunt gregem, & caetera jumenta, quae
depradati fuerant a *Romanis*, & evaserunt cum eis in urbem. Persequu-
tique sunt eos *Romanorum* fortissimi. Sed non ceperunt eos etiam si vide-
rent illos abducere coram se praedam suam in *Jerusalem*. Quinetiam ju-
venes illi praevaluerunt contra *Romanos* illos, & percusserunt eos eundo,
& percutiendo, persecutique sunt illos prope castra *Titi*.

Multi jumenta
abigunt.

146.
Romani pulsi.

Judaei fugatis *Ro-*
manis ingrediun-
tur in urbem
cum praeda.

Cumque vidissent omnes copiae nationum fortitudinem *Judeorum* isto-
rum, & duritiam cervicis, & robur cordis eorum ad insequendum, & in-
standum post *Romanos* usque ad castra majora, surrexerunt omnes copiae
nationum, quae erant in castris *Romanorum*, ut pergerent ad istos juvenes,
& interficerent, & comprehenderent eos. Tunc illi juvenes, ubi vide-
runt nimiam multitudinem populi adversum se, evaserunt in urbem, se-
cutique sunt eos fortissimi copiarum nationum illarum; Sed neque cepe-
runt eos, neque irruerunt in quempiam ex eis, praeter unum e pueris eo-
rum, quem comprehensum vivum adduxerunt ad *Titum*, nomen autem il-

K k k

lius,

Jos. De bello Jud.
VI. 13.

Pedianus seu Pe-
danius Romanus
comprehendit
unum ex Judæis.

Josiphus ipse ait
conceptis verbis
hunc captivum,
quia murum aggre-
di tentaverat, su-
pliciis traditum à
Tito.

146:
Jonathan frater
capti juvenis.

Invitat Roma-
nos ad singulare
certamen.
Ibid.

lius, qui ceperat puerum fuit פדניוס Pedianus, & in hoc suam fortitu-
dinem gesserunt Romani, & arbitrati sunt magnum sibi esse signum vi-
ctoriæ ab iis reportatæ. Et superbia elati sunt fortissimi Romanorum, sed
& summis laudibus extulerunt Pedianum; quia magnus visus fuit in ocu-
lis Titi, & principum ejus. Accepit autem Titus puerum illum Judæum,
& extulit eum, & induit, & honore affecit eum, deditque illum in mini-
strum Josepho Sacerdoti, qui apud se erat princeps.

† Fuit autem vir unus ex juvenibus illis frater pueri, qui captus fuerat
vivus per manum Pediani, sed vir contemptibilis, & cæteris viris longe
inferior forma, & brevitate staturæ, nomine Jonathan. Averterat autem
faciem suam, & respexerat à tergo, & ecce Pedianus, qui ceperat puerum
illum fratrem suum vivum, & repletus ira in illum ob hanc rem. Abiit
itaque, & stetit juxta sepulcrum Jehochananis Sacerdotis magni extra
urbem è regione castrorum Romanorum, & clamavit ad Titum, & ad
omnem exercitum ejus, & dixit ad eos hæc verba: "Quis ex vobis for-
tissimus in bello? Veniat, quæso, & accedat ad me. Exequar enim ser-
monem meum hunc, me scilicet non abhinc moturum, donec ille veniat ad
me, & pugnem cum eo singulari certamine. Et tunc cognoscetur ad quos
fortitudo pertineat, an ad Romanos, an ad Judæos. Porro vir ille visus
est in oculis Romanorum, tanquam quid abominatione dignum, & con-
temptui habuerunt eum in oculis suis. At etiam timuerunt accedere ad
illum; dicebant enim: "Quando interfecerimus illum, non reputabitur
nobis in fortitudinem, est enim ille contemptibilis. Si autem intersece-
rit aliquem ex nobis, actio illius vertetur nobis in opprobrium, & igno-
miniam.

Tunc locutus est Jonathan & dixit ad Romanos: "Quænam illa re-
putanda est fortitudo Romanorum ante faciem nostram in omnibus lo-
cis præliorum nostrorum? Nonne profligavimus eos ante faciem no-
stram? Nonne percussimus vos, & coegimus fugere ante faciem no-
stram, sicuti ancillas nostras, & parvulos nostros? Nunc itaque, qui
tandem reputamini in oculis nostris? Nisi copiarum nationum istarum,
quæ vobis adjungunt se quotidie è circumvicinis locis, & auxilium vo-
bis suppeditant, jampridem fuissetis in escam nobis. Nos vero devora-
vit ipse gladius noster, quia absumplimus nosmetipsos unusquisque
proximum suum propter improbitatem, & malitiam nostram: Idcirco
residui sumus pauci numero. Vos autem qui tandem estis? Et quænam
est fortitudo vestra? Imo tanquam nihilum reputamini in oculis no-
stris. Nunc ergo si quis vel ex fortissimis vestris, qui usquam aliquando
implevit cor suum, ut aggrediretur aliquod facinus fortitudinis, ve-
niant, quæso, ad me, ut pugnet mecum; licet ego sim contemptibilior
omnibus Judæis, eligite vobis aliquem fortitudine conspicuum ex for-
tissimis Romanorum, ut cognoscatis tandem apud nos esse robur forti-
tudinis, & non apud vos.

Tunc sponte se devovit ut iret contra illum unus è fortissimis Titi no-
mine פדניוס Pudens ipse, qui & ceperat puerum illum fratrem Jonathanis
vivum, adduxeratque eum vivum ad Titum. Ut autem accessisset Pu-
dens

Pudens procedit
adversus Jona-
thanem.

146:

dens qui & פוראנירוס Poranirus ad Jonathanem, mox irruit in eum Jonathan ex improviso, & interfecit eum. Sicque Pudens per mortem suam Jonathani fortitudinem, Romanis vero opprobrium, & confusio- nem peperit.

Occiditur.

Postquam vero Jonathanem percussit Pudens fortissimum, converte- runt Judæi nomen illius in Jehonathanem honoris causa, & ad majorem *Emphasim*, & dederunt in manum ejus sceptrum in signum principatus. At Jehonathan posteaquam percussit Pudens, non dedit confessionem, & gratiarum actiones Deo *Israelis*, sed confusus fuit in fortitudine, & su- perbia elatus fuit propter hoc. Tum capit rursus exilire coram Romanis, & probra in eos conjicere, & objurgare eos, dixitque illis: "Producite mihi, quæso, adhuc fortissimum aliquem è fortissimis vestris, & inter- ficiam illum; & ostendam vobis fortitudinem meam. Tum deinde ite- rum exiliit, & probra conjecit in Romanos. At ecce fortis unus è Roma- nis nomine פוריאן Porian Romanus emisit in illum sagittam ex improvi- so: tum irruens in eum interfecit. Non itaque decet hominem, qui inter- fecit inimicum suum insultare, & lætari. Quis novit enim quid tandem postremo futurum sit?

Jonathan propter victoriam inso- lescit. Ibid. in fine.

Sagitta confodi- tur à Prisco Ro- mano.

Postea deinde timuerunt Judæi. Jam enim ipse murus Templi ruina corruerat, sicut & cæteri tres muri urbis. Sciebant præterea jam nullam spem evadendi de manu Romanorum sibi superesse. Itaque consilium habuerunt inter se quid facto opus esset in tanto discrimine, & quam viam inirent. Erat ad latus Templi Palatium quoddam, quod olim ædificave- rat Rex Salomo. Illud autem Palatium erat excelsum admodum, & Re- ges Domus secundæ adhuc altius extruxerant parietes ejus cum lignis ce- drinis, & cooperuerant lignis abiegnis, ita ut maximum esset palatium illud. Abierunt itaque Judæi, & obleverunt ligna cedrina Palatii litura combustibili, pice videlicet, sulphure, & naphta; & ita probe multumque obleverunt illud. Cumque rursus Romani venissent contra Judæos in Templum, ut prælium committerent: mox illi in fugam acti, persequen- tibus Romanis, ingressi sunt in angulum palatii. Quos Romani insecuti in- traverunt etiam post illos in Palatium. At illi egressi sunt per exitum alte- rum è palatio. Tunc Romani ascenderunt in tectum Palatii usque ad fastigium. Cæteri quoque Romani, qui sequebantur illos, admoverunt scalas, & applicuerunt eas ad parietes Palatii ad extra, & ascenderunt super parietem Palatii, & deinde super tectoria ejus, jamque lætabantur Romani, & vociferantes clamoribus magnis testabantur lætitiā suā, dixerunt enim: "Cepimus Palatium, neque restat Judæis adhuc locus munitus in urbe, ad quem evadant pro loco Palatii.

Palatium Salomo- nis, Cap. 6.

Judæi fugam æ- mulantes in Pa- latium confu- giunt.

146::

Cum ergo captum esset Palatium, & implevissent illud Romani intus, & ad fastigium usque, & super tectoria ejus. Unus ex Judæis sponte se devovit, & abiit ad portam Palatii noctu, & clausit illam foris. Mox ob- levit valvas ejus litura combustibili, & incendit eas igne, incendit etiam igne omnes parietes Palatii in circuitu, et immisit ignem in ligna cedrina jam illita litura combustibili. Ex subito arserant flammis omnes parietes Palatii in circuitu ex igne. Flamma autem ignis involvit omnem populum eorum,

Judæi palatio ignem suppo- nunt.

Ibid.

yo. De bello Jud.
VII. 6.

Viginti duo mil-
lia Romanorum
cremata.

147:
Multi è Romanis
mittunt se præ-
cipites de fastigio
palatii coram
Tito.

Ibid.

Romani flammis
exulsi aut inter-
fecti gladio Ju-
deorum.

Longus.
Ibid.

Artorius.
Ibid.

Lucius.

eorum, qui reperti sunt ex Romanis in medio palatii intus, et usque ad fastigium. At *Judeus* ille celeriter ad socios suos evasit. Arsit autem ignis, et processit eundo et ardendo usque dum ingens flamma ignis ad cælum ferebatur. Advertentes vero *Romani* Palatium ardere igne, abierunt ad portam, et ecce flamma ignis prævaluerat illic, mox ascenderunt super tectoria, et ecce flamma ignis altius superabat. Itaque non fuit locus effugii *Romanis*; circumvolverat enim illos ignis ingens in Palatio. *Interea* *Judei* astabant foris in circuitu Palatii, cum omnibus instrumentis bellicis; ne ulli ex Romanis qui intus erant, daretur locus evadendi, & combusti sunt illic omnes qui intro venerant ex Romanis, donec consumpti sunt. Combusta sunt autem illic ingenti agmine, et quatenus cognitum est ex recensione numero viginti duo millia virorum bellatorum. Audiens autem *Titus* clamorem combustorum occurrit ipse & milites ejus, ut auxiliaretur eis, sed non potuerunt servare illos, incendium enim magnum erat in circuitu admodum.

Tunc cepit *Titus* flere fletu magno, fleveruntque cum eo omnes principes, & qui comitabantur eum. At viri ejus qui erant supra tectum Palatii, statim ut viderunt Dominum suum *Titum* astantem coram se, et flentem, ignemque dividendem inter Palatium, et inter *Titum*, miserunt se præcipites viri illi de fastigio tecti Palatii coram *Tito*, et mortui sunt etiam illi coram ipso. Dixerunt enim: "Moriatur coram *Tito*, et erit nobis nomen propter hoc. Erat autem excelsum admodum tectum Palatii, neque locus fuit descendendi. Et ignis ingens ardebat in circuitu devorans ligna, neque quisquam ex eo evadere poterat. *Judei* etiam fortissimi astabant eregione portarum Palatii. Et cum videbant aliquem jam evadere & egredi volentem, ut fugeret ab incendio, aut descendente de tecto, & nitentem exire per portam, occurrebant ei & interficiebant eum gladio. Sicque faciebant *Judei* omnibus Romanis evadere tentantibus usque ad consumptionem, & internecionem.

Erat autem illic in medio incendii vir quidam è magnatibus Romanorum de cognatione Regum illorum nomine לונגינוס *Longinus*; et clamantes ad illum *Judei*, dixerunt per derisum: "Evade, quæso, ad nos, & vives, et non morieris. Tunc ille quæsit egredi extra portam Palatii, sed nec ille ausus fuit se committere, ut exiret; timuit enim ne se vivere non sinerent *Judei*, (nam neque seipsum, neque ullum ex eis, qui ad illos evaderent, vivere permissuri erant.) Distinxit itaque gladium suum ante oculos eorum, & transfecit illum per ventrem suum & mortuus est.

Erat adhuc illic in medio incendii vir quidam de magnatibus Romanorum nomine ארטוריוס *Artorius*. Et vidit, & ecce deorsum coram *Tito* astabat amicus suus sibi charissimus, longe procul ex adverso sui extra Palatium, cujus viri nomen fuit לוקיוס *Lucius*. Et vocavit illum *Artorius* de fastigio tecti Palatii, & dixit ad illum hæc verba: "O frater mi *Luci*, et amice; accinge te, et alia, quæso, dum me præcipitem dedero super te, et excipias me. Si ex lapsu meo moriar tu possidebis hereditatem meam; Si autem vixero, et tu moriaris, filii tui quoque in hereditatem

ditatem meam cooptabuntur. *Mox cucurrit Lucius oblato sinu propter amicitiam, quæ intercedebat inter se, † & inter Artorium, & stetit infra parietem Palatii è regione loci vestigii Artorii. Tunc exiliens Artorius cecidit super illum de fastigio tecti Palatii. At dum cadit super illum ambo * moriuntur. Tunc Titus iussit scribi iuramentum, & fœdus illorum, quod pepigerant priusquam morerentur cum sanguine super gladio, ut hoc esset Romanis in lamentationem. Iussit præterea Titus describi historiam amicitiae illorum in libro commentariorum Caesarum Romanorum, ut esset amicitia eorum in testimonium, & exemplum iis omnibus, qui novisse amarent, quousque limites juris amicitiae protendantur.*

147 i
* Contra Josephus ait Artorium, qui se projecerat, vixisse, Lucium vero oppressum pondere mortuum fuisse.

Itaque facta est vindicta in milites Romanorum per astutiam Judæorum. At ignis magis ac magis progrediebatur eundo, & ardendo, & comburendo, ita ut combustum fuerit totum Palatium usque ad domum Ezechiae Regis Juda, donec proxime accesserit incendium ad Templum Jehovæ. Tunc Romani diffugientes à Templo, & ex urbe ipsa abierunt in castra sua. Jam enim diminutæ erant copiae eorum, quas cives Jerusalem magna ex parte consumperant. Quamobrem castra posuerunt Romani in circuitu Jerusalem; dixerunt enim: "Non poterimus ultra capere Jerusalem cum gladio, sed per famem. Et obsederunt illam in circuitu. Intra autem Jerusalem non erat neque victus, neque alimentum."

Romani fugiunt extra civitatem.

Fames.
Cap. 7.

CAPUT XCIII.

Fuit in Jerusalem femina quædam filia de filiabus illustrium, & nobilissimorum nomine מִרְיָם Miriam, ipsa autem oriunda de trans Jordanina regione. Quæ mulier fuit ditissima. Et quidem ubi invaluit bellum tempore Vespasiani ascenderat in Jerusalem cum iis, qui tunc etiam ascendebant inde. Ascendit autem cum servis suis, & ancillis, & cum divitiis multis secum. Cumque jam ingravesceret fames in Jerusalem, & perscrutarentur Latrones, ut inventrent sibi victum, & alimentum de domo in domum; venerunt quoque in domum feminae illius; & tulerunt omnia, quæ habebat pertinentia ad cibum, & alimentum, & omnem victum: neque reliquerunt ei quicquam victus ex omnibus, quæ habebat apud se. Ubi itaque fames in ipsam grassata est, rogavit animæ suæ, ut moreretur: At nondum venerat finis ejus. Caput ergo mulier † colligere de terra omnes paleas, & stipulas, ut comederet, & quidquid invenire poterat in stercore jumentorum. Sed hæc omnia nihili.

Mulieris facinus horrendum.
Cap. 8.

Latrones illam omnibus spoliabant.

147 i.

Porro erat ei filius unus. Cum ergo vidit in se ingravescere famem. Jam enim fames usque in interiora ventris descenderat, omnia viscera ejus conversa sunt in crudelitatem. Dum autem audiebat vocem filii sui flentis coram se pro pane, sed frustra; dixit ad eum: "Quid faciam tibi fili mi? Cum in circuitu Jerusalem instat ira furoris Jehovæ. Undique in-

Fame premitur.

Mater alloquitur filium.

7. De bello Jud.
VII. 8.

"gruit fames, & foris vastat gladius, & in penetralibus terror. Quin &
"Latrones deferviunt in nos totis viribus ab intra, & interimunt nos,
"dum inimici nostri de foris instant fortiter ut nos absument. Ecce in-
"cendium in medio urbis, ecce ruina, ecce fames, ecce gladius, ecce ex-
"terminator, neque habeo in manibus meis, unde tibi suppeditem cibum,
"fili mi.

"Nunc ergo, fili mi, si emoriar fame; cui relinquam te? Adhuc par-
"vulus es. Et quidem ego expectabam, donec aliquando crederes, &
"sustentares canitiem meam, & nutires me, & potum praberis mihi, &
"indumenta subministrares: ac tandem die mortis meæ cum gloria, &
"honore sepelires me. At vero si moriaris ante me in bono, ego sepe-
"liam te cum honore & lamentatione, uti mos est institutus iudicio, &
"præscriptus matri, ut faciat erga filium ventris sui. Nunc itaque fili
"mi, desiderium oculorum meorum; ecce jam reputatus es, quali mor-
"tuus, siquidem non est mihi alimentum, quo te enutriam, & fames
"gravissima est, & inimici prævalent intus & foris, si autem moriaris,
"quemadmodum ii, qui moriuntur fame, non suppetit sepulchrum aptum,
"ut sepeliam cum honore pro desiderio animæ meæ, & pro voluntate
"mea. Idcirco dixi: eligam tibi sepulchrum ipsum nempe ventrem
"meum, ne moriaris, & devorent te canes in plateis; sed ego ipsa ero ti-
"bi in sepulchrum. Tu vero eris mihi in alimentum & victum. Et pro
"eo quod honore me prosequi debuisses, & sustentare, si vixisses, & ado-
"levisses; Nunc quæso nutrias me carne tua, & sustenta illa canitiem
"meam, priusquam devoret te fames, & absumat corpus tuum, & pu-
"trefcere faciat illud. Itaque desidera esse mihi in alimentum, & victum;
"redde matri tuæ, id quod dedit tibi; quoniam ab illa egressus es, & il-
"luc reverteris, & introducam te in penetrale in quo halitus vitæ insus-
"flatus est vultui tuo. Tu es enim filius meus, meus unicus, desiderium
"oculorum meorum, quem amavi omnibus diebus meis, totis viribus
"meis, & nunc eris in cibum matri tuæ. *Eris quoque Latronibus in op-
"probrium*, & in graviolem iniquitatem, eo quod acceperunt victum
"nostrum. Nunc ergo fili mi, audi vocem matris tuæ, refice animam
"meam, sustenta vitam meam, & esto mihi in victum & alimentum. Is
"erit tibi finis datus per manum meam, & erit fors tua in horto Eden;
"erisque mihi in alimentum, & satietatem; *Latronibus autem in oppro-
"brium, & in contumeliam*. Ita ut dicant: Mater ejus occidit illum, & de-
"voravit eum.

*Postquam hæc dixisset filio suo, accepit puerum, & averfa retrorsum
interfecit eum cultro, et trucidavit, facie semper averfa retrorsum; neque
viderunt oculi ejus cadaver infantis, quando egressa est anima ejus ab eo.*
Tunc acceptum cadaver infantis, disseccuit illud in partes. Deinde acce-
pit carnem ejus, & assavit ex ea ad ignem; Residuum autem illius coxit
in caldario. Tum comedit ex ea, & reliquias sibi in armario servavit.

*Abiit autem odor carnis infantis procul in urbem, et odoratus est eum
populus. Dixeruntque unusquisque ad proximum suum: "Vide, quæ-
"so, odor iste est sicut odor carnis assæ. Pervenit etiam odor usque ad
Princi-*

Mactat filium
suum.

“*Principes Latronum. Et confestim investigaverunt, & secuti sunt* Latrones odore
tracti in domum
ejus irrumpunt.
odorem. Venerunt itaque in domum mulieris cum ira furoris, & dixe-
runt ad eam: “Quid hic manducas? Itane tu vivis, dum nos morimur
 “fame? *Quæ respondit dicens ad eos:* “Ne succenseat, quæso, furor
 “vester propter hoc. Per fidem vestram; *Ecce portio vestra*, quam asser-
 “vavi vobis apud me. Nunc ergo sedete, quæso, hic vos etiam; & ego
 “apponam vobis portionem vestram coram vobis, & comedetis. Est
 “enim caro optima. Struxit ergo mensam, & apposuit coram illis de Apponit eis car-
nem filii sui.
 carne infantis cocta. Dixitque eis: “Comedite; Ecce enim manus in-
 “fantis, & ecce pes ejus, ecce residuum membrorum ejus coram vobis.
 “Neque dicatis esse infantem alterius mulieris, *nam ipse est filius meus.*
 “unicus, quem bene nostis, & cognovistis fuisse mecum. Ecce ego genui
 “illum, † *& ego ipsum manducavi*, & ego vobis portionem vestram ser-
 “vavi. Tunc elevavit mulier vocem suam, & flens dixit: “O fili mi, 143.
Exclamatio ejus
ad filium.
 “fili mi, quam dulcis mihi eras, dum adhuc viveres! Nunc etiam post-
 “quam mortuus es, O quam suavis es mihi præ melle! Quia sustentas me
 “carne tua in fame, animam meam in vita servas, & suppeditas mihi ali-
 “mentum in canitie mea. Quinetiam eripui te ab ira furoris *Latronum*
 “istorum, qui irruperunt super me cum excandescencia, quæ effusa est
 “propter odorem carnis tuæ. Dixitque iterum mulier ad *Latrones:* “Co-
 “medite, & satiimini; Eia, quid statis! Quare abominamini cibum
 “meum, quem apposui coram vobis? Equidem satiata sum ab eo. Vos
 “vero quare non comedetis, & satiabimini carne filii mei? Gustate, quæ-
 “so, & videte, quam suavis est caro filii mei; nam jucundissima erit vo-
 “bis. Neve perhorrescant viscera vestra super illam, plusquam cor fœ-
 “minæ. Si vero renueritis manducare de victima filii mei: at ego man-
 “ducavi ex eo. Nonne vobis opprobrium est hodie, eo quod fortitudo
 “cordis mei major sit fortitudine cordis vestri? Ecce super egregia men-
 “sa paravi cibum hunc coram viris fortissimis bellatoribus, qualis estis
 “vos, & quare non manducatis illum? Numquid hujusmodi cibarium
 “bonum non est quod paravi? Et tamen disposui illud propter vos, &
 “vos in causa fuistis mihi, cur paravi coram vobis mensam, & struxi
 “vobis cibarium illud; decebat enim, & consentaneum fuerat mihi com-
 “moveri viscera mea super filium meum plusquam vobis, quare ergo com-
 “mota sunt viscera vestra super illum plusquam viscera mea? Nonne vos
 “estis, qui deprædati estis domum meam, neque quicquam victus aut
 “alimenti reliquistis mihi, & filio meo? Atque ita vos coegistis me pa-
 “rare mihi, & vobis cibarium istud adversus gravitatem famis, quæ apud
 “me erat. Quare ergo non comeditis ex eo? Neque opem fertis mihi, ad
 “perficiendum istud opus?”

Ut audierunt *Judei* hujusmodi facinus, luctum ingentem duxerunt.
 † Ipsi etiam Principes *Latronum* humiliati sunt propter hoc, quia ma-
 gnum fuit argumentum in oculis eorum, populum nihil aliud quam
 mortem postulare; eo quod territi erant propter famem, quæ in illos de-
 sæviens grassabatur. Tunc multi de plebe infima profecti sunt cum iis
 quotquot adjuncti sunt sibi noctu de *Jerusalem*, & abeuntes ad castra Ro-

manotum.

Jos. De bello Jud.
VII 8.

Exclamatio Titus
ad Deum.

manorum nuntiaverunt Tito facinus mulieris, & fatum filii ejus. Flevit ergo Titus super hoc, & displicuit in oculis ejus admodum.

Cum itaque audisset *Titus* rem illam extendens manus suas in cælum dixit: "O Deus Mundi, *Jehova*, Deus domus istius, cui abscondita manifesta sunt, quique novisti occulta ex omni corde; tu nosti occulta cordis mei; quia non veni adversus civitatem istam bellum gerere, sed tantum clamare ad illam de pace. At vero noluerunt habitatores ejus. Iteravi sæpe sæpius deprecari illos cedere, & non inclinaverunt aurem suam. Quæsi clementiam adhibere erga illos, si forte vivere possent. Cumque pugnarent unusquisque contra socium suum, volui eripere illos & inveni tanquam feras pessimas crudeles ipsos in fratres suos, neque misericordia commoti sunt. Præterea increvit malitia eorum, & processit eundo, & crescendo eoque ut devoraverit mulier ista filium suum propter magnitudinem malitiæ eorum erga illam.

"Ego vero audiui, & patres mei narraverunt mihi omnes virtutes, quas operatus es in gratiam eorum & Patrum ipsorum ab initio, ita ut habitare feceris nomen tuum in medio eorum, & elegeris ex eis Sanctos, & ascendere feceris eos ad te in cælum. Quinetiam eduxisti illos ex *Agypto* de domo servitutis in manu forti, & brachio extento cum terroribus magnis, & signis, & prodigiis, quæ cognita sunt apud omnes nationes. Et scidisti eis mare rubrum, & transire eos fecisti per illud in sicco, & adversarios eorum demersisti in medio ejus. Deinde deduxisti eos in deserto, & pavisti eos pane quem super eos plueres fecisti de cælo, & frumento cæli aluisti eos, & coturnices ascendere fecisti eis de terra, & eduxisti eis aquas de petra, & potasti eos in siti sua donec tandem inebriasti animas eorum. Postea introduxisti eos in terram Sanctam hanc cum signis, & prodigiis magnis, & terribilibus, cum siccasti aquas *Jordanis*, & stare fecisti illas tanquam acervum, & consistere jussisti hinc & illinc à facie eorum, ita ut refugerint retrorsum propter illos, donec trajicerent. Deinde solem & lunam stare fecisti in gratiam eorum, neque permisti progredi antrorsum in cursu suo, dum pugnarent contra inimicos suos, et eripuisti eos de manibus eorum, et habitare fecisti nomen tuum in medio eorum; quando dedisti eis civitatem hanc in hæreditatem, quam tu semper requiris. Et nunc habitat nomen tuum in domo Sanctuarii quod est in illa. Ex eis autem elegisti Prophetas, qui corripere et dirigerent illos, et qui denuntiarent eis eventus calamitatum de die in diem, ut caverent ab illis. Sapientes quoque susceperisti inter illos, qui cognoscerent quid facere deberet *Israel*; et judicarent eos in judicio veritatis et justitiæ; et sacerdotes, qui exequerentur cultum tuum, quos elegisti ad ministrandum tibi, et benedicendum nomini tuo cum populo tuo *Israel*. Et Sanctos piosque attraxisti ad te ex eis, et ascendere fecisti illos super currum igneum in turbine cæli, et currum igneum, et equos igneos demisti de cælo fortitudinis virtutis tuæ, et per eos percussisti adversarios eorum, qui jacebant incubilibus suis, quando percussisti castra *Assyriorum*, et de castris *Sancherib* centum octoginta quinque millia.

“Equidem patres mei pauca narraverant mihi de misericordiis illis,
 “quas in eos contulisti. At vero nonnulli ex eis sapientes longe plura
 “me docuerunt. Quatenus inter eos potissimum didici per os *Josephi Sa-*
 “cerdotis Sapientis, & principis inter illos cognovi. Nunc vero de po- *Josephi Titum e-*
 “pulo hoc, qui est in *Jerusalem* contra quem bellum gero, dicebam eos *docuit Judaeorum.*
 “in te confidere; sed ecce video illos minime confidere in salute sua;
 “efferunt se, & superbiunt propter signa tua, & prodigia tua, quasi ob-
 “tinere debeant illa per impietatem suam. At ignorant quod signa terri-
 “bilis operatus es in gratiam meam, & auxilio adfuisti mihi, ut percu-
 “terem illos. Ipsi vero dixerunt: Non poterit iste dominator subicere
 “nos quia Deus noster auxiliabitur nobis, licet impii scimus. Nam olim
 “mare scidit nobis, & panem de cœlo descendere fecit propter nos, &
 “aquis de petra saxi durissimi eduxit nobis; luminaria cœli, † & solem
 “ipsum quiescere fecit causa nostri, & stellæ ex orbibus suis pugnaverunt
 “venientes ad auxilium nostrum. Sed ipsi ignorant te fecisti illa signa
 “patribus suis, dum erant in justitia sua. Illos autem propter malitiam
 “eorum percussisti per bella nostra, ut dares terram eorum in vastatio-
 “nem, & urbes eorum in desolationem propter multitudinem iniquita-
 “tum eorum, & consumpsisti eos gladio peste & fame, donec ipsi devo-
 “raverunt carnem filiorum suorum, & filiarum suarum. Nihilominus ta-
 “men non humiliati sunt coram te neque cognoscunt, quia manus tua
 “super ipsos est, propter improbitatem operum suorum.

“Ego vero parumper adhuc pugno adversus illos, & nisi cito tradide-
 “ris eos in manus meas abstistam modo ab hisce hominibus impiis, & au-
 “fugiam, & liberabo animam meam, ne ipse inteream cum omnibus pec-
 “catis eorum, si forte subvertas terram eorum, quemadmodum olim sub-
 “vertisti *Sodomam* & *Gomorrhā*. Quapropter propero exire de medio
 “terræ eorum ne per malitiam eorum peream. Etenim viderunt oculi
 “nostri *Sodomam* in cujus territorio versati sumus. Quin & in hoc ipso
 “induratum cor eorum sicut ferrum, dicunt enim: Similes simus patri-
 “bus nostris in crudelitate cordis: Nam *Abraham* pater noster habebat *Abraham.*
 “filium unicum, & abiit, ut mactaret illum cum crudelitate nomini *Je-*
 “*boæ*. Qua quidem in re non illi succenseo, neque molestus sum
 “propter hoc; siquidem ignoro illius Mysterium. Sed miror quomodo
 “non commota fuerunt, neque incaluerunt viscera ejus propter filium
 “suum unicum! Audivi etiam de quodam è Regibus eorum, qui die quo
 “egressus est ad bellum, vovit Deo suo se oblaturum holocaustum *Jebo-*
 “*væ*, si prospere ageret in bello, seque postquam ab hoc bello reversus
 “esset in holocaustum filiam suam unicam immolaturum; eo quod nihil
 “aliud haberet præter illam. Et perfecit votum, quod voverat *Jebovæ*.
 “Unde cognosco spiritum eorum induratum esse, & ascendisse in ani-
 “mum illorum, ut exemplum ejus imitarentur. Ipsi autem sunt pessimi,
 “& peccatores admodum. Ideirco nisi protinus tradideris in manus meas,
 “abstistam à bello contra eos; cum præsertim nolim ego propter illos
 “immerito perire.

Postquam ita loqui desisset Titus jussit admoveri Arietem ferreum *Aries admodum*
LII *contra murum*
contra *govum.*

Jos. De bello Jud.
VII. 9.
149.

Contra murum novum, quem fecerant Latrones. Dixitque arietandum esse, † & deiciendum illum. Tunc egressi sunt ad eum multi à principibus Latronum, & pacem inierunt cum illo; quos benigne excipiens, principes cohortium suarum constituit.

CAPUT XCIV.

Portæ Templi
ignem subji-
ciunt Romani.
Ibid.

ERat autem una è portis Templi clausa, cujus valva obducta erat argento. Tunc Romani allatum ignem portæ illi subjecerunt. Continuo exarsit ignis, & combusta sunt ligna valvarum, cecidit argentum in terram, & aperta fuit porta. Cumque aperta esset porta viderunt; & ecce via, qua aditus erat in Sanctum sanctorum. Cum ergo vidisset Titus Sanctum sanctorum, clementia motus erga illud, veneratus est. Tunc jussit Titus prohiberi populum suum, ne accederent ad Sanctum sanctorum, & dixit ad suos: "Abstinete vos à Domo ista, donec deliberatum sit nobis in consilio, quid agemus circa illam. Tum jussit edictum promulgari in castris dicens: "Quisquis accedet ad Sanctuarium hoc, morietur. Deinde præfecit ei fortissimos è suis ad custodiam ejus, ne quisquam ex omnibus suis ingressus illud profanaret. At responderunt Principes Romanorum, & maximi senatores, qui erant cum Tito dicentes ei: Nisi incendatur Domus ista, non poteris subicere hunc populum: nam propter illam morituri sunt. At Titus noluit audire consilium illorum ea de re, sed constituit illic partem unam fortissimorum Romanorum, atque etiam partem alteram fortissimorum Judeorum, qui secum pacem inierant, & præcepit eis custodire Sanctum sanctorum, ne profanaret illud quisquam, donec deliberatum esset inter ipsos.

Titus jubet ne
quis accedat ad
Sanctuarium.

Ibid.

Judei in custo-
dias & stationes
Romanorum ir-
ruunt.

Titus reprimat
Judeos, & in su-
gam conjicit.

149 :
Templum suc-
cenditur.

Cap. 1.

At Judei Latrones adhuc residui in Jerusalem, qui non fecerant pacem cum Romanis; ubi viderunt illinc recessisse exercitum Romanorum, sed tantum illic positos custodes pro Sancto sanctorum, cucurrerunt ad eos cum gladiis suis, & percusserunt in ore gladii, & deleverunt omnes. Cumque audivisset Titus omnia, quæ fecerant Judei illi, adduxit omnes fortissimos suos, & abiit ad eos, percussitque ex eis multos, & reliqui ex eis fugerunt in montem Sion.

† Postridie congregati Romani miserunt ignem in Sanctum sanctorum in circuitu. Tum acceptas trabes, statuerunt contra portas aureas Sancti sanctorum, & subiecerunt eis ignem. Mox incaluit aurum, & combusta sunt ligna valvarum, & ceciderunt in terram, & aperta fuit Domus Sancti sanctorum in oculis omnium * mense quinto nona die mensis, eo ipso die, quo aperta fuerat Domus Sancti sanctorum in diebus Chaldeorum. Et statim ut aperuerunt Romani portam Sancti sanctorum, & ceperunt illud, tunc vero vociferati sunt clamore magno mirum in modum præ læticia. Domus porro Sancti sanctorum combusta fuit cum omnibus vicinis locis,

prout

* Ita Talmud Jerus. Tract. Taania: b, fol. 67. Die nona mensis AB, . . . desolata fuit Domus prima & secunda vice.

prout incendium latius grassabatur & serpebat. Cucurrit autem Titus totis viribus suis, ut exstingueret ignem de Sancto sanctorum, sed non potuit extinguere ignem; ingens enim erat populus eorum, qui incendebant, & destruebant; clamabat vero Titus ad eos ne ita facerent, sed non inclinaverunt aurem suam, neque obedierunt ei: quia instar inundationis aquarum irruerant vastatores de copiis gentium in infinitum. Et jam fumus ibat & crescebat. Titus interea vociferans clamabat, sed non erat qui audiret.

Titus conatur
extinguere in-
cendium, sed
frustra.

Ut vidit ergo Titus se non posse expellere populum de Sancto sancto-
rum distrinxit gladium suum, & cepit oburgare principes populi, & ex-
probrare, & increpare illos. Mox percussit gladio cæteras copias natio-
num, quæ non erant ex Romanis, ut averteret, & expelleret illinc, sed
non potuit eas expellere, licet multos ex eis interfecerit. Omnes enim
copiæ nationum, quæ venerant illuc in auxilium Romanorum longe ma-
gis corrumpebant, & vastabant, quam ipsimet Romani. Multos itaque oc-
cidit ex eis Titus. Sed propterea non potuit illos inde expellere. Populus
enim ibat & crescebat. Clamabat autem Titus donec raucesceret guttur
ejus, ita ut nec ultra potuerit clamare, neque enim illi obediebant voci
ejus. At Sacerdotes, qui erant in Sancto sanctorum pugnabant cum Ro-
manis, donec defecerunt illis vires, neque ultra poterant levare & manum,
ut decertarent cum eis. Cum itaque vidissent Sacerdotes nullam esse spem
salutis, seque omnino attenuatos, & ad angustias reductos, immiserunt
corpora sua in ignem, qui conjectus fuerat in Sanctum sanctorum. Multi
etiam e fortissimis Judæorum, qui delitescabant à facie Romanorum, cor-
ruerunt in ignem Sancti sanctorum cum Sacerdotibus, & combusti sunt.
Dixerunt enim: "Ne post incendium Domus Jehovæ vivamus. At Titus
adhuc percutiebat populum, ut prohiberet, & averteret illos ne ultra
peccarent in Sanctum sanctorum, sed nemo audiebat illum. Quin magis
ac magis multiplicabantur nationes corrumperes, vastantes, & combu-
rentes usque ad Consummationem. Ac tandem defessus defatigatusque
corrui ad terram viribus exhaustus. Tunc ut vidit se omnino non posse
servare habitaculum Sancti sanctorum, ne incendio cremaretur, tandem
clamare, prohibere, & deterrere cessavit.

Titus distric-
to gladio tentat re-
primere impe-
tum gentium.

1491?

Sacerdotes in
ignem se conjici-
unt pro tem-
plo morituri.
Cap. 11.

Postquam itaque incensa fuit Domus Sancti sanctorum, surrexit Titus,
& ingressus in Sanctum sanctorum, vidit gloriam Domus, & decorem
ejus, & splendorem illius. Et credidit quia Domus Dei hæc erat. Non-
dum enim tota Domus incendio consumpta erat, & magnam illius partem
servaverat, ne cremaretur, ut pulcritudinem illius, & gloriam, & splen-
dorem, & majestatem ejus contemplaretur. Tunc dixit Titus: "Nunc
"cognovi; quia non est hic aliud, nisi Domus Dei. Hoc est habitacu-
"lum Dei cælorum, & tabernaculum ejus. Neque immerito pugnaverunt
"Judæi pro illo usque ad consumptionem. Mirabilis adhuc visus est
"splendor majestatis Domus in oculis Titi. Et dixit: Illud adhuc co-
"gnosco, nationes illas nempe, quæ veniebant ab extremis terræ finibus
"cum argento, & auro, & vasis pretiosis ad prosternendum se coram
"Deo Domus hujus, non immerito venisse. Quia magna est majestas

Titus percutien-
do defessus ad
terram labitur
exanimis.

Ingrreditur in
Sanctum sancto-
rum.

Cap. 10.

Admiratio Titi.

Jos. De bello Jud.
VII. 19.

149:
Latrones reli-
quam partem
Templi & civi-
tatis incendunt.

Romani Idola sua
collocant in
Templo, & iis
sacrificant.

Falsus Propheta.

Ibidem in fine.

Cedes miseranda
infimæ plebis.
Ibid.

Prodigia & præ-
sagia Excidii
Hierosolymitani
prænuntia.
Cap. 11.

Stella miræ ma-
gnitudinis.

150.

Juvenca quæ pe-
perit agnum.

Porta Orientalis
vetro aperta.

Domus hujus, & magnus splendor majestatis Templi ejus longe supra
Templum Romanorum, & omnia Tempia nationum quæ vidi. Deus
caelorum, qui est Deus Domus hujus, ultus est ultionem Domus suæ ad-
versus Latrones, qui per impietatem suam tanti hujus mali causa fue-
runt; & idcirco prævaluit, ut flammis deleret Sanctum Sanctorum.

Postquam autem viderunt Principes Latronum, & cæteri Latrones,
† qui adhuc erant in Jerusalem incensum esse Sanctum sanctorum, incen-
derunt etiam ipsi reliquam partem Domus Sanctuarii; & præterea Domos
omnes, quæ supererant in urbe, plenas omnibus opibus pretiosis, & vasis
desiderii, & incenderunt omnes majores Domos, quæ erant in Jerusalem,
& omnem domum in qua sciebant esse divitias, & gloriam, & quidquid
poterat esse victus, ne in hæc extenderet se dominatio Romanorum, in-
cenderunt etiam reliqua ædificia Templi. Dixerunt enim: "Postquam
incensa est Domus Sancti sanctorum, quid juvat ultra vivere, aut relin-
quere sive domum, sive ædificium? Deinde surrexerunt Romani, &
extincto incendio, Idola, & imagines suas in Templo statuerunt. Et obtu-
lerunt eis holocausta, & probro affecerunt Judæos, & Legem eorum co-
ram Idolis suis blasphemaverunt.

In tempore illo stetit quidam ex Judæis, & prophetavit cum falsitate,
& mendacio; dicens Latronibus qui supererant in Jerusalem: "Adhuc
confortamini, & estote robusti, & state cum armis, quia nunc ædifica-
bitur Domus per ipsum Jehovam, non vero per manus hominum, ut
ostendat Deus Israel Romanis potentiam suam. Quia superbiunt adver-
sus Judæos, eo quod vicerunt nos. Nunc itaque si robusti estis, & pu-
gnatis cum Romanis totis viribus vestris, hodie reædificabitur Domus
per ipsum. Aggressi sunt itaque Latrones pugnare cum Romanis, &
percusserunt ex eis multos. At vero ceciderunt quoque ex Latronibus mul-
ti. Tunc percusserunt Romani plebem infimam tanquam oves, quæ ma-
stantur, (licet antea clementia permoti abstinuissent à cæde) idque maxi-
me quia audierant verba Doctoris illius falsi, & Prophetæ mendacii.

Neque Judæi animum adverterant ad verba signorum, quæ contingerunt
in Jerusalem, quæ quidem signa terribilia fuerant admodum. Nam anno
uno antequam veniret Vespasianus, apparuit super Templum stella quæ-
dam scintillans instar formæ hominis in cujus manu gladii districti. Dies
autem, quo visum est signum illud, fuit primus ex diebus festi Paschatis;
& tota nocte illius diei Templum fulsit, illa & resplenduit tanquam lux
diei, & ita factum est per totos septem dies Paschatis. Cognoverunt au-
tem omnes sapientes Israel hoc esse signum malum. † At reliquus populus
dicebant: "Hoc esse signum bonum. Quo etiam tempore, & per dies
illos adduxerunt juvencam de armento, ut offerrent eam in holocaustum.
Cumque illam dejecissent in terram, ut jugularent; ecce illa peperit
agnum. Et dixerunt: "Hoc quoque signum esse. Præterea viderunt aliud
signum in porta Orientali. Porta enim Orientalis erat ingens porta &
gravissima, neque aperiri poterat, donec venirent viginti homines ad ape-
riendam illam, neque claudi poterat, donec venirent viginti homines ad
claudendam illam. Tunc subito sonitus cardinum audiebatur longe pro-
cul,

cul, & aliquando *illam seipsa ultro sine ope cujusquam manus apertam* inveniebant, neque illam claudere poterant, donec multi homines accurrentes claudebant illam. De hoc quoque signo dicebant Sapientes *Israel*, & Sacerdotes esse signum malum, reliquus autem populus terræ dicebat esse signum bonum. Postea visa fuit, supra domum Sancti sanctorum de-
Facies hominis terribilis.
 super tota nocte tanquam imago faciei hominis cujus formæ nusquam ta-
Curru, & exercitus per inane volantes.
 lis visa fuit in omni terra, & aspectus ejus terribilis valde. *In diebus illis*
aduc visi sunt currus ignis, & equites super illos, & exercitus magnus
copiarum volitantium per æthera firmamenti ad proximitatem Itadii, &
venientium contra Jerusalem, & contra omnem terram Juda, iique
erant omnes vecti equis igneis & curribus igneis. Tunc etiam illis diebus
in festo Septimarum audierunt Sacerdotes in medio Templi tanquam vo-
cem turbæ filiorum hominum, & quasi vocem sonitus gressuum pedum
filiorum hominum ambulantium in medio Templi multitudine magna.
Tum audierunt vocem magnam, & terribilem valde loquentem clamore
Vox clamans in Sanctuario.
magno, atque dicentem: "Venite & abeamus, recedamus de Domo ista,
& Migremus hinc. Sapientes autem Jerusalem omnes dixerunt hoc esse
signum malum. At reliquus populus dicebat, esse signum bonum.

Porro quatuor annis ante hæc signa fuit vir quidam in Jerusalem de po-
pulo terræ seu plebeius, nomine Jehoshua filius Chananix, & cepit clama-
Clamor Jese cu-
re voce magna die ipso festi Tabernaculorum dicens: "Vox ab Oriente,
jusdam.
"Vox ab Occidente, Vox à quatuor ventis cæli, & Vox contra Jerusalem,
1501
"Vox contra populum. Oderant autem illum omnes cives urbis & dixe-
runt ei: "Quare clamas vocem hujusmodi? Præcepit autem Princeps,
qui præerat urbi, ne quicquam ei dicerent: quia reputabatur tanquam
amens. Ambulavitque iterum vir eundo, & clamando: Væ super Jerusa-
lem, væ super Sanctuarium ejus, væ super Templum ejus. Et sic usque
ad tempus belli. Cumque adfisset initium belli cepit clamare, & subito
Casus & mors ejus.
venit in illum lapis manu-jactus ingens, & percutiens eum in caput inter-
fecit.

His diebus inventa est scriptura quædam jam à diebus antiquis petra
 inscripta. Et legerunt eam, & ecce scriptum erat in ea: "Quo tempore
Inscriptio cujus-
 "completa erit ædificatio Templi, tunc quarta pars ejus destruetur, &
dam lapidia.
 "quando capietur *Antonia*, & destruetur à copiis *Romanorum*, qui &
 "ruina labefactabunt angulum Templi. Deinde festinabunt *Judei* rex-
 "dificare ruinam Templi, quam mox ut perfecerint ædificare; & ecce
 "tunc quarta pars templi. At illi non recordati sunt verborum scriptu-
 "ræ hujus. Inventum est quoque scriptum in pariete Domus Sancti sancto-
 "rum: "Quando completa erit ædificatio quartæ partis, tunc regnabit
Inscriptio parie-
 "Rex super *Israel*; & regnabit Rex regnans, & dominans in omni terra
tis Sanctuarii.
 "Israel. Pars una populi terræ seu vulgi dicebat: Ille est Rex *Israel*, Sa-
 cerdotes vero dicebant: Ille est Rex *Romanorum*.

CAPUT XCV.

Yos. De bello Jud.
VII. 13
Romani Idola sua
collocant in
Templo & im-
molant victi-
mas.

De puero quo-
dam.

1501.

Sacerdotes occisi
à Romanis.

Principes Latro-
num mittunt ad
Titum de pace.
Responsio Titii
ad illos.

Increpat eos Ti-
tus.

1501

Postquam itaque ingressus fuit omnis exercitus Romanorum in Tem-
plum diffugerunt *Judaei* ad montem *Sion*. Tunc *Romani* tulerunt Idola sua, & collocaverunt ea in Templo *Jehovæ*, & immolaverunt eis victimas, & libaverunt ei libamina, & laudaverunt eum, & probra, & blasphemias in *Israel*, & in Deum illorum quantum quantum conjecerunt. Tunc temporis descendit ad Romanos puer parvulus ex Sacerdotibus de monte *Sion*, & locutus est, & dixit ad ducem Romanorum, qui Templo præfectus erat dicens: "Da mihi aquam, ut bibam. Ille clementia motus erga puerum, invenit enim gratiam in oculis ejus, mox jussit dari illi aquam. Et accepit puer vas in quo erat aqua, & bibit, & quod reliquum erat secum auferens fugit, & ascendit ad Sacerdotes, & potum dedit illis. Persecutus autem fuit illum Princeps ante oculos filiorum populi sui, sed cessavit persequi, & ille evasit.

Postquam autem libaverunt *Romani* coram Domino suo *Tito*; ecce pars Sacerdotum qui capti fuerant juxta Templum deprecati sunt Titum, ut seipsos vivos servaret, neve interficeret. Dixit ad illos *Titus*: "Quare nunc vitam eligitis & optatis vivere, & potius non morimini cum fratribus vestris, qui mortui sunt pro Deo domus hujus? Tunc *Romani* irruerunt in illos, & mortui sunt omnes. *Simon* autem, & *Jehochanan* miserunt ad Titum sermones pacis & deprecationis, orantes pro seipsis, ut vivos servaret. Respondit *Titus*, & dixit ad eos: "Vos postremo tandem venistis ad rogandum istud, & nunc queritis vivere. Quo tandem jure queritis istud, postquam ex omnibus opibus, & facultatibus vestris nihil omnino præter pauca reliquistis? Postquam hanc desideratissimam civitatem vestram ipsi delevistis atque vastastis; & populum habitatorum ejus consumpsistis, & nomen eorum per ingentem malitiam vestram perdidistis? Vos enim estis peccatores, & Tyranni crudeles & detestandi, & post hæc omnia oratis pacem! Nonne multis vicibus ego ipse à vobis pacem postulavi, & vos nolulistis? Clamavi ad vos pacem repetitis vicibus (nam anima mea clementia mota fuit super vos, & super populum terræ, qui deficiebant fame & projecti extra urbem absque sepultura jacebant.) Vos autem indurastis cervicem vestram, neque pacem voluistis, donec omnis populus deletus & perditus interiret. Nunc autem quid vobis proderit si vivere permittam?

Tunc objurgavit & increpavit illos *Titus* vehementer admodum, & maledixit eis atrocibus maledictis, quæ non scribimus hic. Deinde persecutus adhuc *Titus* increpavit eos dicens: "Dicite mihi, O Latrones & impii, O peccatores in animas vestras. Nonne vos interfecistis populum *Jehovæ*? Nonne vos succendistis Domum illius igne? Nonne vos induxistis

"induxistis in urbem hanc omne malum istud, & omnem calamitatem
 "quæ afflixit eam? Et quomodo ascendit in cor vestrum, ut diceretis:
 "Vivere nos finito? Et quare nunc optatis vivere præ omnibus tot sa-
 "pientibus iustis, & innocentibus, & piis, & sanctis, sanctis, inquam,
 "Altissimi, quos trucidastis absque misericordia, & clementia? Et quo-
 "modo ego possum istud, ego ipse, qui video quantum me maneat ma-
 "lum, nisi ultus fuero ultionem vestram ex vobis? Et ecce adhuc hodie
 "queritis vos & rogatis vitam, & adhuc vos pertinaciter in malitia vestra
 "perlistitis, cum tela sint adhuc in manu vestra! Vos adhuc accincti estis
 "armis atque ita supplices rogatis me, dicentes: Serva nos vivos. Nonne
 "cepimus hanc urbem, atque ipsum Templum, & Sanctum sanctorum
 "succendimus igne? Et quid adhuc speratis, quæ est ultra expectatio
 "vestra? Nunc itaque de manu vestra tela deponite, amovete à vobis
 "arma, & sic supplices veniam rogate. Et sciam quid facturus sim vo-
 "bis, si forte misericordia motus fuero erga vos, & vivere sinam. *Respon-*
 "*derunt Principes Latronum Jehochanan, & Simon Tito: "Juramus* *superba Respon-*
 "*per Jehovah Deum nostrum, qui ipse Deus cæli & Deus terræ, nos ne-* *sio Latronum.*
 "*quaquam laturos jugum tuum; neque enim serviemus tibi, neque mini-*
 "*strabimus tibi, neque pacem faciemus tecum, ut serviamus tibi. Nunc*
 "*vero si bonum videtur in oculis tuis, ut benigne nobiscum agas pro tua*
 "*magnanimitate, permitte nobis egredi ab urbe, & abibimus in desertum.*
 "*Si, inquam, invenimus gratiam in oculis tuis. Sin minus stabimus, qua-*
 "*tenus stabimus, & videbimus quid agendum nobis sit, & qua ratione mo-*
 "*rituri simus. At Titus ira vehementi commotus dixit ad eos: "Adhuc*
 "*vobis inest superbia cordis vestri; & duritia cervicis vestræ apud vos*
 "*est? Ecce jam capti estis in manibus nostris, & adhuc loquimini dicen-*
 "*tes: Juramus nos nequaquam † portaturos jugum tuum! Nonne etiam*
 "*jurastis vos morituros? Ecce nunc itaque, servate juramentum vestrum,*
 "*ut moriamini; quandoquidem renuistis vivere. Nonne urbs redacta*
 "*est, & Domus Sancti sanctorum combusta? Et nullum restat vo-*
 "*bis effugium? Et tamen dicitis: Non serviemus tibi in æternum.*
 "*Quonam gentium vultis perferre opprobrium, & confusionem, &*
 "*ignominiam vestram? Aut in quo speratis? Aut quid demum ex-*
 "*pectatis?*"

Tunc jussit Titus Romanis instaurari bellum cum principibus Latro- Titus bellum ad-
 num Jehochanane, & Simone quandoquidem se tam pertinaciter gere- versus Latrones
 bant, ac propterea illos occidere, si possent, militibus permisit. redintegrat.

Eo tempore surrexit זרַח Zarach qui quidem erat de filiis Regum, de Isasa cum filiis
 monte Sion cum fratribus suis, & cum omnibus filiis seminis Regii, & Regis confu-
 Rabbi חַמֶּלֶךְ Hammelech, qui secum erant, & venerunt ad Titum, qui giunt ad Titum.
 excepit illos cum honore, & pace, & extulit eos, & benigne tractavit.
 Cum ergo vidissent Jehochanan, & Simon principes Latronum abiisse
 Isatam, cum cæteris filiis Regis, & populo eorum omnium, qui erant de
 semine regio, & venisse ad Titum seque deditisse; abierunt ipsi, & com- Latrones depræ-
 bufferunt omnia, quæ pertinebant ad filios Regis, & incenderunt Do- dantur Regiam.
 mum, & everterunt illam funditus, & omnes thesauros ejus combusse- Cap. 14.
 runt.

Jos. De bello Jud.
VII. 14.

Duo Tribuni
Romanorum
capti.

1511

Cades populi per
plateas Jerusa-
lem.

Simon interficit
Idumaeorum duces
qui desicere ad
Titum volebant.
Cap. 15.

Simon, & Jehochanan
fugientes de-
litescunt.
Cap. 17. infim.

Jesus filius Tho-
omati Sacerdos af-
fert ad Titum Sa-
cra vasa Templi.

Ibid.

runi igni, ne acciperent eos Romani, & vastaverunt omnia in domo Regis à re nibili usque ad omnimodam consumptionem.

Mox inde descendentes ad Templum invenerunt illic principes, & duces quos praefecerat Titus Templo, & duos ex tribunis ducum, qui constituti erant super illos omnes, quorum unus praerat equitibus & ipse princeps Equitatus, alter praerat peditibus. Percusserunt autem principem peditum, & interfecerunt; socium autem ejus vivum comprehenderunt. Ille vero deprecatus eos, qui se comprehenderant dixit: Deducite me, quæso, ad Simonem principem vestrum, ut faciat de me pro suo beneplacito, & in hoc, quæso, inveniam gratiam in oculis vestris. Fecerunt ergo sic, & deduxerunt eum ad Simonem. Cumque deduxissent illum ad Simonem, & jussit Simon pueris suis ut irruerent in illum. At bæsitavit percussor, dum voluit percutere, & interficere eum. Quare indignabundus princeps ille, exiit & saltu celeri præcipitem se dedit per clivum montis, fugitque & evadens rediitque ad Titum. Sed Titus iratus illum ejecit à facie sua, succensus enim est furor ejus contra illum, eo quod non pugnaverit ad mortem, et permisisset se vivum comprehendi. Accensus est quoque furor ejus ob id quod fecerant Judæi suis, & jussit trucidari omnes Judæos, qui invenirentur per vias, & plateas Jerusalem. Jam enim antea edixerat præconis voce, ut parceretur illis, neque interficerentur. Tunc ergo mortuus est populus multus ex Judæis, & ceciderunt Judæi coram Romanis in tempore illo vulnerati, & repleverunt domos & plateas vulnerati. Quod cum vidissent turmae Simonis, & milites ejus Idumæi, miserunt ad Titum, ut rogarent pro se, ut vitam servaret. At mox ubi nuntiatum est Simoni, illico festinavit ipse, & cucurrit ad eos, & principes, & magnates eorum percussit. Cæteri autem Idumæi de plebe infima Edom, qui residui fuerunt ab interneccione Simonis fugientes ad Titum evaserunt. Tunc Titus jussit cohiberi eos, qui percutiebant populum, ne percuterent amplius. Cessaverunt itaque exterminare Judæos.

Tunc temporis fugientes Simon, & Jehochanan in quadam latebra absconderunt se, quocumque se contulerint. Cæteri vero eorum qui erant cum eis, et principes Jerusalem, & nobiles Juda, qui comitabantur eos, statim atque viderunt fugisse Simonem & Jehochananem, & latebras quæsisse; tunc descenderunt omnes illi principes eorum & venientes ad Titum procubuerunt ante faciem ejus in terram. Et Titus benigne excepit illos & clementia usus est erga illos, et vivi permanserunt exceptis Latronibus. Latrones enim omnes, qui comites se adjunxerant Simoni et Jehochanani pugnaverant in bello usque ad mortem.

Sub id tempus venit ad Titum Jehoshua Sacerdos filius שבתי Shebuthi Sacerdotis magni, & attulit secum duo ex candelabris aureis, quæ fuerant in Sanctuario. A'vexit etiam secum omnes mensas aureas, & omnia vasa aurea, & quæ fuerant in eo, & crateres, & acerras, & palas, & emunctoria, & scutellas, ac etiam vestes Ministerii, & vestes sanctitatis cooperatas auro, & circumornatas, & circumcinctas lapidibus pretiosis cum magna copia gemmarum. Quæ omnia donavit Tito à quo benigne exceptus fuit apud ipsum in principem Sacerdotum Jehovæ, qui supererant,

erant, sub *Josepho* Sacerdote. Jam enim *Josephus* Sacerdos constitutus fuerat in ducem, & Antistitem magnum super omnes seniores, & antistites *Israel* quotquot erant in populo *Israel*; tum *Sacerdotes*, tum *Levite*. *Josephus* constitutus à *Tito* Dux & Antistes summus.

Tunc temporis egressus est *Gorion* Sacerdos pater *Josephi* Sacerdotis Authoris Historiarum libri hujus, de carcere suo, de turri videlicet domus *Simonis Latronis*, cum uxore sua, & cum filiis *בניו* * *Bonian*; is erat frater *Josephi* Sacerdotis natu minor, ille quoque *Bonian* fuit sapiens, magnus, & Sacerdos sanctus, & operatus est Deus *Israel* in *Jerusalem* salutes magnas per manum illius in *Jerusalem*. Nam reliquit eum *Titus* in *Jerusalem*, neque abductus fuit ab eo, quemadmodum *Josephus*. Vixit autem pater *Josephi* postquam capta est *Jerusalem*, viditque *Josephum* filium suum per viginti menses, & mortuus est. Tunc etiam temporis captus est *Phinchas* Sacerdos custos cellarum sacrarii, in quas contulerat omnes thesauros sacerdotum, & vestes sacerdotum sanctas, & dedit *Tito* thesaurum unguenti optimi, & aromata, & arculas aromatorias, quæ fuerant in Sanctuario, & vestes purpureas, quibus sanctificaverant Sanctuarium Reges Domus secundæ, & omnia vasa aurea, quæ apud se habebat de vasis Domus *Jehovæ*. *Phinchas* autem ille, & *Jehoshua* supra memoratus primi transgressi sunt statutum, violaverunt foedus, & peccaverunt *Jehovæ*, quia tradiderunt desiderabilia *Jehovæ* in manus hostis, & inimici populi *Jehovæ*. Neque decebat illos ita agere, sed mori potius debuerant pro populo *Jehovæ* cum cæteris fratribus suis sacerdotibus, qui mortui sunt pro populo *Jehovæ*, & combusti sunt in incendio Domus sanctuarii; & quia voluerunt liberare animam suam, & vivere, postquam mortui sunt fratres sui. Quare enim non retinebant penes se reconditos thesauros penetralium Domus *Jehovæ*, potiusquam ultro tradere, & dare vasa ejus *Tito*, & cum ad istud faciendum minime cogerentur?

Tunc itaque temporis capta fuit *Jerusalem* cum omnibus rebus desiderabilibus ejus. Deinde ascendit *Titus* in montem *Sion*, & cepit illum. Jussit autem destrui murum civitatis *Sion*. Jam vero elapso triduo deficiebat anima *Jehochananis* principis *Latronum* præ fame. Surrexit ergo de loco ubi latebat, & egressus inde abiit ad *Titum*, & corruens ante faciem ejus, & deosculatus pedes ejus dixit ei: "Serva, quæso, domine mi Rex. Tunc jussit illum *Titus* constringi vinculis ferreis gravissimis, & abduci illum, & circumvehi per totum exercitum suum, atque ignominiose tractari. Cum itaque vinctus esset catenis ferreis, & vinculis æreis cum opprobrio, & contumelia, tandem post septem dies mortuus est strangulatus, atque morte secunda juxta judicium cujuslibet Tyranni crudelis, & inimici *Jehovæ*, & populi ejus. Postea egressus est etiam *Simon* Latro Homicida impius de loco latebræ suæ, quia jam graviter premebat illum. Surgens itaque induit se vestibus regiis, & purpureis, quas apud se habebat, & ostendit se exercitui Romanorum; Tum deinde intravit in medium illius. Quem ut viderunt Romani timuerunt ad eum propius accedere, & à longe sustinebant. Tunc dixit eis: "Venite, & vocate mihi ducem, qui vobis præest in principem, & tradam me illi. Abierunt

* De hoc *Bonian*, seu *Bonin*, quem *Rabbini* volunt esse *Nicodemum* illum filium *Gorionis* de quo in *Talmude Babyl.* Tractatu *Taanith*, vide quæ in Præfatione diximus.

Jos. De bello Jud.
VII. 20.
Rufus.

bierunt itaque, & vocaverunt **רמתי** *Rupha* ducem oriundum ex urbe **טרנו** * *Trano*, qui tunc erat Rector seu praefectus militiae Romanorum. Venit ergo princeps ille ad *Simonem*, & dixit illi: "Quis es tu? Indica mihi veritatem, & non morieris manu mea. Qui respondens dixit ad eum: "Ego sum *Simon Latro* princeps super *Judeos*, qui exagitavi vos praeliis, & fortiter gestis. Nunc itaque inveniam gratiam in oculis tuis, & deduc me ad *Titum* Dominum meum. Et sic fecit dux ille, deduxitque eum ad *Titum*. † Statim ut vidit *Titus* *Simonem*, jussit vinculis illum constringi sicut *Jehochananem*, & abduci, & circumvehi per totum exercitum suum, & ignominiose tractari, & subfannari, quemadmodum fecerant *Jehochanani*. Erat autem vinctus catenis aereis. Tum denique jussit *Titus* interfici illum in vinculis. Itaque amputaverunt illi caput antequam † moreretur; tum deinde dissecuerunt eum in partes, & projecerunt membra cadaveris ejus canibus. Sicque mortuus est crudelis ille *Latro* in opprobrium suum.

Numerus occisorum.

Cap. 17.
Josephus ibid. sic ait: Et fuit numerus captivorum quidem omnium qui toto bello comprehensi sunt 97000. Mortuorum vero per omne tempus obsidionis undecies centum millia.

Porro numerus totius populi eorum, qui occisi sunt, quatenus potuerunt cognosci tunc gladio cecidisse sive per Romanos sive per Latrones ex populo *Judeorum*, sive qui de proximo, sive qui de longinquo venerant ad festum, festum scilicet *Jehova* in *Jerusalem*, & restiterant illic propter obsidionem corrueruntque gladio. Numerus, inquam, fuit millia millium, & centum millia; praeter illos qui quidem occisi sunt, sed cognosci non potuerunt ut numerarentur. Illi enim tantummodo numerati sunt, qui sepulti, & cogniti fuerunt; Qui autem cognosci non potuerunt, non recensiti sunt in numerum. Praeter eos quoque, qui postea mortui sunt cum *Eleazaro* filio *Anani* Sacerdotis post mortem *Jehochananis*, & *Simonis* Latronum & Tyrannorum crudelium.

Numerus captivorum.
Josephus à Tito Romam ductus.

Numerus autem populi ex *Judæis*, qui abierunt cum *Tito* in captivitatem, & quos abduxit secum *Romam*, sexdecim millia. Et abduxit quidem *Titus* *Romam* *Josephum* Sacerdotem, *Boniani* vero ejus fratrem reliquit in Antistitem super Sacerdotes, qui remanserunt in *Jerusalem*. Ita enim deprecatus fuerat *Josephus* frater ejus, & suscepit faciem ejus, & ita fecit. Latrones autem omnes mortui sunt in praeliis pro populo *Jehova*, & Sanctuario ejus. Bene enim illis evenit quod accinxerunt se, & aggressi sunt mori pro *Jehova*, & pro Sanctuario ejus cum ita aggressi sunt. Nam quoad ceteros ex eis, quos *Titus* cepit vivos, ne unum quidem ex eis vivere passus fuit; sed omnes Latrones residuos quotquot vivos comprehendit, interfecit *Titus* morte probrosa, & ignominiosa in *Jerusalem*. Quosdam tamen ex eis secum superstites asservavit, ut contumelia eos afficeret per singulas urbes transitus sui, cum contenderet *Romam*. Cum itaque profectus est *Titus* de *Jerusalem*, accepit eos secum, & abduxit etiam secum reliquum populum captivitatis, quem captivum fecerat ex

supplicia Latronum

Cap. 24.

* *Trano* seu *Trani* ut vulgo appellant *Itali*, est urbs *Apulia*, ex qua *Imperator* noster praevit oriundum fuisse *Rufum* illum cui praenomen *Josephus* est *Tarentius*. Ac si *Tarentius* idem esset ac *Trano* oriundus.

† *Josephus* Cap. 20. ait *Simonem* à *Tito* triumpho quem acturus erat *Roma* servari jussim. Denique Cap. 24. sub finem narrat quomodo idem *Simon* *Roma* in Triumpho *Titi* tunc inter captivos traductus: laqueo vero circumdatus per forum traheretur, atque ibi necatus fuit.

Judeis,

Judeis, cumque morabatur in singulis urbibus transitus sui, dum iter faceret Romam, in quacunque urbe, ubi castra metabatur, educebat quosdam ex Latronibus illis, & jubebat illos objici leonibus, & feris pessimis, ut devorarent illos, donec consumpti sunt omnes Latrones, quos secum habebat.

CAPUT XCVI.

IN illis diebus fuit quidam populus de populo terræ montium Ararat, & nomen gentis illius אֲלָאֵן Alan. Hi sunt circumclusi undique ultra montes. Nam olim Alexander Macedo Rex magnus illos concluderat vectibus ferreis, & obstructione valida in faucibus montium, qui cingebant illorum terram, & in aditu eorum. Timebat enim Alexander admodum illorum fortitudinem: Siquidem erant viri bellatores magni, sed carebant armis ferreis, neque fabricam illorum noverant. Fuit autem modus, quo exerebant fortitudinem suam, tantus, ut vir unus ex eis cum trabe ligni alicujus paululum igne succensa persequeretur centum fortissimos bellatores armis quantumlibet contextos, & obferatos armaturis ferreis & instrumentis munitos ferreis, donec confringerent eos, & vastarent & perumperent. Illi porro homines inclusi manserunt intra terram suam, usque ad annum hunc. Quo quidem anno ingens fames afflixit terram Alan.

Miserunt itaque homines illi ad vicinos suos proximiores sibi de gente eorum, qui appellatur הִירְקָנִי Hyrcani. Et deprecati sunt eos, ut sibi aperirent clausuras exituum montium illorum, & aditus eorum patefacerent, ut ipsi ad quærendam sibi viam exirent, per quam vitæ suæ consulerent, cum uxoribus suis, & parvulis suis, ne morerentur illic fame. Tum deinde postquam transierit annus famis, se reversuros ad locum suum, & in terram suam pollicebantur. Qua quidem in re justitiam sibi conferrent à Jehova remunerandam, cum liberarent gentem magnam, & ingentem, quales ipsi fuerant, ne fame interirent. Et audivit eos gens Hyrcanorum, & continuo perruptis vectibus ferreis claustra eis aperuerunt. Illi autem egressi inde extenderunt se huc, & illuc ad depopulandum & prædandum, ut vitam sustentarent. Et direxerunt facies suas versus montes qui sunt in terra Mediæ. Ac primo illic, equos repertos captosque conscendunt. Deinde deprædati sunt adhuc magnum equorum numerum à populo Arabiæ, qui erant in deserto illo, ipsum est desertum Mediæ, & equitantes super illos ingressi sunt in terram Mediæ. Cumque audisset præfectus Regis Medorum venisse gentem Alanorum in terram suam, & jam cognosceret fortitudinem illorum, proripuit se, & fugiens à facie eorum ascendit ad montes munitissimos terræ Mediæ, relictis omnibus divitiis suis, & filiis, & uxore, & concubinis in terra sua. Nam præcipiti fuga se proripuerat à facie eorum. Timebat enim admodum ab eis.

152:
Armenia:
Alani.
Cap. 27:
Alexander M.

Fortitudo eorum.

Fame coacti.

Rogant Hyrcanos
ut sibi claustra
montium refe-
rent.

Mediam depopu-
lantur.

152:
Pacorus.

Præfectus Regis
Medorum fugit
ad montes.

Jos. De bello Jud.
VII. 17.

Rogat ab eis
pacem.

Sustentat eos per
mensum unum.

Reverentibus in
terram suam oc-
currit Tyridates
Rex Armenia.

171: 1

Alani collo Ty-
ridatis funem in-
jiciunt.

Oratio eorum ad
Tyridatem.

Ingressa est itaque gens Alanorum in terram Mediae; & priusquam corrumpere terram, misit ad eos praefectus Regis Medorum dicens: "Se velle pacem inire cum eis, & daturum se commeatus in alimentum & victum, modo ne corrumpere terram suam. Qui responderunt dicentes: "Ut sustentaret ipsos tantummodo per mensem unum, interea dum maturescerent proventus terrae suae; postea se diversuros ab illo, & redituros in terram suam, se autem non concupiscere argentum, aut aurum illius, neque filios ejus, neque uxores, neque concubinas ejus, se enim disjunctissimos esse à moribus terrae, seque nihil aliud quærere præter victum. Qua propter eis gratias egit praefectus, atque ita fecit; sustentavitque illos per mensem unum alimento, & victu. Nutrivit autem illos milio cocto cum carne, videlicet carne canum, aut asinorum, aut murium, modo esset caro. Numerus autem populi quem sustentavit tunc praefectus in terra sua per mensem unum, fuit septingenta quinquaginta quinque millia animarum cum centum & quadraginta.

Cumque pertransisset mensis ille cognoverunt Alani maturuisse proventus terrae suae, & fecerunt quemadmodum juraverant praefecto Regis Medorum, & migraverunt, & profecti de terra direxerunt iter ut abirent, & reverterentur in terram suam. Tunc egressus est מִתְרִידָטִי Mithridates Rex Armeniae (habitabat ab angulo seu plaga tractus terrae, qui gubernatur per leges, & jura,) in occursum eorum. Dixerat enim, si forte potero, illos expellam de finibus meis, priusquam excitentur ad corrumpendam terram meam. Cum itaque jamjam ingrederentur viam terrae ipsius, per quam transitori erant in terram suam, ut deinde carperent iter per claustra adituum montium qui ad eos pertinebant; Illico Tyridates accinxit se, ut pugnaret cum eis. At corruerunt viri illius coram eis, ad terram, quemadmodum cameli procumbunt humi quando vir fortissimus eos cum robore impellit.

Tunc aliqui à juvenibus Alanorum per modum derisionis funem strangulatorium super collum Tyridatis Regis Armeniae conjecerunt. Ceciditque funis super collum ejus, & ille suspensus captusque hæsit. Tum deinde currere fecerunt eum post se ipsos cum opprobrio, & ipse post eos fune vel invitatus trahebatur. Festinavit ergo Tyridates distringere gladium, quo accinctus erat super lumbos suos, & amputavit funem de collo suo, & evadens fuga se proripuit. Tunc dixerunt ei: "Revertere homuncio, neque misceas amplius nobiscum praelia, non enim volebamus corrumpere terram tuam, neque vastare illam, neque conterere ossa virorum tuorum in pulverem: quod quidem facere jam sæpe sæpius potuissimus; Nihil enim inter vos, & inter nos dividit præter montes Ararat; verum iniquitas reputatur apud nos irrui in homines factos ad imaginem nostram, & grande piaculum commississe arbitraremur, si interfecimus illos. Vide itaque nunc, & in mentem revoca, Alexandrum, qui aggressus fuerat subicere omnem terram, & ostendere dominationem suam super illam, clausisse aditus terrae nostrae, & exitus ejus, inter anfractus montium sublimium, & excelsum (qui circumdant terram nostram, eo quod timeret à nobis) ne egrederemur

"contra

“contra ipsum. Nos vero subsannabamus illum, dum clauderet aditus
 “terræ nostræ, & exitus ejus, per obstructiones & obturationes suas. Si
 “enim voluissimus, proculdubio prohibuissimus eum, ne occluderet nos,
 “neque inultum dimisissimus eum abire in pace, prout requirebat. Sed
 “nec advertimus ad facinora illius, quia consuetudo nostra est, ut per-
 “maneamus in terra nostra, neve requiramus alteram terram. Nulla enim
 “alia terra nobis melior videtur quam ista. Porro recte factam existima-
 “vimus obturationem illius, ne deinceps feræ pessimæ, aut canes mali,
 “qui versantur in montibus *Ararat*, transirent ad nos. Nunc autem si
 “egressi fuimus de terra nostra, id fuit propter gravitatem famis, quæ
 “apud nos grassabatur; donec maturescerent proventus nostri; deinde
 “reversuri fuimus quemadmodum jam facimus. Si vero vellemus domi-
 “nari in terram vestram, nonne vastavissimus vos, ac deinde domina-
 “ti fuissimus vobis? Sed nolumus ita facere, neque vobis, neque terræ
 “vestræ. Siquidem consuetudo nostra & natura nostra longe diversæ sunt
 “à consuetudine vestra, & à natura vestra. Videte præfectum Regis
 “*Medorum*, qui nobiscum pacem inivit, & sustentavit nos in terra sua
 “per mensem integrum. Illud quoque erit ei iustitiæ nostræ argumentum,
 “quod nihil tetigimus ex omnibus quæ ad illum pertinent, neque in ter-
 “ra ejus vel unius plantæ pedis vestigium corrupimus. Non enim impro-
 “bi sumus, sicut vos, qui non modo insatiabiles estis alienæ dominatio-
 “nis, sed etiam vos alter alterum, perditis dum quilibet ex vobis hæredi-
 “tatem socii sui conculat. Nunc itaque abite, & in terram vestram re-
 “vertimini. Nos ibimus quoque in terram nostram, non enim inest cordi
 “nostro, ut male afficiamus vos. Hujusmodi quicquam ne timeatis.

Abiit itaque gens *Alanorum* in terram suam: & Rex Armeniæ (habi-
 tata scilicet juxta leges & jura) reversus est cum omni populo suo, & ve-
 nit in terram suam. Numerus autem eorum, qui ceciderunt vulnerati de
 populo *Tyridatis* in prælio cum gente *Alanorum* trecenta millia virorum
 bellatorum. De filiis autem *Alanorum*, ne unus quidem cecidit.

Qua re audita *Titus* optavit quidem illos adire, & ostentare fortitudi-
 nem suam adversus gentem *Alanorum*. Sed non potuit ita facere, quia
 deleti fuerant omnes milites ejus fortissimi, & occubuerant in bello *Hie-
 rosolymitano*. Timebat autem proficisci ad eos nisi cum manu forti.

Itaque direxit iter suum, ut reverteretur *Romam* posteaquam cepit *Je-
 rusalem*. Jam itaque disponebat copias suas, quæ sibi reliquæ erant, & ad-
 huc castra ejus erant posita ab angulo *Antoniæ* turris; cum audivit *Titus*
 tunc adhuc congregari populum multum ex *Judeis*, quibuscum & *Elea-
 zarus* filius *Anani* Sacerdotis, qui erat in *Jerusalem* (ipse est, qui fugerat
 dum adhuc esset bellum, & abierat in munitionem מצדה *Masfara* ut il-
 luc evaderet.) Idcirco convenit ad illum populus multus ex *Judeis*. Au-
 diens ergo *Titus* illic congregatos esse *Judeos* multos ad *Eleazarum* fi-
 lium *Anani* Sacerdotis, timuit admodum ne egrederetur illinc *Eleazarus*
 cum populo, qui cum eo erat, posteaquam ipse profectus esset *Romam*,
 deinde recuperata *Hierosolyma* percuteret *Romanos*, quos in illa inveni-
 ret: sicque ille adhuc esset in laqueum dominationi *Romanorum*. Itaque

153.

Numerus occiso-
rum.*Titus Romam re-
verti statuit.**Eleazarus.**Masfara* ut il-
luc evaderet.

Cap. 18.

1731

7. De bello Jud.
VII. 53.

Silva.
Titus mittit con-
tra eum Flavianum
Silvum.

Ibid.
Romani expu-
gnant Massadam.

Murus ligneus
combuitur.

Anceps pugna.

misit ad eum מילכא Silca ducem Romanorum, ut pugnaret adversus eum, qui proficiscens cum exercitu ingenti Romanorum venit, & obsedit Massadam; sed non potuit expugnare illam. Misit ergo ad Titum, ut mitteret ad se Arietem ferreum dirutorem murorum, misitque Titus ad eum. Tunc jussit Silva militibus suis, ut arietarent murum munitionis Massade, cum ariete ferreo, & ruinam fecerunt, & ceperunt munitionem. At Judæi, ubi viderunt murum suum ruinam agere, extruxerunt adhuc murum ligneum ingentem, sed Romani subiecerunt ei ignem, & combusserunt illum, & pugnaverunt illa die Romani cum Judæis intra munitionem à mane usque ad vesperam: & facta vespera separaverunt se Judæi à Romanis, & Romani à Judæis. Et viri bellatores discesserunt abinvicem, egressique sunt Romani de munitione, quia per caliginem noctis aditus munitionis nullatenus cognoscere poterant.

CAPUT XCVII.

Oratio Eleazari
ad Judæos.
Ibid.

Tunc convocavit Eleazarus Sacerdos omnes duces Judæorum qui secum erant, et omnes principes, qui se comitabantur ex principibus Jerusalem, et locutus est in auribus eorum hæc verba dicens: "Accedite ad me; O semen Abrahæ, & regnum Sacerdotum, qui prævaluistis olim contra inimicos Jehovæ, & usque nunc. Jam consilium ineamus, quid potissimum agamus adversus multitudinem magnam hanc, quæ venit contra nos ex improvise ad delendum nos. Et quidem satis vident oculi vestri consilium illud mecum esse, decere nos recordari virtutis patrum nostrorum, & fortitudinis eorum, quæ ipsis inerat jam olim à diebus antiquis. Intelligite itaque, & considerate omnis cuiusque rei finem, & terminum tandem adesse, & tempus denique ultimum omnis cuiuslibet belli, & certaminis. Aliquando homo persequitur, aliquando fugit, aliquando humiliat, aliquando humiliatur; nec est confusio humiliari, quia omnis cuiuscunque rei finis est & terminus. Sed omnis quicumque robustus est corde, cujus nempe cor robustum est & inter fortissimos, totis adnititur viribus ne ignaviam inducat in cor suum, & tunc ille reputatur fortissimus. Si ergo nunc illud fortiter perficiatis, ut minime reformidatis mori hodie, jam reputabimini fortissimi, & viri virtutis; & erit vobis nomen in terra.

"Animadvertite, quæso, fratres mei, quodnam fuit robur cordis Abrahæ patris vestri, & opus quod patravit, quando propria manu apprehendit filium suum unigenitum, qui natus sibi fuerat in tempore senectutis suæ, postquam quodammodo se posse gignere sibi filium de Sara desperaverat. Et festinavit, ut immolaret illum in holocaustum Deo, neque cogitabat in corde suo se mortem ei illaturum, sed animo reputabat, & certo sciebat se vitam ei potius allaturum, & fore, ut mitteret il-

lum

lum ad lumen vitæ; quandoquidem illum propter amorem *Jehovæ*, & per voluntatem ejus immolaturus esset.

Mementote, quæso, *Josias* Regis justitiam fecit quando tædebat illum vivere amplius in hoc Mundo; elegit enim vivere in æternum in Mundo justitiæ, quia nolebat ultra vivere in Mundo hoc perturbatibus pleno, & turbulento. At constanter voluit pergere ad lucem magnam, cum vidisset multitudinem iniquitatum *Israel* tantam esse, ut non possent sustineri. Poterat tamen eripere animam suam à morte; etenim nonne dixerat *Pharao Necho* [Clausus] non veni bellum gerere adversum te, neque contra populum tuum; sed ut pugnarem adversus Regem *Chaldaeorum*. At non audivit illum; siquidem nolebat ultra vivere, Mundus enim iste erat fors *Pharaonis*, sed Mundus futurus, qui est Mundus justitiæ, erat fors *Josias*. Quapropter aggressus est *Josias* prælium committere cum *Pharaone*, & cecidit in prælio, abiitque ad lucem magnam, quæ est fors justorum in horto *Eden*. Scimus autem homini non reddendam esse mercedem operum suorum, & justitiæ suæ in hoc Mundo, sed postquam transierit dies hujus Mundi, mox perventurus est ad Mundum justitiæ; tuncque retribuetur ei merces operum suorum, & justitia ipsius illum quiescere faciet: illicque recondetur, atque in mundo justitiæ reponetur. Illic, inquam, homo in mundo futuro, qui est ipse Mundus justitiæ, requiem, & refrigerium obtinebit; illic homo colliget proventum justitiæ suæ, quem seminaverat in hoc Mundo, & manducabit ex eo cum requie in longitudinem vitæ, propterea † quod inveniet gratiam in oculis Dei. Neque prodest homini longitudo vitæ in hoc Mundo, nisi quamdiu operatur aliquid quo perfectiorem reddat animam suam, tunc educit illam de caligine ad lucem. Neque displicet ei brevitās vitæ istius; sed quando aliquis operatus est, & fecit omnia, quæ necessaria sunt ad perfectionem animæ suæ, tunc nihil aliud superest, nisi ut in Mundo justitiæ in æternum commoretur.

Abel enim vitam non produxit per dies multos, nam occidit illum frater ejus. At postquam occidit illum, mox ille receptus fuit in requiem in æternum, & in vitam seculi, quæ nusquam deficiet. Cum autem, qui vixit, & dies longos duxit in mundo hoc turbulento post *Abel* fratrem suum, vixit errabundus & profugus in terra, ac tandem finis illius contigit ei, ut iret in tenebras perditionis, & in consummationem æternam. Nunc itaque nos, si male vixerimus; vivemus quidem; sed omnes dies nostri erunt vanitas, & labor, & quandiu anima hæc erit in corpore, in angustia permanebit. At statim atque mox egressura est de corpore lætabitur, neque ultra anxietur. Quandiu autem degit in corpore suo, non deerit fletus, & gemitus, & tristitia, quia spiritus vitæ illa est, & misere inclusa in corpore, retinetur inter angustias venarum, & ossium, & cæterorum membrorum corporis, quasi constricta vinculis æreis, & compedibus. Spiritus est, qui vivificat carnem, quæ quidem nihil aliud est, quam pulvis terræ. Caro autem non vivificat spiritum. Quia contra spiritus est, qui custodit carnem, & probat opera

Josias.

153:1

Abel.

Confer Joann. VI.

63.

Jo. De bello Jud.
VII. 134

opera ejus. Quandiu spiritus est in corpore. At quandiu spiritus est in corpore, caro non vidit spiritum, neque spiritus videt carnem, quia absconditus est spiritus in carne corporis, non enim caro oculos habet, ut videat. At non eadem est ratio spiritus. Spiritus enim videt in omnem carnem, quæ est in corpore, nec est ullum ex membris ejus, quod absconditum sit ab eo. Oculi autem corporis non vident, quando venit spiritus in carnem, aut quando exit spiritus ab illa carne; quia spiritus hominis, qui idem est, ac anima ejus, de cælo est, sed omnis illa caro in qua ille habitat, de terra est. Porro anima vivit absque corpore, sed corpus non ꝑ vivit absque spiritu. Cum autem venit spiritus ad carnem; requirit illam, quemadmodum aliquis requirit socium suum, & vivificat illam. Quando vero spiritus discedit à carne, moritur caro. Si autem anima velit obedire illi, & peccare; tunc anima abit ad lucem, ut commoretur in luce vitæ, & caro moritur. Idcirco lætatur anima cum egreditur à carne quemadmodum vinctus, qui exit de domo vinctorum: quia quandiu anima includitur in carne, reputatur tanquam servus, qui concluditur sub manu domini sui redactus in servitutem duram, super quem dominus aggravat jugum, & redigit eum in illam servitutem duram. Quando itaque exit à corpore, lætatur, quia abit ad hortum *Eden*. Qua quidem in re anima similis est servo. Multa præterea addidit *Eleazarus* Sacerdos, loquutusque est ad eos plurima verba exhortationis, & verba sapientiæ, quæ pertinebant ad profundiores scientiam, & cognitionem animæ, quæ hic non descripsimus.

Lamentatio E-
leazari super Je-
rusalem.

Postquam ergo desisset loqui ad eos hæc omnia verba. Lamentatus est *Eleazarus* Sacerdos super *Jerusalem* Lamentationem istam, dicens: "Ubi est civitas illa *Jerusalem* magna, frequens populo? Ubi est illa civitas *Sion* pulcherrima urbium civitas sancta, *Jerusalem*, perfectio pulchritudinis, gaudium universæ terræ? O gloria *Israel*, O decus cordis nostri, O lætitia nostra, ubi est majestas tua? Ubi honor *Jerusalem*? Ubi sunt montes filix *Sion*? Ubi sunt Reges ejus, & Principes ejus? Ubi sunt illi Reges, qui veniebant ad quærendam pacem illius intra portas ejus? Ubi sunt senes ejus, & sapientes ejus? Ubi sunt nobiles ejus, & fortes ejus? Ubi sunt senes ejus, & sapientes ejus? Ubi sunt nobiles ejus, qui lætabantur in plateis ejus in Sabbatis ejus, & in solemnitatibus ejus? Ubi est Sanctuarium gloriosum, habitaculum Dei? Ubi est domus Sancti sanctorum, sedes sanctitatis quam non conculcabant pedes cujuscunque hominis, nisi tantum pedes Sacerdotis magni, qui in omni generatione, & generatione semel in anno in illam ingrediebatur?

"Nunc vero O *Jerusalem*, quæ fuisti plena populo, & honorata ab omnibus regibus & dilecta ꝑ Deo. In te enim stabilitum fuit solium Regni, & Justitiæ, & Judicii. Compita tua, & plateæ tuæ constratæ erant lapidibus marmoreis pretiosis, parietes quoque tui nitebant lapidibus marmoris nitidissimi. Omnes portæ tuæ obductæ erant auro & argento. Substructiones tuæ fundatæ erant lapidibus magnis ad majestatem & gloriam, Sacerdotes tui erant in medio sanctuarii tui, sicut Angeli Dei, principes sanctitatis, propitiantes pro populo suo, cum holocaustis be-

neplaciti

“ neplaciti gratissimis coram *Jehova* Deo tuo. Quomodo nunc impleta es
 “ occisis, & vulneratis gladio, & enecatis fame? Et ipsi sunt filii tui, qui ha-
 “ bitabant in medio tui, & celebrabant festa tua? Ipsi etiam qui de longe
 “ venerant ad te, & ab extremis terrarum, nunc jacent in medio tui? Quo-
 “ modo cecidisti de excelsa sublimitatis tue? Quomodo incensa fuisti, &
 “ diruta fuisti usque ad fundamenta terrarum, & relicta es desolata, & sedens
 “ solitaria? Quanta erit durities ejus, qui poterit intueri te absque la-
 “ chrymis? Quale illud est robur instar ferri, cordis cujuscunque, qui te
 “ videbit siccis oculis? Quomodo facta es sepulchrum tot vulneratis, qui
 “ mortui sunt ferro, & fame? Omnes platearum tuarum, & viarum tuarum vacuæ sunt
 “ vivis. Pulvis incendii, quod exarsit in medio tui, obtexit oculum solis,
 “ ne videretur amplius sol in medio tui. Et quomodo senes tui, qui sede-
 “ bant in medio tui super cathedram sapientiarum, & judicii, justitiarum, nunc
 “ sedent in medio tui coram corporibus filiorum suorum ad abigendas ab
 “ eis volucres cœli, & bestias terrarum? Et portarum scholarum eorum plenæ
 “ sunt pulvere, & cinere loco gloriarum, & decoris. Mulieres, quæ relicte
 “ sunt paucae de filiabus tuis charissimis in domibus ejus, qui desolavit te,
 “ inclusæ sunt non quidem, ut vivæ servantur, sed ut violentur, & pol-
 “ luantur in medio tui. Quis videbit hæc omnia in te, & eliget vivere
 “ potius, quam eliget mori? Quis considerabit gloriam, quæ apud
 “ te fuit, tum videbit hodie confusionem tuam, & opprobrium tuum,
 “ neque eliget mori potius, quam vivere? O utinam mortui esse-
 “ mus, priusquam videremus in te opprobrium istud! Vel utinam ef-
 “ femus modo absque oculis, ne videremus in medio tui & mala illa,
 “ quæ sunt intra te! Sed ecce nos vivimus adhuc hodie vita ista pessi-
 “ ma, & filii nostri, & filiarum nostrarum vivunt etiam adhuc nobiscum, ho-
 “ stes nostri missuri sunt sortem super illos, ut dividant inter se in servos
 “ & ancillas.

Postquam lamentandi finem fecit *Eleazarus* locutus est ad populum,
 qui secum erat in hæc verba: “ Nunc itaque, fratres mei, & amici mei,
 “ prudenter agite, quæso, ut miseratione & clementia utamini erga uxo-
 “ res vestras, & parvulos, & senes vestros, qui sunt hic vobiscum; ne
 “ abeant in captivitatem absque ulla miseratione; neve gemant sub manu
 “ abducentium eos in captivitatem; nec enim tunc erit qui salvet. Alio-
 “ quin, ni ita faciatis, omnino omnes locos, qui parati sunt vobis in
 “ Mundo justitiarum, amissuri estis, & viam vitæ perdetis. Siquidem non eris
 “ vobis fors in lumine vitæ. Verum, inquam, clementia utimini erga illos
 “ propriis vestris manibus ipsos occidendo. Et reputabuntur, & accepti e-
 “ runt in oblationes holocaustorum in beneplacitum *Jehovæ* Deo nostro,
 “ neque profanabitis victimas sanctitatis per immunditiam gentium, alio-
 “ quin vos, & animæ vestræ *Jehovæ* Deo nostro graviter peccaretis. Tum
 “ postquam hoc perfecerimus in hunc modum, statim egrediemur in ad-
 “ versarios nostros, & pugnabimus, & moriemur pro *Jehova*, & fortitu-
 “ dine nostra! Neque compedibus, & vinculis ferreis instar servorum
 “ per manum incircuncisorum constringemur: neque præterea videbimus
 “ senes nostros trahi in compedibus ante oculos nostros: neque uxores,

N n n

“ &

74. De bello Jud.
VII. 18.

" & filias nostras violari ante faciem nostram; filios denique nostros clau-
" mantes coram nobis. Non enim jam in nostra potestate positum est il-
" los salvare. Et quid adhuc emolumenti & lucri superest nobis in vita
" sperandum post vastationem terræ nostræ, & desolationem Domus san-
" ctuarii nostri? An deinceps sumus in contumeliam, & ignominiam, &
" sublationem in gentibus, ut *Romani* dormiant cum filiabus nostris
" ante oculos nostros, & super filios nostros durissimum jugum suum
" imponant, & graviora reddant vincula eorum? Nunc ergo melius est
" nobis, ut occidamus omnes mulieres & parvulos. Et faxit Deus noster,
" ut gratum habeat sanguinem eorum, quemadmodum sanguinem holo-
" cautorum, & victimarum! Postea egrediemur, & pugnabimus cum
" *Romanis*, & interficiemus ex eis, quia nobis summa rerum hæc est, ut
" interficiamus, & pariter interficiamur pro *Jehova*.

*Tunc surgentes viri uxores suas, & filias suas accersunt, quas osculati,
& complexi ita alloquuntur: " Melius est in oculis nostris, ut moriamini
" in terra vestra cum sanctitate & honore, quam ut eat in captivita-
" tem, & cum opprobrio in terram inimicorum vestrorum, & cum Idolis
" gentium, cum foeditate, & opprobrio, & contumelia moriamini. Tran-
" segit ergo populus noctem illam in fletu, & luctu, in gemitu, & lamenta-
" tione, flentes fletu magno, tam viri, quam mulieres, & parvuli. Et qui-
" dem omnes responderunt uno ore, postquam audierunt verba Eleazari Sa-
" cerdotis, se eligere mori potius, quam vivere. Deinde mane facto appre-
" henderunt uxores suas, & filios, & filias & parvulos suos, & jugulave-
" runt eos ad terram, & posuerunt eos in cisternis, quæ erant in arce Mas-
" sadæ, & injicientes super eos pulverem accumulaverunt, & aggesta terra
" illas obturaverunt.*

Judei uxores &
liberos truci-
dant.

Eleazarus egres-
sus è munitione
cum suis in acie
fortiter pugnavit
occidit.

Postea egressus est *Eleazarus* Sacerdos cum omnibus viris bellatoribus
qui secum erant, ex urbe, & miscuerunt ingentem pugnam cum multi-
tudine exercitus *Romanorum*, & occiderunt multos ex eis absque numero.
Ac tandem & pugnantes *Judei* contra proprias ipsorum animas, donec
omnes absumerentur in prælio illo mortui sunt pro *Jehova*, & pro sanctua-
rio ejus. Huc usque desinunt *Bella Domus secundæ*.

Tunc lamentatus fuit *Josephus* Sacerdos *Lamentationem* hanc: in cu-
jus fine de bono [adventu *Messie*] testatur:

Lamentatio Bon-
gejus ultima,
eæque *Rithmica*,
quam ut *Levina*
cujusdam inter
Judei specimen
Poeseos non in-
jucundum hic
Hebraici sub-
jūximus. Et
credat Lector, &
potest. sine risu.
hanc ab ipso *Fla-
vio Josepho* com-
positam fuisse
tempore *Templi*
Excidiu.

Væ nunc nobis:

Quia desolata est civitas gloriæ nostræ,
Et eversa est Domus Sanctuarii nostri,
In quo posita fuit Spes nostra,
Et omnia desideria cordium nostrorum;
Et incensum est Templum nostrum.
Et migravimus de terra nostra.
Et ex hæreditate Patrum nostrorum.
Neq; ad Deum [extendimus] manus nostras,
Ut liberaremur ab Exiliis nostris,

אין נא לנו
כי חרבה עיר תפארתנו
ונהרס בית מקדשנו
אשר בו היתה תקותנו
וכל מאווי לבותינו
ונשרף היכלנו
ונלינו מארצנו
ותחלת אבותינו
ואין לאל ידינו
להמלט מנלותינו
Quæ

Quæ aggravaverunt super nos
 In illum [commisſæ] iniquitates noſtræ;
 Et redegerunt nos in captivitatē peccata
 noſtra,
 Et humiliaverunt in terram capita noſtra
 prævaricationes noſtræ.
 Sed adhuc veniet dies, & terminus
 Redemptionis, & adjiciet Deus noſter,
 Ut recordetur Juramenti ſui ad Patres
 noſtros.
 Et ædificabit civitatē noſtram,
 Et reſtaurabit Templum noſtrum,
 Et colliget diſperſos noſtros,
 Et reducet captivitatem noſtram;
 Et accelerare faciet MESSIAM noſtrum,
 Et feſtinabit ad redimendum nos,
 Et proſternet inimicos noſtros,
 Et humiliabit oſores noſtros,
 Et perdet, & delebit hoſtes noſtros:
 Et nos reſtituet ſicut in principio.

אשר הכבירו עלינו
 בו עונותינו
 והעבירונו בשבי
 חטאתנו
 וחשפילו לארץ ראשינו
 פשענו
 ועוד יבוא יום וקץ
 פרוה ויבנה אלהינו
 לזכור את שבועתו
 לאבותינו
 ויבנה את עירנו
 ויכלל היכלנו
 ויקבץ פזרנו
 ויבנס נדחנו
 וישיב את שבחתנו
 ויחיש את משיחתנו
 וימהר לנאלינו
 ויפיר את אויבנו
 ויכניע את שונאנו
 וישמיד ויכחיד את צרינו
 ואותנו יקים כבראשונה.

a [Et expurgiscetur cum bono suo magno [Messia] quando vindictam
 sumet ex omnibus gentibus, ſicut ſcriptum eſt in libro Prophetæ ejus :
 Et dabo ultionem meam in Edom per manum populi mei Israel. Iterum Ezech. XXV. 14.
 dicit : Et erit domus Jacob ignis, & domus Joſeph flamma ; domus au- Obad. I. 18.
 tem Eſau in ſtipulam, ut accenſi in hos conſumant ipſos.] Confirmabit t ſu- 155.
 per nos ſcripturam, quæ ſcripta eſt : & levabit vexillum gentibus, & Ifai. XI. 12.
 colliget depulſos Israel. Et dixit adhuc Propheta ejus. Quænamodum Ifai LXVI. 23.
 vir, quem conſolatur mater ſua ; ſic ego conſolabor vos, & ſuper Jeruſa- Deut. XXX. 4.
 lem conſolabimini. Et Moſes Magiſter noſter dixit : Etiamſi depulſio tua
 fuerit uſque ad extremitatem cæli, inde colliget te Jehova Deus tuus, &
 illinc accipiet te. Et Propheta ejus dixit adhuc ; Bene fac in bona volun- Pf. LI. v. 20.
 tate tua Sion, ut ædiſces muros Jeruſalem. Et quis ex omnibus populis
 populus eſt, qui habeat ſpem ſalutis, ſicut populus Jehovæ Dei noſtri?

a Hæc uncinulis incluſa reperiuntur in Editione Conſtantinop. unde huc ea tranſtu-
 limus, ſed omiſſa ſunt in Edit. Veneta, & Cracoviana ; Scilicet illarum recentiorum Edi-
 tionum Auctores veriti ſunt ne Chriſtianos, inter quos debebant, in ſe irritarent, præcipuè
 vero ne Romanæ Curie (quam hæc verba potiſſimum ſpectant) Inquiſitoribus ſe, forte
 non ſine aſſatione, devorandos exponerent.

Quod autem per ESAU intelligendum ſit ROMANUM IMPERIUM
 apud omnes Judæos ſolenne eſt. Atque hoc eſt quod ipſe Ben-Gurion noſter præcipuè in-
 tendit demonſtrare toto capite Secundo hujus Hiſtoriz, ubi bellam illam Fabulam de
 TSEPHO filio Eliphaz filii ESAU, juxta magiſtrorum ſuorum placita egregie con-
 finxit & adornavit. Hunc porro Romanorum Imperium fundaviſſe, & ab illis ſub nomine
 Jani, atque etiam Saturni, cultum fuiſſe oſtendit.

Nonne *Yehova* ipse est spes *Israelis*, & Salvator ejus in tempore angustie. Itaque bonum nuntium accipite, O *Israelitæ* omnes, qui residui estis de malo hoc super terram in evasione, & reliquias populi *Yehovæ*. Hoc quidem tempus, tempus est angustie *Israelis*, sed ab illa salvabitur, Amen.

Titus relinquit
Israelitarum reli-
quias in *Jamnia*,
Bether & *Osha*.

Reliquit autem Titus *Israelis* reliquias in terra *Israel* in urbe כְּנֶה ^a *Jabne*, & in oppidis ejus, in urbe בֵּיתֶר ^b *Bether*, & in oppidis ejus, & in אוֹשָׁה ^c *Osha*, & oppidis ejus. Fuit autem illic R. *Yehochanan* filius זכאי ^d *Zachai* constitutus לְרֹאשׁ וְלִדְּוָר in ducem, & principem. Titus etiam re-
liquit

^a Tres illas urbes viz. *Jabneh*, *Bether*, & *Oshah*, hoc loco commemorat *Ben-Gorion* noster non ex *Josepho* auctore suo, qui nihil hic habet de hac *Bethi Judaici* coronide, sed ex Pandectis Talmudicis, ubi frequentissima illarum mentio occurrit: De quarum urbium situ & celebritate maxime post eversa *Hierosolyma* consulenda est Doctissimi *Lightsfooti* Chorographia Terræ *Israelis*, Cap. 15. § 2. & 84.

Et quidem omnium primo magnum illud *Judeorum* Synedrium aiunt Talmudistæ *Hierosolymis* in *Jabneh* deinde in *Oshah* migravisse, postea ad alias civitates eo ordine qui narratur in *Talmude Babyl. Tract. Rosh Hashana* sive de Principio anni, fol. 31. col. 1. & 2. his verbis: "Migravit Sanhedrin omnino è *Lishcath Gazith* [seu Camera dolata] in *Tebernas*, de *Tabernis* in *Jerusalem*, de *Jerusalem* in *JABNEH*, de *Jabneh* in *OSHAH*, de *Oshah* in *Sepharaam*, de *Sepharaam* in *Beth-Saraïm*, de *Beth-Saraïm* in *Thippori*, de *Thippori* in *Tiberia*. Ubi Glossa *Masoreth sex ordinum*. "Fuit [Synedrium] in *JABNEH* in diebus *Rabban Jochanani*, in *OSHAH* in diebus *Rabban Gamalielis*.

^b Quoad urbem בֵּיתֶר *Bether*, aliis *Bisher*, aut *Bitter*, live, ut sæpius scribitur in *Talmude Hierosolymitano*, כֵּיתֶר *Beth-Tar*, i. e. adnotante *Lightsfooto*, *Domus exploratoris*, unde per apocopen alterius ת factum fuit *Be-Tar*; De illa altum est silentium in Scripturis, sed multus apud Talmudicos Sermo. Fuit hæc urbs post excidium *Hierosolymitanum* quasi altera post naufragium tabula, & sedes, ut fingunt, regni *Judaici* per 52. annos, usque ad fatale illud supremumque tam istius urbis *Bether* quam fere universæ gentis excidium; ita ut *Ben-Gorion* (quamvis ante illa tempora dudum se è vivis excessisse satis Lectori suo judicandum relinquat) non potuerit abstinere quin hic in fine *Historiæ* suæ urbis tam famose saltem nominis mentionem faceret. Non parum sane de tota *Judeorum* gente meritus fuisset si illam urbem, de qua *Flavius Josephus* nusquam meminit, ipse vel uno verbo ostendisset ubi terrarum sita fuisset. Et quidem jam antea *Ben-Gorion* BETHERIS nomen inseruerat *Historiæ* suæ hujus Libro IV. Cap. XXII. pag. 126. & 134. ubi urbem, quæ à *Josepho* BETHSURA appellatur, ipse בֵּיתֶר BETHER Hebraice venit, rectene an perperam judicet Lector. Sed paucis ea proferamus quæ alibi occurrunt. *Bether*, si *Talmudicis* credimus, distabat à mari quadraginta miliaribus, nam in *Talmude Hierosolymitano* Tractatu *Taanith*. fol. 61. col. 1. sic legitur: "Fueruntque [Romani] interficientes, & euntes donec mergeretur equus in sanguine usque ad nares. Sanguis autem volverat rupes quarum pondus erat quadringentarum librarum, ita ut sanguis fluere in mare usque ad quatuor miliaria. Quod si dixeris urbem [Bether] mari vicinam fuisse. Nonne econtra à mari distabat quadraginta miliaribus?"

"Et in *Talmude Babyl. Tractatu Gittin*. fol. 57. infine locus ubi fuit sita sic describitur: "Traditio; R. *Elizer* magnus dicit: Duo torrentes erant in valle *Jadaim*, unus hinc, alter illinc ferebatur. Estimaverunt autem Sapientes duas partes [Torrentium illorum] fuisse aquam, tertiam vero sanguinem.

Sed ubi fuerit vallis *Jadaim*, de qua nihil in Scriptura, nihil novimus: nisi forte accipiat pro valle *Rephaim* seu *Gigantum*; & tunc *Bether* omnino situ conveniret cum *Bethsura*, quam arcem *Adrichomius* ponit in valle *Rephaim* uno tantum milliari distantem ab *Hierosolymis*. Imo II. *Machab.* Cap. XI. 5. dicitur quinque tantummodo stadiis *Hierosolymis* abfuisse. Atque etiam *Bether* satis vicina erat *Hierosolymis*, ut conjicitur ex eo quod aiunt: "Cives *Betheris* lætatos fuisse de desolatione Templi; quia iique regnabant in *Jerusalem* coegerant habitatores *Betheris* suo imperio subiecti, & regnum usurpaverant
super

liquit *Bonian* Sacerdotem fratrem *Josephi* Sacerdotis natu minorem in Antistitem in *Jerusalem* super omnes *Judeos*, quos illic reliquit honoris causa erga *Josepbum* Sacerdotem fratrem illius. Tunc temporis occisus fuit ^a R. *Simcon* filius *Gamalielis* נשינא נאסי ישראל; & *Ismael* filius *Elishæ* Sacerdotis magni Volabat quoque *Titus* occidere ^b R. *Gamaliel* patrem R. *Simconis* filii *Gamalielis*; sed deprecatus est eum R. *Jebocbanan* filius *Zachai*, ne ita faceret; & non occidit illum. R. autem *Jebocbanan* filius *Zachai* ipse est, qui ^c egressus fuerat de *Jerusalem*, tempore, quo ascendit *Vespasianus* pater *Titi* contra *Jerusalem*: atque exceperat illum *Vespasianus* Rex

^a super eos contra ipsorum voluntatem. Ita Autor *Shalsbeeth Hakkabala* fol. 21. col. 2. ex *Talmude*.

Josephus autem Antiq. XII. 14. & XIII. 9. ait *Bethsuram* fuisse locum totius *Judeæ* munitissimum. Sed & liber II. *Machab.* XI. 5. *Bethsuram* in angusto loco ponit, nempe ad quem difficilis esset aditus. Fuisse autem ad Meridiem *Hierosolymorum* plane indicatur I. *Machab.* IV. versu ultimo, ubi dicitur: "Ad custodiendam *Bethsuram*, ut haberet populus munitionem contra partem *Idumææ*. Et postea cap. VI. v. 31. *Antiochus* Eupator cum exercitu veniens in *Judeam* per *Idumæam* prius *Bethsuram* appellit, eamque expugnare nititur priusquam *Hierosolyma* aggrediatur. V. Bonster. Onomast. Locor. Scripturæ, verbo *Bethsuræ*.

^a Id factum *Judei* aiunt in suo Calendario ex *Megillath Taanith* die vigesimo quinto mensis *Sivan*, quare jejunium eo die observant. Is R. *Simcon* filius *Gamalielis* primus fuit decem illorum Martyrum quos appellant מלכודת הרבני Interfectos regni i. e. jussu *Romanorum* occisos. Secundus, fuit R. *Ismael* filius *Elishæ*. Atque hæc proculdubio legerat *Ben-Gorion* in *Midrash Tillim*, seu Commentario in *Psalms*, ad *Psal.* IX. 13. "Non est oblitus clamoris pauperum, i. e. Non est oblitus sanguinis *Israelitarum*, ut requirat illum à Gentibus, neque sanguinis Justorum, qui occisi sunt, viz. Rabban SIMEON filius GAMALIELIS, R. ISMAEL filius ELISHÆ, R. *Ishab* Scriba, R. *Chospih* Interpreter, R. *Jose*, R. *Juda* filius *Babæ*, R. *Juda* *Hannachum*, R. *Simcon* filius *Uzzai*, R. *Chana* filius *Tardionis*, & R. AKIBA. Sed ex decem illis famosis interfectis regni, duos priores tantummodo nominat, ceteros autem prudens prætermittit, ut pote quorum plerique longe post tempora excidii *Hierosolymitani* interfecti sunt ac præcipue R. AKIBA, qui in excidio *Bethsuræ* anno 52. post desolationem Templi horrendo supplicio cum suo filio *Messia Ben-Coziba*, ob rebellionem interfectus fuit. Ad hæc autem tempora non pertingit Historia *Josephi*.

^b Hoc quoque desumpsit *Ben-Gorion* ex *Talmude Babyl.* Tractatu *Gittin* fol. 56. col. 2. lin. 18. ubi *Vespasianus* Imp. ad Rabban *Jochananem* filium *Zachai*, "Sed postula à me, inquit, quod dem tibi. Respondit ei: Da mihi JABNEH, & Sapientes ejus, & catenam Rabban GAMALIELIS.

^c Quomodo Rabban *Jochanan* filius *Zachai* ex urbe evasit, & se contulit ad *Vespasianum* fuscè describitur eodem Tractatu *Gittin* fol. 56. col. 1. lin. 7. à fine "ככרם נכרם Abba Sicarius Princeps *Nebulonum* in *Jerusalem* filius Sororis Rabban *Jochananis* filii *Zachai* milit ad illum (dicens:) "Veni cum modestia coram me. Respondit ei (R. *Jochanan*): Usque quo tu sic facis, & encas mundum fame? Dixit (Abba Sicarius): Quid ego faciam? Si dixerò eis, statim interfecturi sunt me. Vide (inquit R. *Jochanan*), consilium meum est, ut egrediar (de *Jerusalem*). Est ne possibile ut sit evasio aliquantula? Respondit ei: Finge te ægrotum, & nemo prorsus tecum adit, sed tantummodo (permitte) ut inquirent de tua valetudine. Tum jube protinus adferri aliquid fœtens, quo operiam te, sicque percipiant quod anima tua requievit. Deinde efferant te Discipuli tui, neque ulli alii homini datur licentia te comitandi, ne deprehendant te esse levem (i. e. spirantem) atque adeo cognoscant te vivere, levemque esse non vero mortuum. Ille itaque sic fecit. Ibat cum eo R. *Eliezar* ab uno latere, & R. *Jehoshua* ab altero. Ubi ventum est ad portam, voluerunt (*Nebulones*) illum confodere. Dixit ad eos (unus comitantium): An dicturi sunt quod Doctorem nostrum Confoderunt? Voluerunt ipsum depellere. Dixit eis: An dicturi sunt quod ipsi Doctorem nostrum depulerunt? Aperuerunt ergo ei portam, & egressus

Rex magno cum honore. Cumque profectus est *Romam Vespasianus*, uti narravimus, commendavit *Titus* filio suo *R. Jehochananem* filium *Zachai*; & præcepit ei ut honorifice tractaret illum, & extolleret plurimum. Cognovit enim illum esse sapientem magnum. Regnavit autem *Titus* duobus annis postquam cepit *Jerusalem*, & mortuus est. Porro *Titus* Rex fuit sapiens magnus in scientia eloquentiæ, tum in lingua *Græca* tum in lingua *Romana*; & composuit libros multos cum sapientia *Græcè*, & *Romanè*. Fuitque *Titus* vir justus, & rectus, & omnia Judicia ejus erant cum justitia. Verum necessitate coactus desolavit & delevit *Jerusalem*. Et quidem

Mors Titus & laus ejus.

1551
Romani habemus
TITI Levis
Historiam, quam
forte hujus Titus
opus fuisse Ben-
Gurion voluit.
Græcæ autem
scripta ejus
omnino nos la-
sent.

egressus fuit. Cum pervenisset eo (ad castra *Vespasiani*) dixit: Pax tibi, O Rex; Pax tibi, O Rex. Qui dixit ei: Mori uni bis obnoxium me facis; cum enim non sum Rex, tamen me appellas Regem. At enim, si ego sum Rex, quare hæcenus non venisti coram me? Respondit: Quia dixisti: Non sum Rex; profecto Rex es tu: Nam si Rex non sis, nequaquam tradenda est *Jerusalem* in manus tuas, sicut scriptum est (*Ysa. X. 34.*) *Et Libanus per Illustram cades*. Non est autem alius *Illustris* præter Regem, juxta illud: (*Jerem. XXX. 21.*) *Et Illustris ejus ab eo &c.* Libanus autem nihil aliud est quam Domus Sanctuarii, quemadmodum dicitur: (*Deut. III. 25.*) *Montem istum bonum & Libanum*. Quoad illud quod dixisti: Si Rex ego sum, quare hæcenus non venisti coram me? *Nebulones*, qui sunt inter nos, non permiserunt.

Eadem Historia habetur in *Midrash Eicha Rabbai* in *Thren. I. 5. fol. 64. col. 2.* atque etiam in Libro *Abuth R. Nathanis Babylonii*, qui florebat circa annum *Æra C. 130. cap. IV. fol. 3. lin. 18.*

Hic magna est discordia *Ben-Gurionem* inter & *Talmudicos* Doctores, quam non diffidentur ipsi *Rabbini*, nec deesse tamen asserunt *Sapientes* qui illam contradictionem concilient, quemadmodum affirmat *R. David Gaur*; sed quo successu id tentaverint judicium sit penes Lectorem.

Quoad nostrum *Ben-Gurionem*, illum hoc loco sibi omnino constare fatendum est: Cum enim in Versione *Rufini* ubique magnas *Titus* Imp. virtutes summis laudibus prædicari loqueret, ipseque *Flavium Josephum* secutus illum sæpius multis elogiis ornavisset, non ausus fuit suos Doctores *Talmudicos* cum famæ suæ dispendio sequi, ne videlicet sibi contrarius videretur. Tum itaque commendat tanquam virum justum & rectum, cujus omnia judicia erant cum justitia. *Talmudici* contra illum ubique *טיתוס הרשע Titum impium* appellant, ac diris omnibus devotent. Impietatem ejus, blasphemias, idololatriam & facinora detestantur, mortis genus, imo & supplicium ejus apud inferos horrendum graphice depingunt, atque ut stupendum divinx ultionis exemplum proponunt. En tibi ipsorum verba *Tractatu Gittin fol. 56. col. 2.* *Proficiscens (Vespasianus) misit Titum. Qui dixit: (Deut. XXXII. 37.) Ubi sunt Dii eorum? Rupes ad quam recipiebis se? Iste est Titus impius qui maledixit & blasphematus est adversus Excelsum. Quid fecit? Apprehendit meretricem manu sua, & ingressus in Domum Sancti Sanctorum, conculcavit librum Legis, & transgressionem patravit super ea (meretrice.) Deinde tulit gladium, & scidit velum. Illico autem factum fuit miraculum: nam fuit sanguis ebulliens & erumpens! Et quidem putavit se occidisse ipsum (Deum,) quemadmodum prædictum fuerat (*Psalm. LXXIV. 4.*) *Rugierunt hostes tui in medio castrorum tuorum, posuerunt signa sua signa.* *Abba Chanai* dixit: (*Ps. LXXXIX. 9.*) *Quis sicut tu fortis O Jæ? i. e. Quis sicut tu fortis & durus? Tu enim audis contemptum & Blasphemiam istius Impii, & tamen siles! (Doctor) de domo R. Ismaelis tradit: (Exod. XV. 11.) Quis sicut tu inter fortes? i. e. Quis sicut tu inter fortissimos? Quid fecit (Titus?) Tulit velum & fecit tanquam saccos colatorios, & asserit justitiam omnia vasa quæ erant in Sanctuario, eaque in illis deposita navi imposuit ut iret & laudaretur, (sive triumphum ageret) in civitate sua, quemadmodum dicitur: (*Ecl. VIII. 9.*) *Et sic vidi Impios sepultos, & venerunt, & à loco sancto abierunt, & oblivioni traditi sunt in civitate, in qua sic fuerunt.* Ne legas קבורים sepultos, sed קצובים congregatos: Ne legas וישתביו & oblivioni traditi sunt, sed וישתביו & laudati sunt. Sunt qui dicunt retinendum קבורים, siquidem ipsi cooperti sunt immanis opibus quas secum deportaverunt. Inturrexit contra eum tempestas in mari. Tunc dixit: Ego quidem arbitror Deum istorum hominum**

quidem desolavit & delevit eam, quia omne malum istud, quod venit super *Jerusalem*, non venit nisi per *Latrones*, qui erant in *Israel*, & propter impietatem illorum, uti memoravimus.

Et capit iterum *Josephus* Sacerdos explicare oracula prophetarum in quibus Lex captivitatis ejus decernitur. Dixit ergo *Josephus*: "Sermo "*Zachariae*, *Pasceves Occisionis*; pronunciatus fuit adversus ædificium Domus secundæ [quæ constructa fuit] in diebus *Zerubbabelis*. "Dicit deinde *Zacharias*: quod accepit duos baculos, & vocavit nomen "*unius* נחל *Noam*, *delitias*, ipse est *Zerubbabel* & *Nebemias Tberstha* cum eo, per quorum manum reversa est Domus in statum suum "*pristinum*. Vocavit autem nomen alterius חבלים *Chabalim*, i. e. *funes seu dolores, tormina*. Ii fuerunt Sacerdotes, qui ædificaverunt domum in monte *Garizim*, quam apellaverunt Sanctuarium in diebus *Sabbat Horonitæ*, ipsi fuerunt *Manasse*, & *Eliasib*, ut scriptum in libro primo Historiæ nostræ hujus, quibuscum accensendus est *Hyrchanus* "*Sacerdos magnus*, qui irruens in Sapientes trucidavit eos ipse, & *Alexander* filius ejus, & *Aristobulus* filius filii ejus, ut scriptum est in libro "*quarto Historiæ nostræ hujus*. Dicit adhuc *Zacharias*: Dixit Jehova ad "*me*; accipe tibi vasa pastoris stulti [hoc est] Væ super *Herodem*, & "*super duos filios ejus, & super facinora eorum, quæ descripta sunt in libro "*sexto, qui est liber ultimus historiæ hujus. Porro notum est omnibus "*Herodem*, & filios ejus fuisse servos *Hasmonæorum*; & idcirco mancipatos ministerio filiorum *Davidis*, & ministerio filiorum *Hasmonæorum* "*Herodem* & filios ejus servos illorum. Dicit quoque *Zacharias*: "*Et delevi tres pastores in mense uno*. Dies Domus secundæ omnes tantummodo pro diebus aliquot in oculis *Zachariæ* reputantur. Ita ut "*computet illos dumtaxat pro diebus mensis unius*. *Agrippa* autem filius "*Herodis* ipse est, quem vocat *Zacharias* facientem malum in oculis *Jehovæ*: quia in diebus suis, & per manum suam desolavit domum, ut "*scriptum est in libro Bellorum* & *Jehovæ*. Porro confractus baculus appellatus *Noam*, *delitiæ*, est terminus mortis *Zerubbabelis* & *Nebemiæ*. Confractus autem baculus secundus appellatur *Chabalim* dolores, tormina, "*ipse est terminus extirpationis filiorum Hasmonæorum, & perditionis "*regni illorum in diebus *Hyrchan* & *Aristobuli Hasmonæorum*. Et tunc "*violatum fœdus amicitiae, & fraternitatis inter Israellem & Judam*. Dicit autem *Zacharias*: Væ pastori meo nibili derelinquenti gregem, "*gladius super brachium ejus, & super oculum dextrum ejus, brachium "*ejus arescendo arescet, & oculus dexter ejus caligando caligabit. Quod "*dictum est in Agrippam Regem, qui accersivit Vespasianum, & Titum*

"hominum non habere potestatem nisi in aquis: Venit enim *Pharao*, & dimerisit eum in aquis, venit *Sifara*, & demersit eum in aquis: stat etiam contra me, ut demergat me in aquis. Si fortis est, ascendat in aridam, & mecum bellum gerat. Exivit בן קור *Filia vici* dicens ei: Impie fili impii, fili filii *Esa* impii; creatura levis est mihi in mundo meo "*cujus nomen est מוסקא* (sive culex.) Nonne ideo vocant eam creaturam levem "*quia introitum habet, exitum non habet? Ascende in aridam & bellum gere mecum*. Ascendit in aridam: venit *musca* & introivit in narium ejus, & perfodiebat cerebrum ejus "*septem annis &c.* Vide eandem Fabulam in *Midrash Coheteh* v. 8. fol. 96. col. 4.

"filium

*Josephus explicat
Oracula Prophetarum de Captivitate.*

Zach. XI. 7.

*Ibid.
v. 7.*

v. 15.

v. 9.

*155:
v. 10.*

v. 14.

*Ibid.
v. 17.*

- " filium ejus contra *Jerusalem*; hōc etiam dixit contra *Jehochananem* &
 " *Simonem*, & *Eleazarum* Principes *Latronum*, qui causa fuerunt, &
 " authores omnium malorum ingentium, quæ facta sunt in *Jerusalem*.
 C. XII. v. 3. " Dicit præterea *Zacharias*: *Et Congregatæ sunt contra illam omnes gen-*
 " *tes terræ*. Loquitur de copiis gentium, quæ venerunt in *Jerusalem* ad
 C. XIV. v. 4. " auxilium *Romanorum*. Dixit etiam *Zacharias*: *Et stabunt pedes ejus*
 " *in die illo super montem Olivarum*. Donec revertatur gloria *Jehovæ* ad
 155:1 habitandum iterum in *Jerusalem* in Domo † tertia, quam visuri sunt filii
 nostri post nos tempore termini illius, (de quo *Israelitæ* desperant, ita ut
 non amplius expectent illum.) Qua de re testis adhuc dixit *Zacharias*
 hæc verba. *Sed erit dies unus ille qui cognitus est Jehovæ, neque dies, ne-*
que nox. Et erit tempore vesperæ erit lux. De quo tempore dixit quo-
 que *Ezechiel* hæc verba: *Idcirco sic dicit Jehova Deus. Nunc convertam*
captivitatem Jacob, & miserebor super omnem domum Israel, & zelabor
pro nomine sanctitatis meæ. Et tollent omnem ignominiam eorum, et
omnem prævaricationem, qua prævaricati sunt contra me; quando habi-
tabunt in terra sua confidenter, non erit terrorem qui injiciat. Dum redu-
cam illos de populis, et congregabo eos de terris inimicorum ipsorum. Et
sanctificabor in eis ante oculos gentium multarum. Et scient, quia ego Je-
hova Deus eorum, quandoquidem migrare feci eos ad gentes, et redire
faciam ad terram suam, neque relinquam quemquam ex eis illic. Et non
abscondam ultra faciem meam ab eis; quando effundam spiritum meum
super omnem domum Israel, dicit Jehova Deus.

Atque absolutum est opus cæleste, pulchrum, probatum
 purgatum septuplum per manus Typographorum מִסִּיר וואני
 מִרִי Messer *Zoani di Pari*, [i. e. Magistri *Joannis Parisiensis*,]
 & fratris ejus, qui operam dant Arti Typographicæ cum per-
 perfecta pulchritudine, & per manus viri Artis Typographicæ
 peritissimi: Nonne cognitum est in portis nomen ejus קורנילי
Cornelio ברך filius honorati R. ברך אדל קנר *Baruch Adel*
Kynd. Atque etiam per manus Associatorum, quorum ipsos
 permovit Cor, ut [pecunia & facultatibus suis] introirent in
 densitatem trabis pensi hujus. Nonne ii sunt יהודה ככמר *Jehuda*
 filius honorati & excellentis R. יצחק הלוי *Isaaci Levita* f. m.
Germani, יחיאל Jechiel ככמר filius honorati & excellentis R.
 יקוּתִיאל *Jekuthiel*, Sacerdos, acceptabile habeat Deus
 opus eorum, & justitia ipsorum maneat illis usque in sæculum.
 [Opus] autem absolutum est vespera festi Paschæ, Anno ר"ש
 304. juxta minorem supputationem [i. e. Anno *Æra Christ.*
 1544.] Hic in urbe וִינִיציאה VENEZIA magna & laudatissi-
 ma sub dominatione Principatus, ירה extollatur majestas eo-
 rum, crescat, & exaltetur regnum eorum, & in diebus eorum,
 & in diebus nostris servetur *Juda*, & *Israel* habitet confidenter
 [Jerem. XXIII. 6.] *Et veniat in Sion Redemptor*, [Esa. LIX.
 20.] Ita fiat voluntas, & dicamus, AMEN.

INDEX

RERUM ET VERBORUM.

A

A B, mensis, 198. *Julius* dictus, & quare? 100. Mense *Ab* desolatum fuit Templum, 276.
Abib, mensis quo coepit bellum *Hierosolymitanum*, 347.
Abisai filius *Sarvia*, 388.
Abraham, 363. 378. *Abraha* semen & Sancti ubi habitant? 71.
Abisa, regio *Asia*, 63.
Abulius, 255.
Accius, 3.
Acco, 158. vid. *Ptolemais*.
Acephali, 71. 91.
Acragas, 64.
Acme, uxor *Cesaris*, 265.
Adam, homo primus, 76. *Adami* Posteritas, 1.
Adar, mensis, Festum pro victoria *Jude Machab.* die XIII. mensis *Adar*, 139.
Egyptii olim dominati sunt super omnes nationes, 371.
Egyptum *Romani* tenuerunt per ducentos nonaginta quinque annos, 99.
Egypti Regum Successio à *Ptolemaeo*, 96.
Alan, 164.
Emilius, Consul, 129.
Eneas, 3. *Eneas* Rex *Africa*, 4. *Eneas* *Trojanus*, 6.
Era Imperii, quæ?
Africa, 3.
Agania, prov. *Macedonia* contermina, 59.
Agessilaus, 280.
Agiras, 389.
Agrippa, Rex *Italiae*, 7.
Agrippa senior, Rex *Israel*, 276.
Agrippa junior, 276. vulneratur, 322. *Romanum* victus ducitur à *Vespasiano*, 340. Conspiratio ejus in *Vespas.* 345. Jussu ejus occiditur tribus annis cum dimidio ante desolationem Templi, 344.

Agrippa Zachariae vaticinio designatur, 457.
Aharon, 351.
Alani, eorum historia, 445.
Alba antiqua, 7.
Alba Sylvius, 6.
Albano, urbs *Italiae*, 41.
Alcimus, 136.
Alcman, 2.
Alman, portus, 235.
Alexander M. ejus nativitas portentosa, 49. *Romam* venit, ubi dominatur, 61. 191. venit *Hierosolyma*, 36. Comparatur *Hirco Danielis*, 38. Expeditio ejus adversus *Darium*, 62. & seqq. In *Indiam* venit, 69. Mors ejus, 93. Divisio regni ejus in quatuor partes, 95.
Alexander filius *Alexandri* M. ex *Roxane*, 96.
Alexander filius *Hyrcani* succedit fratri *Aristobulo*, 157.
Alexander filius *Aristobuli*, occupat *Hierosolyma*, 181.
Alexander filius *Herodis* M. 344. Mors ejus, 253.
Alexander filius *Theodori*, 200.
Alexandra Regina succedit *Alexandro* marito, 165. Fuit Prophetissa, 169.
Alexandria, 93.
Alexandrini, 365.
Alexandrona, urbs, 179.
Alexas, 267.
Almabnia, regio, 98.
Amasias, 380.
Amazones, sceminæ, 88. & seqq.
Amboise, 7.
Amen, Acclamatio *Romanorum* in *Vespasiani* *Cesaris* inauguratione, 342. 344.
Amithai Sacerdos, 339. Mors ejus, 397.
Animai, pop. 363.
Amon Deus *Aegyptiorum*, habuit barbaram Canis, 45. & 46.
Amon, vallis, 96.
Amulius, 7.
O o o Ananias

INDEX RERUM ET VERBORUM

- Ananias* Sacerdos M. 216.
Ananias Sacerdos M. 293. 348. 349.
Anaximenes Iustator, 53.
Andaninus dux *Asfacis*, 148.
Andreas, 104.
Angeli, 125. 126. 137. 151.
Angli, 2. 280.
Animalia Monstruosa omnis generis, 69. 70. 71. 76. 77.
Anna mater septem fratrum *Machab.* 115.
Annibal, ejus Expeditio in *Italia*, 129. occidit ad *Cannas* 90000 *Romanos*, ibid. obsidet *Romam* per octodecim annos, 130. Naves *Romanorum* succendit ibid. Fugit in *Egyptum*, traditur *Scipioni*, 131. hausto veneno moritur in *Africa*, ibid.
Annulus ex osse hominis mortui aptatur digito *Cæsaris* in ceremonia Inaugurationis ejus, 343.
Annus quot mensium apud *Romanos*? 190.
Annorum Imperii Epochæ, 96.
Antedon, 163.
Antigonus Princeps exercitus *Alexandri* M.
Antigonus Gonatas, 97.
Antigonus frater *Aristobuli* Regis Jussu fratris occiditur, 155.
Antigonus filius *Aristobuli*, 194. rebellat adversus *Hyrcanum*, 205. occiditur jussu *Herodis*, 212.
Antigonus, sive *Antipater*, fil. *Salomithis*, 269.
Antiochus *Romanus* ædificat murum ac turrim quam appellat *Antiochia*, 364.
Antiochia, 97. 293.
Antiochus M. 97. ejus superbia, 107. Profecquitur *Judeos*, ibid. erat nonagenarius, quando septem Fratres *Machabeos* Martyrio affecit, 114. Mors ejus horrenda, 123.
Antiochus ultimus ex Principibus *Macedonia* cognomento *Trium Pius*, 147. vult delere *Judeos*, 141. obsidet *Hierosolyma*, 146. reconciliatur *Judeis*, ibid. Comparatio duorum *Antiochorum*, 147. Mors ejus, 149.
Antipater Princeps exercitus *Alexandri* M. 63. Conspirat contra *Alexandrum*, 92. Post mortem *Alex.* obtinet *Illyriam*, 95.
Antipater *Herodis* M. pater fuit *Judeis* genere, non *Idumæis*, 173. Mors ejus, 200.
Antipater filius *Herodis* M. 224. & seqq.
Antipater, qui & *Herodis* filius *Herodis* M. succedit *Archelao* fratri, 272.
Antipater, civis *Hierosolym.* 325.
Antonia turris, 364. 366.
Antonius, qui & *Marcus*, habuit duo nomina, 183. Captus amore *Cleopatra* illam *Cæsarem* renunciat, 99. Debellat *Persas*. Repudiata *Octavia* *Octavii Cæsaris* sorore *Cleopatram* ducit uxorem, ibid. A *Romano* *Cæsare* dignitate privatur, ibid. Vincitur ab *Augusto*, 227.
Anchialus pop. 1.
Aegrotus, i. e. invisibilis, nomen lapidis, 84.
Amibis, Deus, 273.
Apeme filia *Besacis*, 22.
Apharsamon, seu *Opobalsamum*, 179.
Apion legatus ad *Gaium* contra *Judeos*, 275.
Apollo, *Augustus* templum *Apollini* ædificat, 269. *Apollinis* templum cum ipsius Statua & Sacerdotibus combustum, 161.
Apollonia, 163.
Apollonius à *Juda* occiditur, 120.
Apollonius, legatus *Hyrcani*, 150.
Aquæ calidæ *Tiberiadis* unde? 332.
Aquæ ductus miræ structuræ, 6.
Aquilus, 98.
Arbores Solis & Lunæ utriusque Sexus, 78.
Arbores diurnæ, 70. *Arbores* loquentes, 77.
Arctas Rex *Arabie*, 160. 175.
Archelaus Rex *Cappadocia*, 249.
Archelaus filius *Herodis* M. 266. Succedit patri, 268. *Roma* moritur captivus, 272.
Argumenta sex Librorum totius hujus operis, 27.
Aricia, urbs *Italia*, 3.
Arietum *Romanorum* descriptio, 302 & seqq.
Aristæus, 104.
Aristius Scriba occiditur, 405.
Aristobulus fil. *Hyrcani* patri succedit, 154. dimittit Sacerdotium magnum, ib. Mors & laus ejus, 157.
Aristobulus filius *Alexandri*, 172. *Romanus* victus mittitur, & à Consule jubetur morte affici, sed alius loco ejus suspenditur, 185. Educitur è carcere, & duabus Legionibus Præfectus à *Cæsare* mittitur in *Syriam*, 193. veneno moritur, ibid.
Aristobulus frater *Mariamnes* Sacerdos M. 217. Jussu *Herodis* demergitur, 219.
Aristobulus filius *Herodis*, 244. Jussu patris occiditur, 253.
Aristoteles Præcept. *Alexandri* M. 53. 61.
Aristoteles auctor est *Romanis* cudendi monetæ æream, 96.
Armenia, sita ad occidentem *Macedonia* parebat *Philippo* Regi, 58.
Armenii, sunt *Amaleciti*, 98. Pendunt tributum *Romanis*, ibid.
Armilla, *Syrus*, 206.
Asfacis, Rex *Persarum*, 148.
Arsaxerxes bellum infert *Nectanabo* regi *Ægypti*, 40.
Artimus, dux exercitus *Cleopatra*, 221.
Artorius *Romanus* de fastigio palatii ruit præcept super *Lucium* amicum suum, 431.
Asa, rex *Juda*, 380.
Asaph, custos saltus *Libani*, 25.
Ascalon, à *Josepho* obfessa ad internecionem deletur, 297.
Ascanius, rex *Italia*, 6.

Asarbal,

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- Asdrubal*, rex *Cartagena*, 5.
Asdrubal, frater *Annibalis* occiditur à *Scipione*, 130. Caput ejus à *Scipione* ex *Africa* allatum de muro *Rome* projicitur in castra *Annibalis*, ibid.
Asia, urbs, 99.
Aspasianus, v. *Vespasianus*.
Aspurnus, ejus historia, 30. & seqq.
Assyrii, 371.
Astura, portus *Italiae*, 4.
Athene, 97. 279. *Athenienses*, 279.
Atys, rex *Rome*, 6.
Aves portentosae loquentes *Græcæ*, 71. *Alexandro M.* victoriam de *Pero* promittunt, 72.
Aventinus, rex *Italiae* bellum gerit adversus *Turones*, 7.
Aufidus, fluv. 129.
Augustus, v. *Octavianus*, frater *Octavii*, 99. genus suum ducit à *Perdicca* seniore rege *Macedoniae*, dictus דודאי, i. e. Sanctus sive Pius, ibid. & 272. erat ex filiis filiorum *Julii Caesaris*, 100. Amavit *Israelem*, ibid. unde appellatus *Augustus*? 100. 190. 202. Major fuit ipso *Julio Cesare*, 100. *Augustus* fuit primus *Cæsar*, 191. Ab *Augusto* ad *Julium Cæsarem* regnaverunt aliquot *Cæsares*. Mors ejus, 272.
Augustus, mensis ab *Augusto Cæsare* sic dictus, 100.
Authores quos sequitur *Ben-Gorion*, 28.
Azimorum festum, 175. 176. 270. 359.
Azotus, 163.
Azzalus, pop. 2.

B

- Babylon* capta à *Dario* & *Cyro*, 11.
Babylonici regni divisio, ibid.
Bacchides dux *Antiochi*, 122. Adoritur *Judam* ex improvviso, 139. Obsidet *Jonathane* in *Bersabea*, 141. Captus vitam deprecatur, ibid.
Bactriani, 62.
Bagadii, latro, 286.
Balsamus, arbor ubi crescit? 179.
Barba, Deus *Ammon* habet barbam canis, 46.
Barbaria, 62. 129. 227.
Barbaren, gener *Pori Regis Indiae*, 85.
Bardena, insula in medio maris magni, 2.
Bardia, populi juxta *Rhenum* fl. 2.
Baria, regio *Asiae*, 63.
Bechoran, 164.
Begabris, urbs munita *Idon* 332.
Beira fl. seu *Boristhenis*, 2.
Belus, Historia *Beli* & *Draconis*, 16. & seqq.
Bebusia, pro *Pelusium*, 42.
Bella Jovine, Titulus libri, 189. cur sic di-

- ctus Liber sextus? 190.
Belsazar, rex *Babyl.* ejus historia & cades, 8.
Benevento, urbs *Italiae*, 4.
Benjamin, 373.
Beronice, soror *Agrippæ Regis*, 277.
Bersabea, 141.
Bethbessen, 141.
Bether, sive *Bethsura* obsessa à *Lysia*, 126. & 134. Reliquæ *Israëlis* relinquuntur à *Tiro* in *Bether*. vide Not. ibid.
Bigdoni, filia *Salomithis*, 254.
Bohemi, 2.
Bondekia, al. *Venetia*, 2.
Bonian, seu *Bonin* frater *Ben-Gorionis*, 443. 455.
Borasari, regio, 2.
Borgonia, pop. juxta fluv. *Rhodani*, 2. 280. Decem millia virorum *Borgoniae* oblationi *Hierosolymorum* interfunt, 395.
 בושם *Boschim*, qui? 153. v. Not. ibid.
Bosni, pop. 2.
Brabandia, 2.
Britannia minor. 1. 280.
Brionini, 1. habitant ad mare Oceani, 129.
Britannia major, sita ad mare Oceani, 204. à *Vespasiano* devicta, 293. *Romani* dominantur usque ad *Britanniam*, 371. Vingt millia virorum *Britanniae* oblationi *Hierosolymorum* interfunt, 395.
Bucephalus, equus *Alexandri M.* 53. cadit in prælio, 73.
Bulgari, pop. 1. 2.
Buz, pop. 2.

C

- Cabala*, seu *Traditio oralis*, 28. *Pharisei* explicant *Legem* per *Cabalam*, 153.
Cæsar, v. *Julius Cæsar* unde dictus, 188. quid significet *Hebr. Græcæ & Lat.* ibid.
Cæsarea, 100. 235. 286.
Cæsareatus sive dignitas *Cæsarea*, quæ & quando instituta fuit? 100. Apud *Græcos* dicitur *Imperiosia*, 189.
Cæsareatus Suburbium à quibus conditum, 190.
Calabria, à *Romanis* subjugatur, 96.
Calendarium, v. in K.
Calix aureus, cum *Globo* superimposito mundum representante gestatur à *Vespasiano Cæsare* in *Ceremonia Inaugurationis* suæ, 343.
Callimander, 151.
Callisthenes, Magister morum *Alexandri M.* 53.
Cambyfes, 29.
Canaan terra, subdita *Alexandro M.* 63.
Cananei, 363.
Candace, regina *Indiae*, 79.
 O o o 2 *Candaces*,

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- Condactus*, sive *Condacius* filius *Condacii* regis, 80.
Candia, Insula à Romanis capta, 99.
Canna, urbs Romanorum clade insignis, 129.
Cannæ prodigiosæ magnitudinis civitatis fundamenta sustentant, 76.
Cantabri ab *Augusto Cesare* debellati,
Capha-Tech, sive *Caphartophan*, 332.
Capiron, 176.
Capitolium, 3. *Mons Capitolii*, 4. *Capitolium Romæ* incensum, 98.
Capitavit *Jerusalem* tertia per *Antiochum M.* 97. 107. Quarta per *Pompeium*, 98. Quinta per *Cassium*, 99.
Capua, capta à *Marcello*, 97.
Cappi, rex *Italia*, 6.
Carcar sive *Cracovii*, pop. 2.
Carmeni, pop. *India*, 74.
Carpemus, rex *Italia*, 6.
Cartagena, 3. *Cartageniam* venit *Alexander M.* 64. *Mensura* circuitus ejus, ibid.
Casphim, urbs *Arabia*, 132.
Cassius, *Persas* vincit, 187. *Urbem Asiam* devastat, 98. *Templum* spoliatur, ibid. trucidat *Julium Casarem* in templo *Jovis*, 203. mors ejus, ibid. fuit vir *Babyl.* 204.
Cassius Judæus fortissimus, dolus ejus, & mors, 367.
Caverna, in qua latuit *Joseph.* cum 40. militibus, 308.
Cedar, quinque millia filiorum *Cedar* interfuerunt obsidioni *Hierosolym.* 395.
Cedron torrens, 413.
Cephalon, frater *Antipatri* occiditur, 176.
Cestius à *Nerone* in *Judeam* mittitur, 283. Clades ejus, 285. 291.
Chanaan sacerdos à *Lagyonibus* occiditur, 405.
Chanaan, pop. 280.
Chareas, 200.
Chiron, urbs *Francia*, 7.
Chio, sive *Choo*, 187.
Chonia vir iustus trucidatur, 175.
Chozar, pop. 1.
Cicero in *Sanctuarium Dei* ingreditur, 182. descripsit in libro suo omnia quæ vidit in *Templo*, ibid.
Cindius, seu *Quintus*, 171.
Claudius Caesar succedit *Cai*, 275. Mors ejus, 276.
Cleopatra, filia *Antiochi M.* regnat in *Egypto*, 98.
Cleopatra uxor *Antonii*, renunciat *Casari*, 99. malitia ejus, 220. occiditur ab *Augusto Cesare*, 99.
Cleopatra uxor *Herodis*, 255.
Clyander, 63.
Celestria, 149.
Cilicæ urbs, 164.
Comagenus Macedo, 387.
Consul &, 320. *Senatores Romani* quando creati? 8.
Consularis potestas apud *Romanos* duravit per 205. annos, 190.
Corasana, prov. 58.
Cornelius Gallus, 99.
Cornelius Fauftus filius *Syllæ*, 181.
Coffius sive *Doris*, uxor *Herodis*, 244.
Coffobanus, 234.
Crassus *Templum* spoliatur, 185. à *Persis* occiditur, 187.
Cravati, sive *Crani*, pop. 2.
Crasi, & *Cyri* Civitas, 91.
Cyprus Insula, 152.
Cyrus rex *Persarum*, 25. ab *India* usque ad *Hispaniam* regnat, 27.

D

Dagona, urbs, 142.
Dalmata, 2.
Damascus, 166.
Dani, sunt *Dodanim*, 2. Terra *Danish*, 280.
Dannemark, ibid.
Daniel, 9. & seqq. *Danielis* Prophetia completa, 344.
Danubius fl. 2.
Darius Medus, 11.
Darius II. victos *Macedones* in servitutem redigit, 36. Ab *Alexandro* victus à suis occiditur, 68.
Dathan & Abiram, 263.
David, 264. 352. 363. 375. ejus fortitudo, 388.
Debira urbs, 149.
Debora, 380.
Delta Egypti, 193.
Delon, 179.
Demetria, urbs *Idum.* 96.
Demetrius Poliorcetes, 96.
Demetrius filius *Seleni*, 136.
Demetrius quidam vir sapiens, 158.
Dia urbs, 163.
Diluvium prædicitur à *Kainam* fil. *Enos*, 75. Aliud *Diluvium* contigerat diebus *Enos*, quo *Oceanus* tertiam partem orbis inundavit, 76.
Diodorus, 150.
Diogenes princeps *Sadduceorum* à *Phariseis* occiditur, 166.
Divitiæ Templi Hierosolymitanæ, 187.
דוקר *Doker*, i. e. *Confessor*, sic appellatus *Alexander* rex *Jude* propter crudelitatem, 163.
Doris, uxor *Herodis*, 244.
Dositheus, 150.

E

Ebuius, 323.
Ebanamachi, 159.
Ecbatana,

INDEX RERUM ET VERBORUM

Ecbatana, 68.
Edom,
Ein-Zora, urbs, 164.
Eleazarus Sacerdos interpretatus est libros *Judeorum* è lingua *Judaica* in *Græcam*, 96.
 venit ad *Ptolemaeum* cum *LXX*. Interpretibus, 104. ejus martyrium, ibid.
Eleazarus frater *Jude Machab.* 135.
Eleazarus, fil. *Anani* electus dux belli, 293.
 fit dux *Latronum*, 277.
Eleazarus, *Phariseus*, 152.
Eleazarus miles, ejus facinus egregium, 304.
Elan, 164.
Elath, 294.
 Electi septem Reges adsunt Inaugurationi *Vespasiani Caesaris*, 341.
 Elephantes dicti *Philim*, 80.
Elias Propheta reportabit Arcam in Sanctum Sanctorum, 27.
Eliopolis, civitas Solis, 91.
Elius, princeps pincernarum *Alexandri M.* ei propinat venenum, 93.
Elisæus, 352. 380.
Elul, mensis appellatus *Augustus* à *Cæsare Augusto*, 100.
Emendationum Liber contra Gentes à *Bengorione* conscriptus, 243.
Emerauda, 91.
Enos filius *Seth*, 76.
Epheso urbs, 103.
Epicrates, 151.
Epirus, 130.
 Epochæ annorum Imperii *Cæsaris filii Ptolemæi*, 96.
Ephron, 185.
Eshet Regina, 30.
Eupator, filius *Antiochi M.* 124.
Euphrates fl. 294.
Eurycles Lacedæmonius, ejus perfidia, 251.
Ezechias rex *Juda*, 380.
Ezechias latro occisus ab *Herode*, 196.
 Exra cum *Nehemia* & *Zerubbabele* ascendit *Hierosolyma*, 26.

F

Fames magna in *Judea* diebus *Herodæ*, 235.
Fannius Consul, 150.
Felix Agrippam vinctum *Romanis* mittit, 276.
Fescennia urbs *Italia*, 3.
 Flores aurei, seu *Floren* projiciuntur ad populum in ceremonia Inaugurationis *Vespasiani*, 342.
Florus causa belli *Judeos* inter & *Romanos*, 277.
Franci, 1. 280.
Fransa seu *Francia*, 1.
Ætæum Strictum, seu *Ætæum Caninum*, 129.

G

Gabaa, 166.
Gabaon distat ab *Jerusalem* 50 stadiis, 286.
Gabala, 164.
Gabna, urbs *Italia*, vel pro *Genova*, seu *Genua*, ubi *Janus* sepultus, 5.
Gabinus, 180.
Gadara, 160. 164. capta à *Vespasiano*, 300.
Galba, *Cæsar*, 333.
Galilea sorte contingit *Josepho*, 293.
Gaius, dux *Romanus*, 181.
Gaius Cæsar Deum seipsum appellat, 275.
Galatias, Pop. 97.
Galeffius, 166.
Galli, sunt *Franci*, 268.
Galli Gallinacei emittentes ignem, 71.
Gallicanus Romanus, 308.
Gallo, pop. 231.
Gamala, 163. 322.
Gamaliel, *Nassi*, 455.
Garis, *Macla*, 164.
Garizim, Templum *Garizim*, 38.
Gaula, 163.
Gaulan, 164.
Gaza, 160. 161. 163. 337.
Gedon, 380.
Gellius, 216.
Genesareth, lacus, 295.
Geniava, pop. 280.
Genua, v. *Gabna*.
Georgium mare, 2.
Germani, 268.
Germania, 129.
Gisgala, 323.
Glaphira filia regis *Cappadocia*, 254.
 Globus dictus *תפוח כלור*, i. e. Pomum Bullare, in similitudinem Orbis universæ terræ gestatur à *Vespasiano* in ceremonia Inaugurationis suæ, 343.
Gobis seu *Joris* Templum, 176.
Gomorraha, 435.
Gorgias dux *Antiochi*, 121.
Gorinion à *Latronibus* occiditur, 330.

GORION Sacerdos, pater Authoris hujus Libri, 383. in carcere detentus à *Latronibus*, 306. capta urbe egreditur ad *Vespasianum* cum uxore & filio suo *Bonian*, 443. Mors ejus, ibid.
 GOSIPPUS, nomen *Græcum* Authoris nostri, 28. 189.
Goshi, pop. 129.

H

Habacu Propheta fort. cibum *Danielis* in foventi *Leontum*, 141.
Habrezer filius *Reboc* cum filio suo *Tsir* fugiens
 O o o 3

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- Injens à facie Davidis venit in Italiam*, 7.
Hallel, five Hymnus, 124. 393.
Hamah, 160.
R. Hammalech fuit ad *Tison*, 441.
Hafidai, five *Pü*, 118.
Hafidai, Secta apud *Judeos*, iidem cum *Phariseis*, 153.
Hafmona, 163.
Hafmonaeus Sacerdos pater *Hafmonaeorum*, 97.
Hafmonaei, 376. Laus eorum, 387. Recensio brevis totius historiae illorum usque ad ultimum *Agrippam*, ibid.
Hebraica lingua, *Joseph Ben-Gurion* alloquitur *Judeos* *Hebraice*, 369. & 421.
Hebron, 164. restauratur à *Simone* Latrone, 337.
Heliodorus, ejus historia, 101.
Helioptis, 91.
Hephessio Scriba, *Alexandro* M. à consiliis, 54.
Herod, five *Herodium*, castellum, 207.
Herodes filius *Antipatri* regnat in *Jerusalem*, quo tempore? 99. Sed cum rebellasset, captus ab *Augusto* *Roman* vincitur perducitur, ibid.
Herodes M. filius *Antipatri* praefectus *Galilae*, 195. Rebellat contra *Hyrcanum* regem, 197. Mortem patris ulciscitur, 201. Venit in *Italiam*, ubi ab *Anonio* & *Augusto* Rex declaratur, 208. Capit *Hierosolyma*, 212. Templum reedificat, 240. Favet *Phariseis*, 236. Filios proprios interficit, 253. Habuit novem uxores, 254. Morbus ejus, 266. concludit in *Hippodromo* nobiliorum filios, ibid. Ante mortem suam occidi jubet *Antipatrum* filium, 267. Mors, & laus ejus, ibid. Funus ejus ubi adsunt *Gallim*, qui sunt *Franci*, 268. *Herodes* *Zachariae* vaticinio designatus, 457.
Herodes filius *Herodis* M. qui & *Antipater*, seu *Antipas*, succedit *Archelao* fratri, 272. 274. accipit uxorem *Philippi* fratris sui adhuc viventis, 274. occidit *Johannem Baptistam*, ibid. cepit, & vastavit *Hispaniam*, & quare? 288. Exul moritur in *Hispania*, 275.
Hillel senior, 196. Discipuli ejus ibid. *Hillel* ab *Herode* in magno honore habetur, 213.
Hippodromus, 266.
Hippopotami, 76.
Horologium *Achaz*, 364.
Horoscopium *Alexandri* M. 93.
Hungari, 2.
Hyrcanus filius *Simonis* succedit patri, 143. Aperit thesauros *Davidis*, & tria millia Talentorum auri inde accipit, 148. *Hyrcanus* ex *Phariseo* fit *Saducanus*, 153. Ever-
tit Templum *Garinim*, 38. & 149. Consulit os *Jehova* de suo Successore, 154. Mors ejus, ibid.
Hyrcanus filius *Alexandri*, seductus ab *Antipatro* rebellat adversus fratrem suum *Aristobulum*, 174. quem obsidet in *Hierosolymis*, 175. obtinet regnum à *Pompeio*, 182. ab *Antigono* filio *Aristobuli* pulsus regno conjicitur in carcerem, ubi amputatur ei auricula, 206. In *Babylonem* captivus ducitur, ibid. ab *Herode* rege accersitur *Hierosolyma*, 213. Conspirat contra *Herodem*, 215. capite plectitur, ibid. laus ejus, ibid.
Hyrcani, pop. claustra montium referant *Alanis*, 445.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

Jericho, ejus nominis etymologia, 179. 218.
220. *Jerichumini* agri descriptio, ibid.

Jerusalem, unde dicta? 362.

Ignis Sacer inventus, 26. E petra altaris exiit, 124.

Illyria, 95. *Ptolemæus* afferri jubet libros *Judeorum* ex *Illyria*, 96.

Imperius filius *Ptolemæi* Regis *Ægypti* restituit Jus *Cæsareatus* Romæ, 191. *Imperius* idem qui & *Cæsar* succedit *Ptolemæo*, 96.

Imperius primus *Cæsar*, 100.

Imperius *Kesarim*, i. e. Imperatores *Cæsares*, hoc titulo appellantur Reges *Romani*, 100.

Inauguratio *Vespasiani* *Cæsaris* cui interfuit *Ben-Gorion*, 341.

India, 371.

Inscriptiones duæ repertæ in Templo, 439.

Joanisa, an *Lavinia*? 4.

Joas, 382.

Joannes Baptista, sacerdos *M.* occiditur ab *Herode*, 274.

Jobab, sive *Juba*, rex *Lybie*, 271.

Jobas frater *Antipatri* *Macedonis* propinat venenum *Alexandro M.* 93.

Jobis, seu *Jovis* Templum, 7.

Jonadab, Filii *Jonadab* & *Rehab*, & pars duodecim tribuum, ubi habitant? 71.

Jonas, proph. 263.

Jonathan, filius *Saulis*, 402.

Jonathan, frater *Jude Machab.* 140.

Jonathan, *Saduceus*, 153.

Jonathan, filius *Chonia*, 200.

Jonias, urbs vicina *Macedonia*, 59.

Jonim, sunt filii *Javan*, 2.

Joppe, 286. 321.

Jorninus, *Samaritanus*, 389.

Joseph, Patriarcha, 372.

Joseph, frater *Herodis*, 173.

JOSEPH BENGORION sacerdos Author hujus libri, 27. Nascitur, 97. Natus erat 51. annos quando *Julius Cæsar* educus est e matris utero, 189. *Ætas* ejus tempore obsidionis *Hierosolymorum*, 383. Vidit primum *Cæsarem*, 100. Vidit *Nicolaum Damascenum*, 28. Scripsit librum suum ad *Romanos* tempore *Julii Cæsaris*, 188. Seipsum proponit tanquam exemplar boni Historici, 170. 374. Fatetur se non fuisse Sacerdotem, 242. Eligitur dux belli, & ungitur unctione militari, 293. Creatur præfectus *Galilee*, 293. *Taricheam* cum thesauris *Agrippæ* regis occupat, 295. *Tiberiadem* recipit, 296. *Sephorim* oppugnat, ibid. *Ascalonem* capit, 297. *Jotapatam* obsessam a *Vespasiano* fortiter defendit 300. & seqq. Fugit in cavernam, 307. Ubi sua prudentia evadit periculum mortis 319. 347. A *Vespasiano* ducitur *Romam* vincus cum *Agrippa* rege

& filio ejus, 340. *Romæ* conjicitur in carcerem, 341. Videt Inaugurationem *Vespasiani*, ibid. Educus e carcere impetrat a *Vespasiano* libertatem omnium *Judeorum*, qui tunc erant *Romæ* in vinculis, 346. Ipse propria manu combussit *Roma* ossa *Agrippæ* Regis & filii ejus 345. Venit *Alexandriam* ad *Titum* cui est a Consiliis, 346. Lamentatio ejus prima super *Jerusalem*, 350. Lamentatio secunda, 362. Oratio ejus ad *Judeos* *Hebraica* lingua, seu *Judaica*, 369. Increpatio ejus ad illos, 378. Cum propius ad murum accedit, ut inviseret patrem suum, lapide vulneratur, 406. Optat mori ne videat incendium Templi, 410. Fuit medicina peritiss. 411. Interpretatur verba *Titi* ad *Judeos* ex Latino in *Hebr.* 421. *Titus* vult *Ben-Gorionem* Regem constituere super *Judeos* 423. Explicat Prophetiam *Danielis*, 424. *Ben-Gor.* docuit *Titum* *Judeorum* legem, 435. Constituitur a *Tito* Dux & *Amis* magnus super omnes *Judeos*, 443. A *Tito* *Romam* abducitur 444. Ultima ejus Lament. *Rithmica* *Hebr. & Lat.* 452. Prædixit quæ post mortem suam futura sunt. 188. Libros quos scripsit vide in *Præfat. nostra* pag. VIII. Quot vixit annis v. *Præf.*

Josephus *Judeus*, 97.

Josephus Græcè nomen Authoris libri hujus, 188. & 189. Apud *Latinos* vertitur *Gosippus*. Cognominatur, *Josephus* *Judeus*, 97.

Josephus Græcè nomen libri hujus, 28.

JOSSIPPON nomen Authoris, 189. Est nomen diminutivum, ibid. *Josippon* est etiam Titulus dignitatis & honoris, 293.

JOSSIPPON, nomen Libri tertii dicti *Bella* *Jehovæ*, 28. Est etiam nomen totius operis, ibid.

Josua filius *Nun*, 351. 363. 373. 380.

Josue, seu *Jesu* cujusdam clamor de ruina *Jerusalem*, 439. Casus & mors ejus, ibid.

Josua, seu *Jesus* filius *Tebuhi* sacerdos affert ad *Titum* sacra vasa Templi, 442.

Jotapata, urbs *Galilee* obsessa & capta a *Vespas.* 300. & seqq.

Isaac, Patriarcha, 379.

Ismael, fil. *Elishe*, 455.

Irlandia, insula, 280.

Irlandi, pop. 280.

Iroon, sive *Herodinum* castellum, 268.

Isis, 273.

Isore, 254.

Italia, est *Chittim*, 2. 208.

Ituræi, 157.

Jub, nomen montis & fluvii, 2.

Juba, rex *Lybie*, 271.

Juda, Patriarcha, 372.

Judas

INDEX RERUM ET VERBORUM

Judas Machab., 119. & seqq. Mors ejus, 140.
Judas, sapiens prædixit necem *Antigoni*, 155.
Judas Chaliarcha cum suis mille militibus à *Simone* occiditur, 406.
Judaica lingua scripsit *Ben-Gorion*, 28. Alloquitur *Judeos* *Judaica*,
Judei, *Babylone* revertuntur *Hierosolyma*, 15.
Judeorum sectæ, 153. Causæ discordiarum inter *Judeos*, ibid. *Judeorum* triginta millia occisa, 159. Ratio tantæ cladis ibid. Omnes Reges terræ amant *Judeos*, 198. *Judei* tres duces eligunt adversus *Romanos*, 293. Magna *Judeorum* strages ad littora *Jordanis*, 332. *Judei* uxores & libertos trucidant, 452. *Judeorum* numerus qui perierunt in oblatione *Hierosolymorum*, 413.
Judeus Josephus, 97.
Juge Sacrificium quando cessavit 1344 & 349.
Julius Caesar, quare *Julius* dictus? 188. 190.
Julius nascitur, 187. Anno ætatis 19. in occidentem missus, 190. *Francos* & *Britannos* subjugat. ibid. Orientem debellat, 195. *Julius Caesar* Author est *Kalendarii* quo utuntur *Nazaræi*, & *Græci*, 100. Trucidatur in Templo *Jovis* à *Castis* & *Bruto*, 200.
Julius, mensis à *Julio Cesare* sic dictus, 100.
Junia Græci, cum fratre suo *Mais* condit suburbium *Cæsareatus Romæ*, 190.
Junius, mensis à *Junia* sic dictus, 190.
Juvencia, agnum parit, 438.
Isata & *R. Hamelach* cum tota regia profugia ad *Tinn* confugiunt, 441.

K

Kainan, filius *Enos* Rex antiquus, 75. Dominatus fuit super universum orbem, ibid. Prædixit Diluvium, Prophetiam suam inscripsit tabulis lapideis *Hebraica* lingua, 76. Scripsit quoque de alio Diluvio quod contigit diebus *Enos* patris sui, ibid. Urbem ædificavit in quadam insula, ubi est sepulchrum ejus, descriptio illius sepulchri, ibid.
Kalendarium à *Julio Cesare* conscriptum, pro *Nazaræis* & pro *Græcis*, 100.
Karkebronia, & *Karkebronim*, i. e. *Carthaginienses*, 97.
Kisputa, cognomen *Aristobuli* Regis, 157.
Kiparon, live *Capiron* nomen loci, 176.
Kirkerius, v. *Cicero*, 182.
Kisidius filius *Cleopatrae*, 99.
Koburnus, nomen turris Sepulchri *Turni*, 4.
Kolocis, 98.
Kopabius, nomen tarris, 4.
Kophalus, live *Cephalon* frater *Antipatri*, 176.
Korani, conspirat contra *Herodem*, 263.

L

Lacon, 251.
Lamentationes Josephi, 350. 362. 452. *Lamentatio Nicolai Damasci*. super morte *Alexandri* & *Aristob. filiorum Herodis*, 264.
Lathurus, filius *Cleopatrae*, 152.
Latino, vulgari lingua sic dictus *Latinius* rex *Italiae*, 5.
Latinius, rex *Italiae* succedit *Jano*, 5.
Latinius II. succedit *Astasio*, 6. Bellum gerit cum *Alemannis* & *Burgundis*, ibid.
Latrones, live *Factiosi*, 325. Eorum crudelitas & mores, ibid. & seqq. *Dissenfiones* & inimicitia inter illos, 339. Eorum belli facinora, v. *Eleazar*, *Jehocanan*, *Simon*.
Lavinia, filia *Orsi* ab *Aenea* & *Turne* in matrimonium petitur, 4.
Legiones, 193.
Lisbon, urbs, 139.
Levia, occiditur à *Latronibus*, 325.
Liber Commentariorum Caesarum Rom. 431.
Libri quos composuit *Ben-Gorion*, v. *Præfat.* nostram p. VIII. & seqq.
Libri Judeorum sunt sancti & veraces, 104.
Libri Gentium sunt vani, & nullius utilitatis, ibid.
Lilith, *Joania* facta in *Lilith*, id est in *Deam*.
Litani, pop. 2.
Livius Historicus, v. *Tinn*.
Livonii, pop. 2.
Lobia, live *Levia*, 325.
Lobus, Deus, 273.
Locri, pop. 64.
Loire fl. 1. 7.
Lombardi, unde ori? 2.
Longinus eques *Rom.* 367. Audacia ejus, ibid. Seipsum interficit in medio incendii, 430.
Lucifer, stella *Veneris*, 6. *Templa ædificata Luciferis*, ibid.
Lucius Romanus Longini amici sui lapsu obrutus moritur, 431.
Lucretia Romana à *Tarquinio* violata seipsum interficit, 8.
Lucullus, 166.
Lucanus, 98.
Luna nova in *Jericho* observata, 179.
Lunæ arbor scernina, 78.
Lybia, 62. 271.
Lysias dux *Antiochi*, 121. Mors ejus, 136.
Lysimachus, 161. 199.

M

Macedones dominati sunt super universam terram, 374. *Macedonum* decem millia interficiunt

INDEX RERUM ET VERBORUM.

interfunt obfidioni *Hierofolym.* 394.
Macedonia, provincia habitata ab *Jonim*, 2.
Macedonia, urbs Metrop. regni *Græcorum*, 42.
Machabeus, v. *Juda*, unde dictus? 119.
Machabei, feptem fratres, 110. eorum Martirium, *ibid.* & feqq.
Magi Egypti, fcripferunt Gefia *Alexandri* M. 40, quo anno? 94.
Maia, *Græcus* cum fratre *Junio* condit *Rome* suburbium *Cæfareatus*, 190.
Mainus, menfis à *Maia* fic dictus, 190.
Malchi-Tfelek, 362.
Malchia, live *Malichus* confpirat contra *Aniparrum*, 200. Quem veneno interficit, *ib.*
Malchus, rex *Arabie*, 207.
Malthace, uxor *Herodis* M. 255.
Manafes, dux *Judeorum*, terræ *Juda* præfictur ulque ad *Euphratem*, 294.
Manlius, Conful, 31.
Mannæus, v. *Menachem*.
Marcellus, Conful delet *Syracusas*, 97.
Marcus, v. *Cicero*, 182.
Marcus, qui & *Anoninus* occiditur, 183.
Mare Sodomiticum, feu *Mare Salis* & *Bituminis*, 182.
Marefa, 164.
Mariamne, uxor *Herodis* M. 206. Mors ejus & laus, 255.
Mariſſa, 149.
Maſſada, urbs *Idum.* obſeſſa ab *Amigono*, 209. occupatur ab *Eleazar* latrone, 447. deſperatio, & mutua internecio *Judeorum* in *Maſſada*, 452.
Matathias pater *Machabeorum*, 116. & feqq.
Mater Ben-Gorionis, 383. *Ætas* ejus tempore obſidionis *Hierofolym.* *ibid.* & 407. Fuit mater viginti filiorum, 407. Planctus ejus ſuper filio *Ben-Gorione*, *ibid.* Altercatur cum *Latronibus*, 408. Sapientia ejus, *ibid.* & feqq.
Meſcha, terra in medio maris magni vicina *Danie*, 2.
Medaba, 164.
Megarus, live *Megaſſarus*, miles *Judeus*, 389.
Memmius, 131.
Menachem diſcipulus *Hilleli*, 196.
Menachem, ſapiens, 237. ejus prædictio de *Herode* adhuc puero, *ibid.*
Menachem, live *Mannæus*, filius *Lazar* numerum mortuorum in obſidione *Hierofolym.* recenſet, 413.
Menelaus, latro è turri præceps mittitur, 135.
Menibus, live *Mannæus*, 166.
Meotus, 63.
Meſſias, Adventus ejus promittitur à *Ben-Gorione* quando? 453.
Meſſina, urbs *ſiciliæ*, 96.
Meſſus, Feſtum *Meſſis*, live *Septimanarum*, 324.

Meſſuan, eadem ac *Roxane*, 100.
Meſopotamia, 294.
Midaba, 149.
Mina, quid fit? 186.
Mincha, ſeu oblatio offerenda ſuper altare Sanctitatis pro *Veſpaſiano Cæſare*, 346.
Mirritus, live *Mithridates*, 98.
Mithridates, rex *Armenie*, 167.
Mithridates, dux *Julii Cæſaris*, ejus expeditione in *Egyptum*, 193.
Modaith, mons, 116. *Matathias* ſepelitur in monte *Modaith*, 140.
Mogan, urbs, 164.
Monbaz, filius *Agrippæ* Regis cum patre *Rome* occiditur juiſſu *Veſpaſiani*, 340.
Mombaz, dux *Judeorum*, 286.
Montes Tenebrarum, ubi? 71.
Morabaliton, quid? 78.
Mofes, 351. 373. 379.
Munclius, pro *Mundus*, 273.
Mutianus, dux *Veſpaſiani*, 340.

N

Napoli, urbs *Italiæ*, 7.
Nafi, Princeps ſeu Patriarcha, titulus dignitatis *Rabban Gamaliel Nafi*, 455.
Nathan, live *Jonathas* Sacerdos, occiditur à *Latronibus*, 277.
Nazaræi, ſeu *Noſerim*, J. *Cæſar* Calendarium fecit pro *Nazaræis*, 100.
Nebiaras, live *Olympias*, mater *Alexandri* M. 44. & feqq.
Neſtanebor, live *Neſtanabus* rex *Egypti* & pater *Alexandri* M. ejus hiſt. 40. & feqq.
Neomenia ex nova Luna obſervata in *Jericho* ſtatuebatur à Senioribus *Iſrael*, 179.
Nero Cæſar ſuccedit *Claudio*, 276. mittit oblationes in *Jeruſalem*, 290. fulmine percuffus moritur, 333.
Nicanor, dux *Antiochi*, 121. intrat in *Sanctuarium*, 137. blaſphemat contra *Templum*, *ibid.* occiditur à *Juda Machab*, 139.
Nicanoris porta, unde fic dicta? 129.
Nicanor dux *Veſpaſiani* jurat per nomen *Jehovæ*, 319. occiditur in obſidione *Hierofolym.* 365.
Nicolaus, rex *Sardinie*, 4.
Nicolaus, rex *Aridorum*, 54. occiditur ab *Alexandro* in ſingulari certamine, 56.
Nicolaus Damascenus, Hiſtoricus, 28. 94. 148. 187. 195. 264. 271.
Nicodemon, live *Nicomedes*, *Nicomediam* condit, 97.
Nicomedes, legatus *Pompeii*, 177.
Niger Judeus, ejus hiſtoria, 296.
Nius, filius *Cleopatræ*, 99.
Noach, 75.
Nomania, live *Normannia*, 280.
Noma Pompilius, rex *Italiæ*, 7-

INDEX RERUM ET VERBORUM.

O

Oceanus, i. tempore *Enos* filii *Setis* tertiam partem orbis inundavit, 76.
Octavia, soror *Octavii*, uxor *Antonii* ab ipso repudiata, 99.
Octavianus, v. *Augustus*, occidit *Caesium*, & fit *Cæsar*, 202.
 Odor, Civitas *Odoris*, v. *Jericho*, 179.
Ofellius, *Syrus*, 206.
OLagus, pro, ὁ λαγός *Ptolemæi* regis cognomen, 95.
Olivarum mons, ubi *Titus* castra posuit, 356.
Olympias, mater *Alexandri M.* 44.
Olympias, Consul *Romæ*, 171.
Olynthus, 63.
Olypodus, live *Olypoidus*, & *Olypoicus*, Consul *Romæ*, 171. & 172. quando moritur? ibid.
Ones, v. *Diogenes*.
Onagri habentes sex oculos. 71.
Oni, live *Onie*, urbs *Ægypti*, 193.
Onias Sacerdos *M.* occurrit *Alexandro M.* 37.
Onias Sacerdos *M.* orat pro *Heliodoro*, 102.
Opobalsamus, 179.
 Oratio, laus ejus, 380.
Oridara, pro, *Herodias*, filia *Salomich*, 254.
Orignaton, fl. 97.
Orion, pro, *Themidion*, 257.
Orodiphius, uxor *Herodis*, 255. v. *Notam*.
P. Orofius, v. *Præfat.* nost. p. xv.
Orosius, 171.
 Osculatio pedum, in Ceremonia Inaugurationis *Cæsarum*, 343.
Orenton, urbs *Italiæ*, 208.
Oisi, *Italarum* Deus, 3.
Oxidraca, urbs *Indiæ*, 388.
Oxidrates, pop. 74.

P

Pachon, mensis *Ægyptiorum*, 93.
Pacorus, Rex *Persarum*, 205.
 Palatium *Agrippæ* Regis incensum, 282.
 Palatium *Salomonis* incensum, in quo viginti duo millia *Romanorum* cremantur, 430.
Palestion Arabice, est *Palestina*, 98.
Pannag, quid? 179.
Pannuchim, nomen puellæ, 251.
Pappus, 211.
Parthasii, pop. *Indiæ*, 75.
Pascha, festum *Paschatis*, 438.
 PATER, v. *Patron*.
Pathrus, live *Parthi*, 280.
Patroclus, 200.
 PATRON Græce, idem quod Latine PATER, est omnium *Romæ* & totius mundi *Præfectorum* primus, 343. Inaugu-

rat *Vespas. Cæsar*, ibid. *Joseph Ben-Gurion* Tito in PATREM & PATRON, 346.
Patrus, provincia, unde dicta? 95.
 Pavimentum Templi instar fontis vitrei, 363. Proprietas ejus erat, ut sapientes redderet eos, qui illud calcarent, ibid.
Paulina Romana, ejus *Historia*, 273.
Panminus, v. *Pansanias*.
Pansanias, rex *Bithiniæ* *Philippum Maced.* vulnerat, sed ipse ab *Alexandro M.* occiditur, 59.
Pausanias, legatus *Hyrcani* ad *Cæsarem*, 200.
Pedanius Romanus, ejus pugna & mors, 429.
Pelusium, 42. expugnatur ab *Antipatro*, 193.
Peraim, live *Onagri*, 69.
Perdiccas senior, 96. dominatus est super *Macedoniam*, 101. ab illo genus ducebat *Augustus*, ibid.
Perdelius, quis? 208.
Petronius, 235.
Phanes, filius *Samuelis* rusticus fit Sacerdos *M.* 325.
Pharao, fuit rex totius mundi, 372.
Phari, pro *Phanes*, 325.
Pharisei *Judeorum* Secta, 152. eorum doctrina, 153. non judicant ad mortem, ib. 800 *Pharisei* suspensi, 163. *Phariseorum* & *Saduceorum* dissidia, 165.
Pharus Ægypti à *Ptolem. Philad.* condita, 96. descriptio ejus, ibid.
Phaselus, filius *Antipatri*, 173.
Pheroras, fil. *Antipatri*, 173. mors ejus, 255.
Philadelphia, 145.
Philaporia, terra, 97.
Philippus Macedo non fuit pater *Alexandri M.* 40. Mors ejus, 60.
Philippus impius dux Antiochi, 108. In domo quadam vivus comburitur, 122.
Philistei, 375.
Philo, legatus ad *Caium* pro *Judeis*, 275.
Philopater (*Ptolemæus*) 97.
Philostephanus, 159. ejus prudentia, ibid.
Philotelephus, 161.
Phinees, 351.
Phurim, live dies Sortium, 139.
Pilatus conatur inferre imaginem *Tiberis* in *Jerusalem*, 272. Magnam populi stragem facit, ibid.
Pisa, fl. 2.
Pisheci, live *Simix*, 69.
Pitholau, 148.
 פיוס *Pius*, cognomen *Antiochi* ultimi, 147.
Placidus, dux *Vespasiani*, montem *Thabor* occupat, 325.
Po, fl. 2.
Posnum Bullare, seu Globus quem gestat *Cæsar* in Ceremonia Inaugurationis, 343.
Pompeia, à *Pompeio* condita, 98.
Pompeius capit Hierosolyma, 98. 181. Ipse captus

INDEX RERUM ET VERBORUM.

captus à Romanis occiditur, *ibid.* Mors ejus, 193.
Porphyrus Historicus, 28. v. *P. Orosius*.
Porto, urbs *Italiae*, 3.
Porus, Rex *Indiae*, 72. & seqq.
Prisco Tarquinius, 8.
Procas, Rex *Italiae*, 7.
 Prodigium super *Jerusalem* per quadraginta dies, 107.
 Prodigia Excidii *Hierosol.* prænuncia, 438.
Ptolemais, 158. 298. 321.
Ptolemaeus Macedo sepelit *Alexandrum* in urbe *Alexandria*, 93. regnat in *Aegypto*, 95.
Ptolemaeus Philad. adferri jubet libros *Judeorum* ex *Illyria*, 96. Bibliothecam instruit *Alexandria*, 24. Libros *Scripturae S.* in linguam *Græcam* transferri curat, 105.
Ptolemaeus Evergetes, 97.
Ptolemaeus Philopator, *ibid.*
Ptolemaeus, dux *Antiochi*, 121.
Ptolemaeus, gener *Simonis*, 143. ejus crudelitas, *ibid.*
Ptolemaeus, servus *Herodis M.* 267.
Pudens, vid. *Pedanius*.
 Pulices magni, 70.

R

Ragaba, urbs, 164.
Ragbina, pop. oriundi à *Thogorma*, 1.
Raphia, urbs, 164.
Rastias Hafsiden, 137. Mors ejus *ibid.*
Rechabites, ubi habitant? 71.
 Redemptio, quando futura, 384. *Judei* sua contumacia terminum *Redemptionis* retardant, 384.
 Resurrectio; Qui sibi violentas manus inferunt, non resurgunt, 409.
Rhinocorura, 164.
Rhodus, Insula, 99.
Rias, 163.
Rodon, Rex *Rhodi* moriens regnum suum legat Romanis, 99.
Roma, à *Romulo* condita Anno 6. *Ezechie* regis *Juda*, 190. *Rome* Desolatio prædicta à *Ben-Gorione*, 188.
Romanum Imperium, est regnum quartum *Danielis*, 129.
Romani sunt *Christi*, 2. Sunt de genere *Edom*, 5. *Romani* tenuerunt *Aegyptum* per 295. annos 99. *Romani* jussu Dei regnant, 377.
Romanorum Reges olim *Cæsares* appellati, 188.
Romania, 7.
Romulus Rome conditor, 7. Timet à facie *Davidis*, *ibid.*
Roxane, filia *Darii*, & uxor *Alexandri M.* regnat in *Macedonia*, 95.
 R? i, pop. 2.

S

Sabbation, sive *Sabbaticus* fluvius, 280.
Sabbatum, institutum à Deo, sanctitas ejus, 138. *Nicanor* spernit *Sabbatum*, *ibid.*
 Multi *Judei*, ne *Sabbatum* violent, eligunt potius igne suffocari in spelunca, 117.
Sabina, urbs *Italiae*, 3.
Sabinarum virginum raptus, *ibid.*
Sabinus Romanus, ejus fortitudo, 417.
Sabtai, stella *Saturni*, 5. 51.
 Sacculus pulveris suspendi solitus supra caput *Cæsaris* Inaugurationis ejus die, 343.
 Sacerdotes, mira eorum constantia & zelus in obeundo ministerio, 181. Immittunt se vivos in medium incendium Templi, 437.
 Sacrificium jure cessat, 344. 349.
 Sacrificia *Abrahe* & *Jephias Tiro* minus probantur, 435.
Saducei, 153. eorum Doctrina, *ibid.*
Salem, quid significet? 362.
Salomith, 231.
Salomo, 375.
Samaria ab *Hyrano* deleta, 151. Reædificata ab *Herode*, à quo appellatur *Sebaste*, 98. sive *Sebastia*, 235. capitur à *Vespas.* 332.
Sammai discipulus *Hillelis*, 196. Prædicit *Herodis* futuram Tyrannidem, *ibid.* In honore habetur ab ipso *Herode*, 213.
Samson 380.
Sanballas *Horonites* occurrit *Alexandro M.* à quo obtinet facultatem extruendi Fanum in monte *Garizim*, 38.
Sancatan, urbs *Galilee*, 159.
 Sanguis instar torrentis fluit extra portas *Jerusalem*, 362.
Sanhedrin, v. *Synedrium*.
 Sapientia, Lib. SAPIENTIAE *Joseph*, 243.
Saramalla, 206.
Sardinia, 4.
Saturnus, idem cum *Tsepho* nepote *Esau*, 5.
Saturnus, sive *Sabtai*, stella, 5. 51.
Saul, 375. 380. 402.
Scaurus, 176.
Sclavi, pop. 3.
 Sceptrum ligneum, quod gestat *Cæsar* in die Inaugurationis suæ, 343.
Scipio, ejus expedit. adversus *Annibalem*, 130.
Sicilia, 61. 96. 97.
Scotia à *Vespasiano* subjugata, 293. *Scotia* conclusa est in stagnis aquarum, 371. Habitatores ejus sunt sicut *Anakim*, seu Gigantes, *ibid.*
Scythe à *Cyro* victi, 29.
Scythopolis, 133. 164. 288.
Sebaste olim *Samaria*, 98. appellatur *Cæsarea*, 100.
 P p p 2

Sebon,

INDEX RERUM ET VERBORUM

Sebon, 164.
Sebsimo, nomen montis & fluvii, 2.
Seine, fl. *Francia*, 1.
Seleucia, 163. 164. 323.
Seleucus, fil. *Perdicca*, pater *Aug. Caesaris*, 101.
Seleucus Nicator regnat in *Syria*, 95.
Sempronius, 150.
Sena, urbs *Italiae*, 2.
Senatus à Julio Cesare dirutus, 191.
Sepphoris, 159. 286. 298.
Septimanarum festum, 134. 324.
Septuaginta Interpretum Historia, 104.
Serapis, Deus *Aegypti*, 42.
Seron dux *Amiochi* à *Juda* occiditur, 120.
Servius Tullius, Rex *Italiae*, 8.
Seth, 76.
Sextus filius patris *Caesaris*, 195.
Sicarii, eorum latrocinia & crudelitas in *Jerusalem*, 276. 331.
Sidon, 154. Tota terra *Sidonis* subjugatur ab *Alexandro Rege Juda*, 158.
Silas, 296.
Silani, 263.
Silos, Aqua *Silos* siccata in *Jerusalem* propter *Judeorum* improbitatem, instar fluvii inundant in castris *Romanorum*, 383.
Simeon, *Simeon* filius *Garnaliel Nasi*, occiditur, 455.
Simon Machab. occiditur à genero suo *Ptolemaeo* in convivio, 142.
Simon Essenius, 272.
Simonis cujusdam horrendum facinus, 283.
Simon, dux Latronum, 334. Crudelitas ejus, 405. & seqq. Supplicium ejus, 444.
Sinim, live *Sina*, 280.
Sion, *Titus* occupat montem *Sion*, 443.
Sirac, *Jesus Ben-Sirac*, quo tempore floruit, 97.
Sivan, mensis tertius, 420.
Sodoma, 437. Mare *Sodome*, 332.
Soemus, 231.
Sol, Arbor *Solis* mascula, 78.
Sosipater occiditur à *Juda*, 133.
Speculum, seu *Telescopium* in *Pharo Alexandria*, 96.
Spiritus est qui vivificat carnem, 450.
Stagnum sanguinis duorum stadiorum in longum & latum, 133.
Stella mirae magnitudinis, 438.
Strabo Cappadox Historicus, 28. 94. 157. 187. 195.
Stratonis turris, 155. 163.
Suarentum, urbs *Italiae*, à quo condita? 7.
Sylvia Romanus expugnat *Massadam*, 448.
Synedrion, *Herodes* sistit se ante *Synedrion* judicandus, 196. *Herodes* convocat *Synedrion* adversus *Hirannum*, 215. advectus *Mariamnen*, 232.
Syracusa à *Marcello* & *Levino* expugnata, 97.

T

Tabernaculorum festum, 146. 155. 161. 218.
Tabulae Foederis erant adhuc in domo secunda, 364.
Talmira, seu *Tomyris* Regina *Cyrum* occidit, 29.
Tarento, urbs *Italiae*, 259.
Tarichea capta à *Josepho* cum thesauris *Agrippae* Regis, 259. funditus deletur à *Vespasiano*, 322.
Tarquinus Superbus, primus *Caesar Roma*, 191. occiditur in templo *Jovis*, 8.
Tarsus, 99.
Tempestas horrenda in Jerusalem, 328. Quid portendebat? ibid.
Templum Hierosolym. divitiarum ejus immense, 187.
Templi Herodiani aedificium, 240. & seqq. *Dedicatio*, 243.
Templi Desolatio contigit anno 10. *Agrippae* junioris, mente AB, 276.
Templum TERTIUM reaedificabitur, 243. 289.
Tenebrarum montes, ubi? 71.
Tephthaeus, 389.
Tisarn, nomen vitis aureae, 176.
Tesno fluvius *Italiae*, 2.
Testimonia varia Ben-Gorionis de seipso, vel de suo libro, 27. 148. 181. 186. 195. 196. 198. 200. 211. 233. 236. 237. 240. 241. 242. 243. 284. 288. 289. 290. 293. 319. 341. 344. 346. 374. 383. 387. 406. 411. 457.
Tevere, fluvius *Italiae*, 2.
Thabor, mons, 186. 325.
Theodorus, 160.
Theudion, 257.
Tiberis fluv. 2. Pavimento aereo constratus adversus *Babylonios*, 8.
Tiberias, 295.
Tiberinus, Rex *Italiae*, 6.
Tiberius Caesar urbem *Tiberominim* condit, 100.
Succedit Augusto, 272. Mors ejus, 275.
Tierna, v. *Tarichea*.
Tigranes, Rex *Armenia*, 98. 166. 176.
Tigris fl. gelu concretus subito liquefcit postquam *Alexander M* illum trajecit, 67.
Idem fit in gratiam *Darii* fugientis, 68.
Timagenes, 157.
Timotheus à *Juda* victus, 125.
Tiro, miles, 253.
Titus (*Livius*) *Historicus*, 28. 94. notatur, 170. *Romani* Senatores de comburendis ejus libris deliberant, quare? 71. scripta gesta *Pompeii*, 182.
Titus, filius *Vespasiani* cum patre *Amiochiam* venit, 293. cum eo expugnat *Jotapatam*, 307.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

307. *Josephus* patrocinator, & eum à morte eripit, 321. Totam *Galileam* redigit, 325. Apparat expeditionem contra *Hierosolyma*, 347. Iustrat exercitum *Cæsareæ*, 355. Magnum ejus periculum dum urbem propius explorat, ibid. castra metatur in monte olivarum, 356. *Judeos* hortatur ad pacem, 365. Clementia ejus, 369. Narrat gentibus *Judeorum* fortitudinem, 393. Oratio ejus ad *Jehovam*, 396. Increpatio ejus ad Latrones, 421. vult *Josephum* Regem constituere super *Judeos*, 423. Exclamatio *Tui* ad *Jehovam*, 434. Edoctus fuit Legem à *Josepho*. Edicto prohibet ne quis accedat ad Sanctuarium, 436. Ipse ingreditur Sanctum Sanctorum, 437. Admiratur gloriam ejus, ibid. *Titus* audita fama *Alanorum* optat adversus eos bellum gerere, 447. Occidit *R. Simeonem* filium *Gamalielis*, ibid. Regnat duobus annis post capta *Hierosol.* & moritur, 456. *Titus* multos libros scripsit *Græce* & *Latine*, ibid. Fuit vir JUSTUS & RECTUS &c. ibid.

Toscana, 2.

Tortus, 2.

Tours urbs *Franciae*, *Turonenses*, 7. subjugantur *Aventino* Rege *Italiae*, ibid.

Trabs aurea Templi, 186.

Tracida, cognomen *Alexandri* Regis *Juda* 163. vide Not. ibid.

Tripoli, ab *Alexandri* M. classe deleta, 64.

Trogus, Historicus, 28.

Trypho, tonsor *Herodis*, 253.

Tsepho fil. *Eliphaz* fil. *Esaü*, Rom. Imperii fundator, 345. *Janus*, & *Saturnus* dictus, ibid.

Tsir filius *Hadarezer* *Surrenum* condit, 7.

Tullius, v. *Cicero*, 182.

Tullus Hostilius, Rex *Italiae*, 7.

Tuerci, 2.

Turnus, Rex *Beneventi*, 4.

Tyridates, Rex *Armeniae* ab *Alanis* captus injecto ad collum fune trahitur 446.

Tyrus, 154.

U

Valachi, pop. 2.

Vallis Antiochi, 163.

Varus, Consul. 129.

Varus, legatus *Augusti Cæsaris*, 260.

Venetia, & mare *Venetum*, 2.

Venidius, 208.

Venus, stella, 51.

Venusia, urbs *Italiae*, 129.

Veritas Historiæ hujus, 170. 171.

Vespasianus subjugat *Germaniam*, *Britanniam*, & *Scotiam*, 293. Mittitur a *Nerone* contra *Judeos*, ibid. vulneratur in obsidione *Jotapate*, 306. *Josephum* in gratiam recipit, & constituit inter principes suos & Consiliarios, 321. Fit *Cæsar*, 333. *Vespasiani Cæsaris* Inauguratio *Romæ* facta præsentem *Ben-Gorionem*, 341.

Vestes Sacerdotales, earum descriptio & mystica explicatio, 363.

Vitellius, *Cæsar*, 333. Mors ejus, 340.

Vitis aurea ab *Herode* facta, 240.

Volga, fl. 2.

Urim & *Thummim*, abscondita fuerunt à tempore captivitatis *Babyl.* 37.

Uxor *Ben-Gorionis*, 383. Laus ejus, ibid.

X

Xerxes, ejus expeditio contra *Athenienses*, 279.

Z

Zacharias, Propheta explicatur, 457.

Zacharias, Sacerdos à latronibus interficitur, 329.

Zerubbabel constituitur super omnes *Darii* principes loco *Danielis*, 19. proponit *Ænigmata*, ibid. Vaticinio *Zachariæ* designatur, 457.

Zoilus, Rex *Sidonis* vincitur ab *Alexandro* Rege *Juda*, 158.

F I N I S.

